Cei trei muschetari

PARTEA I

Capitolul I Cele trei daruri ale domnului D'artagnan-tatăl

În cea dintâi luni a lui aprilie 1626, târgul Meung, unde s-a născut autorul *Romanului Trandafirului*[1] , părea a fi în toiul unei fierberi atât de cumplite, ca şi când hughenoţii ar fi izbutit să-l schimbe într-o a doua La Rochelle[2]. Văzând cum fug femeile spre uliţa mare şi auzind ţipete de copii în pragul uşilor, o seamă de târgoveţi îşi puneau repede platoşa şi, apucând o flintă sau un baltag, ca să se simtă mai tari, se îndreptau spre hanul "La Morarul voios", în faţa căruia o gloată gălăgioasă şi nespus de curioasă se îmbulzea, crescând cu fiece clipă.

Pe vremea aceea se stârneau mereu spaime şi rare erau zilele când un oraş sau altul nu-şi trecea în hrisoave asemenea pacoste. Nobilii se luau la harţă între ei; regele se războia cu cardinalul; spaniolul se războia cu regele. Pe lângă aceste

[1] *Romanul Trandafirului* (Le roman de la Rose) — celebru roman alegoric şi didactic (sec. 13), foarte răspândit în evul mediu: prima parte a fost scrisă de Guillaume de Loris, iar a doua de Clopinel, zis Jean de Meung.

[2] Oraş francez pe coasta Atlanticului, citadela calviniştilor — cucerit de Richelieu în 1628.

lupte mocnite sau obşteşti, tainice sau făţişe, mai erau pe deasupra hoţii, cerşetorii, hughenoţii, lupii şi valeţii care se năpusteau asupra tuturor. Târgoveţii erau veşnic înarmaţi împotriva hoţilor, a lupilor şi a valeţilor, adesea împotriva nobililor şi hughenoţilor, câteodată împotriva regelui, dar niciodată împotriva cardinalului sau a spaniolului. Ca urmare a acestor năravuri înrădăcinate, în amintita zi de luni a lui aprilie 1626, târgoveţii, auzind larmă şi nezărind nici steagul galben cu roşu şi nici uniformele ducelui de Richelieu, se repeziră cu toţii înspre hanul "La Morarul voios". Odată acolo, fiecare îşi putu da seama de pricină acestei fierberi.

Un tânăr... să-i schiţăm portretul dintr-o singură trăsătură de condei: închipuiţi-vă pe Don Quijote la optsprezece ani; Don Quijote fără armură, nici pe piept, nici pe coapse, un Don Quijote îmbrăcat într-o haină scurtă de lână, a cărei culoare albastră se schimbase cu vremea, bătând nedesluşit când în vişiniu, când într-un azuriu ca cerul. Faţa prelungă şi oacheşă, umerii obrajilor ieşiţi în afară — semn de viclenie: muşchii fălcilor vânjoşi — alt semn, după care deosebeşti fără greş pe un gascon, chiar când nu poartă beretă: tânărul nostru purta însă o beretă împodobită cu un soi de pană; privirea deschisă şi ageră, nasul vulturesc, dar bine făcut; prea înalt pentru un băieţandru, prea scund pentru un bărbat împlinit; un ochi mai puţin încercat l-ar fi luat drept fiul unui fermier, plecat în călătorie, dacă nu i-ar fi văzut spada lungă care atârnata la cureaua de pe piept, se lovea de coapsa stăpânului, când acesta umbla pe jos, sau le părul zbârlit al calului, când umbla călare.

Căci tânărul nostru avea un cal şi calul acesta era atât de bătător la ochi, încât nu putuse trece neluat în seamă. Era un căluţ din Bearn, să fi avut între doisprezece şi paisprezece ani, cu părul galben, cu coada retezată, dar cu ariceală la picioare şi care deşi înainta cu capul mai jos de genunchi, făcând de prisos folosirea căpăstrului, era totuşi în stare să străbată opt leghe pe zi. Din nefericire, însuşirile acestui cal erau atât de bine ascunse sub părul fistichiu şi înfăţişarea lui năstruşnică, încât într-o vreme în care toată lumea se pricepea la cai, ivirea sus-pomenitului căluţ la Meung, unde intrase abia de un sfert de ceas pe poarta Beaugency, stârni o uluială, care se răsfrânse chiar asupra călăreţului.

Şi aceasta îl îndurerase cu atât mai mult pe tânărul d'Artagnan (căci aşa se numea acest Don Quijote al acestei noi Rossinante[3]), cu cât îşi dădea seama că oricât de bun călăreţ ar fi fost, tot l-ar fi făcut de ocară asemenea mârţoaga. De aceea şi primise cu inima grea darul tatălui său. Ştia că asemenea dobitoc preţuia pe puţin douăzeci de livre[4]. E drept că vorbele care însoţiseră darul erau de nepreţuit:

— Fiule, — îi spusese gentilomul gascon în acel curat dialect bearnez de care Henric al IV-lea nu se putuse dezbăra niciodată, — fiule, ca mâine vor fi treisprezece ani de când calul ăsta s-a născut în casa tatălui tău, pe care n-a părăsit-o niciodată; e un lucru care ar trebui să te îndemne să-l iubeşti. Nu cumva să-l vinzi. Lasă-l să moară liniştit, cum se cuvine, de bătrâneţe şi dacă pleci cu el la război, cruţă-l, aşa cum ai cruţa un slujitor bătrân. Dacă vei avea cinstea să fii primit la curte, — urmă bătrânul d'Artagnan, — cinste la care de altfel îţi dă dreptul obârşia ta de viţă veche, apără-ţi cu demnitate, pentru tine şi pentru *ai tăi*, titlul de gentilom, pe care moş-strămoşii noştri l-au purtat cu fruntea sus mai bine de cinci sute de ani. Prin *ai tăi*, înţeleg pe părinţi şi pe prieteni. Nu ierta niciodată nimănui nimic, decât cardinalului şi regelui. Prin bărbăţia lui — ia bine seama — numai prin bărbăţia lui, un gentilom îşi croieşte azi drum în viaţă. Cine şovăie o clipă, acela scapă poate norocul pe care soarta i-l întindea tocmai atuncea. Eşti tânăr şi trebuie să fii viteaz din două pricini: întâia, pentru că eşti gascon şi a doua, pentru că eşti fiul meu. Nu ocoli împrejurările neaşteptate, ba chiar aleargă după năzdrăvănii. Te-am pus să înveţi mânuirea spadei; ai un genunchi de fier şi încheietura mâinii de oţel. Bate-te de zor, bate-te cu atât mai mult cu cât duelurile sunt oprite; a te bate înseamnă deci a avea o îndoită cutezanţă. Nu-ţi pot dărui, fiul meu, decât cincisprezece scuzi[5], calul meu şi poveţele pe care le-ai auzit. La toate astea, mama ta va adăuga o reţetă ce-o ştie de la o ţigancă, a unui balsam care lecuieşte ca prin minune orice rană, dacă n-a atins inima. Trage folos din orice şi trăieşte fericit viaţă îndelungată.

Mai vreau să adaug câteva cuvinte, ca să-ţi pot da o pildă, nu din viaţa mea, căci eu n-am fost niciodată la curte şi n-am

---

[3] Rossinanta — numele iepei pe care călărea Don Quijote.
[4] Livră — veche monedă franceză care valora aproape un franc.
[5] Scud — veche monedă de argint care circula în apusul Europei.

luat parte decât la războaiele religioase, de bună voie: vreau să-ţi vorbesc despre domnul de Tréville, care a fost pe vremuri vecinul meu şi care a avut cinstea de a se juca, în copilărie, cu regele nostru. Ludovic al XIII-lea, Cel-de-Sus să-l aibă în pază! Uneori, din joacă, ajungeau la bătaie, iar în aceste bătăi nu regele ieşea totdeauna biruitor. Loviturile primite au fost izvorul preţuirii şi prieteniei sale pentru domnul de Tréville. Mai târziu, domnul de Tréville s-a mai bătut şi cu alţii: de cinci ori pe vremea întâiei sale călătorii la Paris, de şapte ori de când a închis ochii răposatul rege până la majoratul celui tânăr, fără a mai pune la socoteală atâtea războaie şi asedii; iar de atunci şi până azi, poate încă de o sută de ori! Aşa că, în ciuda legilor, a poruncilor scrise şi a zilelor de închisoare, iată-l azi căpitan al muşchetarilor[6], adică iată-l căpetenia unei legiuni de cezari pe care regele pune mare preţ şi de care chiar cardinalul se teme, el care — după cum se ştie — nu prea cunoaşte ce-i aceea frică. Mai mult, domnul de Tréville câştiga zece mii de scuzi pe an; asta înseamnă că e nobil cu mare faimă. A început la fel ca şi tine; du-te la el cu această scrisoare şi urmează-i pilda că să ajungi şi tu ca el.

Spunând acestea, bătrânul domn d'Artagnan înmâna fiului o scrisoare dinainte pregătită, apoi îl încinse cu propria lui spadă şi, sărutându-l duios pe amândoi obrajii, îl binecuvânta.

Când ieşea din camera părintească, tânărul dădu peste maică-sa; îl aştepta cu faimoasa reţetă de care în urma sfaturilor primite, avea să se folosească adeseori. De data asta, rămasul bun a ţinut mai multă vreme şi a fost cu mult mai duios nu doar din pricină că domnul d'Artagnan nu şi-ar fi iubit fiul, singura lui odraslă, dar domnul d'Artagnan era bărbat şi ar fi socotit nepotrivit din partea unui bărbat să se lase copleşit de emoţie, pe când doamna d'Artagnan era femeie şi mai mult decât atât, era mamă.

Ea plânse amarnic şi, trebuie s-o spunem spre lauda tânărului d'Artagnan, în pofida sforţărilor lui de a rămâne netulburat, aşa cum i-ar fi stat bine unui viitor muşchetar, firea îl învinse şi dădu drumul şuvoiului de lacrimi din care abia izbuti să ascundă jumătate.

---

[6] Muşchetar, soldat înarmat cu o muschetă (fr. mousquet), armă de foc, lungă de aproape 1,20 m, întrebuinţată înainte de inventarea puştii, căreia i se dădea foc cu un fitil aprins.

În aceeaşi zi, tânărul o porni la drum cu cele trei daruri părinteşti, alcătuite, după cum am mai spus din cincisprezece scuzi, din căluţul pomenit şi din scrisoarea către domnul de Tréville; se-nţelege de la sine că sfaturile date nu intrau în socoteală.

Cu un astfel de *vade mecum*[7], d'Artagnan era, prin starea sa sufletească şi trupească, o copie credincioasă a eroului lui Cervantes, cu care l-am asemuit în chip atât de fericit, atunci când îndatorirea noastră de istoric ne-a silit să-i schiţăm portretul. Don Quijote lua morile de vânt drept uriaşi şi oile drept oşti: d'Artagnan lua orice surâs drept o jignire şi fiece privire drept aţâţare. Ca urmare, îşi ţinu pumnul încleştat de-a lungul drumului între Tarbes şi Meung. Înşfăcându-şi mânerul spadei una peste alta, de zece ori pe zi; totuşi pumnul nu se abătu asupra nici unei fălci şi spada nu-şi părăsi teaca. Nu doar că înfăţişarea bietului căluţ galben n-ar fi stârnit destule zâmbete pe faţa trecătorilor, dar cum pe deasupra mârţoagei zăngănea o namilă de spadă şi cum pe deasupra acestei spade sclipea o căutătură mai mult cruntă decât trufaşă, trecătorii îşi înfrânau râsul său, dacă râsul le biruia prevederea, atunci se sileau să nu râdă, decât cu un colţ al gurii ca măştile din vechime. D'Artagnan îşi păstră deci ţinuta mândră şi amorul propriu neştirbit până la prăpăditul acela de orăşel Meung.

Dar ajuns acolo, în vreme ce descăleca în faţa porţii Morarului voios, fără ca nici hangiul, nici vreun slujitor sau vreun grăjdar să-i ţină calul de dârlogi, d'Artagnan zări la parter, în dreptul unei ferestre întredeschise, un gentilom de statură înaltă şi semeaţă, cam mohorât la obraz, care stătea de vorbă cu doi inşi ce păreau a-l asculta cu multă luare-aminte. D'Artagnan crezu fireşte, ca de obicei, că era vorba despre el şi începu să asculte. De data asta se înşelase doar pe jumătate: nu despre el era vorba, ci despre, calul lui.

Gentilomul părea că înşiră ascultătorilor însuşirile animalului şi deci, cum am mai spus, ascultătorii arătau un deosebit respect povestitorului. Cei doi izbucneau mereu în râs, dar ca să-şi iasă din sărite, tânărului nostru îi ajungea o umbră de surâs; se înţelege atunci scrâşnetul lui la auzul acelor hohote gălăgioase.

---

[7] Vade mecum, călăuză, cunoştinţe folositoare ce se poartă cu sine (lat.).

D'Artagnan vru totuşi să-şi dea mai întâi seama de mutra neruşinatului care-şi bătea joc de el. Îşi aţinti privirea mândra asupra străinului şi văzu că era un bărbat între patruzeci şi patruzeci şi cinci de ani, cu ochii negri şi sfredelitori, cu faţa gălbejită, cu nasul gros şi cu mustaţa neagră, meşteşugit tunsă; purta pantaloni până la genunchi şi un pieptar de culoare liliachie, cu găitane tot liliachii, fără altă podoabă decât obişnuitele despicături prin care se vedea cămaşa. Deşi noi, hainele-i erau mototolite, ca orice îmbrăcăminte de călătorie, închisă îndelung într-un cufăr. D'Artagnan făcu la repezeală toate aceste constatări cu priceperea celui mai migălos cercetător şi, fără îndoială, dintr-o pornire lăuntrică ce-i spunea că acest necunoscut va avea în viitor o mare înrâurire asupra vieţii lui.

Cum însă, în clipa în care d'Artagnan îşi pironea privirea asupra gentilomului cu straie liliachii., acesta îşi dezvoltă tocmai una din cele mai amănunţite şi mai temeinice expuneri asupra gloabei bearneze, cei doi ascultători se porniră pe râs, în vreme ce el însuşi lăsă să rătăcească, împotriva obiceiului, o fluturare de surâs pe faţă. De data aceasta nu mai încăpea nici o îndoială d'Artagnan se simţise într-adevăr jignit. Pe deplin încredinţat de jignire, îşi înfundă bereta pe ochi şi, încercând să maimuţărească unele fandoseli de la curte, pe care le surprinsese în Gasconia la câţiva nobili care se aflau în călătorie, înaintă, cu o palmă pe mânerul spadei şi cu cealaltă în şold. Din nefericire, pe măsură ce înainta, mânia îl orbea tot mai tare şi în locul frazelor impunătoare şi demne, pregătite pentru a-şi rosti provocarea, nu mai găsi pe vârful limbii decât răbufniri grosolane, pe care le însoţi de strâmbături furioase.

— Ei, domnule, — începu să strige, — dumneata care te ascunzi după oblon! Da, da, chiar dumneata! Spune-mi şi mie de ce râzi, măcar să râdem împreună.

Gentilomul îşi plimbă încet privirea de la cal la călăreţ, ca şi când i-ar fi trebuit oarecare răgaz pentru a înţelege că spre el se îndreptau acele mustrări ciudate: apoi, când nu-i mai rămase nici o îndoială, îşi încruntă uşor sprâncenele şi, după o lungă tăcere, îi răspunse lui d'Artagnan cu glas obraznic şi batjocoritor, cu neputinţă de descris :

— N-am vorbit cu dumneata, domnule!

— În schimb vorbesc eu cu dumneata! se răsti tânărul scos din sărite de amestecul acela de obrăznicie şi bună creştere, de cuviinţă şi dispreţ.

Necunoscutul îl mai privi o clipă cu aceeaşi fluturare de zâmbet pe buze, apoi, plecând de la fereastră, ieşi agale din han şi se înfipse în faţa calului, la doi paşi de d'Artagnan. Ţinuta liniştită şi căutătura lui batjocoritoare îndoiră veselia celor cu care stătea de vorbă şi care nu se îndepărtaseră de la fereastră.

Văzându-l atât de aproape, d'Artagnan scoase cam de vreo jumătate de cot spada din teacă.

— Calul ăsta trebuie să fie, sau mai curând trebuie să fi fost, în tinereţea lui, floricică galbenă de untişor, spuse necunoscutul, urmându-şi cercetările începute şi întorcându-se spre ascultătorii lui de la fereastră, ca şi când nici n-ar fi băgat de seamă că mânia lui d'Artagnan se ridica zid între el şi ceilalţi. E o culoare foarte cunoscută în botanică, dar până acum foarte rar întâlnită la cai.

— Râzi de cal când nu-ţi dă mâna să râzi de stăpân! răcni furios concurentul lui Tréville.

— Eu nu râd des, domnul meu, — urmă necunoscutul, n-ai decât să mă priveşti şi să te convingi, dar ţin cu tot dinadinsul să-mi iau îngăduinţa de a râde când am chef.

— Iar mie, — strigă d'Artagnan, — nu-mi place să se râdă când n-am eu chef!

— Adevărat, domnul meu? urmă necunoscutul mai liniştit ca oricând. Foarte bine! Aşa şi e! Apoi, îndepărtându-se, se pregătea să intre iarăşi în han prin poarta cea mare sub care d'Artagnan văzuse la sosire un cal gata înşăuat.

Dar nu era în firea lui d'Artagnan să dea drumul aceluia care avea neobrăzarea să-şi bată joc de el. Trase deci spada cu totul din teacă şi începu să-l urmărească, răcnind:

— Întoarce-te, hei, întoarce-te, domnule zeflemea. Întoarce-te, că acum te lovesc pe la spate!

— Să mă loveşti pe mine! rânji celălalt, răsucindu-se pe călcâie şi privindu-l pe tânăr cu uimire şi dispreţ. Haida de! dragul meu, eşti cam nebun! apoi, cu glasul scăzut, ca şi când ar fi vorbit cu el însuşi: Păcat! Ce mai descoperire pentru maiestatea sa, care caută năzdrăvani peste tot, ca să şi-i facă muşchetari! Pe ăsta ar fi trebuit să-l cunoască!

Nu sfârşi bine şi d'Artagnan îi şi trase o lovitură zdravănă cu vârful spadei, încât dacă celălalt n-ar fi sărit cu un pas înapoi, ar fi glumit de bună seamă pentru cea din urmă oară. Văzând că s-a îngroşat gluma, necunoscutul trase şi el spada din teacă şi, după ce-şi salută potrivnicul, se puse în gardă, cu toată seriozitatea. Dar în aceeaşi clipă, cei doi ascultători, însoţiţi de hangiu, tăbărâră asupra lui d'Artagnan, arzându-l care cu ciomagul, care cu lopată şi cu vătraiele de la sobă. Era o schimbare de atac atât de fulgerătoare şi de neaşteptată, încât potrivnicul lui d'Artagnan, în vreme ce acesta se întorcea ca să facă faţă grindinei de lovituri, îşi băgă din nou spada în teacă, la fel de sigur precum şi-o scosese şi, din actorul care era cât p-aci să fie, ajunse iarăşi spectator al bătăliei, rol pe care-l îndeplini cu nepăsarea-i obişnuită, mormăind totuşi printre dinţi:

— La naiba cu toţi gasconii ăştia! Suiţi-l iar pe calul lui portocaliu şi ducă-se pe pustii.

— Nu înainte de a te fi răpus, mişelule! strigă d'Artagnan, apărându-se din răsputeri şi fără să dea îndărăt din faţa celor trei duşmani care-l ciomăgeau de zor.

— Ce de ifose pe el! mormăi gentilomul. Pe cinstea mea, gasconii ăştia nu-şi mai bagă minţile-n cap. Trage-ţi-i, dacă ţine morţiş. Când o obosi, o să spună el singur că s-a săturat.

De bună seamă, necunoscutul tot nu ştia cu ce soi de catâr avea de furcă. D'Artagnan nu era omul care să se dea bătut cu una cu două. Lupta mai ţinu deci câteva clipe, până când istovit, tânărul scăpă din mână spada, frânta în două de o lovitură de ciomag. În sfârşit, altă lovitură îl nimeri în frunte, doborându-l totodată la pământ, plin de sânge şi aproape în nesimţire.

Tocmai atunci începea să se strângă de pretutindeni lume la locul cu pricina. Temându-se de prea mare vâlvă, hangiul, ajutat de oamenii lui, duse rănitul în bucătărie unde-i dădu unele îngrijiri.

În vremea aceasta, gentilomul îşi luase iarăşi locul la fereastră şi privea cu oarecare nelinişte spre mulţimea aceea încremenită, care-l stingherea din cale afară.

— Ia spune, ce mai face turbatul? se întoarse el spre uşa care se deschidea zgomotos: hangiul tocmai venea să-l întrebe de sănătate.

— Excelenţa voastră a scăpat teafăr? se interesă hangiul.

— După cum vezi, întreg şi teafăr, scumpe hangiule, - dar eu pe dumneata te întreb cum îi mai merge tânărului nostru?

— Îi merge mai bine, — răspunse celălalt — acum a leşinat de tot.

— Adevărat? făcu gentilomul.

— Da, dar înainte de a leşina şi-a mai adunat bruma de puteri, ca să vă strige şi să vă înfrunte, răcnind.

— E dracul gol! se minună necunoscutul.

— Da de unde, excelenţă, nu-i nici un drac, — urmă hangiul strâmbând din nas, — pe când zăcea lat, l-am scotocit peste tot şi n-am găsit în boarfele lui decât o cămaşă, iar în pungă numai unsprezece scuzi; asta nu l-a împiedicat însă să spună, pe când leşina, că dacă aşa ceva i s-ar fi întâmplat la Paris, v-aţi fi căit pe loc. Dar aici, n-o să vă căiţi decât puţin mai târziu.

— Te pomeneşti c-o fi vreun prinţ de sânge, care umblă deghizat, zise necunoscutul cu nepăsare.

— V-am spus toate astea, nobilul meu domn, — adăugă hangiul, — pentru ca să vă puteţi feri din vreme.

— În furia lui n-a scăpat nici un nume?

— Ba da, se lovea mereu cu mâna peste buzunar şi mormăia: Lasă că vedem noi ce o să spună domnul de Tréville, când o afla cum a fost terfelit ocrotitul său.

— Domnul de Tréville? — întrebă necunoscutul, din ce în ce mai atent, — zici că rostea numele domnului de Tréville şi se lovea cu mâna peste buzunar?... Hai spune drept, dragă hangiule, în vreme ce tânărul dumitale era leşinat, sigur că nu te-a răbdat inima să nu scotoceşti şi prin buzunarul cu pricina. Ai dat peste ceva?

— O scrisoare pentru domnul de Tréville, căpitanul muşchetarilor.

— Adevărat?

— Chiar aşa cum am cinstea să vă spun, excelenţă.

Hangiul, care nu era înzestrat cu prea mult dar de pătrundere, nu-şi dădu seama de căutătura schimbată a necunoscutului, când îi auzise vorbele. Părăsind pervazul ferestrei de care îşi ţinea rezemate coatele, acesta încruntă din sprâncene ca orice om îngrijorat.

— Drace, — mormăi el printre dinţi, — să-mi fi trimis oare Tréville pe gasconul ăsta? Prea-i de tot tânăr! Dar la urma

urmei, o lovitură de spadă e o lovitură de spadă, oricare ar fi vârsta celui ce ţi-o dă şi te fereşti mai puţin de un mucos decât de oricare altul; buturuga mică răstoarnă carul mare.

Şi vreme de câteva minute necunoscutul rămase pe gânduri.

— Ei, hangiule, — îi spuse, — n-ai de gând să mă descotoroseşti de apucatul ăsta? Nu-mi vine să-l omor chiar aşa şi totuşi — adăugă el pe un ton rece şi ameninţător, — totuşi mă stinghereşte. Unde e acum?

— În odaia nevesti-mi, i se dau îngrijiri, la catul întâi.

— Boarfele şi săculeţul le are cu el? Şi-a scos haina?

— Nu, toate sunt jos în bucătărie. Dar, dacă tânărul ăsta zurliu vă stinghereşte...

— Cred şi eu. Stârneşte în hanul dumitale un tărăboi cu care oamenii cumsecade nu se pot împăca. Urcă acum la dumneata, fă-mi socoteală şi dă de ştire valetului meu.

— Cum, domnul ne şi părăseşte?

— Nu-i nici o noutate, fiindcă îţi poruncisem să pui şaua pe cal. Nu mi s-a împlinit porunca?

— Ba da şi după cum aţi putut să vă încredinţaţi singur, calul domniei-voastre se află sub poarta cea mare, gata de plecare.

— Bine, atunci fă cum ţi-am spus!

"Drace, — îşi zise în sinea lui hangiul, — să-i fie oare frică de mucosul ăsta?"

Dar o privire poruncitoare a necunoscutului îi reteză gândul. Se înclină adânc şi ieşi.

— N-ar fi nimerit s-o zărească zăpăcitul ăsta pe Milady, — îşi mai zise străinul, — trebuie să treacă din clipă în clipă; chiar a întârziat. Mai bine să încalec şi să-i ies în întâmpinare... Măcar dacă aş putea şti ce-i cu scrisoarea aceea adresată lui Tréville!

Şi bodogănind într-una, necunoscutul se îndreptă spre bucătărie.

În vremea asta, încredinţat că numai prezenţa tânărului îi alungase pe necunoscut, hangiul se urcase în camera soţiei lui, unde-l găsi pe d'Artagnan care-şi venise în sfârşit în fire. Dându-i să înţeleagă că ar putea avea încurcături cu poliţia, deoarece căutase gâlceava unui mare senior, căci după părerea lui necunoscutul nu putea fi de-cât un mare senior, hangiul îl făcu să se scoale din pat, în pofida slăbiciunii şi să-şi urmeze drumul.

Pe jumătate năuc, în cămaşă, cu capul înfăşurat în cârpe, d'Artagnan se ridică şi, împins de hangiu, începu să coboare; dar, în drum spre bucătărie, îşi zări deodată provocatorul, care stătea liniştit de vorbă cu o doamnă, lângă scara unei frumoase caleşti, înhămată cu doi cai mari, normanzi.

Aceea cu care stătea de vorbă şi al cărei cap apărea ca înrămat în portiera caleştii, era o femeie între douăzeci şi douăzeci şi doi de ani. Am mai spus cât de fulgerător izbutea d'Artagnan să prindă cele mai mici amănunte din înfăţişarea cuiva. De la prima aruncătură de ochi, văzu, aşadar, că femeia era tânără şi frumoasă. Frumuseţea ei îl izbi cu atât mai mult cu cât părea străină ţinuturilor meridionale în care el trăise până atunci. Era o făptură blondă şi palidă, cu plete lungi, unduindu-i pe umeri, ochi mari albaştri, visători, cu buze trandafirii şi mâini de alabastru; vorbea aprins cu necunoscutul.

— Aşadar, eminenţa să îmi porunceşte... spunea doamna.

— Să vă întoarceţi numaidecât în Anglia şi să-i daţi de veste dacă ducele părăseşte Londra.

— Şi-n ce priveşte celelalte instrucţiuni? întrebă frumoasa călătoare.

— Se găsesc toate în caseta aceasta, pe care n-o veţi deschide decât pe celălalt mal al Mânecii.

— Bine, foarte bine... şi dumneavoastră?

— Eu mă înapoiez la Paris.

— Fără să-l învăţaţi minte pe neobrăzatul acela de ţânc?... mai întrebă doamna.

Necunoscutul se pregătea să răspundă, dar chiar în clipa când deschidea gura, d'Artagnan, care auzise totul, se repezi în pragul porţii, strigând:

— Neobrăzatul de ţinc o să înveţe el minte pe alţii, cred că de data asta cel pe care trebui să-l înveţe minte nu-i va mai scăpa ca întâia oară.

— Nu-i va scăpa? repetă necunoscutul, încruntându-se.

— Socot că-n faţa unei femei nu vei îndrăzni să fugi.

— Luaţi seama, — strigă Milady, văzând că gentilomul duce mâna la spadă, — luaţi seama, cea mai mică întârziere poate nărui totul.

— Aveţi dreptate, — îi răspunse gentilomul, — vedeţi-vă de drum, eu voi face la fel.

Şi, salutând doamna cu o uşoară înclinare a capului, sări în şa, în vreme ce vizitiul ardea la bice cailor. Necunoscutul şi doamna porniră aşadar în goană, fiecare de cealaltă parte a drumului.

— Ei, socoteala! ţipa hangiul, a cărui preţuire se schimba într-un adânc dispreţ, văzând că se depărtează fără să-şi plătească socoteala.

— Plăteşte tu, marţafoiule, strigă acesta, din goană mare, valetului, care după ce aruncă la picioarele hangiului două sau trei monede de argint, porni şi el în galop după stăpân.

— Stai, mişelule! Stai, ticălosule! Gentilom de paie! strigă d'Artagnan, alergând la rândul lui după valet.

Dar rănitul era prea slăbit pentru a putea îndura asemenea zdruncin. Abia făcu zece paşi şi urechile începură să-i vâjâie, ameţeala îl cuprinse, un nor sângeriu îi trecu pe dinaintea ochilor şi se prăbuşi în mijlocul străzii, strigând mereu:

— Mişelule! Mişelule! Mişelule!

— Aşa-i, mare mişel, mormăi hangiul, apropiindu-se de d'Artagnan şi încercând prin această linguşire să se împace cu sărmanul tânăr, întocmai cum făcuse şi bâtlanul din fabulă cu melcul.

— Da, e un mare mişel, — şopti şi d'Artagnan, — dar ea, ea tare mai e frumoasă!

— Care ea? întrebă hangiul.

— Milady, îngăimă d'Artagnan. Şi îşi pierdu cunoştinţa a doua oară.

— Totuna, — zise hangiul, — mi-au scăpat doi, dar mi-a rămas ăsta. Şi pe ăsta nu-l mai las din mâini câteva zile. Nici unsprezece scuzi nu-s de lepădat.

Se ştie că unsprezece scuzi era tocmai suma ce se mai găsea în punga lui d'Artagnan.

După cum se vede, hangiul socotise unsprezece zile de boală a câte un scud pe zi; numai că el socotise astfel fără să ţină seama de călător. A doua zi, pe la cinci dimineaţa, d'Artagnan se sculă din pat, coborî în bucătărie, fără să-l ajute nimeni, ceru în afară de alte meremeturi, a căror listă n-a ajuns până la noi, vin, untdelemn, rozmarin şi, ţinând reţeta mamei sale în mână, îşi pregăti un balsam cu care-şi unse numeroasele-i răni, schimbându-şi singur oblojelile şi nevrând să primească ajutorul vreunui medic. Datorită fără îndoială

balsamului de Boemia şi datorită poate şi lipsei oricărui medic, d'Artagnan fu pe picioare chiar în seara acea şi aproape înzdrăvenit a doua zi.

Dar, în clipa în care vru să plătească rozmarinul, untdelemnul şi vinul, singura cheltuială a stăpânului care nu mâncase aproape nimic, în vreme ce calul galben mâncase, cel puţin, după spusele hangiului, de trei ori mai mult decât s-ar fi cuvenit pe potriva staturii lui, d'Artagnan nu mai găsi în buzunar decât punguţa de catifea roasă şi cei unsprezece scuzi care se aflau înăuntru; cât priveşte scrisoarea către domnul de Tréville, nu era nicăieri.

Tânărul începu atunci să caute scrisoarea, cu multă răbdare, întorcându-şi buzunarele şi buzunăraşele pe faţă şi pe dos, scotocind şi răscotocind săculeţul, deschizând şi închizând la loc punga. Dar când îşi dădu seama că nu mai are unde căuta, valul de mânie, care-l cuprinse a treia oară, era gata-gata să-i dea prilejul unei noi comenzi de vin şi untdelemn de leac; căci văzând pe tânărul zurbagiu înfierbântându-se şi ameninţând să facă ţăndări tot hanul, dacă nu găseşte scrisoarea, hangiul şi pusese mâna pe o ţapină, nevastă-sa pe coada unei mături şi slujitorii pe aceleaşi bâte, pe care le mai folosiseră cu două zile înainte.

— Scrisoarea mea de recomandaţie — răcnea d'Artagnan, — scrisoarea mea de recomandaţie, sau, mii de draci! vă pun în frigare ca pe nişte orătănii!

Din nefericire, o anumită împrejurare îl oprea pe tânăr să-şi poată duce la îndeplinire ameninţarea. După cum am mai spus, cu prilejul primei sale încăierări, spada îi fusese frânta în două, lucru de care uitase cu totul. Drept urmare, când d'Artagnan vru într-adevăr să tragă spada din teacă, se trezi în mână cu un ciot cam de vreo opt sau zece degete, ciot pe care hangiul prevăzător îl pusese la loc în teacă. Restul tăişului, bucătarul îl dosise dibaci, cu gând să-l facă frigăruie.

Totuşi, poate că această dezamăgire nu l-ar fi împiedicat pe aprigul nostru tânăr de a trece la fapte, dacă hangiul n-ar fi chibzuit că plângerea călătorului era pe deplin îndreptăţită.

"Dar, la urma urmei, — gândi el, lăsând în jos ţapină — unde o fi scrisoarea aceea?"

— Da, da, unde-i scrisoarea? strigă d'Artagnan. Din capul locului ţin să vă spun că scrisoarea era pentru domnul de

Tréville şi că trebuie găsită; dacă nu va fi găsită, atunci o s-o scoată el şi din pământ!

Această ameninţare băgă în sperieţi pe hangiu. După rege şi domnul cardinal, domnul de Tréville era omul al cărui nume, militarii şi chiar târgoveţii îl aveau mai des pe buze. E drept că mai era şi părintele Iosif, dar numele lui se rostea numai în şoaptă, atât de cumplită era groază ce-o trezea eminenţa cenuşie, cum i se spunea acestui prieten de încredere al cardinalului.

Aşa că, aruncând cât colo ţapină şi poruncind soţiei şi servitorilor săi să facă la fel cu coada de mătură şi cu bâtele, hangiul dădu cel dintâi pildă, începând să caute scrisoarea pierdută.

— Era în scrisoare ceva de preţ? întrebă hangiul după câteva cercetări zadarnice.

— La naiba! Cred şi eu — se răsti gasconul, care se bizuia pe acea scrisoare spre a-şi croi drum la curte. Înăuntru era toată averea mea.

— Titluri de rentă spaniole? întrebă hangiul, îngrijorat.

— Titluri ale tezaurului personal al maiestăţii sale, răspunse d'Artagnan, care sperând să intre în slujba regelui mulţumită acelor recomandaţii, credea că poate da, fără să mintă ,acest răspuns cam îndrăzneţ.

— Ei drace! se tângui hangiu, deznădăjduit.

— Dar ce-are a face, — urmă d'Artagnan cu îndrăzneala obişnuită gasconilor, — banii sunt un fleac, scrisoarea era totul. Mai bine pierdeam o mie de pistoli[8] decât să pierd scrisoarea.

Ar fi putut spune la fel de uşor douăzeci de mii, dar o umbră de sfială tinerească îl oprise. Şi deodată se făcu parcă lumină în mintea hangiului, care se blestemă, fiindcă nu dădea de nimic.

— Scrisoarea nu s-a pierdut! strigă el hotărât.

— Ah! făcu d'Artagnan.

— Nu, scrisoarea v-a fost luată.

— Luată! Şi de cine?

— De gentilomul de ieri. A coborât în bucătărie, unde era haina dumneavoastră şi a rămas acolo singur. Pot să pun prinsoare că el v-a furat-o.

---

[8] Pistol — veche monedă de aur, a cărei valoare a variat în diferite epoci.

— Crezi? răspunse d'Artagnan cam neîncrezător, căci el ştia mai bine ca oricine importanţa cu totul personală a scrisorii şi nu vedea cum de-ar fi putut trezi ispita cuiva. Fără îndoială că niciunul din servitori, niciunul din călătorii de acolo n-ar fi câştigat nimic, dac-ar fi avut la ei acea hârtie.

— Va să zică dumneata îl bănuieşti pe neruşinatul acela de gentilom?

— Cum vă văd şi mă vedeţi, — urmă hangiul, — când i-am dat de ştire că înălţimea voastră sunteţi ocrotit do demnul de Tréville şi că aveţi chiar o scrisoare pentru vestitul gentilom, el a părut grozav de tulburat, m-a întrebat unde e scrisoarea, apoi a coborât iute în bucătărie, unde ştia că se află pieptarul dumneavoastră.

— Atunci, am găsit hoţul, — răspunse d'Artagnan, — mă voi plânge domnului de Tréville, iar domnul de Tréville se va plânge regelui. Apoi, scoţând cu gest simandicos din buzunar doi scuzi, îi dete hangiului, care-l petrecu până la poartă, cu pălăria în mână; încălecă după aceea pe calul său galben şi ajunse fără altă păţanie până la poarta Saint-Antoine, la Paris, unde se hotărî să-şi vândă calul pe trei scuzi, preţ foarte bun, ţinând seama că în vremea din urmă călăreţul îşi sleise de puteri mârţoaga. De altfel, geambaşul care l-a cumpărat pe suma mai sus pomenită, nu s-a ferit să-i mărturisească tânărului că dădea atât de mulţi bani numai din pricina acelei culori, atât de neobişnuite.

D'Artagnan îşi făcu deci intrarea în Paris pe jos, cu bocceluţa sub braţ; merse aşa până ce găsi o cameră de închiriat, potrivită cu strâmtoratele sale mijloace băneşti. Această cameră era un fel de mansardă în strada Groparilor, lângă Luxemburg.

După ce plăti arvuna, stăpân pe locuinţă, d'Artagnan îşi petrecu ziua cusându-şi la haină şi la pantaloni tot felul de ceaprazuri pe care maică-să i le dăduse pe furiş, după ce le scosese de la o haină aproape nouă a bătrânului. Merse apoi pe cheiul Fiarelor vechi, pentru a-şi pune alt tăiş la spadă; se întoarse după aceea la Luvru şi întrebă pe primul muşchetar, care-i ieşi în cale, de palatul domnului de Tréville. Acest palat se găsea în strada Vieux Colombier, adică tocmai în vecinătatea camerei pe care d'Artagnan o închinase, împrejurare ce i se păru a fi o bună vestire pentru izbânda călătoriei lui.

Şi, pe deplin mulţumit de felul cum se purtase la Meung, fără nici o remuşcare pentru trecut, încrezător în ziua pe care o trăia şi plin de speranţe în viitor, se culcă şi dormi buştean. Somnul acesta, încă destul de provincial, ţinu până a doua zi dimineaţa la ora nouă, când se sculă spre a se duce la acel vestit domn de Tréville, al treilea mare om în tot regatul, după preţuirea părintească.

Capitolul II Anticamera domnului de Tréville

Domnul de Troisville, cum se mai numea încă familia acestuia în Gasconia sau domnul de Tréville cum sfârşise prin a-şi spune singur la Paris, o începuse ca şi d'Artagnan, adică fără para chioară, dar cu acel fond de îndrăzneală, de isteţime şi de înţelegere, datorită căruia cel mai sărac nobil gascon primeşte ca moştenire părintească, mai mult decât primeşte adesea în realitate cel mai bogat gentilom din Perigord sau din Berry. Vitejia sfidătoare, norocul său şi mai sfidător încă, într-o vreme când necazurile cădeau ca grindină, îl ridicaseră în vârful acelei scări anevoioase, care se numeşte favoarea curţii şi ale cărei trepte le urcase câte patru o dată.

Era prietenul regelui care, după cum se ştie, păstra în mare cinste amintirea părintelui său, Henric al IV-lea. Tatăl domnului de Tréville îl slujise pe acesta din urmă, cu atâta credinţă în războaiele împotriva Ligii, încât din lipsă de bani — lipsă care silise toată viaţa pe Bearnez să-şi plătească datoriile doar cu vorbe de duh, duhul fiind singurul bun pe care nu-l luase niciodată cu împrumut, din lipsă de bani deci, îi îngăduise bătrânului Tréville, să-şi ia ca blazon, după capitularea Parisului, un leu de aur pe fond purpuriu, având ca deviză: *Fidelis et fortis.* Pentru o dreaptă cinstire aceasta însemna mult, pentru bunul lui trăi era însă cam puţin. Astfel fiind, când vestitul tovarăş de arme al marelui Henric se stinse, el lăsă fiului său ca moştenire doar spada şi deviza sa. Mulţumită acestui îndoit dar şi numelui nepătat care-l însoţea, domnul de Tréville a fost primit în casa tânărului prinţ, unde sluji atât de frumos prin spada sa şi rămase atât de credincios devizei sale, încât Ludovic al XIII-lea, unul din cei mai de seamă mânuitori de spadă ai regatului, obişnuia să

spună că dac-ar avea vreun prieten care s-ar bate în duel, l-ar sfătui să-şi ia ca second[9] în primul rând pe el, apoi pe Tréville, — ba poate chiar pe acesta înaintea lui.

Toate astea făceau ca Ludovic al XIII-lea să aibă multă prietenie pentru Tréville; prietenie regească, prietenie egoistă, e drept şi totuşi prietenie. Căci în acele vremuri nefericite, bărbaţii de teapa lui Tréville aveau mare căutare. Mulţi ar fi putut lua ca deviză epitetul de *puternic*, ce alcătuia partea a doua a inscripţiei din blazonul lui Tréville; puţini erau însă gentilomii care puteau râvni la la epitetul de *credincios* din prima parte a devizei. Tréville se număra printre aceştia din urmă; era una din acele firi înzestrate cu isteţimea ascultătoare a dulăului gata să sară orbeşte, cu privirea ca fulgerul, cu pornirea aprigă; ochiul îi fusese dat doar pentru a descoperi dacă regele era nemulţumit de cineva, iar mâna — pentru a lovi pe acel supărător cineva, pe un Besme, un Poltrot Mere sau un Vitry[10] .

În sfârşit, lui Tréville nu-i lipsise până atunci decât prilejul; dar stătea la pândă hotărât să-l şi înhaţe, dacă i-ar fi ieşit în cale. Astfel fiind, Ludovic al XIII-lea îl numise pe Tréville căpetenia muşchetarilor care, prin credinţă sau mai bine zis printr-un fanatism crunt, trebuiau să fie pentru rege ceea ce fuseseră cei patruzeci şi cinci pentru Henric al III-lea, sau ceea ce fusese garda scoţiană pentru Ludovic al XI-lea.

Cât despre cardinal., nu rămăsese nici el, în privinţa aceasta, mai prejos decât regele. Când văzuse ce minunaţi aleşi înconjurau pe Ludovic al XIII-lea, acest al doilea, sau mai curând acest întâi rege al Franţei, a vrut şi el să-şi aibă garda lui. Şi-a avut şi el deci muşchetarii, după cum Ludovic al XIII-lea şi-i avea pe ai lui; în văzul lumii, aceste două puteri rivale îşi alegeau, pentru folosinţa lor, pe cei mai vestiţi mânuitori ai spadei din toate colţurile Franţei şi chiar din ţările străine. De multe ori seara, la obişnuita partidă de şah, Richelieu şi Ludovic al XIII-lea se ciorovăiau în privinţa faimei slujitorilor lor. Fiecare lăuda ţinuta şi vitejia oamenilor săi şi în vreme ce ponegreau făţiş duelul şi încăierările, pe ascuns îi asmuţeau ca să se bată, simţind o adâncă mâhnire sau o nemăsurată bucurie la vestea

---

[9] Second - martorul într-un duel care, în secolul al XVII-lea, se bătea cu martorul adversarului

[10] Personaje cunoscute care au jucat un rol de prim plan în timpul luptelor religioase din secolul al XVI-lea în Franţa

unei înfrângeri sau a unei biruinţe de-a lor. Cel puţin aşa stă scris în memoriile unui om care a luat parte la unele din aceste înfrângeri şi la multe din aceste biruinţe.

Tréville ştiuse să-i cânte stăpânului în strună şi mulţumită acestei dibăcii a putut câştiga îndelungata şi neclintită bunăvoinţă a unui rege, care n-a lăsat în urma lui faima unei prea mari statornicii în prietenie. Îi punea pe muşchetari să defileze în faţa cardinalului Armand Duplessis, luând totodată un aer batjocoritor care zbârlea de mânie mustaţa căruntă a eminenţei sale. Tréville înţelegea minunat rostul războiului din acea vreme, în care, dacă nu trăiai pe socoteala duşmanului, trăiai pe seama celor de un neam cu tine; soldaţii săi alcătuiau o legiune de draci împieliţaţi, care nu ştiau decât de frica lui.

Dezmăţaţi, chercheliţi, plini de răni, muşchetarii regelui, sau mai bine-zis ai domnului de Tréville, foiau prin cârciumi, prin locurile de plimbare, prin cele de petrecere, lipind, răsucindu-şi ţanţoş mustaţa, zăngănindu-şi săbiile, năpustindu-se încântaţi asupra gărzilor domnului cardinal, când îi întâlneau în cale; sau scoţându-şi spadele în plină stradă, cu mii de şoltecării; ucişi uneori, dar atunci încredinţaţi că vor fi plânşi şi răzbunaţi; ucigând de multe ori, dar ştiind bine că tot nu vor putrezi în închisoare, fiindcă domnul de Tréville era totdeauna gata să-i scape. Se înţelege că domnul de Tréville era preamărit pe toate tonurile de aceşti oameni care-l adorau şi care, deşi vrednici de spânzurătoare, tremurau în faţa lui, ca nişte şcolari în faţa profesorului, ascultându-i cel mai neînsemnat cuvânt şi gata să-şi dea viaţa pentru a spăla ruşinea celei mai mici mustrări.

Domnul de Tréville folosise această puternică pârghie, mai întâi pentru rege şi prietenii regelui, apoi chiar pentru el şi prietenii lui. De altfel, în nici un volum de *Memorii* de pe acea vreme, care a lăsat totuşi atâtea *Memorii*, nu se vede că acest cinstit gentilom a fost vreodată învinuit, nici chiar de duşmanii lui — şi avea la fel de mulţi şi printre literaţi, ca şi printre oşteni — nicăieri nu se vede, că acest cinstit gentilom a fost vreodată învinuit de a fi cerut cuiva plată în schimbul îngăduinţei de a folosi fanaticii lui soldaţi. Deşi înzestrat cu un deosebit dar al intrigii, pe potriva celor mai grozavi intriganţi, domnul de Tréville a rămas un om cinstit. Ba mai mult, în ciuda puternicelor lovituri din vârful spadei care deşală şi a exerciţiilor anevoioase care istovesc, el ajunsese unul din cei mai rafinaţi îndrăgostiţi şi

unul din iscusiţii cântăreţi de fraze întortocheate şi sforăitoare ai vremii sale; se vorbea despre isprăvile amoroase ale lui Tréville, aşa cum se vorbise, cu douăzeci de ani înainte, de ale lui Bassompierre şi aceasta nu însemna tocmai puţin. Căpitanul muşchetarilor era aşadar proslăvit, temut şi iubit, ajungând astfel culmea fericirilor lumeşti.

Ludovic al XIV-lea întuneca toţi micii aştri de la curte prin orbitoarea lui strălucire; tatăl său însă, acel soare *pluribus impar*, lăsa fiecăruia dintre favoriţi splendoarea lui personală şi fiecăruia dintre curteni valoarea lui individuală. De aceea, în afară de audienţele acordate dimineaţa de către rege şi cardinal, când se trezeau din somn, mai erau la Paris, pe atunci, peste două sute de asemenea audienţe, cu destulă cătare. Printre acestea, cele încuviinţate de domnul de Tréville erau din cele mai căutate.

Curtea palatului său din stradă Vieux Colombier semăna cu o tabără, începând de la ora şase dimineaţa vara şi de la opt dimineaţa iarna. Cincizeci până la şaizeci de muşchetari, care păreau că fac cu schimbul pentru a fi mereu în număr bătător la ochi, se plimbau neîncetat, înarmaţi ca pentru război şi gata de orice. De-a lungul uneia din acele scări mari, pe locul căreia civilizaţia noastră ar clădi o casă întreagă, urcau şi coborau solicitatorii din Paris, alergând după un hatâr oarecare, gentilomii din provincie, arzând de dorinţa de a fi înrolaţi, ca şi valeţii înzorzonaţi în toate culorile, care aduceau domnului de Tréville veşti din partea stăpânilor lor. În anticameră, pe banchete lungi, aşezate în cerc, aşteptau aleşii, adică acei care fuseseră chemaţi. De dimineaţă până seara nu contenea acolo zumzetul glasurilor, în vreme ce în cabinetul său, învecinat cu această anticameră, domnul de Tréville primea vizitele, asculta plângerile, dădea porunci şi, asemeni regelui în balconul său de la Luvru, n-ar fi vrut decât să stea la geam ca să primească defilarea oamenilor şi a armelor.

În ziua când d'Artagnan se înfăţişă în audienţă, numărul celor de acolo era impunător, mai ales pentru un provincial, sosit proaspăt de acasă; e drept însă că acest provincial era gascon şi, mai ales pe vremea aceea, compatrioţii lui d'Artagnan aveau faima de a nu da îndărăt cu una cu două. Într-adevăr, cum treceai poarta masivă, ferecată în cuie lungi cu floare dreptunghiulară, te trezeai în mijlocul unei cete de militari care

foiau de colo-colo prin curte, strigându-se, certându-se sau jucând tot felul de jocuri. Ca să-ţi croieşti drum printre aceste valuri învolburate trebuia să fii sau ofiţer, sau mare nobil, sau femeie frumoasă.

Aşadar, prin mijlocul acestei cete şi al acestui tărăboi, îşi făcea loc tânărul nostru cu inima gata să-i iasă din piept, lipindu-şi spada lungă de coapsele-i subţiri şi ţinând în mâna marginea pălăriei de pâslă, în vreme ce pe buze îi flutura zâmbetul sfios al provincialului tulburat, care vrea să pară stăpân pe el. Cum trecea de un grup, răsuflă uşurat, totuşi, bănuind că unii din ei se întorceau să-l privească, d'Artagnan, care până atunci avusese o părere destul de bună despre el, se simţi caraghios întâia oară în viaţă.

În dreptul scării, era mai rău încă: pe cele dintâi trepte, patru muşchetari. În vreme ce zece sau doisprezece camarazi de-ai lor aşteptau pe palier să le vină rândul la joc. Îşi treceau vremea în felul următor:

Unul dintre ei, stând cu spada în mâna pe treapta cea mai de sus, împiedica — sau cel puţin se străduia să împiedice — pe ceilalţi trei, care voiau să urce scara.

Aceştia trei îi împotriveau la rândul lor spada uimitor de sprintenă. D'Artagnan crezu la început că sunt florete de scrimă, butonate în vârf, dar curând îşi dădu seama, după unele zgârieturi, că, dimpotrivă, toate ascuţişurile erau minunat şlefuite; de câte ori unul din ei era împuns, nu numai spectatorii, dar chiar şi actorii făceau un haz nespus.

Cel care se afla în clipa aceea pe treaptă mai de sus îşi ţinea minunat adversarii pe loc. Se făcuse roată în jurul lor. Regula cerea ca la fiecare lovitură, cel atins să părăsească partida, pierzând rândul la audienţă în folosul celui care-l atinsese cu spadă. În cinci minute, trei dintre ei fură atinşi uşor, unul la încheietura mâinii, altul la bărbie şi al treilea la ureche, de către apărătorul treptei, care niciodată nu se lăsase atins; dibăcia lui îi câştiga dreptul de a intra în audienţă înaintea celorlalţi trei.

Oricât de greu ar fi fost nu să-l uimeşti pe tânărul nostru, dar să se lase uimit, acest fel de petrecere izbuti să-l uluiască: văzuse în provincia lui — meleaguri unde capetele se înfierbântă atât de repede — că duelurile urmau unor anumite întâmplări premergătoare; fanfaronada acestor patru jucători i se păru cea

mai straşnică din câte auzise până atunci chiar în Gasconia. Crezu că se găseşte în acea faimoasă ţară a uriaşilor, unde Gulliver odată descins s-a înspăimântat atât de rău; şi totuşi, nu era la capătul uimirilor: mai rămâneau palierul scării şi anticameră.

Pe palier nu se mai bătea nimeni, se povesteau însă isprăvi cu femei, iar în anticameră isprăvi de la curte. Pe palier d'Artagnan roşi; în anticameră îl trecură fiori. Închipuirea sa înaripată şi hoinară care, în Gasconia, îl cea să fie temut de tinerele cameriste şi uneori chiar de tinerele lor stăpâne, nu întrezărise niciodată, chiar când bătea câmpii, nici pe jumătate din acele minunăţii ale iubirii şi nici pe sfert din acele năzdrăvănii amoroase, luminate de strălucirea unor nume dintre cele mai cunoscute şi cu amănunte dintre cele mai puţin voalate. Dar dacă pe palier el se simţi jignit în preţuirea lui pentru bunele moravuri, în anticameră se simţi revoltat, din respect faţă de cardinal. Acolo, spre marea sa uimire, d'Artagnan auzea forfecându-se în gura mare politica de care tremura întreaga Europă şi viaţa intimă a cardinalului, pentru care atâţia mari şi puternici nobili ispăşiseră din greu, atunci când încercaseră să aibă părerea lor. Acest vestit bărbat, slăvit de bătrânul d'Artagnan, ajunsese zeflemeaua muşchetarilor domnului de Tréville, care-şi băteau joc de picioarele strâmbe şi de spatele lui cocârjat; unii dintre ei fredonau cuplete cu numele doamnei d'Aiguillon, iubita lui, sau al nepoatei, doamna de Combalet, în vreme ce alţii puneau la cale tot felul de năzbâtii împotriva pajilor şi a gărzilor cardinalului-duce, ceea ce i se părea lui d'Artagnan o adevărată monstruozitate.

Totuşi, când numele regelui se rostea pe neaşteptate în mijlocul acestor grosolănii pe socoteala cardinalului, un soi de căluş astupa pentru o clipă toate acele guri spurcate; fiecare privea şovăielnic în jurul lui, ca şi cum s-ar fi temut să nu-l trădeze peretele subţire care despărţea anticamera de cabinetul domnului de Tréville; dar, foarte curând, un cuvânt cu tâlc amintea iarăşi de eminenţa sa şi atunci hohotele izbucneau şi mai dezlănţuite, nici una din faptele cardinalului nefiind cruţată de pârjolul criticii.

"Nici vorbă că toţi de aici vor fi zvârliţi la închisoare şi spânzuraţi, — gândi cu groază d'Artagnan, — şi eu, fără îndoială, împreună cu ei, căci de vreme ce i-am auzit şi i-am ascultat o să

fiu socotit drept părtaşul lor. Ce-ar zice oare tata, care m-a sfătuit atât de călduros să-l respect pe cardinal, dacă m-ar şti cot la cot cu aceşti pagini?

E lesne de închipuit, fără s-o mai spunem că d'Artagnan nu îndrăznea să ia parte la convorbire. Era însă numai ochi şi urechi, încerca să-şi încordeze cât putea cele cinci simţuri ca să nu piardă o iotă; în pofida încrederii nedezminţite în sfaturile părinteşti, se simţea îndemnat lăuntric şi îmboldit de instinctul lui, să laude mai curând decât să hulească lucrurile nemaipomenite ce se petreceau acolo.

Fiind însă cu desăvârşire străin de ceata curtenilor domnului de Tréville şi fiind zărit pentru întâia oară în locul acela, d'Artagnan a fost întrebat ce doreşte. La această întrebare îşi spuse numele foarte umil, se sprijini pe titlul de compatriot şi rugă pe cameristul care venise să-i pună întrebarea, să-i aducă la cunoştinţă domnului de Tréville cererea unei scurte audienţe, cerere pe care cameristul îi făgădui cu glas ocrotitor să o transmită la timpul şi locul cuvenit.

D'Artagnan, care-şi mai venise în fire din uimirea de la început, avu deci răgazul să cerceteze veşmintele şi chipurile celor de faţă.

În mijlocul celui mai însufleţit grup se găsea un muşchetar înalt, cu ţinută semeaţă şi o ciudăţenie de îmbrăcăminte ce sărea în ochii tuturor. Nu purta uniforma pe care, de altminteri, nici nu era dator s-o poarte mereu, într-o vreme când domnea ceva mai puţină libertate, dar mai multă hotărâre, ci era îmbrăcat într-o haină strâmta până la genunchi, de culoare azurie, puţin cam ieşită de soare şi cam ponosită, dar pe deasupra ei avea o minunată eşarfă din broderie de aur, ce strălucea ca solzii pe faţa apelor, în lumina vie a soarelui. O pelerină lungă de catifea cărămizie îi cădea graţios pe umeri, lăsând să se vadă doar neasemuita eşarfă de care atârna o spadă uriaşă.

Acest muşchetar încetase tocmai de a fi de gardă; se tânguia că are guturai şi din când în când, tuşea silit. Din pricina asta îşi luase pelerina, spunea el celor din jur; în vreme ce vorbea, privind de sus şi răsucindu-şi ţanţoş mustaţa, ceilalţi nu-şi puteau lua ochii de la eşarfa brodată şi. bineînţeles, d'Artagnan mai mult ca oricare altul.

— Ce vreţi, — spunea muşchetarul, — e la modă. Ştiu că-i o sminteală, dar n-ai încotro, asta-i moda! De altfel, trebuie să faci ceva şi cu punga babacilor!

— Mai las-o, Porthos! — se repezi unul din cei de faţă, — vrei să ne faci să credem că ai eşarfa din mărinimia părintească: ţi-o fi dat-o doamnă voalată cu care te-am întâlnit duminica trecută lângă poarta Saint-Honore.

— Nu, pe cuvântul şi cinstea mea de gentilom, am cumpărat-o chiar eu din banii mei, răspunse acela care fusese numit Porthos.

— Da, la fel cum mi-am cumpărat şi eu punga asta nouă cu ce mi-a pus iubită în punga mea veche, adăugă alt muşchetar.

— Adevărat , întări Porthos, — şi ca dovadă, uite, am dat pe ea doisprezece pistoli.

Admiraţia spori, deşi îndoiala mai stăruia încă.

— Nu-i aşa, Aramis? întrebă Porthos, întorcîndu-se spre alt muşchetar.

Înfăţişarea acestuia din urmă se bătea cap în cap cu a muşchetarului care-i pusese întrebarea, numindu-l Aramis: era un tânăr de cel mult douăzeci şi doi sau douăzeci şi trei de ani, cu o căutătură copilărească şi dulceagă, cu ochii negri şi blajini, cu obrajii trandafirii şi catifelaţi ca o piersică de toamnă, mustaţa-i subţire desena deasupra buzei de sus o linie fără cusur; s-ar fi zis că mâinile lui se codeau să se aplece, de teamă să nu li se umfle vinele; când şi când îşi ciupea sfârcul urechilor, ca să-l păstreze îmbujorat şi străveziu. De obicei vorbea puţin şi încet, saluta în dreapta şi-n stânga, râdea potolit, arătându-şi frumoşii dinţi care păreau foarte îngrijiţi, ca de altfel întreaga sa fiinţă. Răspunse la întrebarea prietenului, încuviinţând doar din cap.

Această încuviinţare păru a înlătura toate îndoielile privitoare la eşarfă; toţi rămăseseră cu ochii la ea, dar fără s-o mai pomenească; apoi printr-unul din acele surprinzătoare salturi ale gândirii, convorbirea se îndreptă deodată asupra altui subiect.

— Ce ziceţi despre ce istoriseşte scutierul lui Chalais? întrebă unul din muşchetari, fără a se întoarce spre cineva, ci dimpotrivă, punând întrebarea tuturor de acolo.

— Şi ce spune? întrebă Porthos cu glas trufaş.

— Spune c-a întâlnit la Bruxelles pe Rochefort, duhul rău al cardinalului, travestit în capuţin. Blestematul de Rochefort, cu anteriul lui de călugăr, l-a tras pe sfoară pe domnul de Laigues, de nerod ce e.

— Încă ce mai nerod, — întări Porthos, — dar aşa o fi oare?

— Aşa mi-a spus Aramis, răspunse muşchetarul.

— Adevărat?

— Ei, parcă dumneata nu ştii, Porthos, — zise Aramis, — nu ţi le-am spus eu toate ieri? Hai să vorbim de altceva.

— Cum? Să vorbim de altceva? Asta-i părerea dumitale, — stărui Porthos, — foarte frumos, să vorbim de altceva! La naiba! Că repede mai închei dumneata! Adică cum? Cardinalul pune pe un trădător, pe un tâlhar, pe un nemernic să spioneze un gentilom, îl pune să-i şterpelească scrisorile, apoi, cu ajutorul spionului şi datorită scrisorilor, pune să i se taie capul lui Chalais sub învinuirea tâmpită că ar fi vrut să-l omoare pe rege şi să-l însoare pe fratele regelui cu regina! Nimeni n-avea habar de toată urzeala asta, ne-o destăinuieşti dumneata ieri, spre marea noastră uimire şi acum, când nici măcar nu ne-am dezmeticit, vii să ne spui: hai să vorbim de altceva!

— N-avem decât să vorbim şi d-asta dacă ţii atât de mult, răspunse netulburat Aramis.

— Dac-aş fi fost scutierul bietului Chalais, — strigă Porthos, — Rochefort ar fi păţit-o rău de tot cu mine.

— Iar dumneata, ai fi păţit-o şi mai rău cu ducele Roşu[11] , îi atrase atenţia Aramis.

— Cum? Ducele Roşu? Bravo, bravo, ducele Roşu! întări Porthos, aplaudând şi încuviinţând din cap. Ducele Roşu, asta-i minunat! Am să răspândesc poreclă, dragul meu, fii pe pace. Dar ştiu că are duh, Aramis al nostru! Ce păcat că n-ai putut să-ţi urmezi chemarea, scumpul meu, ce drăgălaş popă ai fi fost!

— Nu-i decât o întârziere trecătoare, lămuri Aramis. Într-o zi, tot o să fiu preot; ştii şi dumneata Porthos, că tocmai de aceea nu mă las de teologie.

— O să facă aşa cum spune, întări Porthos. Mai curând sau mai târziu, tot o s-o facă.

— Mai curând, zise Aramis.

---

[11] E vorba de Richelieu.

— N-aşteaptă decât ceva ca să se hotărască de-a binelea şi să îmbrace iar anteriul pe care-l ţine atârnat în cui, dedesubtul uniformei, adăugă un muşchetar.

— Şi ce anume aşteaptă? întrebă altul.

— Aşteaptă ca regina să dăruiască Franţei un moştenitor.

— Să încetăm cu astfel de glume, domnilor, — spuse Porthos, — slavă domnului, regina e încă la vârsta când poate să-l mai dăruiască.

— Se zice că domnul de Buckingham se află în Franţa, adăugă Aramis, cu râsul lui de pişicher, dând acestei fraze, în aparenţă atât de nevinovate, un înţeles destul de uşuratic.

— De data asta n-ai brodit-o, prietene Aramis, — îi curmă vorba Porthos, — şi-n slăbiciunea dumitale de a face haz de orice, treci mereu peste margini îngăduite: dacă te-ar auzi vorbind astfel domnul de Tréville, cred că nu i-ai face de loc plăcere.

— Ai de gând să-mi dai o lecţie, Porthos? îl întrebă Aramis, în a cărui privire blajină se văzu scăpărând un fulger.

— Dragul meu, fii muşchetar sau preot, fii una sau alta, dar nu şi una şi alta, îl sfătui Porthos. Uite, Athos, ţi-a spus-o şi zilele trecute: slujeşti la prea mulţi stăpâni deodată! Te rog, te rog, ar fi de prisos să ne supărăm, adu-ţi aminte cum ne-am înţeles între noi, dumneata, Athos şi cu mine. Te duci la doamna d'Aiguillon şi-i faci curte; te duci la doamna de Bois-Tracy; vara doamnei de Chevreuse, şi-ţi merge vestea că ai ajuns departe de tot în binevoitoarea preţuire a acestei doamne. Dumnezeule, nimeni nu-ţi cere să-ţi destăinuieşti fericirea, nici să-ţi dai pe faţă tainele inimii, îţi cunoaştem cavalerismul. Dar dacă ai virtutea asta, atunci la naiba, foloseşte-o şi faţă de maiestatea sa. Lasă să trăncănească cine vrea şi orice-o vrea despre rege şi despre cardinal; dar regina e sfântă şi dacă cineva vorbeşte de ea, apoi atunci să vorbească numai de bine!

— Porthos, eşti la fel de înfumurat ca şi Narcis, răspunse Aramis. Ştii că nu pot suferi dojenile — afară doar dacă m-ar dojeni Athos. În ceea ce te priveşte pe dumneata, dragul meu, ai o eşarfă prea frumoasă ca să mai faci pe sfătosul. O să fiu preot când voi socoti de cuviinţă, deocamdată sunt muşchetar şi ca muşchetar spun ce-mi place, iar în clipa de faţă îmi place să-ţi spun că ai început să mă scoţi din răbdări.

— Aramis!

— Porthos!

— Ei, domnilor! Domnilor! se auziră strigăte în jurul lor.

— Domnul de Tréville îl aşteaptă pe domnul d'Artagnan, curmă discuţia cameristul, deschizând uşa.

La auzul acestor cuvinte în timpul cărora uşa rămăsese deschisă, se făcu linişte; în mijlocul tăcerii atotcuprinzătoare, tânărul gascon străbătu o parte din lungimea anticamerei şi intră la căpitanul muşchetarilor; totodată, se simţea nespus de bucuros că fusese scutit la vreme de sfârşitul acelei ciudate gâlcevi.

Capitolul III Audienţa

Domnul de Tréville nu era tocmai în apele lui: totuşi răspunse politicos tânărului care se înclinase până la pământ şi zâmbi ascultând cuvântul de salut, rostit cu accentul bearnez, care-i amintea tinereţea şi pământul lui de baştină, două aduceri aminte ce fac pe un om să zâmbească la orice vârstă. Apoi, îndreptându-se spre anticameră şi făcându-i lui d'Artagnan semn cu mâna, ca şi când i-ar fi cerut îngăduinţa să sfârşească cu ceilalţi înainte de a începe cu el, strigă de trei ori, cu glasul îngroşat de fiecare dată, astfel încât să străbată toate treptele cuprinse. Între tonul poruncitor şi cel mânios:

— Athos! Porthos! Aramis!

Cei doi muşchetari cu care am mai făcut cunoştinţă şi care purtau ultimele două din numele de mai sus, părăsiră iute grupul, unde se găseau şi înaintară înspre camera a cărei uşă se şi închise îndată ce trecură pragul. Ţinuta lor, deşi nu tocmai liniştită, stârni totuşi, prin aerul nepăsător, plin totodată de demnitate şi supunere, admiraţia lui d'Artagnan care vedea în aceşti oameni nişte semizei, iar în căpetenia lor, un Jupiter olimpian, înarmat cu toate trăsnetele cerului.

După ce amândoi muşchetarii intrară în odaie, după ce uşa se închise în urma lor, după ce zumzetul din anticameră începu să se audă iarăşi, însufleţit de ultimele chemări, după ce, în sfârşit, domnul de Tréville, tăcut şi încruntat, străbătu de trei sau de patru ori încăperea de-a lungul ei, trecând de fiecare dată pe dinaintea lui Porthos şi a lui Aramis, care stăteau smirnă

ca la o paradă, el se opri deodată şi, măsurându-i din cap până în picioare, se răsti cu o căutătură mânioasă:

— Ştiţi dumneavoastră ce mi-a spus regele, chiar aseară? Ştiţi sau nu, domnilor?

— Nu, răspunseră după o clipă de tăcere cei doi muşchetari. Nu, domnule, nu ştim.

— Dar nădăjduiesc că ne veţi face cinstea să ne spuneţi şi nouă, adăugă Aramis cu tonul cel mai cuviincios şi eu cea mai curtenitoare plecăciune.

— Mi-a spus că în viitor îşi va alege muşchetarii din rândurile gărzii domnului cardinal.

— Din garda domnului cardinal? Şi de ce oare? întrebă cu aprindere Porthos.

— De ce? Fiindcă îşi dă seama că trebuie să-şi împrospăteze poşirca lui şi cu vin ceva mai bun.

Cei doi muşchetari roşiră până în albul ochilor. D'Artagnan nu mai ştia pe ce lume se află şi ar fi dorit să i se scufunde pământul sub picioare.

— Da, da, — urmă domnul de Tréville, înflăcărându-se, — da, maiestatea să are dreptate, căci, pe cinstea mea, e drept că muşchetarii nu sunt la locul lor la curte. Ieri, domnul cardinal povestea la masa de joc a regelui, cu un aer de compătimire care nu mi-a plăcut de loc, că alaltăieri, blestemaţii de muşchetari, dracii împieliţaţi — şi apăsa pe cuvinte cu un ton batjocoritor care mă scotea şi mai mult din sărite — spintecătorii ăştia — adăuga, privindu-mă cu ochii lui de pisică sălbatică — s-au încurcat peste noapte într-o speluncă din stradă Férou şi că o patrulă a gărzii lui — credeam c-o să-mi pufnească de râs în nas — se văzuse silită să-i aresteze pe zurbagii. Mii de draci! Voi trebuie să ştiţi ceva de treaba asta! Auzi, muşchetari arestaţi!... Eraţi şi voi acolo, degeaba vă ascundeţi după degete, aţi fost recunoscuţi, cardinalul v-a pomenit numele. Fără îndoială că-i vina mea, numai vina mea, fiindcă eu singur mi-aleg oamenii. Dumneata, de pildă, Aramis, de ce dracu mi-ai mai cerut tunică de muşchetar, când ţi-ar fi stat mai bine un anteriu popesc? Şi dumitale, Porthos, îţi trebuia mândreţea asta de eşarfă aurită, ca să-ţi atârni o sabie de papură? Dar Athos? Nu-l văd pe Athos. Unde e?

— Domnule, — răspunse trist Aramis, — e bolnav, foarte bolnav.

— Bolnav, foarte bolnav, spui? Şi de care boală, mă rog?

— Sunt temeri că ar fi vărsat de vânt, domnule, — răspunse Porthos, vrând să se bage şi el în vorbă, — şi ar fi grozav de neplăcut, fiindcă i-ar strica fără doar şi poate obrazul.

— Vărsat de vânt! Porthos, iar îndrugi bazaconii de ale dumitale! Vărsat de vânt la vârsta lui? Ce tot îmi spuneţi!... Sigur că e rănit, te pomeneşti c-a şi murit. Ah! Dac-aş şti... Mii de draci, domnilor muşchetari, nu vreau să umpleţi localurile deocheate, nici să vă luaţi la harţă pe stradă, nici să vă jucaţi de-a spada pe la răscruci. Nu vreau, în sfârşit, să vă faceţi de râs în faţa gărzilor domnului cardinal, care sunt oameni cumsecade, liniştiţi, descurcăreţi, oameni care nu se pun în împrejurarea de a fi arestaţi şi care, spre deosebire de alţii, nici nu s-ar lăsa arestaţi — sunt sigur de asta. Mai degrabă ar muri acolo, pe loc, decât să dea un singur pas înapoi. S-o şteargă, s-o ia la sănătoasa; să dea bir cu fugiţii, toate astea-s bune doar pentru muşchetarii regelui!

Porthos şi Aramis clocoteau de mânie. Bucuros l-ar fi strâns de gât pe domnul de Tréville, dacă n-ar fi simţit că vorbele lui erau pornite dintr-o adâncă dragoste pentru ei. Băteau podeaua cu piciorul, îşi muşcau buzele până la sânge şi-şi încleştau mâna pe mânerul spadei. După cum am mai spus, cei de afară auziseră când Athos, Porthos şi Aramis fuseseră chemaţi şi, după glasul domnului de Tréville, ghiciseră că acesta era furios nevoie mare. Zece capete nerăbdătoare stăteau aplecate peste perdea şi păleau de mânie, căci cu urechea lipită de uşă nu pierdeau nici o iotă, în vreme ce gurile lor repetau la şir vorbele de ocară ale căpitanului, ca să le audă toţi din anticameră.

Într-o clipă, toată locuinţa, începând de la uşa cabinetului şi până la poarta din stradă, era în fierbere.

— Auzi, muşchetarii regelui arestaţi de oştenii domnului cardinal! urmă domnul de Tréville, tot atât de mânios în adâncul sufletului că şi soldaţii lui, dar vorbind răspicat şi împlântând, ca să zicem aşa, cuvintele în inimile ascultătorilor, unul câte unul, ca nişte lovituri de pumnal. Auzi, şase soldaţi din garda eminenţei sale arestează şase muşchetari ai maiestăţii sale! La naiba, m-am şi hotărât! Mă duc chiar acum la Luvru, îmi dau demisia din căpitan al muşchetarilor regali şi cer o locotenenţă

în garda cardinalului: dacă nu mă primeşte, ducă-se dracului, mă fac popă!

La auzul acestor cuvinte, zumzetul de afară se schimbă într-o cumplită vijelie: pretutindeni scăpărau numai ocări şi blesteme. La dracu! Mii de draci! Toţi sfinţii şi dumnezeii! se încrucişau în văzduh. D'Artagnan căuta o perdea îndărătul căreia să se ascundă şi abia se ţinea să nu se vâre sub masă.

— Dacă-i aşa, căpitane, — îi curmă vorba Porthos, scos din sărite, — e adevărat că eram şase împotriva şase, dar am fost surprinşi mişeleşte şi, înainte să fi putut trage spadele din teacă, doi dintre noi căzuseră ucişi, iar Athos, grav rănit, era ca şi mort. Îl ştiţi pe Athos. Ei bine, căpitane, a încercat de două ori să se ridice şi de două ori a căzut la pământ. Totuşi, nu ne-am predat, nu, am fost târâţi cu sila. Pe drum am izbutit să fugim. Cât priveşte pe Athos, s-a crezut că e mort şi l-au lăsat în pace, pe câmpul de bătaie, socotind că nu face să-l mai ridice de acolo. Aşa a fost povestea. Ce dracu' căpitane, nu poţi câştiga chiar toate bătăliile! Şi marele Pompei a pierdut-o pe cea de la Pharsale şi regele Francis I, care nu era mai prejos ca alţii, a pierdut pe cea de la Pavia.

— Iar eu, — adăugă Aramis, — am cinstea să vă asigur că am ucis pe unul din ei cu propria lui spadă, căci spada mea se frânsese de la prima împotrivire; ucis sau înjunghiat, după cum doriţi, domnule.

— Nu ştiam toate astea, reluă domnul de Tréville pe un ton ceva mai domol. După câte văd, domnul cardinal le-a cam înflorit.

— Dar, vă rugăm, domnule. — urmă Aramis care, văzându-l pe căpitan mai potolit, încerca să-l înduplece, — vă rugăm domnule, nu spuneţi că Athos e rănit. Ar fi nemângâiat să ştie că păţania lui ajunge la urechile regelui şi cum rana e periculoasă, căci spada nu i-a străpuns numai umărul, ci i-a pătruns şi în piept, ne e teamă să nu... În aceeaşi clipă, perdeaua se dădu la o parte şi de sub ciucuri se ivi un chip nobil şi frumos, dar înspăimântător de străveziu.

— Athos! strigară cei doi muşchetari.

— Athos! făcu şi domnul de Tréville.

— Aţi poruncit să mă prezint, domnule, — spuse Athos domnului de Tréville, cu o voce slabă, dar foarte liniştită, — camarazii mei mi-au dat de ştire că m-aţi chemat şi iată-mă la

ordinele domniei-voastre. Spuneţi, domnule, ce doriţi de la mine?

La aceste cuvinte, muşchetarul, într-o ţinută fără cusur şi încins ca de obicei, intră cu pas hotărât în cabinet. Mişcat până în adâncul inimii de această dovadă de bărbăţie, domnul de Tréville se repezi înaintea lui.

— Le spuneam tocmai acestor domni, — zise el, — că opresc pe muşchetarii mei să-şi pună în primejdie viaţa când nu e nevoie, căci bărbaţii viteji îi sunt scumpi regelui şi regele ştie că muşchetarii săi sunt oamenii cei mai viteji din lume. Dă-mi mâna, Athos.

Fără să mai aştepte răspunsul noului venit la această dovadă de dragoste, domnul de Tréville îi apucă mâna dreaptă şi i-o strânse cu toată puterea, fără să bage de seamă că Athos, oricât s-ar fi stăpânit, se încrunta, fără voie, de durere şi că pălea şi mai grozav, deşi s-ar fi zis că aşa ceva era cu neputinţă.

Uşa rămăsese întredeschisă, atât de grozav uimea pe toţi sosirea lui Athos, căci în pofida tainei păstrate, toată lumea aflase de rănirea lui. Un vuiet de murmure bucuroase întâmpina cele din urmă cuvinte ale căpitanului şi două sau trei capete se iviră în focul entuziasmului, printre faldurile perdelei de la uşă. Fără îndoială că domnul de Tréville se pregătea să înfiereze prin cuvinte aspre această încălcare a obişnuitei bune-cuviinţe, dacă n-ar fi simţit deodată mâna lui Athos stârcindu-se într-a lui; ridicându-şi privirea asupra acestuia, îl văzu că era gata să leşine. În aceeaşi clipă, muşchetarul care se străduia din răsputeri să lupte împotriva durerii, se prăbuşi, biruit, pe parchet, ca şi când şi-ar fi dat sufletul.

— Un doctor! răcni domnul de Tréville. Doctorul meu, al regelui, cel mai bun! Un chirurg! Sau, mii de draci! Viteazul meu Athos se sfârşeşte!

Auzind aceste strigăte, toată lumea dădu buzna în cameră şi se îngrămădiră în jurul rănitului, fără că domnului de Tréville să-i mai treacă prin gând să închidă vreunuia uşa. Dar toată această zarvă n-ar fi folosit la nimic, dacă doctorul cerut nu s-ar fi găsit chiar în palat; răzbind prin mulţime, el se apropie de Athos, care nu-şi venise încă în fire şi, deoarece zgomotul şi toată forfoteala aceea îl stinghereau, cel dintâi şi cel mai grabnic lucru cerut a fost ducerea muşchetarului într-o odaie învecinată. Domnul de Tréville deschise îndată o uşă, arătând

drumul lui Porthos şi Aramis, care îşi ridicară camaradul de braţe. Îndărătul lor păşea doctorul, iar îndărătul doctorului uşa se închise.

În felul acesta, cabinetul domnului de Tréville, această încăpere de obicei atât de respectată, ajunse pentru câteva clipe o prelungire a anticamerei. Fiecare îşi dădea părerea, se înflăcăra, vorbea în gura mare. Înjurând, blestemând şi trimiţând la toţi drăcii pe cardinal cu gărzile lui cu tot.

Curând după aceea, Porthos şi Aramis se întoarseră; lângă rănit rămăseseră nurnai doctorul şi domnul de Tréville.

În sfârşit, domnul de Tréville se întoarse şi el. Rănitul îşi venise în fire, iar chirurgul încredinţa lumea că starea muşchetarului nu trebuia să stârnească îngrijorări prietenilor, slăbiciunea fiind pricinuită doar de pierderea sângelui. Domnul de Tréville făcu apoi un semn cu mâna şi toţi cei de faţă se îndepărtară afară de d'Artagnan, care nu uitase că avea audienţă şi care, îndrăzneţ ca toţi gasconii, rămăsese în tot acest răstimp, neclintit locului.

După ce ieşiră cu toţii şi după ce uşa se închise în urma lor, domnul de Tréville se întoarse şi se trezi singur cu tânărul gascon. Cele întâmplate îl făcuseră să-şi cam piardă firul gândirii. Îl întrebă deci pe încăpăţânatul solicitator ce doreşte de la el. D'Artagnan îşi spuse iarăşi numele şi domnul de Tréville, aducându-şi aminte dintr-o dată ce se petrecea atunci şi ce se petrecuse înainte, îşi dete seama de împrejurări.

— Iartă-mă, — îi spuse el zâmbind, — iartă-mă, dragul meu, compatriot, dar le-am uitat cu desăvârşire. Ce vrei?! Un căpitan nu-i decât un tată de familie, dar împovărat cu o şi mai mare răspundere decât orice tată de familie. Soldaţii sunt nişte copii mari, fiindcă ţin însă ca poruncile regelui şi, îndeosebi, ale domnului cardinal să fie aduse la îndeplinire...

D'Artagnan nu-şi putu înfrâna un zâmbet. După acest zâmbet, domnul de Tréville înţelese că n-avea în faţa lui un prost şi, schimbând vorba, îl întrebă de-a dreptul:

— Mi-a fost nespus de drag tatăl dumitale, ce pot face pentru fiul lui? Grăbeşte-te, căci am foarte puţină vreme pentru mine.

— Domnule, — zise d'Artagnan, — când am plecat din Tarbes ca să vin aici, mi-am propus să vă cer, în amintirea prieteniei pe care nu aţi uitat-o, o tunică de muşchetar; dar,

după tot ce văd de două ceasuri, înţeleg că asemenea favoare ar fi nepotrivit de mare şi mi-e teamă că n-o merit.

— Ar fi, într-adevăr, o mare favoare, tinere, — răspunse domnul de Tréville, — dar poate că ea nu te depăşeşte chiar atât de mult pe cât crezi sau pe cât ai aerul să crezi. Totuşi, o hotărâre a maiestăţii sale a prevăzut această împrejurare şi, cu părere de rău, te înştiinţez că nimeni nu e primit ca muşchetar înainte de a fi trecut prin încercări premergătoare: fie luând parte la câteva campanii militare, sau la unele fapte strălucite, fie slujind vreme de doi ani într-unul din regimentele mai puţin oblăduite ca al nostru.

D'Artagnan se înclină fără a răspunde un singur cuvânt. De când aflase că sunt atâtea greutăţi spre a căpăta tunica de muşchetar, dorinţa lui de a îmbrăca această uniformă era şi mai vie încă.

— Dar, — urmă Tréville, aţintind asupra compatriotului său o privire atât de pătrunzătoare, încât s-ar fi zis că vrea să citească până în fundul inimii, — de hatârul tatălui dumitale, fostul meu tovarăş de arme, ţin, cum ţi-am mai spus, să fac ceva pentru dumneata. Tinerii noştri gentilomi din Bearn, care se înrolează în armată, nu sunt bogaţi de obicei şi mă îndoiesc că lucrurile s-au schimbat prea mult de la plecarea mea de acolo. Nu cred deci că banii pe care i-ai adus de acasă o să-ţi ajungă prea multă vreme ca să trăieşti.

D'Artagnan îşi ridică semeţ capul, în semn că nu cerea pomană nimănui.

— Bine, tinere, bine, — urmă Tréville, — cunosc ifosele astea şi eu am descins la Paris cu patru scuzi în buzunar şi m-aş fi bătut cu oricine mi-ar fi spus că nu-s în stare să cumpăr Luvrul.

D'Artagnan îşi înălţă capul din ce în ce mai semeţ; mulţumită vânzării calului, îşi începea cariera cu patru scuzi mai mult decât avusese domnul de Tréville când şi-o începuse pe-a lui.

— Spuneam deci că ar trebui să păstrezi ceea ce ai acum, oricât de mare ar fi această sumă; dar în acelaşi timp, trebuie să-ţi desăvârşeşti cunoştinţele trebuincioase unui gentilom. Voi scrie chiar azi o scrisoare directorului Academiei Regale şi mâine vei fi primit fără nici o plată. Nu refuza acest mic hatâr. Gentilomii noştri cei mai bogaţi şi cu obârşia cea mai nobilă îl

cer stăruitor câteodată, fără să-l poată căpăta. Vei învăţa să dresezi cai, vei învăţa scrima şi dansul, vei cunoaşte acolo lume bună şi, din când în când, vei veni să mă vezi ca să-mi spui ce-ai făcut şi dacă la rândul meu pot face ceva pentru dumneata.

Oricât de străin era încă de obiceiurile curţii, d'Artagnan îşi dădu seama de răceala acestei primiri.

— Vai, domnule — zise el, văd acum ce mult îmi lipseşte scrisoarea de recomandaţie pe care tatăl meu mi-a dat-o pentru dumneavoastră.

— Într-adevăr, — răspunse domnul de Tréville — mă miră chiar că te-ai avântat într-o călătorie atât de lungă fără această azimă de neînlocuit, singurul nostru sprijin, al celor din Bearn.

— O aveam, domnule, şi. slavă domnului, aşa cum se cădea să fie, dar mi-a fost şterpelită în chip perfid.

Şi d'Artagnan povesti întreaga păţanie de la Meung, descrise pe necunoscutul gentilom în cele mai mici amănunte, cu un foc şi o sinceritate care-l fermecară pe domnul de Tréville.

— Da, cam ciudat — spuse acesta din urmă, gânditor, — aşadar, ai vorbit despre mine în gura mare?

— Am vorbit, domnule, mărturisesc, am avut această uşurinţă. Ce vreţi, un nume ca al dumneavoastră trebuia să-mi slujească drept scut pe drum. Puteţi să vă închipuiţi ce des m-am pus la adăpostul lui!

Linguşirea era foarte la modă pe acea vreme şi domnul de Tréville iubea tămâierile, la fel ca un rege sau ca un cardinal. Nu-şi putu deci înfrâna un zâmbet de vădită mulţumire; dar acest zâmbet se şterse iute şi cu gândul la păţania din Meung, urmă:

— Spune-mi, te rog, gentilomul acela n-avea o uşoară cicatrice pe obraz?

— Ba da, parcă l-ar fi atins în trecere un glonte.

— Era un bărbat frumos?

— Da.

— Înalt de statură?

— Da.

— Palid la faţă şi cu părul negru?

— Da, da, chiar aşa. Cum de-l cunoaşteţi, domnule, pe omul ăsta? Ah, dacă vreodată dau de el... dar vă jur, fie şi-n iad, tot o să dau eu de el...

— Aştepta o femeie? urmă Tréville.

— A şi plecat după ce a schimbat câteva vorbe cu aceea pe care o aştepta..

— Dar nu ştii despre ce au vorbit?

— I-a dat o cutie şi i-a spus că înăuntru o să găsească instrucţiunile lui, dar să n-o deschidă decât după ce va ajunge la Londra.

— Femeia aceea era englezoaică?

— El îi spunea Milady.

— El e, — murmură Tréville, — el e! Credeam că tot mai e la Bruxelles.

— Ah, domnule, dacă îl ştiţi pe omul ăsta, — se repezi d'Artagnan, — spuneţi-mi, vă rog, cine e şi de unde e; sunt în stare să vă scutesc de orice, chiar şi de făgăduiala de a mă primi în rândul muşchetarilor, căci înainte de toate, trebuie să mă răzbun, trebuie, numaidecât!

— Fereşte-te de el ca de foc, tinere, — îi curmă vorba Tréville, — dimpotrivă, dacă-l vezi venind pe de o parte a străzii treci pe partea cealaltă; nu te izbi de asemenea stânca, te-ar sfărâma ca pe un ciob de sticlă.

— Degeaba, — mormăi d'Artagnan, — numai să-l întâlnesc...

— Până una-alta, — urmă Tréville, — nu pot să-ţi dau decât un sfat: ocoleşte-l.

Deodată, Tréville se opri, încolţit de o bănuială fulgerătoare. Ura înverşunată pe care tânărul călător o arăta atât de deschis, împotriva unui om care — lucru destul de îndoielnic — îi luase scrisoarea lui taică-său, această ură nu ascundea vreo mişelie? Tânărul acela nu era trimis cumva de eminenţa sa? Nu venise oare pentru a-i întinde vreo cursă? Acest aşa zis d'Artagnan n-o fi oare vreun slujitor tainic al cardinalului, care încerca să se strecoare în casa lui, pentru a-i câştiga încrederea şi, mai târziu pentru a-l nimici, mijloc folosit de atâtea ori până atunci? Îl privi de data asta pe d'Artagnan mai sfredelitor decât îl privise întâia oară. Chipul acela, oglindind o sclipitoare isteţime şi o umilinţă prefăcută, n-avu darul să-l liniştească pe deplin.

"Vezi bine că e gascon, — gândi el, — dar poate fi tot atât de gascon şi cu cardinalul, ca şi cu mine. Hai să-l punem la încercare."

— Prietene, — începu el încet, — doresc, aşa cum se cuvine fiului unui vechi prieten — căci o iau drept adevărată povestea cu scrisoarea şterpelită — doresc, zic, să-ţi dezvălui tainele politicii noastre, tocmai pentru a îndulci răceala cu care ţi-ai dat seama că te-am primit. Regele şi cardinalul sunt cei mai buni prieteni din lume; neînţelegerile lor în faţa celorlalţi nu pot înşela decât pe proşti. Nu vreau ca un compatriot, un tânăr atât de chipeş, un băiat curajos, menit să înainteze, să ajungă prada acestor prefăcătorii, să cadă în capcană ca un neghiob, aşa cum au căzut şi s-au nenorocit atâţia înaintea dumitale. Să vorbim limpede: sunt la fel de credincios acestor doi stăpâni atotputernici şi niciodată faptele mele de căpetenie nu vor avea alt scop decât să slujească pe rege şi pe cardinal, care este unul din cele mai glorioase genii pe care le-a dat Franţa. Acum, tinere, ţine seama de cele ce ţi-am spus şi dacă ai, fie din familie, fie de pe la cunoştinţe, fie chiar ca pornire, vreo duşmănie împotriva cardinalului, aşa cum vedem că izbucneşte la gentilomii noştri, ia-ţi mai bine rămas bun şi să ne despărţim. Te voi ajuta de câte ori mi-o vei cere, dar fără să rămâi alături de mine. Nădăjduiesc totuşi, că sinceritatea mea îmi va atrage prietenia dumitale, căci până acum eşti singurul tânăr căruia i-am vorbit aşa cum îţi vorbesc.

Tréville îşi spunea în sinea lui: "Dacă pe puiul ăsta de vulpe mi l-a trimis chiar cardinalul, fără îndoială că, ştiind cât îl urăsc, trebuie să-i fi spus iscoadei că cel mai bun mijloc pentru a-mi intra pe sub piele e să mi-l ponegrească în tot felul: şi atunci, cu toate împotrivirile mele, vicleanul cumătru o să-mi răspundă că nu poate suferi pe eminenţa sa".

Lucrurile se petrecură însă cu totul altfel decât s-aştepta Tréville. D'Artagnan răspunse în chipul cel mai firesc:

— Domnule, am sosit la Paris cu aceleaşi gânduri. Tatăl meu mi-a spus răspicat să nu rabd nimic de la nimeni, afară doar de la rege, de la cardinal şi de la dumneavoastră, adică de la cei dintâi trei bărbaţi ai Franţei...

După cum se vede d'Artagnan îl adăugase pe domnul de Tréville celorlalţi doi, socotind că acest lucru n-ar fi avut cum să-i strice.

— ...Am deci cea mai deosebită veneraţie pentru domnul cardinal şi cel mai adânc respect pentru faptele sale, urmă el. Cu atât mai bine, domnule, dacă-mi vorbiţi, după cum spuneţi,

cu sinceritate, căci atunci îmi veţi face cinstea de a preţui cum se cuvine această asemănare de gusturi; dimpotrivă, dacă aţi fi avut o oarecare neîncredere, foarte firească de altminteri, simt că spunând adevărul mă nimicesc eu singur; dar fie ce-o fi, poate că tot nu voi pierde preţuirea dumneavoastră şi la această preţuire eu ţin mai mult ca la orice pe lume.

Domnul de Tréville rămase din cale afară de uimit. Atâta pătrundere, atâta sinceritate îi stârneau admiraţia, fără a-i îndepărta totuşi pe deplin bănuielile. Cu cât acest tânăr se dovedea a fi superior celorlalţi tineri, cu atât ar fi fost mai de temut — dacă s-ar fi întâmplat să se înşele asupra lui. Totuşi strânse mâna lui d'Artagnan, zicându-i:

— Eşti un tânăr cinstit, dar în clipa de faţă nu pot face pentru dumneata mai mult decât ţi-am spus adineauri. Palatul meu îţi va fi întotdeauna deschis. Mai târziu, când vei putea cere să mă vezi la orice oră şi să foloseşti orice prilej prielnic, vei obţine, cred, ceea ce doreşti.

— Aşadar, domnule, — întări d'Artagnan. — mă veţi aştepta până să ajung demn de cererea mea. Ei bine, fiţi liniştit, — adăugă el, cu familiaritatea caracteristică gasconilor, — nu veţi avea prea mult de aşteptat.

Şi, vrând să se retragă, salută ca şi când tot ce ar mai fi putut urma, îl privea numai pe el.

— Aşteaptă puţin, — îl opri domnul de Tréville, — ţi-am făgăduit o scrisoare pentru directorul Academiei. Eşti atât de mândru, încât te codeşti să primeşti, tinere gentilom?

— Nu, domnule, — răspunse d'Artagnan, — şi vă încredinţez că această scrisoare nu va avea soarta celeilalte. O voi păstra atât de straşnic, încât va ajunge fără doar şi poate unde trebuie, v-o jur! Şi vai de acela care s-ar încumeta să mi-o ia!

Domnul de Tréville surise la auzul acestor ifose şi lăsând pe tânărul său compatriot lângă fereastră unde se aflau şi unde stătuseră de vorbă, se duse şi se aşeză la o masă, ca să scrie scrisoarea făgăduită. În vremea asta, d'Artagnan care n-avea ceva mai bun de făcut, începu a bate în geam tactul unui marş, cu ochii după muşchetarii care plecând încolonaţi, rânduri-rânduri, se făceau nevăzuţi după colţul străzii.

Când sfârşi de scris scrisoarea, domnul de Tréville îi puse sigiliul şi, ridicându-se de pe scaun, se apropie de d'Artagnan ca

să i-o dea, dar, chiar în clipa în care d'Artagnan întindea mâna, domnul de Tréville rămase uluit văzând pe ocrotitul său tresărind, schimbând feţe-feţe de mânie şi năpustindu-se afară din cabinet:

— Ah! Mii de draci, — urlă el, — de data asta n-o să-mi mai scape!

— Cine să nu-ţi scape? întrebă domnul de Tréville.

— El, hoţul! răspunse grăbit d'Artagnan .Trădătorul!

Şi se făcu nevăzut.

— Curat nebun! murmură domnul de Tréville. De n-ar fi cumva vreo şmecherie, ca s-o şteargă, când a văzut că a dat greş.

Capitolul IV Umărul lui Athos, eşarfa lui Porthos şi batista lui Aramis

Furios, d'Artagnan străbătuse anticamera din trei sărituri şi se repezise spre scară, cu gând să coboare treptele câte patru odată, când din fugă mare era să dea orbeşte peste un muşchetar, care tocmai ieşea de la domnul de Tréville pe o uşă dosnică şi pe care, izbindu-l cu fruntea în umăr, îl făcu să scoată un răcnet, sau mai bine zis un urlet.

— Iartă-mă, te rog, — zvârli d'Artagnan, gata s-o ia din nou la fugă, — iartă-mă, sunt grăbit.

Dar abia coborâse prima treaptă când o mână de fier îl înşfăcă de eşarfă, pironindu-l pe loc.

— Eşti grăbit, — îi strigă muşchetarul, alb la faţă ca un linţoliu — şi atunci te izbeşti de mine? Îmi spui: "Iartă-mă" şi crezi că ajunge? Nu-i tocmai aşa, tinere. Nu cumva pentru că l-ai auzit pe domnul de Tréville vorbindu-ne azi puţin cam liber, îţi închipui că întâiul venit poate să se poarte cu noi aşa cum ne-a vorbit el? Desmeticeşte-te, tinere, dumneata nu eşti domnul de Tréville!

— Pe legea mea, — răspunse d'Artagnan, dându-şi seama că era tocmai Athos care, în urma îngrijirilor doctorului, se întorcea acasă, — pe legea mea, n-am făcut-o dinadins şi pentru că n-am făcut-o dinadins am spus: "Iartă-mă". Mi se pare că e destul. Dar îţi mai spun încă o dată şi poate chiar e prea mult:

sunt grăbit, pe cuvântul meu, sunt foarte grăbit. Te rog deci dă-mi drumul şi lasă-mă să-mi văd de treabă.

— Domnule, urmă Athos, dându-i drumul, — nu ştii ce-i bună-cuviinţă. Se vede că vii de departe.

D'Artagnan, care şi coborâse dintr-o dată trei sau patru trepte, se opri în loc.

— I-a mai las-o, domnule — îi curmă el vorba, — oricât de departe aş veni, nu dumneata o să-mi dai mie lecţii de bună-cuviinţă. Ca să ştii!

— Poate, zise Athos.

— Ah, dacă n-aş fi atât de grăbit, — adăugă d'Artagnan, — şi n-aş alerga după cineva...

— Ascultă, domnule grăbit, pe mine poţi să mă găseşti şi fără să fugi, auzi?

— Şi unde, mă rog?

— Lângă mânăstirea Carmes-Deschaux.

— La ce oră?

— La amiază.

— Bine, la amiază voi fi acolo.

— Nu mă face să aştept prea mult; la douăsprezece şi un sfert să ştii că mă iau după dumneata şi-ţi retez urechile din fugă.

— Bine, — îi strigă d'Artagnan, — voi fi acolo la douăsprezece fără zece minute.

Şi o luă iarăşi la goană, parcă l-ar fi apucat strechea, cu gândul să-l ajungă pe necunoscut, al cărui pas molcom nu-l putuse duce prea departe. În poarta dinspre stradă, Porthos stătea de vorbă cu un soldat din gardă. Între ei era loc doar cât să treacă un om. Socotind că se poate strecura, d'Artagnan se repezi ca o săgeată printre ei, dar în socotelile lui nu ţinuse seamă de bătaia vântului. Tocmai când era să treacă, o pală de vânt umflă pelerina lungă a lui Porthos şi d'Artagnan se pomeni deodată ca sub o aripă. Porthos, desigur, ţinea morţiş la această parte însemnată a îmbrăcăminţii lui, căci, în loc să dea drumul pulpanei ce-o ţinea cu mâna o trase înspre el, astfel încât d'Artagnan se înfăşură de la sine în catifea, printr-o mişcare auzindu-l pe muşchetar cum suduie şi dând să iasă de sub pelerina care-l orbea, d'Artagnan îşi căută drum printre falduri. Se temea mai ales să nu întineze prospeţimea minunatei eşarfe

pe care o cunoaştem, când deschizând sfios ochii, se trezi cu nasul între umerii lui Porthos, adică tocmai lipit de eşarfă.

Vai şi amar! Ca cele mai multe lucruri de pe această lume, care-ţi iau la început vederea, eşarfa era doar în faţă de aur, iar în spate din piele de bivol. Neputând avea o eşarfă cu totul de aur, Porthos, ca un adevărat viteaz ce era, se mulţumise s-o aibă doar pe jumătate; e deci lesne de înţeles tâlcul guturaiului şi nevoia grabnică a pelerinei.

— Pe toţi dracii! — izbucni Porthos, silindu-se să scape de d'Artagnan care i se zbătea în spate, — ai căpiat de dai buzna peste oameni?

— Iartă-mă, — îngâna d'Artagnan ieşind de sub pelerina uriaşului, — dar sunt foarte grăbit, alerg după cineva şi...

— Şi unde-ţi laşi ochii când alergi? se răsti Porthos.

— Nicăieri, — răspunse d'Artagnan, înţepat, — nicăieri, ba mulţumită ochilor mei, văd chiar unele lucruri pe care alţii nu le văd..

Fie că înţelesese sau nu ce voia să spună d'Artagnan, Porthos îşi ieşi din sărite:

— Dumneata, domnule, n-o să scapi de scărmăneală, dacă te tot vâri aşa în muşchetari. Ia seama!

— Scărmăneală, domnule, — se miră d'Artagnan, — cuvântul e cam tare.

— O fi dar se potriveşte cu omul obişnuit să-şi privească în faţă potrivnicii.

— La naiba! Cred şi eu că dumneata nu întorci spatele potrivnicilor dumitale!

Şi, încântat de pozna lui, tânărul se îndepărtă râzând în hohote.

Porthos spumega de mânie şi dădu să se repeadă după d'Artagnan.

— Mai târziu, mai târziu, —îi strigă acesta, — când n-o să mai porţi pelerina.

— Atuncea la unu, îndărătul Luxemburgului.

— Foarte bine, la unu, răspunse d'Artagnan, cotind după colţul străzii.

Dar nici pe stradă pe care o străbătuse, nici pe cea care i se desfăşura acum înaintea ochilor, nu zări pe nimeni. Oricât de încet ar fi mers necunoscutul, de bună seamă tot ajunsese departe, sau poate că intrase în vreo casă. D'Artagnan îi întrebă

pe toţi trecătorii care-i ieşiră în cale, dacă nu cumva îl văzuseră, apoi coborî până la ponton, o apucă în sus, pe strada Senei şi pe strada Crucii Roşii, dar zadarnic: necunoscutul intrase parcă în pământ. Totuşi, alergătura i-a fost de mare folos, căci cu cât sudoarea îi scălda mai tare fruntea, cu atât inima i se răcorea.

Începu atunci să cugete asupra întâmplărilor petrecute: erau multe şi nefericite; ceasornicul arăta numai unsprezece şi în dimineaţa aceea avusese vreme să-şi atragă reaua voinţă a domnului de Tréville, care fără îndoială trebuie să fi găsit foarte puţin cuviincios felul acela de a fi părăsit.

Îi căzuseră apoi pe cap două dueluri cu doi dintre bărbaţii în stare să ucidă fiecare câte trei d'Artagnan; amândoi erau muşchetari, adică două fiinţe dintre cele pe care le preţuia atât de mult, încât le aşeza în mintea şi la inima lui mai presus decât pe toţi ceilalţi muritori.

Cumplită împrejurare! Fiind încredinţat că va fi ucis de Athos, se înţelege de la sine că Porthos nu-l mai îngrijora prea mult. Totuşi, deoarece speranţa e cea din urmă scânteie care se stinge în orice inimă, începu din nou să spere că ar putea supravieţui acestor două dueluri, cu răni groaznice bineînţeles; în caz de supravieţuire, îşi făcu sieşi următoarele dojeni: "Mă port ca un bezmetic şi ca un mojic! Viteazul şi nefericitul de Athos era rănit tocmai la umărul de care m-am izbit cu capul ca un berbec, Singurul lucru care mă uimeşte e că nu m-a căsăpit pe loc; ar fi avut tot dreptul: durerea pe care i-am pricinuit-o trebuie să fi fost îngrozitoare. Cât priveşte pe Porthos, ah, cât priveşte pe Porthos, pe legea mea, e ceva mai hazliu!"

Şi fără să vrea, tânărul începu să râdă privind totuşi împrejur spre a-şi da seama dacă nu cumva râsul lui de unul singur şi din senin pentru cei care-l vedeau râzând, n-ar fi putut jigni vreun trecător.

"...Cât priveşte pe Porthos, păţania e mult mai hazlie, dar asta nu înseamnă că nu sunt un mare zăpăuc. Se poate să dai aşa, orbeşte, peste oameni? Şi să te bagi aşa sub hainele lor ca să vezi ce au şi ce n-au prin partea locului! Fără doar şi poate că m-ar fi iertat, dacă nu m-aş fi apucat să-i pomenesc de afurisita de eşarfă, în vorbe cu perdea, e drept, dar cu ce perdea subţire! Ah, gascon afurisit ce sunt, mi-ar arde de trăsnăi şi-n somn! Hai, dragă d'Artagnan, — urmă el vorbindu-şi cu toată blândeţea ce credea că i se cuvine, — dacă se întâmpla să scapi teafăr, ceea

ce nu pot să-mi închipui, va trebui să te porţi în viitor cât mai cuviincios. De azi înainte, va trebui să fii admirat, să fii dat drept pildă. A fi curtenitor şi cuviincios nu înseamnă a fi mişel. Uită-te la Aramis: Aramis e duioşia, e farmecul întruchipat! A îndrăznit oare cineva, vreodată, să spună că Aramis e un mişel? Nu, fără îndoială că nu! Ei bine, pe viitor eu vreau să-i urmez pildă, în toate! Ah, dar uite-l colo!"

Tot mergând şi vorbind de unul singur, ajunsese la câţiva paşi de palatul d'Aiguillon; în faţa acestui palat, d'Artagnan îl zărise pe Aramis pălăvrăgind voios cu trei gentilomi din garda regelui. La rândul lui şi Aramis îl zărise pe d'Artagnan; dar cum nu uita că în aceeaşi dimineaţă domnul de Tréville îşi ieşise din fire chiar înaintea tânărului şi cum un martor al mustrărilor primite nu putea face plăcere, Aramis se făcu că nu-l vede. D'Artagnan, dimpotrivă, credincios năzuinţelor lui de împăcare şi de curtenie, se apropie de cei patru tineri, cu un salut adânc însoţit de cel mai fermecător zâmbet. Aramis înclină uşor capul, dar fără să zâmbească. De altminteri, toţi patru îşi curmară îndată convorbirea.

D'Artagnan nu era atât de neghiob, încât să nu bage de seamă că n-avea ce căuta acolo; dar nefiind încă deprins cu obiceiurile societăţii înalte, nu ştia cum să iasă pe nesimţite dintr-o împrejurare neplăcută ca aceea în care se află cineva, atunci când se amestecă printre oameni pe care abia îi cunoaşte şi într-o convorbire care nu-l priveşte. Chibzuia deci în sinea lui cum să facă pentru a se retrage în chipul cel mai firesc cu putinţă, când văzu deodată că Aramis lăsase să-i cadă batistă şi că, fără îndoială, pusese din nebăgare de seamă piciorul pe deasupra; socotind că sosise clipa să-şi îndrepte stângăciile, se apleca şi, cu aerul cel mai curtenitor de care era în stare, trase batistă de sub piciorul muşchetarului, în ciuda sforţărilor pe care acesta le făcea ca să nu-i dea drumul: apoi, înmânindu-i-o îi spuse:

— Iată, domnule, o batistă pe care sigur că v-ar părea rău s-o pierdeţi.

Batista era într-adevăr toată în broderii fine şi avea o coroană cu blazon într-un colţ. Aramis roşi până în vârful urechilor şi mai mult smulse decât luă batista din inimile gasconului.

— Ah! Ah! — se repezi unul din ceilalţi, — o să mai spui acum, tăcutule Aramis, că nu te ai bine cu doamna de Bois-Tracy, când această fermecătoare doamnă are bunătatea să-ţi împrumute batistele ei?

Aramis aruncă lui d'Artagnan una din acele priviri care dau cuiva să înţeleagă că şi-a făcut un duşman de moarte; apoi, cu căutătura lui mieroasă, răspunse:

— Vă înşelaţi, domnilor, batista nu-i a mea şi nu ştiu pentru ce domnul a găsit cu cale să mi-o dea mie, mai curând decât unuia dintre dumneavoastră; ca dovadă, iată: batista mea e la mine în buzunar.

Spunând aceste cuvinte, îşi scoase batista lui, de asemenea foarte elegantă, din cea mai fină pânza de in, deşi pânza de în era scumpă în acea vreme — dar fără broderii şi fără blazon, ci împodobită doar cu iniţialele stăpânului ei.

De data asta d'Artagnan nu mai scoase nici un cuvânt. Îşi dădea seama că făcuse altă boroboaţă. Prietenii lui Aramis nu se lăsară însă convinşi de tăgada lui şi unul dintre ei spuse tânărului muşchetar, silindu-se să se arate cât mai serios:

— Dacă ar fi aşa cum spui tu, m-aş vedea nevoit, dragul meu Aramis, să ţi-o cer înapoi, căci, după cum ştii, Bois-Tracy e unul din prietenii mei apropiaţi şi nu vreau ca cineva să facă pe grozavul cu lucruri de-ale soţiei lui.

— N-o ceri cum se cuvine, — îi răspunse Aramis, — şi deşi recunosc temeiul de netăgăduit al cererii tale, totuşi m-aş împotrivi din pricina felului în care ai făcut-o.

— De fapt, — încercă să spună sfios d'Artagnan,— eu n-am văzut batista căzând din buzunarul domnului Aramis, domnia-sa ţinea doar piciorul pe deasupra — atâta tot — şi atunci m-am gândit că dacă-şi ţine piciorul pe ea, batista e a lui.

— Şi te-ai înşelat, domnul meu, răspunse Aramis, nepăsător la încercările lui d'Artagnan de a-şi îndrepta greşeala. Apoi, adăugă, întorcându-se către oşteanul din garda care spusese că e prietenul lui Bois-Tracy: De altminteri, mă gândesc, scumpe prietene al lui Bois-Tracy, că şi eu îi sunt prieten tot atât de apropiat cum îi poţi fi şi tu, aşa că la urma urmelor, batista ar fi putut să cadă tot atât de bine din buzunarul tău, ca şi dintr-al meu.

— Nu, pe cinstea mea, se împotrivi oşteanul din garda maiestăţii sale.

— Tu o să juri pe cinstea ta, iar eu îmi voi da cuvântul şi atunci, fireşte, unul din noi doi trebuie să mintă. Haide măi bine, Montaran, să luăm fiecare câte o jumătate.

— Din batistă?

— Da.

— Minunat, — strigară ceilalţi doi oşteni din gardă, — judecata regelui Solomon. Hotărât lucru, Aramis, eşti o comoară de înţelepciune.

Tinerii izbucniră în râs şi, cum e lesne de închipuit, întâmplarea n-a avut alte urmări. După câteva clipe, convorbirea încetă şi după ce-şi strânseră călduros mâna, tustrei oştenii se despărţiră de muşchetar; cei dintâi îşi văzură de drumul lor şi Aramis de al lui.

"Iată clipa nimerită ca să fac pace cu acest om de lume", îşi zise d'Artagnan, care spre sfârşitul convorbirii se ţinuse puţin mai la o parte; sub îndemnul acestui frumos simţământ, vru să se apropie de Aramis, care se îndepărta fără să-l mai ia în seamă.

— Domnul meu, — începu el, — sper că mă vei ierta.

— Ah! domnule, — i-o reteză Aramis, — îngăduie-mi să-ţi spun că nu te-ai purtat adineauri aşa cum trebuie să se poarte un om de lume.

— Cum, domnule, — se răsti d'Artagnan, — îţi închipui că...

— Îmi închipui, domnule, că nu eşti atât de prost şi că deşi abia ai sosit din Gasconia, totuşi ştii că nimeni nu calcă aşa, nitam-nişam, peste o batistă. Ce naiba! Caldarâmul Parisului nu e din pânză de batiste!

— Domnule, cred că greşeşti încercând să mă umileşti, răspunse d'Artagnan, a cărui fire certăreaţă o şi luase înaintea hotărârilor sale paşnice. E adevărat să sunt din Gasconia şi fiindcă o ştii, nu mai e nevoie să-ţi spun că gasconii nu sunt prea răbdători; dacă şi-au cerut o dată iertare, fie chiar pentru o nerozie, ei rămân încredinţaţi că au făcut mai mult de jumătate din ce trebuie să facă.

— Domnule, eu îţi spun toate astea, — răspunse Aramis, — nu ca să-ţi caut gâlceavă. Slavă Domnului! Nu sunt un spadasin şi, nefiind muşchetar decât în chip trecător, nu mă bat decât când mă văd nevoit şi totdeauna în silă. Dar de data asta e mult mai grav, căci din pricina dumitale a fost atinsă cinstea unei doamne.

— Vrei să zici, din pricina noastră! i-o tăia d'Artagnan.

— De ce ai avut stângăcia să-mi înapoiezi batista?

— De ce ai avut stângăcia s-o laşi să cadă?

— Am spus şi mai spun, domnule, batista n-a căzut din buzunarul meu.

— Atunci ai minţit de două ori, domnule, fiindcă eu am văzut când a căzut, am văzut cu ochii mei.

— Aşa? O iei pe tonul ăsta, domnule gascon? Ei bine! Las că te învăţ eu cum să te porţi!

— Şi eu o să te trimit înapoi la liturghia dumitale, domnule popă! Scoate, te rog, spada din teacă, acum, pe loc.

— Nu, drăguţule, nu aici. Nu vezi că suntem în faţa palatului d'Aiguillon care geme de oamenii cardinalului? Cine-mi spune că nu te-a împuternicit chiar eminenţa sa să-i aduci capul meu? Şi eu ţin grozav de mult la capul meu, care mi se pare că-mi vine destul de bine pe umeri. De aceea eu nu mă dau în lături să te ucid, dar fii pe pace, vreau să te ucid frumuşel, într-un loc închis şi acoperit, unde să nu te poţi grozăvi cu moartea dumitale.

— N-am nimic împotrivă, dar nu te încrede prea mult şi adu cu dumneata şi batista, fie că-i a dumitale sau nu; o să ai poate prilejul s-o foloseşti.

— Domnul este gascon? întrebă Aramis.

— Da, dar sper că domnul nu amâna o întâlnire din prea mare prevedere.

— Prevederea, domnule, este o virtute destul de fără rost pentru muşchetari, ştiu şi eu asta, în schimb slujitorii bisericii nu se pot lipsi de ea şi deoarece nu-s muşchetar decât în chip trecător, ţin să rămân prevăzător. La ora două voi avea cinstea să te aştept în palatul domnului de Tréville. Acolo îţi voi arăta locurile cele mai nimerite.

Cei doi tineri se salutară, apoi Aramis se depărta, apucând în sus pe stradă care duce la Luxemburg, în vreme ce d'Artagnan, văzând că e destul de târziu, se îndreptă spre Carmes-Deschaux, spunându-şi în sine: "Hotărât lucru, nu mai pot da înapoi, dar dacă o fi să mă omoare, măcar mă omoară un muşchetar".

Capitolul V Muşchetarii regelui şi gărzile domnului Cardinal

D'Artagnan nu cunoştea pe nimeni la Paris. Se duse deci la întâlnirea cu Athos fără să-şi fi luat un martor, hotărât să se mulţumească doar cu acei pe care îi va fi ales adversarul. De altminteri, îşi pusese în gând să ceară viteazului muşchetar iertăciunea cuvenită, fără a arăta însă slăbiciune, căci se temea ca duelul să nu aibă urmările neplăcute pe care le au de obicei întâlniri de felul acestora, când un bărbat tânăr şi voinic se bate cu un adversar rănit şi sleit de puteri: învins, îndoieşte fără voie izbânda potrivnicului; învingător, se vede învinuit de nelegiuire şi îndrăzneală ieftină.

De altfel, sau noi n-am înfăţişat bine caracterul vânătorului nostru de isprăvi năzdrăvane, sau cititorul a trebuit să-şi dea până acum seama că d'Artagnan nu era un om oarecare. De aceea, deşi îşi spunea mereu că îl pândeşte moartea, nu putea totuşi primi să moară fără să crâcnească, aşa cum ar fi făcut un altul mai puţin cutezător şi mai puţin cumpătat. Cugetând asupra diferitelor firi ale celor cu care urma să se bată, începu să vadă mai limpede înaintea lui. Nădăjduia că prin cuvintele de iertare, dinainte pregătite, să câştige prietenia lui Athos, a cărui ţinută de mare nobil şi a cărui înfăţişare simplă îi plăceau nespus de mult. Se mai mângâia cu gândul că lui Porthos îi va fi teamă, în urma păţaniei cu eşarfa, că nu cumva, dacă d'Artagnan n-ar fi fost omorât pe loc, să înceapă a povesti tuturor o descoperire care, spusă cu duhul cuvenit, l-ar fi făcut de râs. Iar în privinţa şmecherului de Aramis, nu prea avea de ce să-i fie teamă; chiar dacă ar fi izbutit să dea piept cu el, îşi lua sarcina să-i facă de petrecanie sau, cel puţin, nimerindu-l în obraz, cu una din loviturile pe care Cezar le recomanda împotriva soldaţilor lui Pompei, să-i pocească pe vecie chipul cu care se fălea atâta.

Apoi, mai era în d'Artagnan acel substrat neclintit de dârzenie, pe care i-l sădiseră în inimă sfaturile tatălui său, sfaturi al căror cuprins era: "nu răbda de la nimeni nimic, afară doar de la rege, de la cardinal şi de la domnul de Tréville". Astfel fiind, se trezi mai mult zburând decât mergând spre mânăstirea Carmeliţilor desculţi, sau Carmes-Deschaux, cum i se spunea pe vremea aceea; era un soi de clădire fără ferestre, împresurată

de plaiuri sterpe, o filială a lui Pré-aux-Clercs[12] care slujea îndeobşte ca loc de întâlnire celor ce n-aveau vreme de pierdut.

Când d'Artagnan ajunse în faţa micului loc viran, de la poalele mânăstirii, Athos aştepta doar de cinci minute, iar orologiul vestea miezul zilei. Era deci punctual ca Samariteanca şi nici cel mai chiţibuşar judecător în materie de dueluri n-ar fi găsit nimic de spus.

Athos, care suferea cumplit de pe urma loviturii, deşi rana îi fusese proaspăt oblojită de chirurgul domnului de Tréville, şedea pe o piatră şi îşi aştepta liniştit potrivnicul, cu acea ţinută demnă care nu-l părăsea niciodată. Când îl văzu pe d'Artagnan, se ridică şi făcu plin de cuviinţă, câţiva paşi în întâmpinarea lui. La rândul său, acesta din urmă se îndreptă spre el, ţinându-şi pălăria în mână atât de jos, încât până i se târa de pământ.

— Domnule, — zise Athos, — am încunoştiinţat pe doi din prietenii mei care-mi vor sluji de martori, dar aceşti doi prieteni n-au sosit încă. Mă miră că sunt în întârziere, nu-i obiceiul lor.

— Eu n-am martori, domnule, — răspunse d'Artagnan, — abia am sosit ieri la Paris şi nu cunosc încă pe nimeni, afară de domnul de Tréville, căruia tatăl meu m-a recomandat, căci are cinstea de a se număra oarecum printre prietenii lui.

Athos rămase o clipă pe gânduri.

— Nu cunoşti decât pe domnul de Tréville? întrebă el.

— Da, domnule, nu-l cunosc decât pe el.

— Atunci, — urmă Athos, jumătate pentru el, jumătate pentru d'Artagnan, — atunci dacă te omor, aş fi un fel de mâncător de copii!

— Nu chiar aşa, —răspunse d'Artagnan, cu un salut ce nu era lipsit de demnitate, — nu chiar aşa, căci îmi faceţi cinstea de a vă bate cu mine, cu o rană care cred că vă supără destul.

— Ba mă supără rău de tot şi, pe cuvântul meu, îţi mărturisesc că m-ai lovit al dracului, dar mă voi sluji de mâna stânga, aşa cum obişnuiesc în asemenea împrejurări; să nu crezi că-ţi fac o favoare, mânuiesc spada destul de bine şi cu o mână şi cu alta şi, n-o să-ţi vină tocmai uşor: un stângaci îşi încurcă adversarii care n-au prins încă de veste. Îmi pare rău că nu ţi-am spus-o mai din vreme ca să ştii.

---

[12] Câmp situat la marginea Parisului, renumit loc de dueluri, în secolele XVI—XVII.

— Sunteţi atât de curtenitor, domnul meu, încât vă sunt cum nu se poate mai recunoscător, spuse d'Artagnan, înclinându-se iarăşi.

— Iar eu mă simt copleşit, — răspunse Athos pe un ton plin de nobleţe, — să vorbim deci despre altceva, afară doar dacă asta te-ar supăra. Ah, fir-ar să fie, că rău m-ai lovit! Mă arde umărul.

— Dacă mi-aţi da voie... începu d'Artagnan sfios.

— Ce anume?

— Am un balsam pentru răni, un balsam pe care mi l-a dat mama şi pe care l-am încercat pe pielea mea.

— Aşa?

— Chiar aşa! Sunt sigur că în mai puţin de trei zile, balsamul meu v-ar vindeca şi, peste trei zile, când veţi fi vindecat, va fi pentru mine, domnule şi atunci o mare cinste să stau la dispoziţia dumneavoastră.

D'Artagnan rosti aceste cuvinte cu o simplitate care făcea cinste bunei sale creşteri, fără să aducă nici o ştirbire curajului său.

— Mii de draci, domnule, — zise Athos, — iată o propunere care-mi place! Asta nu înseamnă că o primesc, dar se simte de la o leghe că vine de la un gentilom. Aşa vorbeau şi se purtau vitejii din timpul lui Carol cel Mare, pe care orice cavaler ar trebui să-i ia drept pildă. Din nefericire, nu mai trăim vremurile marelui împărat. Trăim în timpul domnului cardinal, aşa că oricât am vrea noi să păstrăm taina, în cele trei zile se va afla că trebuie să ne batem şi ni se vor pune beţe în roate. Dar de ce n-or mai fi venind odată haimanalele alea?

— Dacă sunteţi grăbit, domnule, — îi spuse d'Artagnan lui Athos cu aceeaşi simplitate cu care-i propusese să amâne duelul peste trei zile, — dacă sunteţi grăbit şi dacă doriţi să mă trimiteţi mai iute pe lumea cealaltă, vă rog nu vă sfiiţi.

— Iată alt cuvânt care-mi place, — mărturisi Athos, încuviinţând graţios din cap, — nu vine de la un om fără minte şi fără îndoială vine de la un om curajos. Domnule, îmi plac bărbaţii de felul dumitale şi-mi dau seama că dacă nu ne-am ucide unul pe altul, mai târziu îmi va face o deosebită plăcere să stau de vorbă cu dumneata. Să-i aşteptăm pe aceşti domni, te rog, am destulă vreme şi va fi mai nimerit. Uite! Mi se pare că văd pe unul din ei.

Într-adevăr, la capătul străzii Vaugirard, se ivea uriaşa făptură a lui Porthos.

— Cum, — făcu d'Artagnan, — întâiul dumitale martor este domnul Porthos?

— Da. Ai ceva împotrivă?

— Nu, de loc.

— Iată şi pe cel de al doilea.

Întorcîndu-se spre partea unde arăta Athos, d'Artagnan îl recunoscu pe Aramis.

— Cum, — făcu el şi mai uimit decât întâia oară, — cel de al doilea martor al dumitale e domnul Aramis?

— Chiar aşa, nu ştiai că nimeni nu ne vede pe unul fără celălalt şi că printre muşchetari, printre ostaşi, la curte şi în oraş, ni se spune: Athos, Porthos şi Aramis sau cei trei nedespărţiţi? Dar dumneata vii tocmai de la Dax, sau de la Pau, aşa că...

— De la Tarbes, îl îndreptă d'Artagnan.

— Ţi-e îngăduit să nu cunoşti acest amănunt, urmă Athos.

— Pe legea mea, — răspunse d'Artagnan, — numele vă şade bine, domnilor şi dacă păţania mea va stârni gălăgie, ea va dovedi cel puţin că prietenia dumneavoastră nu se bizuie pe contraste.

În vremea asta, Porthos se apropiase şi făcuse un semn de salut lui Athos; întorcându-se apoi spre d'Artagnan, rămăsese foarte mirat.

În treacăt fie zis, Porthos îşi schimbase eşarfa şi nu mai purta pelerină.

— Ei poftim, — făcu el, ce înseamnă asta?

— Domnul este cel cu care mă bat, răspunse Athos, arătându-l pe d'Artagnan cu mâna şi salutând tot astfel.

— Şi eu tot cu el mă bat, adăugă Porthos.

— Dar abia la ora unu, lămuri d'Artagnan.

— Şi eu tot cu domnul mă bat, spuse şi Aramis apropiindu-se de ei.

— Da, dar abia la ora două, se amestecă d'Artagnan, cu acelaşi glas liniştit.

— Şi pentru că veni vorba, de ce te baţi, Athos? întrebă Aramis.

— Pe legea mea, nu prea ştiu nici eu; m-a lovit la umăr, dar tu, Porthos?

— Pe legea mea dacă ştiu, mă bat pentru că mă bat, răspunse Porthos roşind.

Athos, căruia nu-i scăpa nimic, văzu fluturând un zâmbet pe buzele gasconului.

— Am avut o neînţelegere în privinţa îmbrăcăminţii, zise tânărul.

— Şi tu, Aramis? — întrebă Athos.

— Eu mă bat pentru o chestiune de teologie, răspunse Aramis, făcîndu-i totodată semn lui d'Artagnan, că-l roagă să nu dea în vileag adevărata pricină a duelului lor.

Athos văzu fluturând alt zâmbet pe buzele lui d'Artagnan.

— Adevărat? întrebă Athos.

— Da, o teză din sfântul Augustin, asupra căruia nu suntem de aceeaşi părere, zise gasconul.

— Hotărât lucru, — mormăi Athos, — e un om de duh.

— Şi acum, fiindcă v-aţi strâns toţi laolaltă, — începu d'Artagnan, — îngăduiţi-mi, domnilor, să vă cer mai întâi iertare.

La auzul cuvântului "iertare"', un nor trecu pe fruntea lui Athos, un surâs semeţ juca pe buzele lui Porthos şi un semn de împotrivire fu răspunsul lui Aramis.

— Nu mă înţelegeţi domnilor, — urmă d'Artagnan ridicându-şi capul luminat în clipa aceea de soarele ce-i aurea trăsăturile fine şi îndrăzneţe, — vă cer iertare dacă s-ar întâmpla să nu-mi pot plăti datoria faţă de toţi trei, căci domnul Athos are dreptul să mă ucidă cel dintâi, ceea ce răpeşte din valoarea poliţei dumitale, domnule Porthos şi ceea ce-o face aproape egală cu zero, pe-a dumitale, domnule Aramis. De aceea, domnilor, vă cer încă o dată, iertare, dar numai pentru asta şi acum, în gardă!

Rostind aceste cuvinte, d'Artagnan îşi trase spada cu cel mai cavaleresc gest cu putinţă.

I se urcase sângele la cap şi în clipa aceea ar fi tras spada din teacă împotriva tuturor muşchetarilor regatului, la fel ca împotriva lui Athos, Porthos şi Aramis.

Era douăsprezece şi un sfert, soarele strălucea la zenit şi locul ales pentru a fi teatru de luptă se găsea în plină arşiţă.

— E foarte cald — zise Athos trăgând la rândul lui spada din teacă, — dar nu pot să-mi scot haina, căci am simţit adineauri cum îmi sângerează rana şi mi-ar fi teamă să-mi

stingheresc adversarul, arătându-i sânge străin de tăişul spadei lui.

— E adevărat, domnule, — răspunse d'Artagnan, — dar fie că e sau nu străin de tăişul spadei mele, vă încredinţez că-mi pare rău să văd sângele unui atât de viteaz gentilom; mă voi bate deci eu în haină, ca şi dumneata.

— Haide, haide, — se amestecă Porthos, — ajunge cu atâtea temenele, gândiţi-vă că ne aşteptăm şi noi rândul.

— Vorbeşte în numele dumitale, Porthos, de câte ori vrei să spui asemenea necuviinţe, îi curmă vorba Aramis. În ceea ce mă priveşte, găsesc că toate câte şi le spun aceşti domni, sunt potrivit spuse şi demne de doi gentilomi.

— Poţi începe când vrei, domnule, zise Athos, punându-se în gardă.

— Aşteptam ordinele dumitale, îi răspunse d'Artagnan, încrucişând spadă.

Dar, cele două spade abia zăngăniseră la prima lor atingere, când o patrulă din gărzile eminenţei sale, comandată de domnul de Jussac, se ivi de după colţul mânăstirii.

— Garda cardinalului! strigară dintr-o dată Porthos şi Aramis. Spada în teacă, domnilor, spada în teacă!

Era însă prea târziu; cei doi luptători fuseseră văzuţi într-o poziţie care nu lăsa nici o îndoială asupra gândului lor.

— Opriţi! strigă Jussac, înaintând şi făcând semn oamenilor lui să-l urmeze: Opriţi! Ce facem oare aici, muşchetari, ne batem? Şi cu edictele cum rămâne?

— Sunteţi prea mărinimoşi, domnii mei, răspunse Athos înciudat, căci Jussac era unul din cei care se năpustiseră pe ei cu două seri înainte. Dac-am fi în locul dumneavoastră, vă încredinţez că noi nu ne-am amesteca. Lăsa-ţi-ne deci în pace şi veţi lua parte la o petrecere fără nici o osteneală.

— Domnilor, — urmă Jussac — cu mare părere de rău trebuie să vă declar că acest lucru nu e cu putinţă. Datoria înainte de toate. Vă rog deci, băgaţi spadele în teacă şi urmaţi-ne.

— Domnule — zise Aramis, maimuţărindu-l pe Jussac, — cu cea mai mare plăcere am da ascultare binevoitoarei dumitale invitaţii, dacă ar atârna numai de noi, dar e cu neputinţă, nu ne dă voie domnul de Tréville. Vedeţi-vă de drum, e tot ce aveţi mai bun de făcut.

Simţind zeflemeaua, Jussac îşi ieşi din sărite.

— Dacă nu vă supuneţi, vă vom lua pe sus.

— Ei sunt cinci — spuse Athos în şoaptă — iar noi suntem doar trei, vom fi iarăşi bătuţi şi va trebui să murim aici; să ştiţi că eu nu mă mai arăt învins în faţa căpitanului.

Într-o clipă, Athos, Porthos şi Aramis se apropiară unul de celălalt, în vreme ce Jussac îşi alinia soldaţii.

Acea singură clipă îi ajunse lui d'Artagnan ca să ia o hotărâre. Era una din acele întâmplări de care atârna viaţa unui om: trebuia să aleagă între rege şi cardinal şi odată alegerea făcută trebuia să meargă înainte. A se bate însemna a călca legea, însemna a-şi pune viaţa în primejdie, însemna a şi-l face dintr-o dată duşman pe un ministru mai puternic decât însuşi regele, iată ce întrezări tânărul , totuşi, s-o spunem spre lauda lui, nu şovăi nici o singură clipă, întorcându-se spre Athos şi prietenii lui, le şopti:

— Domnilor, îngăduiţi-mi să îndrept ceva în cuvintele dumneavoastră. Aţi spus adineauri că nu sunteţi decât trei, mie mi se pare însă că suntem patru.

— Dar dumneata nu eşti de-ai noştri, răspunse Porthos.

— E adevărat, — stărui d'Artagnan. — nu am haina, dar am sufletul dumneavoastră; inima mea e de muşchetar, aşa simt eu, domnule şi asta-i un imbold pentru mine.

— Dă-te la o parte, tinere, strigă Jussac lui d'Artagnan. După gesturi şi căutătură, îi înţelesese gândul. Poţi să te retragi, îţi dau voie. Scapă-ţi pielea. Hai, mai repede!

D'Artagnan nu se mişca din loc.

— Hotărât lucru, eşti un băiat de inimă, şopti Athos, strângând mâna tânărului.

— Haide, haide, hotărâţi-vă odată, se răsti Jussac.

— Trebuie să facem într-un fel, şoptiră Porthos şi Aramis.

— Domnul e plin de mărinimie, rosti Athos.

Toţi trei se gândeau însă la tinereţea lui d'Artagnan şi la lipsa lui de experienţă.

— N-am fi decât trei, dintre care un rănit, plus un copil, — socoti Athos, — şi se va spune totuşi că am fost patru bărbaţi.

— Dar şi să dăm îndărăt! adăugă Porthos.

— Cam greu, încuviinţă Athos.

D'Artagnan le pricepu nehotărârea:

— Domnilor, puneţi-mă la încercare şi vă jur pe cinstea mea că nu plec de aici dacă suntem învinşi.

— Cum te numeşti, viteazule? întrebă Athos.

— D'Artagnan, domnule.

— Ei bine! Athos, Porthos. Aramis şi d'Artagnan înainte! strigă Athos.

— Ce faceţi, domnilor? Nu vă hotărâţi care să vă hotărâţi? strigă a treia oară Jussac.

— S-a făcut, domnule, zise Athos.

— Şi ce hotărâre aţi luat? întrebă Jussac.

— Vom avea cinstea să şarjăm, răspunse Aramis, scoţându-şi pălăria cu o mână şi spada cu cealaltă.

— Va să zică vă împotriviţi, răcni Jussac.

— Mii de draci! Asta vă miră? strigă şi Porthos.

Cei nouă luptători se năpustiră unii asupra celorlalţi cu o furie care nu înlătura însă oarecare metodă.

Athos luă în primire pe un oarecare Cahusac, favoritul cardinalului; Porthos, pe unul Bicarat, iar Aramis se văzu în faţa a doi adversari.

Cât priveşte pe d'Artagnan, se trezi luptând cu însuşi Jussac. Inima tânărului gascon bătea de parcă ar fi vrut să-i iasă din piept, nu de frică, ferească sfântul, căci nu-i era câtuşi de puţin frică, ci din dorinţa de a fi la înălţimea celorlalţi; se bătea ca un tigru înfuriat, învârtindu-se de zece ori în jurul adversarului, schimbându-şi de douăzeci de ori poziţia şi locul. Jussac era — cum se spunea atunci — îndrăgostit de spadă şi o mânuise adesea, totuşi îi venea grozav de greu să se apere împotriva unui adversar care, uşor şi săltăreţ, se îndepărta în fiece clipă de la regulile obişnuite atacând din toate părţile şi ferindu-se totodată, ca unul ce păstrează cel mai mare respect pielei sale.

În cele din urmă, această luptă îl scoase pe Jussac din răbdări. Furios de a fi ţinut pe loc de acela pe care-l socotea drept un copil, se înfierbântă şi începu să facă greşeli. D'Artagnan, care în lipsă de experienţă avea temeinice cunoştinţe teoretice, îşi îndoi iuţeala. Jussac vru să sfârşească odată, se năpusti cu o lovitură groaznică împotriva adversarului, atacând în plin; d'Artagnan pară însă lovitura şi în vreme ce Jussac îşi lua din nou poziţia iniţială, strecurîndu-se ca un şarpe

sub spada lui d'Artagnan, i-o înfipse în corp. Jussac se prăbuşi grămadă la pământ.

D'Artagnan aruncă atunci la repezeală o privire îngrijorată asupra câmpului de luptă.

Aramis omorâse pe unul din cei doi potrivnici ai lui, dar celălalt nu-i dădea răgaz o clipă. Totuşi, era într-o situaţie bună şi putea să se apere încă.

Bicarat şi Porthos îşi dăduseră unul altuia lovituri. Porthos primise o lovitură în braţ şi Bicarat una în coapsă. Dar nici una din răni nu era gravă, aşa că se băteau mai departe şi mai înverşunat.

Rănit a doua oară de Cahusac, Athos pălea văzând cu ochii, dar nu dădea înapoi un singur pas: schimbase doar spada dintr-o mână în alta şi se bătea cu mâna stângă.

Potrivit legilor duelului în acea vreme, d'Artagnan putea să vină în ajutorul unuia dintre luptători; în vreme ce căuta cu ochii care dintre camarazi avea nevoie de ajutorul lui, surprinse o privire a lui Athos. Această privire era mai mult decât grăitoare. Athos ar fi murit mai curând decât să cheme în ajutor; totuşi, îi era îngăduit să privească şi cu privirea să ceară un sprijin. D'Artagnan îl înţelese, făcu o săritură grozavă şi îi căzu în coastă lui Cahusac, strigând:

— Spre mine, domnule, că te omor!

Cahusac se întoarse; tocmai la vreme. Athos, pe care numai curajul lui neasemuit îl susţinea, căzu într-un genunchi.

— La naiba! — îi strigă lui d'Artagnan — nu-l ucide, te rog! Am eu ceva de împărţit cu el, când m-oi vindeca şi-oi fi sănătos. Presează-l, dezarmează-l. Aşa. Bine! Foarte bine!

Strigătele acestea i le smulsese spada lui Cahusac, care sărise la douăzeci de paşi de el. D'Artagnan şi Cahusac se repeziră amândoi într-un suflet, unul ca s-o ţie, celălalt ca s-o ridice; dar d'Artagnan, mai sprinten, sosi cel dintâi şi puse piciorul pe deasupra.

Cahusac alergă spre cel pe care-l ucisese Aramis, îi înşfăcă sabia şi vru să se reîntoarcă la d'Artagnan; dar în drum, îl întâlni pe Athos care, în răgazul de o clipă pe care-l înlesnise d'Artagnan, se mai înviorase; de teamă ca d'Artagnan să nu-i ucidă duşmanul, Athos voia să înceapă iarăşi lupta. D'Artagnan înţelese că ar fi însemnat să-l supere pe Athos dacă s-ar fi

împotrivit. Într-adevăr, curând după aceea, Cahusac căzu la pământ cu gâtlejul străpuns de o lovitură de spadă.

În aceeaşi clipă, Aramis îşi sprijinea vârful spadei de pieptul adversarului prăbuşit, silindu-l să se dea învins.

Mai rămâneau Porthos şi Bicarat. În timp ce se bătea, Porthos îndruga mii de năzbâtii, îl întreba pe Bicarat cam cât putea fi ceasul, şi-l felicita pentru numirea fratelui său în fruntea unei companii într-un regiment din Navara; dar, din toate astea, nu se alegea decât cu gluma. Bicarat făcea parte din oamenii de fier care nu cad decât morţi.

Totuşi, trebuia să se sfârşească odată. Straja putea să sosească dintr-o clipă în alta şi să-i ridice pe toţi luptătorii, răniţi sau teferi, partizani ai regelui sau ai cardinalului. Athos, Aramis şi d'Artagnan îl înconjurară pe Bicarat, poftindu-l să se predea. Deşi singur împotriva tuturor şi deşi o lovitură de spadă îi străpunsese coapsă, Bicarat voia să ţină piept cu tot dinadinsul dar Jussac, ridicat într-un cot, îi strigă să se predea. Bicarat era gascon ca şi d'Artagnan; făcu pe surdul şi se mulţumi să râdă, găsind timp între două mişcări de apărare să arate cu vârful spadei un loc undeva pe pământ:

— Aici, — parodia el un verset din biblie, — aici va muri Bicarat, singur între cei care sunt cu el.

— Dar ei sunt patru, patru împotriva ta; isprăveşte odată, îţi poruncesc!

— Ah, dacă-mi porunceşti, e cu totul altceva, — răspunse Bicarat, — eşti caporalul meu, sunt dator să te ascult.

Şi, făcând o săritură îndărăt, frânse spada pe genunchi pentru a nu fi silit s-o predea, aruncă bucăţile peste zidul mânăstirii, şi-şi încrucişă braţele, fluierând o arie închinată cardinalului.

Voinicia este totdeauna respectată, chiar la un duşman. Muşchetarii îl salutară pe Bicarat cu spadele şi apoi le vârâră în teacă. D'Artagnan făcu şi el la fel; apoi, ajutat de Bicarat, singurul care se mai ţinea pe picioare, duse sub porticul mânăstirii pe Jussac, pe Cahusac şi pe acela dintre adversarii lui Aramis care fusese doar rănit. Cei de al patrulea, cum am mai spus, murise. Apoi sunară clopotul şi, luând cu ei patru dintre cele cinci spade, se îndreptară, beţi de bucurie, spre palatul domnului de Tréville.

Se ţineau lanţ unul de altul, cât era strada de largă; opreau pe toţi muşchetarii care le ieşeau în cale, aşa încât până la urmă, mersul lor se schimbă într-un marş triumfal. Inima lui d'Artagnan se topea de fericire; mergea între Athos şi Porţhos, strîngându-i duios de braţ.

— Dacă nu sunt încă muşchetar, — spuse el noilor săi prieteni, intrând pe poarta palatului domnului de Tréville, — iată-mă cel puţin ucenic, nu-i aşa?

Capitolul VI Maiestatea sa Regele Ludovic al XIII-lea

Întâmplarea stârni mare vâlvă: domnul de Tréville îşi înfieră în gura mare muşchetarii, şi-i felicită în şoaptă, dar cum trebuia să-l înştiinţeze neîntârziat pe rege, porni într-un suflet la Luvru. Era totuşi prea târziu: regele se încuiase cu cardinalul; i se spuse deci domnului de Tréville că suveranul lucrează şi că nu poate primi pe nimeni. Seara, domnul de Tréville veni la partida de joc a regelui. Maiestatea sa câştiga şi cum era din fire grozav de avar, se găsea în toane cât se poate de bune; îndată ce-l zări pe Tréville. Îi strigă de departe:

— Vino aici, domnule căpitan, vino să te cert: ştii că eminenţa sa a venit să mi se plângă de muşchetarii dumitale şi cu atâta foc, încât astă seară eminenţa sa e ca şi bolnavă! Ah, muşchetarii ăştia ai dumitale, ce mai pramatii, buni de spânzurat!

— Nu, sire, — răspunse Tréville, care-şi dădu repede seama de întorsătura lucrurilor — nu, dimpotrivă, sunt nişte tineri foarte cumsecade, blânzi ca nişte mieluşei şi care, pun eu chezăşie, n-au decât o singură dorinţă: să nu-şi scoată spada din teacă decât pentru a sluji pe maiestatea voastră. Dar, ce vreţi, gărzile domnului cardinal le caută mereu gâlceava şi pentru postea însăşi a Corpului de muşchetari, sunt nevoiţi, sărmanii, să se apere.

— Ascultaţi-l pe domnul de Tréville, — zise regele; — vă rog, ascultaţi-l. Nu s-ar zice că vorbeşte despre o comunitate religioasă? Într-adevăr, dragul meu căpitan, tare aş avea poftă să-ţi ridic brevetul de căpitan şi să-l dau domnişoarei de Chemerault, căreia i-am făgăduit o mânăstire. Dar să nu-ţi închipui c-o să te cred pe cuvânt cu una cu două. Mi se spune, domnule de Tréville, Ludovic cel Drept şi o să vedem noi, uite acum, uite acum.

— Tocmai pentru că mă bizui pe această dreptate, sire, voi aştepta liniştit şi cu răbdare, ca maiestatea voastră să hotărască după bunul său plac.

— Aşteaptă, domnule, aşteaptă, — zise regele, — nu te voi lăsa să aştepţi multă vreme.

Într-adevăr, norocul părea să se schimbe şi cum regele începea să piardă din câştig, nu-i părea rău să găsească o pricină pentru a-şi curma jocul, păstrând câştigul. După câteva clipe, regele se ridică şi punând în buzunar banii ce se găseau dinaintea lui şi pe care în cea mai mare parte îi câştigase, zise:

— La Vieuville, ia-mi locul; am de vorbit cu domnul de Tréville într-o chestiune importantă. Uite... Aveam pe masă în faţa mea optzeci de ludovici. Pune aceeaşi sumă pentru ca să nu aibă de ce se plânge cei care pierd. Dreptatea înainte de toate.

Apoi, întorcându-se spre domnul de Tréville şi pornind cu el spre o fereastră, urmă:

— Va să zică, spui că gărzile eminenţei sale i-au stârnit pe muşchetarii dumitale?

— Da, sire, ca totdeauna.

— Ia spune, cum s-au petrecut lucrurile? Căci ştii, dragul meu căpitan, un judecător trebuie să asculte amândouă părţile.

— Dumnezeule! Dar toate s-au petrecut în chipul cel mai simplu şi mai firesc! Trei dintre soldaţii mei, cei mai destoinici, pe care maiestatea voastră îi cunoaşte după nume, soldaţi a căror credinţă maiestatea voastră a preţuit-o în atâtea rânduri şi care, îmi încredinţez regele, ţin la slujbă ca la ochii din cap, zic trei dintre soldaţii mei cei mai destoinici, domnii Athos, Porthos şi Aramis, îşi puseseră în gând să facă o partidă de scrimă cu un tânăr gentilom din Gasconia; chiar eu le recomandasem pe tânărul acesta, în dimineaţa aceea. Partidă trebuia să aibă loc, cred, la Saint-Germain şi ei îşi dăduseră întâlnire la Carmes

Deschaux, când deodată se pomeniră pe cap cu domnii de Jussac, Cahusac, Bicarat şi alţi doi soldaţi din gardă, care n-ar fi venit acolo în număr atât de mare fără anumite gânduri rele împotriva edictelor.

— Da, da! Uite că-mi deschizi ochii — zise regele, — să ştii că veneau acolo ca să se bată, chiar dumnealor.

— Eu nu-i învinuiesc, sire, dar las pe maiestatea voastră să judece singur ce puteau să caute cinci oameni înarmaţi, în locuri atât de pustii, cum sunt împrejurimile mănăstirii carmeliţilor?

— Da, ai dreptate, Tréville, ai dreptate.

— Când au dat de muşchetarii mei, s-au răzgândit şi în locul urii personale a izbucnit ura dintre tagmele lor, căci maiestatea voastră ştie foarte bine că muşchetarii, care sunt ai regelui şi numai ai regelui, sunt de la sine duşmanii gărzilor domnului cardinal.

— Da, Tréville, da, — şopti regele abătut, — şi e nespus de trist, crede-mă, să vezi astfel două partide în Franţa, să vezi în fruntea regatului două capete; dar toate acestea se vor sfârşi, Tréville, se vor sfârşi într-o zi. Va să zică spui că ceilalţi s-au năpustit pe muşchetari?

— Spun că de bună seamă aşa trebuie să fi fost, dar nu pot să jur, sire, ştiţi cât e de greu să afli adevărul, afară doar dacă cineva e înzestrat cu acel neasemuit instinct, mulţumită căruia Ludovic al XIII-lea e numit cel Drept...

— Ai dreptate, Tréville, dar muşchetarii dumitale nu erau singuri: era cu ei şi un copil.

— Da, sire şi unul rănit, aşa că trei muşchetari ai regelui, dintre care unul rănit, împreună cu copilul, nu numai că au ţinut piept la cinci dintre cei mai grozavi soldaţi din garda domnului cardinal, dar au şi culcat patru la pământ.

— Asta zic şi eu victorie, — strigă regele. Încântat, — victorie desăvârşită!

— Da, sire, tot atât de desăvârşită ca şi cea de la podul de peste Cé.

— Va să zică patru oameni, printre care un rănit şi un copil?

— Un băieţandru, care s-a purtat însă în împrejurarea asta atât de frumos, încât îmi voi îngădui să-l recomand maiestăţii sale.

— Cum îl cheamă?

— D'Artagnan, sire. E fiul unuia dintre cei mai vechi prieteni ai mei; fiul unui om care a făcut, alături de gloriosul rege, tatăl maiestăţii voastre, războiul de partizani.

— Şi spui că tânărul s-a purtat frumos? Istoriseşte-mi tot, tot, Tréville, ştii ce mult îmi plac povestirile cu războaie şi cu dueluri.

Şi sprijinindu-se într-un şold, regele Ludovic al XIII-lea îşi răsuci mândru mustaţa.

— Sire, — începu Tréville, — după cum v-am mai spus, domnul d'Artagnan e aproape un copil şi cum n-are cinstea să fie muşchetar, purta haine civile; dându-şi seama cât e de tânăr şi mai mult, că nu face parte din Corpul muşchetarilor, soldaţii domnului cardinal l-au poftit să se retragă, înainte de a ataca.

— Ceea ce înseamnă, Tréville, — îi curmă vorba regele, — că ei sunt aceia care au atacat.

— Aşa este, sire, nu mai încape nici o îndoială; l-au şomat deci să se retragă, dar el le-a răspuns că e muşchetar cu sufletul credincios maiestăţii sale şi ca urmare va rămâne alături de domnii muşchetari.

— Ce mai voinic! murmură regele.

— Şi într-adevăr, a rămas cu ei, iar maiestatea voastră a dobândit un mânuitor de spadă, fără seamăn, căci el i-a dat lui Jussac acea grozavă lovitură, care-l scoate din sărite pe domnul cardinal.

— El l-a rănit pe Jussac? — se minună regele, — el, copilul? Tréville, nu se poate!

— Totuşi este aşa cum am cinstea să spun maiestăţii voastre.

— Jussac, una dintre cele mai straşnice spade ale regalului!

— Da, sire, şi-a găsit naşul!

— Vreau să-l văd pe tânărul acesta, Tréville, vreau să-l văd şi dacă se poate face ceva pentru el, să vedem ce-i de făcut.

— Când va binevoi maiestatea voastră să-l primească?

— Mâine, la amiază, Tréville.

— Să-l aduc numai pe el?

— Nu, adu-mi-i pe toţi patru deodată; vreau să le mulţumesc tuturora împreună: oamenii credincioşi sunt rari, Tréville şi credinţa trebuie răsplătită.

— Când va bate douăsprezece, sire, vom fi la Luvru.

— Dar pe scară mică, Tréville, pe scară mică. Aşa ca să nu afle cardinalul...

— Da, sire.

— Înţelegi, Tréville, un edict e totuşi un edict; la urma urmei, duelul e oprit.

— Dar această ciocnire, sire, iese din marginile obişnuite ale unui duel, e o adevărată încăierare şi ca dovadă, erau cinci oameni ai cardinalului împotriva celor trei muşchetari ai mei şi a domnului d'Artagnan.

— Aşa e, — stărui regele, totuşi, Tréville, veniţi mai bine pe scară mică.

Tréville zâmbi: dobândise destul de mult făcând ca acest copil să se răzvrătească împotriva stăpânului; îşi salută respectuos suveranul şi ceru îngăduinţa să plece.

În aceeaşi seară, li s-a adus la cunoştinţă celor trei muşchetari cinstea ce li se făcea. Dar cum îl cunoşteau de multă vreme pe rege, nu s-au prea înflăcărat. D'Artagnan însă, cu închipuirea lui gasconă, îşi plăsmui fericirea care-l aştepta în viitor şi-şi trecu toată noaptea visând minunăţii, cu ochii deschişi. Nerăbdător, la opt dimineaţa era acasă la Athos.

Îl găsi pe muşchetar îmbrăcat şi gata de plecare. Cum întâlnirea la rege era hotărâtă abia pentru amiază, Athos se înţelesese cu Porthos şi Aramis să joace o partidă de "paume"[13] într-o speluncă din preajma grajdurilor Luxemburgului. Athos îl pofti pe d'Artagnan să-i însoţească şi cu toate că n-avea habar de acest joc, pe care nu-l jucase încă, primi totuşi, neştiind ce să facă în răstimpul de la nouă dimineaţa, cât era atunci şi până la douăsprezece.

Cei doi muşchetari sosiseră acolo dinainte şi îşi zvârleau mingea. Athos, care era foarte iscusit în jocuri de tot felul, trecu împreună cu d'Artagnan de partea cealaltă şi partida începu. Dar, de la prima lovitură, deşi juca cu mâna stânga, îşi dădu seama că rana lui era prea proaspătă pentru a-şi putea îngădui asemenea sforţare. D'Artagnan rămase aşadar singur, recunoscând că e prea neîndemânatic pentru a face faţă unei partide serioase; jucătorii îşi aruncară mai departe mingea, fără să mai ţină vreo socoteală.

Dar una din mingi, aruncată de palma herculeană a lui Porthos, trecu atât de aproape de obrazul lui d'Artagnan, încât îl

---

[13] Jeu de paume — joc cu mingea, asemănător tenisului de azi.

puse pe gânduri: dacă, în loc să treacă pe lângă obraz, mingea l-ar fi lovit în plin, audienţa lui s-ar fi dus de râpă, căci de bună seamă nu s-ar mai fi putut înfăţişa la rege. Şi cum în închipuirea lui gasconă, de această audienţă atârna tot viitorul, d'Artagnan salută cuviincios pe Porthos şi pe Aramis, spunând că nu va mai juca cu ei decât atunci când va fi în stare să le ţină piept; se duse deci să ia loc lângă funia despărţitoare, printre ceilalţi privitori.

Din nefericire pentru d'Artagnan, printre cei de faţă se găsea un ostaş al cardinalului care, fierbând încă de mânie după înfrângerea suferită în ajun de către tovarăşii lui, se hotărâse să folosească întâiul prilej pentru a-i răzbuna. Socotind deci că prilejul se ivise, se întoarse către vecinul lui, grăind:

— Nu-i de mirare că tânărul s-a temut de o minge; fără îndoială, e un ucenic muşchetar.

D'Artagnan se răsuci ca muşcat de şarpe, şi-l pironi cu privirea pe soldatul din gardă, care rostise cuvintele de ocară.

— Pe toţi dumnezeii, — urmă acesta, răsucindu-şi ţanţoş mustaţa, — uită-te la mine până n-oi mai putea, domnişorule, am spus ce-am spus şi gata.

— Şi fiindcă ce ai spus e prea limpede ca să mai fie nevoie de vreo tălmăcire, — îi şopti d'Artagnan, — te-aş ruga să mă urmezi.

— Şi când mă rog? întrebă ostaşul, la fel de batjocoritor.

— Chiar acum, dacă binevoieşti.

— Cred că trebuie să ştii cine sunt!

— Eu? Habar n-am şi puţin îmi pasă.

— Foarte rău, dacă mi-ai cunoaşte numele, poate c-ai fi mai puţin pripit.

— Cum te cheamă?

— Bernajoux, sluga dumitale.

— Foarte bine, domnule Bernajoux, — spuse liniştit d'Artagnan, — te voi aştepta la ieşire!

— Poftim, domnule, te urmez.

— Mai încetişor, domnul meu, să nu ne vadă cineva că ieşim împreună; îţi dai doar seama că pentru ceea ce ne-am pus noi în gând prea multă lume ne-ar stingheri.

— Fie, răspunse ostaşul, mirat că numele lui nu-l dăduse încă gata pe tânăr.

Într-adevăr numele lui Bernajoux era cunoscut de toată lumea, afară poate de d'Artagnan. căci era unul dintre cele ce se întâlneau mereu în încăierările zilnice pe care toate edictele regelui şi ale cardinalului nu izbutiseră să le stăvilească.

Porthos şi Aramis erau atât de prinşi de jocul lor şi Athos îi urmărea cu atâta luare aminte, încât nici unul din ei nu văzură ieşind pe tânărul lor tovarăş care, aşa cum îi spusese ostaşului din garda eminenţei sale, se oprise în poartă; peste câteva clipe celălalt coborî la rândul lui. Cum n-avea vreme de pierdut din pricina audienţei la rege, d'Artagnan aruncă o privire împrejur şi văzând că stradă e pustie, spuse potrivnicului:

— Zău, mare noroc pe dumneata, deşi te numeşti Bernajoux, că n-ai de-a face decât cu un ucenic muşchetar; totuşi, fii pe pace, îmi voi da toată silinţa. În gardă!

— Dar, — grăi cel pe care d'Artagnan îl întărită astfel, — cred că locul e prost ales şi că ne-ar fi mai la îndemâna îndărătul, mânăstirii Saint-Germain sau pe Pré-aux-Clercs.

— E foarte drept ceea ce spui, — îi răspunse d'Artagnan, — din nefericire n-am decât puţină vreme de pierdut; când o bate douăsprezece trebuie să fiu la o întâlnire. În gardă, deci, domnule, în gardă!

Bernajoux nu era omul care să primească de două ori un astfel de îndemn. În aceeaşi clipă, spada îi străluci în mână şi se năpusti asupra potrivnicului său, nădăjduind să-l înfricoşeze, de tânăr ce era.

D'Artagnan îşi făcuse însă în ajun ucenicia şi proaspăt ieşit din vălurile victoriei, umflîndu-se în pene la gândul norocului care-l aştepta, era hotărât să nu dea nici un pas îndărăt; cele două spade se încrucişară din plin şi cum d'Artagnan nu se clintea din loc, adversarul a fost silit să se retragă el cu un pas. Prinzând momentul în care, datorită acestei mişcări, spada lui Bernajoux se abătuse de la linia cuvenită, d'Artagnan degajă, fandă şi lovi adversarul în umăr. Îndată după aceea, d'Artagnan dădu la rândul lui cu un pas înapoi, înălţându-şi spadă; dar Bernajoux îi strigă că nu e nimic şi, fandând orbeşte, se înfipse singur în tăişul spadei lui d'Artagnan. Totuşi, se mai ţinea încă pe picioare şi fără să se dea învins, se târa înspre palatul domnului de la Trémouille, printre slujitorii căruia se afla o rudă de-a lui. Nedându-şi seama de gravitatea ultimei lovituri, pe care i-o dăduse potrivnicului, d'Artagnan nu-l slăbea o clipă şi se

pregătea să-l răpună cu o a treia lovitură. Dar, la auzul zgomotului ce se ridica din stradă şi ajungea până la jucători, doi prieteni ai lui Bernajoux, care-l auziseră vorbind cu d'Artagnan şi-i văzuseră ieşind împreună, se repeziră afară cu spada în mână, tăbărând asupra învingătorului. Numaidecât însă, Athos, Porthos şi Aramis se iviră ca din pământ şi în clipa când cei doi ostaşi ai cardinalului se năpusteau asupra tânărului lor prieten, ceilalţi îi siliră, să se întoarcă spre ei. Tot atunci se prăbuşi şi Bernajoux; cum erau însă numai doi împotriva a patru muşchetari, ostaşii începură să strige: "Ajutor, palatul Trémouille! Ajutor!" La auzul acestor strigăte, cei din palat dădură buzna afară, tăbărând asupra muşchetarilor care, la rândul lor, începuseră şi ei să strige: "Ajutor, muşchetari, ajutor!"

De obicei, strigătul acesta nu răsuna în deşert, căci muşchetarii erau cunoscuţi drept duşmani ai cardinalului şi iubiţi tocmai pentru ura lor împotriva acestuia. De aceea, ostaşii celorlalte companii de gardă, diferite de ale ducelui Roşu, cum îi spusese Aramis, luau îndeobşte partea muşchetarilor regelui, în astfel de încăierări. Din cei trei ostaşi ai gărzii domnului des Essarts care tocmai treceau pe acolo, doi săriră în ajutorul celor patru tovarăşi de arme, în vreme ce al treilea alerga la palatul domnului de Tréville, strigând: "Ajutor, muşchetari, ajutor!" Ca de obicei, palatul domnului de Tréville era înţesat cu soldaţi făcând parte din aceeaşi trupă; aceştia se repeziră în ajutorul tovarăşilor lor; încăierarea se întinse, muşchetarii fiind însă cei mai tari; ostaşii cardinalului şi slujitorii domnului de La Trémouille se retraseră în palat şi ferecaseră porţile tocmai la vreme, împiedicând astfel pe duşmani să dea buzna înăuntru o dată cu ei. Cât priveşte rănitul, el fusese dus de la început în palat şi după, cum am mai spus, într-o stare destul de gravă.

Tulburarea muşchetarilor şi a aliaţilor lor atinsese culmea; începuseră chiar să chibzuiască dacă n-ar fi trebuit să dea foc palatului, pentru a pedepsi neobrăzarea slujitorilor domnului de La Trémouille, care tăbărâseră pe muşchetarii regelui. Propunerea fusese rostită şi primită cu înflăcărare, când, din fericire, se auziră unsprezece bătăi ale ornicului; d'Artagnan şi tovarăşii lui îşi amintiră de audienţă şi cum le-ar fi părut rău să nu ia parte la asemenea minunată ispravă, ei izbutiră să potolească oamenii. Se mulţumiră deci să arunce câţiva

bolovani din caldarâm în porţile palatului, dar porţile nu se clintiră; începea să fie plicticos. De altminteri, cei care trebuiau să fie priviţi drept capii acestei isprăvi, părăsiseră de câteva clipe pe ceilalţi şi se îndreptau spre palatul domnului de Tréville, care, înştiinţat de această nouă pacoste, îi aştepta nerăbdător.

— Repede la Luvru — le spuse el, — la Luvru fără să pierdem nici un moment; să încercăm să-l vedem pe rege înainte să-i fi spus ceva cardinalul; îi vom înfăţişa lucrurile ca o urmare a afacerii de ieri şi amândouă vor trece odată.

Însoţit de cei patru tineri, domnul de Tréville se îndreptă deci spre Luvru, dar, care nu fu mirarea căpeteniei muşchetarilor, când i se vesti că regele era plecat la o vânătoare de cerbi în pădurea Saint-Germain. Domnul de Tréville ceru să audă de două ori această ştire şi de fiecare dată tovarăşii lui îl văzură cum păleşte.

— Maiestatea sa, — întrebă el, — avea de gând încă de ieri să meargă la această vânătoare?

— Nu, excelenţă, — îi răspunse cameristul regelui, — azi dimineaţă maestrul de vânătoare al palatului a venit să dea de ştire că peste noapte un cerb fusese ademenit înadins pentru maiestatea sa. Regele a răspuns întâi că nu se va duce; pe urmă nu s-a putut împotrivi plăcerii acestei vânători şi după ce a luat masa, a plecat.

— Regele l-a văzut pe cardinal? mai întrebă domnul de Tréville.

— Pe cât se pare, cred că da, — răspunse cameristul, — am văzut azi dimineaţă caii înhămaţi la caleaşca eminenţei sale; am întrebat unde pleacă şi mi s-a răspuns: la Saint-Germain.

— Ne-au luat-o alţii înainte, grăi domnul de Tréville. Domnilor, îl voi vedea diseară pe rege; dar în ceea ce vă priveşte, eu nu vă sfătuiesc să mai stăruiţi.

Sfatul era prea cântărit şi îndeosebi venea de la un om care-l cunoştea prea bine pe rege, pentru ca cei patru tineri să încerce o împotrivire. Domnul de Tréville îi pofti deci să se ducă fiecare acasă şi să aştepte veştile lui.

Întors în palatul său, domnul de Tréville se gândi că va trebui să-şi facă toate însemnările, ca să înainteze cel dintâi, plângerea. Trimise pe un slujitor la domnul de La Trémouille cu o scrisoare prin care-l ruga să izgonească de la el pe soldatul din garda domnului cardinal şi să-şi dojenească oamenii pentru

îndrăzneala de a fi tăbărât asupra muşchetarilor. Dar domnul de La Trémouille, întărâtat de scutierul său, rudă după cum se ştie cu Bernajoux, puse să i se răspundă că nici domnul de Tréville, nici muşchetarii lui nu erau îndreptăţiţi să se plângă, ci dimpotrivă, el ar fi avut dreptul s-o facă, deoarece muşchetarii au fost cei care s-au năpustit, au rănit pe oamenii lui şi au mai vrut să dea foc şi palatului. Neînţelegerea dintre cei doi nobili s-ar fi putut prelungi timp îndelungat, fiecare trebuind fireşte să ţină morţiş la părerea lui, dar domnul de Tréville se opri asupra unui mijloc menit a pune capăt neînţelegerii: să meargă, el însuşi, la domnul de La Trémouille.

Se duse deci fără întârziere la palatul acestuia din urmă şi ceru să fie anunţat.

Cei doi nobili se salutară cu multă cuviinţă, căci dacă între ei nu se legase prietenie, în schimb se preţuiau unul pe altul. Amândoi erau bărbaţi inimoşi, de cuvânt şi deoarece domnul de La Trémouille, protestant şi arareori văzut la curtea regală, nu făcea parte din nici o tagmă, el nu aducea în cercul cunoştinţelor sale nici o prejudecată. De data aceasta totuşi, primirea, deşi cuviincioasă, a fost mai rece ca de obicei.

— Domnule, — începu de Tréville, — fiecare din noi crede că avem a ne plânge unul de celălalt. Şi atunci am venit chiar eu ca să limpezim împreună această neînţelegere.

— Bucuros, — răspunse domnul de la Trémouille, — dar vă spun dinainte că am fost bine informat şi că întreaga vină o poartă muşchetarii dumneavoastră.

— Sunteţi un om drept şi cu prea multă judecată, domnule, — urmă de Tréville, — pentru ca să nu primiţi propunerea pe care aş vrea să v-o fac.

— Poftim, domnule, vă ascult.

— Cum se simte domnul Bernajoux, ruda scutierului dumneavoastră?

— Foarte rău, domnule. Afară de lovitură care i-a nimerit braţul şi care nu-i prea periculoasă, a mai primit alta care i-a străpuns plămânul, aşa că medicul nu trage mare nădejde.

— Dar rănitul nu şi-a pierdut cunoştinţa?

— Nu, de loc.

— Vorbeşte?

— Greu, dar vorbeşte.

— Ei bine, domnule, să ne ducem la căpătâiul lui. Să-l rugăm stăruitor, să mărturisească adevărul în numele Celui-de-Sus, în faţa căruia poate că va fi chemat. Îl iau pe el judecător al propriei lui pricini şi voi da crezare celor ce va spune.

Domnul de La Trémouille chibzui o clipă; deoarece ar fi fost greu de făcut o propunere mai înţeleaptă, se hotărî să primească.

Amândoi coborâră în odaia în care zăcea rănitul. Văzându-i pe cei doi simandicoşi bărbaţi care intrau la el, Bernajoux încercă să se ridice în capul oaselor, dar era prea slab; istovit de sforţarea ce-o făcuse, căzu la loc, aproape în nesimţire.

Domnul de La Trémouille se apropie de el şi-i dădu să miroasă săruri care-l înviorară. Domnul de Tréville, nevrând să i se aducă vina de a fi înrâurit bolnavul, îl rugă pe domnul de la Trémouille să-i pună chiar el întrebările.

Ceea ce bănuise domnul de Tréville se petrecu întocmai, în pragul morţii, aşa cum se simţea Bernajoux, nici prin gând nu i-ar fi trecut să tăinuiască măcar o clipă adevărul; povesti deci celor doi nobili lucrurile întocmai cum se petrecuseră.

Era ceea ce voise şi domnul de Tréville; după ce-i ură lui Bernajoux grabnică însănătoşire. Îşi luă rămas bun de la domnul de La Trémouille, se întoarse acasă şi trimise vorbă celor patru prieteni că-i aşteaptă la masă.

Domnul de Tréville primea lumea cea mai aleasă, de altminteri numai anticardinalişti. Se înţelege deci că în tot timpul mesei n-a fost vorba decât de cele două înfrângeri suferite de soldaţii eminenţei sale. Şi, cum d'Artagnan fusese eroul acestor două zile împlinite, asupra lui se îngrămădiră toate laudele, pe care Athos, Porthos şi Aramis i le lăsară pe seamă nu numai ca buni prieteni, ci şi ca oameni care-şi avuseseră destul de des partea lor, pentru ca să-l lase să-i vină şi lui rândul.

Către ora şase după-amiază, domnule de Tréville îi înştiinţa că va trebui să plece la Luvru; dar, cum ora audienţei la maiestatea sa trecuse, în loc să caute a intra pe scară mică, el luă loc împreună cu cei patru tineri în anticameră. Regele nu se întorsese încă de la vânătoare. Tinerii noştri aşteptau cam de vreo jumătate de ceas, amestecaţi printre ceata curtenilor, când deodată toate uşile se deschiseră şi un glas vesti sosirea maiestăţii sale. Auzind că regele soseşte, d'Artagnan simţi trecându-i fiori din creştet până în tălpi. În clipele următoare

trebuia, după cum i se părea lui, să i se hotărască soarta. Îşi pironi îngrijorat ochii asupra uşii pe care trebuia să intre suveranul.

Ludovic al XIII-lea se ivi în fruntea celorlalţi; purta haine vânătoreşti, cizme înalte, era plin încă de colb şi ţinea în mână o biciuşcă. De la prima aruncătură de ochi, d'Artagnan îşi dădu seama că regelui îi tună şi-i fulgeră.

Aceste toane, oricât de oglindite ar fi fost pe faţa maiestăţii sale, nu-i împiedicară pe curteni să se înşire în calea lui: în anticamerele regale tot mai bine e să fii privit cu ochi mânioşi decât să nu fii privit de fel. Fără să şovăie deci o clipă, cei trei muşchetari făcură un pas înainte, în vreme ce d'Artagnan, dimpotrivă, stătea pitit îndărătul lor; dar deşi cunoştea personal pe Athos, Porthos şi Aramis, regele trecu prin faţa lor fără să se uite la ei sau să le spună vreun cuvânt, ca şi cum nu i-ar fi văzut niciodată până atunci. Cât despre domnul de Tréville, când privirea regelui se opri o clipă asupra lui, el o înfruntă atât de stăruitor, încât regele a fost acela care şi-a întors ochii în altă parte; după aceea, mormăind de zor, maiestatea sa intră în apartamentul său.

— Lucrurile merg prost, — şopti Athos zâmbind, — ne-am ars şi de data asta: nu vom fi făcuţi cavaleri ai ordinului.

— Aşteptaţi aici zece minute, — îi sfătui domnul de Tréville, — dacă după zece minute nu mă vedeţi ieşind, întoarceţi-vă la mine acasă căci degeaba aţi aştepta mai mult.

Cei patru tineri aşteptară zece minute, un sfert de oră, douăzeci de minute şi văzând că domnul de Tréville nu se mai întoarce, plecară, foarte îngrijoraţi de ce putea să se întâmple.

Domnul de Tréville intrase în cabinetul regelui, unde găsise pe maiestatea sa şezând într-un fotoliu şi lovindu-şi cizmele cu mânerul biciuştei, ceea ce nu l-a împiedicat pe căpitanul muşchetarilor să-l întrebe cu cel mai netulburat sânge rece cum îi mai merge cu sănătatea.

— Prost, domnule, prost, — răspunse regele, — mor de plictiseală!

Era într-adevăr cea mai grea boală de care suferea Ludovic al XIII-lea, căruia i se întâmpla să cheme adesea lângă el pe unul dintre curteni şi luându-l la fereastră, să-i spună: "Domnule cutare, hai să ne plictisim împreună".

— Cum, maiestatea voastră se plictiseşte? se miră domnul de Tréville. N-a petrecut bine azi, la vânătoare?

— Frumoasă petrecere, domnule! Toate se duc de râpă, pe sufletul meu dacă mai ştiu: sau vânatul nu mai lasă dâra, sau câinii nu mai au nas. Stârnim un cerb de zece ani, îl gonim şase ceasuri în şir şi când să-l încolţim, când să pună Saint-Simon goarna la gură, ca să vestească isprava, tranc, toată haita o apucă razna pe urmele unui cerbuşor de nimic! Ai să vezi că voi fi silit să mă las de vânătoarea cu câini, după cum m-am lăsat şi de vânătoarea de şoimi. Ah, domnule de Tréville, sunt un rege fără noroc! Mai aveam doar un singur şoim şi mi-a murit şi el alaltăieri.

— Într-adevăr, sire, vă înţeleg disperarea şi e mare nenorocire dar, pe cât îmi pare, tot v-au mai rămas o groază de şoimari, de ulii şi de şoimi.

— Dar nici un singur om care să-i înveţe; şoimarii dispar, n-am mai rămas decât eu care să cunosc arta vânatului. După mine n-o să mai fie nimic, o să se vâneze numai cu laţuri şi cu tot soiul de capcane! Măcar de-aş avea vreme să învăţ eu pe alţii! Dar, uite că domnul cardinal nu vrea să mă slăbească nici o clipă, ţine să-mi vorbească ba de Spania, ba de Austria, ba de Anglia. Şi pentru că veni vorba de domnul cardinal, trebuie să-ţi spun, domnule de Tréville, că sunt foarte nemulţumit de dumneata.

Domnul de Tréville aştepta ca regele să-şi dea drumul. Îl cunoştea pe rege de multă vreme; înţelesese că toate văicărelile nu erau decât o pregătire, un soi de îndemn în scop de a se îmbărbăta singur şi că acolo unde ajunsese în cele din urmă, era tocmai unde voia să ajungă.

— Şi prin ce am păcătuit, nefericitul de mine, ca să nu mai fiu pe placul maiestăţii voastre? întrebă domnul de Tréville, făcându-se că e cum nu se poate mai mirat.

— Aşa îţi îndeplineşti sarcinile dumitale, domnule? urmă regele, fără a răspunde făţiş la întrebarea domnului de Tréville; pentru asta te-am numit eu căpitanul muşchetarilor mei? Pentru ca să asasineze un om, să ridice în sus o mahala întreagă şi să dea foc Parisului, fără ca dumneata să scapi un singur cuvânt? De altminteri, — adăugă regele, — fără îndoială că mă grăbesc să dau vina pe dumneata, fără îndoială că zurbagiii stau la închisoare şi că ai venit să-mi dai de ştire că s-a făcut dreptate.

— Sire, — răspunse liniştit domnul de Tréville, — dimpotrivă, eu vin cu rugămintea să faceţi dreptate.

— Împotriva cui? întrebă regele.

— Împotriva defăimătorilor, răspunse domnul de Tréville.

— Ah, iată în sfârşit ceva cu totul nou, se miră regele. N-o să-mi spui că cei trei blestemaţi de muşchetari ai dumitale, Athos, Porthos şi Aramis, împreună cu tinerelul dumitale din Bearn, n-au tăbărât ca nişte bezmetici asupra bietului Bernajoux şi nu l-au chinuit în aşa hal, încât poate că pe când noi vorbim, el îşi dă sufletul? N-o să-mi spui că pe urmă n-au luat cu asalt palatul ducelui de La Trémouille şi că n-au vrut să-i dea foc! Ceea ce în vreme de război n-ar fi prea mare nenorocire, dat fiind că acolo-i cuib de hughenoţi, dar pe vreme de pace asta poate fi pildă nepotrivită. Ia spune, cred că n-o să negi toate astea!

— Şi cine v-a povestit atare frumuseţi, sire? întrebă netulburat domnul de Tréville.

— Cine mi-a povestit atare frumuseţi, domnule? Cine altul decât cel ce veghează când eu dorm, care lucrează când eu mă distrez, care cârmuieşte înăuntrul şi în afara regelui, în Franţa ca şi în toată Europa?

— Maiestatea voastră vrea să vorbească fără îndoială de Dumnezeu, — spuse domnul de Tréville, — căci nu ştiu decât pe Dumnezeu care să fie atât de sus, deasupra maiestăţii sale.

— Nu, domnule, vreau să vorbesc de stâlpul statului, de singurul meu slujitor, de singurul meu prieten, de domnul cardinal.

— Eminenţa sa nu este sfinţia sa papa.

— Ce vrei să spui, domnule?

— Că numai papa nu poate greşi niciodată şi aceasta virtute n-o au şi cardinalii.

— Vrei să spui că mă înşeală, vrei să spui că mă trădează? Va să zică dai vina pe el? Haide, spune, mărturiseşte sincer că dai vina pe el.

— Nu, sire, spun numai că se înşeală; spun că n-a fost bine informat; spun că s-a grăbit să învinuiască pe muşchetarii maiestăţii sale faţă de care este nedrept şi că ştirile nu le-a luat din izvoarele cele mai nimerite.

— Învinuirea o aduce chiar domnul de La Trémouille, ducele însuşi. Poftim, mai poţi răspunde ceva?

— Aş putea să răspund, sire, că e prea legat de toată chestiunea asta pentru a fi un martor, cu totul nepărtinitor; dar departe de mine, sire, asemenea gând; îl cunosc pe duce drept un gentilom de cuvânt şi-i voi primi mărturia; cu o condiţie însă...

— Care anume?

— Ca maiestatea voastră să-l cheme şi să-i pună întrebări, dar numai maiestatea voastră, între patru ochi, fără martori, iar pe urmă să mă primească din nou pe mine, îndată ce-l va fi văzut pe duce.

— Bucuros, — zise regele, — şi vei pune temei pe spusele domnului de La Trémouille?

— Da, sire.

— Vei primi hotărârea lui?

— O voi primi.

— Şi te vei învoi să-i dai despăgubirile ce va cere?

— Fără îndoială.

— La Chesnaye! — strigă regele, — La Chesnaye!

Cameristul de încredere al lui Ludovic al XIII-lea, care stătea de veghe tot timpul la uşă, intră.

— La Chesnaye! — porunci regele, — să se ducă cineva să-l cheme numaidecât pe domnul de La Trémouille; vreau să-i vorbesc chiar în seara asta.

— Maiestatea să îmi dă cuvântul că nu va vedea pe nimeni între domnul de La Trémouille şi mine?

— Pe nimeni, cuvântul meu de gentilom.

— Pe mâine atunci, sire.

— Pe mâine.

— La ce oră binevoieşte a hotărî maiestatea voastră?

— La orice oră doreşti.

— Dar dacă vin prea devreme mi-e teamă să nu trezesc din somn pe maiestatea voastră.

— Să mă trezeşti? Crezi că eu dorm? Nu mai dorm, domnule, visez uneori, atâta tot. Vino deci, cât de dimineaţă vrei, la şapte; dar vai de dumneata, dacă muşchetarii dumitale-s vinovaţi!

— Dacă muşchetarii mei sunt vinovaţi, sire, vinovaţii vor fi daţi pe mâna maiestăţii voastre, care va porunci în privinţa lor după bunul său plac. Mai doreşte altceva majestatea voastră? Să spună, sunt gata să mă supun,

— Nu, domnul meu, nu şi află că nu zadarnic mi se spune Ludovic cel Drept. Pe mâine, deci, domnule, pe mâine.

— Până atunci, Dumnezeu să vă aibă în paza lui, sire!

Oricât de puţin a dormit regele peste noapte, domnul de Tréville a dormit şi mai puţin; trimisese veste chiar în seara aceea celor trei muşchetari şi tovarăşului lor, să fie la el a doua zi dimineaţa, la şase şi jumătate. Îi luă cu el, fără a le destăinui nimic, neascunzând însă că norocul lor şi chiar al lui, atârna de o aruncătură de zar.

Ajunşi la poalele scării mici, îi lăsă să aştepte acolo; dacă regele ar mai fi fost supărat, atunci ei s-ar fi putut îndepărta fără a fi văzuţi; dacă regele binevoia să-i primească, era uşor să trimită şi să-i cheme.

Când a intrat în anticamera particulară a regelui, domnul de Tréville a dat peşte La Chesnaye care-i aduse la cunoştinţă că ducele de La Trémouille nu fusese găsit acasă, în ajun, că se întorsese prea târziu spre a se putea înfăţişa la Luvru, că sosise tocmai atunci şi că în clipa aceea se găsea la rege.

Întâmplarea aceasta îl bucură nespus de mult pe domnul Tréville, încredinţat astfel că nici un amestec străin nu se mai putea strecura între mărturia domnului de la Trémouille şi el.

Într-adevăr, abia trecură zece minute şi uşa cabinetului regal se deschise; domnul de Tréville văzu ieşind pe ducele de La Trémouille care, venind spre el, îi spuse:

— Domnule de Tréville, maiestatea sa a trimis să mă caute ca să ştie cum s-au petrecut lucrurile la palatul meu, ieri dimineaţa. I-am spus adevărul, adică i-am spus că vina este a oamenilor mei şi că sunt gata să vă cer scuze. Fiindcă v-am întâlnit, vă rog să le primiţi şi să mă socotiţi printre prietenii de totdeauna ai domniei-voastre.

— Domnule duce, — răspunse domnul de Tréville. — aveam atâta încredere în lealitatea domniei-voastre, încât n-am vrut alt apărător în faţa maiestăţii sale decât pe domnia-voastră. Văd că nu m-am înşelat şi vă mulţumesc pentru faptul că se mai găseşte în Franţa un om despre care se poate spune, fără a da greş, ceea ce am spus eu despre domnia-voastră.

— Aşa-i, aşa-i, — zise regele, care ascultase între cele două uşi aceste cuvinte curtenitoare, — dar spune-i, Tréville, dacă el se socoteşte printre prietenii dumitale, atunci şi eu aş vrea să mă număr printre ai lui, dar mă neglijează — iată, se

împlinesc în curând trei ani de când nu l-am văzut — şi că nu-l văd decât când trimit eu să-l cheme. Spune-i toate astea din partea mea, căci sunt lucruri pe care un rege nu le poate spune chiar el.

— Mulţumesc, sire, mulţumesc, — zise ducele, — dar maiestatea voastră să fie încredinţată că nu aceia pe care-i vede la orice ceas din zi — bineînţeles nu spun asta pentru domnul de Tréville — nu aceia îi sunt cei mai credincioşi.

— Ah, ai auzit ce am spus, cu atât mai bine, duce, cu atât mai bine, urmă regele, înaintând până în prag. Ah, dumneata eşti, Tréville! Dar unde-ţi sunt muşchetarii? Nu ţi-am spus alaltăieri să vii cu ei la mine? Ce mai aştepţi?

— Sunt jos, sire şi dacă îngăduiţi. La Chesnaye le va spune să urce.

— Da, da, să vină numaidecât, în curând o să sune opt şi la nouă aştept pe cineva. Cu bine, domnule duce, şi, mai cu seamă, să mai vii. Intră, Tréville.

Ducele salută şi ieşi. În clipa în care deschidea uşa, cei trei muşchetari şi d'Artagnan, însoţiţi de La Chesnaye, se iveau în capul scării.

— Veniţi, vitejii mei, — le spuse regele, — veniţi, vreau să vă dojenesc.

Muşchetarii se apropiară, înclinîndu-se, d'Artagnan se dădea după ei.

— ...Cum dracu, — urmă regele, — voi patru şi ei şapte ostaşi ai gărzii eminenţei sale, scoşi din luptă numai în două zile? E prea mult, domnilor, prea mult. Dacă lucrurile or merge tot aşa, eminenţa sa va fi silită să-şi împrospăteze compania peste trei săptămâni, iar eu să poruncesc aplicarea edictelor cu toată străşnicia. Unul, din întâmplare, nu zic, fie, dar şapte în două zile, vă spun, e prea de tot!

— De aceea, sire, îi vedeţi atât de îndureraţi şi de pocăiţi. Vin să ceară iertare maiestăţii voastre.

— Îndureraţi şi pocăiţi! Hm — făcu regele — nu prea mă bizui pe chipurile lor ipocrite; mai ales e acolo un cap de gascon. Vino încoa`, domnule!

D'Artagnan, care înţelese că el era cel poftit, se apropie, luându-şi o mutră din cele mai disperate.

— Ia uite! Ce-mi spuneai dumneata că-i tânăr? E un copil, domnule de Tréville, un adevărat copil! Adică el i-a dat lui Jussac lovitura aceea straşnică de spadă?

— Şi celelalte două frumoase lovituri lui Bernajoux.

— Adevărat?

— Fără a mai pune la socoteală, — zise Athos, — că dacă nu mă scotea din mâinile lui Cahusac, n-aş mai avea acum cinstea să fac înaintea maiestăţii voastre prea umilă mea plecăciune.

— Dar e dracul pe pământ bearnezul ăsta! La naiba, domnule de Tréville, cum ar fi zis regele, răposatul meu tată: "În meseria asta trebuie să-ţi găureşti o groază de haine şi să-ţi frângi o groază de spade!" Şi gasconii au rămas oameni săraci, nu-i aşa?

— Sire, să mărturisim că nu s-au descoperit încă zăcăminte de aur în munţii lor, deşi Cel-de-Sus le cam datora minunea asta, drept răsplată pentru felul cum au sprijinit drepturile răposatului rege, tatăl maiestăţii voastre.

— Ceea ce înseamnă că şi pe mine tot gasconii m-au făcut rege, deoarece sunt fiul tatălui meu, nu-i aşa, Tréville? Ei bine, aşa e, nu zic nu! La Chesnaye, du-te şi vezi dacă scotocind prin buzunarele mele găseşti patruzeci de pistoli, dacă-i găseşti adu-mi-i aici. Şi acum, haide, tinere, cu mâna pe conştiinţă, spune-mi cum s-au petrecut toate.

D'Artagnan povesti până în cele mai mici amănunte păţania din ajun; cum, neputând să doarmă de bucurie că va vedea pe maiestatea sa, venise la prietenii lui cu trei ceasuri înaintea orei pentru audienţă; cum se duseseră împreună la localul de joc şi cum, mărturisindu-şi teama de a fi lovit în obraz de o minge, fusese luat în zeflemea de Bernajoux, care era cât p-aci să-şi plătească zeflemeaua cu viaţa, iar domnul de La Trémouille cu palatul, deşi n-avea nici o vină.

— Da, da, aşa e, — murmură regele, — ducele mi-a povestit şi el tot aşa. Bietul cardinal! Şapte oameni în două zile şi dintre cei mai scumpi lui; dar, acum ajunge, domnilor, cred că mă înţelegeţi, ajunge! V-aţi răzbunat pentru păţania din stradă Férou şi încă cu vârf şi îndesat; acum trebuie să vă socotiţi mulţumiţi.

— Dacă maiestatea voastră este, atunci suntem şi noi.

— Da, sunt, adăugă regele, luând un pumn de aur din mâna lui La Chesnaye şi punându-l în a lui d'Artagnan. Iată, — spuse el — o dovadă a mulţumirii mele.

În acea vreme, vederile asupra mândriei, care şi-au croit drum în zilele noastre, nu erau încă la modă. Un gentilom primea bani chiar din mâna regelui şi nu se simţea de loc umilit. D'Artagnan puse deci cei patruzeci de pistoli în buzunar, fără nici un fel de mofturi, ci dimpotrivă, mulţumind călduros maiestăţii sale.

— Haide, — urmă regele, privind ornicul — haide, acum că-i opt şi jumătate, plecaţi! După cum v-am spus, aştept pe cineva la ora nouă. Vă mulţumesc pentru credinţa dumneavoastră, domnilor! Mă pot bizui pe ea, nu-i aşa?

— O, sire, — exclamară în cor cei patru prieteni, — ne-am lăsa tăiaţi în bucăţi pentru maiestatea voastră.

— Bine, bine, dar rămâneţi întregi, e mai bine aşa şi o să-mi fiţi şi mie mai folositori. Tréville, — adăugă regele în şoaptă în vreme ce ceilalţi se retrăgeau, — cum nu ai loc în Corpul muşchetarilor şi fiindcă am hotărât că trebuie un stagiu pentru a fi primit, trece-l pe tânărul acesta în gărzile domnului des Essarts, cumnatul dumitale. La naiba, Tréville, mă bucur când mă gândesc la mutra cardinalului; o să facă spume, dar mi-e totuna; sunt în dreptul meu.

Şi regele îl salută cu mâna pe Tréville, care ieşi şi se duse să-şi întâlnească muşchetarii; îi găsi împărţind cu d'Artagnan cei patruzeci de pistoli.

Iar cardinalul, după cum bănuise şi maiestatea sa, s-a mâniat cumplit, atât de cumplit, încât vreme de opt zile nu s-a mai arătat la partidele regale, ceea ce nu-l împiedica pe rege să-l întâmpine cu cea mai fermecătoare căutătură să-l întrebe, de câte ori îl întâlnea, cu cel mai mieros glas:

— Spune-mi, domnule cardinal, cum o mai duc bieţii Bernajoux şi Jussac, credincioşii eminenţei voastre?

Capitolul VII Acasă la muşchetari

Când a ieşit din palatul Luvru, d'Artagnan şi-a întrebat prietenii ce întrebuinţare să dea părţii lui de bani din cei

patruzeci de pistoli; Athos îl sfătui să poruncească un ospăţ gustos la Pomme-de-Pin, Porthos — să-şi ia un valet, iar Aramis — să-şi găsească o amantă potrivită.

Ospăţul a avut loc chiar în ziua aceea şi valetul a servit la masă. Mâncărurile au fost poruncite de Athos, iar de valet i-a făcut rost Porthos. Era de baştină din Picardia; destoinicul muşchetar îl tocmise cu acest scop, în aceeaşi zi, pe podul de la Tournelle unde-i găsise scuipând în apă, ca să stârnească rotocoale.

Porthos fusese de părere că această îndeletnicire era dovada unei firi aşezate şi visătoare şi-l luase cu el fără altă recomandaţie. Înfăţişarea deosebită a gentilomului, în slujba căruia crezuse că va fi, îl cucerise pe Planchet — astfel se numea picardul. Simţi o uşoară dezamăgire când îşi dădu seama că locul acesta era luat de un confrate, cu numele Mousqueton şi când Porthos înştiinţându-l că în gospodăria lui, deşi înstărită, nu era loc pentru doi valeţi, îi spuse că va trebui să intre în slujba lui d'Artagnan. Totuşi, când văzuse prânzul dat de stăpânul lui şi pe acesta scoţând din buzunar un pumn de aur, pentru a plăti socoteala, Planchet crezu că dăduse norocul peste el şi mulţumi proniei cereşti că nimerise un asemenea Cresus[14]. Stărui în această părere până după ospăţ, din al cărui belşug s-a putut despăgubi şi el de lungile lui ajunări.

Dar seara, când să facă patul stăpânului, visele deşarte ale lui Planchet se spulberară nemilos. În întregul apartament, alcătuit dintr-un vestibul şi un dormitor, nu se găsea decât un singur pat. Planchet se culcă în vestibul pe o pătură scoasă din patul lui d'Artagnan şi de care d'Artagnan s-a lipsit în urmă.

La rândul lui, Athos avea un valet pe care-l muştruluise într-un chip cu totul deosebit şi care se numea Grimaud. Era groaznic de tăcut acest gentilom. Vorbim bineînţeles de Athos. În cei cinci sau şase ani de când trăia în cea mai strânsă prietenie cu Porthos şi Aramis, aceştia îl văzuseră deseori zâmbind, dar niciodată nu-l auziseră râzând. Frazele lui erau scurte şi expresive, spunând totdeauna ceea ce voiau să spună şi nimic mai mult, nici o şlefuială, nici o înfloritură, nici un fel de ocol. Conversaţia lui ţinea la fapt, înlăturând episodul.

Deşi Athos nu împlinise încă treizeci de ani, deşi avea trupul şi mintea deopotrivă de frumoase, nimeni nu-i ştiuse

---

[14] Cresus — rege al Lydiei, renumit prin bogăţiile sale

vreodată vreo iubită. Niciodată nu aducea vorba despre femei. Dar nici nu împiedica pe alţii să vorbească de ele în faţa lui, deşi se putea vedea uşor că acest soi de convorbire, la care el lua parte doar prin vorbe amare şi cugetări sumbre, nu-i făcea nici o plăcere. Cumpătarea, viaţa de schimnic şi muţenia lui făceau din el aproape un bătrân; pentru a nu-şi ieşi din deprinderi, îl învăţase pe Grimaud să-l înţeleagă numai din semne sau din mişcarea buzelor. Nu-i vorbea decât în împrejurări hotărâtoare.

Grimaud se temea de stăpânu-său ca de foc, deşi se simţea strâns legat de el şi-i venera smerit înţelepciunea. Grimaud îşi închipuia uneori că i-a ghicit dorinţele, se repezea atunci să i le împlinească şi făcea tocmai pe dos. Ca urmare Athos ridica din umeri şi fără a se mânia, îl cam buşea pe Grimaud. În zilele acelea, mai scotea câte o vorbă.

După cum s-a putut vedea, Porthos nu se potrivea ca fire cu Athos; nu numai că vorbea mult, dar vorbea şi tare; de altminteri, trebuie să recunoaştem, ce e drept: puţin îi păsa dacă îl asculta sau nu cineva; vorbea de dragul vorbei şi de dragul de a se auzi vorbind; vorbea despre orice, afară de ştiinţe, mărturisindu-şi, pentru a se dezvinovăţi, ura nepotolită pe care o nutrea faţă de cărturari, încă din copilărie. Nu avea ţinuta nobilă a lui Athos şi simţământul acestei inferiorităţi îl îmboldise la începutul legăturii lor de prietenie, să fie deseori nedrept cu acest gentilom, pe care se străduia din răsputeri să-l întreacă măcar prin mândreţea veşmintelor. Dar aşa îmbrăcat cum era, doar cu tunica de muşchetar şi prin nimic altceva decât prin felul de a-şi da capul pe spate şi de a păşi, Athos îşi lua îndată locul ce i se cuvenea, făcând pe prea-gătitul Porthos să rămână mult mai în umbră. Porthos se mângâia umplând anticamera domnului de Tréville cu răsunetul unor isprăvi, despre care Athos nu pomenea niciodată; iar acum, după ce trecuse de la înalta magistratură la nobleţea ostăşească, de la nevesticele judecătorilor la ale baronilor, Porthos se fălea nici mai mult nici mai puţin cu o prinţesă străină, care se prăpădea după el.

O veche zicală spune: "Cum e sacul şi peticul". Să trecem deci de la stăpân la valet.

Mousqueton era un normand căruia stăpânu-său îi schimbase paşnicul nume de Boniface în cel cu mult mai răsunător de Mousqueton. Intrase în slujbă la Porthos, cerând

doar îmbrăcăminte şi locuinţă, dar nu de mântuială, ci boiereşti; mai ceru două ore libere pe zi pentru a le folosi într-o îndeletnicire cu care să facă faţă celorlalte nevoi. Porthos căzuse la învoială, târgul îi mergea la inimă. Din hainele vechi şi din pelerinele lui de schimb dădea să facă tunici pentru Mousqueton; mulţumită unui croitor iscusit, care-i întorcea boarfele pe dos, făcându-le ca noi şi a cărui soţie era bănuită de a vrea să-l coboare pe Porthos din fumurile lui aristocratice, Mousqueton arăta foarte bine când mergea în urma stăpânului.

Cât despre Aramis, al cărui caracter socotim a-l fi descris destul de amănunţit, caracter care de altminteri va putea fi urmărit în desfăşurarea lui la fel ca al celorlalţi prieteni, Aramis avea un valet cu numele Bazin. Pentru că stăpânul lui nutrea speranţa de a sluji într-o zi biserica, el umbla veşnic îmbrăcat în negru, aşa cum trebuie să se poarte slujitorul unui om al bisericii. Băştinaş din Berry, avea între treizeci şi cinci şi patruzeci de ani, era blând, liniştit, durduliu, citea cărţi cucernice în răgazul îngăduit de stăpân şi când n-avea încotro, pregătea, pentru ei doi, o cină cu puţine feluri de bucate, dar straşnic de gustoasă. Altfel, mut, orb, surd şi credincios pe viaţă şi moarte.

Şi acum, când cunoaştem, măcar pe deasupra, stăpânii şi valeţii, să trecem la locuinţa fiecăruia dintre ei.

Athos locuia în strada Férou, la doi paşi de Luxemburg; apartamentul lui, alcătuit din două odăi mici, cu mobilă curăţică, se afla într-o clădire cu apartamente mobilate; gazda, tânără încă şi frumoasă ca o Sânziană, îi făcea zadarnic ochi dulci. Câteva rămăşiţe ale unei falnice splendori apuse străluceau ici-colo pe pereţii acestei modeste locuinţe: astfel, de pildă, o spadă bogat încrustată în aur şi argint care, după înfăţişare, data de pe vremea lui Francisc I şi la care numai mânerul, bătut în nestemate, făcea cel puţin două sute de pistoli, spadă pe care totuşi, în clipe de cumplită strâmtoare, Athos nu vrusese nici s-o pună zălog, nici s-o vândă. Multă vreme, Porthos râvnise la spada aceasta. Ar fi dat zece ani din viaţă, numai s-o aibă.

Într-o zi, când avea întâlnire cu o ducesă, încercă să-i ceară lui Athos spada cu împrumut. Fără să-i spună vreun cuvânt, Athos îşi goli buzunarele, îşi strânse toate bijuteriile, portofelele, eghiletele, lanţurile de aur şi i le oferi lui Porthos. Cât priveşte însă spada, îi spuse Athos, ea rămânea pironită la

locul pe care nu trebuia să-l părăsească decât numai când stăpânul ar fi părăsit şi el locuinţa. În afară de spadă, se mai afla un portret al unui senior de pe vremea lui Henric al III-lea, în veşminte de o neasemuită eleganţă şi purtând pe piept ordinul sfântului duh; portretul care aducea în liniile lui mari cu Athos, amintind acelaşi aer de familie, mărturisea că acel senior de mare vază, cavaler al ordinelor regelui, era strămoşul lui.

În sfârşit, un cufăraş, minunat încrustat în aur şi argint, purtând acelaşi blazon ca cel de pe spadă şi de pe portret, alcătuia o podoabă a căminului, podoabă grozav de nepotrivită cu celelalte lucruri. Athos purta totdeauna la el cheia acestui cufăraş. Într-o zi, când îl deschise în faţa lui Porthos, acesta putu să vadă că înăuntru erau numai scrisori şi documente; fără îndoială, scrisori de dragoste şi documente de familie.

Porthos locuia într-un apartament foarte spaţios, cu o faţadă pompoasă în strada Vieux Colombier. De câte ori trecea cu vreun prieten, prin faţa ferestrelor lui — la una din ele Mousqueton stătea mereu în mare ţinută — Porthos îşi înălţa capul, ridica mâna şi spunea: "Aici locuiesc eu!" Dar niciodată nu-l găsea cineva acasă; niciodată nu poftea pe nimeni să urce la el aşa că nimeni nu putea bănui, cât de cât, ce fel de bogăţii se ascundeau îndărătul acelei strălucite faţade.

Aramis locuia un mic apartament, alcătuit dintr-un salonaş, o sufragerie şi un dormitor; această din urmă încăpere ce se afla, ca întreg apartamentul, la parter, dădea într-o grădiniţă răcoroasă, verde, umbrită, în care privirea vecinilor nu putea pătrunde.

Cât priveşte pe d'Artagnan ştim în ce chip locuia şi am făcut cunoştinţă şi cu valetul său, pe nume Planchet. D'Artagnan, care era foarte curios din fire, cum sunt de altminteri toţi cei înzestraţi cu geniul intrigii, se strădui din răsputeri să afle cine erau numiţii Athos, Porthos şi Aramis; căci sub aceste porecle fiecare îşi ascundea numele lui de gentilom, mai ales Athos, pe care-l simţeai de la o poştă a fi mare senior. Îl întrebă deci pe Porthos, ca să afle ce era cu Athos şi cu Aramis, iar pe Aramis, ca să afle ce era cu Porthos.

Din nefericire, nici Porthos nu ştia din viaţa tăcutului său camarad decât ceea ce-i ajunsese la ureche. Se spunea că ar fi îndurat mari suferinţe pe urma unei legături de dragoste şi că o

trădare groaznică ar fi otrăvit pentru totdeauna viaţa acestuia. Dar despre ce trădare era vorba? Nimeni n-avea habar.

Dimpotrivă, viaţa lui Porthos, o puteai ghici că-n palmă; afară doar de numele adevărat, pe care numai domnul de Tréville îl ştia, cum de altfel le ştia şi pe ale celorlalţi doi prieteni. Trufaş şi flecar, Porthos era străveziu ca un cristal. Un cercetător nu s-ar fi putut înşela asupra lui decât dacă ar fi luat drept bun tot binele ce spunea el singur despre el.

Cât priveşte pe Aramis, deşi părea că n-are nimic de ascuns, era totuşi burduf de taine, răspundea anevoie la întrebările ce i se puneau asupra altora şi înlătura de la sine pe cele privitoare la el însuşi. Într-o zi, după ce-l descususe cu întrebări asupra lui Porthos şi după ce aflase de zvonul privitor la legătura acestuia cu o prinţesă, d'Artagnan, vru de asemenea să prindă ceva şi despre isprăvile de inimă albastră ale celui cu care vorbea.

— Dar dumneata, scumpul meu camarad, — îi spuse el, — dumneata care vorbeşti despre baroanele, contesele şi prinţesele altora?

— Să-mi fie cu iertare, — îi curmă vorba Aramis, — eu am vorbit fiindcă Porthos vorbeşte chiar el; toate minunăţiile astea le-a povestit în gura mare, în faţa mea. Dar, crede-mă, scumpul meu domn d'Artagnan, dacă le-aş fi aflat de la altcineva, sau dacă Porthos mi le-ar fi încredinţat numai mie, n-ar fi fost duhovnic mai mut ca mine.

— Nu mă îndoiesc, — spuse d'Artagnan, — totuşi, îmi vine să cred că şi dumneata te ai destul de bine cu blazoanele, dovadă o anumită batistă brodată căreia îi datorez cinstea de a te fi cunoscut.

De data aceasta, Aramis nu se supără, ci cu un aer nespus de modest, îi răspunse prieteneşte:

— Dragul meu, nu uita că eu vreau să îmbrac haina bisericească şi că fug de ispitiri lumeşti. Batista pe care ai văzut-o nu mi-a fost încredinţată mie, ci a uitat-o la mine un prieten. A trebuit s-o iau ca să nu-l dea de gol nici pe el şi nici pe doamna care-i e dragă. În ceea ce mă priveşte, eu n-am şi nici nu vreau să am vre-o iubită; urmez astfel pilda prea înţeleaptă a lui Athos, care nici el n-are nici una.

— La naiba, cum să fii popă, când eşti muşchetar?

— Muşchetar provizoriu, cum spune cardinalul, muşchetar vrând-nevrând, dar în suflet om al bisericii, crede-mă. Athos şi Porthos m-au făcut muşchetar, ca să fac şi eu ceva; tocmai când trebuia să fiu hirotonisit, o mică încurcătură cu... dar asta nu te interesează şi eu îţi răpesc un timp preţios.

— Ba, mă interesează foarte mult! se împotrivi d'Artagnan şi deocamdată n-am nimic de făcut.

— Da, dar eu am, — îi răspunse Aramis, — trebuia să-mi spun rugăciunile, pe urmă trebuie să compun câteva versuri pe care mi le-a cerut doamna d'Aiguillon, după aceea trebuie să trec pe strada Saint-Honoré ca să cumpăr dresuri roşii pentru doamna de Chevreuse. Aşa că vezi, dragul meu prieten, dacă dumneata nu eşti, în schimb eu sunt tare grăbit.

Şi întinzând prieteneşte mâna tânărului său camarad, Aramis se despărţi de el.

În pofida oricăror strădanii, d'Artagnan nu putu să afle mai mult despre noii săi prieteni. Se mulţumi deci să creadă tot ce se spunea despre trecutul lor, sperând că viitorul să-i aducă destăinuiri mult mai temeinice şi mai întregi. Până atunci, Athos era pentru el un Achille, Porthos, era un Ajax şi Aramis un Iosif.

Altminteri, cei patru tineri duceau o viaţă veselă. Athos juca, dar totdeauna în sec. Totuşi, nu împrumuta niciodată nici un gologan de la prietenii lui, deşi îşi ţinea mereu punga la cheremul lor; când i se întâmpla să joace pe cuvânt, a doua zi dimineaţa, la şase, trimitea să fie sculat din somn creditorul ca să-i achite datoria din ajun.

Pe Porthos îl apucau fierbinţelile, dacă se întâmpla să câştige, era ţanţoş şi falnic; dacă pierdea, se făcea nevăzut câteva zile în şir şi după aceea se întorcea, gălbejit, supt la faţă, dar cu bani în buzunar.

Aramis nu juca însă niciodată. Era, de bună seamă, cel mai tont muşchetar şi cel mai nesuferit oaspete cu putinţă. Una-două, el trebuia să lucreze. Câteodată, în toiul unui ospăţ, când fiecare, încălzit de vin şi de vorbă, credea că o să mai stea la masă încă două-trei ore, Aramis se uita la ceasornic, se ridica şi cu cel mai graţios surâs îşi lua rămas bun ca să se ducă, spunea el şi să consulte un luminat teolog cu care avea întâlnire; alteori se întorcea acasă, ca să scrie o lucrare şi rugă pe prietenii lui să nu-l tulbure.

În acele clipe, Athos îşi flutura acel fermecător zâmbet melancolic, atât de potrivit cu nobilul său chip, iar Porthos trăgea duşcă după duşcă, jurând că Aramis nu va ajunge niciodată decât un biet popă de ţară.

Şi acum, după această scurtă privire asupra celor patru prieteni, să înnodăm firul povestirii noastre.

Planchet, valetul lui d'Artagnan, şi-a îndurat la început soartă cu mărinimie; primea un franc şi jumătate pe zi şi vreme de o lună se întorcea acasă voios ca un piţigoi şi plin de bună-voinţă, pentru stăpân. Când însă vântul restriştii se abătu peste gospodăria din stradă Groparilor, adică atunci când cei zece pistoli ai regelui Ludovic al XIII-lea au fost mâncaţi sau aproape mâncaţi, Planchet dădu drumul unor văicăreli, pe care Athos le găsea dezgustătoare, Porthos — neobrăzate, iar Aramis — caraghioase. Athos îl sfătui deci pe d'Artagnan să-l izgonească pe netrebnic; Porthos ţinea cu tot dinadinsul să i se tragă mai întâi o sfântă de bătaie, iar Aramis era de părere că un stăpân trebuie să dea ascultare numai laudelor care i se aduc.

— Vă vine uşor să vorbiţi aşa, — făcu d'Artagnan, — dumitale, Athos, care nu scoţi o vorbă cu Grimaud, care nu-i dai voie să menească şi atunci n-ai cum să te ciorovăieşti cu el; dumitale, Porthos, care trăieşti pe picior mare şi eşti un zeu pentru Mousqueton; dumitale, în sfârşit, Aramis, care prins de mrejele studiilor preoţeşti te bucuri de adâncul respect al lui Bazin, slugă blândă şi smerită; dar eu, eu care n-am nici o slujbă şi nici mijloace de trai, eu care nu sunt muşchetar şi nici măcar oştean în vreo gardă, ce pot face eu ca să-i sădesc în sufletul lui Planchet simpatie, teamă sau respect?

— Nu e glumă, — răspunseră tustrei prietenii, — cu valeţii merge ca şi cu femeile: trebuie să ştii să-i pui de la început la locul lor. Aşa că, gândeşte-te bine!

D'Artagnan se gândi bine, şi, deocamdată, luă hotărârea să-i tragă o mamă de bătaie lui Planchet, fapt adus repede la îndeplinire cu însufleţirea ce-o punea în toate. După ce-l părui zdravăn, îl opri să-şi părăsească slujba fără învoirea stăpânului căci, adăugă d'Artagnan, nu se poate ca ziua de mâine să nu-mi surâdă; aştept iute-iute vremuri mai bune. Tu ţi-ai şi găsit norocul dacă rămâi lângă mine şi sunt prea bun stăpân ca să te las să-i dai cu piciorul, alungându-te, aşa cum vrei tu.

Felul acesta de a se purta stârni în muşchetari un adânc respect pentru înalta diplomaţie a lui d'Artagnan. Planchet se simţi şi el copleşit de admiraţie şi nu mai pomeni de plecare.

Cei patru tineri îşi duceau viaţa laolaltă; d'Artagnan împrumută repede deprinderile prietenilor, căci n-avusese încă vreme să le aibă pe ale lui; abia sosit din provincie, căzuse în mijlocul unei lumi cu desăvârşire nouă pentru el.

Se sculau iarna pe la opt dimineaţa şi vară pe la şase şi se duceau la domnul de Tréville, ca să ia parola şi să vadă cum mai merg treburile. Deşi nu era muşchetar, d'Artagnan făcea totuşi slujba de muşchetar cu o punctualitate uimitoare; era veşnic de gardă, căci ţinea mereu tovărăşie celui dintre cei trei prieteni care făcea de gardă. La palatul muşchetarilor, toţi îl cunoşteau şi-l priveau ca pe un bun camarad. Domnul de Tréville, care-l preţuise de cum îl văzuse şi căruia îi era foarte drag, nu înceta să-l laude în faţa regelui.

La rândul lor, tustrei muşchetarii îl iubeau mult pe tânărul lor camarad. Prietenia care-i lega pe aceşti patru bărbaţi şi nevoia ce-o simţeau de a se vedea de trei sau de patru ori pe zi, fie pentru dueluri, fie pentru treburi, fie pentru petreceri, îi făceau să alerge unul după altul, ca nişte umbre; dădeai mereu peste nedespărţiţi, căutându-se, de la Luxemburg până în piaţa Saint-Sulpice sau din stradă Vieux Colombier până la Luxemburg.

În vremea asta, făgăduielile domnului de Tréville îşi urmau drumul. Într-o bună zi, regele porunci domnului cavaler des Essarts să-l primească pe d'Artagnan cadet în compania să de gardă. D'Artagnan îmbrăcă, oftând, uniforma pe care bucuros ar fi schimbat-o cu o tunică de muşchetar, chiar cu preţul a zece ani din viaţă. Dar domnul de Tréville îi făgădui această favoare după stagiu de doi ani, stagiu care putea fi scurtat, dacă d'Artagnan ar fi avut prilejul de a-i aduce regelui cine ştie ce serviciu sau de a făptui cine ştie ce strălucită ispravă. În urma acestei făgăduieli, d'Artagnan se retrase şi chiar de a doua zi îşi începu slujba.

Venise deci rândul lui Athos, Porthos şi Aramis de a rămâne lângă d'Artagnan, când acesta făcea de gardă. Compania gărzilor domnului cavaler des Essarts primi în felul acesta patru oameni în loc de unu, în ziua când d'Artagnan intră în rândurile ei.

Capitolul VIII O intrigă la Curte

În vremea asta, cei patruzeci de pistoli ai regelui Ludovic al XIII-lea, după ce avuseseră un început, au avut şi un sfârşit, ca orice lucru din lume; în urmă acestui sfârşit cei patru tineri ai noştri s-au văzut ajunşi la mare strâmtoare. Athos sprijinise câtva timp tovărăşia cu proprii lui bani. Porthos îi luase locul şi datorită uneia din acele dispariţii cu care se obişnuiseră, putu împlini nevoile tuturor încă vreo două săptămâni; în sfârşit, venise şi rândul lui Aramis, care primise cu multă bunăvoinţă şi care izbutise, spunea el, să facă rost de câţiva pistoli, din vânzarea cărţilor lui de teologie.

Vrând, nevrând, trebuiră să ceară, ca de obicei, domnului de Tréville, care le plăti înainte de vreme o parte din soldă; dar aceste sume nu puteau acoperi mult timp nevoile celor trei muşchetari, care mai aveau în spinare o groază de datorii şi ale unui soldat din gardă, care n-avu-şese încă vreme să le facă.

În cele din urmă, dându-şi seama că se îngroaşe gluma, au strâns cu mari strădanii opt sau zece pistoli, pe care Porthos i-a jucat. Din nefericire, îl urmărea ghinionul: pierdu tot ce avea şi alţi douăzeci şi cinci de pistoli pe cuvânt de onoare.

Lipsa se schimbă atunci în sărăcie; urmaţi de valeţii lor, flămânzi, colindau cheiurile şi corpurile de gardă, doar-doar or nimeri vreun prieten din afară, care să-i poftească la masă, căci, aşa cum susţinea Aramis, la vreme de belşug e bine să semeni ospeţe în dreapta şi stânga, pentru ca, în nenorocire, să poţi culege şi tu câteva.

Athos a fost poftit de patru ori la masă şi de fiecare dată şi-a luat cu el prietenii, împreună cu valeţii lor. Porthos a putut face rost de şase invitaţii de care s-au bucurat şi camarazii lui. Aramis de opt; după cum am putut vedea şi până acum, Aramis era omul care tăcea şi făcea.

Cât priveşte pe d'Artagnan, care nu cunoştea pe nimeni în capitală, a dibuit doar un mic prânz cu ciocolată, la un preot de pe meleagurile lui şi o cină la un port-stindard din gardă. Îşi aduse însă ceaţă întreagă atât la preot, căruia îi dădură gata proviziile pe două luni, cât şi la celălalt, care se arăta la

înălţime; dar, cum spunea Planchet, nu mănânci decât o dată oricât de mult ai mânca.

D'Artagnan se simţi destul de umilit fiindcă nu putuse face rost decât de un prânz şi jumătate, căci gustarea de la preot nu putea fi socotită decât ca o jumătate de prânz — faţă de ospeţele pe care Athos, Porthos şi Aramis izbutiseră să le descopere. Se socotea deci a fi povară pentru ei toţi, uitând în tinereasca sa bună-credinţă, că hrănise întreaga tovărăşie vreme de o lună; mintea lui iscoditoare începu să se frământe. Chibzui adânc şi înţelese pentru întâia oară că această strânsă înţelegere între patru tineri, viteji, cutezători şi neobosiţi, ar fi trebuit să aibă cu totul alt ţel decât plimbări pe deşălate, lecţii de scrimă şi şolticării, cu mai mult sau mai puţin duh.

Într-adevăr, patru bărbaţi ca ei, patru bărbaţi credincioşi unul altuia cu trup şi suflet, patru bărbaţi gata să se sprijine oricând, fără să dea nici un pas îndărăt, îndeplinind, de unul singur sau împreună, hotărârile luate laolaltă, patru braţe ameninţând cele patru puncte cardinale sau îndreptate spre aceeaşi zare trebuiau negreşit, fie pe ascuns, fie la lumina zilei, fie pe sub pământ, fie prin şanţuri, fie prin viclenie, fie prin forţă, să-şi croiască drum spre ţelul către care năzuiau, oricât ar fi fost de bine păzit sau de îndepărtat. Singurul lucru care-l miră pe d'Artagnan era că pe nici unul din prietenii lui nu-l frământaseră asemenea gânduri.

În schimb, se gândea el pentru ei şi se gândea temeinic, chinuindu-şi mintea încotro să îndrepte această forţă unică de patru ori întărită, cu ajutorul căreia nu se îndoia că ar fi putut răsturna lumea, la fel ca şi pârghia pe care căuta Arhimede; când auzi deodată bătăi în uşă, d'Artagnan îl trezi pe Planchet şi-i porunci să deschidă.

Din cuvintele: "d'Artagnan îl trezi pe Planchet", cititorul să nu-şi închipuie că era miez de noapte sau că nu se luminase încă de ziuă. Nicidecum! Tocmai bătuse patru după-amiază; cu două ceasuri mai devreme, Planchet îi ceruse stăpânului de mâncare, dar acesta îi răspunse prin zicala: "Somnul ţine loc de masă". Planchet prânzea deci, dormind adânc.

Un bărbat cu o mutră de rând şi aducând a burghez intră în odaie.

Drept desert, Planchet ar fi vrut grozav să asculte convorbirea; dar burghezul îi spuse lui d'Artagnan că având de

gând a-i face destăinuiri de seamă, dorea să rămână între patru ochi cu el.

D'Artagnan îl îndepărtă deci pe Planchet şi îşi pofti oaspetele să ia loc.

A urmat o clipă de tăcere, în timpul căreia cei doi bărbaţi se priviră, vrând parcă mai întâi să se cunoască; d'Artagnan se înclină apoi, în semn că e gata să asculte.

— Am auzit vorbindu-se despre domnul d'Artagnan, ca de un tânăr îndrăzneţ, — începu burghezul, — şi faima asta de care se bucură pe bună dreptate, m-a îndemnat să vin ca să-i încredinţez o taină.

— Vorbeşte, domnule, vorbeşte, îl pofti d'Artagnan, al cărui nas de copoi adulmeca un prilej norocos.

Burghezul se opri iarăşi, apoi urmă:

— Am o nevastă care vede de rufăria reginei, domnule, nu-i lipsită nici de cuminţenie, nici de frumuseţe! M-au făcut să mă însor cu ea, sunt trei ani de atunci, deşi avea doar o brumă de avere, pentru că domnul de La Porte, ofiţerul care poartă mantia reginei, e naşul ei şi o ocroteşte...

— Pe urmă? întrebă d'Artagnan.

— Pe urmă, — reluă burghezul, — uite, domnule, nevastă-mea a fost răpită ieri în zori, pe când ieşea din odaia ei de lucru.

— Şi cine ţi-a răpit nevasta?

— N-aş putea să spun nimic sigur, domnule, dar bănuiesc eu pe cineva.

— Şi pe cine bănuieşti dumneata?

— Un bărbat, care o urmărea de mai multă vreme.

— Ei, drăcie!

— Dar dacă vrei să ştii, domnule, — urmă burghezul, — eu sunt convins că nu-i atâta dragoste, cât politică în toată chestia asta.

— Nu-i atâta dragoste cât politică? — întrebă d'Artagnan, tot mai atent, — şi cam ce bănuieşti dumneata?

— Nu ştiu dacă ar trebui să spun ce bănuiesc eu...

— Domnule, ţin să-ţi amintesc că eu nu ţi-am cerut nimic. Dumneata singur ai venit la mine, dumneata singur mi-ai spus că vrei să-mi încredinţezi o taină, fă aşa cum crezi de cuviinţă, ai vreme să te răzgândeşti.

— Nu, domnule, nu, după cum te văd, eşti un tânăr de treabă şi mă voi încrede în dumneata. Socot, aşadar, că nu din

pricina amorezului ei, nevastă-mea a fost răpită, ci din a alteia, mai suspusă.

— Ah, ah, o fi vorba de vreo dragoste a doamnei de Bois-Tracy? întrebă d'Artagnan, vrând să arate burghezului că ştie şi el ce se petrece la curte.

— Mai sus, domnule, mai sus.

— A doamnei d'Aiguillon?

— Şi mai sus.

— A doamnei de Chevreuse?

— Mai sus, mult, mult mai sus!...

— Nu cumva a...

D'Artagnan se opri.

— Da, domnule, şopti atât de încet burghezul înspăimântat, încât abia i se ghiciră vorbele.

— Şi cu cine?

— Cu cine altul, dacă nu cu ducele de...

— Ducele de...

— Da, domnule, făcu burghezul şi mai în şoaptă.

— Dar de unde ştii dumneata toate acestea?

— De unde le ştiu?

— Da, de unde le ştii? Fără destăinuiri pe jumătate, sau... Înţelegi...

— Le ştiu de la nevastă-mea, domnule, chiar de la nevastă-mea.

— Şi ea le ştia... de la cine?

— De la domnul de La Porte. Nu ţi-am spus că e fină domnului de La Porte, omul de încredere al reginei? Domnul de La Porte a pus-o lângă maiestatea sa, ca să aibă şi biata noastră regină pe cineva de încredere, părăsită ca vai de capul ei de rege, iscodită de cardinal şi trădată cum e de toţi.

— A! A! Încep să ghicesc! spuse d'Artagnan.

— Nevastă-mea a venit acasă acum patru zile, domnule. Una din condiţii fusese ca să poată veni să mă vadă de două ori pe săptămână, căci, aşa cum avusei cinstea să-ţi spun, nevastă-mea mă iubeşte foarte mult; şi zic nevastă-mea a venit şi mi-a spus mie că regina trece acum prin mare spaimă.

— Adevărat?

— Da. Se pare că domnul cardinal îi ia urma şi o prigoneşte acum mai rău ca oricând. Nu poate să-i ierte chestia cu sarabanda. Ştii chestia cu sarabanda?

— Cum naiba să n-o ştiu! răspunse d'Artagnan care n-avea habar, dar care voia să pară că le ştie pe toate.

— Aşa că, acum nici nu mai poate fi vorba de ură, de-a dreptul de răzbunare.

— Aşa?

— Şi regina crede...

— Ce crede regina?

— Crede că i s-a scris domnului duce de Buckingham, în numele ei.

— În numele reginei?

— Da, ca să-l facă să vină la Paris şi odată ajuns la Paris, să-l prindă în capcană.

— Drace, dar soţia dumitale, ce amestec are în toate astea, scumpul meu domn?

— Ştiu cu toţii că e credincioasă reginei şi vor sau s-o îndepărteze de lângă stăpâna ei sau s-o bage în sperieţi, ca să afle secretele maiestăţii sale, s-o ademenească şi să facă din ea o spioană.

— Se poate, — încuviinţă d'Artagnan, — dar pe bărbatul care a răpit-o, îl ştii?

— Ţi-am mai spus, mi se pare că-l ştiu.

— Cum îl cheamă?

— Asta nu ştiu. Ce ştiu e că e omul cardinalului şi spiriduşul lui blestemat.

— L-ai văzut vreodată?

— Da, mi l-a arătat nevastă-mea într-o zi.

— Are ceva semne după care ar putea fi recunoscut?

— Da, are: e un nobil, arată falnic, părul cum e smoala, oacheş la faţă, privirea te sfredeleşte, dinţii albi şi o tăietură la tâmplă.

— O tăietură la tâmplă? — strigă d'Artagnan, — şi pe deasupra dinţi albi, privire sfredelitoare, faţă oacheşe, păr negru şi înfăţişare falnică; e omul meu din Meung.

— Omul dumitale?

— Da, da, dar asta n-are nici o legătură cu păţania dumitale. Ba mă înşel, dimpotrivă, asta o uşurează. Dacă omul dumitale e şi omul meu, atunci cu o singură lovitură ochesc două răzbunări; asta-i tot. Dar unde să dau de omul ăsta?

— Nu ştiu.

— N-ai aflat cam pe unde stă?

— Da de unde! Într-o zi, când o însoţeam pe soţia mea la Luvru, el ieşea de acolo tocmai când ea trebuia să intre şi atunci mi l-a arătat.

— Drace! Drace! mormăi d'Artagnan. Prin cine ai aflat de răpirea soţiei dumitale?

— Prin domnul de La Porte.

— Ţi-a dat şi ceva amănunte?

— Nu ştia nimic nici el.

— N-ai mai aflat ceva pe alte căi?

— Ba da; am primit...

— Ce?

— Dar nu ştiu dacă nu fac o mare greşeală?

— Iar începi! Acum însă îţi atrag atenţia că e cam târziu ca să mai dai înapoi.

— La naiba! Nici nu dau înapoi, strigă burghezul, suduind ca să-i mai vină inima la loc. De altfel, pe cinstea mea de Bonacieux...

— Te numeşti Bonacieux? îi curmă vorba d'Artagnan.

— Da, aşa mă cheamă.

— Spuneai deci: pe cinstea mea de Bonacieux... Iartă-mă că ţi-am tăiat vorba, dar mi se părea că numele ăsta nu mi-e necunoscut.

— Se poate, domnule: sunt chiar gazda dumitale.

— A! A! făcu d'Artagnan, ridicându-se pe jumătate şi salutând. Va să zică dumneata eşti chiar gazda mea?

— Da, domnule, da. Şi cum de trei luni de când locuieşti la mine, prins mereu de înaltele dumitale îndeletniciri, ai uitat să-mi plăteşti chiria, cum zic, nu te-am tulburat nici o singură dată în răstimpul ăsta, m-am gândit că vei lua în seamă bunăvoinţa mea.

— Vai, se poate altfel, scumpul meu domn Bonacieux, — îi răspunse d'Artagnan, — crede-mă că-ţi sunt recunoscător pentru purtarea dumitale şi cum ţi-am mai spus, dacă pot să-ţi fiu de vreun folos...

— Te cred, domnule, te cred şi eu voiam tocmai să-ţi spun, pe cinstea mea de Bonacieux, că am încredere în dumneata.

— Atunci spune-mi tot ce ai pe inimă.

Burghezul scoase din buzunar o hârtie şi o întinse lui d'Artagnan.

— O scrisoare! făcu tânărul.

— Am primit-o azi dimineaţă.

D'Artagnan o deschise şi cum începea să se însereze, se apropie de fereastră. Burghezul îl urmă.

"Nu-ţi căuta soţia, — citi d'Artagnan, — îţi va fi înapoiată când nu va mai fi nevoie de ea. Dacă încerci o singură mişcare ca s-o găseşti, eşti pierdut."

— Iată ceva sigur, — urmă d'Artagnan, - dar, la urma-urmei, nu-i decât o ameninţare.

— Da, dar pe mine, domnule, ameninţarea asta mă dă gata; eu nu ştiu să ţin sabia în mână şi, pe lângă asta, tremur de frica Bastiliei.

— Hm! — făcu d'Artagnan, — şi eu am tot atâta chef de Bastilia ca şi dumneata. Dac-ar fi fost vorba doar de o lovitură de spadă, treacă-meargă...

— Totuşi, domnule, eu m-am bizuit mult pe dumneata în toată povestea asta.

— Da?

— Când te vedeam mereu înconjurat de muşchetari atât de făloşi şi când mi-am dat seama că aceşti muşchetari sunt ai domnului de Tréville, va să zică duşmanii cardinalului, m-am gândit că atât dumneata, cât şi prietenii dumitale, în vreme ce-aţi face dreptate bietei noastre regine, aţi fi poate încântaţi să-i jucaţi şi un renghi grozav eminenţei sale.

— Fără îndoială.

— Apoi, m-am mai gândit că şi chiria ceea pe trei luni neplătită despre care nici nu ţi-am pomenit până acum...

— Da, da, mi-ai mai dat o dată argumentul ăsta, pe care-l găsesc foarte potrivit.

— Şi mai mult încă, socotind că nu ţi-aş mai fi pomenit niciodată despre chiria dumitale, câtă vreme mi-ai face cinstea să locuieşti la mine.

— Foarte bine, foarte bine...

— Mai adaugă la toate astea că, dacă e nevoie, m-aş fi gândit să-ţi dau pe deasupra şi vreo cincizeci de pistoli dacă s-ar întâmpla să duci acum lipsă de bani, deşi nu prea pare să fie cu putinţă aşa ceva...

— Minunat, dar dumneata eşti un om bogat, scumpul meu domn Bonacieux?!

— Am un pic de stare, asta-i tot; am strâns cam vreo două până la trei mii de scuzi venit anual, din comerţul de mărunţişuri şi mai cu seamă plasând ceva capital în ultima călătorie a vestitului navigator Jean Mocquet; aşa că, mă înţelegi, domnule... A! dar... strigă deodată burghezul.

— Ce? întrebă d'Artagnan.

— Ce văd acolo?

— Unde?

— Pe stradă, în faţa ferestrelor dumitale, în dreptul uşii de colo: un bărbat înfăşurat într-o pelerină.

— El e! strigară într-un glas d'Artagnan şi burghezul căci fiecare din ei îşi recunoscuse omul.

— Ah, de data asta, — strigă d'Artagnan, înşfăcând dintr-o săritură spada, — de data asta nu-mi mai scapă!

Şi trăgând spada din teacă, se repezi afară.

Pe scară se întâlni piept în piept cu Athos şi Porthos care veneau la el. Amândoi se dădură în lături; d'Artagnan trecu printre ei ca o săgeată.

— Ia te uită! Dar unde fugi aşa? îl întrebară într-un glas cei doi muşchetari.

— Omul din Meung! strigă d'Artagnan.

Şi se făcu nevăzut.

D'Artagnan le povestise în mai multe rânduri prietenilor păţania lui cu necunoscutul şi sosirea frumoasei călătoare căreia bărbatul acela îi încredinţase o misiune atât de însemnată.

Părerea lui Athos fusese că d'Artagnan pierduse scrisoarea lui în încăierare. Nu-şi putea închipui că un gentilom — şi după portretul pe care d'Artagnan îl făcuse necunoscutului, nu putea fi vorba decât de un gentilom — ar fi fost în stare de atâta josnicie încât să fure o scrisoare.

Porthos nu văzuse în toate astea decât o întâlnire de dragoste, dată de o doamnă unui cavaler sau de un cavaler unei doamne, întâlnire pe care d'Artagnan îndrăznise s-o tulbure cu calul lui portocaliu.

Aramis la rândul lui spusese că lucrurile fiind prea misterioase, era mai cuminte să fie lăsate baltă.

Înţelegând din cele câteva cuvinte aruncate de d'Artagnan despre ce era vorba şi gândind că după ce va fi dat de necunoscut sau după ce-i va fi pierdut urma, d'Artagnan va sfârşi prin a se întoarce acasă, ei îşi urmară drumul.

Când au intrat în cameră la d'Artagnan, nu mai era nimeni. Temându-se de urmările întâlnirii care, fără îndoială, avea să aibă loc între tânăr şi necunoscut, Bonacieux socotise — potrivit caracterului pe care de altfel şi-l descrisese singur — că era mai sănătos s-o şteargă cât mai repede de acolo.

Capitolul IX D'Artagnan în lumină

Aşa cum bănuiseră Athos şi Porthos, d'Artagnan se întoarse după o jumătate de oră. Necunoscutul îi scăpase şi de data aceasta, pierind ca prin farmec. După ce cutreierase cu spada în mână toate străzile învecinate, fără a întâlni pe cineva care să semene celui pe care-l căuta, d'Artagnan se hotărî în cele din urmă să facă ceea ce ar fi trebuit să încerce de la început şi anume: să bată la uşa de care se rezemase necunoscutul. Dar zadarnic, lovise de zece, douăzeci de ori în şir cu ciocănaşul de afară, nimeni nu răspunsese; câţiva vecini care, la auzul zgomotului, ieşiseră în prag sau îşi scoseseră capul pe geam, îl încredinţară că de şase luni casa aceea, ale cărui ieşiri erau de altminteri toate ferecate, rămăsese pustie.

În vreme ce d'Artagnan cutreiera străzile şi bătea pe la uşi, Aramis ajunse din urmă pe ceilalţi doi prieteni; întors acasă, d'Artagnan îi găsi pe toţi strânşi laolaltă.

— Ei, ce-ai făcut? întrebară într-un glas cei trei muşchetari, văzându-l pe d'Artagnan intrând cu fruntea îmbrobonată de sudoare şi cu faţa răscolită de mânie.

— Ce să fac! — izbucni acesta aruncându-şi spada pe sat, — omul ăsta-i dracu gol, nu altceva; a pierit ca o arătare, ca o umbră, ca o nălucă.

— Crezi în stafii? îl întrebă Athos pe Porthos.

— Eu nu cred decât ce am văzut cu ochii şi cum n-am văzut niciodată stafii, nu cred în ele.

— Biblia, — grăi Aramis, — ne porunceşte să credem: duhul lui Samuel s-a arătat lui Saul şi m-ar mâhni, Porthos, ca această chestiune de credinţă să fie pusă la îndoială.

— Orice ar fi, om sau încornorat, fiinţă sau umbră, închipuire sau adevăr, bărbatul ăsta s-a născut ca să mă chinuiască pe mine: uite că o dată cu fuga lui noi pierdem un

prilej strălucit, un prilej de pe urma căruia am fi putut câştiga o sută de pistoli, ba poate şi mai mult!

— Cum aşa? se repeziră Porthos şi Aramis.

Cât priveşte pe Athos, credincios veşnicei sale muţenii, se mulţumi să-l întrebe pe d'Artagnan numai din ochi.

— Planchet, — spuse d'Artagnan slugii sale care tocmai îşi băga capul prin uşa întredeschisă, încercând să prindă crâmpeie din convorbire, — coboară la gazda mea, domnul Bonacieux şi spune-i să ne trimită o jumătate duzină de sticle cu vin Beaugency; e vinul care-mi place mie.

— Ia te uită! Ai cumva credit deschis la gazda dumitale? întrebă Porthos.

— Da, — răspunse d'Artagnan, — cu începere de azi şi fiţi pe pace, dacă vinul lui e prost, trimitem să ne aducă altul.

— Când cineva îţi dă un deget, nu-i lua toată mâna, îl sfătui Aramis.

— Am spus totdeauna că d'Artagnan e cel mai deştept dintre noi toţi patru, zise Athos. După ce-şi dădu părerea, la care d'Artagnan răspunse printr-o plecăciune, Athos se închise iarăşi în muţenia lui obişnuită.

— Şi la urma urmei, despre ce e mă rog vorba? întrebă Porthos.

— Aşa e, — încuviinţă Aramis, — împărtăşeşte-ne taina, scumpe prietene, afară doar dacă cinstea vreunei doamne ar suferi de pe urma destăinuirii dumitale; în cazul acesta e mai bine să păstrezi tăcere.

— Fii liniştit, — răspunse d'Artagnan, — cinstea nimănui nu va avea de suferit din spusele mele.

Şi începu să povestească prietenilor de-a fir-a-păr, cele petrecute între el şi gazdă şi cum cel care răpise soţia prea cinstitei sale gazde era unul şi acelaşi cu bărbatul care-i dăduse de furcă la hanul Morarul voios.

— Cred c-ar fi o trebuşoară bună, — spuse Athos, după ce sorbi din vin, ca un cunoscător, dând din cap în semn că-i place, — s-ar putea scoate de la acest om cumsecade cincizeci până la şaizeci de pistoli. Rămâne acum de văzut dacă pentru cincizeci sau şaizeci de pistoli face să punem în primejdie patru capete.

— Dar, gândiţi-vă, — se înflăcără d'Artagnan, — în povestea asta e vorba de o femeie, de o femeie răpită, o femeie

ameninţată fără îndoială, poate chiar şi schingiuită şi toate astea numai pentru că rămâne credincioasă stăpâne-şi!

— Ia seama, d'Artagnan, ia seama, — îl potolea Aramis, — nu se pare că prea te înfierbânţi când vorbeşti de soarta doamnei Bonacieux! Femeia a fost zămislită întru pierzania noastră şi de la ea ni se trag toate belelele.

La auzul acestei cugetări, Athos încruntă din sprâncene şi-şi muşcă buzele.

— Nu de doamna Bonacieux sunt eu îngrijorat, — urmă d'Artagnan, — ci de regină, care-i părăsită de rege, prigonită de cardinal şi care vede cum cad capetele tuturor prietenilor ei, unul după altul.

— De ce s-apucă şi ea să iubească tot ce urâm noi mai mult în lume: pe spanioli şi pe englezi?

— Spania e patria ei, — răspunse d'Artagnan, — şi e firesc să iubească pe spanioli, adică pe copiii aceluiaşi pământ. Cât priveşte a doua vină pe care i-o aduci, am auzit că iubeşte nu pe englezi, ci un englez.

— Pe legea mea! — grăi Athos, — trebuie să recunoaştem că englezul ăsta are de ce să fie iubit; n-am văzut în viaţa mea nobleţe mai falnică.

— Fără să pui la socoteală că se îmbracă cu gust, ca nimeni altul, adăugă Porthos. Eram la Luvru tocmai în ziua când şi-a risipit pe jos mărgăritarele; am strâns şi eu două şi le-am vândut cu zece pistoli bucata. Aramis, dumneata îl cunoşti?

— La fel de bine ca şi dumneavoastră, domnilor, căci am făcut parte dintre cei care l-au arestat pe când se afla în parcul din Amiens, unde mă dusese scutierul reginei, domnul de Putange. Eram la seminar pe vremea aceea şi toată povestea mis-a părut îngrozitoare pentru rege.

— Eu nu m-aş codi, — mărturisi d'Artagnan, — dacă s-ar întâmpla să ştiu unde se află acum ducele de Buckingham, să-l iau de mână şi să-l duc de-a dreptul la regină, uite aşa, numai ca să-l fac pe cardinal să turbeze; căci adevăratul nostru duşman, singurul duşman şi de fiecare clipă e cardinalul; dacă am găsi mijlocul să-i jucăm vreo festă grozavă, mi-aş pune bucuros capul în joc.

— Şi, — întrebă Athos pe d'Artagnan, — negustorul ăsta de mărunţişuri ţi-a spus că, după părerea reginei, Buckingham a fost chemat aici printr-o înştiinţare ticluită?

— Asta-i teama ei.
— Stai puţin, se amestecă Aramis.
— Ce e? întrebă Porthos.
— Istoriseşte mai departe, caut să-mi amintesc unele împrejurări.
— Acum, nu mă îndoiesc, — urmă d'Artagnan, — că răpirea acestei femei a reginei, se leagă de întâmplările despre care vorbim şi poate chiar de prezenţa domnului de Buckingham la Paris.
— Gasconul ăsta e grozav de deştept, se minună Porthos.
— Şi mie îmi place să-l ascult, — adăugă Athos, — mă prăpădesc după dialectul lui.
— Domnilor, — începu Aramis, — ascultaţi ce vreau să vă spun.
— Să-l ascultăm pe Aramis, glăsuiră tustrei prietenii.
— Ieri am aflat la un doctor în teologie, un învăţat, pe care-l consult uneori pentru studiile mele...
Athos surâse.
— Locuieşte într-un cartier singuratic, — urmă Aramis — aşa-i place lui, aşa-i cere meseria. Şi tocmai când ieşeam de la el...
Deodată, Aramis se opri.
— Hai, spune! — îl îndemnară cei de faţă, — tocmai când ieşeai de la el?...
S-ar fi zis că Aramis lupta împotriva lui, ca cineva care în toiul minciunilor se poticneşte de o piedică neaşteptată; dar ochii celor trei prieteni rămăseseră pironiţi asupra lui; erau toţi numai urechi şi n-ar mai fi putut da înapoi.
— Doctorul ăsta are o nepoată, urmă Aramis.
— Aha, are o nepoată! îi curmă vorba Porthos.
— Femeie foarte cumsecade, urmă Aramis.
Cei trei prieteni izbucniră în râs.
— Dacă râdeţi sau dacă-mi pune-ţi la îndoială vorbele, să ştiţi că n-o să mai aflaţi nimic.
— Uite, o să credem că mahomedanii şi o să fim muţi ca mormintele, îl încredinţă Athos.
— Atunci ascultaţi, urmă Aramis. Nepoata asta vine uneori să-l vadă pe unchi-său; ieri din întâmplare, era şi ea acolo, o dată cu mine, aşa că am fost nevoit s-o duc până la cupeu.

— Ah, nepoata doctorului are un cupeu? — sări Porthos, al cărui cusur, printre altele, era o nestăpânită limbuţie, — grozavă cunoştinţă ai, prietene!

— Porthos, — îl opri Aramis, — ţi-am spus de atâtea ori că prea te vâri în toate şi că asta îţi dăunează pe lângă femei.

— Domnilor! domnilor! — îi linişti d'Artagnan care întrezărea dedesubtul acestei întâmplări, — luaţi seama, e ceva serios. Să lăsăm glumă deoparte, dacă se poate. Haide, Aramis, spune!

— Deodată, un bărbat înalt, oacheş, părea un gentilom... aşa cam că necunoscutul dumitale, d'Artagnan.

— O fi fost chiar el, spuse acesta.

— Poate, — urmă Aramis — ...se apropie de mine, însoţit de cinci sau şase inşi care îl urmau la vreo zece paşi depărtare şi pe tonul cel mai cuviincios din lume, îmi spune: "Domnule duce", apoi întorcându-se spre doamna care mă ţinea de braţ: "şi dumneavoastră, doamnă"...

— Cui îi spunea aşa, nepoatei doctorului?

— Mai taci odată, Porthos, — îl opri Athos, — eşti nesuferit.

— "Vă rog, urcaţi-vă în această caleaşca şi fără nici un fel de împotrivire sau de plângere."

— Te-a luat drept Buckingham! zise d'Artagnan.

— Aşa cred şi eu, adăugă Aramis.

— Şi pe doamnă? întrebă Porthos.

— A luat-o drept regina! răspunse d'Artagnan.

— Întocmai! încuviinţă Aramis.

— Gasconul ăsta e dracul gol! — se minună Athos, — nimic nu-i scapă.

— E drept, — îi curmă vorba Porthos, — Aramis are statură şi ceva din linia frumosului duce; totuşi, eu cred că haina de muşchetar...

— Purtam o pelerină mare de tot, lămuri Aramis.

— În luna iulie? Drace! — se miră Porthos, — adică doctorului îi era teamă să nu te recunoască cineva?

— Eu înţeleg, — se amestecă Athos, — că pe spion l-a putut înşela statura, dar faţa...

— Aveam şi o pălărie mare, adăugă Aramis.

— Dumnezeule! — strigă Porthos, — ce de fereli, ca să studiezi teologia!

— Domnilor, domnitor, să nu ne pierdem vremea cu trăncăneli; mai bine să ne risipim care încotro şi s-o căutăm pe nevasta negustorului; aici e cheia misterului.

— O femeie dintr-o lume atât de inferioară! Nu crezi, d'Artagnan? mormăi Porthos, lungindu-şi buzele în semn de dispreţ.

— E fină lui de La Porte, omul de încredere al reginei. Nu v-am mai spus-o? Şi, pe urmă poate că de data asta maiestatea sa şi-a căutat dinadins un reazim atât de jos. Cei sus-puşi se văd prea de departe şi cardinalul are vedere ageră.

— Bine! — zise Porthos, — dar înainte de orice, hotărăşte preţul cu negustorul şi vezi nu lăsa ieftin.

— Totuna, — zise d'Artagnan, — dacă nu ne-o plăti el, cred că o să ne plătească destul de bine alţii.

În clipa aceea, o năvală de paşi repezi răsună pe scară, uşa se deschise zgomotos şi nefericitul negustor de mărunţişuri dădu buzna în încăperea, unde se ţinea sfat.

— Domnilor, — le strigă el, — scăpaţi-mă. În numele cerului, scăpaţi-mă! Au venit patru oameni ca să mă aresteze, scăpaţi-mă! Scăpaţi-mă!

Porthos şi Aramis se ridicară în picioare.

— Staţi! — îi opri d'Artagnan, făcându-le semn să bage în teacă spadele scoase pe jumătate, — staţi, deocamdată nu-i vorba de vitejie, ci de prudenţă.

— Totuşi, — rosti Porthos, — n-o să lăsăm...

— Lăsaţi pe d'Artagnan să facă aşa cum crede, — îi sfătui Athos, — v-am mai spus, e mintea cea mai isteaţă dintre noi toţi şi, în ceea ce mă priveşte, eu mă supun hotărârii lui. Fă cum crezi de cuviinţă, d'Artagnan.

În clipa aceea, patru soldaţi din gardă se iviră în pragul uşii; văzând patru muşchetari în picioare şi cu spada la şold, se codiră să înainteze.

— Intraţi, domnilor, intraţi, — îi pofti d'Artagnan, — vă aflaţi aici la mine acasă şi cu toţi suntem slujitorii credincioşi ai regelui şi ai domnului cardinal.

— Atuncea, domnilor, n-o să vă împotriviţi ca să aducem la îndeplinire ordinele pe care le-am primit? întrebă acela care părea să fie căpetenia patrulei.

— Dimpotrivă, domnilor şi la nevoie vă vom da chiar sprijinul nostru.

— Ce tot spune acolo? bodogăni Porthos.

— Taci, nu fi neghiob! îi şopti Athos.

— Dar, mi-aţi făgăduit... mormăi bietul negustor.

— Nu putem să te scăpăm decât dacă suntem liberi, — îi şopti la repezeală d'Artagnan, — dac-am arăta că vrem să te apărăm, ne-ar aresta o dată cu dumneata.

— Totuşi...

— Intraţi, domnilor, intraţi, — rosti cu glas tare d'Artagnan, — n-am de ce să-l apăr pe dumnealui. L-am văzut azi pentru întâia oară şi cu ce prilej, să v-o spună chiar el: a venit să-mi ceară chiria. E adevărat, domnule Bonacieux? Răspunde!

— E adevărul adevărat, — mărturisi negustorul, — dar domnul nu vă spune că...

— Nici un cuvânt despre mine, nici un cuvânt despre prietenii mei şi mai ales nici un cuvânt despre regină, altfel ne pierzi pe toţi, fără să-ţi scapi pielea. Haide, haide, domnilor, luaţi-l odată de aici!

Şi d'Artagnan îl împinse pe negustorul uluit în mâinile gărzilor, ocărându-l:

— Eşti un ticălos, scumpule, vii, adică să-mi ceri bani, mie, unui muşchetar? La închisoare cu el! Domnilor, încă o dată, băgaţi-l la închisoare şi ţineţi-l acolo cât veţi putea mai mult, ca să am şi eu răgaz să-i plătesc.

Zbirii îşi ridicară prada, fără a şti cum să mai mulţumească.

Când să coboare scara, d'Artagnan lovi uşor căpetenia pe umăr:

— Nu vrei să beau în sănătatea dumitale şi dumneata în sănătatea mea? îl îmbiă el, umplând două pahare cu vinul de Beaugency, pe care-l avea mulţumită dărniciei domnului Bonacieux.

— E o mare cinste pentru mine, — zise mai-marele zbirilor, — şi primesc bucuros.

— Deci, în sănătatea dumitale, domnule... Cum te numeşti?

— Boisrenard.

— Domnule Boisrenard!

— Şi în a dumitale, domnul meu, la rândul dumitale, cum te numeşti?

— D'Artagnan,

— În sănătatea dumitale, domnule d'Artagnan!

— Şi mai presus de toate, — strigă d'Artagnan, cuprins de înflăcărare, — în sănătatea regelui şi a cardinalului.

Căpetenia zbirilor ar fi putut pune la îndoială sinceritatea lui d'Artagnan, dacă vinul ar fi fost prost; dar cum vinul era bun, n-avea de ce şovăi.

— Ce fel de măgărie ţi s-a mai năzărit? întrebă Porthos, când căpetenia plecase după tovarăşii lui şi când cei patru prietenii rămaseră din nou singuri. La naiba, patru muşchetari lasă să se aresteze un nenorocit care zbiară după ajutor! Un gentilom să ciocnească paharul cu un călău.

— Phortos, — rosti Aramis, — Athos ţi-a mai spus că eşti un nerod; sunt şi eu de aceeaşi părere. D'Artagnan, eşti un om mare, când vei lua locul domnului de Tréville, te rog să mă ai în vedere cu o mânăstire.

— Asta-i bună! Nu mai înţeleg nimic! — urmă Porthos, — cum adică? încuviinţezi ce a făcut d'Artagnan?

— Drace, cred şi eu, — răspunse Athos, — nu numai că încuviinţez ce a făcut, dar îl şi felicit!

— Şi acum, domnilor, — urmă d'Artagnan, fără a se mai osteni să-şi lămurească purtarea în faţa lui Porthos, — toţi pentru unul şi unul pentru toţi; ăsta-i legământul nostru. Aşa-i?

— Să vedem, se codi Porthos.

— Întinde mâna şi jură, îl îmbiară laolaltă Athos şi Aramis.

Câştigat de pildă celorlalţi, bombănind printre dinţi, Porthos întinse mâna şi tuspatru prieteni rostiră într-un glas după d'Artagnan: "Toţi pentru unul şi unul pentru toţi".

— Bine şi acum fiecare să se ducă frumuşel acasă la el! le spuse d'Artagnan, ca şi cum toată viaţa n-ar fi făcut altceva decât să poruncească altora; şi luaţi bine seama, căci începând din clipa asta, suntem în luptă cu cardinalul.

Capitolul X O capcană în veacul al şaptesprezecelea

Capcanele n-au fost născocite în zilele noastre; îndată ce societăţile înjghebate au născocit o poliţie oarecare, această poliţie la rândul ei a născocit capcana.

Cum cititorii noştri nu sunt poate deprinşi cu vocabularul străzii Ierusalim şi sunt cam vreo cincisprezece ani de atunci — folosim acest cuvânt, cu acest înţeles, să lămurim ce înseamnă o capcană. Închipuiţi-vă că într-o casă, de orice fel, a fost arestat un ins bănuit de o crimă oarecare; se ţine în taină arestarea; patru sau cinci oameni stau la pândă în prima încăpere; se deschide uşa tuturor celor care bat; când uşa se închide în urma lor, ei sunt gata arestaţi; în chipul acesta, după două sau trei zile, s-a pus mâna pe aproape toţi obişnuiţii casei.

Asta este aşa-zisa capcană.

Apartamentul cumătrului Bonacieux a fost schimbat, aşadar, într-o capcană; care cum se ivea acolo, era prins şi cercetat de oamenii domnului cardinal. Se înţelege de la sine că mulţumită drumului ce ducea numai la catul întâi, unde locuia d'Artagnan, cei care veneau la el erau scutiţi de aceste cercetări.

De altminteri, nici nu veneau la el decât cei trei muşchetari. Îşi începuseră iscoadele, fiecare în altă parte, dar nici unul nu găsise, nici nu descoperise nimic. Athos mersese chiar până acolo, încât îi pusese câteva întrebări domnului de Tréville, ceea ce, având în vedere muţenia prea cinstitului muşchetar, îl miră grozav pe căpitan. Domnul de Tréville nu ştia nimic, afară doar că ultima dată când văzuse pe cardinal, pe rege şi pe regină, cardinalul era grozav de încruntat, regele grozav de tulburat, iar ochii roşii ai reginei mărturiseau că maiestatea să nu dormise peste noapte sau că plânsese. Dar această din urmă împrejurare nu-l mirase îndeosebi, deoarece regina de când se măritase veghea şi plângea necontenit.

Domnul de Tréville îl îndemnă totuşi pe Athos să fie gata oricând pentru a sluji pe rege şi, mai cu seamă, pe regină, rugându-l să treacă acest îndemn şi camarazilor săi.

Cât priveşte pe d'Artagnan, el nu se mai mişca de acasă. Îşi schimbase camera în observator. De la ferestre îi vedea sosind pe cei care odată intraţi, nu mai ieşeau. Apoi, cum scosese bucăţi de pardoseală şi găurise parchetul, astfel încât numai tavanul îl mai despărţea de încăperea de jos, unde se

luau interogatoriile, el auzea tot ce se petrecea între zbiri şi împricinaţi.

După o migăloasă percheziţie săvârşita chiar asupra celui arestat, interogatoriile erau mai întotdeauna astfel alcătuite:

— V-a înmânat ceva doamnă Bonacieux pentru soţul ei sau pentru altcineva?

— V-a înmânat ceva domnul Bonacieux pentru soţia sa sau pentru altcineva?

— V-a făcut vreunul din ei vreo mărturisire prin viu grai?

"Dacă s-ar şti ceva, nu s-ar pune astfel de întrebări, îşi spuse în sinea lui d'Artagnan. Şi ce-or fi vrând acum să ştie? Dacă ducele de Buckingham e sau nu la Paris şi dacă n-a avut, sau n-o să aibă vreo întrevedere cu regina?"

D'Artagnan se opri asupra acestei bănuieli care, după tot ce auzise, nu părea lipsită de temei.

În vremea asta, capcana nu slăbea o clipă, dar nici veghea lui d'Artagnan nu se lăsa mai prejos. A doua seară, după arestarea bietului Bonacieux, pe când Athos abia despărţit de d'Artagnan se ducea la domnul de Tréville, pe când ornicul bătea nouă şi pe când Planchet, care nu făcuse încă patul, voia să se apuce de treabă, se auziră bătăi în uşa din stradă. Îndată după aceea uşa se deschise şi se închise la loc: căzuse iarăşi cineva în capcană.

Repezindu-se spre locul destupat, d'Artagnan se trânti cu burta la pământ şi ascultă.

Curând îi ajunseră la urechi ţipete, apoi gemete pe care alţii încercau să le înăbuşe. Nici pomeneală de interogator.

"Drace, — îşi zise d'Artagnan, — parc-ar fi o femeie! O socotesc, ea le ţine piept — o siluiesc — ticăloşii!"

Deşi prevăzător din fire, d'Artagnan abia se ţinea să nu se amestece şi el în ce se petrecea dedesubt.

— Dar vă spun că sunt stăpâna casei, domnilor; vă spun că sunt doamna Bonacieux; vă spun că sunt în slujba reginei! strigă nefericita femeie.

— Doamna Bonacieux, — murmură d'Artagnan, — să fi dat oare norocul peste mine încât să găsesc eu ceea ce caută toată lumea?

— Pe dumneata te aşteptam şi noi! lămureau anchetatorii.

Glasul era din ce în ce mai înăbuşit; zarva dezlănţuită făcea să răsune toată lemnăria. Victima se împotrivea atât cât se poate împotrivi o femeie în luptă cu patru bărbaţi.

— Vă rog, domnilor, vă... murmură vocea, care nu mai scotea decât sunete răzleţe.

"Îi pun căluş în gură, vor s-o ridice cu sila," îşi zise d'Artagnan, sărind ca împins de un arc.

— Spadă! Bun, aici, lângă mine. Planchet!

— Domnule?

— Aleargă după Athos, Porthos şi Aramis. Unul din ei trebuie să fie acasă, poate că s-au întors toţi trei. Să-şi ia arme, să vină, să alerge aici. Ah! mi-am adus aminte, Athos e la domnul de Tréville.

— Dar, unde vă duceţi, domnule, unde vă duceţi?

— Eu săr pe fereastră ca să ajung mai repede, tu, pune la loc pardoseală, mătură pe jos, ieşi pe uşă şi aleargă unde ţi-am spus.

— Oh, domnule, domnule, au să vă omoare! se tângui Planchet.

— Taci din gură, nerodule! îl mustră d'Artagnan, şi, agăţîndu-se cu mâna de marginea ferestrei, îşi dete drumul fără măcar să se zgârie, căci din fericire, catul nu era înalt.

Apoi alergă să bată la uşă, bodogănind:

— Mă prindeţi voi pe mine în capcană, dar vai de pisicile care sar la asemenea şoarece.

Abia răsunase ciocănaşul sub mâna tânărului şi zarva se potoli; câţiva paşi se apropiară, uşa se deschise şi d'Artagnan, cu spada în mână, se repezi în apartamentul cumătrului Bonacieux, a cărui uşă se şi închise în urma lui, împinsă fără îndoială de un arc.

Şi deodată cei care mai locuiau în nefericita casă a lui Bonacieux, ca şi vecinii mai apropiaţi, auziră zbierete groaznice, tropăituri, zăngănit de spade şi mobile aruncate de colo-colo. Apoi, după câteva clipe, cei ieşiţi pe la ferestre ca să afle pricina gălăgiei, putură vedea cum prin uşa deschisă iarăşi, patru bărbaţi îmbrăcaţi în negru, nu numai că se depărtau, ci zburau ca nişte corbi speriaţi, vînturîndu-şi pe jos şi pe la colţurile caselor, penele aripilor, adică bucăţi de pulpane şi fâşii de pelerine.

Trebuie să mărturisim că d'Artagnan ieşise învingător, fără mare greutate, căci numai unul din zbiri era înarmat şi nici acela nu se apărase decât de formă. E drept că ceilalţi trei vruseseră să-l doboare cu tot felul de scaune, scăunaşe, oale şi ulcele, dar două sau trei nimerite împunsături ale spadei gasconului îi înspăimântaseră. Fuseseră de ajuns zece minute ca toţi s-o ia la sănătoasă, iar d'Artagnan să rămână stăpân pe câmpul de luptă.

Vecinii care deschiseseră ferestrele cu obişnuitul sânge rece al locuitorilor din Paris, pe acea vreme de răscoale şi de veşnice încăierări, le închiseră la loc, îndată ce-i văzură fugind pe cei patru oameni în negru: bănuiau de la sine că deocamdată totul se sfârşise. De altminteri era târziu şi, atunci că şi azi, în cartierul Luxemburg lumea se culca devreme.

Rămas singur cu doamna Bonacieux, d'Artagnan se întoarse spre ea; sărmana femeie zăcea într-un fotoliu, pe jumătate leşinată. D'Artagnan o cercetă dintr-o ochire fugară.

Era o femeie încântătoare, între douăzeci şi cinci şi douăzeci şi şase de ani, brună, cu ochi albaştri, cu nasul puţin în sus, cu dinţi minunaţi, cu pielea obrazului ca opalul, bătând în trandafiriu. Totuşi, aici se opreau semnalmentele după care putea fi luată drept o doamnă din lumea aleasă. Mâinile erau albe, dar lipsite de fineţe; picioarele nu vesteau o boieroaică. Din fericire, d'Artagnan nu era încă în pradă unor asemenea amănunte.

În vreme ce o cerceta pe doamna Bonacieux şi, după cum am spus ajunsese cu privirea la picioare, d'Artagnan zări pe jos o batistă fină şi, potrivit obiceiului său, se aplecă s-o ridice; pe pânza, la un colţ, el recunoscu monograma de pe batista din pricina căreia fusese cât p-aci să se înjunghie cu Aramis.

De atunci, se cam ferea de batiste cu blazon; puse deci cea pe care o ridicase de jos în buzunarul doamnei Bonacieux, fără să spună vreun cuvânt.

În clipa aceea, doamna Bonacieux tocmai îşi venea în fire. Deschise ochii, privi cu groază împrejur şi văzu că în odaie nu erau decât ea şi eliberatorul ei. Îi întinse repede mâinile zâmbind. Doamna Bonacieux avea cel mai fermecător zâmbet din lume.

— Ah, domnule, — îi şopti ea, — dumneata eşti salvatorul meu; dă-mi voie, să-ţi mulţumesc!

— Doamnă, — îi răspunse d'Artagnan, — eu n-am făcut decât ce ar fi făcut orice gentilom în locul meu; nu-mi datoraţi nici o mulţumire.

— Ba da, domnule, ba da şi sper să-ţi pot dovedi că n-ai îndatorat o fiinţă nerecunoscătoare. Dar, ce voiau de la mine oamenii aceia pe care eu i-am luat la început drept hoţi şi de ce oare domnul Bonacieux nu e aici?

— Doamnă, oamenii aceia erau mult mai primejdioşi decât pot fi nişte hoţi, căci sunt uneltele domnului cardinal; cât despre soţul dumitale, el nu e aici fiindcă ieri au venit să-l ridice şi l-au dus la Bastilia.

— Soţul meu la Bastilia! se tângui doamna Bonacieux, Vai, doamne! dar ce-a făcut? Sărăcuţul! Tocmai el, întruchiparea nevinovăţiei!

Şi o umbră de zâmbet flutură pe chipul încă înspăimântat al tinerei femei.

— Ce-a făcut? întrebă d'Artagnan. Cred că singura lui crimă e că a avut fericirea şi totodată nefericirea de a fi soţul domniei-voastre.

— Va să zică, dumneata ştii că...

— Ştiu că aţi fost răpită, doamnă.

— Şi cine? Ştii de cine? Dacă ştii, spune-mi şi mie, te rog.

— De un bărbat între patruzeci şi. patruzeci şi cinci de ani, cu părul negru, oacheş la faţă şi cu o tăietură la tâmpla stângă.

— Da, da, aşa-i; dar cum îl cheamă?

— A, numele lui! Vedeţi, asta nu ştiu nici eu.

— Soţul meu ştia că am fost răpită?

— A fost înştiinţat printr-o scrisoare scrisă chiar de mâna celui care v-a răpit.

— O fi bănuind oare pricina răpirii? întrebă îngrijorată doamna Bonacieux.

— Cred că o pune pe seama unei chestiuni politice.

— La început aveam îndoieli, dar acum şi eu cred că el. Va să zică, dragul de Bonacieux nu m-a bănuit nici o clipă?

— Ah, departe de el asemenea gând, doamnă; era atât de mândru de cuminţenia şi mai cu seamă de dragostea dumneavoastră!

A doua fluturare de zâmbet jucă la fel de uşor pe buzele trandafirii ale frumoasei femei.

— Dar, — urmă d'Artagnan, — cum de aţi putut fugi?

— M-au lăsat câteva clipe singură şi cum ştiam de azi dimineaţă ce e cu răpirea mea, am sărit pe fereastră cu ajutorul cearşafurilor mele; credeam că-mi găsesc bărbatul aici şi am alergat într-un suflet.

— Ca să vă puneţi sub protecţia lui.

— Oh! Nu, sărăcuţul de el, ştiam eu că nu-i în stare să mă apere; dar ar fi putut să ne mai facă ceva înlesniri şi voiam să-i spun...

— Ce anume?

— Oo, asta nu-i taina mea, nu pot spune mai mult!

— De altfel, — adăugă d'Artagnan, — să-mi fie iertat, doamnă, că deşi numai soldat din gardă, eu vă spun: luaţi seama! De altfel, cred că nu ne găsim într-un loc tocmai potrivit pentru destăinuiri. Zbirii pe care i-am fugărit se vor întoarce cu ajutoare; dacă ne găsesc aici, suntem pierduţi. Am dat de ştire la trei din prietenii mei, dar nu ştiu dacă i-a găsit acasă.

— Da, da, ai dreptate, — încuviinţă doamna Bonacieux înspăimântată, — să fugim, să scăpăm de aici.

Spunând aceste cuvinte îşi trecu braţul pe sub braţul lui d'Artagnan şi-l trase repede după ea.

— Dar unde să fugim? Unde să ne ducem?

— Să plecăm întâi din casa asta, pe urmă vedem noi.

Şi fără să-şi mai dea osteneala să închidă uşile după ei, tânăra cu tânărul coborâră pe strada Groparilor, o apucară apoi pe strada Fossés-Monsieur le Prince şi nu se opriră decât în piaţa Saint-Sulpice.

— Ce facem acum? întrebă d'Artagnan. Unde vreţi să vă duc?

— Nu ştiu nici eu ce să vă răspund, mărturisi doamna Bonacieux; aş fi vrut să-i dau de ştire domnului La Porte prin soţul meu, pentru că domnul La Porte să ne spună ce s-a petrecut la Luvru în ultimele trei zile şi dacă nu-i vreo primejdie pentru mine să mă întorc acolo.

— Dar mă pot duce eu să vorbesc cu domnul La Porte.

— Fără îndoială; dar vezi că tot e o piedică: pe domnul Bonacieux îl cunoaşte la Luvru şi l-ar fi lăsat să treacă, în vreme ce pe dumneata nu te cunoaşte şi n-o să te lase să intri.

— Ei aş! — făcu d'Artagnan, — trebuie să aveţi la una din intrările Luvrului vreun portar care vă este devotat şi care, datorită unui consemn...

Doamna Bonacieux îl privi ţintă:

— Şi, dacă ţi-aş încredinţa acest consemn, o să-l uiţi după ce te vei folosi de el?

— Cuvântul şi cinstea mea de gentilom, spuse d'Artagnan cu un glas a cărui sinceritate nu s-ar fi putut pune la îndoială.

— Bine, te cred; pari un tânăr cumsecade. De altminteri, norocul dumitale poate că atârna tocmai de credinţa de care vei da dovadă.

— Voi face, fără nici un fel de făgăduieli şi numai din conştiinţă, tot ce-mi vă fi cu putinţă pentru a sluji pe rege şi a fi pe placul reginei, spuse d'Artagnan. Folosiţi-vă deci de mine cum v-aţi folosi de un prieten.

— Dar pe mine unde mă laşi în vremea asta?

— N-aveţi nici o prietenă, de unde domnul La Porte ar putea veni să vă ia?

— Nu, nu vreau să mă încred în nimeni.

— Staţi o clipă, — zise d'Artagnan, — suntem aproape de locuinţa lui Athos. Da, aşa e.

— Cine-i acest Athos?

— E unul din prietenii mei.

— Dar dacă e acasă şi mă vede?

— Nu e acasă şi voi lua cu mine cheia după ce veţi intra la el în apartament.

— Dar dacă se întoarce?

— Nu se va întoarce; de altfel i se va spune că am adus cu mine o femeie şi că acea femeie se află la el.

— Dar dacă vom da de bănuit?

— Şi ce vă pasă! Nu se ştie cine sunteţi, apoi ne găsim într-o împrejurare care ne poate îngădui să trecem peste o anumită cuviinţă.

— Atunci să mergem la prietenul dumitale. Unde stă?

— La doi paşi de aici, în strada Férou.

— Să mergem.

Amândoi îşi urmară drumul. Aşa cum îşi închipuise d'Artagnan, Athos nu era acasă. Luă cheia care i se încredinţa de obicei ca unui prieten al casei, urcă scara şi o duse pe doamna Bonacieux în apartamentul pe care l-am descris.

— Sunteţi aici ca la dumneavoastră acasă, — îi spuse el; aşteptaţi puţin, închideţi uşa pe dinăuntru şi nu deschideţi decât când veţi auzi în uşă trei lovituri, uitaţi-vă, astfel: şi bătu de trei

ori: două lovituri destul de ţări şi apropiate una de cealaltă şi o lovitură mai îndepărtată şi mai uşoară.

— Bine, — se învoi doamna Bonacieux, — acum e rândul meu să-ţi dau lămuriri.

— Ascult.

— Te duci la poarta Luvrului dinspre strada Echelle şi întrebi de Germain.

— Am înţeles. Pe urmă?

— O să te întrebe ce doreşti şi atunci răspunde-i prin două cuvinte: Tours şi Bruxelles. Va face îndată tot ce vei cere.

— Şi ce trebuie să-i cer?

— Să se ducă să-l caute pe domnul La Porte, aghiotantul reginei.

— Şi după ce se va fi dus să-l caute şi domnul La Porte va fi venit?

— Îl vei trimite la mine.

— Bine, dar unde şi când vă mai pot vedea?

— Ţii mult să mă mai vezi?

— Fără îndoială.

— Atunci lasă grija asta în seama mea şi nu-ţi pierde răbdarea.

— Am cuvântul dumneavoastră?

— Îl ai.

D'Artagnan salută pe doamna Bonacieux, aruncând asupra fermecătoarei şi gingaşei făpturi cea mai înflăcărată privire de care se simţea în stare. Şi, în vreme ce cobora scara, auzi închizîndu-se uşa de două ori. Din câteva sărituri ajunse la Luvru; în clipa când intra pe poarta dinspre strada Echelle, se auzea bătând ora zece. Întâmplările pe care le-am povestit se perindaseră într-o jumătate de ceas.

Apoi, totul se petrecu aşa cum socotise doamna Bonacieux. Când auzi consemnul, Germain se înclină adânc; după zece minute, La Porte se afla în camera portarului; în câteva cuvinte d'Artagnan îi spuse cele întâmplate, destăinuindu-i şi locul unde se găsea doamna Bonacieux. După ce întrebă de două ori adresa ca să nu dea greş, La Porte plecă în fugă. Dar abia făcuse zece paşi şi se întoarse.

— Tinere, — îi spuse lui d'Artagnan, — îţi dau un sfat!

— Care anume?

— S-ar putea să ai neplăceri după toate astea.

— Credeţi?
— Da, ai vreun prieten a cărui pendulă rămâne în urmă?
— Pentru ce?
— Du-te la el, ca să poată pune mărturie că te găseai acolo la nouă şi jumătate. În justiţie, asta se numeşte un alibi.

D'Artagnan găsi că sfatul e înţelept, îşi luă picioarele la spinare şi se duse întins la domnul de Tréville; dar în loc să treacă în salon unde se afla toată lumea, ceru să intre în cabinetul lui. Cum d'Artagnan era umil din obişnuiţii casei, cererea nu întâmpină nici o piedică; i se dădu de ştire domnului de Tréville că tânărul său compatriot având a-i spune ceva însemnat, cerea o audienţă particulară. Cinci minute mai târziu, domnul de Tréville îl întreba pe d'Artagnan cu ce-i putea fi de folos şi cărui fapt se datora vizita lui la oră atât de târzie.

— Vă cer iertare, domnule, — zise d'Artagnan care, în timpul când rămăsese singur, dăduse pendula cu trei sferturi de ceas în urmă, — dar m-am gândit că nu e decât nouă şi douăzeci şi cinci de minute, şi-mi pot îngădui să mai viu la dumneavoastră.

— Nouă şi douăzeci şi cinci de minute, — se miră domnul de Tréville, privind pendulă, — dar e cu neputinţă!

— Vedeţi, domnule, — stărui d'Artagnan, — dovada cea mai bună!

— Aşa e, — recunoscu domnul de Tréville, — aş fi jurat că-i mai târziu. Spune-mi te rog ce doreşti de la mine?

D'Artagnan începu să-i istoricească domnului de Tréville o poveste lungă în jurul reginei; îi împărtăşi temerile ce nutrea în privinţa maiestăţii sale; îi povesti ce auzise spunându-se despre uneltirile cardinalului împotriva lui Buckingham şi totul cu o linişte şi o siguranţă ce-l prinseră pe domnul de Tréville cu atât mai uşor, cu cât el însuşi după cum am mai spus, îşi dăduse seamă că se petrece ceva neobişnuit între cardinal, rege şi regină.

Când ceasornicul arătă ora zece, d'Artagnan îl părăsi pe domnul de Tréville care, după ce mulţumi pentru ştirile aduse şi-l îndemnă să slujească pe rege şi pe regină cu tragere de inimă, se întoarse în salon. Ajuns la capătul de jos al scării, d'Artagnan îşi aminti că-şi uitase uitase bastonul; urcă iarăşi în grabă, intră în cabinet, mută cu degetul minutarul la oră care trebuia pentru ca să nu se poată observa a doua zi că cineva umblase la

pendul şi, încredinţat că la nevoie va avea un martor pentru a-şi dovedi alibiul, coborî din nou scara şi se trezi în stradă.

Capitolul XI Intriga se înnoadă

După ce fusese la domnul de Tréville, d'Artagnan plecă gânditor spre casă, pe drumul cel mai lung. La ce gândea oare d'Artagnan pe când se depărta de calea lui obişnuită, cu ochii la stelele de pe cer, aci oftând, aci zâmbind?

Se gândea la doamna Bonacieux. Pentru un ucenic muşchetar, tânăra femeie întruchipa aproape idealul în dragoste. Frumoasă, misterioasă, cunoscând o mulţime de taine ale curţii, taine ce împrumutau trăsăturilor ei graţioase o încântătoare seriozitate, ea putea fi bănuită de a nu avea inima rece, farmec ce prinde şi mai grozav în mreje pe tinerii îndrăgostiţi; mai mult, d'Artagnan o scăpase din ghearele diavolilor care voiau s-o iscodească şi s-o schingiuie; ajutorul lui neaşteptat fusese izvorul uneia din acele adânci recunoştinţe ce pot lua atât de uşor o coloratură mai gingaşă.

Şi fiindcă visele zboară pe aripile închipuirii, d'Artagnan se şi vedea oprit în drum de un trimis care-i înmâna din partea tinerei femei sau un răvaş, pentru o întâlnire, sau un lanţ de aur sau un diamant. Am arătat mai sus că tinerii cavaleri primeau fără a se ruşina daruri de la rege; adăugăm că în acele vremuri uşuratice, ei nu aveau prea multă sfiiciune nici faţă de iubitele lor de la care primeau mai totdeauna amintiri scumpe şi trainice, ca şi când acestea ar fi încercat să răscumpere nestatornicia sentimentelor, prin trăinicia darurilor lor.

Pe vremea aceea îţi croiai drum cu ajutorul femeilor, fără să roşeşti. Acele care nu erau decât frumoase, îşi dăruiau frumuseţea şi de acolo vine fără îndoială zicala: *Cea mai frumoasă fată din lume nu poate da decât ce are*. Femeile bogate dăruiau pe deasupra o parte din avutul lor şi s-ar putea cita mulţime de eroi ale acelor zile galante care nu şi-ar fi câştigat nici vază şi nici bătăliile, fără punga, mai mult sau mai puţin căptuşită, pe care iubitele o atârnau de oblâncul şeii lor.

D'Artagnan n-avea nici o avere; şovăiala provincialului — spoială uşoară, floarea fragedă, puf de piersică — se spulberase

la adierea sfaturilor puţin pravoslavnice pe care cei trei muşchetari nu încetau să le dea prietenului lor. Potrivit ciudatelor vederi din acea vreme, d'Artagnan se socotea la Paris ca pe câmpul de luptă şi nici mai mult nici mai puţin, ca pe meleagurile Flandrei: acolo, spaniolul, aici, femeia. Peste tot un duşman de învins, peste tot daune de cerut.

Dar trebuie s-o spunem: deocamdată, d'Artagnan era însufleţit de un simţământ mai nobil şi mai generos. Negustorul de mărunţişuri îi vorbise de averea lui; tânărul putuse ghici că alături de un nerod ca domnul Bonacieux, femeia ţinea fără îndoială cheia banilor. Dar, toate astea nu avuseseră nici o înrâurire asupra simţământului său pentru doamna Bonacieux şi orice interes rămăsese aproape străin de mugurii timpurii ai iubirii. Am spus *aproape*, căci gândul că o femeie tânără, frumoasă, încântătoare, spirituală, e totodată şi bogată, nu ştirbeşte întru nimic un început de dragoste, ci dimpotrivă, îl întăreşte.

Belşugul înlesneşte o sumedenie de mici griji şi de pofte boiereşti care se împacă minunat cu frumuseţea. Un ciorap subţire şi alb, o rochie de mătase, un plastroraş de dantelă, un pantof frumos în picior, o panglică nouă în păr, nu pot schimba o femeie urâtă în una drăguţă, dar pot schimba pe o femeie drăguţă într-una frumoasă, fără să mai pomenim de mâini care câştiga din toate astea; mâinile, mai cu seamă la femei, trebuie să fie trândave, ca să rămână frumoase.

Apoi, d'Artagnan nu era milionar; o ştie prea bine şi cititorul căruia nu i-am ascuns starea lui bănească; fără îndoială nădăjduia să ajungă bogat într-o zi, dar răstimpul ce şi-l hotărâse singur pentru această fericită schimbare era destul de îndepărtat. Până atunci, ce deznădejde să-ţi vezi iubita dorind acele mii de nimicuri din care femeile îşi făuresc fericirea şi să nu i le poţi oferi. Cel puţin când femeia e bogată, iar iubitul nu e, îşi poate dărui singură ceea ce el nu-i poate da şi deşi în chip obişnuit îşi face aceste plăceri cu banii soţului ei, rareori tot el are parte de recunoştinţă.

Gata să se schimbe în cel mai duios iubit, d'Artagnan era deocamdată un prieten credincios. În toiul celor mai înflăcărate vise cu soţia negustorului, tot nu-şi putea uita de chibzuielile lui. Frumoasa doamnă Bonacieux era tocmai femeia cu care să te plimbi pe plaiul Saint-Denis sau prin bâlciul Saint-Germain, în

tovărăşia lui Athos, Porthos şi Aramis, cărora d'Artagnan ar fi fost mândru să le arate atare cucerire. Apoi, când umbli mult ţi se face şi foame: chiar îşi simţea de câtva timp stomacul gol. Se vor pune deci la cale acele mici prânzuri încântătoare în timpul cărora atingi într-o parte mâna unui prieten, iar într-alta piciorul unei iubite. În sfârşit, în clipe grele, în împrejurări hotărâtoare, d'Artagnan ar fi fost salvatorul prietenilor lui.

Dar cum rămâne cu domnul Bonacieux pe care d'Artagnan îl împinsese în ghearele zbirilor, lepădându-se de el în gura mare, dar făgădumdu-i în şoaptă că-l va scăpa? Trebuie să mărturisim cititorilor noştri că d'Artagnan nu se gândea în nici un fel la Bonacieux sau chiar dacă se gândea, era pentru a-şi spune eă negustorul e foarte bine acolo unde e, oriunde ar fi fost. Dragostea este cea mai egoistă dintre toate patimile.

Totuşi, cititorii noştri să fie liniştiţi: dacă d'Artagnan a uitat de Bonacieux sau se face că a uitat, sub cuvânt că nu ştie unde a fost dus, în schimb noi nu-l uităm, ba mai mult, chiar ştim unde se află. Dar deocamdată să facem la fel ca gasconul nostru îndrăgostit. Cât priveşte pe cinstitul negustor de mărunţişuri, îl vom pomeni mai târziu.

Tot gândindu-se la viitoarea lui iubire, tot vorbind cu bezna nopţii şi tot surâzând stelelor, d'Artagnan ajunse pe strada Cherche-Midi sau Chasse-Midi, cum i se spunea pe atunci. Fiindcă se găsea în cartierul unde locuia Aramis, îi veni în gând să treacă să-l vadă ca să-i lămurească pentru ce trimisese la el pe Planchet, cu rugămintea să dea o fugă până la capcana cu pricina. Dacă din întâmplare Planchet îl găsise acasă, fără îndoială că Aramis alergase în strada Groparilor şi negăsind pe nimeni acolo, afară poate de cei doi prieteni, nici lui, nici celorlalţi nu le-ar fi putut trece prin minte ce însemnau toate astea. Pentru atâta osteneală i se cuvenea o lămurire; iată ce-şi spunea cu glas tare d'Artagnan.

În sinea lui se mai gândea că va avea astfel şi prilejul să vorbească despre frumoasa doamnă Bonacieux, stăpâna gândurilor, dacă nu şi a inimii lui. Nu celei dintâi iubiri poţi cere păstrarea unei taine. Întâia iubire se învăluie într-o bucurie atât de cuprinzătoare, încât ea trebuie să se reverse, altfel te-ar înăbuşi.

De două ceasuri Parisul era întunecat şi începea să se golească. Toate orologiile cartierului Saint-Germain vesteau ora

unsprezece; vremea era plăcută. D'Artagnan mergea pe o ulicioară, cam pe unde se află astăzi strada d'Assas, adulmecând boarea îmbălsămată a vântului ce bătea dinspre strada Vaugirard, peste grădinile răcorite de rouă serii şi de suflarea nopţii. În depărtare, răsunau înăbuşite sub obloane grele chiotele chefliilor de prin cine ştie ce spelunci pierdute în câmpie. Ajuns la capătul ulicioarei, d'Artagnan coti la stânga. Casa unde locuia Aramis se află între strada Cassette şi strada Servandoni.

D'Artagnan trecuse de strada Cassette şi zărea poarta casei prietenului, pitită în desişul de sicomore şi clematite, ce se învălmăşeau pe deasupra porţii, când zări ceva ca o umbră ieşind din stradă Servandoni. Acest ceva se înfăşurase într-o pelerină şi d'Artagnan crezu la început că era un bărbat; dar după statura scundă, după mersul şovăitor şi după pasul nehotărât recunoscu îndată că era o femeie. Mai mult decât atâta, părând a nu fi sigură de casa pe care o caută, femeia aceasta îşi ridica mereu privirea ca să-şi dea seama unde se află, apoi se oprea, se întorcea din drum şi o pornea iarăşi. D'Artagnan era foc de curios.

"Ce-ar fi s-o întreb dacă-i pot fi de ajutor! gândi el. După mers se vede că e tânără; o fi poate şi frumoasă. O fi! Dar o femeie care iese din casă la ora asta, bate străzile doar ca să-şi întâlnească iubitul. La naiba, dacă-i tulbur întâlnirea, înseamnă că n-o brodesc tocmai bine cu cunoştinţa."

În vremea asta, tânăra femeie mergea de zor, numărând casele şi ferestrele, ceea ce de altfel nu era nici greu şi nici nu cerea mult timp. Nu se găseau decât trei case mari pe bucata aceea de drum şi numai două ferestre ce dădeau spre stradă; una, la o căsuţă într-o grădină, paralel cu căsuţa în care locuia Aramis, cealaltă era chiar fereastra lui Aramis.

"Mii de draci, — gândi d'Artagnan, care-şi adusese aminte de nepoata teologului, — mii de draci, ar avea haz ca porumbiţa asta întârziata să caute tocmai casa prietenului nostru. Pe legea mea, să ştii că-i chiar aşa. Ah! scumpul meu Aramis, de data asta vreau să am sufletul împăcat."

Şi, subţiindu-se cât putea mai tare, d'Artagnan se ascunse în colţul cel mai întunecos al străzii, lângă o bancă de piatră, în fundul unei firide.

Tânăra femeie înainta mereu, căci în afară de mersul ei mlădios, care o trădase, dădu drumul unei uşoare tuse, mărturie a unui glas neasemuit de proaspăt. D'Artagnan gândi că această tuse era un semnal. Atunci, fie că se răspunsese dinăuntru la această tuse printr-un semnal asemănător, semnal care înlăturase şovăielile noptaticei drumeţe, fie că, fără sprijinul nimănui, îşi dăduse singură seama că ajunsese acolo unde trebuia, ea se apropie cu paşi hotărâţi de oblonul ferestrei lui Aramis şi bătu la răstimpuri egale, cu degetul îndoit.

— E chiar la Aramis, mormăi d'Artagnan. Ah, făţărniciile, uite că te-am prins cum faci dumneata teologie!

Abia răsunară cel trei bătăi că geamul dinăuntru se deschise şi o lumină jucă printre despicăturile oblonului.

— Aşa, aşa, — mormăi cel care trăgea cu urechea, nu la uşi, ci la ferestre, — va să zică i se aştepta venirea! Haide, acum oblonul se va deschide şi doamna vă sări înăuntru. Foarte bine!

Dar spre marea uimire a lui d'Artagnan, oblonul rămase închis: mai mult încă, lumina care strălucise o clipă se stinse şi totul se cufundă iarăşi în beznă.

Cu gândul că nu putea să ţină aşa multă vreme d'Artagnan aştepta încordat: era numai ochi şi urechi. Avea dreptate: după câteva clipe, două lovituri scurte răsunară înăuntru. Tânăra din stradă răspunse printr-o singură lovitură; oblonul se întredeschise.

E lesne de închipuit cât de nesăţios privea şi asculta d'Artagnan. Din nefericire lumină fusese mutată în altă încăpere. Dar ochii tânărului se obişnuiseră cu întunericul. De altminteri, după cât se spune, ochii gasconilor, ca şi ai pisicilor, au însuşirea de a vedea în timpul nopţii. D'Artagnan văzu deci pe tânăra femeie scoţând din buzunar ceva alb pe care-l desfăşură repede şi care luă înfăţişarea unei batiste. Apoi o mai văzu arătându-i celui cu care vorbea un colţ al aşa-zisei batiste.

Lui d'Artagnan îi veni în minte batista căzută la picioarele doamnei Bonacieux, batistă care la rândul ei îi amintise de cea găsită la picioarele lui Aramis.

Ce naiba putea să fie cu batista aceea?

Din locul unde se găsea, d'Artagnan nu putea să vadă faţa lui Aramis, spunem a lui Aramis, căci tânărul nostru nu punea la îndoială că cel care vorbea dinăuntru cu doamna de afară era chiar prietenul lui; dorinţa de a afla, birui cuminţenia şi, cum

cele două persoane aduse în scenă păreau absorbite de vederea batistei, ieşi tiptil şi el din ascunzătoare şi, iute ca fulgerul, dar înăbuşindu-şi paşii, se lipi de colţul zidului, de unde privirea lui putea pătrunde adânc, în odaia lui Aramis.

Ajuns acolo, d'Artagnan abia se stăpâni să nu strige de uimire: fiinţa care vorbea cu noptateca musafiră nu era Aramis, ci o femeie. Numai că d'Artagnan vedea destul de bine pentru a-şi da seama de îmbrăcăminte, dar nu pentru a deosebi şi trăsăturile feţei.

În aceeaşi clipă, femeia din cameră scoase a doua batistă din buzunar şi o înlocui cu cea care-i fusese arătată. Apoi cele două femei schimbară între ele câteva cuvinte; în sfârşit, oblonul se închise la loc, femeia care se găsea în stradă se întoarse şi trecu la patru paşi de d'Artagnan, acoperindu-şi faţa cu gluga pelerinei; dar această măsură de prevedere fusese luată prea târziu, d'Artagnan o recunoscuse pe doamna Bonacieux.

Doamna Bonacieux! Bănuiala că era ea, îi străbătuse mintea în clipa când o văzuse scoţând batista din buzunar; dar nu-i venea să creadă că doamna Bonacieux, care trimisese după domnul de La Porte ca s-o însoţească până la Luvru, cutreiera singură pe străzile Parisului, în toiul nopţii, înfruntând primejdia de a fi răpită a doua oară.

Fără îndoială că trebuie să fi fost ceva foarte de seamă! Şi ce poate fi foarte de seamă pentru o femeie de douăzeci şi cinci de ani? Dragostea.

Dar înfrunta ea oare asemenea primejdie pentru folosul ei sau al altcuiva? Iată ce se întreba în sinea lui tânărul pe care şarpele geloziei îl muşca de inimă, ca şi când ar fi fost, nici mai mult nici mai puţin, decât iubitul ei. Ar fi avut, de altfel, un mijloc simplu ca să afle unde mergea doamna Bonacieux — putea s-o urmărească. Acest mijloc părea atât de firesc, încât d'Artagnan îl şi folosi numaidecât, pe negândite.

Dar, la vederea tânărului care se desprindea din zid ca o statuie dintr-o firidă şi la zgomotul paşilor îndărătul ei, doamna Bonacieux dădu un ţipăt şi o luă la fugă.

D'Artagnan se repezi după ea. Pentru el nu era prea greu să ajungă din urmă o femeie care se tot împiedica în pelerină. O ajunse deci după ce străbătu o treime din stradă pe care o apucase. Nefericită era la capătul puterilor, nu de oboseală, ci

de groază şi când d'Artagnan îi puse mâna pe umeri, ea se prăvăli în genunchi strigând înăbuşit:

— Omoară-mă, dar nu vei afla nimic!

D'Artagnan o ridică trecându-i braţul în jurul mijlocului; dar simţind-o după cum se lăsa de greu că era gata să leşine, se grăbi s-o liniştească, încredinţând-o că nu-i voia decât binele. Aceste mărturisiri nu însemnau nimic pentru doamna Bonacieux, căci asemenea mărturisiri pot fi făcute cu cele mai necinstite gânduri din lume; în schimb, glasul era totul. Tânăra femeie crezu că recunoaşte sunetul acelui glas; deschise ochii, aruncă o privire asupra bărbatului care o speriase atât de cumplit şi recunoscându-l pe d'Artagnan, scoase un strigăt de bucurie.

— Dumneata eşti, dumneata! — făcu ea, — mulţumescu-ţi ţie, doamne!

— Da, eu sunt, d'Artagnan; Dumnezeu m-a trimis să veghez asupra dumitale.

— Prin urmare, cu gândul ăsta mă urmăreai? întrebă surâzând tânăra femeie, a cărei fire şăgalnică ieşea iarăşi la iveală şi la care teama se spulberase din clipa când recunoscuse un prieten în cel pe care-l luase drept duşman.

— Nu, — stărui d'Artagnan, — nu, mărturisesc că numai întâmplarea m-a scos în calea dumitale; am văzut o femeie bătând la fereastra unuia dintre prietenii mei...

— A unuia dintre prietenii dumitale? îi tăie vorba doamna Bonacieux.

— Fără îndoială, Aramis este unul din bunii mei prieteni.

— Aramis? Cine-i Aramis?

— Alta acum! N-ai să-mi spui că nu-l cunoşti pe Aramis?

— Aud pentru întâia oară numele ăsta.

— Aşadar pentru întâia oară vii la casa asta?

— Desigur.

— Şi nu ştiai că în casa asta stă un tânăr?

— Nu.

— Un muşchetar?

— Nu. De loc.

— Prin urmare, nu pe el îl căutai?

— Nici prin gând nu mi-a trecut. De altfel ai văzut singur că persoana cu care am vorbit era o femeie.

— Aşa e; dar femeia asta e o prietenă de-a lui Aramis.

— Habar n-am de aşa ceva.
— Păi dacă locuieşte la el!
— Asta nu mă priveşte.
— Dar ea cine e?
— A, e o taină care nu-i a mea!
— Dragă doamnă Bonacieux, eşti încântătoare; dar în acelaşi timp şi cea mai misterioasă femeie...
— Nu cumva îmi strică?
— Ba dimpotrivă, eşti dulce de tot.
— Atuncea, dă-mi braţul.
— Cu mare plăcere; şi acum?
— Acum, însoţeşte-mă.
— Unde?
— Acolo unde mă duc.
— Şi unde te duci?
— Ai să vezi, fiindcă ai să mă laşi la poartă.
— Pe urmă să te aştept?
— Ar fi de prisos.
— O să te întorci singură?
— Poate că da, poate că nu.
— Dar persoana care te va însoţi după aceea, va fi bărbat sau femeie?
— Deocamdată nu ştiu nimic.
— Ba eu o să ştiu!
— O să aştept până te-oi vedea ieşind.
— Dacă-i aşa, adio!
— Cum vine asta?
— Mă lipsesc de dumneata.
— Dar dumneata singură ai cerut...
— Sprijinul unui gentilom, dar nu pânda unui spion.
— E o vorbă cam tare!
— Ce se spune despre oamenii care se ţin de alţii cu de-a sila?
— Că-şi bagă nasul unde nu trebuie.
— Asta-i cam prea blând.
— Fie, doamnă, văd că n-am încotro cu dumneata; trebuie să fac ce vrei.
— Atunci de ce nu te-ai arătat vrednic s-o faci de la început?
— N-aş putea oare să mă arăt vrednic de pocăinţă?

— Adică să te căieşti cu adevărat?

— Nu prea ştiu nici eu. Dar ştiu că-ţi făgăduiesc să fac tot ce doreşti, dacă mă laşi să te duc până acolo.

— Şi pe urmă pleci?

— Da.

— Fără să mă pândeşti la ieşire?

— Fără.

— Pe cuvântul dumitale?

— Cinstea mea de gentilom!

— Atunci dă-mi braţul şi s-o pornim.

D'Artagnan oferi braţul doamnei Bonacieux care se sprijini de el, mai cu teamă, mai în glumă şi amândoi o luară aşa până la capătul străzii La Harpe. Odată acolo, tânăra femeie înainta la fel de şovăitor ca pe strada Vaugirard. Totuşi, după anumite semne, păru că recunoaşte o uşă; apropiindu-se de această uşă, spuse:

— Şi acum, domnul meu, aici am treabă; mii de mulţumiri pentru cinstita dumitale tovărăşie; m-ai scăpat de primejdiile ce m-ar fi ameninţat dacă aş fi fost singură; dar a venit vremea să-ţi ţii cuvântul. Am ajuns unde trebuia.

— Şi la întoarcere n-o să-ţi mai fie teamă de nimic?

— Doar de hoţi.

— Crezi că asta-i fleac?

— Ce-o să-mi ia? N-am para chioară la mine.

— Uiţi batista frumoasă, cu blazon.

— Ce batistă?

— Care am găsit-o la picioarele dumitale şi ţi-am pus-o înapoi în buzunar.

— Taci, taci, pentru Dumnezeu! strigă tânăra femeie. Vrei să mă nenoroceşti?

— Va să zică tot mai eşti în primejdie, dacă tremuri la un singur cuvânt şi dacă mărturiseşti că de l-ar auzi cineva ai fi pierdută. Doamnă, scumpă doamnă, — urmă d'Artagnan, luându-i mâna şi învăluind-o toată în privirea lui înflăcărată, — fii încrezătoare, spune-mi ce ai pe suflet: n-ai citit oare în ochii mei că inima mi-e toată numai dragoste şi supunere?

— Ba da, — răspunse doamna Bonacieux, — şi de aceea cere-mi tainele mele şi ţi le spun, dar nu te lega de ale altora.

— Bine, — se încăpăţâna d'Artagnan, — atunci o să le descopăr eu singur; dacă tainele astea pot avea o înrâurire

asupra vieţii dumitale, înseamnă că tainele astea trebuie să fie şi ale mele.

— Ba nici prin gând să-ţi treacă! se răsti tânăra femeie atât de tăios, încât fără să vrea, pe d'Artagnan îl trecură fiori. Te rog nu te amesteca în treburile mele, nu căuta să mă ajuţi în nici un fel, îţi cer asta în numele simţământului pe care spui că-l ai pentru mine, în numele binelui pe care mi l-ai făcut şi pe care nu-l voi uita toată viaţa. Ascultă ce-ţi spun. Nu te mai ocupă de mine, vreau să-ţi pier din amintire, ca şi când nu m-ai văzut niciodată.

— Dar Aramis, să facă şi el la fel ca mine, doamnă? întrebă d'Artagnan ţâfnos.

— E a doua sau a treia oară că rosteşti numele ăsta, domnul meu, deşi ţi-am spus că nu ştiu cine e.

— Nu ştii cine-i omul la geamul căruia te-ai dus de ai bătut? Te rog, doamnă, prea mă socoteşti credul pe lângă alte toate!

— Mărturiseşte că vrei să mă tragi de limbă şi atunci născoceşti o poveste întreagă şi scorneşti pe cine ştie cine.

— Doamnă, eu nu născocesc şi nu scornesc nimic, spun adevărul adevărat.

— Şi spui că unul dintre prietenii dumitale locuieşte acolo în casă?

— O spun şi o tot spun pentru a treia oară: în casa aceea locuieşte prietenul meu şi acest prieten este Aramis.

— Toate astea se vor lămuri mai târziu, — murmură tânăra femeie, — deocamdată, domnule, te rog, tăcere.

— Dacă-ai putea privi în inima mea ca într-o carte deschisă, ai citi atâta sete de a afla totul, încât ţi-ar fi milă de mine şi atâta dragoste, încât pe loc mi-ai face destăinuiri. Nu trebuie să ne temem de cei care ne iubesc.

— Vorbeşti cam repede de dragoste, domnul meu, i-o reteză tânăra femeie, clătinând din cap.

— Pentru că m-a năpădit dragostea întâia oară în viaţă şi pentru că n-am nici douăzeci de ani.

Doamna Bonacieux îl privi pe furiş.

— Ascultă, cred că am prins firul, stărui d'Artagnan. Acum trei luni era să mă bat în duel cu Aramis pentru o batistă la fel cu aceea pe care ai arătat-o femeii de la el de acasă, o batistă care, sunt sigur, avea aceleiaşi iniţiale.

— Domnule, — zise tânăra femeie, — jur că mă oboseşti de nu mai pot, cu toate iscodirile astea.

— Dar dumneata, doamnă, care eşti atât de prevăzătoare, ia gândeşte-te, dac-ai fi arestată şi ţi s-ar găsi această batistă asupra dumitale, nu e aşa că n-ai scăpa de bănuieli?

— De ce? Nu sunt iniţialele mele: C. B.: Constanţa Bonacieux?

— Sau Camelia de Bois-Tracy.

— Taci, domnule, înţelege odată să taci! Dacă primejdiile care mă ameninţă nu te opresc să vorbeşti, cel puţin gândeşte-te la cele care te ameninţă pe dumneata.

— Pe mine?

— Da, pe dumneata. Îl paşte închisoarea, îşi primejduieşte viaţa, cel care mă cunoaşte.

— Atunci nu te mai părăsesc.

— Domnule, — se rugă tânăra femeie, împreunându-şi mâinile, — domnule, în numele cerului, în numele cinstei de militar, în numele cuviinţei de gentilom, du-te, du-te, pentru Dumnezeu; iată, sună miezul nopţii; e ora când sunt aşteptată.

— Doamnă, — răspunse el înclinându-se, — nu mă mai pot împotrivi cuiva care mă roagă ca dumneata: fii liniştită, plec!

— Şi n-ai să mă urmăreşti, n-ai să mă pândeşti?

— Mă întorc acasă chiar acum.

— Ah, ştiam eu că eşti un tânăr cumescade! strigă doamna Bonacieux, întinzându-i o mână şi apucând cu cealaltă ciocănaşul unei uşi mici, intrată în zid.

D'Artagnan apucă mâna ce i se întindea şi o sărută înfocat.

— Ah! Mai bine nu te-aş fi întâlnit niciodată, strigă el, cu acea asprime naivă pe care femeile o preferă adesea mofturilor curtenitoare, fiindcă ea dezvăluie adâncurile gândirii şi arată că un simţământ poate fi mai tare decât judecata.

— Ei bine! — murmură doamna Bonacieux cu glasul aproape mângâietor şi strângând mâna lui d'Artagnan care tot i-o mai păstra pe a ei, — ei bine, eu nu spun că dumneata; ce e pierdut pentru ziua de azi nu e pierdut şi pentru cea de mâine. Cine ştie dacă, dezlegată de taină, într-o bună zi, n-o să-ţi fac pe plac?

— Aceeaşi făgăduială şi iubirii mele? se repezi d'Artagnan în culmea bucuriei.

— Oh! În privinţa asta nu vreau să mă leg cu nimic; atârna de ceea ce vei şti să trezeşti în inima mea.

— Aşadar, azi doamnă...

— Azi, domnule rămân doar la recunoştinţă.

— Ah, eşti prea încântătoare, — spuse d'Artagnan cu tristeţe, — şi te joci cu dragostea mea!

— Nu, mă folosesc de mărinimia dumitale, asta-i tot. Dar crede-mă, sunt anumite fiinţe care pot nădăjdui orice.

— Mă faci cel mai fericit om pe lume. Ţine minte seara asta, ţine minte făgăduială dată!

— Fii liniştit, la timpul şi locul cuvenit îmi voi aduce aminte de toate. Dar pleacă acum, pentru numele lui Dumnezeu, pleacă! Eram aşteptată la miezul nopţii şi sunt în întârziere.

— Cu cinci minute.

— Da, dar în unele împrejurări cinci minute pot fi cinci veacuri.

— Când iubeşti.

— Şi de unde ştii că nu trebuie să mă întâlnesc cu un îndrăgostit?

— Va să zică, te aşteaptă un bărbat! — se răzgândi dArtagnan, — un bărbat!

— Poftim, o luăm iar de la capăt, spuse doamna Bonacieux, cu un zâmbet oarecum nerăbdător.

— Nu, nu, mă duc, plec; cred în dumneata, vreau să fiu vrednic de încrederea mea oarbă, chiar dacă această încredere ar fi prostie curată. La revedere, doamnă, la revedere!

Şi, neputându-se parcă dezlipi decât printr-o smucitură de mâna ce o ţinea în mâna lui, d'Artagnan se îndepărtă fugind, în vreme ce doamna Bonacieux bătea, la fel ca şi în oblon, trei lovituri încete şi bine chibzuite; apoi, ajuns în colţul străzii el îşi întoarse capul: uşa se deschisese şi se închisese la loc, frumoasa lui nu mai era acolo.

D'Artagnan îşi cătă de drum; cum îşi dăduse cuvântul că n-o va pândi pe doamna Bonacieux, chiar dacă viaţa lui ar fi atârnat de locul unde ea trebuia să se ducă sau de persoana pe care trebuia s-o însoţească şi tot s-ar fi întors acasă, fiindcă aşa făgăduise. Cinci minute mai târziu, era pe strada Groparilor.

— Bietul Athos, — gândea el — n-o să priceapă nimic din toate astea. O fi moţăind aşteptându-mă sau s-o fi întors acasă şi o fi aflat că, în lipsa lui, venise o femeie. O femeie la Athos! La

urma urmelor, mai era una şi la Aramis. Ce strunii sunt toate astea, grozav aş vrea să ştiu cum au să se sfârşească.

— Prost, domnule, prost, răspunse o voce pe care tânărul o recunoscu a fi a lui Planchet, căci tot vorbind tare de unul singur, ca mai toţi duşii pe gânduri, o apucase pe aleea la capătul căreia urca scara ce ducea la camera lui.

— Cum prost? Ce vrei să spui, nerodule? Ce s-a mai întâmplat?

— Tot soiul de pacoste.

— Ce anume?

— Mai întâi, domnul Athos a fost arestat.

— Arestat? Athos, arestat! De ce?

— L-au găsit la dumneavoastră şi l-au luat drept dumneavoastră.

— Şi cine l-a arestat?

— Soldaţii din gardă aduşi aici de oamenii negri pe care i-aţi pus pe fugă.

— De ce nu şi-a spus numele? De ce n-a spus că n-are habar de toată chestiunea asta?

— Ferit-a sfântul, domnule; ba s-a apropiat de mine şi mi-a şoptit: "Stăpân-tu, el are nevoie de libertate şi nu eu, fiindcă el ştie tot, iar eu nu ştiu nimic. O să creadă că l-au arestat pe el şi aşa o să câştige timp; peste trei zile spun cine sunt şi atunci o să trebuiască să-mi dea drumul!"

— Bravo, Athos! Ce inimă nobilă! murmură d'Artagnan. Nici n-ar fi putut face altfel. Şi ce-au făcut zbirii?

— Patru l-au dus cu ei, n-aş putea să vă spun unde, la Bastilia sau la Fort-l'IDueque; doi au rămas aici cu oamenii negri care au scotocit peste tot, şi-au luat toate hârtiile. În sfârşit, ultimii doi au stat de strajă la poartă, în timpul isprăvii; pe urmă, când au sfârşit, au plecat cu toţii lăsând casa goală şi toate vraişte.

— Dar Porthos şi Aramis?

— Nu i-am găsit; n-au venit.

— Dar pot să sosească dintr-o clipă în alta; le-ai lăsat vorbă că-i aştept, nu-i aşa?

— Da, domnule.

— Ascultă! Nu te mişca de aici; dacă sosesc, spune-le ce mi s-a întâmplat şi să mă aştepte la cârciuma Pomme-de-Pin; aici ar fi primejdios, casa poate fi spionată. Alerg la domnul de

Tréville să-i dau de ştire toate astea şi pe urmă mă duc să-i întâlnesc acolo.

— Bine, domnule, spuse Planchet.

— Dar tu nu te mişca de aici şi vezi, să nu-ţi fie frică! îl îmbărbătă d'Artagnan, întorcându-se de la uşă.

— N-aveţi nici o grijă, domnule, — răspunse Planchet, — nu mă cunoaşteţi încă ; eu sunt curajos nevoie mare când îmi pun în cap să fiu, numai că e greu până mă hotărăsc; de altfel sunt din Picardia.

— Atunci ne-am înţeles, — urmă d'Artagnan, — mai bine mori decât să-ţi părăseşti postul.

— Da, domnule şi fac orice numai ca să vă dovedesc ce mult ţin la dumneavoastră!

"Bine, — îşi spuse în sinea lui d'Artagnan. — s-ar zice că metoda pe care am folosit-o cu băiatul ăsta e cea bună; nu-i rău de ştiut la nevoie."

Şi repede cât îl puteau duce picioarele, care erau totuşi cam obosite după alergătura de peste zi, d'Artagnan se îndreptă spre strada Colombier.

Domnul de Tréville nu era acasă. Compania să făcea de gardă la Luvru; era şi el la Luvru cu oamenii lui.

Trebuia numaidecât să ajungă până la domnul de Tréville; nu se putea să nu i se aducă la cunoştinţă cele ce se petreceau. D'Artagnan hotărî deci să încerce a intra la Luvru. Uniforma de soldat din compania domnului des Essarts trebuia să-i înlesnească trecerea.

Coborî pe strada Petits-Augustins şi o luă de-a lungul cheiului, îndreptându-se spre Podul Nou. Se gândise o clipă să treacă Sena cu pontonul, dar, ajungând pe malul apei, îşi vârî pe negândite mâna în buzunar şi văzu că n-are cu ce să plătească taxa de trecere. Când ajunse în dreptul străzii Dauphine văzu deodată venind dintr-acolo o pereche alcătuită din două persoane, a căror înfăţişare îl izbi. Cele două persoane care alcătuiau această pereche, erau: una un bărbat, cealaltă o femeie.

Femeia aducea cu doamna Bonacieux, iar bărbatul semăna, ca două picături de apă, cu Aramis. Pe lângă asta, femeia avea acea mantilă neagră, pe care d'Artagnan o mai vedea încă profilându-se pe oblonul din stradă Vaugirard şi pe uşa din stradă La Harpe.

Mai mult, bărbatul purta uniforma de muşchetar. Gluga femeii era trasă peste ochi; bărbatul îşi ascundea obrazul cu batista; această îndoită măsură de prevedere arăta neândoios că nici unul nu ţinea să fie recunoscut.

Trecură podul; era acelaşi drum ca şi al lui d'Artagnan, căci d'Artagnan se ducea la Luvru; se luă deci după ei.

Nu făcuse nici douăzeci de paşi şi d'Artagnan ajunse la convingerea că femeia nu era alta decât doamna Bonacieux, iar bărbatul, Aramis.

Simţi deodată toate chinurile geloziei sfârtecându-i inima.

Era de două ori înşelat: de prietenul lui şi de aceea pe care o îndrăgea de pe acum că pe o iubită. Doamna Bonacieux se jurase pe toţii sfinţii că nu-l cunoaşte ps Aramis şi cu un sfert de oră mai târziu o întâlnea la braţul lui Aramis.

Lui d'Artagnan nici nu-i trecea prin minte că o cunoştea pe frumoasa negustoreasă abia de trei ceasuri, că ea nu-i datora decât o brumă de recunoştinţă pentru că o scăpase din mâinile oamenilor negri care voiau s-o răpească şi că la urma-urmelor nici nu-i făgăduise nimic. Se socotea un iubit batjocorit, trădat, umilit; de mânie, sângele îi năvăli în obraz şi hotărî să lămurească totul.

Simţind că sunt urmăriţi, cei doi tineri grăbiră pasul. D'Artagnan o luă la fugă, trecu înaintea lor, apoi se întoarse şi le ieşi în cale tocmai când erau în dreptul Samaritencei, scăldată în lumina unui felinar ce-şi trimitea razele slabe pe partea aceea a podului.

D'Artagnan se opri în faţa lor, iar ei se opriră în faţa lui.

— Ce doreşti, domnule? întrebă muşchetarul, dând îndărăt un pas şi cu un accent străin care-i dovedea lui d'Artagnan că unele din bănuielile lui cam dădeau greş.

— Nu-i Aramis! strigă el.

— Nu, domnule, nu sunt Aramis şi după uimirea dumitale, văd că m-ai luat drept altcineva, aşa că te iert.

— Mă ierţi! izbucni d'Artagnan.

— Da, răspunse necunoscutul. Lasă-mă deci să trec, dacă nu cu mine ai dumneata treabă.

— Ai dreptate, domnule, — întări d'Artagnan, — nu cu dumneata am eu treabă, ci cu doamna.

— Cu doamna? Dar dumneata nici n-o cunoşti, urmă străinul.

— Te înşeli, domnule, o cunosc.

— Vezi! — începu doamna Bonacieux cu dojană, în glas, — vezi, domnule, mi-ai dat cuvântul dumitale de oştean şi de gentilom: credeam că mă pot bizui pe dumneata,

— Şi mie, doamnă, — răspunse d'Artagnan fâstâcit, mi-aţi făgăduit...

— Luaţi-mi braţul, doamnă, — îi curmă vorba străinul, — şi să ne vedem de drum.

Năuc, încremenit şi zdrobit de toate prin câte trecuse, d'Artagnan rămăsese cu braţele încrucişate în faţa muşchetarului şi a doamnei Bonacieux. Muşchetarul făcu doi paşi înainte şi cu mâna îl dădu pe d'Artagnan la o parte.

Acesta făcu o săritură îndărăt şi scoase spada din teacă.

În aceeaşi clipă şi cu iuţeala fulgerului, necunoscutul o trase şi el pe a lui.

— Pentru dumnezeu, milord! strigă doamna Bonacieux aruncându-se între cei doi luptători şi apucând spadele cu amândouă mâinile.

— Milord! — strigă d'Artagnan, căruia totul i se luminase parcă dintr-o dată, — milord! Iertaţi-mă, domnule, nu cumva dumneavoastră sunteţi...

— Milord, duce de Buckingham — spuse doamna Bonacieux, cu vocea scăzută — şi acum, poţi să ne pierzi pe toţi.

— Milord, doamnă, vă cer iertare, de o sută de ori iertare; dar o iubesc, milord şi eram gelos; dumneavoastră ştiţi, milord, ce înseamnă să iubeşti; iertaţi-mă şi spuneţi-mi cum aş putea să-mi dau viaţa pentru înălţimea voastră.

— Eşti un tânăr cumsecade — spuse Buckingham, întinzându-i lui d'Artagnan mâna pe care acesta o strânse respectuos — îmi oferi ajutorul dumitale, îl primesc; ţine-te după noi până la Luvru, cu douăzeci de paşi în urmă şi dacă cineva ne pândeşte, ucide-l!

D'Artagnan îşi strânse spada scoasă sub braţ, lăsă pe doamna Bonacieux şi pe duce să înainteze cu douăzeci de paşi, şi-i urmă, gata să îndeplinească aidoma instrucţiunile nobilului şi elegantului ministru al lui Carol I.

Din fericire, tânărul nostru fanatic nu găsi nici un prilej ca să dea ducelui dovada credinţei sale, astfel că tânăra femeie, însoţită de frumosul muşchetar, intră în palatul Luvru prin poarta Echelle, fără a fi fost supăraţi de cineva.

Iar d'Artagnan, o porni de îndată la cârciuma Pomme-de-Pin, unde-i găsi pe Porthos şi pe Aramis, care-l aşteptau.

Fără să le dea vreo desluşire pentru osteneala ce le-o pricinuise, le spuse doar că a dus singur la capăt treaba pentru care crezuse la început că va avea nevoie de sprijinul lor.

Şi acum, să înnodăm firul povestirii noastre, să-i lăsăm pe cei trei prieteni să se întoarcă fiecare la el acasă şi să urmărim prin gangurile întortochiate ale Luvrului pe ducele de Buckingham şi pe călăuza lui.

Capitolul XII George Villiers, Duce de Buckingham

Doamna Bonacieux şi ducele au intrat în palatul Luvru fără greutate; doamna Bonacieux era cunoscută ca fiind în slujba reginei, iar ducele purta uniforma muşchetarilor domnului de Tréville care, după cum am mai spus, erau de gardă în noaptea aceea. De altfel, portarul Germain era de partea reginei şi dacă s-ar fi întâmplat ceva, doamna Bonacieux ar fi fost învinuită că şi-a adus iubitul în Luvru şi atâta tot; îşi lua asupra ei această nelegiuire; s-ar fi ales cu numele pătat, dar ce însemnătate putea avea în lume cinstea unei mici negustorese?

Odată intraţi înăuntrul curţii, ducele şi tânăra femeie o luară de-a lungul zidului cam vreo douăzeci şi cinci de paşi; după aceea, doamna Bonacieux împinse o portiţă de serviciu care stătea deschisă peste zi, dar care era de obicei închisă noaptea; portiţa se deschise; amândoi intrară şi se treziră deodată în întuneric, dar doamna Bonacieux cunoştea toate colţurile şi răscolţurile acestei aripi a palatului, destinată celor ce alcătuiau suită. Închise uşile în urma ei. Îl luă pe duce de mână, făcu câţiva paşi bâjbâind, se prinse cu o mână de parmalâcul unei scări, pipăi o treaptă cu piciorul şi începu să urce scara; ducele numără două caturi. Pe urmă o apucă la dreapta, urmă o sală lungă, coborî un cât, mai făcu vreo câţiva paşi, potrivi o cheie într-o broască, deschise o uşă şi-l împinse uşor pe duce într-o încăpere luminată numai de o lampă de noapte, şoptindu-i: "Rămâneţi aici, milord duce, o să vină cineva". Apoi ieşi prin aceeaşi uşă şi o închise cu cheia. Încât ducele se văzu deodată prins ca un ostatec.

Trebuie să recunoaştem însă că aşa singur cum era, ducele de Buckingham nu simţi nici o clipă fiorul vreunei temeri; una din laturile cele mai izbitoare ale firei sale era goana după aventuri şi visări romantice. Cutezător, neânfricat, întreprinzător, nu era întâia oară că îşi primejduia viaţa în asemenea încercări; aflase că aşa-zisa veste din partea Anei de Austria, pe al cărei temei venise la Paris, era doar o capcană şi în loc să se întoarcă în Anglia, trimisese ştire reginei, folosindu-se de împrejurarea în care fusese pus, că nu va pleca până ce nu o va fi văzut. Regina se împotrivise la început, apoi temându-se ca ducele scos din minţi să nu facă cine ştie ce nebunie, luase hotărârea să-l primească şi să-l implore să plece neîntârziat: dar chiar în seara aceea, doamna Bonacieux, căreia i se încredinţase sarcina de a se duce şi de a-l aduce la Luvru, fusese răpită. Două zile nu s-a ştiut nimic de soarta ei, încât toate rămăseseră baltă. Odată liberă însă şi o dată ce putuse vedea pe La Porte, lucrurile îşi urmaseră cursul; astfel fiind adusese tocmai la îndeplinire primejdioasa îndatorire pe care, dacă n-ar fi fost arestată, ar fi înfăptuit-o cu trei zile mai de vreme.

Rămas singur în cameră, Buckingham se apropie de o oglindă. Straiele acelea de muşchetar îi şedeau de minune. La treizeci şi cinci de ani, cât avea pe atunci, se bucura pe bună dreptate de faimă de a fi cel mai chipeş gentilom şi cel mai elegant cavaler din toată Franţa şi toată Anglia. Răsfăţatul a doi regi, stăpânul unei averi de milioane, atotputernic într-un regat pe care-l tulbura după cum i se năzărea şi-l liniştea după cum avea chef, George Villiers, duce de Buckingham, trăia una din acele vieţi ca în basme, vieţi ce stârnesc uimirea posterităţii, veacuri după veacuri.

De aceea, stăpân pe el, cunoscându-şi puterea, încredinţat că legile care cârmuiesc pe ceilalţi muritori nu pot să-l atingă, el mergea drept spre ţelul hotărât, fie că acest ţel strălucit şi ameţitor de înalt ar fi fost pentru altul curată nebunie, chiar în închipuire. Iată cum ajunsese el să se apropie de mai multe ori şi să se facă iubit de frumoasă şi mândră Ana de Austria, prin uluitoarea lui făptură.

George de Villiers se aşeză deci, după cum am mai spus, în faţa unei oglinzi, îşi potrivi unduirile frumosului său păr bălai pe care greutatea pălăriei le stricase, îşi răsuci mustaţa şi cu inima

copleşită de bucurie, fericit şi mândru de a trăi în sfârşit clipa pe care o dorea de atâta vreme, îşi zâmbi sieşi semeţ şi plin de speranţă.

În acea clipă o uşă ascunsă în perete se deschise ,o femeie se ivi. Buckingham o văzu prin oglindă; îşi înăbuşi un strigăt, era regină!

Ana de Austria avea pe atunci douăzeci şi şase sau douăzeci şi şapte de ani, adică era în plină strălucire a frumuseţii ei. Avea un mers de regină sau de zeiţă; ochii cu luciri de smarald de o frumuseţe neasemuită, cu o căutătură blajină, dar şi maiestuoasă. Gura îi era mică şi rumenă; deşi buza de jos trecea puţin peste cea de sus ca la toţi principii casei de Austria, această gură ştia să întruchipeze graţia atunci când surâdea, dar şi dezgustul neîndurător atunci când dispreţuia. Se vorbea de pielea fină şi catifelată a reginei, mâinile şi braţele-i erau de o frumuseţe uimitoare şi toţi poeţii vremii le cântau ca fără seamăn pe lume. În sfârşit, părul, din blond cum fusese în frageda tinereţe, acum era castaniu; îl purta foarte pudrat, în bucle ce-i încadrau faţa pe care cel mai straşnic critic ar fi dorit-o poate cu ceva mai puţine dresuri, iar cel mai pretenţios sculptor, cu un nas ceva mai fin.

Buckingham rămase o clipă înmărmurit; niciodată, la nici o serbare, la nici un carusel, Ana de Austria nu-i apăruse atât de frumoasă ca atunci, în rochia aceea simplă de atlas alb şi însoţită de dona Estefana, singura dintre doamnele de onoare spaniole care nu fusese izgonită de gelozia regelui şi de prigoana lui Richelieu.

Ana de Austria făcu doi paşi înainte; Buckingham se aruncă la picioarele ei şi înainte ca regina să-l fi putut opri, îi sărută poalele rochiei.

— Duce, cred că ştiţi: nu eu am pus să vi se scrie.

— Da! Da, doamnă, da, maiestatea voastră, — răspunse ducele, — ştiu că am fost un nebun, un smintit când am crezut că zăpada s-ar însufleţi şi că marmora s-ar încălzi; dar ce vreţi, când iubeşti crezi lesne în iubire; dealtminteri n-a fost cu totul zadarnică această călătorie de vreme ce am izbutit să vă văd.

— Da, — răspunse Ana, — dar ştiţi şi pentru ce şi cum vă văd, milord. Vă văd pentru că, nepăsător faţă de toate amărăciunile mele, v-aţi încăpăţânat să rămâneţi într-un oraş unde, rămânând, vă puneţi în primejdie dumneavoastră viaţa şi

mie onoarea; vă văd spre a vă spune că totul ne desparte: adâncurile mării, duşmănia regatelor, sfinţenia jurămintelor. E un sacrilegiu, milord, să lupţi împotriva atâtor lucruri. Vă văd, în sfârşit pentru ca să vă spun că nu trebuie să ne mai vedem.

— Vorbiţi, doamnă, vorbiţi, regină, — zise Buckingham, — dulceaţa glasului acoperă asprimea cuvintelor pe care mi le spuneţi. Vorbiţi de sacrilegiu! Dar sacrilegiu este despărţirea a două inimi pe care Dumnezeu le făcuse una pentru alta.

— Milord! — strigă regina, — uitaţi că nu v-am spus niciodată că vă iubesc.

— Dar nu mi-aţi spus nici că nu mă iubiţi şi, într-adevăr, a-mi spune asemenea cuvinte ar fi din partea maiestăţii voastre prea mare nerecunoştinţă. Căci, spune-ţi-mi, unde aţi mai putea găsi iubire ca a mea, iubire pe care nici vremea, nici depărtarea, nici disperarea să ni le poată stinge; o iubire care se mulţumeşte cu o panglică uitată, cu o privire pe furiş, cu un cuvânt aruncat la întâmplare? Sunt trei ani, doamnă, de când v-am văzut întâia oară şi trei ani de când vă iubesc astfel. Vreţi să vă spun cum eraţi îmbrăcată când v-am văzut atunci? Vreţi să vă descriu cu de-amănuntul fiecare podoabă a rochiei voastre? Iată, vă mai am încă înaintea ochilor; stăteaţi pe perne, aşa cum se obişnuieşte în Spania; purtaţi o rochie de atlas verde cu broderii de aur şi argint, cu mâneci largi, prinse în diamante mari de frumoasele voastre braţe, a acestor minuni de braţe; aveaţi în jurul gâtului un guler plisat şi pe cap o bonetă mică, de culoarea rochiei, iar la bonetă o pană de bâtlan.

Oh, iată, închid ochii şi vă văd aşa cum eraţi atunci; şi-i deschid şi vă văd aşa cum sunteţi acum, de o sută de ori mai frumoasă încă!

— Ce nebunie! — murmură Ana de Austria care nu se încumeta să poarte pică ducelui pentru că-i păstrase atât de bine imaginea în inima lui, — ce nebunie să-ţi hrăneşti o patimă deşartă cu asemenea amintiri!

— Şi cu ce aş putea oare să-mi hrănesc viaţa? Eu nu am decât amintiri. De câte ori vă văd mai închid încă un diamant în tainiţa inimii mele. Acesta este cel de al patrulea pe care îl lăsaţi să cadă şi pe care eu îl ridic, căci, în trei ani, doamnă, nu v-am văzut decât de patru ori: întâia oară, v-am amintit-o adineauri; a doua oară, la doamna de Chevreuse; a treia în parcul din Amiens...

— Duce, — îl întrerupse regina îmbujorându-se, — nu-mi amintiţi vă rog de seara aceea.

— Dimpotrivă, doamnă, să ne-o amintim, de ce să nu ne-o amintim? E seara fericită şi strălucitoare a vieţii mele. Mai ţineţi minte ce noapte minunată era? Adierea dulce şi înmiresmată a văzduhului, cerul de cobalt smălţat cu stele! Putusem în sfârşit rămâne singuri, eraţi gata să-mi spuneţi tot, singurătatea vieţii voastre, suferinţele inimii voastre. Vă sprijineaţi de braţul meu, iată, de acesta. Când îmi plecam capul, simţeam frumosul vostru păr atingându-mi uşor faţa şi de câte ori mi-o atingea, mă treceau fiori din cap până în picioare. Oh! Regină! Regină! Nu ştiţi ce fericiri cereşti şi ce bucurii fără moarte sunt zăvorâte într-o asemenea clipă. Aş da tot ce am, avere, glorie, zilele care-mi rămân de trăit, pentru încă o clipă ca aceea, pentru o noapte ca atunci; căci în noaptea aceea, doamnă, în noaptea aceea mă iubeaţi, v-o jur.

— Milord! Se poate, da; locul unde mă aflam, farmecul acelei neasemuite nopţi, vraja privirii dumneavoastră, în sfârşit, se poate că toate miile de împrejurări care se strâng uneori ca să piardă pe o femeie, să se fi strâns în jurul meu în seara aeeea fatală; dar aţi văzut, milord, regina a venit în ajutorul femeii care şovăia: la cel dintâi, cuvânt pe care aţi îndrăznit să mi-l spuneţi, la cel dintâi gest cutezător la care a trebuit să răspund, am strigat.

— Da, da, da, aceasta e adevărat şi orice altă dragoste decât a mea s-ar fi spulberat la asemenea grea încercare; dar dragostea mea a supravieţuit mai înflăcărată şi mai nepieritoare. Aţi crezut că fugiţi de mine dacă plecaţi la Paris, aţi crezut că nu voi îndrăzni să părăsesc comoara asupra căreia stăpânul meu m-a pus să veghez. Dar ce-mi pasă mie de toate comorile lumii şi de toţi regii pământului! După opt zile eram înapoi, doamnă. De data asta n-aţi putut să-mi mai spuneţi nimic; îmi pusesem în primejdie rangul, viaţa, pentru ca să vă văd doar o clipă; nici măcar mâna nu v-am atins-o şi, văzându-mă atât de supus şi de pocăit, m-aţi iertat.

— Da, dar calomnia a prins în ghearele ei toate aceste nebunii de care eu nu eram cu nimic vinovată, ştiţi prea bine, milord. Regele, aţâţat de domnul cardinal, a făcut o gălăgie groaznică; doamna de Vernet a fost izgonită, Pulange, surghiunit; doamna de Chevreuse a căzut în dizgraţie şi când aţi

vrut să vă întoarceţi în Franţa ca ambasador, regele însuşi, aduceţi-vă aminte, milord, regele însuşi s-a împotrivit.

— Da şi Franţa va plăti cu un război împotrivirea regelui ei. Dacă nu pot să vă mai văd, doamnă, ei bine, doresc s-auziţi în fiecare zi vorbindu-se de mine!

Ce scop credeţi c-a avut expediţia de la Ré şi ligă cu protestanţii din La Rochelle pe care o plănuiesc? Plăcerea de a vă vedea, doamnă.

Ştiu bine, că nu voi putea pătrunde cu armata până ta Paris, dar acest război va aduce după sine o pace; pentru această pace va fi nevoie de un negociator şi acela voi fi eu. Nimeni nu va mai îndrăzni atunci să se mai împotrivească şi mă voi întoarce la Paris, vă voi vedea şi voi fi fericit câteva clipe! E drept, mii de oameni vor plăti cu viaţa lor fericirea mea, dar asta nu mă priveşte de vreme ce vă voi vedea. Totul e poate curată nebunie, curată sminteală; dar, spuneţi-mi, care femeie a avut vreodată un iubit mai îndrăgostit ca mine, care regină a avut slugă mai înflăcărată?

— Milord! Milord, aduceţi în apărarea dumneavoastră lucruri care vă învinovăţesc şi mai grozav; milord, toate aceste dovezi de dragoste pe care vreţi să mi le daţi sunt aproape tot atâtea crime.

— Îmi vorbiţi astfel pentru că nu mă iubiţi, doamnă; căci dacă m-aţi iubi le-aţi vedea toate cu totul altfel; dacă m-aţi iubi oh, dacă m-aţi iubi, ar fi prea mare fericire pentru mine şi aş înnebuni! Doamna de Chevreuse despre care vorbeaţi adineauri, doamna de Chevreuse a fost mai puţin crudă ca dumneavoastră. Holland a iubit-o; şi ea a răspuns dragostei lui.

— Doamna de Chevreuse nu era însă regină, murmură Ana de Austria, cucerită fără voia ei de mărturisirea înflăcărată a unei dragoste atât de adânci.

— M-aţi iubi deci, doamnă, dacă n-aţi fi regină, spuneţi-mi, m-aţi iubi? Aş putea crede că numai înălţimea rangului vă face să fiţi crudă cu mine? Aş putea deci, crede că dac-aţi fi fost doamna de Chevreuse, sărmanul Buckingham ar fi avut dreptul să spere? Mulţumesc pentru aceste dulci cuvinte, frumoasa mea maiestate, de o sută de ori mulţumesc!

— Ah, milord, aţi auzit rău, aţi înţeles rău; n-am vrut să spun!...

— Vă rog, nu mai spuneţi nici un cuvânt! Nici unul! — o rugă ducele, — dacă datorez fericirea mea unei greşeli, nu fiţi atât de crudă, încât să mi-o răpiţi. Aţi spus-o singură, am fost ademenit într-o capcană; s-ar putea ca această capcană să mă coste viaţa căci, iată, se întâmpla ceva straniu, de câtăva vreme am presimţiri că voi muri. Şi pe faţa ducelui flutură un surâs trist şi, totodată plin de farmec.

— Vai, Doamne, Dumnezeule! strigă Ana de Austria cu o spaimă care mărturisea că grijă ce-o purta ducelui era mai mare decât voia să arate.

— Nu vă spun toate astea, doamnă, pentru a vă înspăimânta; e chiar caraghios ce vă spun şi credeţi-mă nu mă îngrijorează asemenea visuri. Dar cuvântul pe care l-aţi rostit adineauri, speranţa pe care aproape mi-aţi dat-o, va fi plătit tot chinul şi chiar viaţa mea.

— Ei bine! — zise Ana de Austria, — şi eu, duce şi eu am presimţiri şi pe mine mă chinuiesc vise groaznice.

Am visat că vă vedeam zăcând însângerat, străpuns de o lovitură.

— În partea stângă, nu-i aşa, de o lovitură de cuţit? întrerupse Buckingham.

— Da, aşa e, milord, aşa e, în partea stângă, de o lovitură de cuţit. Dar cine v-a putut spune visul meu? L-am încredinţat numai lui dumnezeu şi numai în rugăciunile mele.

— Nici nu doresc mai mult; mă iubiţi, doamnă, e atât de bine!

— Vă iubesc? Eu?

— Da, dumneavoastră. V-ar trimite oare dumnezeu aceleaşi vise ca mie, dacă nu m-aţi iubi? Am avea noi oare aceleaşi presimţiri dacă vieţile amândurora nu s-ar răsfrânge în inima fiecăruia? Mă iubiţi, regină şi o să mă plângeţi!

— Oh, Doamne, Dumnezeule! — murmură Ana de Austria, — e peste puterile mele. Vă rog, duce, în numele cerului, plecaţi, retrageţi-vă; nu ştiu dacă vă iubesc sau nu vă iubesc, dar ceea ce ştiu e că nu-mi voi călca jurământul! Aveţi deci milă de mine şi plecaţi. Oh, dacă s-ar întâmpla să fiţi lovit în Franţa, dac-aţi muri în Franţa, dac-aş bănui că dragostea dumneavoastră pentru mine v-a pricinuit moartea, nu m-aş mângâia niciodată: aş înnebuni! Plecaţi deci, plecaţi, vă implor!

— Oh, cât de frumoasă sunteţi acum! Cât vă iubesc! şopti Buckingham.

— Plecaţi! Plecaţi! Vă implor şi întoarceţi-vă mai târziu; veniţi ca ambasador, veniţi ministru, veniţi înconjurat de gărzi care să vă apere, de slujitori care să vegheze asupra dumneavoastră şi atunci — atunci n-o să mă mai tem pentru viaţa dumneavoastră şi voi fi fericită să vă văd.

— E adevărat ce-mi spuneţi?

— Da...

— Atunci daţi-mi o dovadă că m-aţi iertat, daţi-mi un obiect care să mă încredinţeze că n-am fost pradă unui vis; ceva ce-aţi purtat şi ce-aş putea purta şi eu la rândul meu, un inel, un colier, un lanţ.

— Şi veţi pleca, veţi pleca, dacă vă dau ce-mi cereţi?

— Da.

— Numaidecât?

— Da.

— Veţi părăsi Franţa şi vă veţi întoarce în. Anglia?

— Da, v-o jur.

— Aşteptaţi, atunci, aşteptaţi.

Şi Ana de Austria se duse în apartamentul ei, de unde ieşi aproape îndată ţinând în mână o cutie din lemn de trandafir, cu iniţialele ei încrustrate în aur.

— Luaţi, milord, luaţi această casetă şi păstraţi-o în amintirea mea.

Buckingham luă cutia şi căzu în genunchi a doua oară.

— Mi-aţi făgăduit că veţi pleca, îi spuse regina.

— Şi-mi ţin cuvântul. Daţi-mi mâna dumneavoastră, mâna dumneavoastră, doamnă şi plec.

Ana de Austria îi întinse mâna, închise ochii şi se sprijini cu cealaltă mână de Estefana simţind că puterile o părăsesc.

Buckingham sărută pătimaş această mâna frumoasă, apoi ridicându-se, spuse:

— Nu vor trece nici şase luni şi dacă nu mor, vă voi vedea, doamnă, vă voi vedea chiar dac-ar fi să răstorn întreaga lume.

Şi credincios făgăduielii făcute, ieşi în fugă din cameră.

Pe coridor o întâlni pe doamna Bonacieux care-l aştepta şi care, la fel de prevăzătoare şi de norocoasă. Îl însoţi până afară din palat.

Cititorul şi-a putut da seama că de-a lungul celor povestite a întâlnit un personaj care, pus în împrejurări grele, a stârnit destul de puţin îngrijorarea noastră. Acesta era domnul Bonacieux, prea cinstitul mucenic al intrigilor politice şi amoroase care se împleteau minunat unele cu altele în acea vreme atât de cavalerească şi de romantică.

Din fericire, fie că cititorul îşi mai aduce sau nu aminte de el, din fericire, ne ţinem de făgăduiala să nu-l pierdem din vedere.

Zbirii care-l arestaseră l-au dus de-a dreptul la Bastilia unde, tremurând ca vargă, a trecut prin faţa unui pluton de soldaţi care-şi încărcau flintele.

Împins apoi într-o galerie pe jumătate îngropată în pământ, a fost împroşcat cu sudălmi grosolane şi lovituri sălbatice, de către cei care-l duseseră acolo. Văzând că n-au de-a face cu un gentilom, zbirii îl terfeleau ca pe un calic de rând.

După vreo jumătate de oră, un grefier puse capăt chinurilor, dar nu şi îngrijorării sale, dând ordin ca domnul Bonacieux să fie dus în camera interogatoriilor. De obicei, arestaţii erau cercetaţi la ei acasă; dar în privinţa domnului Bonacieux, cine se mai gândea la asemenea formalităţi?

Doi soldaţi din gardă îl înşfăcară pe negustor, îl trecură de-a curmezişul unei curţi, îl băgară într-un gang unde se aflau trei paznici, deschiseră o uşă şi-l îmbrânciră într-o încăpere joasă, unde, nu se găsea alt mobilier decât o masă, un scaun şi un comisar. Comisarul şedea pe scaun şi scria la masă.

Cei doi soldaţi din gardă aduseră pe arestat în faţa mesei, apoi, la un semn al comisarului, se îndepărtară aşa ca să nu poată auzi glasurile.

Comisarul care până atunci îşi ţinuse capul înfundat în hârtii, şi-l ridică să vadă cu cine are de-a face. Avea un chip respingător acest comisar, cu nasul ascuţit, cu umerii obrajilor gălbejiţi şi ieşiţi în afară, cu ochii mici, dar sfredelitori şi ageri, a căror căutătură era când de vulpe, când de viezure. Capul, sprijinit pe un gât lung şi jucăuş, îi ieşea din robă neagră şi

largă, bălăbănindu-se cu o mişcare aproape la fel cu a broaştei ţestoase când îşi scoate capul din carapace.

Începu prin a-l întreba pe domnul Bonacieux numele, prenumele, vârsta, îndeletnicirea şi domiciliul.

Învinuitul răspunse că se numeşte Jacques-Michel Bonacieux, că are cincizeci şi unu de ani, că a fost negustor de mărunţişuri şi că locuieşte în strada Groparilor, nr. 11.

După aceea, în loc să-i mai pună întrebări, comisarul îi ţinu o lungă cuvântare despre primejdia ce-l ameninţă pe orice burghez de rând, atunci când se amestecă în treburile publice.

Adăugă la această introducere o amplă cuvântare în care stărui asupra puterii şi asupra înfăptuirilor domnului cardinal, acest ministru fără seamăn pe lume, acest biruitor al miniştrilor din vremi trecute, această pildă pentru miniştrii ce vor să vină: înfăptuiri şi putere cărora nimeni nu li s-ar fi putut împotrivi fără a-şi primi cuvenita pedeapsă.

După partea a doua a cuvântării, comisarul îşi aţinti privirea de uliu asupra sărmanului Bonacieux, poftindu-l să cântărească bine împrejurarea covârşitoare în care se afla.

Părerile negustorului erau gata cântărite; el blestema clipa când domnului de La Porte i se năzărise să-l însoare cu fina lui şi mai ales când această fină fusese primită îngrijitoare a rufăriei reginei. În firea jupânului Bonacieux se îmbina cea mai sfruntată iubire de sine, cu o zgârcenie scârnava, la care se adăuga şi o mişelie fără margini. Pentru soţia lui nu avea decât o uşoară slăbiciune ce nu putea lupta cu simţămintele de căpetenie mai sus înşirate.

Bonacieux cugeta adânc asupra cuvintelor auzite.

— Dar, domnule comisar, — spuse el nedumerit, — credeţi-mă că eu cunosc şi preţuiesc mai mult ca oricare altul însuşirile acestui înalt prelat, fără seamăn pe lume şi care avem cinstea să ne cârmuiască.

— Aşa? Chiar aşa? — întrebă comisarul, cam cu îndoială, — dar dacă e aşa, atunci cum de te afli la Bastilia?

— Cum de mă aflu aici, sau mai bine zis pentru ce, — urmă Bonacieux, — n-aş putea să vă spun, dat fiind că nu m-am dumirit nici eu, dar cu siguranţă nu pentru a fi pricinuit vreo neplăcere domnului cardinal, cu voia mea cel puţin.

— Ai făcut totuşi o nelegiuire de vreme ce eşti învinuit de înaltă trădare.

— De înaltă trădare! — bâigui Bonacieux îngrozit, — de înaltă trădare! Dar cum se poate ca un biet negustor de mărunţişuri, care nu-i suferă pe hughenoţi şi-i urăşte de moarte pe spanioli, să fie învinuit de înaltă trădare? Gândiţi-vă bine, domnule comisar, e ceva care nu poate fi cu putinţă.

— Domnule Bonacieux, — rosti comisarul privindu-l pe acuzat, ca şi cum ochii lui mici s-ar fi priceput să citească până în adâncul inimilor, — domnule Bonacieux, dumneata ai o soţie, nu-i aşa?

— Da, domnule, — răspunse negustorul dârdâind de teamă, căci presimţea că lucrurile începeau să se încurce — mai bine zis, aveam una.

— Cum! Aveai una! Dar ce-ai făcut cu ea, dacă n-o mai ai?

— Mi-a fost răpită, domnule.

— Ţi-a fost răpită? Aşa?

Bonacieux simţea după acest "aşa" că treburile se încurcau din ce în ce mai rău.

— Va să zică ţi-a fost răpită? — urmă comisarul, — şi nu cumva ştii cine ţi-a răpit-o?

— Mi se pare că-! cunosc.

— Cine-i?

— Ţin să vă spun, domnule comisar, că nu ştiu nimic sigur, bănuiesc numai.

— Şi pe cine bănuieşti? Haide, vorbeşte deschis. Domnul Bonacieux era în mare încurcătură; trebuia să tăgăduiască totul, sau să mărturisească totul? Tăgăduind, ar fi dat poate de bănuit că ştie prea multe şi că se fereşte să vorbească; spunând tot ce ştia, dădea măcar dovadă de bunăvoinţă. Se hotărî deci să mărturisească.

— Bănuiesc, — începu el, — pe un bărbat înalt, oacheş, semeţ, ai zice că-i un mare senior; după cât mi se pare, ne-a urmărit de mai multe ori când mă duceam s-o aştept pe nevastă-mea în faţa porţii Luvrului, ca s-o duc acasă.

Comisarul păru cuprins de oarecare nelinişte.

— Şi cum îl cheamă? întrebă el.

— Oh, în privinţa numelui nu pot să vă spun nimic; dar dacă l-aş mai întâlni vreodată, fiţi pe pace, l-aş recunoaşte şi dintr-o mie !

Faţa comisarului se încruntă.

— Zici că l-ai recunoaşte dintr-o mie? urmă el.

— Adică, — se răzgândi Bonacieux, văzând că o scrintise, — adică vreau să spun...

— Ai spus că l-ai recunoaşte, — întări comisarul, — bine, pentru azi e destul. Înainte de a continua interogatoriul trebuie să dau de ştire cuiva că dumneata îl cunoşti pe acela care ţi-a răpit soţia.

— Dar n-am spus că-l cunosc, strigă Bonacieux deznădăjduit. V-am spus dimpotrivă...

— Luaţi-l de aici, porunci comisarul celor doi paznici.

— Şi unde să-l ducem? întrebă grefierul.

— Într-o celulă...

— În care anume?

— În care! În prima care s-o nimeri, numai să se închidă bine, răspunse comisarul cu nepăsare care-l îngrozi pe sărmanul Bonacieux.

— Vai de capul meu! îşi zise el. A dat năpasta peste mine. Cine ştie ce crimă groaznică o fi făcut nevastă-mea. Aici se crede că suntem înţeleşi şi o să mă pedepsească o dată cu ea; or fi tras-o de limbă şi ea o fi mărturisit că mi-a spus toate ale ei: femeia-i slabă din fire! Auzi, celulă! Prima care s-o nimeri! Aşa a spus! O noapte trece numaidecât; şi mâine, la roată, la spânzurătoare! Oh, Doamne, Dumnezeule! Ai milă de mine!

Fără să se sinchisească de văicărerile jupânului Bonacieux, văicăreli cu care, de altfel, trebuie să fi fost deprinşi, cei doi paznici îl apucară pe arestat, fiecare de un braţ şi-l duseră cu ei în vreme ce comisarul scria în grabă o scrisoare pe care grefierul o aştepta.

Bonacieux nu închise ochii toată noaptea şi nu din pricină că celula ar fi fost prea nesuferită, dar grijile lui erau din cale afară de mari. Rămase toată noaptea pe un scăunel de lemn, tresărind la cel mai mic zgomot şi când primele raze ale dimineţii se furişară în celulă, i se păru că zorile lunecau în valuri cernite.

Auzind că se trăgea zăvorul, tresări deodată înspăimântat. Credea că vine cineva să-l ridice şi să-l ducă să-i taie capul; de aceea când în locul călăului, pe care-l aştepta îi văzu doar pe comisarul şi grefierul din ajun, era cât p-aci să le sară de gât.

— Chestiunea dumitale s-a încurcat şi mai rău de aseară, stimabile, — îi spuse comisarul, — şi te sfătuiesc să mărturiseşti

tot, tot, căci numai o căinţă adevărată te-ar mai putea scuti de mânia cardinalului.

— Dar sunt gata să spun tot, — se tângui Bonacieux. — adică tot ce ştiu. Vă rog întrebaţi-mă.

— În primul rând, spune-mi unde e soţia dumitale.

— V-am mai spus că a fost răpită.

— Da, dar datorită dumitale, ieri la cinci după-amiază, a fugit.

— Soţia mea a fugit! se miră Bonacieux. Vai, nenorocita! Domnule, dacă a fugit, apoi nu-i din vina mea, v-o jur.

— Atunci ce-ai căutat la domnul d'Artagnan, vecinul dumitale, cu care ai avut o lungă consfătuire în timpul zilei?

— Aşa e, domnule comisar, da, aşa e şi uite, mărturisesc că am greşit. Da, am fost la domnul d'Artagnan.

— Şi în ce scop te-ai dus la el?

— Vream să-l rog să-mi dea o mână de ajutor, ca să-mi găsesc soţia. Credeam că aveam dreptul s-o caut; pe cât se pare însă, m-am înşelat şi vă rog să mă iertaţi.

— Şi ce-a răspuns domnul d'Artagnan?

— Domnul d'Artagnan mi-a făgăduit sprijinul său; dar foarte curând mi-am dat seama că-mi trage chiulul.

— Umbli să înşeli justiţia! Domnul d'Artagnan a încheiat o înţelegere cu dumneata şi pe temeiul acestei înţelegeri a pus pe fugă oamenii poliţiei care o arestaseră pe soţia dumitale şi a sustras-o urmăritorilor.

— Cum? Domnul d'Artagnan a răpit-o pe soţia mea! Ei, asta-i mai bună ca toate!

— Din fericire, domnul d'Artagnan se află în mâinile noastre şi veţi fi puşi faţă în faţă.

— Pe legea mea, cu atât mai bine! — se bucură Bonacieux, — nu-mi pare rău să dau şi eu cu ochii de un cunoscut.

— Aduceţi aici pe domnul d'Artagnan, porunci comisarul celor doi paznici.

Aceştia veniră împreună cu Athos.

— Domnule d'Artagnan, — îi spuse comisarul lui Athos, — spune tot ce s-a petrecut între dumneata şi domnul acesta.

— Dar, — sări Bonacieux, — domnia-să nu-i domnul d'Artagnan!

— Cum! Nu e domnul d'Artagnan? întrebă comisarul.

— Nici pomeneală, răspunse Bonacieux.

— Atunci cum îl cheamă pe domnul? mai întrebă comisarul.

— N-am cum să vă spun, că nu-l cunosc.

— Cum? Nu-l cunoşti?

— Nu.

— Nu l-ai văzut niciodată?

— Ba da; dar nu ştiu cum îl cheamă.

— Numele dumitale? întrebă comisarul.

— Athos, răspunse muşchetarul.

— Bine, dar ăsta nu-i un nume de om; e nume de munte! se răsti bietul comisar, care începea să-şi piardă capul.

— E numele meu, răspunse liniştit Athos.

— Totuşi ai supus că te numeşti d'Artagnan.

— Eu?

— Da, dumneata.

— Adică mie mi-au spus alţii: Dumneata eşti domnul d'Artagnan. Am răspuns: Aşa credeţi? Soldaţii care m-au ridicat strigau că ei ştiu mai bine ca mine. N-am vrut să-i contrazic. Dealtminteri, aş fi putut să mă înşel.

— Domnule, îţi baţi joc de înalta autoritate a justiţiei?

— Ba de loc, spuse liniştit Athos.

— Dumneata eşti domnul d'Artagnan.

— Vedeţi că mi-o spuneţi din nou.

— Ascultaţi-mă pe mine, domnule comisar, — se amestecă la rândul lui Bonacieux, — nu mai încape nici o îndoială în privinţa asta. Domnul d'Artagnan e chiriaşul meu, aşa că, deşi nu-şi plăteşte chiria, sau poate tocmai din pricina asta, e firesc să-l cunosc. Domnul d'Artagnan e un tânăr abia de vreo nouăsprezece sau douăzeci de ani, pe câtă vreme dumnealui are cel puţin treizeci de ani. Domnul d'Artagnan face parte din gărzile domnului des Essarts, pe când domnia-sa e din compania muşchetarilor domnului Tréville. Priviţi uniforma, domnule comisar, priviţi uniforma.

— Aşa e, — mormăi comisarul, — ducă-se naibii, aşa e!

Tocmai atunci uşa se dădu de perete şi un curier, însoţit de unul din paznicii de la intrarea Bastiliei, înmâna comisarului o scrisoare.

— Vai de capul ei! izbucni comisarul.

— Cum? Ce e? De cine vorbiţi? Cred că nu de nevastă-mea!

— Ba, tocmai de ea! Uite că ţi s-a înfundat acum!

— Cum asta! — strigă negustorul, scos din minţi, — vă rog spuneţi-mi şi mie pentru ce să mi se pună în spinare ce face nevastă-mea, câtă vreme eu sunt la închisoare.

— Pentru că ce face acum e urmarea unei urzeli pe care aţi ticluit-o împreună, a unei urzeli drăceşti!

— Vă jur, domnule comisar, că greşiţi amarnic; vă jur că n-am habar de ce trebuia să facă nevastă-mea, că sunt cu totul străin de tot ce a făcut, iar dac-a făcut prostii, mă lepăd de ea, o fac de ocară, o afurisesc.

— Uf! Ce om! — spuse Athos comisarului, — dacă nu mai aveţi nevoie de mine, atunci trimiteţi-mă d-aici. Prea e plicticos domnul Bonacieux al dumneavoastră!

— Duceţi-i îndărăt pe arestaţi în celulele lor, — porunci comisarul arătând cu aceeaşi mişcare pe Athos şi Bonacieux — şi păziţi-i mai straşnic ca oricând.

— Totuşi, — spuse Athos, liniştit ca de obicei — dacă aveţi treabă cu domnul d'Artagnan, nu prea văd cum aş putea să-i ţin eu locul.

— Faceţi ce-am spus! — răcni comisarul, — şi taina cea mai grozavă! Aţi înţeles?

Athos îşi urmă paznicii, ridicând din umeri, iar celălalt văicărindu-se atât de jalnic, încât ar fi muiat şi inima unui tigru.

Bonacieux a fost dus în aceeaşi celulă în care-şi petrecuse noaptea şi lăsat acolo toată ziulica. Aşa că toată ziulica negustorul de mărunţişuri s-a bocit, ca unul ce nu era în stare să ţină spada în mână, după cum ne-a spus-o chiar el.

Seara, cam pe la nouă, când se hotărâse tocmai să se urce în pat, auzi paşi prin gang. Paşii se apropiau de celula lui, uşa se deschise şi paznicii se iviră în prag.

— Urmează-mă, îi porunci un ofiţer de poliţie care intrase în urma paznicilor.

— Să vă urmez! — strigă Bonacieux, — să vă urmez la ora asta! şi unde anume, Doamne, Dumnezeule?

— Acolo unde avem poruncă să te ducem.

— Dar ăsta nu-i un răspuns.

— E totuşi singurul pe care putem să ţi-l dăm.

— Of, Doamne! Dumnezeule! — se jelui bietul negustor, — de data asta s-a sfârşit cu mine!

Şi fără nici o împotrivire urmă în chip mecanic pe ostaşii sosiţi ca să-l ridice.

Străbătu acelaşi gang pe unde venise, trecu întâi printr-o curte, apoi printr-un al doilea corp de clădiri; în sfârşit, la poartă zări o trăsură înconjurată de patru ostaşi călări. Îl urcară în trăsură; ofiţerul de poliţie se aşeză lângă el, uşa trăsurii fu încuiată cu cheia şi amândoi se treziră într-un soi de închisoare pe roate.

Trăsura se urni din loc; încet-încet, ca un dric. Printre gratiile zăvorâte arestatul zărea casele şi caldarâmul, atâta tot; dar ca un adevărat parizian, Bonacieux recunoştea fiecare stradă după stâlp, după firme, după felinare. Când să ajungă în dreptul Sfântutui Paul, locul unde ispăşeau condamnaţii Bastiliei, se simţi gata să leşine şi îşi făcu de două ori semnul crucii. Crezuse că trăsura se opreşte acolo. Dar, trăsura trecu mai departe.

Ceva mai încolo, începu iarăşi să dârdâie de groază, când o apucară de-a lungul cimitirului Sfântului Ion, unde erau înmormântaţi criminalii împotriva statului. Un singur lucru îl mai linştea: înainte de a fi îngropaţi, condamnaţilor li se taie de obicei capul. Dar capul lui mai era încă pe umeri. Când văzu însă că trăsura ia calea spre Place de Greve, când zări acoperişurile ţuguiate ale primăriei, când îşi dădu seama că trăsura trece sub arcadă, îşi închipui că se şi sfârşise cu el; vru să se spovedească ofiţerului de poliţie şi întâmpinând împotrivire, scoase nişte urlete atât de cumplite, încât acesta îl ameninţă că de va mai răcni aşa, îi va pune un căluş în gură.

Această ameninţare îl mai linişti pe Bonacieux; dacă ar fi fost executat în Place de Greve ar fi fost de prisos să i se mai puie căluş, căci ajunseseră în preajma locului de execuţie. Într-adevăr, trăsura trecu de piaţa blestemată fără a se opri. Mai rămânea de temut doar acea Croix du Trahoir şi trăsura o luase tocmai într-acolo.

De data asta nu mai încăpea nici o îndoială: în piaţa Croix du Trahoir ispăşeau criminalii de rând; Bonacieux se mângâiase cu gândul că lui i s-ar cuveni sau piaţa Sfântului Paul sau Place de Greve. Aşadar, aici în piaţa Croix du Trahoir se va sfârşi cu călătoria şi cu soarta lui! Nu putea zări încă nefericita aceea de cruce, dar parcă o simţea ieşindu-i în întâmpinare. La vreo douăzeci de paşi de locul execuţiei, auzi larmă şi trăsura se opri.

Era mai mult decât putea îndura bietul Bonacieux; zdrobit de nesfârşitele zguduiri prin care trecuse, scoase un geamăt uşor care putea fi lesne luat drept ultimul oftat al unui muribund şi îşi pierdu cunoştinţa.

Capitolul XIV Omul din Meung

Mulţimea se strânse acolo nu pentru a aştepta pe un om care trebuia să fie spânzurat, ci pentru a se zgâi la unul care fusese spânzurat.

După ce se opri o clipă, trăsura o porni din nou, străbătu gloata, îşi urmă drumul, o apucă pe strada Saint-Honore, cârmi pe strada Bons-Enfants şi se opri în faţa unei porţi joase. Poarta se deschise; doi paznici îl primiră în braţe pe Bonacieux, sprijinit de ofiţerul de poliţie; îl împinseră pe o alee, îl puseră să urce o scară şi îl lăsară într-o anticameră.

Făcuse toate mişcările în chip mecanic.

Umblase aşa cum se umblă în vis; zărise toate lucrurile ca prin negură; urechile lui prinseseră sunete fără însă a le înţelege; ar fi putut să-l execute în clipa aceea şi n-ar fi făcut o singură mişcare ca să se apere, n-ar fi scos un singur strigăt că să ceară îndurare.

Rămase astfel pe banchetă, cu spinarea rezemată de zid şi cu braţele atârnate, în locul unde-l puseseră paznicii.

Totuşi, privind în jurul lui, nu zări nici un obiect ameninţător, nimic nu arăta că l-ar paşte vreo primejdie adevărată: bancheta era destul de moale, pereţii acoperiţi cu o frumoasă piele de Cordova, perdelele mari din damasc roşu fâlfâiau în faţa ferestrei, strânse în şnururi de aur; începu să priceapă încet-încet, că spaima lui era fără rost şi încercă să-şi mişte capul la dreapta şi la stânga, în jos şi în sus. Văzând că nimeni nu se împotriveşte acestor mişcări, îşi simţi inima venindu-i la loc şi îndrăzni să-şi îndrepte un picior, apoi celălalt; în sfârşit, sprijinindu-se cu amândouă mâinile, se ridică de pe banchetă şi văzu că poate sta în sus.

Tocmai atunci, un ofiţer, cu chipul blând, deschise o uşă, în vreme ce schimba şi câteva cuvinte cu cineva din camera alăturată; se întoarse apoi către arestat:

— Dumneata eşti numitul Bonacieux? întrebă el.

— Da domnule ofiţer, — îngăimă negustorul de mărunţişuri, mai mult mort decât viu, — sluga dumneavoastră.

— Intră, zise ofiţerul.

Şi se dădu în lături, ca celălalt să poate trece. Negustorul se supuse fără a crâcni şi intră în camera unde părea a fi aşteptat.

Era un cabinet mare cu pereţii numai arme de atac şi de apărare, cu ferestrele închise, cu aerul înăbuşitor şi în care se făcuse foc, deşi nu trecuse încă luna septembrie. O masă pătrată, acoperită cu cărţi şi hârtii, peste care fusese întins un plan uriaş al oraşului la Rochelle, ocupa mijlocul încăperii.

În picioare, în faţa căminului, stătea un bărbat de talie mijlocie cu ţinută mândră şi aleasă, cu ochii pătrunzători, cu fruntea largă, cu faţa uscăţivă, prelungită încă printr-un cioc ascuţit pe care-l întregea o pereche de mustăţi. Cu toate că bărbatul n-avea decât treizeci şi şase sau treizeci şi şapte de ani, părul, mustaţa şi ciocul erau cărunte. Chiar fără spadă, avea înfăţişare de războinic, iar cizmele-i din piele de bivol, uşor prăfuite, arătau că în ziua aceea călărise.

Acest bărbat era Armand-Jean Duplessis, cardinal de Richelieu, dar nu aşa cum ne este înfăţişat de obicei, cocârjat ca un moşneag, suferind ca un mucenic, cu trupul istovit, cu vocea stinsă, îngropat într-un fotoliu uriaş ca într-un mormânt deschis de cu vreme, nemaitrăind decât prin puterea geniului său şi înfruntând Europa doar prin vlaga veşnică a gândirii sale; ci era cardinalul aşa cum arăta într-adevăr pe vremea aceea, adică un cavaler dibaci şi curtenitor, firav la trup, e drept, dar tare prin acea putere lăuntrică, datorită căreia a putut fi unul din cei mai aleşi bărbaţi care au trăit vreodată; pregătindu-se, în sfârşit — după ce-l sprijinise pe ducele de Nevers în ducatul său din Mantua şi după ce cucerise Nâmes, Castres şi Uzes — pregătindu-se să-i alunge pe englezi din insula Ré şi să înceapă asediul oraşului La Rochelle.

La prima vedere, aşadar, nimic din înfăţişare nu-l trăda pe cardinal şi ar fi fost cu neputinţă acelora care nu-l văzuseră la faţă să ghicească înaintea cui se aflau.

Bietul negustor rămăsese în picioare la uşă, în vreme ce ochii înaltului dregător, mai sus-zugrăviţi, se pironeau asupra lui, de parcă ar fi vrut să-i pătrundă în adâncurile trecutului.

— E Bonacieux cel cu pricina? întrebă el după o clipă de tăcere.

— Da, monseniore, răspunse ofiţerul.

— Bine, dă-mi hârtiile de colo şi lasă-ne singuri.

Ofiţerul luă de pe masă hârtiile arătate, le înmâna celui care i le ceruse, se înclină până la pământ şi ieşi.

Bonacieux îşi dădu seama că acele hârtii erau interogatoriile ce-i fuseseră luate la Bastilia. Când şi când bărbatul din faţa căminului îşi ridică ochii de pe hârtii şi-i împlânta, ca două pumnale, până în străfundul inimii sărmanului negustor.

După zece minute de citit şi zece secunde de cercetare, cardinalul era lămurit.

— Căpăţâna asta n-a urzit în viaţa ei, — murmură el, — totuşi, să mai vedem.

— Eşti învinuit de înaltă trădare, începu cardinalul răspicat.

— Mi s-a mai spus asta, monseniore, — se tângui Bonacieux, dându-i şi el anchetatorului titlul pe care i-l dăduse ofiţerul, — dar vă jur că n-am habar de aşa ceva.

Cardinalul îşi opri un zâmbet.

— Ai uneltit împreună cu soţia dumitale, cu doamna de Chevreuse şi cu milord, duce de Buckingham.

— Adevărat, monseniore, am auzit în gura ei numele astea.

— Şi cu ce prilej?

— Zicea că domnul cardinal de Richelieu l-a ademenit pe ducele de Buckingham să vină la Paris, ca să-l dea gata şi o dată cu el s-o dea gata şi pe regină.

— Spunea ea aşa? se răsti cardinalul scos din sărite.

— Da, monseniore, dar eu i-am spus că nu face bine că vorbeşte asemenea lucruri şi că eminenţa sa nu-i în stare să...

— Gura, nătărăule! îi tăie vorba cardinalul.

— Aşa mi-a răspuns şi nevastă-mea, monseniore.

— Ştii cine ţi-a răpit soţia?

— Nu ştiu, monseniore.

— Şi nici nu bănuieşti?

— Ba da, monseniore, dar mi se pare că bănuielile mele l-au cam necăjit pe domnul comisar, aşa că nu le mai am.

— Soţia dumitale a fugit; ştiai asta?

— Nu, monseniore, am aflat abia în închisoare şi tot prin domnul comisar, care e un om foarte cumsecade.

Cardinalul îşi stăpâni un zâmbet.

— Va să zică nu mai ştii nimic despre soţia dumitale, după ce a fugit?

— Nu mai ştiu nimic, monseniore, dar eu zic că s-o fi întors la Luvru.

— Azi noapte la unu, nu se întorsese încă.

— Ah! Dumnezeule! Dar ce-o mai fi cu ea?

— Aflăm noi, fii pe pace; nimic nu i se poate ascunde cardinalului; cardinalul ştie tot.

— În cazul ăsta, monseniore, credeţi că domnul cardinal ar binevoi să-mi spună şi mie ce-o mai fi cu nevastă-mea?

— Poate că da, mai întâi însă trebuie să mărturiseşti tot ce ştii în privinţa legăturilor dintre soţia dumitale şi doamna de Chevreuse.

— Dar, monseniore, n-am habar, n-am văzut-o niciodată.

— Când te duceai după soţia dumitale la Luvru, ea se întorcea de-a dreptul acasă?

— Aproape niciodată, avea treabă cu nişte negustori de pânzeturi şi o duceam la ei.

— Şi citi negustori de pânzeturi erau?

— Doi, monseniore.

— Unde locuiesc?

— Unul pe strada Vaugirard, celălalt pe stradă La Harpe.

— Intrai şi dumneata cu dânsa la ei?

— Niciodată, monseniore, o aşteptam la uşă.

— Şi ce scornea ca s-o laşi să intre aşa, singură?

— Nu scornea nimic; îmi spunea s-o aştept şi eu o aşteptam.

— Eşti un soţ îndatoritor, scumpul meu domn Bonacieux, zise cardinalul.

"Mi-am spus «scumpul meu domn», gândi în sinea lui negustorul; drace, lucrurile merg strună!"

— Ai recunoaşte uşile acelea?

— Da.

— Ştii numerele caselor?

— Da.

— Care anume?

— Nr. 25 din stradă Vaugirard; nr, 75 în stradă La Harpe.

— Bine, încuviinţă cardinalul.

Spunând acest cuvânt, luă un clopoţel de argint şi sună; ofiţerul intră din nou.

— Du-te şi caută-l pe Rochefort, — îi şopti el, — şi dacă s-a întors, să vină îndată la mine.

— Contele e aici, — vesti ofiţerul, — şi cere stăruitor să vorbească eminenţei voastre.

— Să vină atunci, să vină! porunci nerăbdător Richelieu.

Ofiţerul se repezi afară cu grabă pe care slujitorii cardinalului o puneau care mai de care, ca să-i îndeplinească poruncile.

— Eminenţa voastră! mormăi Bonacieux, holbându-şi năucit ochii.

Abia plecase ofiţerul şi uşa se deschise iarăşi, lăsând să pătrundă în cameră un nou oaspete.

— El e! strigă Bonacieux.

— Care el? întrebă cardinalul.

— Care mi-a răpit nevasta.

Cardinalul sună iarăşi. Ofiţerul se ivi în prag.

— Daţi-l în primire celor doi paznici şi să aştepte acolo până ce-l voi chema iarăşi.

— Nu, monseniore, nu, nu e el! — se repezi Bonacieux, — m-am înşelat, e cu totul altul; nici nu-i seamănă; dumnealui e om cumsecade.

— Luaţi-l de aici pe nătărăul ăsta! porunci cardinalul.

Ofiţerul îl apucă pe Bonacieux de subsoară şi-l duse până în anticameră, unde-l dădu iarăşi celor doi paznici.

Noul sosit îl urmări nerăbdător cu privirea pe Bonacieux până când ieşi din cameră şi, îndată ce uşa se închise în urma lui; se apropie de cardinal şi-i spuse:

— S-au văzut.

— Cine? întrebă eminenţa sa.

— Ea şi el.

— Regina şi ducele? întrebă Richeliu.

— Da.

— Unde asta?

— La Luvru.

— Eşti sigur?

— Cât se poate de sigur.

— De unde ştii?

— De la doamna de Lannoy care, după cum ştiţi, este întru totul credincioasă eminenţei voastre.

— Şi de ce n-a spus numaidecât?

— Fie din întâmplare, fie din temere, regina a trimis pe doamna de Surgis să doarmă în camera ei şi a păzit-o toată ziua.

— Bine, suntem învinşi. Dar lasă că ne mai răfuim noi!

— Vă voi ajuta din toată inima, monseniore, fiţi pe pace!

— Cum s-au petrecut lucrurile?

— La douăsprezece şi jumătate noaptea regina era cu însoţitoarele ei.

— Unde?

— În dormitor.

— Bine.

— Când, iată că i se aduce o batistă din partea femeii cu rufăria...

— Pe urmă?

— Deodată regina, a părut foarte tulburată şi cu tot fardul care-i acoperea faţa, a pălit.

— Pe urmă, pe urmă!

— S-a ridicat în picioare şi cu vocea schimbată a spus: "Doamnelor, aşteptaţi-mă zece minute şi mă întorc". A deschis apoi uşa iatacului şi a ieşit.

— De ce n-a venit doamna de Lannoy chiar atunci ca să te înştiinţeze?

— Nu era încă nimic sigur; de altfel, regina spusese: "Doamnelor, aşteptaţi-mă" şi n-ar fi îndrăznit să iasă din cuvântul reginei.

— Cât timp a lipsit regină din cameră?

— Trei sferturi de oră.

— Nici una din doamnele de onoare n-o însoţea?

— Numai dona Estefana.

— După aceea s-a întors?

— Da, dar ca să ia o casetă de lemn de trandafir cu iniţialele ei şi ca să plece iarăşi.

— Când s-a întors, a adus înapoi caseta?

— Nu.

— Doamna de Lannoy ştie ce se află în caseta aceea?

— Da, eghileţii[15] în diamante pe care maiestatea să i-a dăruit reginei.

— Va să zică s-a întors fără casetă?

— Da.

— Şi doamna de Lannoy crede că regina i-a dat lui Buckingham!

— E chiar convinsă.

— Cum aşa?

— În cursul zilei, doamna de Lannoy, în calitatea ei de doamna care are în grijă îmbrăcămintea reginei, a căutat caseta şi, negăsind-o, a făcut pe îngrijorata şi în cele din urmă a întrebat-o pe regină dacă nu ştie unde e caseta.

— Şi atunci regina…

— Regina s-a făcut roşie ca focul şi a răspuns că-şi stricase în ajun unul din ciucuri şi l-a trimis giuvaergiului să-l dreagă.

— Să treacă cineva pe acolo ca să ne încredinţăm dacă e sau nu adevărat.

— Am trecut eu.

— Ce zice giuvaergiul?

— Giuvaergiul n-are habar.

— Bine! Bine! Rochefort, totul nu-i încă pierdut; ba poate… poate că e chiar mai bine aşa!

— Şi ceea ce nu pun la îndoială e că geniul eminenţei voastre…

— Va şti să îndrepte gugumăniile slujitorului său, nu-i aşa?

— E tocmai ceea ce aş fi spus şi eu dacă eminenţa voastră m-ar fi lăsat să sfârşesc.

— Acum ştii unde se ascundeau ducesa de Chevreuse şi ducele de Buckingham?

— Nu, monseniore, în privinţa asta oamenii mei n-au putut să-mi spună nimic sigur.

— Uite că eu ştiu.

— Dumneavoastră, monseniore?

— Da, sau măcar bănuiesc. Unul stătea pe strada Vaugirard nr. 25, iar celălalt pe stradă La Harpe nr. 75.

— Doreşte eminenţa voastră să trimit să-i aresteze pe amândoi?

— Ar fi prea târziu, trebuie să fi plecat.

— Totuşi, am putea cerceta.

---

[15] Colier făcut din ciucuri (eghileţi) încrustaţi cu pietre scumpe.

— Ia zece oameni din garda mea şi să scotocească amândouă casele.

— Alerg, monseniore.

Rochefort ieşi ca un vârtej.

Rămas singur, cardinalul stătu o clipă pe gânduri apoi sună a treia oară.

Acelaşi ofiţer se ivi iarăşi.

— Să intre arestatul, porunci cardinalul.

Jupân Bonacieux fu adus din nou şi la un semn al cardinalului ofiţerul se retrase.

— M-ai înşelat, spuse cu asprime cardinalul.

— Eu? — strigă Bonacieux, — eu să înşel pe eminenţa voastră!

— Soţia dumitale când se ducea în strada Vaugirard şi în stradă La Harpe, nu se ducea la negustori de pânzeturi.

— Dar atunci, la cine se ducea, Doamne sfinte?

— Se ducea la ducesa de Chevreuse şi la ducele de Buckingham.

— Aşa e, — zise Bonacieux, — căutând să-şi adune amintirile; da, chiar aşa. Eminenţa voastră are dreptate. Eu i-am spus de multe ori nevesti-mi că-i de mirare că nişte negustori de pânză să stea în asemenea case, în case fără firme şi de fiecare dată ea se pornea pe râs. Vai, monseniore, — urmă Bonacieux, aruncându-se la picioarele eminenţei, — vai, cum se vede că sunteţi cardinalul, marele cardinal, omul de geniu pe care toată lumea îl ridică în slăvi!

Oricât de ieftină era această izbândă asupra unui om de rând ca Bonacieux, totuşi cardinalul se bucură o clipă; şi numaidecât, la un nou gând ce-i răsări în minte, pe buze îi flutură un surâs; întinse negustorului mâna, spunându-i:

— Ridică-te, prietene, eşti un om de treabă!

— Cardinalul mi-a întins mâna, am atins mâna marelui om! — strigă Bonacieux, — înălţimea să mi-a spus "prietene"'!

— Da, prietene, da, — urmă cardinalul, cu acel glas părintesc pe care şi-l potrivea uneori, dar care nu putea păcăli decât pe cei care nu-l cunoşteau, — şi fiindcă ai fost bănuit pe nedrept, uite, ţi se cuvine o despăgubire. Ia punga asta cu o sută de pistoli şi iartă-mă.

— Să vă iert eu, monseniore! zise Bonacieux, codindu-se să ia punga, de teamă că aşa-zisul dar să nu fie decât o glumă.

Aveţi tot dreptul să poruncişi arestarea mea, aveţi dreptul să puneţi să mă schinguiască, aveţi dreptul să mă trimiteţi la spânzurătoare: sunteţi stăpânul şi nici n-aş fi putut crâcni măcar. Să vă iert eu pe dumneavoastră, monseniore! Vai, dar cum vă puteţi gândi la aşa ceva!

— Ah! dragă domnule Bonacieux, ştii să fii mărinimos, îmi dau seama şi-ţi mulţumesc. Atunci vei lua pungă şi vei pleca nu prea nemulţumit de aici, nu-i aşa?

— Plec fericit, monseniore!

— Adio deci, sau mai curând, la revedere, căci sper să ne mai vedem.

— De câte ori veţi dori, monseniore, sunt la ordinele eminenţei voastre.

— O să fie destul de des, fii pe pace; m-a încântat nespus convorbirea cu dumneata.

— Vai monseniore!

— La revedere, domnule Bonacieux, la revedere.

Cardinalul îi făcu un semn cu mâna, la care Bonacieux răspunse cu o plecăciune până la pământ; apoi ieşi de-a-ndăratelea şi când ajunse în anticameră, cardinalul îl auzi ţipând cât îl ţinea gura: Trăiască monseniorul! Trăiască eminenţa sa! Trăiască marele cardinal! Prelatul ascultă zâmbind această gălăgioasă trâmbiţare a unor simţăminte înflăcărate, apoi când strigătele lui Bonacieux se pierdură în depărtare, murmură:

— Bine, iată un om care de aci încolo îşi va da viaţa pentru mine.

Şi cardinalul începu să cerceteze cu mare încordare harta oraşului La Rochelle, care, după cum am mai spus, se afla întinsă pe biroul lui; însemna cu un creion linia pe unde trebuia să treacă peste optsprezece luni faimosul dig ce avea să închidă portul cetăţii asediate.

În vreme ce stătea adâncit în planurile lui strategice, uşa se deschise şi intră Rochefort.

— Ei, cum e? întrebă repede cardinalul, ridicându-se cu o grabă ce dovedea cât de însemnată era pentru el însărcinarea încredinţată contelui.

— Iată cum e, — răspunse acesta, — în casele amintite de eminenţa voastră, au locuit într-adevăr o tânără de douăzeci şi şase, douăzeci şi şapte de ani şi un bărbat de treizeci şi cinci-

patruzeci de ani, cea dintâi patru zile şi al doilea cinci zile, dar femeia a plecat astă-noapte, iar bărbatul azi de-dimineaţă.

— Ei erau! — strigă cardinalul privind pendulă, — acum însă, e prea târziu să trimitem după ei; ducesă e la Tours şi ducele la Boulogne. O să le luăm urma la Londra.

— Care e porunca eminenţei voastre?

— Nici un cuvânt despre ce s-a petrecut; regina să rămână la adăpost de orice, să n-aibă habar că-i cunoaştem taina; să creadă că suntem pe urmele unei uneltiri oarecare. Trimite-mi pe ministrul justiţiei, pe Séguier.

— Şi cu omul acela ce-a făcut eminenţa voastră?

— Cu care om? întrebă cardinalul.

— Cu acel Bonacieux?

— Am făcut din el tot ce se putea face. De azi înainte îşi va iscodi soţia.

Contele de Rochefort se înclină în semn de admiraţie pentru neîntrecuta înţelepciune a stăpânului şi se retrase.

Rămas singur, cardinalul se aşeză iarăşi, scrise o scrisoare pe care o pecetlui cu sigilul său personal; apoi sună. Ofiţerul pătrunse în cameră, pentru a patra oară.

— Să vină Vitray, — porunci el, — şi spune-i să se pregătească de drum.

Peste câteva clipe, bărbatul care fusese chemat se şi înfăţişă, gata de călătorie, cu cizme şi pinteni.

— Vitray, — îi spuse cardinalul, — vei pleca numaidecât la Londra. Nu te vei opri deloc în drum; scrisoarea asta e pentru Milady şi i-o vei da în mână. Uite un bon de două sute de pistoli; treci pe la vistiernicul meu şi încasează-l. Vei mai primi tot pe atâta dacă te întorci în şase zile şi-ţi duci la bun sfârşit însărcinarea.

Trimisul cardinalului se înclină fără a scoate o vorbă, luă scrisoarea, bonul de două sute de pistoli şi ieşi.

Iată cuprinsul scrisorii;

"Milady,

Luaţi parte la primul bal la care va fi de faţă ducele de Buckingham. El va purta la haină doisprezece eghileţi în diamante; apropiaţi-vă de el şi tăiaţi doi eghileţi.

De îndată ce aceste giuvaiere vor fi în stăpânirea dumneavoastră, daţi-mi de ştire".

A doua zi după aceste întâmplări, văzând că Athos nu e nicăieri, d'Artagnan şi Porthos îi aduseră la cunoştinţă domnului de Tréville dispariţia prietenului.

Cât priveşte pe Aramis, el ceruse o învoire de cinci zile şi mergea zvonul că se află la Rouen, pentru treburi familiare.

Domnul de Tréville era părintele ostaşilor lui. Cel mai neânsemnat şi mai necunoscut dintre ei, dacă purta uniforma de muşchetar, putea fi sigur de ajutorul şi de sprijinul căpitanului, ca şi cum ar fi fost propriul său frate.

Se duse deci, numaidecât, la procurorul general. Chemat în grabă, ofiţerul care comanda corpul de gardă de la Croix-Rouge lămuri că deocamdată Athos se afla găzduit la închisoarea de la Fort-l'Evêque.

Athos trecuse prin toate încercările la care am văzut că fusese supus şi Bonacieux.

Cunoaştem scena confruntării dintre cei doi deţinuţi. Athos, care până atunci tăcuse chitic, de teamă ca d'Artagnan, hărţuit la rândul lui, să nu fi avut răgazul trebuincios, mărturisi din clipa aceea că numele lui e Athos şi nu d'Artagnan.

Adăugă că nu cunoaşte nici pe domnul, nici pe doamna Bonacieux, că nu vorbise niciodată nici cu unul, nici cu celălalt; că venise cam pe la zece seara la prietenul lui domnul d'Artagnan şi că până atunci fusese la domnul de Tréville, unde luase masa de seară; douăzeci de oaspeţi, adăugă el, pot să aducă mărturie şi dădu numele mai multor gentilomi de seamă, printre care domnul duce de La Tremouille.

Al doilea comisar rămase tot atât de uluit că şi primul faţă de declaraţia simplă şi hotărâtă a acestui muşchetar, pe care ar fi fost bucuros să se răzbune aşa cum le place atât de mult magistraţilor de câte ori le cad în mână militari; dar numele domnului de Tréville şi al domnului duce de La Trémouille îndemnau la chibzuială.

Athos a fost trimis de asemenea acasă, la cardinal, dar, din nefericire, cardinalul se afla la palatul Luvru, la suveran.

Tocmai atunci domnul de Tréville, care părăsise pe procurorul general şi pe comandantul închisorii Fort-l'Evêque

fără să-i fi putut găsi pe Athos, sosi şi el ia maiestatea sa. Fiind căpitan al muşchetarilor, domnul de Tréville putea intra la rege oricând.

Se ştie ce bănuieli avea regele împotriva reginei, bănuieli pe care cardinalul le ţinea mereu treze; când era vorba de intrigă, acesta se ferea mai mult de femei decât de bărbaţi. Una din pricinile de seamă ale acestor bănuieli era mai ales prietenia Anei de Austria pentru doamna de Chevreuse. Aceste două femei îl neliniştea mai mult decât războaiele cu spaniolii, mai mult decât neînţelegerile cu Anglia sau greutăţile financiare prin care trecea Franţa la ochii şi în sufletul lui, doamna de Chevreuse slujea pe regină nu numai în ticluielile politice, dar şi aceasta îl chinuia mai mult încă şi în cele de dragoste.

La primele cuvinte rostite de cardinal despre doamna de Chevreuse, pe care toţi o credeau la Tours, în surghiun, dar care venise la Paris şi vreme de cinci zile cât rămăsese în oraş, poliţia îi pierduse urma, regele îşi ieşi din fire. Plin de toane şi necredincios, regele ţinea să fie poreclit *Ludovic cel Drept* şi *Ludovic cel Cast*. Posteritatea va înţelege cu greu această fire, pe care istoria o tălmăceşte numai prin fapte şi niciodată prin înlănţuiri de judecată.

Când cardinalul adăugă că nu numai doamna de Chevreuse venise la Paris, dar că regina avea iarăşi legături cu ea printr-una din acele întocmiri misterioase care pe atunci se numea o cabală, când destăinui regelui că el, cardinalul, era tocmai gata să descurce iţele încâlcite ale urzelilor, dar din nefericire tocmai când trimisa reginei pe lângă surghiunită putea fi prinsă asupra faptului, împreună cu toate dovezile, un muşchetar îndrăznise să curme cursul justiţiei, năpustindu-se cu spada în mâna asupra unor vrednici slujitori ai legii, care primiseră sarcina să cerceteze nepărtinitor toată chestiunea numai pentru a o aduce regelui la cunoştinţă, Ludovic al XIII-lea nu se mai putu stăpâni; făcu un pas înspre apartamentul reginei, pradă acele cumplite minii mute care, când îl năpădea, împingea acest suveran la cea mai crâncenă cruzime.

Şi totuşi cardinalul nu pomenise încă nici un cuvânt despre ducele de Buckingham.

Tocmai atunci intră şi domnul de Tréville, rece, cuviincios, într-o ţinută fără cusur. Prezenţa cardinalului şi chipul tulburat al regelui îl făcură pe domnul de Tréville să bănuiască ceea ce se

petrecuse. Şi se simţi deodată la fel de tare ca Samson în faţa Filistenilor.

Ludovic al XIII-lea pusese tocmai mâna pe clanţa uşii; la zgomotul ce-l făcuse domnul de Tréville intrând, se întoarse.

— Vii la vreme, domnule, — îi spuse regele, care nu se putea preface atunci când îşi ieşea din fire, — frumoase lucruri aflu despre muşchetarii dumitale.

— Şi eu, — răspunse cu răceală domnul de Tréville, — am venit să destăinuiesc maiestăţii voastre lucruri frumoase despre magistraţii săi.

— Poftim? întrebă regele dispreţuitor.

— Am cinstea să aduc la cunoştinţă maiestăţii voastre,— urmă Tréville pe acelaşi ton, — că o liotă de procurori, de comisari şi de poliţişti, oameni poate vrednici de stimă, dar pe cât se pare grozav de înverşunaţi împotriva uniformei militare, şi-au îngăduit să aresteze într-o casă, apoi să târască în plină stradă şi să arunce în închisoarea de la Fort-l'Eveque şi toate astea pe temeiul unui ordin pe care n-au vrut să mi-l arate, pe unul dintre muşchetarii mei, sau mai curând ai voştri, sire, cu o purtare fără de pată şi o reputaţie aproape ilustră şi pe care maiestatea voastră chiar îl preţuieşte: e domnul Athos!

— Athos, — zise regele mecanic, — da, într-adevăr, cunosc numele ăsta.

— Să binevoiască maiestatea voastră să şi-l amintească: domnul Athos este muşchetarul care în duelul acela de pomină a avut nenorocirea să rănească greu pe domnul de Cahusac. Şi pentru că veni vorba, monseniore,— urmă de Tréville, întorcându-se spre cardinal, — domnul de Cahusac e pe deplin însănătoşit, nu-i aşa?

— Mulţumesc, răspunse cardinalul, muşcându-şi buzele de mânie.

— Domnul Athos se dusese deci să vadă pe unul din prietenii lui, care lipsea atunci de acasă, — urmă domnul de Tréville, — un tânăjr bearnez, cadet în compania domnului des Essarts din gărzile maiestăţii sale; dar abia apucase să intre în camera prietenului şi să ia o carte ca să-l aştepte, că un cârd întreg de zbiri şi de soldaţi, amestecaţi de-a valma, au luat casa cu asalt şi au spart mai multe uşi...

Cardinalul făcu regelui un semn cu mâna vrând să-i spună: "Ştiţi, era pentru chestiunea despre care v-am vorbit".

— Cunoaştem toate astea, — răspunse regele, — au fost făcute în folosul nostru.

— Atunci, — urmă Tréville, — tot în folosul majestăţii voastre au arestat pe unul dintre muşchetarii mei, nevinovat, l-au pus între două străji ca pe-un tâlhar şi l-au plimbat prin mijlocul unei gloate obraznice pe acest bărbat care şi-a vărsat sângele pentru maiestatea voastră şi care este gata să şi-l mai verse şi de azi înainte?

— Cum se poate! — murmură regele mişcat, — lucrurile s-au petrecut aşa cum spui?

— Domnul de Tréville nu spune, — adăugă cardinalul cu cel mai deplin sânge rece, — că acest nevinovat, acest bărbat atât de ales îşi înfipsese spada cu un ceas mai devreme în patru comisari instructori, delegaţi de mine să ancheteze o chestiune de cea mai mare însemnătate.

— Desfid pe eminenţa voastră să-şi dovedească spusele, — se împotrivi domnul de Tréville, cu o sinceritate de gascon neaoş şi cu o asprime de militar, — căci, cu un ceas mai devreme domnul Athos care, trebuie să destăinuiesc maiestăţii voastre, e de neam mare, îmi făcea cinstea să discute în salonul locuinţei mele cu ducele de la Trémouille şi cu contele de Châlus, care luaseră masa la mine.

Regele îl privi pe cardinal.

— Un proces-verbal stă mărturie, — răspunse cu glas tare cardinalul, la întrebarea mută a regelui, — nenorociţii aceia au întocmit unul pe care mi-am luat îngăduinţa să-l înmânez maiestăţii voastre.

— Un proces-verbal al magistraţilor face mai mult de-cât cuvântul de cinste al unor militari? întrebă mândru Tréville.

— Haide, haide, Tréville, încetează odată, îi spuse regele.

— Dacă eminenţa să are unele bănuieli cu privire la vreunul din muşchetarii mei, — urmă Tréville, — justiţia domnului cardinal este destul de cunoscută ca să cer chiar eu o anchetă.

— În casa unde a avut loc această descindere a justiţiei, — urmă cardinalul cu acelaşi sânge rece, — locuieşte, mi se pare, un bearnez, prieten cu muşchetarul.

— Eminenţa voastră doreşte să vorbeaescă de domnul d'Artagnan.

— Vreau să vorbesc despre un tânăr pe care-l ocrotiţi, domnule de Tréville.

— Da, eminenţa voastră, aşa şi este.

— Nu-l bănuieşti oare pe acest tânăr de a fi dat sfaturi rele...

— Domnului Athos? unui om care are de două ori vârsta lui? — întrerupse domnul de Tréville, — nu monseniore, de altfel, domnul d'Artagnan a petrecut seara la mine acasă.

— Ciudat lucru, se miră cardinalul, toată lumea a petrecut seara la dumneata?

— Oare eminenţa sa pune la îndoială cuvântul meu? întrebă Tréville, stacojiu de mânie până în vârful urechilor.

— Nu, ferească sfântul!— zise cardinalul, — o întrebare numai: la ce oră a fost la dumneata?

— Pot să răspund lămurit eminenţei voastre, că atunci când a intrat la mine, am văzut că pendula arăta nouă şi jumătate, deşi aş fi crezut că era mai târziu.

— Şi la ce oră a plecat de la dumneata?

— La zece şi jumătate, cu un ceas după cele întâmplate.

— Totuşi, — răspunse cardinalul care nu punea o clipă la îndoială bună credinţă a lui Tréville, dar care simţea că victoria îi scapă din mâini, — totuşi, domnul Athos a fost găsit în casa aceea de pe strada Groparilor.

— Şi de când un prieten nu are voie să se ducă la prietenul lui? Adică un muşchetar din compania mea n-are voie să aibă legături frăţeşti cu un ostaş din compania domnului des Essarts?

— Nu atunci când casa unde se înfrăţeşte cu acest prieten dă de bănuit.

— Aşa e, Tréville, casa aceea e cam deocheată, — încuviinţă regele, — poate că nu ştiai?

— Într-adevăr, sire, nu ştiam aşa ceva. La urma urmelor, casa poate da de bănuit de sus până jos, dar tăgăduiesc că ar avea ceva necurat în partea locuită de domnul d'Artagnan; căci pot să spun cu tărie, sire, că, aşa cum l-am auzit vorbind, nu se află pe lume slujitor mai credincios maiestăţii sale şi admirator mai înflăcărat al domnului cardinal, ca el.

— Nu e vorba de acel d'Artagnan care l-a rănit într-o zi pe Jussac în întâlnirea aceea nefericită din preajma mânăstirii Carmes-Déchausses? întrebă regele uitându-se la cardinal care se înroşi de ciudă.

— Şi a doua zi pe Bernajoux. Da, sire, da, chiar aşa, maiestatea voastră ţine bine minte.

— Atunci ce hotărâm? întrebă regele.

— Aceasta priveşte pe maiestatea voastră mai mult decât pe mine, răspunse cardinalul. Eu aş stărui asupra vinovăţiei.

— Şi eu o tăgăduiesc, se împotrivi Tréville. Dar maiestatea să are judecători şi aceşti judecători vor hotărî.

— Aşa e, — încuviinţă regele, — să dăm pricină pe mâna judecătorilor, treaba lor e să judece şi vor judeca.

— Numai că, — adăugă Tréville, — e păcat ca în vremile noastre nefericite, viaţa cea mai curată, virtutea cea mai netăgăduită, să nu-l scutească pe un om de ocară şi de prigoană. Şi vă pot încredinţa că armata nu va fi prea mulţumită, să ştie că poate oricând pătimi de pe urma unor urzeli de-ale poliţiei.

Cuvântul era nechibzuit, dar Tréville îi dăduse drumul cu bună ştiinţă. Aştepta o explozie, căci odată aprins fitilul, focul luminează.

— Urzeli de-ale poliţiei! — strigă regele, agăţându-se de cuvintele domnului de Tréville, — urzeli de-ale poliţiei! Dar ce ştii dumneata în privinţa asta, domnule? Vezi de muşchetarii dumitale şi nu mai îmi bate mie capul. Cine te-ar auzi ar crede că dacă, Doamne fereşte, e arestat un muşchetar, atunci toată Franţa e în primejdie. Ce atâta larmă pentru un muşchetar! O să pun să aresteze zece nu unul, ei drăcia Dracului! O sută chiar toată compania... şi nu vreau să crâcnească nimeni.

— Dacă muşchetarii sunt bănuiţi de maiestatea voastră, — începu Tréville, — muşchetarii sunt vinovaţi; de aceea, sire, sunt gata să vă înapoiez spada mea, căci după ce i-a învinuit pe ostaşii mei, nu mă îndoiesc că domnul cardinal va sfârşi prin a mă învinui şi pe mine; aşa că e mai bine să mă predau, pentru a fi alături de domnul Athos, care se află arestat şi de domnul d'Artagnan, care desigur, va fi şi el arestat în curând.

— Cap de gascon, n-o sfârşeşti odată? îl opri regele.

— Sire, — răspunse Tréville fără să-şi domolească glasul, — porunciţi să-mi fie dat îndărăt muşchetarul sau să fie judecat.

— Va fi judecat, întări cardinalul.

— Cu atât mai bine, căci atunci voi cere maiestăţii sale îngăduinţa să-i fiu chiar eu apărător.

Regele se temu de o izbucnire.

— Dacă eminenţa sa, — spuse el, — nu are nimic împotrivă...

Cardinalul pricepu ce urmărea regele şi i-o luă înainte:

— Iertaţi-mă, — spuse el, — dar dacă maiestatea voastră crede că judec părtinitor, atunci eu, mă retrag.

— Ascultă, — zise regele, — poţi să juri pe amintirea tatălui meu că domnul Athos se afla la dumneata în timpul isprăvii şi că n-a avut nici un amestec?

— Jur pe gloriosul vostru tată şi jur pe voi, sire, care sunteţi tot ce iubesc şi slăvesc mai mult pe lume!

— Gândiţi-vă bine, sire, — interveni cardinalul, — dacă-i dăm drumul arestatului, nu mai putem descoperi adevărul.

— Domnul Athos va fi gata să răspundă ori de câte ori magistraţii vor găsi de cuviinţă să-l cerceteze, — stărui domnul de Tréville, — nu va dezerta, domnule cardinal, fiţi pe pace, răspund eu pentru el.

— Aşa e, nu va dezerta, întări regele. O să-l găsească oricând, după cum spune şi domnul de Tréville. De altfel, — adăugă el, cu glas scăzut şi privind rugător spre eminenţa sa, — să nu le răpim încrederea; e o politică bună.

Această politică a lui Ludovic al XIII-lea îl făcu pe Richelieu să zâmbească.

— Porunciţi, sire, — încuviinţă cardinalul, — aveţi dreptul de a graţia.

— Dreptul de graţiere nu priveşte decât pe vinovaţi, — lămuri Tréville, care nu voia să se dea învins, — iar muşchetarul meu e nevinovat, aşa că nu de iertare e vorba, sire, ci numai de dreptate.

— Şi spui că e la Fort-l'Evêque? întrebă regele.

— Da, sire, ţinut la secret, într-o celulă, ca un criminal de rând.

— Drace! Drace! murmură regele, ce-i de făcut?

— Iscăliţi ordinul de punere în libertate şi va fi de ajuns, — spuse cardinalul, — eu cred, la fel ca maiestatea voastră, că ne putem bizui din plin pe cuvântul domnului de Tréville.

Acesta se înclină respectuos, cu o bucurie în care intra şi oarecare teamă; i-ar fi plăcut mai mult o împotrivire îndârjita din partea cardinalului decât acea neaşteptată încuviinţare.

Regele iscăli ordinul de punere în libertate, iar Tréville îl luă fără a mai pierde vremea.

Când să iasă, cardinalul îi surâse prietenos şi spuse regelui:

— Ce deplină înţelegere domneşte, sire, între căpetenii şi soldaţi, în rândurile muşchetarilor regali! Iată ceva care foloseşte în slujbă şi face cinste tuturor.

"Cine ştie ce festă vrea să îmi mai joace, — îşi spunea Tréville, — nu scapi cu una cu două din gheară unui om ca el. Dar să ne grăbim, căci regele poate oricând să se răzgândească şi, la urma urmelor, e mai greu să bagi iar la Bastilia sau la Fort-l'Evêque pe cineva care a scăpat de acolo decât să ţii închis pe unul care n-a ieşi încă."

Domnul de Tréville pătrunse biruitor la Fort-l'Evêque, unde slobozi pe muşchetarul rămas la fel de liniştit şi de nepăsător ca totdeauna.

Cum îl văzuse pe d'Artagnan, îi spuse:

— Ai scăpat ieftin de tot; asta-i plata pentru lovitura de spadă a lui Jussac. Mai rămâne a lui Bernajoux, dar nu te culca pe-o ureche.

De altminteri, domnul de Tréville avea dreptate să se ferească de cardinal, la gândul că socoteala nu era încă încheiată, căci îndată ce căpitanul muşchetarilor închisese uşa, eminenţa sa îi strecură regelui:

— Şi acum, când am rămas doar noi doi, o să putem vorbi cum se cuvine, dacă maiestatea voastră îngăduie. Sire, domnul de Buckingham a fost vreme de cinci zile la Paris şi n-a plecat decât azi dimineaţă.

Capitolul XVI Domnul Seguier, ministrul Justiţiei[16], caută de zor clopoţelul, dorind să sune ca odinioară

Este cu neputinţă să-şi închipuie cineva tulburarea lui Ludovic al XIII-lea la auzul acestor cuvinte. Când îl văz schimbând feţe-feţe, cardinalul îşi dădu seama că dintr-o singură lovitură câştigase din nou terenul pe care-l pierduse.

— Domnul de Buckingham la Paris? — se răsti el, — şi ce să facă aici?

[16] Păstrătorul sigiliilor regale

— Fără doar şi poate să uneltească cu duşmanii maiestăţii voastre, hughenoţii şi spaniolii.

— Nu, mii de draci! Nu! A venit să uneltească împotriva onoarei mele împreună cu doamna de Chevreuse, cu doamna de Longueville şi cu tot neamul Conde!

— Vai, sire! Se poate! Regină este prea înţeleaptă şi mai ales iubeşte prea mult pe maiestatea voastră.

— Femeia e slabă din fire, domnule cardinal, — spuse regele, — şi cât priveşte marea ei dragoste pentru mine, ştiu eu ce ştiu despre dragostea asta!

— Eu stăruiesc totuşi să cred, — urmă cardinalul — că ducele de Buckingham a venit la Paris numai cu scop politic.

— În schimb eu sunt încredinţat, domnule cardinal, că a venit pentru altceva; iar dacă regina e vinovată, vai şi amar de ea!

— De altfel, — adăugă cardinalul, — oricât mi-ar fi de silă să-mi opresc mintea asupra unei astfel de mişelii, maiestatea voastră mă pune pe gânduri; doamna de Lannoy cu care, din porunca maiestăţii voastre, am stat adesea de vorbă, mi-a spus azi dimineaţă că ieri noapte maiestatea sa a vegheat până târziu, că toată dimineaţa a plâns şi că peste zi a scris toată vremea.

— Vezi, — făcu regele, — sigur că lui i-a scris. Cardinale, ţin să am hârtiile reginei.

— Dar cum să le luăm, sire? Socot că nici eu nici maiestatea voastră nu ne putem încumeta la aşa ceva.

— Dar cum s-a făcut cu soţia mareşalului d'Ancre? — se răsti regele în culmea mâniei, — i-au scotocit sertarele şi la urmă au căutat-o şi pe ea.

— Mareşala d'Ancre nu era decât mareşala d'Ancre, o aventurieră din Florenţa, sire şi nimic mai mult; pe câtă vreme augusta voastră soţie este Ana de Austria, regina Franţei, adică una din cele mai slăvite crăiese ale lumii.

— Cu atât mai vinovată e, domnule duce! Cu atât şi-a nesocotit mai tare înaltul rang ce-l poartă, cu atât a coborât mai jos. Dealtminteri, de multă vreme m-am hotărât eu să curm odată pentru totdeauna dedesubturile astea politice şi amoroase. Mai are lângă ea şi pe unul. La Porte...

— Pe care eu îl socotesc tartorul în toate astea, da, o mărturisesc. Întări cardinalul.

— Va să zică, bănuieşti că şi mine, că mă înşeală? întrebă regele.

— Cred şi spun încă odată maiestăţii voastre, că regina unelteşte împotriva puterii regelui său, dar n-am spus şi împotriva cinstei sale.

— Şi eu îţi spun că unelteşte împotriva amândurora: îţi spun că nu mă iubeşte şi că iubeşte pe altul; îţi spun eu că-l iubeşte pe acel nemernic de Buckingham! De ce n-ai pus să-l aresteze pe când era la Paris?

— Să-l aresteze pe duce! Să-l aresteze pe primul ministrul al regelui Carol I! Vă gândiţi ce-ar însemna asta, sire? Ce vâlva! Chiar dacă bănuielile maiestăţii voastre ar avea oarecare temei, lucru de care eu tot mă îndoiesc, dar ce trăsnet ar fi, ce zarvă îngrozitoare!

— De vreme ce-şi primejduia viaţa ca un derbedeu şi ca un pungaş, trebuia...

Ludovic al XIII-lea se opri deodată, înspăimântat de ce era să scape, în vreme ce Richelieu, lungindu-şi gâtul, aştepta în zadar cuvântul încremenit pe buzele regelui.

— Trebuia?

— Nimic, — îngăimă regele, — nimic. Dar cât a stat la Paris, cred că nu l-aţi pierdut din ochi.

— Nu, sire.

— Şi unde locuia?

— În stradă La Harpe nr. 75.

— Unde vine asta?

— Înspre Luxemburg.

— Eşti sigur că regina şi ducele nu s-au văzut?

— O cred pe regină prea credincioasă îndatoririlor ei, sire.

— Dar şi-au scris; lui i-a scris regina ieri, toată ziua; domnule duce, vreau să am neapărat scrisorile!

— Sire, totuşi...

— Le vreau, domnule duce, cu orice preţ!

— Îmi îngădui să atrag atenţia maiestăţii voastre...

— Nu cumva mă trădezi şi dumneata, domnule cardinal, de te împotriveşti mereu voinţei mele! Te-ai înţeles şi dumneata cu spaniolul, cu englezul, cu doamna de Chevreuse şi cu regina?

— Sire, — răspunse oftând cardinalul, — mă credeam la adăpost de atare bănuială.

— M-ai auzit, domnule cardinal: vreau scrisorile!

— N-ar fi decât un singur mijloc.

— Care?

— Să se încredinţeze această sarcină domnului Séguier, ministrul justiţiei. Chestiunea se potriveşte întru totul cu îndatoririle slujbei lui.

— Atunci să se ducă numaidecât să-l cheme.

— Trebuie să fie acasă la mine, sire, îl poftisem tocmai să vină şi când am plecat spre Luvru i-am lăsat vorbă să mă aştepte.

— Să-l cheme chiar acum.

— Poruncile maiestăţii voastre vor fi îndeplinite; dar...

— Dar ce?

— Poate că regina nu se va supune.

— Poruncilor mele?

— Da, dacă nu ştie că aceste porunci vin de la rege.

— Bine! Ca să nu se mai îndoiască, mă duc s-o înştiinţez chiar eu.

— Maiestatea voastră să nu uite că eu am făcut tot ce am putut ca să înlătur o vrajbă.

— Da, duce, ştiu că eşti foarte îngăduitor cu regina, poate chiar prea îngăduitor şi te înştiinţez că o să stăm de vorbă în privinţa asta.

— Oricând va pofti maiestatea voastră; dar, voi fi totdeauna fericit şi mândru, sire, să mă jertfesc pentru bună înţelegere pe care doresc s-o văd domnind între maiestatea voastră şi regina Franţei.

— Bine, cardinale, bine, dar până atunci, trimite după ministrul justiţiei; eu mă duc să vorbesc reginei..

Şi deschizând o uşă, Ludovic al XIII-lea o luă de-a lungul unei săli ce ducea spre apartamentele Anei de Austria.

Regina se afla în mijlocul însoţitoarelor ei, doamna de Guitaut, doamna de Sabie, doamna de Montbazon şi doamna de Guémenée. Într-un ungher stătea camerista spaniolă, dona Estefana, cu care venise de la Madrid. Doamna de Guémennée citea o carte şi toată lumea asculta cu luare-aminte, afară de regină care ceruse dinadins această lectură, tocmai pentru a-şi putea urmări firul gândurilor prefăcându-se că ascultă.

Aceste gânduri, oricât de poleite erau de ultimele licăriri ale iubirii, se dovedeau triste. Lipsită de încrederea soţului ei, urmărită de urgia cardinalului care nu-i putea ierta că

nesocotise un simţământ mai gingaş, Ana de Austria avea în faţa ochilor pilda reginei mame, hărţuită toată viaţa de aceeaşi ură, deşi Maria de Medicis — dac-ar fi să dăm crezare cronicilor vremii — începuse prin a dărui cardinalului dragostea pe care Ana de Austria a ocolit-o mereu; Ana de Austria văzuse căzând în juru-i pe slujitorii ei cei mai credincioşi, pe prietenii cei mai dragi. Aidoma nefericiţilor sortiţi să fie piază-rea celor din preajmă, ea stârnea nenorocul; prietenia ei era aducătoare de prigoană şi de urgie: doamna de Chevreuse şi doamna de Vernet erau surghiunite, iar La Porte nu ascundea stăpânei sale că se aştepta să fie ridicat în fiece clipă.

Pe când stătea astfel adâncită în gânduri grele şi întunecate, uşa camerei se deschise şi intră regele.

Doamna care citea, lăsă deodată cartea, celelalte doamne se ridicară în picioare şi se aşternu tăcere adâncă .

Cu aerul că nici nu le vede, regele se opri doar în faţa reginei şi-i spuse cu vocea schimbată:

— Domnul cancelar va veni să vă vadă, doamnă şi să vă aducă la cunoştinţă unele hotărâri ale mele.

Nefericită regină, care era mereu ameninţată cu despărţirea, cu surghiunul şi chiar cu judecată, păli în ciuda sulimanului şi nu se putut împiedica să întrebe:

— Dar de ce să vină, sire? Ce lucruri să-mi spună domnul cancelar, pe care nu poate să le spună chiar maiestatea voastră?

Regele îşi întoarse spatele, fără a răspunde şi aproape în aceeaşi clipă, domnul de Guitaut, căpitanul gărzilor, vesti sosirea cancelarului.

Când acesta se ivi în prag, regele ieşi printr-o altă uşă.

Cancelarul intră pe jumătate zâmbind, pe jumătate stingherit. Deoarece s-ar putea să-l mai întâlnim de-a lungul acestei povestiri, socotim că nu e rău ca cititorii nostru să-l cunoască mai îndeaproape.

Cancelarul acesta era hazliu din fire. Des Roches le Masle, canonic la Nôtre Dame şi pe vremuri camerist al cardinalului, îl sprijinise pe lângă eminenţa sa, ca fiind un om de încredere. Cardinalul urmă sfatul canonicului şi se nimeri bine.

Se povesteau, pe seama lui, tot felul de năzdrăvănii, printre care şi următoarea:

După o tinereţe furtunoasă, se aciuase într-o mânăstire pentru a-şi ispăşi măcar o bucată de vreme nebuniile vârstei sale fragede.

Dar, trecând pragul sfântului lăcaş, sărmanul pocăit nu putuse închide atât de grabnic uşa încât patimile, de care fugea, să nu între o dată cu el. Şi cum îi dădeau de furcă, stareţul mânăstirii căruia îi destăinuise năpasta, vrând să-l izbăvească, atât cât îi stătea în putere, îl sfătuise să tragă de funia clopotului şi să sune până la cer, ca să alunge ispita Necuratului. Auzind larma vestitoare, călugării ar fi aflat că pe un frate îl încolţeau poftele şi cu toţii s-ar fi pus pe rugăciuni.

Viitorul cancelar socoti sfatul destul de nimerit. Căută deci izbăvirea prin nenumăratele rugăciuni făcute de călugări, dar Ucigă-l-toaca nu părăseşte uşor vizuina unde s-a cuibărit; cu cât se înmulţeau afuriseniile, cu atât se înteţeau şi ispitele, aşa că clopotul bălăngănea ziua şi noaptea, vestind apriga dorinţă de mântuire a pocăitului. Călugării nu mai prididea. Cât era ziulica de mare urcau şi coborau treptele care duceau la capelă. Noaptea, în afară de vecernie şi utrenie, mai erau siliţi să sară de vreo douăzeci de ori din pat, ca să bată mătănii pe lespezile chiliilor.

Nu se ştie dacă, până în cele din urmă, Necuratul a fost cel care s-a lăsat păgubaş sau călugării au obosit; dar neîndoielnic este că peste trei luni, pocăitul s-a întors la viaţa de mirean cu faima că de când e lumea lume, nu se pomenise făptură mai spurcată ca el.

Când a ieşit din mânăstire a intrat în magistratură; a fost numit preşedinte de secţie în locul unchiului său, s-a dat de partea cardinalului, dovadă că era ager la minte, a ajuns cancelar, a slujit cu râvnă pe eminenţa sa în duşmănia lui împotriva reginei mame şi în setea de răzbunare împotriva Anei de Austria, a aţâţat pe judecători în afacerea Chalais, a sprijinit încercările domnului de Laffemas, mare maistru de vânătoare al Franţei, şi, în sfârşit, împuternicit cu întreaga încredere a cardinalului, încredere atât de aprig cucerită, a ajuns să primească şi ciudată însărcinare în vederea căreia se înfăţişa acum reginei.

Când a intrat, regina mai era încă în picioare; dar cum îl zări, se şi aşeză în fotoliu, făcând semn doamnelor de onoare să

se aşeze şi ele pe perne şi pe scăunaşe. Apoi, Ana de Austria îl întrebă cu nespusă trufie:

— Ce doreşti, domnule şi cu ce scop vii aici?

— Ce să fac, doamnă, în numele regelui şi cu tot respectul pe care am cinstea să vi-l port, o cercetare amănunţită în toate hârtiile maiestăţii voastre.

— Cum! Domnule, să cercetezi hârtiile mele... ale mele! Asta-i curată nemernicie!

— Vă rog să mă iertaţi, doamnă, dar în această împrejurare eu nu sunt decât o unealtă în slujba regelui. N-a fost chiar acum maiestatea sa aici şi nu v-a poftit să vă pregătiţi pentru venirea mea?

— Scotoceşte atunci, domnule; pe cât se pare, sunt o nelegiuită. Estefana, dă cheile de la mesele şi dulapurile mele.

Cancelarul căută pe deasupra prin sertare; ştia, fireşte, că nu acolo a ascuns regina scrisoarea însemnată ce scrisese peste zi.

După ce deschise şi închise la loc vreo douăzeci de ori dulapurile, cancelarul, nemaiavând încotro, oricât de şovăielnic se simţea, nemaiavând încotro, zicem, a trebuit să ajungă la ceea ce trebuia să facă, adică s-o caute chiar pe regină. Se îndreptă deci spre Ana de Austria şi încurcat, cu glasul în doi peri, îi spuse:

— Şi acum, mai rămâne de făcut cercetarea de căpetenie.

— Care? întrebă regina, nepricepând sau mai curând nevrând să priceapă.

— Maiestatea sa e încredinţat că peste zi aţi scris o scrisoare; regele ştie că n-a fost încă trimisă. Această scrisoare nu se află nici în masa de scris, nici în scrinul dumneavoastră şi totuşi această scrisoare trebuie să fie undeva.

— Ai îndrăzni oare să atingi pe regina dumitale? întrebă Ana de Austria, ridicându-se cât era de înaltă şi pironind asupra cancelarului o privire aproape duşmănoasă.

— Sunt un supus credincios al regelui, doamnă şi voi îndeplini toate poruncile maiestăţii sale.

— Aşa e! Adevărat, — rosti Ana de Austria, — spionii domnului cardinal l-au slujit cât se poate de bine; am scris azi o scrisoare, această scrisoare n-a plecat; e aici.

Şi regina duse în dreptul sânului, prea frumoasă-i mână.

— Daţi-mi atunci scrisoarea, doamnă, stărui cancelarul.

— N-o voi da decât regelui, domnule, răspunse Ana.

— Dacă regele ar fi vrut să i-o înmânaţi, doamnă, v-ar fi cerut-o chiar el. Dar, vă spun încă o dată, mie mi-a încredinţat sarcina s-o cer şi dacă nu mi-o daţi...

— Atunci?

— Tot mie mi-a încredinţat sarcina s-o şi iau.

— Cum! Ce vrei să spui?

— Că ordinele primite îmi dau puteri nemărginite, doamnă şi sunt îndreptăţit să caut hârtia cu pricina chiar asupra persoanei maiestăţii voastre.

— Ce grozăvie! strigă regina.

— Vă rog, deci, doamnă, să-mi înlesniţi cercetarea,

— Purtarea asta e o constrângere josnică; îţi dai seama, domnule?

— Regele porunceşte, doamnă, eu vă rog frumos să mă iertaţi.

— Nu voi îngădui aşa ceva, nu, nu, mai bine mor! strigă regina al cărei sânge trufaş de spaniolă şi de austriacă îi clocotea în vine.

Cancelarul se înclină până la pământ apoi, cu hotărârea neclintită de a nu da un singur pas îndărăt de la îndeplinirea sarcinii ce-i fusese încredinţată şi la fel cum ar fi făcut, ajutorul unui călău în camera de tortură, el se apropie de regină, care izbucni deodată într-un plâns mânios.

După cum am mai spus, Ana de Austria era de o neasemuită frumuseţe. Misiunea lui Séguier se adeverea a fi oarecum gingaşă, dar în gelozia lui oarbă împotriva lui Buckingham, regele ajunsese să nu mai fie gelos pe nimeni altul.

Fără îndoială, în clipa aceea cancelarul şi-a holbat ochii după frânghia clopotului de pomină, dar negăsind-o, se hotărî şi întinse mâna spre locul unde regina mărturisise că se găsea scrisoarea.

Ana de Austria făcu un pas îndărăt; era atât de albă la faţă, de s-ar fi zis că se sfârşeşte; ca să nu cadă, se sprijini cu mâna stângă de o masă din spatele ei, iar cu dreapta scoase din sin o hârtie pe care i-o întinse ministrului de justiţiei.

— Poftim, domnule, ţine scrisoarea!. Îi spuse regina cu glasul întretăiat şi tremurător, ia-o şi scuteşte-mă de dezgustătoarea dumitale prezenţă.

Cancelarul, care la rândul lui tremura şi el, din pricina unei tulburări lesne de închipuit, luă scrisoarea şi ieşi, cu ploconeli până la pământ.

Abia se închisese uşa în urma lui şi regina se prăbuşi aproape fără cunoştinţă, în braţele însoţitoarelor ei.

Cancelarul aduse scrisoarea regelui fără să citească măcar un rând. Regele o luă cu mâna tremurândă. Căută adresa care lipsea şi, alb la faţă ca varul, desfăcu încet hârtia; apoi, înţelegând din primele cuvinte că este scrisă către regele Spaniei, o citi într-un suflet.

Era vorba de un întreg plan de luptă împotriva cardinalului. Regina îşi îndemna fratele ca, împreună cu împăratul Austriei, să se prefacă a porni cu război împotriva Franţei, ca urmare a jignirilor pricinuite de politica lui Richelieu, a cărui veşnică dorinţă era înjosirea casei de Austria; apoi de a cere în schimbul încheierii păcii, alungarea cardinalului; dar despre dragoste în toată scrisoarea nici un cuvânt.

Nespus de bucuros, regele întrebă dacă ducele mai era încă la Luvru. I se răspunse că eminenţa sa aşteaptă în camera de lucru ordinele maiestăţii sale.

Regele o şi porni într-acolo.

— Aşa e, duce — îi spuse cardinalului, — dumneata aveai dreptate, iar eu m-am înşelat; toată intrigă e doar politică şi nici pomeneală de dragoste; poftim scrisoarea: în schimb, grozav te pomeneşte pe dumneata.

Cardinalul desfăcu scrisoarea şi o citi cu luare-aminte; apoi când ajunse la sfârşit, o mai luă o dată de la început.

— Iată, maiestate, până unde ajung duşmanii mei; vă ameninţă cu două războaie dacă nu mă goniţi. În locul vostru, sire, m-aş lăsa înduplecat în faţa unor atât de puternice stăruinţe, iar în ceea ce mă priveşte, ar fi o adevărată fericire să pot părăsi treburile obşteşti.

— Ce tot spui acolo, duce?

— Spun, sire, că sănătatea mi se iroseşte în aceste lupte nesfârşite şi în această muncă fără preget. Spun că cine ştie dacă aş mai putea îndura oboselile asediului cetăţii La Rochelle şi că ar fi mai bine să numiţi în locul meu pe domnul de Condé, sau pe domnul de Bassompierre sau, în sfârşit, pe orice alt viteaz în stare să ducă un război şi nu pe mine, slujitor al bisericii, care mă văd mereu îndepărtat de la chemarea mea,

pentru treburi în afara priceperii mele. Veţi fi, sire, mai fericit înlăuntrul ţării şi nu mă îndoiesc; mai glorios peste hotare.

— Domnule duce, — răspunse regele, — am înţeles, fii fără grijă! Toţi care sunt numiţi în această scrisoare îşi vor primi pedeapsa cuvenită, chiar şi regina.

— Nu vorbiţi astfel, sire! Ferească Dumnezeu ca din pricina mea regina să aibă cea mai mică neplăcere; totdeauna m-a socotit drept duşmanul ei, deşi puteţi fi martor că în toate împrejurările i-am luat călduros partea, chiar împotriva maiestăţii voastre. O! dacă ar întina cinstea maiestăţii voastre, atunci ar fi cu totul altceva; eu, cel dintâi, v-aş spune: "Nici o milostivire, sire, nici o milostivire pentru păcătoasă!" Slavă Domnului, nu poate fi vorba de aşa ceva; maiestatea voastră a dobândit acum o nouă dovadă.

— Aşa e, domnule cardinal, — răspunse regele, — şi ai avut dreptate, ca totdeauna; i se cuvine totuşi reginei să îndure mânia mea!

— Dimpotrivă, maiestatea voastră aţi înfruntat-o; şi dacă într-adevăr v-ar lua-o în nume de rău, eu aş înţelege-o şi i-aş da dreptate. Maiestatea voastră s-a purtat cu o asprime...

— Aşa mă voi purta totdeauna cu duşmanii mei şi cu ai dumitale, duce, oricât de înalt le-ar fi rangul şi oricare ar fi primejdia care m-ar ameninţa de pe urma purtării mele aspre.

— Regina mi-e duşmană mie, nu şi maiestăţii voastre; dimpotrivă, este o soţie credincioasă, supusă, fără cusur; îngăduiţi-mi, deci, sire, să cer pentru ea îndurare.

— Atunci n-are decât să se umilească şi să vină ea spre mine.

— Dimpotrivă, sire, slujiţi-i drept pildă: aţi greşit cel dintâi, fiindcă aţi bănuit-o pe nedrept.

— Eu să mă duc- întâi spre ea?! — spuse regele, — niciodată!

— Sire, vă rog din suflet.

— De altfel, cum m-aş putea duce spre ea?

— Făcând un lucru care ştiţi că ar bucura-o.

— Şi ce anume?

— Daţi un bal; ştiţi ce mult îi place dansul reginei; vă încredinţez că supărarea ei nu va putea dăinui faţă de asemenea atenţie din partea maiestăţii voastre.

— Domnule cardinal, ştii că nu-mi plac petrecerile mondene.

— Cu atât mai recunoscătoare va fi regina cu cât şi ea ştie că nu vă plac petrecerile de soiul acestora; de altminteri, va avea astfel prilej, să-şi pună podoabele din diamante pe care i le-aţi dăruit de ziua ei şi pe care nu a avut când să le poarte.

— Să vedem, domnule cardinal, să vedem — spuse regele, bucuros că descoperise vinovăţia reginei într-o nelegiuire de care nu se sinchisea şi nevinovăţia ei într-o greşeală de care se înfiora; el era gata să se împace cu ea. Să vedem, domnule cardinal, dar, pe legea mea, eşti din cale afară de îngăduitor.

— Sire, — răspunse cardinalul, — lăsaţi asprimea pe seama miniştrilor; îngăduinţa e virtute regească; folosiţi-o şi vă prinde bine.

Şi auzind că bate ora unsprezece, cardinalul se înclină adânc, cerând voie regelui să se retragă şi rugându-l totodată stăruitor să se împace cu regina.

Ana de Austria, care după ce i se luase scrisoarea se aştepta la cine ştie ce mustrări, s-a mirat nespus văzând că regele încearcă a doua zi să se apropie de ea. Întâia ei mişcare a fost de împotrivire; mândria de femeie şi demnitatea ei de regină, atât de crunt jignite, o împiedicau să treacă prea uşor cu vederea; dar, cucerită de sfaturile însoţitoarelor ei, păru că începe să uite. Regele se folosi de acest început de schimbare pentru a-i spune că are de gând să dea curând de tot o serbare.

Pentru biata Ana de Austria o serbare era ceva atât de neaşteptat, încât la auzul acestei veşti, după cum bănuise de altminteri şi cardinalul, i se şterse şi cea din brumă de supărare dacă nu din inimă, cel puţin de pe faţă. Când îl întrebă când va avea loc serbarea, regele îi răspunse că aşteaptă să ia înţelegere cu eminenţa sa.

Într-adevăr, în fiecare zi regele îl întreba pe cardinal când va avea loc serbarea şi în fiecare zi, sub un cuvânt oarecare, cardinalul amina să hotărască data.

Se scurseră astfel zece zile.

A opta după întâmplarea povestită, cardinalul primi o scrisoare purtând ştampila Londrei şi care cuprindea doar aceste rânduri:

"Le-am luat; dar nu pot părăsi Londra din lipsă de bani; trimiteţi-mi cinci sute de pistoli şi în patru sau cinci zile de la primire, voi fi la Paris".

În ziua în care cardinalul primi această scrisoare, regele îi puse obişnuita întrebare.

Richelieu numără pe degete, spunându-şi în şoaptă:

"Va sosi, după cum spune, în patru sau cinci zile de la primirea banilor. Trebuiesc patru sau cinci zile până să ajungă banii acolo, alte patru sau cinci zile până să să ajungă ea aici, în total deci zece zile; mai punem la socoteală vinturi neprielnice, întâmplări neprevăzute, slăbiciuni femeieşti, toate la un loc ar face cam douăsprezece zile".

— Ei, domnule duce, — îl întrebă regele, — cum stai cu socoteala?

— Bine, sire, azi suntem în douăzeci septembrie; consilierii municipali ai capitalei dau o serbare la trei octombrie. Se potriveşte de minune, căci n-o să se creadă că vreţi să faceţi un hatâr reginei.

Apoi cardinalul adăugă:

— Şi pentru că veni vorba, sire, nu uitaţi să spuneţi maiestăţii sale, în ajunul serbării, că aţi dori s-o vedeţi gătită cu eghileţii în diamante.

Capitolul XVII Căsnicia Bonacieux

Era a doua oară când cardinalul îi pomenea regelui de eghileţii în diamante. Izbit de această stăruinţă, Ludovic al XIII-lea se gândi că îndărătul acelor cuvinte se ascundea o taină.

Nu o dată regele se simţea umilit văzând că eminenţa sa, a cărui poliţie, fără a fi ajuns încă la desăvârşirea poliţiei moderne, era totuşi minunată — cunoştea mai bine decât el însuşi tot ce se petrecea în propria-i căsnicie. Nădăjduia deci că dintr-o convorbire cu Ana de Austria să scoată ceva la iveală şi să se poată apoi întoarce la cardinal, stăpân pe o taină care, fie că eminenţa sa o ştia sau nu, ar fi avut totuşi darul să-l ridice nemăsurat de mult în ochii ministrului său.

Se duse deci la regină şi, potrivit vechiului obicei, o întâmpină cu noi ameninţări împotriva celor din preajma ei. Ana de Austria îşi plecă fruntea, lăsă să treacă vijelia fără să răspundă, în nădejdea că, în cele din urmă, se va potoli de la sine dar nu aceasta era dorinţa lui Ludovic al XIII-lea; Ludovic al XIII-lea dorea o ceartă din care să ţâşnească o cât de slabă rază de lumină, încredinţat fiind că domnul cardinal nutrea un gând ascuns şi-i ticluia una din neaşteptatele trăsnăi în care eminenţa sa nu-şi avea seamăn. Şi tot învinuind mereu, ajunse drept la ţintă.

— Dar, — începu Ana de Austria, obosită de toate aceste învinuiri în doi peri, — dar, sire, nu-mi spuneţi tot ce aveţi pe inimă. Ce-am mai făcut? Ce crimă am mai săvârşit? Nu e cu putinţă ca maiestatea voastră să facă atâta gălăgie pentru o scrisoare către fratele meu.

Atacat la rândul lui în chip atât de făţiş, regele nu ştiu ce să răspundă; gândi că venise vremea să dea drumul înaltei dorinţe, pe care trebuia să şi-o arate numai în ajunul serbării.

— Doamnă, — zise el cu ton regesc, — curând va avea loc un bal la primărie; pentru a cinsti cum se cuvine pe destoinicii noştri consilieri municipali, doresc să luaţi parte în rochie de gală şi împodobită mai ales cu diamantele pe care vi le-am dăruit de ziua dumneavoastră. Acesta este răspunsul meu.

Răspunsul era îngrozitor. Ana de Austria crezu că Ludovic al XIII-lea ştie tot, dar că ministrul îi ceruse să păstreze taina şapte sau opt zile, ceea ce de altminteri era în firea lui. Se făcu albă la faţă, îşi sprijini de o măsuţă mâna-i neasemuit de frumoasă, mâna care în clipa aceea era ca de ceară şi, privindu-l pe rege cu ochi înspăimântaţi, nu răspunse nici un cuvânt.

— Aţi auzit, doamnă, — stărui regele, care se bucura de tulburarea adâncă a reginei, fără să-i ghicească totuşi pricina, — aţi auzit?

— Da, sire, — îngăimă regina, — am auzit.

— Veţi veni la bal?

— Da.

— Cu podoabele?

— Da.

Deşi ar fi părut cu neputinţă, regina păli mai mult încă; regele băgă de seamă şi se bucură în sinea lui cu acea cruzime de gheaţă care era una din laturile urâte ale firei sale.

— Atunci ne-am înţeles, — vru să încheie regele, — e tot ce am avut de spus.

— Dar în ce zi va avea loc balul? întrebă Ana de Austria.

Ludovic al XIII-lea simţi de la sine că nu trebuie să răspundă la această întrebare, pe care regina i-o pusese cu glas aproape stins.

— Foarte curând, doamnă, — zise el, — nu mai ţin minte ziua; o să-l întreb pe cardinal.

— Prin urmare, cardinalul v-a adus la cunoştinţă această serbare? stărui regina.

— Da, doamnă — răspunse regele mirat, — dar pentru ce această întrebare?

— El e acela care v-a îndemnat să mă poftiţi la bal astfel împodobită?

— Adică, doamnă...

— El e, sire, el e!

— Ei şi, are vreo însemnătate dacă e el sau eu? Vedeţi vreo crimă în această invitaţie?

— Nu, sire.

— Atunci, veţi veni?

— Da, sire.

— Bine, — rosti regele plecând, — bine, rămâne deci hotărât.

Regina se înclină mai puţin din cuviinţă, decât din pricină că i se muiaseră genunchii.

Regele se îndreptă încântat.

— Sunt pierdută, — murmură regina, — pierdută; cardinalul ştie tot, el îl împinge pe rege, care nu ştie încă nimic, dar care în curând va afla totul. Sunt pierdută! Doamne! Dumnezeule! Dumnezeule!

Căzu în genunchi pe o pernă şi se rugă cu fruntea sprijinită pe braţele-i tremurânde.

Împrejurările erau cu adevărat groaznice. Buckingham se întorsese la Londra, doamna de Chevreuse era la Tours. Supravegheată mai mult ca oricând, regina simţea că una dintre însoţitoarele ei o trădează, dar nu ştia care anume. La Porte nu putea părăsi Luvrul; nu dăinuia suflet pe lume, căruia să i se încredinţeze.

În faţa nenorocirii ce o pândea şi dându-şi seama cât era de părăsită, regina izbucni în hohote de plâns.

— N-aş putea oare să fiu de folos maiestăţii voastre? întrebă deodată un glas dulce şi plin de milă.

Regina se întoarse repede, căci nimeni nu s-ar fi putut înşela auzind glasul acela: numai o prietenă putea grăi astfel. Într-adevăr, la una din uşile care dădeau în camera reginei, se ivise frumoasa doamnă Bonacieux; în clipa când regele intrase, ea se îndeletnicea tocmai cu aşezarea rochiilor şi rufăriei reginei într-o încăpere învecinată; nu mai putuse ieşi de acolo şi astfel auzise totul.

Văzându-se surprinsă, regina scoase un ţipăt ascuţit, căci în tulburarea ei nu recunoscuse de la început pe femeia tânăra adusă de domnul La Porte.

— Oh! nu vă fie teamă, doamnă, — începu ea, împreunându-şi mâinile şi izbucnind în lacrimi în faţa frământărilor reginei, — sunt cu trup şi suflet credincioasă maiestăţii voastre şi oricât de departe aş fi de maiestatea voastră, oricât de umilă ar fi starea mea, eu cred că am găsit un mijloc să vă scap din necazuri.

— Dumneata! O, cerule! Dumneata! — se tângui regina — te rog, uită-te în ochii mei. În jurul meu sunt numai trădători; pot să mă încred în dumneata?

— Doamnă, — strigă tânăra femeie căzând în genunchi, — pe sufletul meu, sunt gata să-mi dau viaţa pentru maiestatea voastră!

Strigătul pornise din adâncul inimii ei şi, la fel ca şi prima izbucnire, n-ar fi putut înşela pe nimeni.

— Da, — urmă doamna Bonacieux, — da, sunt trădători aici, dar, pe sfântul nume al Fecioarei, vă jur că nimeni nu este credincios ca mine maiestăţii voastre. Aceste giuvaiere din diamante, pe care le cere regele, aşa e că le-aţi dat ducelui de Buckingham? Erau într-o cutie mică din lemn de trandafir, pe care o ţinea sub braţ. Mă înşel oare? Nu e aşa cum spun?

— Oh! Doamne! Dumnezeule! murmură regina, ai cărei dinţi clănţăneau de spaimă.

— Ei bine! — urmă doamna Bonacieux, — aceste giuvaiere trebuie să le luaţi îndărăt.

— Da, fără îndoială, aşa e! — se frământă regina, — dar cum să facem ca să le luăm?

— Să trimitem pe cineva la duce.

— Dar pe cine?... pe cine?... În cine să mă încred?

— Aveţi încredere în mine, doamnă; faceţi-mi această cinste, regina mea şi o să găsesc eu pe cine să trimit.

— Dar va trebui să scriu o scrisoare!

— Da! Trebuie! Două cuvinte din partea maiestăţii voastre şi sigiliul vostru personal.

— Dar aceste două cuvinte pot fi osânda mea, divorţul, surghiunul!

— Da, dacă ar cădea în mâini haine! Dar vă încredinţez că aceste două cuvinte vor ajunge la adresa lor.

— Dumnezeule! Trebuie atunci să-mi pun viaţa, cinstea mea, în mâinile dumitale?

— Da, da, doamnă, trebuie şi eu o să le scot la liman!

— Dar cum? Cel puţin, spune-mi cum?

— Soţul meu a fost pus în libertate de vreo două sau trei zile; n-am avut încă vreme să mă duc să-l văd. E un om cumsecade şi cinstit, care nici nu urăşte şi nici nu iubeşte pe nimeni. O să facă tot ce-i cer: o să plece dacă-i poruncesc eu să plece, fără să ştie ce duce şi o să dea scrisoarea acolo unde trebuie, fără să ştie măcar că e din partea majestăţii voastre.

Regina strânse din toată inima mâinile tinerei femei, o privi de parcă ar fi vrut să-i citească până în adâncul sufletului şi văzând numai sinceritate în frumoşii ei ochi, o îmbrăţişă călduros.

— Fă lucrul ăsta — izbucni ea, — şi atunci îmi vei scăpa onoarea!

— Oh, grija pe care am fericirea să v-o port nu e atât de însemnată; nu poate fi vorba de a scăpa ceva. Maiestatea voastră a căzut doar pradă unor uneltiri viclene.

— Aşa e, aşa e, copila mea, — şopti regina, — ai dreptate.

— Doamnă, daţi-mi scrisoarea; nu e vreme de pierdut. Regina se duse repede la o măsuţă pe care se găseau cerneală, hârtie şi pene de scris; după ce umplu două rânduri, sigilă răvaşul cu sigiliul ei şi i-l încredinţă doamnei Bonacieux.

— Şi acum, — adăugă regina, — uitam ceva foarte însemnat.

— Ce anume?

— Banii.

Doamna Bonacieux se îmbujoră la faţă.

— Da, e adevărat — răspunse ea, — şi mărturisesc maiestăţii voastre că soţul meu...

— Vrei să spui că soţul tău n-are bani.

— Ba are, dar e grozav de zgârcit, ăsta-i cusurul lui cel mare. Totuşi, maiestatea voastră să nu fie îngrijorată, o să ne descurcăm noi...

— Vezi că nici eu nu am, mărturisi regina, — cei ce vor citi Memoriile doamnei de Motteville nu se vor mira de acest răspuns — dar aşteaptă.

Ana de Austria alergă la cutia cu giuvaiere.

— Iată, — zise ea, — un inel de mare preţ, după cum mi s-a spus; îl am în dar de la fratele meu, regele Spaniei, e deci al meu şi pot face cu el ce vreau. Ia inelul, schimbă-l în bani, pentru ca soţul tău să plece cât mai iute.

— Într-un ceas vi se va împlini porunca.

— Ia seamă la adresă, adăugă regina, vorbind atât de încet, încât abia se auzea ce spune; Pentru milord, duce de Buckingham, Londra.

— Scrisoarea îi va fi dată în mână.

— Inimoasă copilă! se minună Ana de Austria.

Doamna Bonacieux sărută mâinile reginei, ascunse scrisoarea în sân şi se făcu nevăzută, uşoară că o pasărea.

Peste zece minute era acasă; după cum îi spusese reginei, nu-şi mai văzuse soţul de la eliberarea lui; nu cunoştea deci schimbarea simţămintelor acestuia faţă de cardinal, schimbare la care se mai adăugaseră cele două sau trei vizite ale contelui de Rochefort, ajuns în vremea din urmă cel mai bun prieten al lui Bonacieux. Nu-i fusese greu lui Rochefort să-l facă pe Bonacieux să creadă că răpirea soţiei lui nu se datora vreunei încercări vinovate, ci era numai o măsură de prevedere politică.

Doamna Bonacieux îşi găsi soţul singur: bietul om se străduia să facă rânduiala în casa pe care o găsise vraişte, cu mobilă aproape toată ţăndări şi cu sertarele aproape goale, justiţia nefiind unul dintre cele trei lucruri despre care regele Solomon spunea că nu lasă nici o urmă în trecerea lor. Cât despre servitoare, o luase la sănătoasa când stăpânul fusese ridicat. Sărmana fată rămăsese atât de îngrozită, încât de la Paris până în Burgundia — pământul ei de baştină — umblase fără să se mai oprească.

Îndată după sosirea lui acasă, vrednicul negustor de mărunţişuri o înştiinţase pe nevastă-sa de fericită lui întoarcere,

iar ea îi răspunse felicitându-l şi trimiţându-i vorbă că va alerga să-l vadă în cea dintâi clipă de răgaz.

Această clipă se lăsă însă aşteptată vreme de cinci zile, ceea ce în alte împrejurări i s-ar fi părut lui Bonacieux cam mult; dar vizita pe care i-o făcuse el cardinalului, precum şi vizitele pe care i le făcea Rochefort lui, îl puneau pe gânduri şi, după cum bine ştie fiecare, niciodată vremea nu trece atât de repede ca atunci când te fură gândurile.

Cu atât mai mult cu cât aceste gânduri ale lui Bonacieux erau toate trandafirii. Rochefort îl numea prietenul său sau scumpul său Bonacieux şi-i spunea mereu că eminenţa sa îl preţuieşte nespus de mult. Negustorul se şi vedea pornit pe drumul măririlor şi al bogăţiei.

La rândul ei, doamna Bonacieux se lăsase şi ea pradă gândurilor, dar, trebuie să mărturisesc, unor gânduri lipsite de orice râvnă; fără voia ei, mintea îi luneca mereu spre tânărul frumos şi cutezător, care părea atât de îndrăgostit. Căsătorită la optsprezece ani cu domnul Bonacieux şi trăind în mijlocul prietenilor soţului ei, care cu greu ar fi putut trezi vreun sentiment unei tinere femei, a cărei inimă ţintea mai sus decât starea sa socială, doamna Bonacieux rămăsese nepăsătoare în faţa ispitelor de rând. Dar, în vremea aceea mai ales, titlul de gentilom avea mare înrâurire asupra burgheziei şi d'Artagnan, după cum ştim, era gentilom; mai mult încă, el purta uniforma ostaşilor din gardă care, după uniforma muşchetarilor, era cea mai preţuită de femei. Era, deci, frumos, tânăr şi dornic de aventuri; vorbea despre dragoste ca un bărbat care iubeşte şi căruia îi e sete să fie iubit. Avea, adică, mai multe daruri decât ar fi trebuit pentru a ameţi un căpuşor de douăzeci şi trei de ani, iar doamna Bonacieux ajunsese tocmai la această fericită vârsta a vieţii.

Deşi nu se văzuseră de mai bine de opt zile, cei doi soţi se întâmpinară oarecum îngrijoraţi din pricina atâtor necazuri ce dăduseră peste ei în răstimpul acelei săptămâni; totuşi, domnul Bonacieux, cuprins de o adevărată bucurie, înaintă spre soţia lui cu braţele deschise.

Doamna Bonacieux îi întinse fruntea.

— Să stăm puţin de vorbă, începu ea.

— Cum? făcu Bonacieux uimit.

— Da, vreau să-ţi spun ceva grozav de însemnat.

— La drept vorbind şi eu vreau să-ţi pun câteva întrebări pe neocolite. Dumireşte-mă, te rog, ce-i eu răpirea dumitale?

— Deocamdată, nu-i vorba de asta, răspunse doamna Bonacieux.

— Dar despre ce e vorba? Despre arestarea mea?

— Am aflat-o chiar în ziua aceea; dar cum nu erai vinovat de nici o crimă, cum nu erai vinovat de nici o uneltire şi, în sfârşit, cum nu ştiai nimic care să te poată pune în primejdie nici pe dumneata, nici pe nimeni altul, n-aveam pentru ce să mă prăpădesc cu firea.

— Îţi dă mâna să vorbeşti aşa, doamnă! — răspunse Bonacieux jignit de puţina grijă ce i-o purta nevastă-sa, — ştii oare că m-au ţinut închis într-o celulă la Bastilia o zi şi o noapte întreagă?

— O zi şi o noapte trec numaidecât; hai să lăsăm închisul dumitale şi să venim la ceea ce mă aduce aici.

— Cum? Ce te aduce aici? Nu dorinţa de a-ţi vedea soţul de care ai fost despărţită opt zile? întrebă negustorul adânc jignit.

— Ba în primul rând asta e, dar pe urmă mai e şi altceva.

— Vorbeşte!

— Ceva de cea mai mare însemnătate şi de care atârna poate soarta noastră de mâine.

— Soarta noastră s-a schimbat cam tare la faţă de când nu te-am mai văzut, doamnă Bonacieux şi nu m-ar mira dacă peste câteva luni, n-o să mai doarmă mulţi de necaz.

— Da, mai ales dacă o să te ţii de îndrumările pe care o să ţi le dau.

— Mie?

— Da, dumitale. Ai de făcut o faptă bună şi sfânta, domnule şi ai de câştigat totodată o mulţime de bani.

Doamna Bonacieux ştia că vorbindu-i soţului ei despre bani, atingea marea lui slăbiciune.

Dar orice om, fie el chiar negustor de mărunţişuri, când a stat de vorbă zece minute cu candinalul de Richelieu, n-a mai rămas acelaşi om.

— Bani mulţi de câştigat? spuse Bonacieux, ţuguindu-şi buzele.

— Da, mulţi.

— Cam cât?

— O mie de pistoli, poate.

— Prin urmare ceea ce vrei să-mi ceri e ceva foarte de seamă, nu-i aşa?

— Da.

— Şi ce ar trebui să fac?

— Să pleci numaidecât , îţi voi da o scrisoare pe care s-o păstrezi ca ochii din cap, ca s-o dai chiar în mâinile cui trebuie.

— Şi încotro să plec?

— La Londra.

— Eu! La Londra! Vrei să-ţi baţi joc de mine; eu n-am nici o treabă la Londra.

— Dar alţii au nevoie ca să pleci acolo.

— Şi mă rog, care alţii? Te înştiinţez că de azi înainte nu mai fac nimic orbeşte şi că vreau să ştiu nu numai ce primejdie înfrunt, dar şi pentru cine o înfrunt.

— Cineva de mare vază te trimite şi altcineva tot de mare vază te aşteaptă: răsplata o să-ţi întreacă aşteptările, asta-i tot ce-ţi pot făgădui.

— Iarăşi urzeli, mereu numai urzeli; mulţumesc, am început să mă feresc acum; domnul cardinal mi-a deschis capul.

— Cardinalul! — strigă doamna Bonacieux, — l-ai văzut pe cardinal?

— M-a poftit la el, răspunse mândru negustorul de mărunţişuri,

— Şi dacă te-a poftit, te-ai şi dus, nesocotit ce eşti!

— La drept vorbind, nici nu puteam alege dacă să mă duc sau să nu mă duc, fiindcă eram între doi soldaţi; şi la fel de adevărat e că, necunoscând încă pe eminenţa sa, aş fi fost încântat să mă las păgubaş de vizita asta,

— Şi te-a ocărit? Te-a şi ameninţat?

— Ba mi-a întins mâna şi mi-a spus: prietene. Prietenul lui! Auzi, doamnă, sunt prietenul marelui cardinal!

— Al marelui cardinal!

— Nu cumva i-ai tăgădui titlul ăsta, doamnă?

— Nu-i tăgăduiesc nimic; dar îţi spun că bunăvoinţa unui ministru e ceva trecător şi că trebuie să fii nebun ca să-ţi legi soarta de un ministru; sunt puteri mai mari decât ale lui, care nu atârnă de toanele unui om sau de felul cum sfârşeşte o întâmplare oarecare; cu puterile astea trebuie să te iei bine.

— Îmi pare rău, doamnă, dar nu cunosc altă putere afară de a marelui om pe care am cinstea să-l slujesc.

— Cum, dumneata eşti în slujba cardinalului?

— Da, doamnă şi fiindcă sunt în slujba lui, nu-ţi dau voie să te bagi în urzeli împotriva siguranţei statului şi să dai apă la moară uneltirilor unei femei care nici nu e franţuzoaică şi a cărei inimă bate pentru Spania. Din fericire, marele cardinal stă de veghe, privirea lui e mereu trează şi pătrunde până în adâncul inimilor.

Bonacieux nu făcea decât să spună vorbă cu vorbă, o frază pe care o auzise rostită de Rochefort; dar sărmana femeie, care se bizuise pe soţul ei şi care, cu nădejdea aceasta, vorbise de el reginei, se cutremură la gândul primejdiei ce-ar fi putut-o aştepta, cât şi la gândul neputinţei în care se zbătea. Cunoscând însă slăbiciunea şi îndeosebi lăcomia de avere a lui Bonacieux, tot mai spera să-l câştige de partea ei.

— Aşa! Prin urmare eşti cardinalist, domnul meu! Slujeşti tagma nemernicilor care-ţi schingiuiesc soţia şi o ponegresc pe regina dumitale!

— Interesele particulare nu înseamnă nimic în faţa intereselor obşteşti. Eu sunt de partea celor care salvează statul, spuse ţanţoş Bonacieux.

Era tot o frază a contelui de Rochefort, pe care Bonacieux şi-o întipărise în minte şi pe care găsise prilejul s-o rostească.

— Ştii măcar ce este statul de care vorbeşti? întrebă doamna Bonacieux, ridicând din umeri. Mulţumeşte-te să rămâi burghez necioplit şi dă-te de partea cui îţi dă mai mult.

— Ei! Ei! făcu Bonacieux, lovind cu mâna peste o pungă dolofană din care se desprinse un sunet metalic. Ce mai spui acum, doamnă predicatoare?

— De unde ai banii ăştia?

— Nu ghiceşti?

— De la cardinal?

— De la el şi de la prietenul meu, contele de Rochefort.

— Contele de Rochefort? Păi el m-a răpit!

— Se poate, doamnă.

— Şi primeşti bani de la el?

— Nu mi-ai spus chiar dumneata că această răpire a fost doar un ce politic?

— Da, dar scopul răpirii mele era să mă facă să-mi trădez stăpâna, să-mi smulgă prin chinuri mărturisiri care să primejduiască onoarea şi poate chiar viaţa augustei mele stăpâne.

— Doamnă, — îi curmă vorba Bonacieux, — stăpâna dumitale este o spaniolă perfidă şi tot ce face marele cardinal, face bine.

— Domnule, — izbucni tânăra femeie, — te ştiam fricos, zgârcit şi dobitoc; dar nu te ştiam şi mişel!

— Doamnă, — bâigui Bonacieux, care nu-şi văzuse niciodată soţia furioasă şi care dădea îndărăt în faţa mâniei conjugale, ce tot îndrugi acolo, doamnă?

— Spun că eşti un mizerabil! urmă doamna Bonacieux simţind că are din nou putere asupra soţului ei. Va să zică faci politică, dumneata! Şi încă de cea cardinalistă! Aşa! Te vinzi necuratului cu trup şi suflet pentru o mână de bani!

— Ba cardinalului.

— E totuna, — strigă tânăra femeie, cine spune Richelieu, spune Ucigă-l-toaca!

— Taci, doamnă, taci s-ar putea să te audă cineva.

— Da, ai dreptate şi m-aş ruşina de mişelia dumitale!

— Dar, la urma urmei, ce ceri dumneata de la mine?

— Ţi-am mai spus: să pleci chiar acum, domnule; să-ţi îndeplineşti în chip cinstit sarcina pe care binevoiesc să ţi-o încredinţez şi, numai aşa, sunt gata să uit tot, să iert tot; ba mai mult, sunt gata să-ţi dăruiesc din nou prietenia mea, sfârşi ea, întinzându-i mâna.

Bonacieux era fricos şi zgârcit, dar îşi iubea soţia; se simţi mişcat. Un bărbat de cincizeci de ani nu poartă multă vreme pică unei soţii de douăzeci şi trei. Doamna Bonacieux văzu că începe să şovăie.

— Haide, te-ai hotărât? îl întrebă ea.

— Dar, scumpa mea, gândeşte-te puţin la ce-mi ceri. Londra e departe de Paris, foarte departe şi se poate ca sarcina de care-mi vorbeşti să nu fie lipsită de primejdii.

— Ei şi? Dacă ştii să le ocoleşti!

— Nu, doamnă Bonacieux. nu, hotărât lucru, nu vreau; mă tem de urzeli. Eu am văzut Bastilia cu ochii mei. Brr! E îngrozitor! Bastilia! Numai când mă gândesc şi mi se zbârleşte părul pe cap. M-au ameninţat că mă schingiuie. Ştii dumneata

ce-s schingiuirile? Îţi vira cioturi de lemn în pulpe până-ţi trosnesc oasele! Nu, hotărât lucru, nu mă duc. Ba zău, de ce nu te-oi fi ducând chiar dumneata? Căci, într-adevăr, eu m-am înşelat în privinţa dumitale: eşti bărbat în toată legea şi încă din cei mai îndrăciţi!

— Şi dumneata, dumneata eşti o muiere, o biată muiere nătânga şi îndobitocită. Ah! dârdâi de frică! Ei, lasă! Dacă nu pleci chiar acum, pun să te ridice din porunca reginei şi să te închidă în Bastilia aia de care te cutremuri.

Bonacieux căzu pe gânduri. Cântări serios în mintea lui cele două minii care-l ameninţau: a cardinalului şi a reginei. Mânia cardinalului i se păru a fi cu mult mai primejdioasă.

— Pune să mă ridice din porunca reginei, — răspunse el, — şi eu voi cere ajutor eminenţei sale.

Deodată, doamna Bonacieux îşi dădu seama că mersese prea departe şi se înspăimântă văzând unde ajunsese. Privi înfricoşată o clipă mutra neroadă ce oglindea o hotărâre de neânvins, la fel cu a oricărui prost când îi e frică.

— Bine! Fie! — zise ea, — la urma urmelor, poate că ai dreptate; un bărbat se pricepe în politică mai bine decât o femeie şi mai ales dumneata, domnule Bonacieux, care ai stat de vorbă cu cardinalul. Totuşi, e dureros, — adăugă ea, — ca soţul meu, un om pe dragostea căruia credeam că mă pot bizui, să se poarte atât de urât cu mine şi să nu vrea să-mi facă şi mie un chef.

— Fiindcă chefurile dumitale pot duce prea departe, — răspunse Bonacieux biruitor, — de aceea mă şi feresc.

— Atunci mă las păgubaşă, — spuse tânăra femeie oftând, — bine, să nu mai vorbim de asta.

— Măcar să-mi fi spus ce anume trebuia să fac la Londra, stărui Bonacieux, care-şi amintea destul de târziu că Rochefort îi pusese în vedere să-şi iscodească soţia.

— Degeaba ai şti, — îi răspunse tânăra femeie, pe care o neîncredere lăuntrică o împingea acum îndărăt, — era vorba de un fleac, aşa cum li se năzare uneori femeilor; adică de o cumpărătură la care se putea câştiga bani mulţi.

Dar, cu cât nevasta lui dădea mai mult înapoi, cu atât Bonacieux era mai încredinţat că taină pe care nu voia s-o dezvăluie, era mai însemnată. Se hotărî deci să alerge într-un

suflet la contele Rochefort şi să-i spună că regina e în căutarea unui trimis care să plece la Londra.

— Iartă-mă că te părăsesc, scumpă doamnă Bonacieux, — începu el, — dar, cum nu ştiam că vei veni să mă vezi, mi-am dat întâlnire cu unul din prietenii mei; mă întorc îndată şi dacă vrei, aşteaptă-mă câteva clipe; cum isprăvesc cu prietenul meu, vin să te iau şi, fiindcă e târziu, te voi însoţi până la Luvru.

— Mulţumesc, domnule, — răspunse doamna Bonacieux, — nu eşti destul de curajos ca să-mi poţi fi de vreun ajutor; pot să mă întorc la Luvru şi singură.

— Cum doreşti, doamnă Bonacieux, urmă fostul negustor. Crezi că te voi vedea în curând?

— Fără îndoială; săptămâna viitoare nădăjduiesc să am mai mult răgaz şi atunci o să vin ca să fac rânduiala în lucrurile noastre; trebuie să fie într-un hal fără hal.

— Bine! Te voi aştepta. Nu mai eşti supărată pe mine, nu-i aşa?

— Eu? De loc!

— Atunci, pe curând!

— Pe curând.

Bonacieux sărută mâna soţiei şi se îndepărtă în grabă.

— Ia te uită! — murmură doamna Bonacieux după ce soţul ei închisese uşa din stradă şi când se văzu singură în cameră, — ce-i lipsea nerodului ăsta, decât să fie cardinalist? Şi eu care vorbisem de el reginei, eu care făgăduisem bietei mele stăpâne... Ah! doamne, dumnezeule! O să mă ia şi pe mine drept o nemernică din cele care mişună prin palat şi care au fost puse acolo ca să iscodească. Ah, domnule Bonacieux, niciodată nu m-am prăpădit după dumneata, dar acum ia seama! Te urăsc şi, pe legea mea, ai să mi-o plăteşti!

În clipa când rostea aceste cuvinte, o lovitură o faci să-şi ridice capul şi un glas îi strigă prin tavan:

— Scumpă doamnă Bonacieux, deschide-mi portiţa din alee, ca să pot coborî la dumneata.

Capitolul XVIII Iubitul şi soţul

— Ah! doamnă, — începu d'Artagnan intrând prin portiţa pe care i-o deschidea tânăra femeie, — dă-mi voie să-ţi spun că ai un soţ groaznic de nesuferit.

— Cum? Ai auzit ceartă noastră? întrebă repede doamna Bonacieux, privindu-l tulburată.

— De la început până la sfârşit.

— Dar cum asta? Doamne, Dumnezeule!

— Printr-un mijloc cunoscut numai mie şi datorită căruia am auzit şi convorbirea aceea însufleţită pe care ai avut-o cu zbirii cardinalului.

— Şi ce-ai înţeles din ce spuneam?

— O mie de lucruri: în primul rând că soţul dumitale e din fericire un căscat şi un prost; apoi, că erai în încurcătură, ceea ce m-a bucurat grozav, căci îmi dă prilejul să te slujesc de aci înainte şi, Dumnezeu mi-e martor, sunt gata să mă arunc în foc pentru dumneata; în sfârşit, că regina are nevoie de un om îndrăzneţ, deştept şi credincios, care să plece pentru ea într-o călătorie la Londra. Am cel puţin două din cele trei însuşiri de care aveţi nevoie şi, iată, am sosit.

Doamna Bonacieux nu răspunse, dar inima îi sălta de bucurie şi o tainică nădejde îi lumină privirea.

— Şi ce chezăşie poţi să-mi dai, — întrebă ea, — dacă primesc să-ţi încredinţez această misiune?

— Dragostea mea pentru dumneata. Dar, spune odată, porunceşte: ce trebuie să fac?

— Dumnezeule! Dumnezeule! — se codea tânăra femeie, — pot eu oare să-ţi încredinţez asemenea taină, domnule? Eşti aproape un copil?

— Bine, văd că e nevoie să răspundă cineva pentru mine.

— Mărturisesc, aş fi mult mai liniştită.

— Îl cunoşti pe Athos?

— Nu.

— Dar pe Porthos?

— Nu.

— Nici pe Aramis?

— Nu. Cine sunt domnii ăştia?

— Muşchetari de-ai regelui. Dar pe domnul de Tréville, căpitanul lor, îl cunoşti?

— Ah! Da, pe acesta îl cunosc, nu personal, dar am auzit deseori vorbindu-se de el reginei, ca de un bărbat cutezător, un gentilom cinstit şi sincer.

— De el nu ţi-e teamă c-o să te trădeze cardinalului, nu-i aşa?

— Oh! Nu, desigur!

— Atunci, dezvăluie-i taina dumitale şi întreabă-l dacă poţi să mi-o încredinţezi şi mie, oricât ar fi ea de însemnată, de preţioasă sau de cumplită.

— Dar această taină nu e a mea, aşa că nu pot s-o destănuiesc nimănui.

— În schimb era cât p-aci să i-o încredinţezi domnului Bonacieux, răspunse d'Artagnan cu ciudă.

— Aşa cum se încredinţează o scrisoare scorburei unui copac, aripei unui porumbel sau zgărzii unui câine.

— Şi totuşi, uite, eu te iubesc,

— Aşa spui dumneata.

— Sunt om de onoare!

— Cred.

— Sunt şi cutezător.

— Despre asta nu mă îndoiesc.

— Atunci, pune-mă la încercare.

Doamna Bonacieux îl privi pe tânăr, stăpânită încă de neâncredere. Dar în ochii lui era atâta înflăcărare, în grai atâta stăruinţă, încât se simţi îndemnată să i se destăinuiască. De altminteri, se găsea într-una din împrejurările în care te vezi silit să încerci orice. Regina era la fel de pierdută şi printr-o prea mare neîncredere ca şi prin prea mare încredere. Apoi, trebuie să mărturisim, simţământul ce-l avea fără voia ei pentru acest tânăr ocrotitor, o hotărî să vorbească.

— Ascultă, — începu ea, — mă dau bătută în faţa spuselor şi încredinţărilor dumitale. Dar îţi jur înaintea lui Dumnezeu care ne aude, că dacă mă trădezi, chiar dacă duşmanii mei mă iartă, eu tot mă voi omorî şi vei fi vinovat de moartea mea.

— Şi eu îţi jur, doamnă, înaintea lui Dumnezeu, că dacă sunt prins împlinindu-ţi poruncile, voi muri mai curând decât să scap o vorbă sau să fac ceva care ar putea primejdui pe oricine ar fi.

Tânăra femeie îi încredinţă atunci grozavă taină pe care întâmplarea i-o dezvăluise şi lui în parte, în faţa Samaritencei. Astfel şi-au mărturisit unul altuia dragostea lor.

D'Artagnan strălucea de fericire şi mândrie. Taina ce-i fusese încredinţată, femeia aceea pe care o iubea, încrederea şi dragostea făceau din el un uriaş.

— Plec, — zise el, — plec îndată.

— Cum! Pleci! — îl potoli doamna Bonacieux, — dar regimentul! Dar căpitanul?

— Pe legea mea, m-ai făcut să uit de toate astea, scumpa mea Constance; da, ai dreptate, trebuie să-mi fac rost de un concediu.

— Încă o piedică! şopti doamna Bonacieux îndurerată.

— Oh, peste asta, — îi spuse d'Artagnan după o clipă de gândire, — peste asta trec eu, n-avea grijă!

— În ce fel?

— Mă duc chiar astă seară la domnul de Tréville şi-l rog să-i ceară cumnatului său, domnul des Essarts, un concediu pentru mine.

— Şi acum, altceva.

— Ce anume? întrebă d'Artagnan, văzând că doamna Bonacieux se codeşte să-şi sfârşească gândul.

— Poate că n-ai bani.

— "Poate", e de prisos, zise d'Artagnan surâzând.

— Atunci, — urmă doamna Bonacieux deschizând un sertar şi scoţând punga pe care soţul ei. cu o jumătate de oră mai înainte, o mângâiase atât de drăgăstos, — atunci ia punga asta.

— A cardinalului! strigă izbucnind în râs d'Artagnan care, după cum îşi aminteşte cititorul, datorită duşumelelor scoase, nu pierduse nici un cuvânt din convorbirea dintre negustor şi soţia lui.

— Da, a cardinalului, — răspunse doamna Bonacieux, — după cum vezi, e destul de durdulie.

— Mii de draci! — adăugă d'Artagnan, — va fi de două ori mai plăcut pentru mine să scot la liman pe regină cu banii eminenţei sale!

— Eşti un tânăr tare drăguţ! zise doamna Bonacieux. Să ştii că maiestatea să nu-ţi va fi nerecunoscătoare.

— Dar sunt răsplătit din plin! o încredinţă d'Artagnan. Te iubesc şi-mi dai voie să ţi-o spun; sunt mai fericit decât aş fi îndrăznit vreodată să sper!

— Tăcere! şopti doamna Bonacieux tresărind.

— Ce e?

— Vorbeşte cineva în stradă.

— E vocea...

— Soţului meu. Da, el e!

D'Artagnan se repezi la uşă şi împinse zăvorul.

— Să nu intre cât timp sunt eu aici, — sfătui el, — după ce voi pleca deschide-i dumneata.

— Dar nici pe mine nu trebuie să mă găsească aici. Ce să-i spun de lipsa banilor, dacă rămân?

— Ai dreptate, să ieşim de aici.

— Să ieşim, dar cum? O să ne vadă.

— Urcăm sus la mine.

— Ah! — se codi ea, — mi-o spui cu un glas care mă sperie.

Doamna Bonacieux rosti aceste cuvinte, cu ochii înlăcrămaţi. Zărindu-i lacrimile d'Artagnan se aruncă înduioşat, la picioarele ei.

— În casa mea, — îi spuse, — vei fi la adăpost că într-un templu; îţi dau cuvântul meu de gentilom.

— Haidem, — se hotărî ea, — am încredere în dumneata, prietene.

D'Artagnan trase cu băgare de seamă zăvorul şi deschise uşa; apoi, uşori că umbrele, amândoi se strecurară nevăzuţi în alee, urcară tiptil scara şi intrară în camera lui d'Artagnan.

Odată ajunşi, tânărul propti uşa pentru mai multă siguranţă; apoi se apropiară amândoi de fereastră şi, printr-o crăpătură a oblonului, văzură pe domnul Bonacieux stând de vorbă cu un bărbat care purta o pelerină.

La vederea bărbatului cu pelerină, d'Artagnan sări ca ars şi trăgând pe jumătate spada, se repezi la uşă.

Era omul din Meung.

— Ce vrei să faci? — se repezi doamna Bonacieux, — o să ne pierzi.

— Am jurat să-l ucid pe omul ăsta şi nu mă las! îi răspunse d'Artagnan.

— Ţi-ai închinat altcuiva viaţa, nu mai e a dumitale. În numele reginei, te opresc să înfrunţi alte primejdii decât în misiunea dumitale.

— Şi în numele dumitale, nu-mi porunceşti nimic?

— În numele meu, — şopti doamna Bonacieux adânc mişcată, — în numele meu, te rog. Dar ia ascultă, mi se pare că se vorbeşte de mine..

D'Artagnan se apropie de fereastră şi ciuli urechea. Domnul Bonacieux deschisese uşa apartamentului său şi văzând că nu era nimeni înăuntru, se întorsese către omul cu pelerină pe care-l lăsase o clipă singur.

— A plecat, — lămuri el, — trebuie să se fi întors la Luvru.

— Eşti sigur, — întrebă străinul, că n-a bănuit scopul cu care ai plecat de acasă?

— Nu, — răspunse Bonacieux îngâmfat, — prea e uşuratică.

— Dar cadetul din gardă o fi acasă?

— Nu cred; după cum vedeţi, oblonul e închis şi printre crăpături nu se vede nici o lumină.

— Totuna; ar trebui să ne asigurăm.

— Dar cum?

— Bătând la uşa lui.

— Să-l întreb atunci pe valet.

— Bine, du-te.

Bonacieux intră iarăşi la el, prin aceeaşi uşă prin care, cu câteva minute mai înainte, se strecuraseră cei doi fugari, urcă până la catul unde locuia d'Artagnan şi bătu. Nu răspunse nimeni. Ca să facă pe grozavul, Porthos îl ceruse cu împrumut în seara aceea pe Planchet, iar lui d'Artagnan nici prin gând nu-i putea trece să dea vreun semn de viaţă.

În clipa în care Bonacieux bătu la uşă, cei doi tineri îşi simţiră inima sărind din loc.

— Nu e nimeni acasă, spuse Bonacieux.

— Oricum, hai să intrăm la dumneata; vom fi mai ia adăpost decât în pragul uşii.

— Ce păcat, — murmură doamna Bonacieux, — nu vom mai auzi nimic!

— Dimpotrivă, — o asigură el, — o să auzim şi mai bine.

D'Artagnan dădu la o parte cele trei sau patru bucăţi din parchet, care făceau din camera lui o a doua ureche a lui

Dionysios[17] , întinse un covor pe jos, se aşeză în genunchi şi făcu semn doamnei Bonacieux să se aplece tot astfel, spre deschizătură.

— Eşti sigur că nu e nimeni acolo? întrebă necunoscutul.

— Nici o grijă, îi răspunse Bonacieux.

— Atunci crezi că soţia dumitale...

— S-a întors la Luvru.

— Şi n-a vorbit decât cu dumneata?

— Fără nici o îndoială.

— E lucru de căpetenie, înţelegi?

— Aşadar, ştirea pe care v-am adus-o e preţioasă...

— Grozav de preţioasă, scumpul meu Bonacieux, nu ţi-o ascund.

— Atunci, cardinalul va fi mulţumit de mine?

— Mai încape vorbă!

— Marele cardinal!

— Eşti sigur că pe când vorbea cu dumneata, soţia dumitale n-a spus nume proprii?

— Nu cred.

— N-a pomenit de doamna de Chevreuse, sau de domnul de Buckingham, sau de doamna de Vernet?

— Nu, mi-a spus doar că vrea să mă trimită la Londra pentru nevoile unei persoane de vază mare.

— Trădătorul! murmură doamna Bonacieux.

— Tăcere! şopti d'Artagnan, luîndu-i mâna pe care, fără voia ei, o lăsă într-a lui.

— Oricum, tot prost ai fost, — urmă omul cu pelerină, — trebuia să te prefaci că primeşti însărcinarea şi ai fi pus mâna pe scrisoare; statul care se află în primejdie putea fi salvat, iar dumneata...

— Iar eu?...

— Ei, cardinalul, ţi-ar fi oferit un titlu de nobleţe!

— V-a spus-o el?

— Da. Ştiu că-ţi pregătea bucuria asta.

---

[17] Dionysios cel Bătrân — tiran al Siracuzei (405—367 î. e. n.). A construit o închisoare subterană în stâncă unde îşi închidea victimele. Şedea ascuns într-un loc secret construit în formă de ureche în mijlocul carierii şi de unde asculta şi auzea tot ce spuneau deţinuţii, plângerile şi gândurile lor.

— Fiţi pe pace, — îl încredinţă Bonacieux, — soţia mea mă iubeşte la nebunie şi mai e încă vreme.

— Neghiobul! murmură doamna Bonacieux.

— Tăcere! îi şopti d'Artagnan, strângându-i ceva mai tare mâna.

— Cum, mai e încă vreme?! întrebă omul cu pelerină.

— Mă duc la Luvru, cer să vorbesc cu doamna Bonacieux. Îi spun că m-am răzgândit, înnod iarăşi firul chestiunei, pun mâna pe scrisoare şi alerg la cardinal.

— Atunci, nu mai pierde vreme; eu o să mă întorc repede ca să văd ce ai izbutit să faci.

Necunoscutul plecă.

— Mişelul! murmură iarăşi doamna Bonacieux, neputându-şi lua gândul de la soţul ei.

— Tăcere! stărui d'Artagnan, strângându-i mână mai tare încă.

Un urlet îngrozitor curmă deodată şirul de cugetări al celor doi îndrăgostiţi. Era soţul doamnei Bonacieux care, băgând de seamă lipsa pungii, striga cât putea: "Săriţi, hoţii!"

— Vai, Doamne! — şopti speriată doamna Bonacieux, — o să scoale toată mahalaua.

Bonacieux n-a încetat să strige timp îndelungat, dar asemenea ţipete prea des auzite nu mai stârneau pe nimeni în strada Groparilor, unde casa negustorului de mărunţişuri era de la o vreme destul de deocheată; văzând că nimeni nu-i sare în ajutor, Bonacieux ieşi din casă, urlând cât îl lua gura; strigătele lui se îndepărtau din ce în ce înspre strada Bacului.

— Şi-acum, că a plecat, e rândul dumitale s-o ştergi de aici, spuse doamna Bonacieux. Curaj, dar mai ales, multă băgare de seamă; nu uita că te-ai dăruit reginei!

— Reginei şi dumitale! întregi d'Artagnan. Fii liniştită, frumoasă Constance, mă voi întoarce vrednic de recunoştinţa ei: dar întoarce-mă-voi oare vrednic şi de dragostea dumitale?

În loc de răspuns obrajii tinerei femei se rumeniră. Câteva clipe mai târziu, d'Artagnan ieşea la rândul lui din casă, înfăşurat şi el, ca şi necunoscutul, într-o pelerină uriaşă din care se vedea ieşind doar teaca unei spade nesfârşite.

Doamna Bonacieux îl urmări din ochi cu acea îndelungă privire drăgăstoasă, cu care femeia însoţeşte pe bărbatul pe care simte că-l iubeşte; dar îndată ce-l văzu pierind după colţul

străzii, se prăbuşi în genunchi şi împreunându-şi mâinile, şopti rugându-se:

— Doamne, fie-ţi milă de regină! Doamne, fie-ţi milă şi de mine!

Capitolul XIX Plan de luptă

D' Artagnan se duse de-a dreptul la domnul de Tréville, socotind că peste câteva minute cardinalul va afla totul de la acel afurisit necunoscut care părea a fi unealta lui, îşi zise pe bună dreptate că nu avea nici o clipă de pierdut.

Tânărul îşi simţea inima fremătând de bucurie. Un prilej menit să-i aducă faimă şi bănet se ivea pe neaşteptate şi, vrând parcă să-l îmbrăţişeze, îl apropiase de femeia pe care o iubea la nebunie. Întâmplarea îi dăruia deci dintr-o dată mai mult decât s-ar fi încumetat să ceară soartei.

Domnul de Tréville se afla în salon, în mijlocul obişnuitului său cerc de gentilomi. Fiind cunoscut de toţi ca om al casei, d'Artagnan se îndreptă spre cabinetul căpitanului şi-i trimise vorbă că îl aşteaptă pentru treburi de căpetenie.

Era acolo doar de vreo cinci minute când domnul de Tréville intră. Dintr-o singură privire şi după bucuria zugrăvită pe chipul celălalt, vrednicul căpitan înţelese că se petrecea într-adevăr ceva deosebit.

Tot lungul drumului d'Artagnan îşi frământase mintea dacă trebuie să i se destăinuiască domnului de Tréville, sau să-i ceară doar mâna liberă într-o chestiune secretă. Dar domnul de Tréville se purtase totdeauna atât de frumos cu el, era atât de credincios regelui şi reginei, ura atât de aprig pe cardinal, încât d'Artagnan se hotărî să-i spună totul.

— Ai trimis să mă cheme, tânărul meu prieten? întrebă domnul de Tréville.

— Da, domnule, — răspunse d'Artagnan, — şi sper că atunci când veţi afla despre ce lucru de seamă este vorba, mă veţi ierta dacă vă stingheresc.

— Vorbeşte, te ascult.

— E vorba nici mai mult nici mai puţin, — urmă d'Artagnan coborând vocea, — de onoarea şi poate chiar de viaţa reginei.

— Ce spui? murmură domnul de Tréville, privind împrejur ca să vadă dacă într-adevăr erau singuri, apoi întorcându-şi ochii întrebător spre d'Artagnan.

— Spun, domnule, că din întâmplare sunt părtaşul unei taine...

— Pe care sper că o vei păstra, tinere, cât vei trăi.

— Dar pe care trebuie să v-o destăinuiesc dumneavoastră, domnule, căci numai dumneavoastră puteţi să mă ajutaţi în îndeplinirea misiunii pe care am primit-o de la maiestatea sa.

— Taina aceasta e a dumitale?

— Nu, domnule, e a reginei.

— Te-a împuternicit maiestatea sa să mi-o încredinţezi?

— Nu, domnule, dimpotrivă, mi s-a pus în vedere să nu scap o vorbă.

— Atunci, pentru ce vrei să mi-o împărtăşeşti mie?

— Pentru că fără dumneavoastră nu pot face nimic şi pentru că mi-e teamă să nu-mi respingeţi cererea pe care vreau să v-o fac dacă nu ştiţi în ce scop o fac.

— Păstrează-ţi taina şi spune-mi ce doreşti.

— Doresc să capăt din partea domnului des Essarts un concediu de cincisprezece zile.

— Când asta?

— Chiar la noapte.

— Părăseşti Parisul?

— Plec în misiune.

— Poţi să-mi spui unde?

— La Londra.

— Ţine cineva cu tot dinadinsul să nu-ţi ajungi scopul?

— Cardinalul, cred că ar da orice pe lume, ca să nu izbutesc.

— Şi pleci singur?

— Plec singur.

— Atunci nu vei trece de Bondy[18] ; ţi-o spune Tréville, pe cuvântul lui.

— De ce?

— Te vor ucide.

— Voi muri făcându-mi datoria.

---

[18] O comună la 11 km de Paris.

— Da, dar misiunea dumitale va rămâne baltă.

— E adevărat, murmură d'Artagnan.

— Crede-mă, — urmă Tréville, — în astfel de isprăvi trebuie să plece patru, ca să ajungă unul.

— Aveţi dreptate, domnule, — recunoscu d'Artagnan, — îi cunoaşteţi pe Athos, Porthos şi Aramis şi ştiţi dacă mă pot bizui pe ei.

— Fără să le dezvălui taină pe care eu n-am vrut s-o cunosc?

— Am făcut între noi legământ de încredere oarbă şi de frăţie pe viaţă şi pe moarte; dealtminteri, puteţi să le spuneţi că aveţi încredere în mine şi nu se vor arăta nici ei mai şovăielnici.

— Tot ce pot face e să dau fiecăruia un concediu de cincisprezece zile: lui Athos, a cărui rană tot îl mai supără, ca să se ducă la băi, la Forges; lui Porthos şi Aramis ca să-şi însoţească prietenul pe care nu-l pot părăsi la atare nevoie. Încuviinţarea concediilor va fi o dovadă că nu mă împotrivesc la această călătorie.

— Vă mulţumesc, domnule, sunteţi cum nu se poate mai bun.

— Du-te de-i vezi chiar acum şi pregătiţi tot ce trebuie în noaptea asta. Ia stai! Mai întâi scrie-ţi cererea către domnul des Essarts. Poate că te-a urmărit vreun spion şi atunci vizita dumitale pe care cardinalul sigur că a şi aflat-o, va fi îndreptăţită.

D'Artagnan întocmi cererea; luând-o în mâini, domnul de Tréville îl asigură că înainte de ora două noaptea cele patru învoiri vor fi la locuinţa fiecărui călător.

— Aveţi bunătatea s-o trimiteţi pe-a mea la Athos, îl rugă d'Artagnan. Mi-e teamă că întorcându-mă acasă să nu dau de cine ştie ce bucluc.

— Bine. Pleacă sănătos şi călătorie bună! Dar ascultă, îl chemă îndărăt domnul Tréville.

D'Artagnan se întoarse.

— Ai bani?

D'Artagnan îşi sună banii din punga ce o avea în buzunar.

— Destui? întrebă domnul de Tréville.

— Trei sute de pistoli.

— E bine, cu atâta ajungi până la capătul pământului; va să zică, poţi pleca.

D'Artagnan salută pe domnul de Tréville, iar acesta îi întinse mâna; tânărul i-o strânse cu un respect în care intra şi recunoştinţă. De când sosise la Paris, în orice prilej, acest minunat bărbat se arătase totdeauna vrednic, leal şi mare.

Cel dintii la care s-a dus a fost Aramis; nu mai fusese pe la el din seara de pomină, când o urmărise pe doamna Bonacieux. Mai mult încă: de cum îl văzu, ca şi de fiecare dată când îl mai văzuse, lui d'Artagnan i se păru că faţa tânărului muşchetar oglindea o tristeţe adâncă.

În seara acea, Aramis veghea la fel de posomorât şi visător; d'Artagnan încercă să afle prin întrebări pentru ce era atât de abătut, dar Aramis dădu vina pe un comentar asupra capitolului al optsprezecelea din sfântul Augustin, pe care trebuia să-l scrie în latineşte pentru săptămâna următoare şi la care se gândea zi şi noapte.

Cei doi prieteni vorbeau abia de câteva minute când un lacheu al domnului de Tréville intră aducând un plic sigilat.

— Ce-i asta? întrebă Aramis.

— Concediul pe care l-aţi cerut dumneavoastră, răspunse lacheul.

— Eu? N-am cerut nici un concediu.

— Taci şi ia-l, îi şopti d'Artagnan. Iar dumneata, prietene, ţine moneda asta pentru osteneală; să-i spui domnului de Tréville că domnul Aramis îi mulţumeşte din toată inima. Poţi pleca.

Lacheul salută până la pământ şi ieşi.

— Ce înseamnă toate astea? întrebă Aramis.

— Ia-ţi ce-ţi trebuie pentru o călătorie de cincisprezece zile şi vino cu mine.

— Dar eu nu pot părăsi aşa Parisul fără să ştiu...

Aramis se opri.

— Ce s-a făcut cu Ea, aşa e? adăugă d'Artagnan.

— Cine, ea? întrebă Aramis.

— Femeia care a fost aici, femeia cu batista brodată.

— Cine ţi-a spus că a fost o femeie aici? răspunse Aramis, galben la faţă ca un mort.

— Am văzut-o.

— Şi ştii cine e?

— Cred că bănuiesc.

— Ascultă, — îi spuse Aramis, — dacă ştii atâtea lucruri, poate ştii ce s-a întâmplat şi cu femeia aceea?

— Trebuie să se fi întors la Tours.

— La Tours? Da, aşa e; văd c-o cunoşti. Dar cum de s-a întors la Tours fără să-mi spună o vorbă?

— I-a fost teamă să nu fie arestată.

— Cum de nu mi-a scris?

— I-a fost teamă să nu te compromită.

— D'Artagnan, mă scapi de la moarte, izbucni Aramis. Mă credeam dispreţuit, înşelat. Eram atât de fericit s-o pot vedea! Nu-mi venea să cred că-şi primejduia libertatea pentru mine şi totuşi în ce scop ar fi venit la Paris?

— Tot în scopul pentru care noi plecăm în Anglia.

— Şi care anume? întrebă Aramis.

— O să-l ştii într-o zi, Aramis, dar, deocamdată, iau pildă şi tac la fel ca nepoata teologului.

Aramis zâmbi, amintindu-şi de povestea pe care o îndrugase într-o seară prietenilor lui.

— Foarte bine! Dacă a părăsit Parisul şi dumneata, d'Artagnan, eşti sigur că e aşa, atunci nimic nu mă mai ţine aici, sunt gata să te urmez. Spuneai că mergem la...

— La Athos, deocamdată şi dacă vrei să vii, te poftesc să te grăbeşti căci am pierdut destulă vreme. Dar fiindcă veni vorba, vesteşte-l şi pe Bazin.

— Vine şi Bazin cu noi? întrebă Aramis.

— Poate. În orice caz, deocamdată e bine să ne urmeze la Athos.

Aramis îl chemă pe Bazin şi-i porunci să vină să-i întâlnească la Athos.

— Hai să plecăm, spuse după aceea, luându-şi pelerina, spada, tustrele pistoalele şi scotocind zadarnic trei patru sertare ca să vadă dacă nu dă din întâmplare de vreun ban rătăcit. Apoi, încredinţat că era de prisos să mai caute, îl urmă pe d'Artagnan, întrebându-se cum se făcea că tânărul cadet din gardă ştia la fel de bine ca şi el cine era femeia pe care o găzduise şi chiar mai bine ca el ce se întâmplase cu ea.

După ce ieşiră din casă. Aramis îl luă pe d'Artagnan de braţ şi, cu ochii în ochii lui îl întrebă:

— N-ai vorbit cu nimeni de ea?

— Cu nimeni.

— Nici chiar cu Athos sau cu Porthos?

— N-am suflat nimănui nici o vorbă.

— Atunci e bine.

Încredinţat că poate fi liniştit asupra acestui lucru de căpetenie, Aramis îşi urmă drumul cu d'Artagnan şi amândoi ajunseră curând la Athos.

Îl găsiră cu încuviinţarea de concediu într-o mână şi cu scrisoarea domnului de Tréville în cealaltă.

— Puteţi să mă dumiriţi şi pe mine ce e cu concediul şi cu scrisoarea pe care le-am primit chiar acum? întrebă Athos uluit.

"Dragul meu Athos, îţi îngăduiesc să te odihneşti cincisprezece zile, fiindcă sănătatea dumitale o cere neapărat. Aşa că du-te la băi la Forges sau unde crezi de cuviinţă şi fă-te cât mai repede sănătos.

Al dumitale,

Tréville."

— Să-ţi spun eu: concediul şi scrisoarea asta înseamnă că trebuie să mă urmezi, Athos.

— La băi la Forges?

— Acolo sau în altă parte.

— În slujba regelui?

— A regelui sau a reginei: nu suntem noi slujitorii maiestăţilor lor?

Tocmai atunci intră şi Porthos.

— La naiba, — începu el, — iată ceva ciudat: de când oare se dau muşchetarilor concedii fără ca ei să le fi cerut?

— De când au prieteni care le cer pentru ei, răspunse d'Artagnan.

— Ah! ah! — făcu Porthos, — miroase a noutăţi pe aici!

— Aşa e, plecăm, încuviinţă Aramis.

— Încotro? întrebă Porthos.

— Pe legea mea dacă ştiu, — se amestecă Athos, — întreabă-l pe d'Artagnan.

— La Londra, domnilor, răspunse d'Artagnan.

— La Londra! — se miră Porthos, — şi ce să facem noi la Londra?

— Iată un lucru pe care nu pot să vi-l spun, domnilor; trebuie să aveţi încredere în mine.

— Dar ca să plec la Londra, — adăugă Porthos, — e nevoie de bani şi eu n-am bani.

— Nici eu, adăugă Aramis.

— Nici eu, încheia Athos.

— În schimb am eu, îi linişti d'Artagnan, scoţându-şi comoară din buzunar şi punând-o pe masă. În punga asta sunt trei sute de pistoli; vom lua fiecare câte şaptezeci şi cinci; e tocmai cât trebuie, ca să te duci la Londra şi să vii înapoi. De altminteri, fiţi liniştiţi, nu vom ajunge cu toţii la Londra.

— Şi de ce nu?

— Fiindcă, după cum se arată, câţiva dintre noi or să cam rămână de căruţă.

— Nu cumva ne ducem la vreo luptă?

— Şi dintre cele mai primejdioase, v-o spun dinainte.

— Apoi, dacă e vorba să ne punem viaţa în primejdie, — spuse Porthos, — aş vrea măcar să ştiu şi eu pentru ce.

— Şi la ce ţi-ar folosi? îl întrebă Athos.

— Totuşi, — adăugă Aramis, — sunt de părerea lui Porthos.

— Obişnuieşte regele să vă dea socoteală? Nu, el vă spune atât: Domnilor, e război în Gasconia sau în Flandra, duceţi-vă şi vă bateţi; iar voi vă duceţi. Cu ce scop? Ce vă pasă!

— D'Artagnan are dreptate, — luă cuvântul Athos, — iată-ne cu trei concedii venite din partea domnului de Tréville şi cu trei sute de pistoli veniţi nu ştiu de unde. Să ne lăsăm deci pielea acolo unde ni se spune să mergem. Face oare să-ţi baţi atâta capul în viaţă? D'Artagnan, eu sunt gata să te urmez.

— Şi eu, se repezi Aramis. Pe urmă, nici nu-mi pare rău că plec din Paris. Am nevoie să mai petrec.

— Ei bine! Cât despre petreceri, fiţi pe pace domnilor, petreceri o să aveţi berechet, îi asigură d'Artagnan.

— Şi atunci, când plecăm? întrebă Athos.

— Chiar acum, — răspunse d'Artagnan, — n-avem nici o clipă de pierdut.

— Hei! Grimaud, Planchet, Mousqueton, Bazin! începură să strige toţi patru tineri chemându-şi valeţii; ungeţi-ne cizmele şi aduceţi caii de la palat.

Într-adevăr, fiecare muşchetar îşi lăsa ea la cazarmă calul lui şi al valetului în grajdurile palatului Tréville.

Planchet, Grimaud, Mousqueton şi Bazin o porniră într-un suflet.

— Şi acum, să întocmim planul de luptă, îi pofti Porthos. Unde mergem întâi?

— La Calais, — răspunse d'Artagnan, — e drumul cel mai scurt ca să ajungi la Londra.

— Staţi! — îi curmă vorba Porthos, — să vă spun părerea mea!

— Spune-o.

— Patru oameni călătorind împreună ar da de bănuit; d'Artagnan ne va da fiecăruia lămuriri. Eu voi pleca înainte spre Boulogne, ca să cercetez terenul; Athos va pleca după două ceasuri pe drumul spre Amiens; Aramis ne va urma pe cel care duce la Noyon; cât priveşte pe d'Artagnan, să-şi aleagă calea care o va găsi de cuviinţă, dar îmbrăcat cu hainele lui Planchet, în vreme ce Planchet, ar trebui să ne urmeze în uniforma gărzilor, ca şi când ar fi d'Artagnan.

— Domnilor, — începu Athos, — sunt de părere că nu e bine să băgăm pe valeţi într-o chestiune de felul acesta; o taină poate fi trădată întâmpiător de un gentilom: dar e aproape totdeauna vândută de un valet.

— Planul lui Porthos, — răspunse d'Artagnan, — mi se pare cu neputinţă de urmat, căci n-aş şti eu singur ce îndrumări să vă dau. Sunt purtătorul unei scrisori, asta-i tot. Nu am şi nu pot face trei copii de pe scrisoarea asta, deoarece e sigilată; după părerea mea, trebuie să călătorim laolaltă. Scrisoarea e aici, în buzunar. Şi arătă buzunarul unde pusese scrisoarea. Dacă sunt ucis, unul din voi o va lua şi veţi merge mai departe; dacă şi el e ucis, altul va trece la rând şi tot aşa; să ajungă doar unul; e tot ce trebuie.

— Bravo, d'Artagnan! asta e şi părerea mea, încuviinţă Athos. De altminteri trebuie să ştii ce vrei; mă duc să fac băi, voi mă însoţiţi; în loc de băi la Forges, mă duc la mare; asta e treaba mea. Dacă suntem arestaţi, eu arăt scrisoarea domnului de Tréville, iar voi foile voastre de concediu; se leagă de noi, ne apărăm; ne dau în judecată, o ţinem morţiş că n-avem alt gând decât să ne scăldăm de câteva ori în mare; vii repede de hac la patru oameni răzleţi, pe când patru oameni strânşi laolaltă sunt o ceată. Vom înarma pe cei patru valeţi cu pistoale şi flinte; dacă se trimite împotriva noastră o armată, atunci ne vom lupta şi supravieţuitorul, cum a spus d'Artagnan, va duce scrisoarea acolo unde trebuie.

— Bine zis! — strigă Aramis, — nu vorbeşti des, Athos, dar când vorbeşti, parc-ai fi sfântul Ioan Gură de Aur. Primesc planul lui Athos. Şi tu, Porthos?

— Şi eu, — răspunse Porthos, — dacă d'Artagnan îl încuviinţează; d'Artagnan, purtătorul scrisorii, e fireşte căpetenia acestei isprăvi; să hotărască el şi noi îi vom da ascultare.

— Ei bine — spuse d'Artagnan, — eu hotărăsc să urmăm planul lui Athos şi să pornim peste o jumătate de oră.

— S-a făcut! strigară într-un glas cei trei muşchetari.

Şi, întinzând mâna înspre punga cu bani, fiecare îşi luă câte şaptezeci şi cinci de pistoli; apoi se apucară de făcut pregătirile trebuincioase ca să poată pleca la ceasul hotărât.

Capitolul XX Călătoria

La două noaptea, cei patru viteji ieşiră din Paris prin bariera Saint-Denis. Până în zori nu-şi descleştaseră gura; vrând-nevrând bezna îi copleşea şi pretutindeni vedeau numai capcane.

Cu cele dintâi raze, li se dezlegară limbile; o dată cu soarele, veni şi veselia; parc-ar fi fost în ajunul unei bătălii: inima bătea, ochii râdeau, simţeau că viaţa, care poate îi va părăsi, era, la urma urmelor, un lucru bun. Dealtminteri, desfăşurarea convoiului era dintre cele mai impunătoare: caii negri ai muşchetarilor, ţinuta lor războinică, acea deprindere militară care-i face pe aceşti nobili tovarăşi ai soldatului să meargă toţi în rând, ar fi dat în vileag şi cel mai straşnic incognito. Valeţii călăreau în urmă, înarmaţi până în dinţi.

Totul merse bine până la Chantilly, unde sosiră pe la opt dimineaţa. Trebuiau să mănânce. Descălecară în faţa unui han a cărui firmă bătătoare la ochi înfăţişa pe sfântul Martin dăruindu-şi jumătate din hrană unui sărac. Valeţii primiră poruncă să nu deşele caii şi să fie mereu gata de drum.

Intrară în sala comună şi se aşezară la masă.

Un gentilom care tocmai sosise pe drum dinspre Damartin şedea la aceeaşi masă şi mânca. Deschise vorba despre ploaie

şi vreme frumoasă; călătorii îi răspunseră; bău în sănătatea lor; din bună-cuviinţă, aceştia băură şi ei în sănătatea lui.

Dar în clipa când Mousqueton veni să spună că toţi caii erau gata de plecare şi când cei patru se ridicară de la masă, străinul îl îmbiă pe Porthos să ciocnească în sănătatea cardinalului. Porthos îi răspunse că o va face bucuros dacă şi străinul, la rândul lui, primeşte să bea în sănătatea regelui. Străinul se răsti că el nu cunoaşte alt rege decât pe eminenţa sa. Porthos îl făcu beţiv; străinul scoase spada din teacă.

— Ai făcut o prostie, — îi şopti Athos, — dar gata, acum nu mai poţi da îndărăt; ucide-l şi vezi să ne ajungi cât vei putea de repede.

Tustrei încălecară şi-şi urmară drumul, în goană mare, în vreme ce Porthos îi făgăduia potrivnicului să-l străpungă cu toate loviturile cunoscute în scrimă.

— Unul până acum! spuse Athos, după cinci sute de paşi.

— Dar de ce oare omul acela s-a legat de Porthos, mai curând decât de altul? îl întrebă Aramis.

— Fiindcă Porthos a vorbit mai tare ca noi toţi şi l-a luat drept căpetenia noastră, răspunse d'Artagnan.

— Am spus totdeauna că tânărul ăsta din Gasconia e un izvor de înţelepciune, murmură Athos.

Şi călătorii îşi văzură mai departe de drum. Făcură un popas de două ore la Beauvais, ca să dea răgaz cailor să răsufle şi să-l aştepte pe Porthos. După cele două ore, cum Porthos nu mai venea şi nu trimitea nici o ştire, călătorii porniră iarăşi la drum.

La o leghe de Beauvais, într-un loc unde drumul se îngusta între două povârnişuri, întâlniră opt sau zece oameni care păreau că lucrează pe o bucată de şosea desfundată, săpând gropi şi făgaşuri noroioase.

De teamă că-şi murdăreşte cizmele în smârcul săpăturilor, Aramis se răsti la ei. Athos vru să-l oprească, dar era prea târziu. Lucrătorii începură să-şi bată joc de călători şi prin obrăznicia lor scoaseră din sărite până şi pe netulburatul Athos, care-şi împinse calul peste unul din ei.

Atunci, dând îndărăt până la şanţ, fiecare din oameni apucară o flintă pitită acolo; ca urmare, cei şapte călători ai noştri au fost împroşcaţi de sus până jos cu gloanţe. Pe Aramis îl nimeri un glonte care-i străbătu umărul şi pe Mousqueton altul,

care i se opri în părţile cărnoase, de sub şale. Totuşi, numai Mousqueton se rostogoli de pe cal şi nu fiindcă ar fi fost rănit de moarte, dar cum nu putea să-şi vadă rana, se crezu fără îndoială mult mai greu rănit decât era.

— E o capcană! — strigă deodată d'Artagnan, — să nu tragem nici un foc; înainte, la drum!

Aşa rănit cum era, Aramis se înfipse în coama calului care-l duse cu ceilalţi. Calul lui Mousqueton îi ajunse din urmă şi gonea singur, păstrându-şi locul.

— O să avem un cal de schimb, spuse Athos.

— Aş fi mai bucuros de o pălărie, — îi răspunse d'Artagnan, — a mea a zburat-o un glonte. Mare noroc, zău, că nu era scrisoarea înăuntru.

— Să ştii c-o să-l omoare pe bietul Porthos, când o trece pe acolo, spuse Aramis.

— Dacă era teafăr Porthos ne-ar fi ajuns până acum, spuse şi Athos. Te pomeneşti că pe teren beţivul s-o fi dezmeticit.

Au mai gonit tot aşa vreme de două ceasuri, deşi caii erau atât de istoviţi. Încât s-ar fi putut să-şi lase călăreţii în drum.

Convoiul tăiase drumul cu nădejdea să mai scape de hărţuieli; dar la Crèvecoeur Aramis le mărturisi că nu putea merge mai departe. Într-adevăr, ca să ajungă până acolo, îi trebuise nemaipomenite sforţări pe care le ascundea sub ţinuta lui elegantă şi atât de cuviincioasă. Dar se făcea tot mereu alb la faţă şi trebuia să fie sprijinit în şa; îl coborâră aşadar la uşa unei cârciumi, lăsându-l şi pe Bazin care, de altminteri mai mult ar fi încurcat într-o încăierare, decât ar fi folosit; ceilalţi porniră mai departe, nădăjduind să înnopteze la Amiens.

— La naiba! bodogăni Athos, când văzu că la drum rămăseseră doar doi stăpâni, urmaţi de doi valeţi. La naiba, nu mă mai păcălesc ei pe mine, să ştiu de bine că nu-mi mai descleştez dinţii şi nu-mi trag spada din teacă, de aici până la Calais. Jur!

— Să nu jurăm! — răspunse d'Artagnan, — hai să gonim dac-or fi şi caii de aceeaşi părere.

Călătorii îşi înfipseră pintenii în coastele cailor care, sub acest simţit îndemn, mai recăpătară din puteri. Ajunseră astfel la Amiens la miezul nopţii şi descinseră la hanul Crinul de Aur.

Hangiul arăta a fi cel mai de treabă om din lume; îi primi pe călători cu un sfeşnic într-o mână şi cu scufia lui de bumbac

în cealaltă: vru să găzduiască pe fiecare din cei doi călători în câte o cameră încântătoare; din nefericire, fiecare din aceste camere se găsea la alt capăt al hanului. D'Artagnan şi Athos se împotriviră; hangiul răspunse că nu are altele pe potriva excelenţelor lor; călătorii îi spuseră că vor dormi pe câte o saltea pusă pe jos, în sala comună; hangiul stărui, ceilalţi se încăpăţânară şi ei; până la sfârşit, hangiul trebui să le împlinească voia.

Îşi făcuseră tocmai patul şi proptiseră uşa pe dinăuntru, când auziră bătăi în oblonul ferestrei ce dădea în curte; întrebară cine este şi, recunoscând vocea valeţilor, îl deschiseră.

Într-adevăr, erau Planchet şi Grimaud.

— Grimaud poate să păzească singur caii, — spuse Planchet, — dacă domnii mă lasă, eu mă voi culca de-a curmezişul uşii; în felul acesta vor fi siguri că nimeni nu va ajunge până la ei.

— Şi pe ce vei dormi? întrebă d'Artagnan.

— Iată patul meu, răspunse Planchet. arătând un maldăr de paie.

— Atunci, vino, — primi d'Artagnan, — ai dreptate; mutra hangiului nu-mi place de loc, prea-i drăgălaşă.

— Nici mie nu-mi place, adăugă Athos.

Planchet intră pe fereastră şi se culcă de-a curmezişul uşii, în vreme ce Grimaud se închise în grajd, asigurând că la cinci dimineaţa el şi cei patru cai vor fi gata de drum.

Noaptea trecu destul de liniştită; e drept că pe la două dimineaţa cineva încercă să deschidă uşa, dar Planchet se trezi strigând: *Cine-i acolo?* I se răspunse de afară că era o greşeală şi paşii se îndepărtară.

La patru dimineaţa se auzi zgomot mare în grajd. Grimaud voise să-i trezească pe rândaşi, dar rândaşii se năpustiseră cu ciomegele asupra lui. Când ceilalţi deschiseră fereastra, îl zăriră pe bietul Grimaud la pământ fără cunoştinţă, cu capul spart de coada unei furci.

Planchet coborî în curte ca să pună şeile, dar caii erau istoviţi. Singurul în stare să mai pornească la drum era al lui Mousqueton, care gonise în ajun vreme de cinci sau şase ore fără călăreţ, dar dintr-o greşeală de neânchipuit, veterinarul, chemat pentru calul hangiului, luase sânge calului lui Mousqueton.

Toate începeau să fie din ce în ce mai ciudate; năpastele, unele după altele, erau poate simple întâmplări, dar tot atât de bine puteau fi şi rodul unor uneltiri. Athos şi d'Artagnan ieşiră din cameră în vreme ce Planchet se ducea să cerceteze dacă prin împrejurimi nu se găseau trei căi de vânzare. În faţa porţii hanului aşteptau doi cai gata înşeuaţi, voinici şi odihniţi. Era tocmai ce trebuia. Între-bând unde sunt stăpânii cailor, i se răspunse că aceştia dormiseră noaptea în han şi că tocmai plăteau hangiului socoteala.

Athos coborî să plătească, în vreme ce d'Artagnan şi Planchet stăteau în faţa porţii; hangiul se afla într-o încăpere joasă din fundul hanului. Îl rugară pe Athos să se ducă la el. Athos intră încrezător înăuntru şi scoase doi pistoli pentru plată. Hangiul era singur, la tejgheaua, cu un sertar întredeschis. Luă banii daţi de Athos, îi întoarse pe o faţă şi pe alta, apoi strigând deodată că monedele nu sunt bune, îl ameninţă pe Athos că va pune să-l aresteze pe el şi pe tovarăşul lui, ca măsluitori de bani.

— Caraghiosule, — se repezi Athos la el, — acum îţi retez urechile!

În aceeaşi clipă, patru vlăjgani înarmaţi până în dinţi se iviră prin uşile lăturalnice, năpustindu-se asupra lui Athos.

— M-au prins, — răcni Athos din răsputeri, — fugi d'Artagnan, iute, iute! Şi slobozi două focuri.

Fără să mai aştepte altă pofteală d'Artagnan şi Planchet dezlegară caii care aşteptau în faţa porţii, săriră în şa, le înfipseră pintenii în coaste şi porniră în goană nebună.

— Tu ştii ce s-o fi întâmplat cu Athos? îl întreba d'Artagnan pe Planchet, în vreme ce alergau.

— Ah! domnule, — îi răspunse Planchet, — am văzut cum a doborât doi cu două focuri şi mi s-a părut, prin geamurile uşii, că încrucişa spada cu ceilalţi.

— Viteazul de Athos! — murmură d'Artagnan, — şi când te gândeşti că trebuie să-l părăsim! De altminteri, poate că tot asta ne aşteaptă şi pe noi la câţiva paşi de aici. Înainte, Planchet, înainte! Eşti un băiat cu suflet.

— Eu v-am spus, domnule, — răspunse Planchet, — pe picarzi îi dibui numai când îi pui la treabă; de altfel, aici sunt pe meleagurile mele şi asta-mi dă un ghes grozav.

Gonind tot mai vârtos, amândoi sosiră la Saint-Omer într-un suflet. Acolo îşi mai lăsară caii să se odihnească, cu frâul trecut pe după braţ, de teama vreunei pacoste, iar ei îmbucară ceva la repezeală, în picioare, la marginea drumului. Apoi o porniră mai departe.

La o sută de paşi de porţile oraşului Calais, calul lui d'Artagnan se prăbuşi la pământ. N-a fost chip să-l mai ridice: îi ţâşnea sângele pe nări şi prin ochi; le rămânea calul lui Planchet, dar şi el se oprise, fără să-l mai poată urni din loc.

Din fericire, după cum am mai spus, călătorii mai aveau doar ca o sută de paşi până în oraş; îşi lăsară amândoi caii în mijlocul drumului şi alergară spre port. Planchet îi arătă stăpânului, la numai cincizeci de paşi înaintea lor, pe un gentilom care şosea cu valetul lui.

Se apropiară repede de acest gentilom care părea şi el foarte grăbit. Avea cizmele pline de colb şi întrebă dacă nu putea trece numaidecât în Anglia.

— Nimic mai uşor, — îi răspunse stăpânul unui vas gata să-şi întindă pânzele, — dar a sosit azi dimineaţă poruncă să nu părăsească nimeni portul fără hârtie de voie din partea domnului cardinal.

— Eu am această învoire, spuse gentilomul scoţând hârtia din buzunar. Iat-o.

— Vizaţi-o atunci la comandantul portului, — îl sfătui stăpânul vasului, — şi pe urmă alegeţi-mă pe mine.

— Unde-l pot găsi pe comandant?

— La el, la ţară.

— Şi unde vine asta?

— La un sfert de leghe de oraş; iată, puteţi să vedeţi de aici, la poalele colinei de colo, acoperişul acela din ţiglă.

— Foarte bine, răspunse gentilomul.

Urmat de valetul său, necunoscutul se îndreptă spre locuinţa de ţară a comandantului.

D'Artagnan şi Planchet se luară după el la vreo cinci sute de paşi depărtare. Odată afară din oraş, d'Artagnan iuţi pasul şi-l ajunse din urmă pe gentilom tocmai când acesta intră într-o pădurice.

— Domnule, — începu d'Artagnan, — mi se pare că sunteţi foarte grăbit.

— Nici nu se poate mai grăbit, domnule.

— Îmi pare foarte rău, — urmă d'Artagnan, — dar fiindcă şi eu sunt tare grăbit, voiam să vă rog să-mi faceţi o înlesnire.

— Ce anume?

— Să mă lăsaţi să trec eu mai întâi.

— Cu neputinţă, îi răspunse gentilomul. Am străbătut şaizeci de leghe în patruzeci şi patru de ore şi mâine la prânz trebuie să fiu la Londra.

— Şi eu am făcut acelaşi drum în patruzeci de ore şi mâine dimineaţă la zece trebuie să fiu la Londra.

— Îmi pare rău, domnule, dar am sosit înaintea dumitale şi nu voi trece după dumneata.

— Îmi pare rău, domnule, dar am sosit după dumneata şi voi trece înaintea dumitale.

— Din porunca regelui! spuse gentilomul.

— Din porunca mea! spuse d'Artagnan.

— Dar, după cum văd, dumneata cauţi gâlceava cu lumânarea.

— La dracu, dar ce vrei să caut?

— Şi ce doreşti dumneata?

— Vrei să ştii?

— Vezi bine.

— Iată: doresc ordinul pe care-l ai la dumneata, căci eu nu am şi-mi trebuie şi mie.

— Cred că glumeşti.

— Nu glumesc niciodată.

— Lasă-mă să trec.

— Nu vei trece.

— Tinerelule viteaz, o să-ţi sfărâm ţeasta. Hei! Lubin, pistoalele!

— Planchet! strigă d'Artagnan, — îngrijeşte de valet că de stăpân am eu grijă.

Îmbărbătat de prima sa ispravă, Planchet sări asupra lui Lubin şi cum era puternic şi plin de vlagă, îl trânti cu spinarea la pământ şi-i puse genunchiul în piept.

— Vedeţi-vă de treabă, domnule, — strigă Planchet, — eu am sfârşit cu a mea.

Văzând acestea, gentilomul îşi trase spada din teacă şi se repezi la d'Artagnan, dar se izbi de un potrivnic puternic.

În trei secunde, d'Artagnan îi dete trei lovituri de spadă, rostind la fiecare lovitură:

— Una pentru Athos, una pentru Porthos şi una pentru Aramis.

La cea de a treia lovitură, gentilomul se prăbuşi grămadă la pământ.

Crezându-l mort sau măcar leşinat, d'Artagnan se apropie de el să-i ia ordinul, dar în clipa când întindea mâna cu gând să-l scotocească, rănitul care nu lăsase spada din mână, îi înfipse ascuţişul în piept, zicând:

— Şi una pentru dumneata!

— Şi una pentru mine, urma alege! răcni mâniat d'Artagnan, ţintuindu-l la pământ cu a patra lovitură în pântece.

De data asta gentilomul închise ochii, pierzându-şi cunoştinţa. D'Artagnan scotoci în buzunarul unde-l văzuse punându-şi ordinul de trecere şi-l luă. Era pe numele contelui de Wardes.

Aruncând apoi o ultimă ochire asupra frumosului tânăr care să tot fi avut douăzeci şi cinci de ani şi pe care-l lăsa acolo zăcând în nesimţire sau poate chiar mort, d'Artagnan oftă, cugetând la soarta ciudată care împinge pe oameni să se nimicească unii pe alţii, în folosul unor fiinţe străine lor şi care, adesea nici nu au habar că ceilalţi trăiesc pe lume.

În curând însă, Lubin îl trezi din aceste gânduri prin dezlănţuirea unor urlete şi răcnete asurzitoare după ajutor.

Planchet îi băgă mâna în beregată şi-l strânse din răsputeri.

— Domnule, — se adresă el lui d'Artagnan, — cât timp îl voi ţine aşa, nu va ţipa; dar cum îi voi da drumul, o să înceapă iar să ţipe. Pasămite, e normand şi normanzii sunt foc de încăpăţânaţi.

Într-adevăr, aşa înăbuşit cum era, Lubin tot mai slobozea câte un scâncet.

— Aşteaptă! zise d'Artagnan.

Şi scoţându-şi batista, i-o puse căluş.

— Acum, făcu Planchet, — să-l legăm de un copac.

Făcură aceasta cu multă luare-aminte, apoi traseră pe contele de Wardes lângă servitorul lui; cum începea să se înnopteze şi cum rănitul şi cel legat cobză erau la câţiva paşi înăuntrul păduricii, nu încăpea îndoială că amândoi aveau să rămână acolo până a doua zi.

— Şi acum, — spuse d'Artagnan, — repede la comandantul portului.

— Dar mi se pare că sunteţi rănit, îi arătă Planchet.

— Nu-i nimic; să îngrijim întâi de ceea ce e mai grabnic, pe urmă vedem noi şi de rana mea care, de altminteri, nu cred că-i periculoasă.

Şi amândoi se îndreptară cu paşi mari spre locuinţa de la ţară a vrednicului funcţionar.

Un glas vesti pe domnul conte de Wardes. D'Artagnan intră.

— Aveţi un ordin semnat de cardinal? îl întrebă comandantul.

— Da, domnule, — răspunse d'Artagnan, — iată-l.

— Aşa, aşa! e cum trebuie şi cu bune recomandări.

— De altfel, e şi firesc, îi întoarse vorba d'Artagnan, — sunt unul dintre prea credincioşii lui.

— Se pare că eminenţa să vrea să împiedice pe cineva să ajungă în Anglia?

— Da, pe un oarecare d'Artagnan, un gentilom bearnez care a plecat din Paris, însoţit de trei prieteni, cu gând să ajungă la Londra.

— Îl cunoaşteţi personal? întrebă comandantul.

— Pe cine?

— Pe acest d'Artagnan.

— Cât se poate de bine.

— Daţi-mi semnalmentele lui.

— Nimic mai uşor.

Şi d'Artagnan îi dădu, trăsătură cu trăsătură, semnalmentele contelui de Wardes.

— Îl însoţeşte cineva? întrebă comandantul.

— Da, un valet pe care-l cheamă Lubin.

— Vom veghea asupra lor şi dacă punem mâna pe ei, cardinalul poate fi liniştit, vor fi trimişi la Paris, sub pază.

— Pentru astfel de măsuri, domnule comandant, cardinalul vă va rămâne îndatorat, îl asigură d'Artagnan.

— Veţi vedea pe eminenţa sa la întoarcerea dumneavoastră, domnule conte?

— Fără îndoială.

— Spuneţi-i, vă rog, că-i sunt un slujitor supus.

— Vă asigur că n-o să uit.

Bucuros de această încredinţare, comandantul portului viză biletul de liberă trecere şi-l dădu îndărăt lui d'Artagnan.

Fără să-şi mai piardă vremea cu dulcegării de prisos, d'Artagnan îl salută, îi mulţumi şi plecă.

Odată afară, el şi Planchet o luară la geană şi, făcând un lung ocol ca să nu treacă prin pădure, intrară în oraş pe altă poartă.

Corabia era gata de plecare. Stăpânul ei aştepta în port.

— Ei? făcu el văzându-l pe d'Artagnan.

— Iată ordinul meu vizat, spuse acesta.

— Şi celălalt gentilom?

— Nu mai pleacă azi, — îi răspunse d'Artagnan, — dar fii liniştit, îţi voi plăti trecerea pentru amândoi.

— Să plecăm atunci, hotărî stăpânul corăbiei.

— Să plecăm, se învoi şi d'Artagnan.

Sări împreună cu Planchet în luntre; peste cinci minute se aflau pe puntea corbăiei.

Tocmai la timp, căci după o jumătate de leghe în larg, d'Artagnan văzu strălucind o lumină şi auzi o detunătură. Era lovitura de tun care vestea închiderea portului.

Venise în sfârşit vremea ca d'Artagnan să vadă şi de rana lui; din fericire, aşa cum gândise la început, nu era dintre cele mai primejdioase; vârful spadei întâlnise o coastă şi lunecase de-a lungul osului; ceva mai mult, cămaşa lipindu-se îndată de rană, nu picuraseră decât câţiva stropi de sânge.

Frânt de oboseală, d'Artagnan se aruncă pe o saltea întinsă pe jos şi adormi. A doua zi dimineaţa, în revărsatul zorilor, vasul se afla doar la trei sau patru leghe de coastele Angliei; vântul bătuse slab peste noapte aşa că nu înaintaseră prea mult.

La zece dimineaţa, corabia arunca ancora în portul Douvres. Pe la zece şi jumătate d'Artagnan punea piciorul pe pământul Angliei, răsuflând:

— În sfârşit, am ajuns!

Dar nu era numai atât. Trebuia să ajungă şi la Londra, în Anglia, călătoria cu caii de poştă era bine întocmită. d'Artagnan şi Planchet luară câte un căluţ; un călăreţ înaintaş le deschidea drumul; după patru ceasuri, erau la porţile capitalei.

Necunoscând Londra şi neştiind boabă englezeşte, d'Artagnan scrise numele lui Buckingham pe o hârtie şi trecătorii îl îndrumară spre palatul ducelui.

Ducele era la vânătoare la Windsor, cu regele.

D'Artagnan întrebă de cameristul de încredere al ducelui; acesta cunoştea bine limba franceză, deoarece îl însoţise pe duce în toate călătoriile sale; îi destăinui că şosea de la Paris pentru o chestiune de viaţă şi moarte şi că trebuia să-i vorbească numaidecât stăpânului său.

Încrederea cu care vorbea d'Artagnan îl înduplecă pe Patrice, aşa îl chema pe acest ministru al ministrului. Porunci să se pună şaua pe doi cai şi-l însoţi chiar el pe tânărul ostaş din gardă. Cât priveşte pe Planchet, fusese coborât de pe cal ţeapăn ca o scândură. Sărmanul de el era la capătul puterilor; numai d'Artagnan era ca de fier.

Sosiră la castel; acolo i se spuse că regele şi Buckingham vânau cu şoimi în mlaştini, la o depărtare de două sau trei leghe.

Peste douăzeci de minute erau acolo. Nu trecu mult şi cameristul auzi vocea stăpânului care îşi chema şoimul.

— Pe cine să vestesc milordului duce? întrebă el.

— Tânărul care într-o seară i-a căutat gâlceava pe Podul Nou în faţa Samaritencei.

— Ciudată recomandaţie.

— Vei vedea că e la fel de bună ca oricare alta.

Patrice dădu frâu slobod calului, ajunse la duce şi-l încunoştiinţa, în cuvintele de mai sus că-l aşteaptă un trimis.

Dându-şi îndată seama că era vorba de d'Artagnan şi bănuind că i se trimitea ştire despre ceva ce se petrecea în Franţa, Buckingham întrebă repede unde era trimisul; şi, recunoscând de departe uniforma gărzilor, o porni în goană drept spre d'Artagnan. Cameristul se ţinea deoparte, din cuviinţă.

— I s-a întâmplat reginei vreo nenorocire? se repezi Buckingham, punându-şi tot dorul şi toată dragostea în întrebarea lui.

— Nu cred, — răspunde gasconul, — bănuiesc totuşi că trece printr-o grea primejdie din care numai excelenţa voastră poate s-o scape.

— Eu? strigă Buckingham. Să fiu eu oare atât de fericit încât să-i pot fi de folos? Vorbeşte! Vorbeşte!

— Luaţi această scrisoare, îi spuse d'Artagnan.

— O scrisoare? Şi cine mi-o trimite?

— După câte ştiu, maiestatea sa.

— Maiestatea sa! murmură Buckingham, îngălbenindu-se atât de cumplit, încât d'Artagnan crezu că o să-i vină rău. Desfăcu sigiliul.

— Dar ce-i cu ruptura asta? întrebă ducele, arătându-i lui d'Artagnan o gaură în hârtie.

— Ah! — făcu d'Artagnan, — n-am băgat de seamă; spada contelui de Wardes o fi făcut isprava, când mi-a străpuns pieptul.

— Eşti rănit? întrebă Buckingham, pe când desfăcea sigiliul.

— Nimica toată, — răspunse d'Artagnan, — o zgârietură.

— Doamne, Dumnezeule! Ce-am citit! strigă ducele. Patrice, rămâi aici sau mai bine, du-te de-l caută pe rege oriunde o fi şi spune-i maiestăţii sale că-l rog umil să mă ierte, dar o chestiune nespus de grabnică mă cheamă la Londra. Vino, domnule, vino.

Şi amândoi o porniră în goană spre capitală.

Capitolul XXI Contesa de Winter

De-a lungul drumului, ducele îi ceru lui d'Artagnan să-i istorisească cu de-amănuntul nu tot ce se petrecuse, dar tot ce ştia el. Întregind spusele tânărului cu propriile lui amintiri, izbuti să se dumirească în de ajuns asupra primejdiei ce se oglindea de altfel şi în rândurile atât de sumare şi de nelămurite ale reginei. Dar ceea ce îl uimea îndeosebi, era că Richelieu, deşi ţinea cu tot dinadinsul ca acest tânăr să nu calce pe pământul Angliei, nu reuşise totuşi să-l oprească din calea lui. Când ducele îşi arătă uimirea, d'Artagnan începu să-i înşire toate măsurile luate şi cum, datorită ajutorului neasemuit al celor trei prieteni, rămaşi însângeraţi de-a lungul drumului, izbutise să se aleagă doar cu lovitura de spadă care atinsese scrisoarea reginei şi pe care i-o plătise domnului de Wardes cu vârf şi îndesat. În vreme

ce-i asculta povestirea în cuvinte atât de fireşti, ducele îi arunca mirat când şi când o privire, neputând pricepe cum se împăca atâta chibzuială, atâta cutezanţă şi atâta credinţă cu un chip care nu arăta nici măcar douăzeci de ani.

Caii zburau ca vântul şi în câteva minute ajunseră la porţile Londrei. D'Artagnan crezuse că pe străzile oraşului, ducele va frâna avântul calului său, dar nici gând: îşi urmă drumul în goană nebună, fără să-i pese de trecătorii iviţi în calea lui. Într-adevăr, pe când străbăteau oraşul, pricinui chiar vreo două trei accidente; dar Buckingham nu-şi întoarse nici măcar, capul ca să vadă ce se întâmplase cu cei trântiţi la pământ. D'Artagnan îl urmă printre strigăte ce aduceau grozav a blesteme.

Intrând în curtea palatului, Buckingham sări jos de pe şa şi, fără să-i pese de ce va face calul, îi aruncă hamul pe grumaz, iar el se repezi spre scară. D'Artagnan făcu şi el la fel, totuşi cu mai multă grijă pentru acele mândre animale ale căror însuşiri le putuse preţui; dar spre mângâierea lui trei sau patru rândaşi se şi repeziră din bucătării şi din grajduri ca să ia în primire cei doi cai.

Ducele mergea atât de repede, încât d'Artagnan se ţinea anevoie după el. Străbătu mai multe saloane în şir, a căror eleganţă nu şi-ar fi putut-o închipui nici cei mai de seamă nobili din Franţa şi, în sfârşit, ajunse într-un dormitor care era totodată minune de gust subţire şi de bogăţie. În alcovul acestei încăperi se găsea o uşă, una cu peretele; ducele o deschise cu o cheiţă de aur pe care o purta atârnata la gât cu un lanţ tot de aur. Din cuviinţă, d'Artagnan rămăsese mai în urmă; dar în clipa când trecea pragul acestei uşi, Buckingham se întoarse şi văzând că tânărul şovăie, îi spuse:

— Vino, te rog, şi-dacă într-o zi vei avea fericirea să te afli în faţa maiestăţii sale, povesteşte-i ce-ai văzut.

Văzându-se astfel poftit, d'Artagnan îl urmă pe duce care închise uşa după el.

Amândoi se aflară atunci într-o capelă mică, îmbrăcată toată în mătase persană şi brocart de aur, luminată puternic de sumedenie de lumânări. Deasupra unui soi de altar şi sub un baldachin de catifea albastră, încununat cu pene albe şi roşii, era portretul în mărime naturală al Anei de Austria, portret atât de asemănător, încât zărindu-l d'Artagnan scoase un strigăt de uimire: ai fi zis că regina vrea să vorbească.

Dedesubtul portretului, pe altar se găsea caseta în care erau eghileţii în diamante.

Ducele se apropie de altar, îngenunche aşa cum ar fi îngenunchiat un preot în faţa lui Isus, apoi deschise caseta.

— Poftim! — îi zise el, scoţând din casetă un nod mare de panglică albastră strălucind în diamante, — poftim, iată preţioasele giuvaiere cu care jurasem să fiu înmormântat. Regina mi le-a dat, regina mi le ia; facă-se în toate voia ei, ca şi voia celui-de-sus.

Apoi începu să sărute una după alta, podoabele de care avea să se despartă. Deodată, scoase un strigăt înspăimântător.

— Ce e? — întrebă tulburat d'Artagnan, ce vi s-a întâmplat, milord?

— Totul e pierdut! strigă Buckingham, galben la faţă ca un mort, — lipsesc două din ele, nu mai sunt decât zece.

— Le-aţi pierdut, milord, sau credeţi că vi s-au furat?

— Mi s-au furat, — murmură ducele, — şi sunt sigur că-i mâna cardinalului. Uite, priveşte, panglicile de care erau prinse au fost tăiate cu foarfecă.

— Dacă milord ar putea bănui cine a săvârşit furtul... Poate că persoana aceea le mai are încă.

— Stai, stai, se gândi ducele. Singura dată când am pus giuvaierele a fost cu prilejul balului dat de rege la Windsor acum opt zile. La bal, contesa de Winter, cu care eram certat, s-a apropiat de mine. Împăcarea n-a fost decât răzbunarea unei femei geloase. De atunci n-am mai văzut-o. Femeia asta e o iscoadă a cardinalului.

— Adică are iscoade în lumea întreagă? izbucni d'Artagnan.

— Da, da, — răspunse Buckingham scrâşnind din dinţi, — da, e un luptător grozav. Totuşi, ia spune, când trebuie să aibă loc balul acela?

— Lunea viitoare.

— Lunea viitoare! Mai sunt deci cinci zile până atunci. Avem mai multă vreme decât ne trebuie. Patrice, chemă ducele, deschizând uşa capelei: Patrice!

Cameristul de încredere sosi.

— Giuvaergiul şi secretarul meu!

Valetul pieri într-o clipă, fără a scoate o vorbă, ceea ce dovedea obişnuinţa lui de a asculta orbeşte şi de a nu crâcni.

Dar deşi bijutierul fusese chemat în primul rând, secretarul sosi cel dintâi. De altfel era şi firesc, fiindcă locuia chiar în palat. Îl găsi pe Buckingham în dormitor, scriind la o masă câteva ordine speciale.

— Domnule Jackson, — îi porunci el — te vei duce chiar acum la lordul cancelar şi-i vei spune că-i dau în grijă îndeplinirea acestor ordine. Doresc să fie executate numaidecât.

— Dar dacă lordul cancelar mă întreabă din ce pricină excelenţa voastră ia o măsură atât de neobişnuită, ce trebuie să-i răspund?

— Că aşa e bunul meu plac şi că n-am de dat nimănui socoteală de hotărârile mele.

— Tot acesta să fie şi răspunsul pe care l-ar da maiestăţii sale, dacă din întâmplare regele ar dori să ştie pentru ce nici o corabie nu poate părăsi porturile Marei Britanii? adăugă zâmbind secretarul.

— Ai dreptate, domnule. — răspunse Buckingham, — să spună maiestăţii sale că am hotărât starea de război şi că măsura luată este începutul ostilităţilor împotriva Franţei.

Secretarul se înclină şi ieşi.

— Iată-ne liniştiţi în privinţa asta, urmă Buckingham întorcându-se spre d'Artagnan. Dacă diamantele n-au luat încă drumul Franţei, atunci vor sosi acolo după dumneata.

— Cum aşa?

— Am dat poruncă să fie oprite toate vasele care se găsesc acum în porturile maiestăţii sale, aşa că fără hârtie specială, nici unul nu va îndrăzni să ridice ancora.

D'Artagnan privi uluit la bărbatul care-şi punea nemărginita-i putere cu care-l înzestrase încrederea unui rege, în slujba iubirii lui. Buckingham ghici după căutătura tânărului gândurile ce-i frământau mintea şi surâse.

— Da, — stărui el, — da, căci Ana de Austria e adevărata mea regină; la un cuvânt de al ei mi-aş trăda ţara ,mi-aş trăda suveranul, mi-aş trăda Dumnezeul. Mi-a cerut să nu trimit protestanţilor din La Rochelle ajutorul pe care îl făgăduisem şi nu l-am trimis. Îmi călcam astfel cuvântul, dar nu e nimic: îi împlineam dorinţa; şi nu mi-a fost oare răsplătită cu prisosinţă supunerea mea, când tocmai acestei supuneri datorez portretul ei, spune?

D'Artagnan se minună de firele şubrede şi neştiute de care atârna uneori destinul unui neam şi viaţa omenească.

Stătea adâncit în gânduri, când intră giuvaergiul. Era un irlandez dintre cei mai iscusiţi în meşteşugul lui şi mărturisea singur că pe urma ducelui câştiga o sută de mii de livre pe an.

— Domnule O'Reilly, — începu ducele intrând cu el în capelă, — priveşte aceste podoabe în diamante şi spune-mi cât valorează fiecare.

Dintr-o aruncătură de ochi, giuvaergiul îşi dădu seama de măiestria cu care erau lucrate, socoti una peste alta, valoarea diamantelor şi spuse fără să şovăie:

— O mie cinci sute de pistoli bucata.

— Câte zile ţi-ar trebui ca să faci două ca acestea? Vezi că lipsesc două.

— Opt zile, milord.

— Voi plăti trei mii de pistoli pentru fiecare, dacă mi le faci până poimâine.

— Le veţi avea, milord.

— Eşti un om preţios, domnule O'Reilly, dar n-am sfârşit încă: aceste podoabe nu pot fi încredinţate nimănui, trebuiesc lucrate aici, în palatul meu.

— Cu neputinţă, milord, numai eu pot să le fac în aşa fel, ca cele noi să nu se deosebească de cele vechi.

— De aceea, dragul meu domn O'Reilly, eşti prizonierul meu şi chiar dac-ai vrea n-ai mai putea părăsi acum palatul; împacă-te cu gândul ăsta. Spune-mi de care ucenici ai nevoie şi ce unelte trebuie să ţi se aducă.

Giuvaergiul îl cunoştea pe duce şi ştia că orice împotrivire ar fi fost de prisos, de aceea nici nu mai stărui.

— Îmi va fi îngăduit să-mi înştiinţez soţia? întrebă el.

— Oh! ai voie chiar s-o şi vezi, dragul meu domn O'Reilly; surghiunul dumitale va fi blând, fii liniştit şi cum orice osteneală cere o despăgubire, în afară de preţul celor două giuvaere iată un bon de o mie de pistoli, ca să uiţi de necazul ce-ţi pricinuiesc.

D'Artagnan nu-şi putea veni în fire văzând cum marele dregător învârtea oamenii şi milioanele după placul lui.

În vremea asta, giuvaergiul îi scria nevesti-şi, trimiţân-du-i darul ducelui, cu rugămintea să-i trimită în schimb o dată cu cel mai îndemânatic ucenic, o seamă de diamante, de anumite

mărimi şi număr de carate, precum şi mai multe unelte trebuincioase.

Buckingham îl duse pe O'Reilly în camera unde urma să lucreze; după o jumătate de oră, încăperea se schimbase în atelier. Puse apoi câte un paznic la fiecare uşă, cu poruncă să nu intre nimeni afară de cameristul Patrice. De prisos să mai adăugăm că giuvaergiul O'Reilly sau ajutorul lui nu aveau voie să iasă din cameră, oricare ar fi fost îndreptăţirea.

După ce sfârşi cu toate astea, ducele se întoarse spre d'Artagnan.

— Acum, tinere prieten, — îi spuse el, — Anglia e a noastră, a amândurora; spune-mi ce vrei? Ce doreşti?

— Un pat, — răspunse d'Artagnan, — deocamdată e singurul lucru de care am nevoie.

Buckingham dădu lui d'Artagnan o cameră vecină cu a lui. Voia să-l păstreze pe tânăr la îndemâna nu fiindcă n-ar fi avut încredere în el, ci fiindcă dorea să aibă pe cineva cu care să vorbească într-una de regină.

Peste un ceas, la Londra ieşea ordonanţa oprind plecarea din porturi a oricărui vas încărcat pentru Franţa, chiar a corăbiei poştale. În ochii tuturor aceasta însemna izbucnirea războiului între cele două regate.

A treia zi, la zece dimineaţa, cele două giuvaiere în diamante erau gata şi atât de măiestrit meşterite, atât de asemuitoare celorlalte, încât Buckingham nu putu deosebi pe cele noi de cele vechi; chiar cei mai iscusiţi cunoscători în această ramură s-ar fi înşelat, aşa cum se înşelase şi el.

Ducele îl chemă îndată pe d'Artagnan.

— Poftim, — îi spuse, — iată eghileţii după care ai veni şi martor eşti că am făcut tot ceea ce omeneşte se putea face.

— Fiţi liniştit, milord, voi spune tot ce am văzut; dar înălţimea voastră îmi dă giuvaerele fără cutie?

— Cutia te-ar stingheri. De altminteri, îmi va fi cu atât mai preţioasă cu cât e singurul lucru ce-mi mai. rămâne. Vei spune c-am păstrat-o.

— Îmi voi îndeplini sarcina, vorbă cu vorbă, milord.

— Şi acum, — îl întrebă Buckingham, privindu-l drept în ochi, — cum aş putea eu să te răsplătesc vreodată pentru tot ce ai făcut?

D'Artagnan roşi până în albul ochilor. Îşi dădea seama că ducele căuta mijlocul să-i ofere o răsplată şi gândul că sângele prietenilor cât şi sângele lui ar putea fi plătit cu aur englezesc, îl răscoli ciudat.

— Să ne înţelegem, milord, — răspunse d'Artagnan, — şi înainte de toate să cântărim bine faptele ca să nu ne înşelăm. Sunt în slujba regelui şi a reginei Franţei şi fac parte din compania de gardă a domnului des Essarts, care, la fel ca şi cumnatul său, domnul de Tréville, este îndeosebi credincios maiestăţilor lor. Mai mult încă, poate n-aş fi făcut nimic din toate astea, dacă n-aş fi ţinut să fiu pe placul cuiva care e doamna inimii mele după cum regina e a inimii dumneavoastră.

— Da, — răspunse ducele surâzând, — şi mi se pare că o şi cunosc, este...

— Milord, eu nu i-am rostit numele, îi curmă vorba tânărul.

— E drept, — prin urmare, acestei persoane trebuie să-i rămân recunoscător pentru devotamentul dumitale.

— Întocmai cum spuneţi, milord, căci în ceasul acesta, când e vorba de război, mărturisesc că nu văd în înălţimea voastră decât un englez, adică un duşman, pe care aş fi mai bucuros să-l întâlnesc pe câmpul de bătălie decât în parcul de la Windsor sau pe sălile Luvrului; aceasta, bineînţeles, nu mă va împiedica să-mi îndeplinesc pas cu pas misiunea şi la nevoie să-mi dau chiar viaţa, ca s-o duc la bun sfârşit; dar ţin să vă spun din nou că nu trebuie să-mi fiţi mai recunoscător de ceea ce fac doar pentru mine în această a doua întâlnire a noastră, decât de ceea ce am făcut pentru excelenţa voastră cu prilejul primei noastre întâlniri.

— Noi, englezii, spunem: "Mândru ca un scoţian", murmură Buckingham.

— Şi noi, francezii, spunem: "Mândru ca un gascon", răspunse d'Artagnan. Gasconii sunt scoţienii Franţei.

D'Artagnan îl salută pe duce, gata de plecare.

— Stai! Cum pleci aşa? Pe unde? Cum?

— Da, aşa e!

— Să fiu al naibii! Francezii ăştia sunt cu capul în nori!

— Uitasem că Anglia este o insulă şi că sunteţi regele ei.

— Du-te în port. Întreabă de bricul *Sund*, dă-i căpitanului scrisoarea asta; o să te ducă într-un mic port, unde de bună

seamă nu te aşteaptă nimeni şi unde nu trag la ţărm decât corăbii pescăreşti.

— Cum se numeşte portul?

—Saint-Valery; dar stai puţin: ajuns acolo, vei intra într-un han prăpădit fără nume, nici firmă, un fel de cârciumă cu marinari; n-ai cum să te înşeli, căci nu mai e altul.

— După aceea?

— Vei întreba de hangiu şi-i vei spune: *Forward*.

— Asta înseamnă?

— Înainte: este parola. O să-ţi dea un cal gata înşeuat şi o să-ţi arate drumul pe unde s-o iei; pe urmă, o să mai dai de patru staţii cu căi de schimb. Dacă vrei, lasă la fiecare adresă dumitale din Paris şi cei patru cai te vor urma; pe doi dintre ei îi ştii şi mi s-a părut că-i preţuieşti ca un bun cunoscător: sunt cei pe care i-am călărit împreună, poţi să te bizui pe mine. Ceilalţi doi n-o să fie mai prejos. Toţi patru sunt echipaţi pentru război. Oricât de mândru ai fi, sper că nu te vei împotrivi să primeşti unul în dar şi că vei stărui pe lângă tovarăşii dumitale să primească pe ceilalţi trei; nu de altceva, dar ca să vă bateţi cu noi. Scopul scuză mijloacele, cum spuneţi voi, francezii, nu-i aşa?

— Da, milord, primesc, — răspunse d'Artagnan, — şi dacă vrea dumnezeu, vom şti să folosim darurile dumneavoastră.

— Şi acum, dă-mi mâna, tinere, poate ne vom întâlni în curând pe câmpul de luptă; până atunci cred că ne despărţim ca doi buni prieteni, nu-i aşa?

— Da, milord, dar cu speranţa că vom fi în curând duşmani.

— Fii liniştit, ţi-o făgăduiesc.

— Mă bizui pe cuvântul dumneavoastră, milord.

D'Artagnan salută pe duce şi o porni într-un suflet spre port.

În faţa turnului Londrei găsi vasul amintit, dădu scrisoarea căpitanului, care o viză la comandantul portului; şi pe dată părăsi portul.

Cincizeci de vase cu pânzele întinse adăstau gata de plecare.

Când trecea pe lângă puntea unuia dintre ele, lui d'Artagnan i se păru că zăreşte pe femeia din Meung, căreia gentilomul necunoscut îi spusese Milady şi pe care el,

d'Artagnan, o găsise atât de fermecătoare; dar din pricina curentului apelor şi al vântului prielnic, corabia lui lunecă atât de repede, încât după câteva clipe o pierdu din ochi.

A doua zi dimineaţa, către ora nouă, corabia ancoră la Saint-Valery.

Fără a pierde vreme, d'Artagnan se şi îndreptă spre hanul cu pricina şi-l recunoscu după larma dinăuntru; se vorbea de războiul între Anglia şi Franţa ca despre ceva apropiat şi neîndoielnic; voioşi, marinarii se puseseră pe chef.

D'Artagnan îşi croi drum prin învălmăşeală, se repezi spre hangiu şi rosti cuvântul *forward*. Îndată hangiul îi şi făcu semn să-l urmeze, ieşi cu el printr-o uşă care dădea într-o curte. Îl duse în grajd, unde aştepta un cal gata înşăuat, şi-l întrebă dacă mai avea nevoie de ceva.

— Aş vrea să ştiu pe ce drum s-o apuc, răspunse d'Artagnan.

— Duceţi-vă de aici la Blangy şi de la Blangy la Neufchâtel. La Neufchâtel trageţi la hanul "Grapa de aur", spuneţi-i hangiului parola şi veţi găsi, ca aici, un cal gata înşăuat.

— Datorez ceva? întrebă d'Artagnan.

— Totul e plătit — răspunse hangiul — cu prisosinţă. Mergeţi cu bine. Dumnezeu să vă călăuzească!

— Amin! răspunse tânărul, plecând în goană.

După patru ore, intra în Neufchâtel.

Urmă pas cu pas instrucţiunile primite: la Neufchâtel, ca şi la Saint-Valery, găsi un cal gata înşăuat care-l aştepta; vru să ia pistoalele de la şaua de pe care cobora, ca să le pună la şaua pe care se suia; coburii acesteia aveau însă pistoale de acelaşi fel.

— Adresa dumneavoastră de la Paris?

— Palatul Gărzii, compania des Essarts.

— Bine, răspunse acesta.

— Pe ce drum s-o iau? întrebă la rândul lui d'Artagnan.

— Drumul spre Rouen; dar veţi lăsa oraşul la dreapta dumneavoastră. În micul sat Ecouis vă veţi opri. Acolo nu e decât un singur han ,,La Scutul Franţei". Nu-l judecaţi după înfăţişare; în grajd veţi găsi un cal la fel de bun ca şi acesta.

— Aceeaşi parolă?

— Aceeaşi.

— Rămâi cu bine, hangiule.

— Drum bun, domnul meu. Aveţi nevoie de ceva?

D'Artagnan făcu semn din cap că n-are nevoie de nimic şi porni într-un suflet mai departe. La Ecouis, aceeaşi poveste: a găsit un hangiu tot atât de îndatoritor, un cal proaspăt şi odihnit, a lăsat adresa cum făcuse şi până atunci şi a pornit tot în goană spre Pontoise. Aici, schimbă pentru cea din urmă oară calul şi la ora nouă trecea în fuga mare pe poarta palatului domnului de Tréville.

Făcuse aproape şaizeci de leghe în douăsprezece ore.

Domnul de Tréville îl primi parcă l-ar mai fi văzut chiar în dimineaţa aceea; totuşi, îi strânse mâna ceva mai tare ca de obicei, aducându-i la cunoştinţă că la Luvru era de gardă compania domnului des Essarts şi că se putea duce şi el să-şi facă datoria.

Capitolul XXII Baletul Merlaison

A doua zi, în tot Parisul nu se vorbea decât de serbarea pe care domnii consilieri municipali o dădeau în cinstea regelui şi a reginei şi la care maiestăţile lor aveau să danseze vestitul balet Merlaison, dansul favorit al regelui.

Într-adevăr, de opt zile se făceau la primăria din Paris tot felul de pregătiri pentru această seară de gală. Dulgherul oraşului înălţase estrade, unde aveau să ia loc doamnele poftite; băcanul oraşului împodobise sălile cu două sute de făclii de ceară albă, risipă nemaipomenită pe acele vremuri; în sfârşit, douăzeci de viorişti primiseră cuvenita înştiinţare cum că plată ce li se hotărâse era îndoitul plăţii obişnuite, deoarece, spun însemnările de atunci, ei trebuiau să cânte toată noaptea.

La ora zece dimineaţa, domnul de La Coste, ofiţerul stegar al gărzilor regale, urmat de doi ofiţeri şi de mai mulţi arcaşi ai corpului de gardă, veni să-i ceară grefierului oraşului, un anume Clement, cheile porţilor şi ale uşilor de la toate încăperile din palatul primăriei. Cheile i-au fost predate numaidecât; de fiecare atârna o fiţuică pentru a i se putea da de rost şi din clipa aceea, de La Coste îşi luă asupra sa paza tuturor porţilor şi a tuturor căilor de trecere.

La ora unsprezece, sosi Duhallier, căpitanul gărzii, aducând cu el cincizeci de arcaşi care se şi împărţiră în cuprinsul clădirii, pe la uşile orânduite de cu vreme.

La trei după-amiază sosiră două companii de gardă, una franceză, alta elveţiană. Compania franceză era alcătuită jumătate din ostaşii domnului Duhallier, jumătate din ai domnului des Essarts.

La şase seara, oaspeţii începură să se perinde. Pe măsură ce soseau, erau poftiţi în sala cea mare, pe estradele ridicate în cinstea lor.

La ora nouă sosi soţia primului preşedinte: fiind cea mai de vază doamnă a serbării, după regină, ea a fost primită de mai marii oraşului şi poftită în loja din faţa lojei reginei.

La ora zece dimineaţa, în sala cea mică dinspre biserica Sfântului Ion, se pregăti gustarea de dulceţi pentru rege, în faţa bufetului de argint al primăriei, păzit de patru arcaşi.

La miezul nopţii se auziră strigăte puternice şi vii urale: era regele care se îndrepta de la Luvru spre primărie, pe străzile luminate cu lampioane colorate.

De îndată, domnii sfetnici ai primăriei, îmbrăcaţi în robele lor de postav, împreună cu şase lefegii ce le deschideau drumul, ţinând fiecare în mână o torţă, ieşiră întru întâmpinarea regelui pe treptele palatului, unde starostele negustorilor îi ură bun venit. Maiestatea sa răspunse cerându-şi iertare de marea întârziere şi aruncând vina asupra cardinalului, care-l reţinuse până la orele unsprezece, pentru a pune la cale treburi obşteşti.

Maiestatea sa, în veşmânt de gală, era însoţit de alteţa sa regală, fratele mai tânăr, de contele de Soissons, de Cavalerul de Malta, stareţul mânăstirilor, de ducele de Long-Tieville, de ducele d'Elbeuf, de contele d'Harcourt, de contele de La Roche-Guyon, de domnul de Liancourt, de domnul de Baradas, de contele de Cramail şi de cavalerul de Souveray.

Fiecare băgă de seamă că regele era abătut şi îngândurat.

O încăpere mică fusese pregătită pentru rege şi alta pentru alteţa sa regală. În fiecare din aceste încăperi se aflau costume de carnaval. Se luaseră aceleaşi măsuri pentru regină şi pentru soţia primului preşedinte. Nobilii şi doamnele din suita maiestăţii lor urmau să se îmbrace doi câte doi în camerele de asemenea pregătite în acest scop.

Înainte de a intra în camera sa, regele ceru să fie încunoştiinţat îndată ce va sosi cardinalul.

O jumătate de oră după sosirea regelui, izbucniră noi urale care vesteau sosirea reginei; aşa cum făcuseră şi la sosirea suveranului, sfetnicii primăriei, împreună cu lefegiii ce le deschideau drumul, ieşiră în întâmpinarea prea-măritei lor musafire.

Regină intră în sală; toţi îşi dădură seama că, la fel ca şi regele, era abătută şi mai ales obosită. În clipa când intră, perdeaua unei mici tribune, care până atunci rămăsese coborâtă, se dădu la o parte, lăsând să se ivească faţa gălbejită a cardinalului, îmbrăcat în straie de cavaler spaniol. Ochii săi se pironiră pe ai reginei şi un rânjet de o nespusă bucurie îi flutură pe buze: regina nu purta faimoasele diamante.

Suverana rămase câtăva vreme locului, pentru a primi închinarea de bun sosit a domnilor sfetnici şi pentru a răspunde la salutul doamnelor.

Dintr-o dată, regele şi cardinalul se iviră în pragul uneia din uşile sălii. În vreme ce eminenţa sa îi vorbea pe şoptite, Ludovic al XIII-lea era pământiu la faţă. Fără mască şi cu panglicile hainei abia înnodate, suveranul îşi făcu drum printre mulţime şi apropiindu-se de regină, o întrebă cu vocea schimbată:

— Doamnă, pentru ce nu v-aţi pus eghileţii în diamante, când ştiaţi că mi-ar fi făcut o deosebită plăcere să-i văd?

Regina îşi roti privirea împrejur şi zări în spatele ei pe Richelieu care zâmbea cu un zâmbet drăcesc.

— Sire, — răspunse regina tulburată, — nu i-am pus, fiindcă m-am temut să nu-i prăpădesc în mijlocul acestei învălmăşeli.

— Foarte rău, doamnă, dacă v-am făcut acest dar era tocmai ca să vă gătiţi. Vă spun încă o dată, aţi făcut foarte rău.

Glasul regelui tremura de mânie. Toţi priveau şi ascultau miraţi, fără să înţeleagă ceea ce se petrece.

— Sire, — adăugă regina, — pot trimite să mi-i aducă de la Luvru şi astfel dorinţa maiestăţii voastre va fi împlinită.

— Trimiteţi, doamnă, trimiteţi şi cât mai curând; peste un ceas începe baletul.

Regina se înclină în semn de supunere şi urmă doamnele care trebuiau s-o ducă în camera ei.

La rândul său, regele se îndreptă înspre ai lui.

În sală se stârnise pentru o clipă, freamăt şi nedumerire.

Era bătător la ochi că se petrecuse ceva între rege şi regină. Dar amândoi vorbiseră atât de încet, încât, din respect, fiecare se îndepărtase cu câţiva paşi şi nimeni nu putuse auzi nimic. Viorile răsunau cât puteau de tare, dar lumea nu le lua în seamă.

Cel care se ivi întâi a fost regele, în veşmânt de vânătoare de o neasemuită frumuseţe; alteţa sa şi ceilalţi nobili erau îmbrăcaţi la fel ca el. Veşmântul acesta îi şedea suveranului mai bine ca oricare altul şi astfel îmbrăcat, părea, într-adevăr, întâiul gentilom al regatului său.

Cardinalul se apropie de rege şi-i dădu o cutie. Regele o deschise şi găsi înăuntru două din podoabele în diamante.

— Ce înseamnă asta? îl întrebă pe cardinal.

— Nimic, — răspunse cardinalul, — dar dacă regina poartă eghileţii, lucru de care mă îndoiesc, număraţi-i, sire şi dacă nu sunt decât zece, întrebaţi pe maiestatea sa cine a putut să-i fure cei doi care sunt aici.

Regele îl privi pe cardinal, parc-ar fi vrut să-l întrebe ceva, dar n-apucă să deschidă gura: un strigăt de admiraţie izbucni din toate piepturile. Dacă regele părea a fi cel dintâi gentilom al regatului, regina era, fără îndoială, cea mai frumoasă femeie din Franţa.

E drept că şi straiele vânătoreşti îi veneau de minune: purta o pălărie de fetru cu pene albastre, o jachetă de catifea de culoarea mărgăritarului, prinsă cu catarame în diamante şi o fustă de atlas albastru, brodată toată cu fir de argint. Pe umărul stâng îi străluceau giuvaerele prinse într-un nod de panglică tot albastră.

Regele tresări de bucurie şi cardinalul de necaz: cum erau însă departe de regină, nu puteau număra eghileţii; regina îi avea; erau însă numai zece, sau îi avea pe toţi doisprezece?

Tocmai atunci, viorile dădură semnalul începerii baletului. Maiestatea să se îndreptă spre doamna preşedintă cu care trebuia să danseze, iar alteţa sa, spre regină. Fiecare îşi luă locul şi baletul începu.

Regele dansa faţă în faţă cu regina şi de câte ori trecea pe lângă ea, sorbea din ochi giuvaerele pe care însă nu le putea număra. O sudoare rece acoperea fruntea cardinalului.

Baletul ţinu un ceas, avea şaisprezece intrări.

Când se sfârşi, în mijlocul aplauzelor întregii săli, fiecare îşi duse doamnă, cu care dansase, la locul ei; dar folosindu-se de îngăduinţa de a-şi părăsi doamna acolo unde era, regele se îndreptă repede spre regină.

— Vă mulţumesc, doamnă, — îi spuse, — pentru bunăvoinţa pe care aţi arătat-o dorinţelor mele; dar cred că vă lipsesc doi ciucuri şi iată-i, vi i-am adus.

Spunând aceste cuvinte, îi întinse reginei cele două giuvaiere pe care i le dăduse cardinalul.

— Cum sire, — se minună regina, părând grozav de uimită, — îmi mai dăruiţi doi? Dar atunci voi avea paisprezece.

Regele numără: cei doisprezece eghileţi erau într-adevăr pe umărul augustei sale soţii.

Îl cheamă atunci pe cardinal şi-l întrebă răspicat:

— Ce înseamnă asta, domnule cardinal?

— Asta înseamnă, sire, — răspunse cardinalul, — că doream ca maiestatea sa să primească cele două giuvaere şi, neîndrăznind să i le ofer chiar eu, m-am folosit de acest mijloc.

— Şi sunt cu atât mai recunoscător eminenţei voastre, — răspunse Ana de Austria cu un surâs care dovedea că nu se înşeală asupra acelei iscusite mărinimii, — cu cât sunt încredinţată că cei doi eghileţi vă costă tot atât de scump cât l-au costat pe maiestatea sa ceilalţi doisprezece.

Salutând apoi pe rege şi pe cardinal, regina se îndreptă din nou spre camera unde se îmbrăcase şi unde trebuia să-şi dezbrace veşmintele vânătoreşti.

Grija scriitoricească ce am fost siliţi să avem pentru măritele feţe din cuprinsul acestui capitol, ne-a îndepărtat o clipă de tânărul căruia Ana de Austria îi datora izbânda ei nemaipomenită asupra cardinalului şi care, buimac, neluat în seamă, pierdut în gloată bulucită la una din uşi, privea această scenă pe care numai patru fiinţe puteau s-o priceapă: regele, regina, cardinalul şi el.

Regina intrase tocmai în camera ei şi d'Artagnan se pregătea să plece când simţi că cineva îl atinge uşor pe umăr; se întoarse şi văzu pe o tânără femeie care-i făcea semn s-o urmeze. Avea faţa acoperită cu o mască de catifea neagră, dar în pofida acestei măsuri de prevedere, care de altminteri fusese luată mai mult împotriva altora decât a lui, d'Artagnan

recunoscu numaidecât pe obişnuita lui călăuză, zglobia şi isteaţa doamnă Bonacieux.

În ajun abia se văzuseră la paznicul Germain, unde el o chemase. Tânăra femeie fusese atât de grăbită să vestească reginei norocoasa întoarcere a trimisului ei, încât cei doi îndrăgostiţi abia avuseseră vreme să schimbe câteva cuvinte. D'Artagnan o urmă deci pe doamna Bonacieux, mânat de un îndoit simţământ de dragoste şi curiozitate. Pe drum, cu cât sălile erau mai pustii, cu atât d'Artagnan voia s-o oprească, s-o tragă spre el, s-o admire, fie doar câteva clipe; dar, neastâmpărata ca o păsărică, ea îi scăpa mereu din mâini; de câte ori încerca să vorbească, degetul ei, pus pe buze în semn de mică poruncă plină de farmec, îi amintea că se găsea în voia unei puteri căreia trebuia să i se supună orbeşte şi care nu-i îngăduia nici cea mai nevinovată împotrivire. În sfârşit, după un minut sau două de cotituri şi de răscotituri, doamna Bonacieux deschise o uşă şi-l băgă într-o mică încăpere întunecată. Acolo îi făcu din nou semn să tacă şi deschizând a doua uşă ascunsă sub perdele, prin ale căror falduri străbătu deodată o lumină vie, se făcu nevăzută.

D'Artagnan rămase o clipă încremenit, întrebându-se unde era; dar în curând raza de lumină care se strecură din camera alăturată, aerul cald şi parfumat din jurul lui, vorbirea curtenitoare şi aleasă a două sau trei femei, cuvântul "maiestate" rostit de mai multe ori, îi arătară lămurit că se afla într-o încăpere învecinată cu camera reginei.

Tânărul stătu în întuneric şi aşteptă.

Regina era voioasă şi fericită, ceea ce părea să stârnească uimire în jurul ei, căci, dimpotrivă, toţi erau deprinşi s-o vadă aproape mereu îngândurată. Regina punea această voioşie pe seama frumuseţii serbării şi a bucuriei ce i-o făcuse baletul şi cum nu e îngăduit să contrazici o regină, fie că zâmbeşte, fie că plânge, se întreceau care mai de care să aducă laude curteniei sfetnicilor municipali ai oraşului Paris.

Deşi n-o cunoştea pe regină, d'Artagnan deosebi numaidecât vocea ei de celelalte voci, în primul rând după uşorul accent străin, apoi după acel timbru de atotputernicie ce răsună în chip firesc din toate cuvintele suveranilor. O auzea apropiindu-se şi îndepărtându-se de uşa deschisă şi zări de două sau chiar de trei ori umbra unui trup oprind lumina.

În sfârşit, un braţ marmorean, fără seamăn ca linie şi albeaţă, apăru deodată printre falduri: d'Artagnan înţelese că era răsplata lui; se aruncă în genunchi, apucă mâna care i se întindea şi îşi lipi respectuos buzele; mâna se trase apoi uşor, lăsând să cadă într-a lui un obiect; era un inel; aproape în aceeaşi clipă, uşa se închise şi d'Artagnan rămase în cea mai cumplită beznă.

Îşi puse inelul în deget şi aşteptă din nou; era vădit că trebuia să mai urmeze ceva. După răsplata credinţei trebuia să vină şi răsplata dragostei lui. Dealtminteri, baletul se sfârşise, dar petrecerea abia începea; ospăţul era hotărât pentru ora trei şi orologiul bisericii Sfântului Ion bătuse de câtăva vreme două şi trei sferturi.

Într-adevăr, în camera vecină zumzetul glasurilor scădea încet-încet, apoi se îndepărtă; uşa încăperii unde era d'Artagnan se deschise iarăşi şi doamna Bonacieux intră grăbită.

— În sfârşit, dumneata! izbucni d'Artagnan.

— Sst! — făcu tânăra femeie, punându-şi degetul pe buzele lui, — taci şi pleacă pe unde ai venit.

— Dar unde şi când pot să te văd? o întrebă d'Artagnan.

— Un răvaş pe care-l vei găsi acasă îţi va răspunde. Hai pleacă! Pleacă!

Spunând aceste cuvinte, doamna Bonacieux deschise uşa dinspre sală şi-l împinse pe d'Artagnan afară.

El se supuse ca un copil, fără nici o împotrivire şi fără să încerce a crâcni, dovadă vie că era îndrăgostit de-a binelea.

Capitolul XXIII Întâlnirea

D'Artagnan se întoarse acasă într-un suflet şi cu toate că era mai târziu de trei dimineaţa şi că trebuise să străbată cele

mai deocheate mahalale ale Parisului, nu i se întâmpla nimic neplăcut. Se ştie doar că beţivii şi îndrăgostiţii au un Dumnezeu al lor.

Găsi uşa gangului întredeschisă. Urcă scara şi bătu uşurel şi într-un chip anumit, aşa că să înţeleagă valetul Planchet, pe care-l trimisese acasă de la primărie cu două ceasuri mai devreme, cu poruncă să-l aştepte, veni să-i deschidă.

— A adus cineva vreo scrisoare pentru mine? întrebă repede d'Artagnan.

— N-a adus nimeni nici o scrisoare, domnule, — răspunse Planchet, — dar e una care a venit singură.

— Ce vrei să spui, nătărăule?

— Vreau să spun că, ajuns acasă, cu toate că aveam în buzunar cheia locuinţei şi că nu m-am despărţit deloc de cheia asta, am găsit o scrisoare pe învelitoarea verde de pe masa din camera dumneavoastră.

— Şi unde-i scrisoarea?

— Am lăsat-o acolo unde era, domnule, Nu-i lucru curat cu scrisorile astea care intră aşa, în casa oamenilor. Dacă fereastra ar fi fost deschisă sau măcar crăpată, treacă-meargă; dar de unde, totul era ferecat. Băgaţi bine de seamă, domnule, să nu fie la mijloc niscai farmece.

În vremea asta, tânărul alerga în camera lui şi deschidea scrisoarea: era de la doamna Bonacieux şi avea următorul cuprins:

"Cineva doreşte să-ţi aducă viile sale mulţumiri şi ale altcuiva. Fii diseară la zece la Saint-Cloud, în faţa casei de lângă colţul locuinţei domnului d'Estrées.

C. B."

Pe când citea aceste rânduri, d'Artagnan simţea inima crescându-i şi strângându-i-se totodată pradă acelor dulci zvâcniri care chinuiesc, dar şi alintă dorul îndrăgostiţilor.

Era întâiul răvaş pe care-l primea, era întâia întâlnire ce i se dădea. Inima lui, ca îmbătată de fericire, părea că-şi pierde suflarea în pragul acelui rai pământesc, cu numele iubire.

— Spuneţi, domnule, — începu Planchet, cu ochii la stăpânul care schimba feţe-feţe, — spuneţi vă rog: nu-i aşa c-am avut dreptate şi că nu-i lucru curat?

— Te înşeli, Planchet, — răspunse d'Artagnan, — şi ca dovadă, uite ţine un taler şi bea în sănătatea mea.

— Mulţumesc pentru darul pe care mi-l faceţi şi vă făgăduiesc să nu vă ies din vorbă; dar, eu tot ştiu una şi bună: scrisorile care intră aşa, într-o casă ferecată...

— Cad din cer, prietene, cad din cer.

— Va să zică, domnul e mulţumit? întrebă Planchet.

— Dragul meu Planchet, sunt cel mai fericit om din lume.

— Pot să trag şi eu folos din fericirea asta şi să mă duc la culcare?

— Bine, du-te.

— Cerul să vă hărăzească toate bucuriile, dar eu tot zic că scrisoarea...

Planchet se îndepărtă, clătinând din cap a îndoială, căci darul stăpânului nu izbutise să i-o spulbere cu totul.

Rămas singur, d'Artagnan mai citi şi răsciti răvaşul; după aceea sărută iarăşi şi iarăşi, de douăzeci de ori, slovele scrise de mâna frumoasei lui iubite. În sfârşit se culcă, adormi şi visă cele mai minunate vise.

La şapte dimineaţa, se deşteptă din somn şi-l chemă pe Planchet, care la a doua chemare deschise uşa, cu faţa răvăşită încă de neliniştea din ajun.

— Planchet, — începu d'Artagnan, — s-ar putea să lipsesc toată ziua de acasă; eşti liber până diseară la şapte, dar la şapte să fii gata de drum, cu doi cai.

— Asta mai lipsea, — mormăi Planchet, — te pomeneşti că iar ne găurim pielea în vreo câteva locuri.

— Ia-ţi flinta şi pistoalele.

— Ce spuneam eu? izbucni Planchet. Eram sigur: afurisita aia de scrisoare!

— Linişteşte-te, nerodule, e vorba de o plimbare de plăcere.

— Da, ca şi călătoriile de plăcere de deunăzi, când ploua cu gloanţe şi răsăreau capcane la tot pasul.

— De altfel, dacă vă e teamă, domnule Planchet, — urmă d'Artagnan, — mă voi duce şi fără dumneavoastră; mai bine singur la drum decât cu un tovarăş care dârdâie de frică.

— Domnul mă jigneşte, — răspunse el, — credeam că totuşi m-a văzut la treabă.

— Da, dar îmi ziceam că poate ţi-ai cheltuit tot curajul dintr-o dată.

— O să vedeţi că la nevoie mai am încă; dar, rogu-vă, nu mă puneţi să-l irosesc dacă vreţi să-mi mai rămâie multă vreme.

— Dar pentru astă seară crezi că mai ai?

— Aşa sper.

— Bine! Atunci mă bizui pe tine.

— La ora hotărâta voi fi gata de plecare; credeam însă că domnul nu are decât un singur cal în grajdul gărzii.

— Se poate ca în clipa de faţă să nu fie decât unul singur, dar diseară vor fi patru.

— S-ar zice că scopul călătoriei noastre a fost să aducem cai.

— Întocmai, încuviinţă d'Artagnan.

Şi dându-i lui Planchet cele din urmă îndrumări, plecă.

Domnul Bonacieux se afla în pragul uşii. Gândul lui d'Artagnan fusese să treacă mai departe, fără să-i vorbească vrednicului negustor de mărunţişuri; dar acesta îl salută atât de blajin şi de dulceag, încât chiriaşul, de voie, de nevoie, nu numai că-i răspunse la fel, dar şi intră în vorbă cu el.

Apoi, cum să nu arăţi o brumă de bunăvoinţă soţului unei femei care ţi-a dat chiar în aceeaşi seară întâlnire la Saint-Cloud, în faţa pavilionului domnului d'Estrées? D'Artagnan se apropie de el cu aerul cel mai blajin de care putea fi în stare.

Convorbirea se opri fireşte, asupra întemniţării bietului negustor. Domnul Bonacieux, care nu bănuia că d'Artagnan ştie tot ce vorbise el cu necunoscutul din Meung, istorisi tânărului chiriaş cum îl prigonea căpcăunul acela de Laffemas, pe care-l numi tot timpul călăul cardinalului şi se întinse cu amănunte asupra Bastiliei, asupra zăvoarelor, asupra zăbrelelor, asupra beciurilor cu răsuflători a gratiilor şi a uneltelor de schingiuire.

D'Artagnan îl ascultă cu o bunăvoinţă fără seamăn, apoi când Bonacieux sfârşi de povestit, întrebă şi el la urmă:

— Dar pe doamna Bonacieux ştii cine a răpit-o? Ţin-minte că tocmai acestei întâmplări neplăcute datorez fericirea de a te cunoaşte.

— Dar de unde! răspunse domnul Bonacieux, s-au ferit să scape ceva, iar soţia mea s-a jurat pe toţi Dumnezei că nu ştie nici ea. Dar dumneata, — urmă el, cu cel mai nevinovat glas, — ia spune, ce-ai mai făcut zilele astea? Nu te-am mai zărit nici pe

dumneata, nici pe prietenii dumitale şi nu cred că praful care ţi-l scutura ieri de pe cizme Planchet l-ai strâns pe caldarâmul Parisului?

— Aşa şi e, scumpe domnule Bonacieux, am făcut împreună cu prietenii mei o călătorie, dar nu grozavă.

— Departe?

— Nu. nu prea departe; la vreo patruzeci de leghe de aici; l-am însoţit pe domnul Athos la băi, la Forges, unde ceilalţi au şi rămas.

— Iar dumneata a trebuit să te întorci, nu-i aşa? urmă domnul Bonacieux, cu o căutătură din cele mai şirete. Unui băiat frumos ca dumneata, iubita nu-i dă răgazuri prea lungi; eram aşteptaţi cu nerăbdare la Paris, aşa e?

— Chiar aşa, pe legea mea, — încuviinţă rizând tânărul — şi-ţi mărturisesc cu atât mai mult cu cât văd că nu ţi se poate ascunde nimic: da, eram aşteptat, ba încă cu ce nerăbdare!

Un nor uşurel lunecă peste fruntea lui Bonacieux, dar atât de uşurel, încât d'Artagnan nici nu-l băgă de seamă.

— Şi vom fi răsplătiţi pentru graba noastră! urmă negustorul de mărunţişuri, cu un tremur în glas, pe care d'Artagnan nu-l luă în seamă, după cum nu luase în seamă nici norul uşurel care cu o clipă mai devreme întunecase faţa cinstitului bărbat.

— Vrei să mă tragi de limbă! zise rizând d'Artagnan.

— Nu, ce-ţi spun e doar ca să ştiu dacă diseară o să te întorci acasă târziu.

— Şi pentru ce această întrebare, scumpă gazdă? — stărui d'Artagnan, — ai de gând oare să m-aştepţi?

— Nu, dar de când cu arestarea şi de când cu tâlhăria aceea la mine, mă sperii de câte ori aud că se deschide o uşă, mai cu seamă noaptea. Ce vrei! Eu nu sunt ostaş.

— Ştii ceva? Nu te speria dacă mă întorc la unu, la două sau chiar la trei dimineaţa; şi dacă nu mă întorc deloc, nici atunci să nu te sperii.

De data asta, Bonacieux păli atât de tare, încât n-at mai fi fost cu putinţă ca d'Artagnan să nu-i bage de seamă tulburarea, şi-l întrebă ce are.

— Nimic, — răspunse el, — nimic. Dar de când s-au abătut nenorocirile pe capul meu, mă apucă un fel de slăbiciuni şi acum

am simţit un fior prin tot corpul. Dar ce să te gândeşti la asta, dumneata, care n-ai altă treabă decât să-ţi vezi de fericire.

— Atunci să ştii că am treabă multă, fiindcă sunt fericit.

— Stai puţin; mai aşteaptă, ai spus că e pe diseară.

— O să vină ea şi seara asta! Mulţumesc lui dumnezeu! Poate c-o aştepţi şi dumneata la fel de nerăbdător ca şi mine; poate că în seara asta doamnă Bonacieux o să vină şi ea, pe acasă.

— Doamna Bonacieux nu e liberă astă-seară — lămuri încruntat soţul, — rămâne la Luvru să-şi vadă de treburi.

— Cu atât mai rău pentru dumneata, dragul meu, cu atât mai rău; când eu sunt fericit, aşa vrea să fie şi ceilalţi, dar pare-mi-se, asta nu prea se poate.

Şi tânărul se îndepărtă, râzând în hohote de glumă pe care credea că numai el putea s-o înţeleagă.

— Petrecere frumoasă! îi ură Bonacieux cu glas ca ieşit din mormânt.

D'Artagnan era prea departe încă ca să-l mai poată auzi şi chiar de l-ar fi auzit, în starea sa sufletească nici nu l-ar fi luat în seamă.

Se îndreptă spre palatul domnului de Tréville. Vizita pe care i-o făcute în ajun fusese, după cum ne amintim cu toţii, foarte scurtă şi fără prea multe lămuriri.

Îl găsi pe domnul de Tréville în al nouălea cer. Regele şi regina fuseseră încântători cu el la serbare. E drept, cardinalul arătase în schimb cum nu se poate mai prost. La ora unu după miezul nopţii părăsise balul sub cuvânt că nu se simte bine. Cât priveşte pe maiestăţile lor, nu se întorseseră la Luvru decât la şase dimineaţa.

— Acum, — rosti domnul de Tréville coborând vocea şi cercetând cu privirea toate ungherele încăperii pentru a vedea dacă într-adevăr erau singuri, — acum să vorbim despre dumneata, tinere prietene; căci nu încape îndoială că fericită dumitale întoarcere nu-i străină nici de bucuria regelui, nici de triumful reginei şi nici de umilirea eminenţei sale. Să ştii că de aci înainte trebuie să te ţii bine.

— De ce m-aş putea teme, — răspunse d'Artagnan, — câtă vreme voi avea fericirea să mă bucur de bunăvoinţa maiestăţilor lor?

— De toate, crede-mă. Cardinalul nu e omul care să uite că a fost tras pe sfoară până nu se răfuieşte cu poznaşul; şi după cum bănuiesc, poznaşul pare a fi un oarecare gascon, pe care-l cam cunoaştem noi.

— Credeţi oare că eminenţa sa ştie că dumneavoastră tot ce s-a întâmplat şi că eu am fost la Londra?

— Drace! Ai fost la Londra! De la Londra ai adus diamantul ăsta frumos care străluceşte pe degetul dumitale? Ia seama, dragul meu d'Artagnan, darul pe care ţi-l face un duşman nu miroase a bine. Mi se pare că în privinţa asta e şi o zicală latinească... Stai puţin...

— Da, fără îndoială, — îngâna d'Artagnan, care nu fusese niciodată în stare să-şi vâre în cap cea mai elementară regulă de gramatică latină şi care, cu neştiinţa lui, îşi scosese din minţi profesorul, — da, fără îndoială, trebuie să fie aşa ceva pe undeva.

— Vezi bine că e, — stărui domnul de Tréville, — care se pricepea şi în ale literaturii, — deunăzi mi-l cita domnul de Besserade... aşteaptă puţin... ah! da... mi-aduc aminte:

...Timeo Danaos et dona ferentes.

Ceea ce înseamnă: "Fereşte-te de duşmanul care-ţi face daruri''.

— Diamantul acesta, domnule, nu-l am de la un duşman, — răspunse d'Artagnan, — mi l-a dăruit regina.

— Regina!Oh! Oh! făcu domnul de Tréville. Într-adevăr, e un giuvaer regal care face ca nimic o mie de pistoli. Prin cine ţi l-a trimis regina?

— Mi l-a dat chiar ea.

— Unde?

— În cabinetul de lângă camera, unde şi-a schimbat rochia la bal.

— Cum asta?

— Când mi-a întins mâna să i-o sărut.

— Ai sărutat mâna reginei! se minună domnul de Tréville, cu ochii la d'Artagnan.

— Maiestatea sa a binevoit să-mi îngăduie această neasemuită cinste.

— În faţa unor martori? Nesocotita! De trei ori nesocotită!

— Nu, domnule, fiţi liniştit, nimeni n-a văzut-o, adăugă d'Artagnan. Şi povești domnului de Tréville cum se petrecuseră lucrurile.

— Oh! Femeile! Femeile! strigă bătrânul ostaş, cum o să se lase ele de visările lor romantice?! Tot ce aduce a taină le incinta. Aşadar, i-ai văzut doar braţul, atâta tot; dacă ai întâlni-o însă pe regină, n-ai recunoaşte-o şi dacă ea te-ar întâlni n-ar şti nici ea cine eşti!

— Nu, dar datorită acestui diamant... stărui tânărul.

— Ascultă, — îi curmă vorba domnul de Tréville, — vrei să-ţi dau eu un sfat, un sfat înţelept, un sfat prietenesc?

— M-aţi îndatora mult, domnule, răspunse d'Artagnan.

— Iată: du-te la cel dintâi bijutier ce-ţi iese în cale şi vinde-i diamantul pe orice preţ o vrea; oricât ar fi de cămătar, tot o să-ţi dea opt sute de pistoli. Pistolii n-au miros, tinere, pe câtă vreme inelul ăsta are şi încă unul îngrozitor, care-l poate trăda pe cine-l poartă.

— Să vând inelul acesta? Un inel de la regina mea! Niciodată! se împotrivi d'Artagnan.

— Atunci întoarce piatra cu faţa înăuntru, smintitule, căci oricine ştie că un gascon nu găseşte giuvaere din astea în scrinul maică-şi.

— Credeţi, aşadar, că mă paşte vreo primejdie? întrebă d'Artagnan.

— Vreau să spun, tinere, că cel care doarme pe o mână cu fitilul aprins, trebuie să se socotească la adăpost faţă de dumneata.

— Drace! — mormăi d'Artagnan. pe care tonul hotărât al domnului de Tréville începea să-l nelinişească, — Drace! Şi ce-i de făcut?

— Să fii cu ochii în patru, mereu şi înainte de toate. Cardinalul are cumplită ţinere de minte şi mâna cu gheare; ia seama să nu-ţi joace cine ştie ce renghi păcătos.

— Dar cum?

— De unde să ştiu eu cum? Are la îndemâna lui toate vicleniile Satanei! Cel mai neînsemnat lucru ce ţi se poate întâmpla e să te ridice.

— Cum! va îndrăzni cineva să aresteze pe un om în slujba majestăţii sale?

— Ei aş! ai văzut cum s-au sinchisit de Athos; în orice caz, tinere, ascultă pe un om care de treizeci de ani e la curte: dacă te culci pe o ureche şi te crezi la adăpost, atunci eşti pierdut. Ba dimpotrivă, — şi să mă asculţi pe mine — trebuie să vezi pretutindeni numai duşmani. Dacă cineva îţi caută gâlceava, fereşte-te de el ca de foc, chiar de-ar fi un copil de zece ani; dacă te atacă ziua sau noaptea, ia-o la sănătoasa fără nici o ruşine; dacă treci pe un pod încearcă întâi scândurile, nu cumva să-ţi fugă una de sub picioare; dacă treci prin faţa unei case care se clădeşte, uită-te în sus să nu-ţi cadă o cărămidă în cap; dacă te întorci acasă târziu, pune-l pe valet să te urmeze şi valetul să fie înarmat, bineînţeles dacă ai încredere în el; fereşte-te de oricine: de prietenii dumitale, de fratele dumitale, de iubita dumitale şi mai cu seamă de iubita dumitale.

D'Artagnan roşi.

— De iubita mea, spuse şi el mecanic; şi de ce de ea mai curând decât de altcineva?

— Fiindcă iubită e unul din mijloacele care-i plac îndeosebi cardinalului; n-are altul atât de la îndemână; o femeie te vinde pentru zece pistoli şi ca dovadă, Dalila. Cunoşti Sfânta scriptură, nu-i aşa?

D'Artagnan se gândi la întâlnirea pe care o avea chiar în seara acea cu doamna Bonacieux, dar, s-o spunem spre lauda eroului nostru, părerea proastă a domnului de Tréville asupra femeilor nu trezi nici umbră de bănuială cu privire la frumoasa lui gazdă.

— Dar pentru că veni vorba, urmă domnul de Tréville, ce s-a întâmplat cu cei trei tovarăşi ai dumitale?

— Tocmai voiam să vă întreb, dacă n-aţi primit nici o ştire de la ei?

— Nici una, domnule.

— I-am lăsat pe toţi în drum. Pe Porthos, la Chantilly, cu un duel în spinare; pe Aramis la Crèvecoeur, cu un glonte în umăr şi pe Athos la Amiens , învinuit că măsluieşte bani.

— Ia te uită! se miră domnul de Tréville; dar dumneata cum de ai scăpat?

— Ca prin minune, domnule, dar trebuie s-o spun, cu o lovitură de spadă în piept şi ţintuind la rândul meu pe contele de Wardes. În marginea drumului spre Calais, ca pe un biet fluturaş.

— Asta mai lipsea! De Wardes, omul cardinalului, vărul lui Rochefort; stai, dragă prietene, uite ce-mi trece prin minte.

— Spuneţi domnule.

— În locul dumitale aş face altceva.

— Ce anume?

— În vreme ce eminenţa sa ar pune să mă caute la Paris, eu aş lua frumuşel drumul spre Picardia, fără să ştie nimeni şi m-aş duce să văd ce e cu prietenii mei. La dracu! Li se cuvine şi lor atâta atenţie din partea dumitale!

— Sfatul e bun, domnule şi voi pleca chiar mâine.

— Mâine? De ce nu astă-seară?

— Astă-seară trebuie să fiu la Paris pentru o chestiune fără amânare.

— Ah! tinere! tinere! vreo drăguţă, nu-i aşa? Fii cu ochii în patru, eu ţi-o spun mereu: numai femeia ne-a pierdut pe toţi, câţi suntem şi tot ea o să ne piardă pe toţi câţi vom mai fi şi de aci înainte. Ascultă-mă pe mine; pleacă diseară.

— Cu neputinţă, domnule.

— Ţi-ai dat cuvântul?

— Da, domnule.

— Atunci se schimbă; dar făgăduieşte-mi că dacă în noaptea asta scapi cu viaţă, vei pleca mâine.

— Vă făgăduiesc.

— Ai nevoie de bani?

— Mai am încă cincizeci de pistoli. Nădăjduiesc să-mi ajungă.

— Dar tovarăşii dumitale?

— Nu cred să ducă lipsă. Când am plecat din Paris, aveam fiecare la noi câte şaptezeci şi cinci de pistoli.

— O să te mai văd înainte de plecare?

— Nu cred, domnule; afară doar dacă s-ar întâmpla ceva nou.

— Atunci, călătorie bună!

— Mulţumesc, domnule.

Şi d'Artagnan îşi luă rămas bun de la domnul de Tréville, mişcat mai mult ca oricând de grija-i cu adevărat părintească pentru muşchetarii lui.

Trecu rând pe rând pe la Athos, pe la Porthos şi Aramis. Nici unul din ei nu se întorsese. Nu-i găsi nici pe valeţii lor. Nimeni nu primise nici o ştire nici de la unii, nici de la ceilalţi.

Ar fi întrebat de ei pe iubitele lor, dar n-o cunoştea nici pe a lui Porthos, nici pe a lui Aramis, cât priveşte pe Athos, el n-avea nici una.

Trecând prin faţa palatului gărzii, d'Artagnan aruncă o privire în grajd; trei din cei patru cai se şi aflau acolo. Neputându-şi crede ochilor, Planchet tocmai îi ţesăla şi abia sfârşise cu doi din ei.

— Ah! domnule, se repezi Planchet, zărindu-l pe d'Artagnan. Ce bucuros sunt că vă văd!

— Şi de ce, Planchet? întrebă tânărul.

— Aveţi oare încredere în gazda noastră, domnul Bonacieux?

— Eu? Câtuşi de puţin.

— Vai, domnule, ce bine faceţi!

— Dar ce-ţi vine să mă întrebi?

— Păi în vreme ce vorbeaţi cu el, eu vă priveam pe amândoi, fără să aud ce spuneţi; domnule, ştiţi că s-a schimbat la faţă de două trei ori?

— Ei, aş?

— Domnul n-o fi băgat de seamă, cu gândul la scrisoarea pe care o primise; dar eu, dimpotrivă, cu ochii în patru tocmai din pricina scrisorii picate din cer nu l-am slăbit cu privirea şi i-am urmărit toate mişcările feţei.

— Şi cum ţi s-a părut?

— Mutră de trădător.

— Adevărat?

— Mai mult; cum aţi plecat şi v-aţi făcut nevăzut după colţul străzii, domnul Bonacieux şi-a luat pălăria şi după ce a încuiat uşa, glonţ şi el, în partea cealaltă.

— Într-adevăr, ai dreptate, Planchet, toate astea îmi dau şi mie de bănuit, dar linişteşte-te, n-o să-i plătim chiria până ce nu s-or lămuri toate.

— Domnul glumeşte, dar o să vadă el că…

— Ce poţi să faci, Planchet? N-avem încontro, ce e scris, e scris!

— Va să zică, domnul nu renunţă la plimbarea de astă-seară?

— Dimpotrivă, Planchet; cu cât mi-ar fi mai ciudă pe domnul Bonacieux, cu atât mai vârtos m-aş duce la întâlnirea hotărâta prin scrisoarea asta care te sâcâie atâta.

— Atunci, dacă asta e vrerea stăpânului…

— Vrere de neclintit, dragul meu; prin urmare, la nouă aşteaptă-mă aici, la palat, voi veni să te iau.

Văzând că nu e nici o nădejde să-l facă să-şi schimbe gândul, Planchet oftă adânc şi se apucă să ţesăle şi cel de al treilea cal.

Iar d'Artagnan, care de fapt era un băiat cât se poate de prevăzător, în loc să se întoarcă acasă, se duse să mănânce la preotul gascon care, când cei patru prieteni fuseseră la mare strâmtoare, îi poftise la o gustare cu ciocolată.

Capitolul XXIV Casa din grădină

La nouă d'Artagnan era la palatul gărzii; îl găsi pe Planchet, gata înarmat. Sosise şi al patrulea cal. Ca arme, Planchet îşi luase flinta şi un pistol.

D'Artagnan avea spada, îşi mai puse două pistoale la brâu şi, sărind fiecare pe câte un cal, amândoi se îndepărtară pe tăcute. Era noapte adâncă, aşa că nimeni nu îi văzu ieşind. Planchet mergea cu zece paşi în urma stăpânului. D'Artagnan trecu cheiurile de-a curmezişul, ieşi prin poarta Conferinţei şi o apucă pe încântătorul drum ce duce la Saint-Cloud, care pe vremea aceea era cu mult mai frumos decât este astăzi.

Câtă vreme au mers prin oraş, Planchet păstra respectuos depărtarea de cuviinţă, dar când drumul începu să fie pustiu şi din ce în ce mai întunecat, el se apropie încetişor de d'Artagnan, astfel încât când intrară în pădurea Boulogne se trezi în chipul cel mai firesc din lume, alături de stăpân. Într-adevăr, de ce să ascundem că legănarea copacilor şi jocul lumii în desişurile sumbre, îi pricinuiau o vie nelinişte. D'Artagnan băgă de seamă că se petrecea ceva ciudat cu valetul lui.

— Ei, domnule Planchet, — îl întrebă el, — ce e cu dumneata?

— Nu găsiţi, domnule, că pădurile seamănă cu bisericile?

— Cum asta, Planchet?

— Nici în păduri, nici în biserici nu îndrăzneşti să vorbeşti în gura mare.

— Şi de ce nu îndrăzneşti să vorbeşti în gura mare, Planchet? Nu cumva ţi-e teamă?

— Da, domnule, teamă să nu m-audă cineva.

— Ţi-i teamă să nu te audă cineva? Dar convorbirea noastră este că după carte, dragă Planchet, nimeni nu i-ar putea găsi nici un cusur.

— Ah! domnule, — stărui Planchet, mărturisindu-şi gândul lui de căpetenie, — domnul ăsta Bonacieux are ceva ascuns în privire şi ceva neplăcut când îşi mişcă buzele.

— Cine naiba te pune să te gândeşti la domnul Bonacieux?

— Domnule, te gândeşti la ce poţi, nu la ce vrei.

— Pentru că eşti un fricos, Planchet.

— Domnule, să nu amestecăm prevederea cu frica; prevederea e o virtute.

— Şi tu eşti virtuos! Nu-i aşa, Planchet?

— Domnule, ce luceşte acolo? Ţeavă de flintă? Dacă ne-am apleca puţin capul?

— Într-adevăr, — murmură d'Artagnan, căruia îi veneau în minte sfaturile domnului de Tréville, — într-adevăr, până la sfârşit nerodul ăsta o să bage frica şi-n mine.

Şi îşi îndemnă calul la trap.

Planchet urmă mişcarea stăpânului, parcă ar fi fost umbra lui şi se trezi mergând în trap alături de el.

— Oare toată noaptea o să mergem aşa, domnule? întrebă el.

— Nu, Planchet, tu ai şi ajuns.

— Cum am ajuns? Dar dumneavoastră?

— Eu mă duc câţiva paşi mai încolo.

— Şi domnul mă lasă singur aici?

— Ţi-e frică, Planchet?

— Nu, dar ţin să vă spun că o să fie frig la noapte, că frigul dă reumatisme şi că un valet cu reumatisme e o slugă foarte nepotrivită, mai cu seamă pentru un stăpân sprinten ca dumneavoastră.

— Bine, Planchet, dacă ţi-o fi frig, intră într-una din cârciumile de colo şi mâine dimineaţă la şase, să m-aştepţi în faţa uşii.

— Domnule, eu am băut şi mâncat, cu tot respectul, talerul pe care mi l-aţi dat de dimineaţă, aşa că nu mai am para chioară, dacă cumva mi-ar fi frig.

— Ţine o jumătate de pistol şi — pe mâine.

D'Artagnan descălecă, aruncă frâul calului pe braţul lui Planchet şi se depărtă repede, înfăşurat în pelerină.

— Doamne, că tare mai e frig! se văită Planchet, îndată ce-şi pierdu stăpânul din ochi. Şi grăbit cum era să se încălzească, alergă să bată la uşa unei case gătită cu tot dichisul unei cârciumi de mahala.

În vremea asta, d'Artagnan, care apucase de-a curmezişul pe potecă, îşi vedea de drum şi ajungea la Saint-Cloud; dar odată acolo, în loc s-o ia pe uliţa mare, coti pe după castel, o luă pe o ulicioară lăturalnică şi se trezi în curând în faţa casei cu pricina. Era aşezată într-un loc pustiu. Pe o parte a ulicioarei se lăfăia un zid mare, la capătul căruia era casa, iar pe cealaltă parte, un gard viu apăra de trecători o grădiniţă în fundul căreia stătea pe brânci o biată cocioabă.

Ajunse la locul întâlnirii, dar cum nu i se spusese să-şi vestească sosirea prin nici un fel de semnal, se hotărî să aştepte.

Nu se auzea nici un zgomot, s-ar fi zis că era la sute de leghe de capitală. După ce aruncă o privire îndărătul lui, d'Artagnan se rezemă de gard. Dincolo de gard, de grădină şi de cocioabă, o ceaţă fumurie acoperea sub vălurile ei hăul nemărginit în care Parisul dormea întins şi dezvelit, hău în care sclipeau câteva puncte luminoase, răzleţe stele funebre ale acestui iad.

Dar pentru d'Artagnan, toate priveliştile se înveşmântau în culori de vis, toate gândurile aveau un surâs, toate beznele păreau străvezii. Se apropia ceasul întâlnirii. Într-adevăr, peste câteva minute clopotul cel mare din Saint-Cloud lăsă încet-încet să cadă din gura lui căscată zece lovituri, că zece mugete. Era ceva jalnic în acest glas de bronz care se tânguia aşa, în toiul nopţii. Dar fiecare din loviturile care alcătuiau ora cea mult aşteptată vibra armonios în inima tânărului.

Ochii lui stăteau pironiţi pe căsuţa din colţul zidului, ale cărei ferestre erau toate oblonite, afară de una singură, de la catul întâi. Prin această fereastră străbătea o lumină dulce, care scălda în argint frunzişul tremurător al celor doi, trei tei, crescuţi unul lângă altul, în afara parcului. Fără îndoială, îndărătul ferestruicii, atât de fermecător luminată, îl aştepta frumoasa doamnă Bonacieux.

Legănat de acest minunat gând, d'Artagnan aşteptă o jumătate de ceas, netulburat, cu ochii aţintiţi asupra încântătoarei locuinţe, din care zărea o bucată de tavan cu ciubucuri aurite, mărturie a eleganţei întregului apartament.

Clopotul cel mare din Saint-Cloud bătu ora zece şi jumătate.

De data asta, fără ca d'Artagnan să înţeleagă de ce, un fior îi străbătu mădularele. Poate că începea să-l pătrundă frigul şi lua fără să vrea simţirea trupului drept o răsfrângere sufletească.

Crezu apoi că poate nu citise bine şi că întâlnirea era hotărâtă pentru ora unsprezece. Se apropie de fereastră, se aşeză în dreptul unei raze de lumină, scoase scrisoarea din buzunar şi o citi din nou; nu se înşelase: întâlnirea era totuşi la zece. Se întoarse iarăşi la locul lui; tăcerea şi singurătatea din jur începeau să-l nelinişească.

Se auzi bătând ora unsprezece.

D'Artagnan începu să se teamă de-a binelea la gândul că i se întâmplase ceva doamnei Bonacieux. Bătu de trei ori din palme, era semnalul obişnuit al îndrăgostiţilor, dar nimeni nu răspunse; nici măcar ecoul.

Îşi zise atunci cu ciudă, că poate tânăra femeie aţipise aşeptându-l.

Se apropie de zid şi încercă să se caţere, dar zidul fiind proaspăt tencuit d'Artagnan îşi rupse zadarnic unghiile. Şi deodată, privirea îi căzu pe copacii cu frunze scăldate în argintul luminii ce străbătea prin geamuri şi cum unul din copaci se întindea până peste drum, tânărul socoti că din mijlocul ramurilor privirea lui ar fi putut pătrunde în casă.

Copacul era uşor de urcat. De altminteri, d'Artagnan abia împlinise douăzeci de ani, aşa că tot mai ţinea minte slăbiciune lui de pe vremea şcolăriei. Într-o clipă se urcă în mijlocul ramurilor şi prin geamurile străvezii ochii i se pironiră drept înăuntru.

Privelişte stranie care-l făcu să se cutremure din tălpi până în creştet: lumina aceea firavă, lampa liniştită, îşi arunca razele peste un tablou înspăimântător: unul din geamuri era spart, iar uşa, pe jumătate sfărâmată, atârna de balamale; o masă, pe care trebuie să fi fost aşezată o cină aleasă, zăcea răsturnată; pe jos, peste tot, cioburi de sticlă şi fructe strivite acopereau

pardoseala; totul mărturisea că în camera aceea se dăduse o luptă aprigă pe viaţă şi pe moarte; d'Artagnan crezu că vede în mijlocul acelei ciudate răvăşeli fâşii de veşminte şi urme de sânge ce pătau faţa de masă şi perdelele.

Se grăbi să coboare în stradă, în vreme ce inima-i bătea groaznic; voia să vadă dacă nu dă peste alte urme de violenţă.

Lumina firavă licărea la fel de netulburată în liniştea nopţii. Şi d'Artagnan descoperi, ceea ce nu văzuse la început, căci nimic nu-l îndemnase la astfel de cercetare: pământul bătătorit ici, răscolit colo, purta urme încurcate de paşi omeneşti şi copite de cai. De asemenea, roţile unei trăsuri ce venise dinspre Paris lăsaseră în pământul moale dâre adânci care nu treceau mai departe de căsuţă şi se întorceau îndărăt spre Paris.

Tot urmându-şi cercetările, d'Artagnan mai găsi lângă zid o mănuşă femeiască sfâşiată. În părţile unde mănuşa nu atinsese noroiul rămăsese ca nouă. Era una dintre acele mănuşi parfumate pe care îndrăgostiţii le smulg atât de bucuros de pe o mână frumoasă.

Şi cu cât d'Artagnan îşi urma cercetările, cu atât fruntea i se îmbrobona de sudoare tot mai îngheţată; o spaimă groaznică îi strângea inima ca într-un cleşte; abia mai putea să răsufle; ca să se liniştească, îşi spunea că poate totuşi casa aceea nu avea nici un amestec cu doamna Bonacieux; că tânăra femeie îi dăduse întâlnire în faţa casei şi nu în casă, că poate nici nu părăsise Parisul, fiind reţinută sau de îndatoriri sau de gelozia soţului ei.

Dar toate aceste gânduri erau spulberate, nimicite, răsturnate de simţământul acela de durere intimă ce copleşeşte uneori întreaga fiinţă omenească şi ne strigă prin tot ce-i menit în trupul nostru să audă, ca o mare nenorocire ne pândeşte.

D'Artagnan simţea că-şi pierde minţile; începu să alerge pe drumul mare, o apucă apoi pe unde venise şi nimeri la podul plutitor cu gând să-l descoase pe podar,

Cam pe la şapte seara, podarul trecuse peste fluviu o femeie înfăşurată într-o mantilă neagră; femeia părea că se fereşte grozav să nu fie recunoscută, dar tocmai din pricina ferelii ei, podarul o privise cu şi mai mare stăruinţă şi văzuse că era tânără şi frumoasă.

Pe vremea aceea, ca şi astăzi, o mulţime de femei tinere şi frumoase care veneu la Saint-Cloud ţineau cu tot dinadinsul să

nu fie zărite şi totuşi d'Artagnan nu se îndoi nici o clipă că femeia pe care o văzuse podarul era doamna Bonacieux.

La lumina lămpii ce ardea în ghereta podarului, d'Artagnan mai citi încă o dată rândurile doamnei Bonacieux pentru a se încredinţa că nu se înşelase, că întâlnirea trebuia să aibă loc la Saint-Cloud şi nu în altă parte, în faţa casei domnului d'Estrées şi nu pe altă uliţă.

Atâtea dovezi se strângeau ca să-i arate lui d'Artagnan că presimţirile nu-l înşelaseră şi că într-adevăr se întâmplase o mare nenorocire.

Porni într-o goană spre castel; credea că poate în lipsa lui se petrecuse ceva nou acolo în casă şi că ar fi putut afla lămuriri. Ulicioara era la fel de pustie şi prin ferestruică se revărsa aceeaşi lumină liniştită şi firavă. D'Artagnan se gândi atunci la cocioaba mută şi oarbă din fundul grădinii care, fără îndoială, avusese ochi să vadă şi care ar fi putut să şi vorbească. Deşi poarta era închisă, sări peste gard şi cu tot lătratul câinelui în lanţ, se apropie de uşă. La cele dintâi bătăi, nu răspunse nimeni. Înăuntru aceeaşi tăcere de mormânt ca şi în casa din grădină. Totuşi, cocioaba fiind ultima lui speranţă, se hotărî să nu se urnească de acolo.

Nu trecu mult şi i se păru că aude înăuntru un zgomot uşor, dar atât de uşor, încât părea că tremură şi zgomotul de teamă să nu fie auzit.

D'Artagnan încetă atunci să mai bată, dar începu să roage cu un glas pătruns de atâta îngrijorare şi atâtea făgăduieli, de atâta spaimă şi duioşie, că ar fi liniştit şi pe cel mai fricos om din lume. În sfârşit, un vechi oblon ros de carii se deschise, sau mai bine zis se întredeschise şi se închise la loc, de îndată ce lumina unei biete lămpi, ce pâlpâia într-un ungher, căzu pe cureaua spadei şi pe mânerele pistoalelor lui d'Artagnan. Totuşi, oricât de fulgerător se petrecuseră toate, acesta avu vreme să zărească capul unui bătrân.

— În numele Cerului, — se rugă el, — ascultă-mă; aşteptam pe cineva care nu mai vine; mor de grijă. S-a întâmplat vreo nenorocire pe aici prin preajmă? Vorbeşte.

Fereastra se deschise iarăşi încet, acelaşi chip se ivi din nou; numai că de data asta faţa bătrânului era şi mai de ceară ca întâia dată.

D'Artagnan istorisi deschis toată păţania, dar fără nici un nume; îi spuse cum avea o întâlnire cu o tânără femeie în faţa casei din colţ şi cum văzând că nu mai vine se urcase în tei şi văzuse la lumina lămpii harababura din cameră.

Bătrânul îl ascultă cu luare-aminte, făcând mereu semn că aşa era; apoi când d'Artagnan sfârşi de povestit, clătină din cap într-un fel care nu vestea nimic bun.

— Ce vrei să spui? întrebă d'Artagnan. Pentru dumnezeu, vorbeşte lămurit!

— Vai, domnule, — răspunse bătrânul, — nu mă mai întrebaţi nimic; dacă v-aş spune ce am văzut, cine ştie ce aş păţi şi eu.

— Aşadar, ai văzut ceva? Atunci te rog în numele cerului, — stărui d'Artagnan aruncându-i o monedă, — vorbeşte, spune-mi tot şi-ţi dau cuvântul meu de gentilom că nu voi scăpa nici o vorbă.

Bătrânul citi atâta bună-credinţă şi atâta durere pe chipul tânărului, încât îi făcu semn să asculte şi-i povești cu glas coborât:

— Să tot fi fost nouă când am auzit zgomot în stradă; vrând să aflu ce se petrece, m-am apropiat de poartă şi am văzut că cineva încearcă să intre. Cum sunt sărac şi nu mi-e frică de hoţi m-am dus să deschid şi am zărit trei bărbaţi la câţiva paşi de poartă. În umbră aştepta o caleaşca cu cai înhămaţi şi căi de călărie. De bună seamă caii neînhămaţi erau ai celor trei bărbaţi în straie de călăreţi.

— Domnilor, — le-am strigat eu — vă rog, ce doriţi?

— Tu trebuie să ai o scară, se răsti acela care părea a fi căpetenia lor.

— Da, domnule, scară cu care culeg fructele.

— Dă-o încoa şi intră în casă; uite un taler pentru osteneală, dar ţine minte că dacă scapi vreun cuvânt din ce-o să vezi şi o să auzi (fiindcă sunt sigur că tot o să tragi cu ochiul şi cu urechea, oricât te-am ameninţa noi), să ştii că eşti pierdut.

Spunând vorbele astea mi-a aruncat un taler, pe care eu l-am ridicat de jos, iar el mi-a luat scara.

Precum a spus, după ce au închis poarta în urma lor, eu m-am făcut că intru în casă, dar am ieşit îndată pe uşa dindărăt şi m-am strecurat prin întuneric până în mijlocul tufei aceleia de şoc, de unde puteam să văd tot fără ca ei să mă vadă. Tustrei

bărbaţii trăseseră caleaşca mai aproape, fără nici un zgomot, pe urmă au dat jos din ea pe un bătrânel scund, gros, cărunt, îmbrăcat ca vai de el, în haine mohorâte; ăsta s-a urcat încetişor pe scară, s-a uitat hoţeşte în odaie, a coborât pe urmă tiptil şi-a spus în şoaptă:

— Dânsa e!

Şi numaidecât, acela care-mi vorbise s-a şi apropiat de uşa casei, a deschis-o cu o cheie pe care o avea la el, a închis-o la loc şi duş a fost. În vremea asta ceilalţi doi bărbaţi s-au urcat pe scară. Hodorogul stătea lângă caleaşcă, vizitiul ţinea hamurile şi alt lacheu ţinea ceilalţi căi de dârlogi.

Deodată în casă s-au pornit ţipete groaznice; o femeie s-a repezit la fereastră şi a deschis-o ca şi când ar fi vrut să sară. Dar cum a dat cu ochii de cei doi bărbaţi, s-a şi tras înapoi; ei însă s-au năpustit şi au dat buzna peste ea în odaie.

Pe urmă eu n-am mai putut să văd nimic, dar am auzit gălăgie ca de mobile zvârlite cât colo. Femeia ţipa nevoie mare şi strigă după ajutor, dar curând după aceea i-au luat piuitul; cei trei bărbaţi s-au apropiat de fereastră, cu ea în braţe; doi au coborât scara şi au dus-o în caleaşca: hodorogul a intrat şi el după ea. Cel ce rămăsese în casă a închis geamul şi pe urmă a ieşit şi el şi s-a uitat în caleaşca să vadă cu ochii lui dacă femeia e înăuntru; ceilalţi doi îl aşteptau călări; a sărit şi el în şa; lacheul şi-a luat locul lângă vizitiu, caleaşca a luat-o la goană păzită de cei trei călăreţi şi asta a fost tot. Din clipa aceea, n-am mai văzut şi n-am mai auzit nimic.

Zdrobit de groaznica veste, d'Artagnan rămase încremenit şi fără glas; în vreme ce toţi demonii mâniei şi ai geloziei îi sfârtecau inima.

— Domnul meu, — urmă bătrânul, mult mai răscolit de acea deznădejde mută decât orice tânguire sau lacrimi. — nu mai fiţi atât de mâhnit: doar nu v-au omorât-o; la asta să vă gândiţi.

— Nu cumva îl ştii pe bărbatul care zici că era căpetenia acestei răpiri drăceşti?

— Nu-l cunosc.

— Dar când ţi-a vorbit, ai putut să-l vezi?

— Adică, îmi cereţi semnalmentele lui?

— Da.

— Înalt, uscăţiv, smead la faţă, mustăţi negre, ochi negri, părea a fi un gentilom.

— Aşa-i! — strigă d'Artagnan, — tot el! Mereu el! E gogoriţa mea. Şi celălalt?

— Care?

— Cel mic.

— Oh! acela credeţi-mă nu e un gentilom; de altfel nu avea nici spadă, iar ceilalţi îi cam vorbeau de sus.

— O fi fost vreun valet, murmură d'Artagnan. Ah, biata femeie! Biata femeie! Cine ştie ce i-or fi făcut!

— Mi-a ţi făgăduit să nu mă daţi de gol, aminti bătrânul.

— Şi-ţi înnoiesc făgăduiala făcută, fii liniştit, sunt gentilom. Un gentilom n-are decât cuvântul lui şi eu ţi l-am dat pe al meu.

Cu sufletul plin de amărăciune, d'Artagnan luă iarăşi drumul spre podul plutitor. Uneori nu-i venea să creadă că femeia aceea era doamna Bonacieux şi spera s-o găsească a doua zi la Luvru, alteori se temea că avusese poate vreo încurcătură cu altul şi descoperind locul întâlnirii, gelosul pusese s-o răpească. Era năuc, era disperat, era ca nebun.

— Oh, dacă prietenii mei ar fi aici! — îşi zise el, — aş avea cel puţin speranţa s-o găsesc; dar cine ştie ce o fi şi cu ei?

Era aproape de miezul nopţii; trebuia să-l găsească pe Planchet. Bătu pe rând la uşa tuturor cârciumilor la care zărea un strop de lumină, în nici una nu-l găsi însă pe Planchet.

La cea de a şasea cârciumă, începu a-şi da seama că ceea ce făcea n-avea nici un rost. Îi dăduse întâlnire valetului tocmai a doua zi la şase dimineaţa şi oriunde s-ar fi aflat, era în dreptul său.

De altminteri, d'Artagnan mai chibzui în sinea lui că rămânând în preajma locului unde se petrecuse întâmplarea, va izbuti poate să afle câte ceva asupra acestei stranii răpiri. La a şasea cârciumă, după cum am spus, d'Artagnan se opri, ceru o sticlă de vin din cel mai bun, se aşeză la o masă, în ungherul cel mai întunecat şi, rezemându-şi coatele, se hotărî să aştepte astfel zorii dimineţii; dar şi de data asta speranţa i-a fost înşelată; deşi ascultă cu sfinţenie toate şolticăriile şi sudălmile ce-şi aruncau între ei lucrătorii, valeţii şi căruţaşii, alcătuind cinstita societate din care făcea şi el parte, tot nu putu prinde nimic care să-l pună pe urmele sărmanei femei răpite. Aşa, că vrând-nevrând, după ce goli sticla din plictiseală şi din teamă de

a nu trezi bănuieli, trebui să se potrivească în ungherul lui cum i se păru mai la îndemână, şi, de bine de rău, să aţipească. Cititorii îşi aduc aminte că d'Artagnan n-avea decât douăzeci de ani, iar la vârsta aceasta somnul îşi are cerinţele lui neînduplecate pe care le impune şi celor mai deznădăjduite inimi.

Pe la şase dimineaţa, d'Artagnan se trezi cu acea stare mahmură care însoţeşte de obicei revărsatul zorilor după o noapte de neodihnă. Îşi potrivi iute hainele, se pipăi ca să se încredinţeze dacă în timpul somnului nu-l jecmănise cineva şi, găsindu-şi diamantul în deget, pungă în buzunar şi pistoalele la brâu, se sculă, plăti sticla de vin şi ieşi să vadă dacă n-are mai mult noroc, pe lumină decât pe întuneric, în căutarea valetului. Într-adevăr, întâiul lucru pe care-l zări prin ceaţa umedă şi cenuşie a fost cinstitul Planchet care, eu amândoi caii de dârlogi, îl aştepta la uşa unei cârciumi prăpădite, prin faţa căreia d'Artagnan trecuse fără a bănui măcar că acolo era o cârciumă.

Capitolul XXV Porthos

În loc să se ducă de-a dreptul la el acasă, d'Artagnan descălecă la poarta domnului de Tréville şi urcă repede scara. De data asta era hotărât să-i povestească tot ce se petrecuse. Fără îndoială că i-ar da sfaturi bune în toată întâmplarea aceasta, apoi, cum domnul de Tréville o vedea aproape zilnic pe regină, ar fi putut să afle de la maiestatea sa unele lămuriri cu privire la biata femeie care, fără doar şi poate, plătea din greu credinţa ei faţă de stăpâna.

Domnul de Tréville ascultă spusele lui d'Artagnan eu o luare-aminte care dovedea că în toată păţania aceasta el vedea altceva decât o intrigă de dragoste; apoi, după ce d'Artagnan sfârşi de istorisit:

— Hm! — făcu el, — toate astea miros a eminenţa sa cale de-o poştă.

— Dar ce-i de făcut? întrebă d'Artagnan.

— Deocamdată nimic, altceva nimic decât să pleci din Paris, aşa cum ţi-am mai spus şi cât mai repede cu putinţă. Voi vedea pe regină, îi voi da amănunte asupra răpirii acelei sărmane femei, pe care, de bună seamă, nu le ştie; aceste

amănunte o vor călăuzi pe maiestatea sa şi la întoarcerea dumitale poate că-ţi voi putea da vreo veste bună. Lasă totul pe mine.

D'Artagnan, ştia că domnul de Tréville, deşi gascon, nu prea avea obiceiul să tăgăduiască, dar când din întâmplare făgăduia ceva, atunci făcea chiar mai mult decât făgăduise. Îl salută deci, plin de recunoştinţă pentru întregul trecut ca şi pentru viitor, iar prea vrednicul căpitan, care la rândul lui simţea o vie simpatie pentru acest tânăr atât de cutezător şi de dârz, îi strânse călduros mâna, urându-i călătorie bună.

Hotărât să urmeze fără întârziere sfaturile domnului de Tréville, d'Artagnan se îndreptă spre strada Groparilor ca să vegheze la pregătirea cufărului. Apropiindu-se de casă, îl zări pe domnul Bonacieux, care, îmbrăcat în halat de dimineaţă, stătea în picioare, în pragul uşii. Tot ce-i spusese în ajun prevăzătorul Planchet despre firea primejdioasă a gazdei îi veni atunci în minte; îşi pironi ochii asupra celuilalt, mai sfredelitor decât până atunci, într-adevăr, în afară de acea gălbejeală bolnăvicioasă a obrazului, semn că fierea se strecoară în sânge şi care de altfel s-ar fi putut să nu fie decât întâmplătoare, d'Artagnan descoperi ceva ascuns, ceva viclean în mişcările feţii negustorului. Un pungaş nu râde la fel ca un om cinstit, un făţarnic nu plânge la fel ca un om de bună-credinţă. Orice prefăcătorie este o mască şi oricât de iscusită ar fi această mască, izbuteşti totdeauna, cu oarecare luare-aminte, s-o deosebeşti pe chipul celui ce-o poartă.

I se păru deci lui d'Artagnan că domnul Bonacieux poartă o mască şi că această mască era grozav de neplăcută la vedere.

Astfel fiind, învins de dezgustul lui pentru acest om, se pregătea să treacă pe lângă el fără să-i vorbească, dar la fel ca şi în ajun, domnul Bonacieux deschise vorba:

— Frumos, tinere, — îi spuse, — ştiu că facem nopţi albe! Şapte dimineaţa! Mi se pare că vrei să cam răstorni obiceiurile bătrâneşti şi că te întorci acasă, când alţii abia pleacă.

— Dumitale nu ţi se poate aduce învinuirea asta, — domnule Bonacieux, — dumneata eşti pildă de om aşezat. E drept, când ai o femeie tânără şi frumoasă, nici n-ai de ce să alergi după fericire; fericirea vine ea după tine, nu-i aşa, domnule Bonacieux?

Pământiu ca un mort, Bonacieux rânji în silă.

— Ah, ah! — mormăi el — dumneata eşti om de viaţă, nu glumă! Dar pe unde dracu ai colindat azi noapte, drugul meu? Se vede că ai luat-o razna, peste câmpuri.

Când îşi coborî ochii pe cizmele lui pline de noroi, privirea lui d'Artagnan căzu şi pe pantofii şi ciorapii negustorului de mărunţişuri; s-ar fi zis că se înglodaseră în aceeaşi mâzgă; cizme, ghete şi ciorapi erau aidoma pătaţi cu acelaşi fel de pete.

Şi atunci, un gând îi fulgeră prin minte lui d'Artagnan: omuleţul scund, gros şi cărunt, soiul acela de lacheu, îmbrăcat în haină mohorâtă şi la care oştenii care însoţeau caleaşca se uitau de sus, era chiar Bonacieux. Soţul fusese acela care veghease la răpirea soţiei lui.

Pe d'Artagnan îl prinse o poftă grozavă să sară în gâtul negustorului şi să-l sugrume, dar, cum am mai spus era chibzuit din fire şi se stăpâni. Totuşi, schimbarea feţei lui răscolite era atât de vădită, încât de spaimă, Bonacieux încercă să dea un pas îndărăt; cum era însă tocmai în dreptul canatului închis al uşii, opreliştea neaşteptată îl sili să rămână locului.

— Ia te uită, ştii că ai haz, dragul, meu, — îi spuse d'Artagnan, — dar mi se pare că dacă cizmele mele au nevoie de făţuială, apoi ciorapii şi pantofii dumitale trebuiesc curăţaţi, nu glumă. Sau te pomeneşti c-ai umblat şi dumneata haimana, jupâne Bonacieux? Drace! asta n-ar fi de iertat unui om la vârsta dumitale şi care, pe deasupra, are o soţie atât de tânără şi de frumoasă.

— Nu, Doamne fereşte, — răspunse Bonacieux, — dar ieri am fost la Saint-Mandé, ca să întreb de o servitoare, căci îmi trebuie numaidecât una; drumurile erau groaznice, am cărat tot glodul ăsta pe mine şi n-am avut încă vreme să-l curăţ.

Locul unde spunea Bonacieux că fusese era o nouă dovadă în sprijinul bănuielilor lui d'Artagnan. Bonacieux spusese Saint-Mandé, fiindcă Saint-Mandé era la celălalt capăt faţă de Saint-Cloud.

Această presupunere a fost pentru el întâia alinare, într-adevăr, dacă Bonacieux ştia unde se află soţia lui, s-ar fi putut ca întrebuinţând mijloace tari să-l sileşti oricând să-şi dezlege limba şi să dea drumul tainei. Trebuia însă ca această bănuială să se schimbe în siguranţă.

— Iartă-mă, dragă domnule Bonacieux, dacă mă port cu dumneata fără prea multe mofturi — începu d'Artagnan, — dar

nimic nu-ţi stârneşte setea ca nesomnul şi mor de sete; dă-mi voie, te rog, să iau un pahar cu apă la dumneata, ştii, ca între vecini.

Fără să mai aştepte învoirea gazdei, d'Artagnan intră repede în casă şi-şi furişă privirea spre pat: era neatins. Bonacieux nu se culcase; însemna că se întorsese acasă numai cu un ceas sau două mai devreme; o însoţise deci pe soţia lui până la locul unde fusese dusă sau măcar până la întâia staţie de poştă.

— Mulţumesc, domnule Bonacieux, — îi spuse d'Artagnan, golind paharul — e tot ce doream de la dumneata. Acum mă duc sus la mine; o să-i dau lui Planchet să-mi cureţe cizmele şi după ce-o isprăvi ţi-l trimit, dacă vrei, să-ţi cureţe şi dumitale pantofii.

Îl părăsi apoi pe negustorul de mărunţişuri, care uluit în faţa acestui ciudat rămas bun, se întrebă de nu cumva se dăduse singur de gol.

În capul scării, d'Artagnan îl găsi pe Planchet grozav de speriat.

— Vai, domnule, — strigă valetul îndată ce-şi zări stăpânul, — am dat de una şi mai boacănă, abia aşteptam să vă întoarceţi.

— Ce s-a mai întâmplat? întrebă d'Artagnan.

— Mă prind pe orice vreţi că n-o să ghiciţi, cine a fost aici în lipsa dumneavoastră.

— Când asta?

— Acum o jumătate de ceas, pe când eraţi la domnul de Tréville.

— Cine a venit? Haide, spune odată.

— Domnul de Cavois.

— Domnul de Cavois?

— În carne şi oase.

— Căpitanul gărzii eminenţei sale?

— Chiar el.

— Venea să mă aresteze?

— Aşa am cam bănuit eu, cu toate că pare a fi mare şmecher.

— Zici că pare a fi un şmecher?

— Vreau să zic că era dulce ca mierea, domnule.

— Adevărat?

— Venea, — zicea el, din partea eminenţei sale, care nu vă vrea decât binele, să vă roage să mergeţi cu el la Palais Royal.

— Şi ce i-ai răspuns?

— Că asta nu se poate, fiindcă sunteţi plecat, după cum putea să vadă şi el.

— Şi ce-a răspuns atunci?

— Să treceţi neapărat pe la el peste zi; pe urmă, a adăugat încet de tot: "Spune stăpânului tău că eminenţa sa îi este foarte binevoitor şi că tot norocul lui atârnă, poate, de întrevederea asta".

— Capcana e destul de nedibace pentru cardinal, zise surâzând tânărul.

— Lăsaţi că şi eu am mirosit capcana şi am răspuns că o să vă pară grozav de rău la întoarcere.

— Unde a plecat? a întrebat domnul de Cavois.

— La Troyes, în Champagne, am răspuns eu.

— Şi când a plecat?

— Aseară.

— Planchet, prietene, — îi curmă vorba d'Artagnan, — eşti cu adevărat de nepreţuit.

— Mă înţelegeţi, domnule, m-am gândit că dacă vreţi să-l vedeţi pe domnul de Cavois, o să aveţi destulă vreme să mă daţi de gol, spunând că nu eraţi plecat; atunci eu aş fi fost mincinosul şi cum nu sunt gentilom, mie mi-e îngăduit să mint.

— Linişteşte-te, Planchet, îţi vei păstra faima ta de om dintr-o bucată; într-un sfert de oră plecăm.

— E tocmai sfatul pe care vream să vi-l dau şi eu, domnule. Pot să vă întreb încotro.

— La dracu, vezi bine că în partea cealaltă decât i-ai spus tu c-am plecat. Dealtminteri, nu eşti la fel de nerăbdător ca şi mine să ştii ce mai fac Grimaud, Mousqueton şi Bazin şi să afli ce s-a întâmplat cu Athos, cu Porthos şi cu Aramis?

— Ba da domnule, — răspunse Planchet — şi sunt gata de drum oricând doriţi; cred că deocamdată aerul de provincie o să ne priască mai bine decât aerul Parisului. Aşadar...

— Aşadar, Planchet, strânge catrafusele şi să plecăm; eu mă duc înainte cu mâinile în buzunar, ca să nu bănuiască nimeni nimic. Ai să mă găseşti la palatul gărzii. Dar pentru că veni vorba, Planchet, cred că ai dreptate în privinţa gazdei noastre: să ştii că-i un ticălos fără pereche.

— Ah! domnule, să mă credeţi când vă spun eu un lucru; eu citesc pe faţa omului ca-n palmă.

Aşa cum se înţeleseseră, d'Artagnan coborî singur; apoi ca să nu aibă nimic pe suflet, se îndreptă iarăşi spre locuinţa prietenilor lui. Nu se primise nici o veste de la ei; doar o scrisoare, toată numai parfum, cu o scriere aleasă şi măruntă, sosise pentru Aramis. D'Artagnan o luă la el. Peste zece minute Planchet îl găsi în grajdurile palatului gărzii. Ca să nu piardă vreme, d'Artagnan îşi înşeuase singur calul.

— Bine, — îi spuse lui Planchet, când acesta îi aduse şi cufărul cu haine, — acum pune şaua pe ceilalţi trei s-o ştergem.

— Credeţi că o să meargă mai repede cu câte doi cai fiecare? întrebă Planchet cu căutătura lui şăgalnică.

— Nu, domnule glumeţ de-a surdă, — răspunse d'Artagnan, — dar cu cei patru cai ai noştri o să-i putem aduce îndărăt pe cei trei prieteni ai mei, dacă bineânţeles îi mai găsim în viaţă.

— Asta ar fi mare noroc — răspunse Planchet, — dar oricum, nu trebuie să pierzi nădejdea, că bun e dumnezeu.

— Amin, zise d'Artagnan. sărind pe cal.

Şi amândoi ieşiră din palatul gărzii, fiecare îndreptându-se spre alt capăt al străzii, unul având de gând să iasă din Paris prin bariera la Villette, iar celălalt prin bariera Montmartre, pentru a se întâlni dincolo de Saint-Denis; măsura aceasta strategică fiind urmată de amândoi călăreţii cu aceeaşi sfinţenie, a fost încununată de o frumoasă izbândă. D'Artagnan şi Planchet intrară deci amândoi deodată la Pierrefitte.

E locul s-o spunem, Planchet era mai cutezător ziua decât noaptea.

Totuşi, firea lui prevăzătoare nu-l slăbea nici o clipă; nu uitase nici una din păţaniile celei dintâi călătorii şi atunci îi socotea duşmani pe toţi cei care-i ieşeau în cale; ca urmare îşi ţinea tot timpul pălăria în mână, fapt ce stârnea neâncetate perdafuri din partea lui d'Artagnan care se temea ca, datorită unei purtări prea de tot cuviincioase, lumea să nu-l ia drept valeţii vreunui om de nimic.

Dar, fie că într-adevăr drumeţii se simţeau mişcaţi de cinstea ce le făcea Planchet, fie că de data asta nimeni nu mai stătea la pândă în calea lui d'Artagnan, călătorii noştri au ajuns

teferi la Chantilly şi au descins la hanul *Grand-Saint-Martin*, acelaşi unde se opriseră şi cu prilejul întâiei lor călătorii.

Văzând un tânăr urmat de un valet cu doi cai de călărie şi duşi de dârlogi, hangiul înainta respectuos în pragul uşii. Cum străbătuse unsprezece leghe, d'Artagnan găsi nimerit să poposească acolo, fie că Porthos mai era sau nu în han. Dar, — gândi el, — poate că nu era cuminte să întrebe chiar de la început de soarta muşchetarului. Şi ca urmare a acestor chibzuieli, fără să pomenească nimic de nimeni, d'Artagnan descălecă, îi spuse valetului să aibă grijă de cai, pătrunse într-o mică încăpere unde erau găzduiţi oaspeţii ce doreau să stea singuri şi ceru hangiului o sticlă din vinul cel mai bun şi o cină din cele mai alese. Această cerere întări şi mai vârtos părerea bună pe care hangiul şi-o făcuse despre călător, de cum îl zărise. Astfel fiind, d'Artagnan fu ospătat cât ai fi bătut din palme.

Regimentul gărzii se alegea dintre cei dintâi gentilomi ai regatului şi d'Artagnan, urmat de un valet şi călătorind cu patru cai fără seamăn de frumoşi, nu putea, în ciuda uniformei sale simple, să nu stârnească uimire. Hangiul ţinu să-i servească chiar el vinul şi cina: văzând toate acestea, d'Artagnan porunci să i se aducă două pahare în loc de unul şi legă următoarea convorbire:

— Pe legea mea, dragă hangiule, — începu d'Artagnan umplând amândouă paharele, — ţi-am cerut să-mi aduci vinul cel mai bun şi dacă mi-ai tras chiulul, ţi-ai ales chiar dumneata pedeapsa căci cum nu-mi place să beau singur, va trebui să bei cu mine. Ia deci paharul şi să bem. Dar în cinstea cui să bem ca să nu supărăm pe nimeni? Hai să bem pentru propăşirea hanului dumitale!

— Înălţimea voastră îmi face mare cinste, — răspunse gazda, — şi-i mulţumesc din inimă pentru bună sa urare.

— Ia bine seama, — urmă d'Artagnan, — în urarea mea e poate mai mult egoism decât gândeşti; numai în localurile care propăşesc eşti bine primit; în hanurile unde treaba merge anapoda, toate se duc de râpă, iar călătorul e şi el jertfă necazurilor în care se zbate gazda; aşa că eu, care călătoresc mult şi îndeosebi pe drumul acesta, aş dori să-i văd pe toţi hangiii făcând avere.

— Într-adevăr, — zise hangiul, — mi se pare şi mie c-am mai avut cinstea să văd pe domnul.

— Fireşte! Am trecut poate de zece ori pe aici în drum spre Chantilly şi din cele zece ori m-am oprit cel puţin de trei sau de patru ori la dumneata. Să tot fie zece sau douăsprezece zile de când am poposit aici ultima oară; însoţeam pe nişte prieteni, nişte muşchetari; ba chiar ţin minte că unul din ei s-a luat la harţă cu un străin, un necunoscut, un om care pare-mi-se i-a căutat nu ştiu ce gâlceavă.

— Ah, da, aşa e! — făcu hangiul, — mi-aduc şi eu aminte. Înălţimea voastră vrea să vorbească poate de domnul Porthos?

— Da, da, aşa-l chema pe tovarăşul meu de călătorie. Doamne, dumnezeule, spune-mi, te rog, dragă hangiule, i s-a întâmplat cumva vreo nenorocire?

— Înălţimea voastră trebuie să-şi fi dat seama că n-a mai putut să-şi urmeze drumul.

— Într-adevăr, ne făgăduise c-o să ne ajungă din urmă, dar nu l-am mai văzut de atunci.

— Ne-a făcut cinstea să rămână aici, urmă hangiul.

— Cum? V-a făcut cinstea să rămână aici?

— Da, domnule, în hanul nostru; suntem chiar foarte îngrijoraţi.

— Din ce pricină?

— Din pricina unor cheltuieli pe care le-a făcut.

— Bine, dar cheltuielile pe care le-a făcut o să le plătească.

— Să v-audă Dumnezeu! Mi-a mai venit inima la loc. I-am împrumutat, domnule, sume foarte însemnate şi chiar azi dimineaţă medicul îmi spunea că dacă domnul Porthos nu-i plăteşte, atunci o să-mi ceară mie banii, fiindcă eu am trimis să-l cheme.

— Cum! Porthos e rănit?

— N-aş putea să vă spun, domnule.

— Cum, n-ai putea să-mi spui ? Dumneata eşti mai în măsură ca oricare altul s-o ştii.

— Da, dar în meseria noastră nu spunem tot ce ştim, domnule, mai ales când ni s-a pus în vedere că o să plătim cu urechile dacă nu ne ţinem limba.

— Pot să-l văd pe Porthos?

— Fără îndoială, domnule, urcaţi până la catul întâi şi bateţi la camera nr. 1. Dar spuneţi-i că sunteţi dumneavoastră.

— Adică de ce să-i spun că sunt eu?

— Ca să nu vi se întâmple o nenorocire.

— Şi ce nenorocire ar putea să mi se întâmple?

— Dacă domnul Porthos vă ia drept cineva de-ai casei, poate că scos din sărite vă străpunge cu spada sau vă zboară creierii.

— Dar ce i-aţi făcut?

— I-am cerut bani.

— Ah! Drace! Acum înţeleg; asta-i o cerere care-l cam plictiseşte pe Porthos când n-are bani, dar după cât o ştiu eu, ar trebui să aibă.

— Şi noi am crezut la fel, domnule; cum casa noastră e foarte rânduita şi cum obişnuim să ne facem socotelile în fiecare săptămână, după opt zile i-am arătat nota, dar se vede că am brodit-o rău, fiindcă n-am apucat să deschidem bine gura şi ne-a trimis la toţi dracii; e drept, jucase în ajun.

— Cum jucase în ajun? Cu cine?

— Dumnezeule, cine mai ştie? Cu un nobil în trecere pe aici şi pe care l-a poftit să joace cărţi cu el.

— Atunci asta e, trebuie să fi pierdut tot, sărmanul.

— Până şi calul, domnule; când străinul era gata s-o şteargă, ce să vedem? Valetul lui înşeua calul domnului Porthos. Atunci i-am spus şi noi ce se cuvine, dar străinul ne-a răspuns să nu ne amestecăm unde nu ne fierbe oala, căci e calul lui. I-am adus îndată la cunoştinţă domnului Porthos ceea ce se întâmpla, dar şi el ne-a răspuns că suntem nişte secături dacă punem la îndoială cuvântul unui gentilom şi că o dată ce gentilomul spusese că-i calul lui, nici nu se putea să fie altfel.

— Parcă-l aud pe Porthos, murmură d'Artagnan.

— Atunci, — urmă gazda, — i-am trimis răspuns că dacă Cel-de-Sus nu vrea să ne înţelegem în privinţa plăţilor, sper să aibă măcar bunătatea de a-l cinsti cu năravurile sale pe confratele meu, stăpânul hanului *La Vulturul de Aur*; domnul Porthos mi-a răspuns însă că hanul meu fiind cel mai bun, doreşte să rămână aici. Răspunsul era prea măgulitor pentru mine, ca să mai stăruiesc să plece. M-am mulţumit doar să-l rog să se mute din camera lui, care e cea mai frumoasă din tot hanul şi să se mulţumească cu o cămăruţă curăţică, la al treilea. La toate astea, domnul Porthos a răspuns că aşteaptă dintr-o clipă în alta sosirea iubitei lui, care e una dintre cele mai de

vază doamne de la curte, aşa că ar trebui să înţeleg că odaia, unde-mi face cinstea să locuiască e chiar prea neînsemnată pentru a găzdui asemenea făptură. Deşi nu mă îndoiam că are dreptate, am crezut totuşi de datoria mea să stăruiesc; dar fără a se osteni să stea măcar de vorbă cu mine, a luat pistolul, l-a aşezat pe măsuţa de noapte şi mi-a pus în vedere că la cel dintâi cuvânt despre orice mutare a lui. Înăuntru sau în afară, va slei creierii nesocotitului care se va amesteca într-o chestiune ce nu-l priveşte decât pe dânsul. Şi de atunci, domnule, nimeni nu mai pune piciorul la el în odaie, afară bineînţeles de valetul lui.

— Va să zică, Mousqueton e aici?

— Da, domnule, cinci zile după ce a plecat, s-a întors, dar destul de plouat; se pare că şi el a cam avut neplăceri în timpul călătoriei. Din păcate, e şi mai repezit decât domnul Porthos şi nici una, nici două, răstoarnă pentru stăpânul lui toate cu dosul în sus. La gândul că n-o să i se dea tot ce vrea el, îşi ia singur ce-i trebuie fără să mai ceară.

— Drept e, — răspunse d'Artagnan, — că am observat totdeauna la Mousqueton un devotament şi o isteţime neobişnuită.

— Se poate, domnule, dar gândiţi-vă că mi s-ar întâmpla să dau numai de patru ori pe an de atare isteţime şi de atare devotament; aşa e că aş rămâne pe drojdie.

— Nu, fiindcă Porthos o să-ţi plătească.

— Hm! făcu hangiul a îndoială.

— E prietenul de inimă al unei doamne foarte sus-pusă, care n-o să-l lase în încurcătură pentru fleacul ce-ţi datorează.

— Dac-aş îndrăzni să spun ceea ce cred în privinţa asta...

— Ceea ce crezi?

— Adică mai mult: ceea ce ştiu.

— Ceea ce ştii?

— Ba şi mai mult: un lucru de care sunt sigur.

— Şi de care lucru eşti atât de sigur? Dă-i drumul...

— Aş spune că eu o cunosc pe această doamnă aşa de sus-pusă.

— Dumneata?

— Da, eu.

— Şi cum ai ajuns s-o cunoşti?

— Vai, domnule, dar pot oare să mă încred în dumneavoastră?

— Vorbeşte şi ai cuvântul meu de gentilom că n-o să te căieşti.

— Ştiţi, domnule, grijă mare a omului îl împinge la multe...

— Ai făcut ceva?

— Oh! nimic din ceea ce n-ar avea dreptul să facă un creditor.

— Haide, spune.

— Domnul Porthos ne-a încredinţat o scrisoare pentru ducesa asta, cu rugămintea s-o ducem la poştă. Servitorul lui nu sosise încă. Cum el nu putea părăsi odaia, era silit să ne roage pe noi să-i facem treburile. În loc să ducem scrisoarea la poştă, fiindcă nu te poţi bizui pe poştă, m-am folosit de prilejul că unul din băieţii mei de serviciu tocmai pleca la Paris şi i-am poruncit să dea scrisoarea chiar în mâinile acelei ducese. Nu făceam de altminteri decât să împlinim dorinţa domnului Porthos care stăruise atât asupra scrisorii, nu-i aşa?

— Cam aşa.

— Ei bine, domnule, ştiţi cine este doamna asta din înalta societate?

— Nu, l-am auzit pe Porthos vorbind de ea, dar atâta tot.

— Ştiţi cine este această aşa-zisă ducesă?

— Îţi spun că n-o cunosc.

— E o cotoroanţă, domnule, soţia unui avocat de la Chatelet[19], o oarecare doamnă Coquenard, care are cel puţin cincizeci de ani şi care tot mai face pe geloasă. Mi se părea de altfel grozav de ciudat ca o prinţesă să locuiască în strada Urşilor!

— De unde ştii toate astea?

— Cum de unde le ştiu? Când a primit scrisoarea, a început să ţipe şi să spună că domnul Porthos e un fluşturatic şi că lovitura ceea de spadă trebuie să fi fost pentru vreo femeie.

— Cum! Porthos a fost rănit!

— Vai, doamne, ce-am spus!

— Ai spus că Porthos a fost rănit.

— Da, dar tot el mi-a poruncit să nu scot o vorbă.

— Şi de ce?

— Păi de, domnule, fiindcă s-a lăudat c-o să-l sfârtece pe străinul cu care l-aţi lăsat încăierându-se şi când colo, s-a grozăvit degeaba, că străinul l-a culcat pe el la pământ. Şi cum

---

[19] Numele unui vechi palat din Paris care servea drept tribunal.

domnul Porthos vrea să facă mereu pe voinicosul, afară doar când e vorba de ducesă, pe care credea c-o dă gata cu rană lui, fireşte că nu vrea să mărturisească nimănui c-a fost rănit de-a binelea.

— Aşadar, rana îl ţine în pat?

— Ba încă ce mai rană! Prietenul dumneavoastră are şapte vieţi, nu una!

— Adică dumneata erai de faţă?

— I-am urmărit, domnule, aşa, de-al dracului şi am văzut lupta fără ca luptătorii să mă poată vedea.

— Şi cum s-a întâmplat?

— N-a ţinut multă vreme, vă spun eu. S-au pus în gardă, străinul s-a făcut că atacă într-un loc şi a lovit într-altul, apoi s-a apărat, dar toate astea cu atâta iuţeală, încât când domnul Porthos a vrut să se apere, spada îi şi intrase de trei degete în piept. S-a prăbuşit pe spate. Străinul i-a pus îndată vârful spadei în gât şi când domnul Porthos s-a văzut la cheremul potrivnicului, s-a dat învins. Atunci străinul l-a întrebat cum îl cheamă şi aflând că numele lui e Porthos şi nu d'Artagnan, i-a dat braţul, l-a sprijinit până la han, apoi a încălecat şi dus a fost.

— Prin urmare, cu domnul d'Artagnan avea străinul ce avea?

— Aşa se pare.

— Ştii ce s-o fi făcut cu el?

— Nu, nu-l văzusem niciodată până atunci şi nici de atunci nu l-am mai văzut.

— Foarte bine, acum ştiu tot ce voiam să ştiu. Spui că Porthos locuieşte la catul întâi, camera nr. 1?

— Da, domnule, cea mai frumoasă din tot hanul, o cameră pe care aş fi avut de zece ori prilejul s-o închiriez.

— Lasă, linişteşte-te, — îl încredinţă d'Artagnan râzând, — Porthos îţi va plăti cu banii ducesei Coquenard.

— Oh! domnule, ducesă sau avocăţoaie, mi-e totuna, numai să-şi desfacă baierile pungii; dar ea a răspuns că s-a săturat de neobrăzările şi de ştrengăriile domnului Porthos şi că nu-i va trimite nici o para chioară.

— Şi i-ai dat locatarului dumitale răspunsul?

— Ferească sfântul, şi-ar fi dat îndată seama în ce fel i-am împlinit porunca.

— Aşa că el aşteaptă mereu banii?

— Da, cam aşa ceva. I-a mai scris şi ieri, dar de data asta servitorul lui i-a dus scrisoarea la poştă.

— Şi zici că soţia avocatului e bătrână şi hâdă?

— Cincizeci de ani bătuţi pe muche şi nu-i de loc frumoasă, după cum spunea Pathaud.

— Atunci n-avea grijă, se va lăsa înduioşată: de altminteri, Porthos nu poate să-ţi datoreze mare lucru.

— Cum nu mare lucru! numai până acum vreo douăzeci de pistoli, fără să mai pun la socoteală doctorul. Nu se lipseşte de nimic, se cunoaşte că-i învăţat să trăiască bine.

— Fii pe pace, dacă-l părăseşte iubita, îi rămân prietenii. Aşadar, dragă hangiule, nu te nelinişti şi dă-i mai departe toate îngrijirile pe care sănătatea lui le cere.

— Domnul mi-a făgăduit că nu va vorbi nimic de soţia avocatului şi că nu va scăpa nici un cuvânt despre rană.

— Doar suntem înţeleşi, ai cuvântul meu!

— Sunt sigur că m-ar omorî.

— Nu-ţi fie teamă, nu e chiar atât de al dracului pe cât pare.

Şi spunând aceste cuvinte, d'Artagnan urcă la catul întâi, lăsând pe hangiu ceva mai liniştit în privinţa celor două bunuri la care părea că ţine atât de mult: banii şi viaţa.

În capul scării, pe uşa cea mai arătoasă de pe sală, era făcut cu cerneală neagră un nr. 1 uriaş; d'Artagnan bătu o singură dată şi în urma încuviinţării ce se auzi dinăuntru, intră.

Porthos stătea culcat şi juca cărţi cu Mousqueton, ca să nu-şi piardă îndemânarea, în vreme ce o frigare încărcată cu potârnichi se învârtea în faţa focului, iar în cele două colţuri ale căminului uriaş clocoteau pe pirostrii două oale care răspândeau un îndoit iz, de iepure cu usturoi şi de plachie de peşte, adevărată desfătare a nărilor. În altă parte, tăblia unei măsuţe de scris şi marmura unui scrin nu se mai vedeau sub grămada sticlelor goale.

La vederea prietenului său, Porthos scoase un strigăt de bucurie; ridicându-se respectuos, Mousqueton îi dădu locul lui d'Artagnan şi se duse să arunce o privire asupra celor două cratiţe a căror supraveghere părea să-i fi fost dată în seamă.

— Ah, mii de draci! Dumneata eşti, — se bucură Porthos; — fii binevenit şi iartă-mă că nu-ţi ies înainte, dar, — adăugă el,

privindu-l pe d'Artagnan cu oarecare grijă, — ştii ce mi s-a întâmplat?

— Nu.

— Nu ţi-a spus nimic hangiul?

— Am întrebat de dumneata şi m-am urcat de-a dreptul aici.

Porthos păru că răsuflă uşurat.

— Dar ce ai păţit, dragă Porthos? urmă d'Artagnan.

— Uite ce: când m-am aruncat asupra adversarului pe care-l găurisem cu trei lovituri de spadă şj pe care voiam să-l dau gata cu o a patra, mi-a alunecat piciorul pe o piatră şi mi-am zdrelit genunchiul.

— Adevărat?

— Pe cinste! Ce noroc pe ticălosul acela, că altfel îţi spun eu că-l omoram pe loc.

— Şi cu el ce s-o fi făcut?

— De unde să ştiu? S-a săturat şi a spălat frumuşel putina. Dar cu tine ce se mai aude, dragul meu?

— Va să zică, din pricina genunchiului, eşti ţintuit în pat, dragă Porthos! urmă d'Artagnan.

— Da, pe legea mea, asta-i tot; de altfel în câteva zile o să fiu din nou pe picioare.

— Dar de ce nu le-ai spus să te ducă la Paris? Cred că te plictiseşti de moarte aici.

— Asta aş fi vrut şi eu, dar dragă prietene, trebuia să-ţi mărturisesc ceva.

— Ce anume?

— Fiindcă mă plictiseam de moarte aşa cum spui şi aveam în buzunar cei şaptezeci şi cinci de pistoli pe care mi-i dăduseşi, ca să mă mai distrez, am chemat sus, la mine, pe un gentilom care trecea pe aici şi l-am poftit să facem o partidă de zaruri. El a primit şi, pe legea mea, cei şaptezeci şi cinci de pistoli au trecut toţi din buzunarul meu într-al lui, fără să mai pomenesc de cal, pe care mi l-a luat pe deasupra. Dar dumneata, dragă d'Artagnan?

— Ce vrei, dragă Porthos, nu poţi avea noroc în toate, îl îmbărbătă d'Artagnan. Ştii zicala: "Norocos la cărţi, nenorocos în dragoste". Şi tu prea eşti fericit în dragoste ca să nu se răzbune jocul; dar ce-ţi pasă de ghinionul ăsta? N-ai oare, ştrengar fericit

ce eşti, n-ai oare pe ducesa dumitale care abia o fi aşteptând să-ţi sară în ajutor?

— Uite, dragă d'Artagnan, prea se ţine ghinionul de mine, — răspunse Porthos în chipul cel mai firesc; — i-am scris să-mi trimită vreo cincizeci de galbeni, fiindcă aveam numaidecât nevoie în halul în care eram...

— Ei şi?

— Ei şi! Se vede că o fi pe undeva, pe la vreo moşie de-a ei, că nu mi-a răspuns.

— Adevărat?

— Da. Atunci i-am mai trimis ieri altă scrisoare şi mai strălucitoare decât întâia; în sfârşit, bine c-ai sosit, scumpul meu, să vorbim acum de dumneata, îţi mărturisesc că începusem să fiu cam îngrijorat de soarta dumitale.

— S-ar zice că hangiul se poartă destul de bine, dragă Porthos, spuse d'Artagnan, arătând bolnavului cratiţele pline şi sticlele goale.

— Aşa şi aşa! răspunse Porthos. Acum trei sau patru zile, neruşinatul mi-a adus socoteală şi l-am dat afară cu socoteală cu tot; aşa că acum sunt aici ca un soi de învingător, un soi de cuceritor. Şi ca să nu mă scoată cu silă de pe poziţii, vezi că stau înarmat până-n dinţi.

— Pare-mi-se, — spuse d'Artagnan râzând, — că din când în când mai dai şi câte un atac.

Şi arătă cu degetele sticlele şi cratiţele.

— Din nefericire, nu eu, lămuri Porthos. Scrântitura asta păcătoasă mă ţine la pat; dar Mousqueton mai dă când şi când câte o raită şi se întoarce cu de-ale gurii. Mousqueton, dragă prietene, — urmă Porthos, — uite că ne-au sosit întăriri, o să avem nevoie de mai multe merinde.

— Mousqueton, — întrebă d'Artagnan, — s-ar putea să-mi faci o înlesnire?

— Ce anume, domnule?

— Dă reţeta dumitale lui Planchet; te pomeneşti că la rândul meu mă trezesc şi eu asediat şi nu mi-ar părea rău să-mi poarte şi el de grijă cum îi porţi dumneata stăpânului dumitale.

— Vai, domnule! — răspunse Mousqueton cu un aer spăşit, — nimic mai uşor. Nu trebuie decât puţină îndemânare şi atâta tot. Am fost crescut la ţară şi taică-meu, când i se întâmpla să aibă răgaz, cam vina pe furiş.

— Şi de felul lui, ce făcea?

— Avea o îndeletnicire pe care eu am socotit-o totdeauna că fiind destul de bunicică.

— Anume?

— Cum era pe vremea războaielor dintre catolici şi hughenoţi şi îi vedea pe catolici căsăpindu-i pe hughenoţi şi pe hughenoţi căsăpindu-i pe catolici şi toate astea în numele religiei, îşi făcuse şi el o credinţă amestecată, care-i îngăduia să fie când catolic, când hughenot. Îşi luase obiceiul să cutreiere cu puşca pe umăr pe după ulucile din marginea drumurilor; când zărea venind singur-singurel un catolic, în sufletul lui biruia credinţa protestantă. Îşi potrivea puşca în partea drumeţului, apoi când era la zece paşi de el, începea un dialog care se sfârşea aproape totdeauna prin aceea că drumeţul îşi părăsea punga, ca să-şi păstreze viaţa. Se înţelege de la sine că atunci când vedea venind un hughenot, taică-meu se simţea slujitor atât de înflăcărat al credinţei catolice, încât nici nu înţelegea cum de cu un sfert de ceas mai devreme putuse avea îndoieli în privinţa întâietăţii sfintei noastre religii. Căci, trebuie să mai ştiţi, domnule că eu sunt catolic; dar, credincios principiilor sale, pe fratele meu mai mare taică-meu îl făcuse hughenot.

— Şi cum a sfârşit această cinstită faţă? întrebă d'Artagnan.

— Oh! în chipul cel mai nefericit, domnule; într-o zi s-a trezit într-o înfundătură de drum, încolţit între un hughenot şi un catolic cu care se mai întâlnise şi care l-au recunoscut; amândoi şi-au dat mâna împotriva lui şi l-au spânzurat de un copac; pe urmă, au venit să se laude cu frumoasa lor ispravă într-o cârciumă din primul sat care le-a ieşit în cale şi unde din întâmplare eu stăteam la un pahar de vin cu fratele meu.

— Şi voi ce-aţi făcut? mai întrebă d'Artagnan.

— I-am lăsat frumuşel să isprăvească, — lămuri Mousqueton, — şi când au ieşit din cârciuma, cum fiecare din ei se îndrepta spre alt drum, fratele meu i-a ţinut calea catolicului, iar eu calea protestantului. Peste două ceasuri, era gata, le făcuserăm de petrecanie la amândoi, admirând, în acelaşi timp înţelepciunea sărmanului nostru tată, care fusese atât de prevăzător încât să ne crească pe fiecare în altă credinţă.

— Într-adevăr, aşa cum spui, Mousqueton, cred că tatăl dumitale era un voinic foarte dibaci. Şi zici că în ceasurile lui de răgaz, vina pe ascuns?

— Da, domnule, el m-a învăţat să înnod un laţ şi să aşez o undiţă. Aşa că, îndată ce am văzut că ticălosul nostru de hangiu ne hrăneşte cu carne macră bună pentru bădărani, dar nu pentru stomacuri slăbite ca ale noastre, m-am întors şi eu oarecum la vechea mea meserie. Tot hoinărind prin pădurile prinţului , am întins câteva laţuri peste dâre de sălbăticiuni şi tot huzurind pe marginea eleşteielor Alteţei sale, am mai strecurat şi câte o undiţă la fund. Aşa se face că, acum, mulţumită lui Dumnezeu, nu ducem lipsă, după cum puteţi vedea şi dumneavoastră, nici de potârnichi, nici de iepuri, nici de crapi şi nici de ţipari, toate, mâncăruri uşoare şi hrănitoare, prielnice unor bolnavi.

— Dar, vinul, — întrebă d'Artagnan, — cine vă face rost de vin? Hangiul?

— Da şi nu.

— Cum adică da şi nu?

— El ne dă vinul, e drept, dar nu ştie că are această cinste.

— Vorbeşte lămurit, Mousqueton, de la dumneata se pot învăţa multe.

— Iată, domnule: pe când cutreieram în sus şi-n jos pământul, întâmplarea a făcut să întâlnesc pe un spaniol care văzuse o groază de ţări, printre altele şi Lumea Nouă.

— Ce legătură, poate să aibă Lumea Nouă cu sticlele de pe scrin şi de pe măsuţa de scris?

— Răbdare, domnule, toate la vremea lor.

— Aşa e, Mousqueton, mă las în voia dumitale şi te ascult.

— Spaniolul ăsta avea în slujba lui un valet care-i însoţise într-o călătorie în Mexic. Valetul era un compatriot de-al meu aşa că ne-am împrietenit, mai cu seamă că ne potriveam grozav ca fire. La amândoi ne plăcea mai mult ca orice vânătoarea şi într-o zi mi-a povestit cum vânează băştinaşii în câmpiile din Pampas tigri şi tauri doar cu un fel de laţuri înnodate la capăt, pe care le aruncă de gâtul înspăimântătoarelor dihănii. La început nu-mi venea să cred că poate cineva să ajungă la asemenea îndemânare, încât să arunce capătul unei frânghii, acolo unde vrea la douăzeci sau treizeci de paşi depărtare; dar în faţa dovezilor lui, am fost silit să recunosc că spune adevărul:

prietenul meu punea o sticlă la treizeci de paşi şi la fiecare aruncătură de laţ îi şi prindea gâtul. Am început să fac şi eu încercări şi cum natura m-a înzestrat cu ceva însuşiri, am ajuns să arunc astăzi lasso-ul la fel de bine ca unul din lumea lor. Acum mă înţelegeţi? Hangiul nostru are o pivniţă doldora de vinuri, dar ţine cheia la el; pivniţa asta are însă o ferestruică; prin ferestruica asta arunc eu laţul şi, cum ştiu acum unde e colţul cel bun, apoi scot şi eu mereu. Iată, domnule, ce legătură are Lumea Nouă cu sticlele de pe măsuţa de scris şi de pe scrin. Şi acum, gustaţi din vinul nostru şi, fără părtinire, spuneţi-ne cum îl găsiţi.

— Mulţumesc, prietene, mulţumesc, dar din păcate, tocmai am luat masa.

— Atunci pune masa Mousqueton, — îi spuse Porthos, — şi pe când noi vom prânzi, d'Artagnan ne va povesti ce a făcut în cele zece zile de când ne-a părăsit.

— Bucuros, răspunse d'Artagnan.

În vreme ce Porthos şi Mousqueton înfulecau cu o poftă de convalescenţi şi cu acea frăţie ce apropie pe oameni în nenorocire, d'Artagnan povesti cum în urma rănilor căpătate, Aramis fusese silit să se oprească la Crèvecoeur, cum îl lăsase pe Athos la Amiens, zbătându-se în mâinile a patru inşi care-l învinuiau că e falsificator de bani şi cum el, d'Artagnan, fusese silit să treacă peste trupul contelui de Wardes ca să poată ajunge în Anglia.

Aici se opriră destăinuirile lui d'Artagnan; îi mai spuse doar că la întoarcerea lui din Anglia a adus cu el patru cai fără seamăn de frumoşi, unul pentru el şi câte unul pentru fiecare din prietenii lui; apoi sfârşi vestind pe Porthos că în grajdul hanului se şi găsea calul ce-i fusese sorocit.

Tocmai atunci intră Planchet: îi aducea stăpânului la cunoştinţă că puteau ajunge şi dormi la Clermont, deoarece caii se odihniseră destul.

Liniştit în privinţa lui Porthos şi arzând de nerăbdare să afle ştiri despre ceilalţi doi prieteni, d'Artagnan îi întinse bolnavului mâna, spunându-i că porneşte din nou la drum, pentru a-şi urma cercetările. De altfel, cum spera să se întoarcă pe aceeaşi cale, dacă peste şapte sau opt zile îl va găsi tot acolo, d'Artagnan îl va lua cu el.

Porthos şi răspunse că, după cum credea el, genunchiul nu-i va îngădui să se ridice din pat în acest răstimp. Apoi trebuia să rămână la Chantilly ca să aştepte şi răspunsul ducesei.

D'Artagnan îi ură un răspuns grabnic şi norocos şi, după ce-l rugă din nou pe Mousqueton să aibă grijă de stăpânul lui, plăti hangiului nota şi porni mai departe, împreună cu Planchet, uşurat şi el de povara unuia dintre cai.

Capitolul XXVI Teza lui Aramis

D'Artagnan nu-i pomenise nimic lui Porthos nici despre rană, nici despre soţia avocatului. Era straşnic de înţelept bearnezul nostru, oricât ar fi fost el de tânăr. Se făcu deci că dă crezare palavrelor fălosului muşchetar, încredinţat că nu e pe lume prietenie care să dăinuie în faţa unei taine descoperite, mai ales când această taină ţine de trufie; apoi ai totdeauna o oarecare superioritate morală asupra acelora cărora le cunoşti viaţa. Cu gândul deci la meşteşugite planuri de viitor şi hotărât fiind să facă din cei trei tovarăşi uneltele norocului său, d'Artagnan era bucuros să strângă de cu vreme în mâna lui firele nevăzute cu ajutorul cărora nădăjduia să-i poată folosi.

Totuşi, cât a fost drumul de lung, o restrişte adâncă îi strânse inima: se gândea la acea tânără şi frumoasă doamnă Bonacieux de la care trebuia să primească răsplata credinţei lui; dar, ne grăbim s-o spunem, mâhnirea tânărului era pricinuită mai puţin de părerile de rău ale fericirii pierdute, decât de teama că i se întâmplase o nenorocire sărmanei femei. Pentru el nu încăpea nici o îndoială: doamna Bonacieux căzuse jertfă răzbunării cardinalului şi, aşa cum ştiau toţi, răzbunările eminenţei sale erau cumplite. Cum de se îndurase Richelieu să-l ierte, era ceva de care nu-şi dădea nici el seama şi fără îndoială, domnul de Cavois, căpitanul gărzii cardinalului, l-ar fi dumirit dacă l-ar fi găsit acasă.

Nimic nu face timpul să treacă atât de iute şi nimic nu scurtează calea ca un gând care absoarbe întreaga fiinţă a celui care gândeşte. Toată suflarea înconjurătoare e aidoma unui somn, iar gândul aidoma unui vis. Mulţumită acestui gând care e una cu tine, timpul îşi pierde măsura şi spaţiul depărtările. Pleci

dintr-un loc, ajungi în altul, atâta tot; din întreg drumul făcut nu-ţi rămâne în minte nimic altceva decât o ceaţă haotică, în care se şterg mii de întruchipări nelămurite: arbori, munţi, privelişti. Pradă unor asemenea năluciri, d'Artagnan străbătu în voia calului cele şase sau opt leghe care despart Chantilly de Crèvecoeur, fără ca, odată ajuns în sat, să-şi mai amintească nimic din ce întâlnise în drum.

Abia acolo se dezmetici, clătină din cap, zări cârciuma unde-l lăsase pe Aramis şi, luând-o la trap, se opri în prag.

De data asta îl primi nu un hangiu, ci o hangiţă; d'Artagnan cântarea omul de cum îl vedea; învălui cu o singură privire faţa dolofană şi voioasă a stăpânei, înţelegând că n-avea nevoie să se prefacă şi nici nu trebuia să se teamă din partea unei femei cu chipul atât de deschis.

— Buna mea doamnă, începu el, ai putea oare să-mi spui ce s-a întâmplat cu un prieten de-al meu pe care am fost siliţi să-l lăsăm aici, acum vreo douăsprezece zile?

— Un tânăr frumos, de douăzeci şi trei sau douăzeci şi patru de ani, blând, cuviincios, bine făcut?

— Da, da, era rănit la umăr.

— Întocmai.

— Ei, spune...

— E tot aici, domnule.

— Ah, drace! Scumpă doamnă, — urmă d'Artagnan descălecând şi aruncând frâul calului pe braţul lui Planchet, — mi-ai luat o piatră de pe inimă! Unde e dragul de Aramis, ca să-l pot îmbrăţişa, căci mărturisesc, că abia aştept să-l văd.

— Mă iertaţi, domnule, dar nu cred că vă poate primi acum.

— De ce? E cu vreo femeie?

— Isuse Hristoase! Ce spuneţi? Bietul băiat! Nu, domnule, nu-i cu nici o femeie.

— Atunci cu cine e?

— Cu preotul din Montdidier şi cu stareţul iezuiţilor din Amiens.

— Mii de draci! — se miră d'Artagnan, — nu cumva îi e rău, bietului băiat?

— Nu, domnule, dimpotrivă; dar în urma bolii, harul Celui-de-Sus a coborât asupra lui şi vrea să îmbrace haina preoţească.

— Aşa e, — răspunse d'Artagnan, — uitasem că nu era muşchetar decât pentru o bucată de vreme.

— Domnul tot stăruie să-l vadă!

— Mai mult ca oricând.

— Atunci urcaţi la catul al doilea, camera nr. 5. scară din curte, pe dreapta.

D'Artagnan se repezi într-acolo şi dădu peste una din acele scări exterioare, care se mai văd şi astăzi în curţile vechilor cârciumi. Dar nu se putea ajunge cu una cu două la viitorul abate: căile spre camera lui Aramis erau păzite cu tot atâta străşnicie ca şi grădinile Armidei[20].

Bazin, care stătea în sală îi opri trecerea, cu atât mai cutezător cu cât după atâţia ani de grele încercări, se vedea în sfârşit în pragul unui ţel râvnit de-o veşnicie.

Într-adevăr, visul de totdeauna al sărmanului Bazin fusese să slujească pe un om al bisericii, aşa că aştepta cu nerăbdare clipă, necontenit întrevăzută în viitor, în care Aramis va lepăda la gunoi veşmântul de muşchetar, pentru a-şi îmbrăca în sfârşit anteriul. Făgăduiala pe care tânărul i-o înnoia în fiecare zi, că fericită clipă nu va întârzia prea mult, îl îmbia pe Bazin să rămână în slujba muşchetarului, slujbă care, spunea el, îi punea sufletul în mare primejdie.

Bazin era deci în culmea bucuriei. După toate semnele, de data asta stăpânul avea să se ţină de cuvânt. Îmbinarea durerii fizice cu durerea morală avusese ca urmare schimbarea atât de mult dorită: suferind în acelaşi timp trupeşte şi sufleteşte, Aramis îşi oprise în sfârşit ochii şi gândul asupra religiei şi luase drept vestire a cerului îndoita năpastă abătută asupra lui, adică dispariţia neaşteptată a iubitei şi rana de la umăr.

E lesne de înţeles că nimic nu putea să-i fie mai neplăcut lui Bazin în clipele acelea, decât sosirea lui d'Artagnan care ar fi putut arunca din nou pe stăpânul lui în vârtejul apucăturilor lumeşti, pradă cărora fusese atât amar de vreme. Hotărî deci să apere voiniceşte uşa, dar cum din pricina hangiţei nu mai putea spune că Aramis nu era acolo, încercă să dovedească noului sosit că ar fi grozav de nepotrivit să-i tulbure stăpânul în toiul

[20] Aluzie la Armida, eroina epopeii *Ierusalimului eliberat* de Tasso. Ea ţinea închis cu străşnicie în minunatele-i grădini pe frumosul Renaud spre a-l împiedica sa ia parte la cruciade.

cucernicului sfat care începuse dis-de-dimineaţă şi care, după spusele lui Bazin, nu putea să se încheie decât tocmai pe seară.

Fără să ţină seama de îmbelşugata cuvântare a cumătrului Bazin şi cum nu ţinea să se ia la harţă cu valetul prietenului său, d'Artagnan îl dădu la o parte cu o mână, iar cu cealaltă apăsă pe clanţa uşii cu nr. 5.

Uşa se deschise şi d'Artagnan intra în odaie.

Îmbrăcat într-o haină neagră şi pe creştet cu un soi de bonetă rotundă şi turtită care aducea a tichie, Aramis stătea la o masă lunguiaţă, învârfuită cu suluri de hârtie şi teancuri de hrisoave: în dreapta lui şedea stareţul iezuiţilor, iar în stânga preotul din Montdidier. Perdelele pe jumătate coborâte nu lăsau să pătrundă înăuntru decât o lumină firavă, prielnică unei smerite visări. Toate lucrurile lumeşti, care izbesc de obicei ochiul când intri în camera unui tânăr, mai ales când acest tânăr este şi muşchetar, pieriseră ca prin farmec şi, de teamă ca vederea lor să nu îndemne din nou stăpânul spre cele pământeşti, Bazin dosise spada, pistoalele, pălăria cu pene, precum şi broderiile şi horbotele de toate felurile şi de tot soiul.

În locul lor, lui d'Artagnan i se păru că zăreşte într-un ungher întunecat ceva care aducea a gârbaci, atârnând într-un cui de perete.

La zgomotul pe care d'Artagnan îl făcuse deschizând uşa, Aramis îşi ridică deodată capul şi-şi recunoscu prietenul. Care nu i-a fost însă mirarea când, la vederea tui, muşchetarul nu păru prea mişcat, atât de mult se desprinsese duhul lui de cele pământeşti.

— Bună-ziua, dragă d'Artagnan, — rosti Aramis, — sunt fericit că te văd!

— Şi eu de asemenea, — îi răspunse d'Artagnan, — deşi nu sunt tocmai sigur că vorbesc cu Aramis.

— Cu el, prietene, cu el, în carne şi oase; dar pentru ce să te îndoieşti?...

— Mi-a fost teamă c-am greşit camera: am crezut la început că intru în locuinţa vreunui om al bisericii şi pe urmă iar mi-a fost teamă când te-am găsit în tovărăşia acestor domni, să nu fii, doamne fereşte, greu bolnav.

Înţelegându-i gândul cei doi bărbaţi cerniţi îi aruncară o privire aproape ameninţătoare, de care d'Artagnan nu se prea sinchisi.

— Te tulbur, poate, dragul meu Aramis, — urmă d'Artagnan, — căci pe cât mi se pare, te spovedeşti acestor domni.

Aramis se îmbujoră uşor.

— Să mă tulburi? Dimpotrivă, dragă prietene, ţi-o jur; şi ca să-ţi arăt că spun adevărat, dă-mi voie înainte de toate să mă bucur că te văd teafăr.

"Începe să se trezească", gândi d'Artagnan.

— Căci domnul, care mi-e bun prieten, a scăpat tocmai dintr-o mare primejdie, urmă mişcat Aramis, arătându-l cu mâna pe d'Artagnan celor două feţe bisericeşti.

— Slăveşte pe atotputernicul, domnule, răspunseră aceştia înclinându-se amândoi odată.

— Aşa am şi făcut, prea cuvioşi părinţi, răspunse tânărul înclinându-se şi el la rândul lui.

— Soseşti tocmai la vreme, dragă d'Artagnan, — urmă Aramis, — şi, luând parte la convorbirea noastră, o vei putea lumina cu vederile dumitale. Părintele stareţ din Amiens, preotul din Montdidier şi cu mine discutăm asupra unor chestiuni teologice care ne interesează îndeaproape de mai multă vreme; aş fi încântat dacă ai vrea să-ţi dai părerea.

— Părerea unui militar n-are nici un fel de greutate, — răspunse d'Artagnan, neliniştit de întorsătura pe care o luau lucrurile, — şi crede-mă, e mai bine să te mărgineşti doar la luminatele păreri ale acestor domni.

Cei doi bărbaţi se înclinară la rândul lor.

— Dimpotrivă — răspunse Aramis, — şi părerea dumitale ne va fi de mare folos; uite despre ce e vorba: părintele stareţ socoate că teza mea trebuie să fie mai ales dogmatică şi didactică.

— Teza dumitale! Cum adică, lucrezi la o teză?

— Fireşte, — răspunse iezuitul, — pentru examenul dinaintea hirotonisiţii, trebuie numaidecât o teză.

— Hirotonisirea! se miră d'Artagnan căruia nu-i venea să creadă ce-i spusese întâi hangiţa şi pe urmă Bazin; hirotonisirea!

Şi îşi plimbă ochii holbaţi pe cele trei făpturi din faţa lui.

— Dar — urmă Aramis aşezându-se în fotoliu la fel de graţios că şi cum ar fi fost într-un iatac şi privind cu plăcere la mâna lui albă şi durdulie, ca o mână de femeie, pe care o ţinea

mereu în aer, ca să nu i se lase sângele în jos, — dar aşa cum ai auzit, d'Artagnan, părintele stareţ ar vrea ca teza mea să fie dogmatică, pe câtă vreme eu aş vrea să fie idealistă. De aceea părintele stareţ îmi propune următorul subiect care n-a mai fost încă tratat şi care, recunosc, poate fi izvorul unor splendide dezvoltări:

"Utraque manus în benedicendo clericis injerioribus necessaria est".

D'Artagnan, a cărui erudiţie o ştim, nu clipi la auzul acestui citat, nici mai mult nici mai puţin ca la auzul citatului pe care i-l făcuse domnul de Tréville cu privire la darurile pe care tânărul muşchetar le-ar fi putut primi din partea ducelui de Buckingham.

— Ceea ce înseamnă, — adăugă Aramis pentru a-i veni în ajutor: *Preoţii de grade inferioare au neapărată nevoie de amândouă mâinile atunci când dau binecuvântarea.*

— Minunat subiect! izbucni iezuitul.

— Minunat şi dogmatic! întări preotul care, aproape la fel de tare ca şi d'Artagnan în limba latină, urmărea grijuliu spusele iezuitului, pentru a-i putea ţine isonul şi a-i repeta cuvintele ca un ecou.

Cât priveşte pe d'Artagnan, el rămase cu desăvârşire nepăsător în faţa avântului celor doi cerniţi.

— Da, minunat! *Prorsus admirabile*! urmă Aramis — dar care cere un studiu amănunţit al sfinţilor Părinţi şi al sfintei Scripturi. Eu am mărturisit însă cu toată umilinţa acestor cărturari ai bisericii că veghea în corpurile de gardă şi slujba regală m-au făcut să cam laş învăţătura deoparte. M-aş simţi deci mai în largul meu, *jacilius natans*, dezvoltând un subiect la alegerea mea şi care ar fi faţă de aceste aspre chestiuni teologice, ceea ce în filozofie este morala faţă de metafizică.

D'Artagnan se plictisea de moarte: preotul aşijderea.

— Vedeţi ce straşnică introducere în materie! se minună iezuitul.

— Straşnică, întări preotul, ca să zică şi el ceva.

— *Quemadmodum inter coelorum immensitatem.*

Aruncând o privire înspre d'Artagnan, Aramis văzu că prietenul lui cască de-şi mută fălcile din loc.

— Să vorbim franţuzeşte, părinte, zise el iezuitului, domnul d'Artagnan ne va sorbi şi mai nesăţios cuvintele.

— Da, sunt obosit de atâta drum, mărturisi d'Artagnan. Toată latineasca asta nu prea mă prinde.

— Bine, încuviinţă iezuitul, cam descumpănit. În vreme ce preotul bucuros din cale afară, furişa lui d'Artagnan o privire plină de recunoştinţă. Atunci, iată folosul ce s-ar putea trage din această glosă:

— Moise, slujitorul domnului... luaţi aminte, nu-i decât un slujitor! Moise binecuvintează cu mâinile; el cere să i se ţină amândouă braţele în vreme ce evreii îşi înving duşmanii; aşadar, el binecuvintează cu amândouă mâinile. Dealtminteri, ce zice Evanghelia? *Imponite manus* şi nu *manum*: binecuvântaţi cu mâinile şi nu cu mâna.

— Binecuvântează cu mâinile, îi ţinu isonul preotul, ridicându-şi braţele.

— Iar sfântul Petru, din care purced papii, — urmă iezuitul, — dimpotrivă: *porrige digitos*, ridică degetele; aţi înţeles acum?

— Desigur, — răspunse Aramis, fremătând de plăcere, — dar chestiunea e pe muche de cuţit.

— Degetele — stărui iezuitul, — sfântul Petru binecuvintează cu degetele. De aceea papa binecuvintează şi el cu degetele. Şi cu câte degete binecuvintează papa? Cu trei degete; unul pentru tatăl, altul pentru fiul şi al treilea pentru sfântul duh.

Cu toţii îşi făcură semnul crucii; d'Artagnan socoti că trebuie să urmeze şi el pilda celorlalţi.

— Papa este urmaşul sfântului Petru şi întruchipează cele trei puteri divine; ceilalţi, *ordines inferiores* ale ierarhiei preoţeşti binecuvintează în numele sfinţilor arhangheli şi al îngerilor. Cele mai umile feţe bisericeşti, ca de pildă diaconii şi paracliserii, dau binecuvântarea cu mătăuzul. Închipuind un nesfârşit număr de degete binecuvântătoare. Iată miezul subiectului. *Argumentinn omni denudatum ornamento*. Aş face din tot ce am spus, două volume mari cât acesta, urmă iezuitul.

Şi în înflăcărarea lui lovea peste cazania sfântului Ion Gură-de-Aur, sub a cărui greutate masa se încovoia.

D'Artagnan simţi trecându-l fiori.

— Fără îndoială, mă înclin în faţa frumuseţii acestei teze, — recunoscu Aramis. — dar în acelaşi timp, îmi dau seama că m-ar copleşi. Eu alesesem textul acesta; spune-mi, te rog, dragă d'Artagnan, dacă nu-l găseşti nimerit: *Non inutile est desiderium*

în obliatione, sau, mai bine-zis: *Puţină părere de rău nu strică în prinosul adus lui Dumnezeu*.

— Stai, — îl opri iezuitul, — teza aceasta atinge erezia: o formulare aproape asemănătoare se găseşte şi în *Augustinus* al ereticului Jansenius, carte care, mai devreme sau mai târziu, va fi arsă de mâna călăului. Ia seama, tinere prieten, nu aluneca spre doctrine nelegiuite! Tinere prieten, te va pândi pierzania!

— Te va pândi pierzania, mormăi şi preotul clătinând îndurerat din cap.

— Atingi acel punct de pomină al liberului arbitru care e primejdie de moarte. Dai piept cu cârtelile pelasgenilor şi semipelasgenilor.

— Dar, cucernice părinte, încercă să răspundă Aramis, buimăcit de grindină argumentelor care i se prăvălea pe cap.

— Cum vei dovedi dumneata — îi tăie vorba iezuitul, — cum vei dovedi că-ţi pare rău de lume atunci când te dăruieşti lui Dumnezeu? Ia seamă la această dilemă; dumnezeu este dumnezeu, iar lumea este satana. Să duci dorul lumii, înseamnă să duci dorul Satanei; iată concluzia mea.

— Aceeaşi ca şi a mea, mormăi preotul.

— Dar, vă rog, stărui Aramis...

— *Desideras diabolum*, nefericitule! izbucni iezuitul.

— Duce dorul Satanei! Ah, tinere prieten, — se tângui preotul gemând, — nu duce dorul Satanei, te rog eu din toată inima!

D'Artagnan simţea că-şi pierde minţile; i se părea că se află într-o casă de nebuni şi că va înnebuni şi el, la fel eu cei din faţa ochilor lui. Dar era silit să tacă, fiindcă nu înţelegea limbă care se vorbea acolo.

— Fiţi buni, vă rog şi ascultaţi-mă, — stăruia Aramis cu o cuviinţă sub care încolţea un început de nerăbdare,— eu nu spun că-mi pare rău; nu, nu voi rosti niciodată asemenea gândire, care, dealtminteri, nici n-ar fi pe potriva dreptei credinţe...

Iezuitul ridică braţele spre cer preotul făcu şi el la fel.

— Nu, dar trebuie măcar să recunoşti că e nevrednic să aduci prinos lui Dumnezeu numai ceea ce te dezgustă. N-am dreptate, d'Artagnan?

— Drace! Cred şi eu! mărturisi acesta.

Preotul şi iezuitul săriră în sus de pe scaune.

— Iată punctul meu de plecare, e un silogism: lumea nu e lipsită de plăceri, eu părăsesc lumea, deci eu săvârşesc o jertfă. Şi, Scriptura spune hotărât: *Adu jertfă domnului Dumnezeului tău.*

— Asta e adevărat, încuviinţară antagoniştii.

— Apoi, — urmă Aramis, ciupindu-şi urechea ca s-o îmbujoreze, tot aşa cum îşi scutura mâinile ca să le albească, — apoi am mai făcut şi un rondel pe această temă, pe care l-am trimis anul trecut domnului Voiture, rondel pentru care acest mare om mi-a adus nenumărate laude.

— Un rondel! rosti, dispreţuitor, iezuitul.

— Un rondel, mormăi mecanic şi preotul.

— Spune-l, spune-l, — se repezi d'Artagnan, — ca să ne mai veselim.

— Nu, căci are substrat religios, — răspunse Aramis, — este teologie în versuri.

— Drace! făcu d'Artagnan.

— Iată-l, se învoi în sfârşit Aramis cu un aer modest, dar nelipsit de o uşoară, umbră de făţărnicie:

Voi care plângeţi farmecul unui trecut apus
Şi înduraţi amarul vieţii nefericite,
Nenoroacele voastre atunci vor fi sfârşite.
Când plânsul îl veţi aduce prinos Celui-de-Sus,
Voi care plângeţi.

D'Artagnan şi preotul păreau mişcaţi. Iezuitul rămase însă neclintit, în părerea lui.

— Fereşte-te de gustul laic în chestiuni de stil teologic. Într-adevăr, ce spune sfântul Augustin? *Severus sit clericorum sermo*.

— Adică predica să fie limpede, tălmăci preotul.

— Aşa că, — se grăbi iezuitul să-i curme vorba, văzând că tovarăşul său spune prăpăstii, — aşa că teza dumitale va fi pe placul cucoanelor şi atâta tot; va avea deci răsunetul unei pledoarii a maestrului Patru[21].

— Dea Domnul! se repezi Aramis înflăcărat.

---

[21] Olivier Patru, celebru avocat, orator şi academician (1604—1601), foarte apreciat de contemporani. El a inaugurat obiceiul, discursului de recepţie a noilor academicieni.

— Nu ţi-am spus eu, — rosti iezuitul, — viaţa lumească n-a încetat să vorbească sus şi tare în dumneata, *altissima voce*. Te iei după pământeni, tinere prieten şi mă cutremur la gândul că harul cel sfânt nu te-a izbăvit încă.

— N-aveţi nici o grijă, părinte, răspund de mine.

— Înfumurare lumească!

— Mă cunosc, părinte, hotărârea mea e neclintită.

— Şi ţii morţiş să dezvolţi această teză?

— Mă simt chemat s-o adâncesc pe aceasta şi nu alta; voi lucra deci mai departe şi sper că mâine veţi fi mulţumit de îndreptările pe care le voi fi făcut în urma poveţelor dumneavoastră.

— Lucrează încetişor, — îl sfătui preotul, — te lăsăm în minunată stare sufletească.

— Da, ogorul este însămânţat, — încuviinţă iezuitul, — şi nu trebuie să ne fie teamă că o parte din grăunţe a căzut pe piatră, alta de-a lungul drumului şi că pasările cerului au mâncat pe celelalte: *aves coeli comederunt illam*.

— Găsi-te-ar ciuma cu latineasca ta cu tot! mormăi d'Artagnan, care se simţea la capătul puterilor.

— La revedere, fiule, pe mâine, spuse preotul.

— Pe mâine, tinere cutezător, — adăugă iezuitul, — făgăduieşti să ajungi una din luminile bisericii: facă cerul ca această lumină să nu fie foc mistuitor.

D'Artagnan, care vreme de un ceas îşi rosese unghiile de nerăbdare începea să tragă şi din carne.

Cei doi bărbaţi cerniţi se ridicară, salutară pe Aramis şi pe d'Artagnan şi se îndreptară spre uşă. Bazin, care rămăsese în picioare şi ascultase toată controversa cu o pioasă încântare, se repezi la ei, luă ceaslovul preotului, cartea de rugăciuni a iezuitului şi porni respectuos înaintea lor, ca să le deschidă drumul.

Aramis îi însoţi până jos la scară, apoi urcă repede la d'Artagnan, care tot mai visa cu ochii deschişi.

Rămaşi singuri cei doi prieteni păstrară la început o tăcere apăsătoare; totuşi, cum unul din ei doi trebuia s-o curme şi cum d'Artagnan părea hotărât să lase această cinste pe seama prietenului său, Aramis deschise vorba:

— După cum vezi, m-am întors la chemarea mea de căpetenie.

— Da, harul cel sfânt a pogorât asupra dumitale, cum spunea adineauri domnul acela.

— Oh, de multă vreme mi-am pus eu în gând să părăsesc lumea şi cred că m-ai şi auzit vorbind despre asta, nu-i aşa, prietene?

— Fără îndoială; dar mărturisesc, credeam pe atunci că glumeşti.

— Cu asemenea lucruri? Se poate, d'Artagnan!

— Adică de ce nu? Glumeşte omul şi cu moartea.

— Şi rău face, d'Artagnan, căci moartea este poarta care duce la pierzanie sau la mântuire.

— Sunt de aceeaşi părere, dar, te rog, Aramis, să nu-i mai tragem tot cu teologia, cred că ţi-o fi de ajuns pentru toată ziua, iar în ce mă priveşte, eu aproape am uitat şi bruma de latinească pe care n-am ştiut-o niciodată; apoi, îţi mărturisesc sincer, că n-am mâncat nimic de azi dimineaţă de la zece şi că mor de foame.

— Vom mânca numaidecât, dragă prietene, dar nu uita că astăzi e vineri şi vinerea eu nu pot nici să văd, nici să mănânc carne. Dacă vrei să te mulţumeşti cu prânzul meu de post, din chiftele de legume şi din fructe...

— Cam ce fel de chiftele? întrebă d'Artagnan cu oarecare îngrijorare.

— Adică nişte spanac, — răspunse Aramis — dar pentru dumneata voi adăuga şi ouă, deşi asta înseamnă grea încălcare a canoanelor, căci ouăle sunt carne, de vreme ce din ou iese puiul.

— Ospăţul nu e prea grozav, dar fie şi aşa , mă mulţumesc şi cu atâta, ca să rămânem împreună.

— Îţi sunt recunoscător pentru jertfă ce o faci, — îi spuse Aramis, — dacă nu va folosi trupului, fără îndoială că va folosi sufletului tău.

— Aşadar, Aramis, e lucru hotărât, intri în rândurile preoţeşti. Ce-o să zică prietenii noştri? Ce o să zică domnul de Tréville? Îţi spun eu că te vor socoti dezertor.

— Adică nu intru, ci mă întorc. Eu am părăsit biserică pentru viaţa lumească; după cum ştii, mi-am călcat pe inimă ca să îmbrac tunica de muşchetar.

— Nu ştiu nimic.

— Nu ştii cum am părăsit seminarul?

— N-am habar.

— Iată povestea mea; dealtminteri Scriptura spune: Spovediţi-vă unii altora şi eu mă spovedesc dumitale, d'Artagnan.

— Iar eu te iert dinainte; vezi ce bun băiat sunt.

— Nu glumi cu lucrurile sfinte, prietene.

— Hai, povesteşte, te ascult.

— Eram la seminar de la vârsta de nouă ani şi peste trei zile împlineam douăzeci; trebuia tocmai să mă hirotonisească preot şi toate s-ar fi sfârşit. Într-o seară, pe când eram ca de obicei într-o casă unde mă duceam cu plăcere — ce vrei, când eşti tânăr, ai slăbiciuni — un ofiţer, care mă luase la ochi pentru că-i citeam stăpânii casei *Vieţile Sfinţilor*, a intrat pe neaşteptate, fără să fie anunţat, în seara aceea tradusesem un episod din cartea Judithei şi tocmai sfârşisem de citit versurile mele doamnei, iar ea îmi făcea tot felul de complimente şi se apleca peste umărul meu, ca să le mai citim împreună. Ţinuta noastră care, mărturisesc, era puţin cam visătoare, l-a jignit pe ofiţer; n-a spus nimic, dar când am plecat, a ieşit după mine şi m-a ajuns din urmă:

— Domnule preot, mi-a strigat, îţi plac loviturile de baston?

— N-aş putea să vă spun, domnule, i-am răspuns, fiindcă nimeni n-a îndrăznit până acum să mă lovească.

— Da? Atunci ia seama, prea cuviosule, dacă te mai prind încă o dată în casa în care te-am întâlnit astă-seară, să ştii că eu, eu o să îndrăznesc.

Cred că mi-a fost frică; m-am făcut galben ca ceară, am simţit cum mi se moaie genunchii: am vrut să răspund, dar neştiind ce, am tăcut.

Ofiţerul aştepta răspunsul; văzând că nu vine, a început să râdă, mi-a întors spatele şi a intrat iar în casă. Eu m-am întors la seminar. Sunt gentilom din fire şi mă aprind repede, după cum ai putut băga de seamă şi dumneata, dragă d'Artagnan, ocara era groaznică şi deşi n-o ştia nimeni pe lume, eu simţeam că e vie şi că-mi sfredeleşte inima. Am făcut cunoscut mai-marilor mei că nu sunt destul de pregătit pentru hirotonisire, şi, la cererea mea, ceremonia a fost amânată cu un an.

M-am dus la cel mai bun maestru de scrimă din Paris, m-am învoit cu el să-mi dea zilnic lecţii de scrimă şi vreme de un an, zi de zi, am luat câte o lecţie. Apoi, în ziua când s-a împlinit

un an de când fusesem atât de jignit, mi-am agăţat anteriul în cui, m-am îmbrăcat de jos până sus în cavaler şi m-am dus la un bal pe care-l dădea o prietenă de-a mea şi unde eram sigur că o să dau peste omul cu pricina. Balul avea loc în strada Francs-Bourgeois, foarte aproape de închisoarea La Force.

Într-adevăr, ofiţerul meu era acolo: m-am apropiat de el pe când recita o poemă de dragoste, mângâind cu privirea pe o femeie şi l-am întrerupt în toiul celui de-al doilea cuplet.

— Domnule, am început eu, nu ţi-ar place nici azi să mă duc într-o casă pe care o ştim amândoi, în strada Payenne şi m-ai lovi şi acum cu bastonul dacă n-aş avea chef să te ascult?

Ei s-a uitat mirat la mine, pe urmă m-a întrebat:

— Ce vrei, domnule, cu mine? Nu te cunosc.

— Eu sunt, i-am răspuns, preotul, tânăr care citeşte *Vieţile Sfinţilor* şi care traduce cartea Iudithei în versuri.

— Da, da... mi-aduc aminte, — îngâna ofiţerul zeflemisind şi ce doreşti de la mine?

— Aş vrea să-ţi găseşti vreme ca să ne plimbăm puţin împreună.

— Mâine dimineaţă, dacă vrei şi cu cea mai mare plăcere.

— Nu mâine dimineaţă, ci acum, numaidecât, dacă binevoieşti.

— Ţii cu tot dinadinsul?...

— Da, ţin.

— Atunci, să plecăm. Doamnelor, — lămuri ofiţerul, — petreceţi mai departe. Voi lipsi doar până îl omor pe domnul şi mă întorc să sfârşesc al doilea cuplet.

Am ieşit. Am mers cu el în strada Payenne, chiar în locul unde cu un an înainte, la aceeaşi oră, îmi făcuse cinstea cuvintelor pe care le-ai auzit. Era o minunată noapte cu lună plină. Am încrucişat spadele şi la cel dintâi atac l-am lăsat mort pe loc.

— Drace! făcu d'Artagnan.

— Când au văzut doamnele că nu li se întoarce cântăreţul şi când a fost găsit în strada Payenne cu corpul străpuns de spadă, m-au bănuit că eu îl forfecasem aşa şi s-a strânit vâlvă. Am fost silit să părăsesc o bucată de vreme anteriul: Athos, pe care l-am cunoscut în timpul acela şi Porthos care, în afară de lecţiile mele de scrimă, m-a învăţat câteva lovituri îndrăzneţe, m-au hotărât să cer o tunică de muşchetar. Regele ţinuse mult

la tatăl meu, mort în asediul oraşului Arras şi cererea mi-a fost împlinită. Înţelegi deci că pentru mine a sosit ziua să mă întorc în sânul bisericii.

— Şi, mă rog, de ce azi mai degrabă ca ieri sau ca mâine? Ce ţi s-a întâmplat oare azi de te-au năpădit gânduri atât de negre?

— Rana asta, dragă d'Artagnan, a fost pentru mine un semn pe care mi l-a trimis cerul.

— Rana? Ei aş! Dar e aproape vindecată şi sunt sigur că nu rana asta te face acum să suferi mai mult.

— Dar care? întrebă Aramis roşind.

— Ai una la inimă, Aramis, una mai adâncă şi mai dureroasă, o rană pricinuită de o femeie.

Ochii lui Aramis scânteiară fără voie.

— Ah! spuse el, — căutând să-şi ascundă bătăile inimii sub o răceală prefăcută, — nici nu vorbi despre aşa ceva! Eu, să mă mai gândesc la lucruri dintr-astea! Să mă amărăsc din dragoste! *Vanitas vanitatum*! Crezi oare că mi-a sucit cineva capul şi cine? Vreo fluşturatică sau poate vreo fată în casă, căreia întâmplător i-aş fi făcut curte într-o garnizoană? Asta-i bună!

— Iartă-mă, dragă Aramis, dar credeam că-ţi ţinteşti privirile mai sus.

— Mai sus? Şi ce sunt eu ca să pot nutri asemenea dorinţi nesăbuite? Un biet muşchetar, ca vai de capul lui, nevoiaş şi, necunoscut, care urăşte înjosirile şi care nu-şi găseşte loc printre semenii lui?

— Aramis! Aramis! strigă d'Artagnan, aruncând asupra prietenului o căutătură de îndoială.

— Ţarina sunt şi mă întorc în ţărână. Viaţa e plină de umilinţe şi de dureri, urmă el, din ce în ce mai posomorât. Toate firele care o leagă de fericire se rup rând pe rând în mâna omului, mai ales firele de aur. Oh! scumpul meu d'Artagnan, — stărui Aramis cu un uşor tremur de amărăciune în glas, — ascultă-mă, dacă vei suferi vreodată, ascunde-ţi bine suferinţa. Tăcerea e cea din urmă bucurie a nenorociţilor; fereşte-te să-ţi ghicească, oricine ar fi, durerile; curioşii sug lacrimile noastre aşa cum muştele sug sângele unei căprioare rănite.

— Vai! dragul meu, — răspunse d'Artagnan, oftând la rândul lui din adânc, — tot ce spui acum e tocmai ce mi s-a întâmplat mie.

— Cum adică?

— Da, femeia pe care o iubeam, pe care o iubeam la nebunie, au răpit-o tâlhăreşte, nu ştiu unde se află, nu ştiu unde a fost dusă; poate e închisă, poate a şi murit.

— Dar dumneata te poţi măcar mângâia cu gândul că nu te-a părăsit de bunăvoie; că dacă nu primeşti veşti de la ea, e din pricină că n-o lasă să-ţi dea nici un semn de viaţă, pe câtă vreme...

— Pe câtă vreme? Hai, spune!

— Nimic, — murmură Aramis, — nimic.

— Prin urmare, părăseşti pentru totdeauna lumea, nimic nu te-ar mai întoarce, e o hotărâre de neclintit, aşa e?

— Da, pentru vecie. Azi eşti prietenul meu, mâine nu vei mai fi pentru mine decât o umbră sau poate chiar nu vei mai fi nimic. Cât despre lume, lumea nu-i decât un mormânt, un mare mormânt şi nimic altceva.

— Drace! grozav e de trist tot ce-mi îndrugi.

— Ce vrei, chemarea mea nu-mi dă pace! Mă smulge vrând-nevrând!

D'Artagnan zâmbi fără să răspundă. Aramis urmă:

— Şi totuşi, atâta vreme cât mai ţin încă de pământ, aş fi vrut să vorbesc despre dumneata, despre prietenii noştri.

— Şi eu, — adăugă d'Artagnan, — aş fi vrut să-ţi vorbesc chiar despre dumneata, dar te văd atât de înstrăinat de orice: de dragoste nu-ţi pasă, prietenii sunt nişte umbre, lumea-i un mormânt.

— Vai! O să le vezi toate astea singur, cu ochii dumitale!

— Atunci, hai nici să nu mai vorbim, — urmă d'Artagnan, — şi să dăm foc acestei scrisori care, fără îndoială, îţi vesteşte cine ştie ce nouă necredinţă a fetişcanei aceleia zvăpăiată sau a fetei din casă.

— Ce scrisoare? se repezi Aramis.

— O scrisoare care a sosit în lipsa dumitale şi pe care mi-au dat-o ca să ţi-o aduc.

— Dar de la cine e scrisoarea?

— Ei, de la vreo cameristă înlăcrimată, sau de la vreo femeiuşcă disperată, sau poate de la faţă din casă a doamnei de Chevreuse, care o fi fost nevoită să se întoarcă la Tours, cu stăpâna ei şi care, ca să se grozăvească, o fi luat un plic parfumat şi i-o fi pus pe deasupra un sigiliu cu coroană ducală.

— Ce tot îndrugi acolo?

— Poftim! Să vezi c-am pierdut-o, făcu şăgalnic d'Artagnan, părând că o caută. Din fericire, lumea e un mormânt, oamenii, va să zică şi femeile, sunt doar nişte umbre, iar de dragoste nici măcar nu vrei să auzi.

— Ah! d'Artagnan, d'Artagnan! — izbucni Aramis, — mor dacă nu mi-o dai!

— În sfârşit, iat-o! Şi d'Artagnan scoase scrisoarea din buzunar.

Dintr-o săritură, Aramis a fost lângă d'Artagnan; apucă scrisoarea şi o citi, sau mai bine-zis o sorbi din ochi; strălucea de fericire.

— Pare-mi-se, camerista are stil frumos, rosti tărăgănat d'Artagnan.

— Mulţumesc d'Artagnan, mulţumesc, striga Aramis ca nebun. A fost silită să se întoarcă la Tours, nu mi-e necredincioasă, mă iubeşte. Vino, prietene, vino să te sărut; fericirea mă înăbuşă!

Şi cei doi prieteni începură să dănţuiască în jurul cuviosului sfânt Ion Gură-de-Aur, călcând vitejeşte în picioare foile tezei risipite pe podele.

Tocmai atunci Bazin intra cu spanacul şi omleta.

— Afară, nenorocitule! se răsti Aramis aruncându-i tichia în obraz. Înapoi de unde ai venit cu zarzavaturile astea blestemate şi cu mâncarea asta scârboasa de ouă , cere un iepure împănat, un clapon gras, o pulpă de miel cu usturoi şi patru sticle cu vin vechi de Burgundia.

Bazin, care-şi privea stăpânul fără să înţeleagă ce se petrece, lăsă, plin de mâhnire, să alunece omleta în spanac şi spanacul pe pardoseală.

— Iată cea mai potrivită clipă să-ţi închini viaţa regelui regilor, — sfătui d'Artagnan. — dacă tot ţii să-i arăţi bunăvoinţă: *Non inutile desiderium în oblatione*.

— Du-te la dracu cu latineasca ta cu tot! Să bem, dragă d'Artagnan, să bem zdravăn! Să bem până n-om mai putea şi apucă-te de-mi povesteşte ce se mai aude pe-acolo.

Capitolul XXVII Soţia lui Athos

— Ne mai rămâne acum să aflăm veşti şi despre Athos, îi spuse d'Artagnan voiosului Aramis, după ce-i povesti ce se petrecuse în capitală de la plecarea lor şi după ce o masă gustoasă îi făcu să uite, pe unul de teză lui şi pe altul de oboseală.

— Crezi că i s-o fi întâmplat vreo nenorocire? întrebă Aramis. Athos are atâta sânge rece, e atât de viteaz şi mânuieşte cu atâta măiestrie spada!

— Da, fără îndoială şi nimeni nu-şi dă seama că mine cât e de cutezător şi de dibaci; dar îmi place mai mult să înfrunt cu spada mea lovituri de suliţe, decât de ciomege; mă tem să nu-l fi scărmănat pe Athos vreo şleahtă de servitori, căci slugile de felul lor lovesc cu sete şi nu sfârşesc cu una cu două. Iată de ce, îţi mărturisesc, aş vrea să plec cât mai curând.

— Te-aş însoţi bucuros, — spuse Aramis, — cu toate că nu prea mă simt în stare să călăresc. Ieri am încercat pe pielea mea cureluşele pe care le vezi atârnate colo şi de durere a trebuit să încetez cu soiul ăsta de pocăinţă.

— Păi, dragul meu prieten, nici nu s-a pomenit ca cineva să se vindece de gloanţe cu ajutorul gârbaciului: dar erai bolnav şi boala sminteşte creierul, aşa că te iert.

— Şi când pleci?

— Când o miji de ziuă; odihneşte-te cât mai bine la noapte şi mâine dacă poţi, pornim împreună.

— Atunci pe mâine, — îi spuse Aramis, — căci de fier dac-ai fi şi tot ai nevoie de odihnă.

A doua zi când d'Artagnan intră la Aramis în odaie îl găsi stând la fereastră.

— La ce te uiţi aşa? îl întrebă d'Artagnan.

— Pe legea mea, mă minunez de cei trei căi ca din poveşti, pe care-i ţin grăjdarii de dârlogi; ce desfătare de prinţ, să călăreşti asemenea năzdrăvani!

— Uite, dragul meu Aramis şi dumneata îţi poţi îngădui desfătarea asta, căci unul din cei trei căi e al dumitale.

— Nu mai spune! Şi care?

— Acela pe care o să ţi-l alegi, căci mie mi-e totuna.

— Şi pătura minunată de pe cal e tot a mea?

— Fireşte.

— Îţi arde de glumă, d'Artagnan?

— De când vorbeşti franţuzeşte, nu mai glumesc.

— Şi tot ai mei sunt şi coburii aceia auriţi, valtrapul de catifea şi şaua cu scări de argint?

— De bună seamă ai dumitale, după cum calul care nechează e al meu şi celălalt care se tot frământa e al lui Athos.

— Ai naibii cai, frumoşi mai sunt!

— Sunt încântat că-ţi plac.

— Şi cine ţi i-a dăruit? Regele?

— În nici un caz cardinalul: dar ce-ţi pasă de unde vin; gândeşte-te numai că unul din cei trei e al dumitale.

— Îl iau pe cel pe care-l ţine argatul roşcovan.

— S-a făcut!

— Slavă ţie, Doamne! — se bucura Aramis, — uite că mi-a trecut orice urmă de durere: l-aş încăleca şi cu treizeci de gloanţe în mădulare. Ah, pe sufletul meu, ce scări frumoase! Hei, Bazin, ia poftim încoa! Iute!

Bazin se ivi în pragul uşii, sanchiu şi amorţit.

— Lustruieşte-mi sabia, îndreaptă-mi pălăria, perie-mi pelerina şi încarcă-mi pistoalele! înşiră Aramis.

— Poruncă din urmă e de prisos, — îl opri d'Artagnan, căci în coburii şeii pistoalele-s gata încărcate.

Bazin oftă.

— Linişteşte-te, cumetre Bazin — îl sfătui d'Artagnan, — împărăţia cerurilor se câştiga în fel şi chip.

— Stăpânul mai că ajunsese un teolog de seamă, — se tângui Bazin, cu ochii în lacrimi — ar fi ajuns într-o zi episcop şi poate chiar cardinal.

— Haide, sărmanul meu Bazin, haide, ia gândeşte-te puţin: ce zor să fii slujitor al bisericii? Nu eşti ferit nici măcar de război; vezi bine că şi cardinalul se duce să lupte cu coiful pe cap şi cu baltagul în mână; dar despre domnul de Nogaret de la Valette ce zici? Şi el e cardinal, şi, întreabă-l pe valetul lui de câte ori i-a oblojit rănile.

— Vai, domnule, ştiu şi eu, — oftă Bazin, azi toate merg anapoda în lume!

În vremea asta, cei doi tineri şi sărmanul valet coborâseră în curte.

— Ţine-mi scara, Bazin, porunci Aramis.

Şi Aramis se avânta în şa cu eleganţa şi sprinteneala lui obişnuită, dar după câteva răsuceli şi câteva salturi ale

mândrului animal, călăreţul simţi nişte dureri atât de nesuferite, încât păli şi se clătină în şa. D'Artagnan, care de teamă să nu i se întâmple ceva fusese toată vremea cu ochii pe el, se repezi, îl prinse în braţe şi-l duse în cameră.

— Lasă, dragă Aramis, vezi de te îngrijeşte, — îl sfătui el, — voi pleca singur în căutarea lui Athos.

— Eşti un om de fier, îi spuse Aramis.

— Nu, sunt norocos, atâta tot; dar ia spune cum o să-ţi petreci timpul până mă întorc? Ai încheiat-o cu tălmăcirile despre degete şi binecuvântări, ce zici?

Aramis zâmbi.

— Voi face versuri, spuse el.

— Ştiu, versuri la fel de parfumate ca răvaşul cameristei doamnei de Chevreuse. Învaţă-l şi pe Bazin meşteşugul versificaţiei, asta o să-l mai mângâie. În ceea ce priveşte calul încalecă-l în fiecare zi câte puţin, ca să-ţi mai vii în fire.

— Oh! despre asta fii Liniştit, — îl încredinţa Aramis, — când te vei întoarce, voi fi gata să te urmez.

Îşi luară rămas bun unul de la altul şi zece minute mai târziu după ce-şi dăduse prietenul în grija lui Bazin şi a hangiţei, d'Artagnan gonea spre Amiens.

În ce stare îl va găsi pe Athos, ba chiar mai mult, îl va mai găsi oare?

Îl părăsise în grea cumpănă şi se putea chiar să fi murit. Gândul acesta care-i întuneca fruntea, îi smulse fără să vrea suspine şi-l făcu să sloboadă în şoaptă câteva înjurături de răzbunare. Din toţi prietenii, Athos era cei mai în vârstă, s-ar fi zis deci, cei mai puţin apropiat de gusturile şi înclinările lui.

Totuşi d'Artagnan avea pentru acest gentilom o deosebită preţuire. Ţinuta nobilă şi distinsă a lui Athos, acele străfulgerări de măreţie care scăpau când şi când din umbră în care rămânea de bunăvoie, nezdruncinata lui linişte, pe care nimic nu izbutea s-o tulbure şi care făcea din el cel mai plăcut tovarăş din lume, veselia silită şi muşcătoare, acea cutezanţă pe care ai fi luat-o drept oarbă, dacă n-ar fi fost urmarea celui mai neasemuit sânge rece, toate aceste însuşiri stârneau mai mult decât stimă, mai mult decât prietenia, ele stârneau admiraţia lui d'Artagnan.

Într-adevăr, chiar alături de domnul de Tréville, elegantul şi nobilul curtean, Athos, în zilele lui de voie bună putea înfrunta cu cinste comparaţia; era de statură mijlocie, dar cu o talie atât

de zveltă şi de bine făcută, încât în luptele cu Porthos doborâse de mai multe ori pe uriaşul a cărui putere făcuse vâlva printre muşchetari; capul lui cu ochii pătrunzători, cu nasul drept, cu bărbia asemeni bărbiei lui Brutus, avea mereu ca un uşor freamăt de măreţie şi de farmec; mâinile, pe care nu le îngrijea deloc, îl scoteau din fire pe Aramis care, în schimb şi le corcolea pe ale lui, cu nesfârşite alifii de migdale şi cu uleiuri parfumate: glasul îi era răspicat şi melodios totodată; apoi, ceea ce se desprindea pe nesimţite din Athos, care, totdeauna modest, stătea în umbră, era acea ştiinţă a purtării în lume şi a obiceiurilor celei mai strălucite societăţi, acele deprinderi nobile ce străbăteau de la sine şi cele mai neînsemnate mişcări ale lui.

Dacă era vorba de un ospăţ. Athos ştia să-l întocmească mai bine ca orice om de lume, aşezând pe fiecare comesean la locul său după rangul pe care i-l hărăziseră strămoşii sau pe care şi-l câştigase singur; de era vorba despre ştiinţa heraldică, Athos cunoştea pe degete familiile nobile ale regatului, spiţa neamului lor, rudeniile, blazoanele şi obârşia acestor blazoane. Eticheta n-avea tainiţe care să-i fi rămas străine; ştia drepturile marilor proprietari, cunoştea în amănunt vânătoarea şi mai ales vânătoarea cu şoimi şi într-o zi, discutând despre această preţioasă artă, îl uimise pe regele Ludovic al XIII-lea care se bucura totuşi de mare faimă.

Ca toţi nobilii de vază ai acelor vremuri, călărea şi încrucişa spada în chip desăvârşit. Mai mult: creşterea ce o primise nu lăsase la o parte nici chiar studiile scolastice, atât de rare la gentilomi pe vremea aceea, încât surâdea când Aramis arunca frânturi latineşti şi când Porthos se făcea că le înţelege; spre uimirea prietenilor, i se întâmplase chiar în două sau trei rânduri, când Aramis scăpase o greşeală de gramatică, să pună el verbul la timpul cuvenit sau substantivul la cazul corespunzător; pe lângă toate acestea, Athos era pildă de cinste într-un veac în care războinicii cădeau atât de uşor la învoială cu credinţa şi conştiinţa cu amanţii cu purtarea riguroasă din zilele noastre, iar săracii cu cea de a şaptea poruncă a lui dumnezeu. Era, aşadar, un bărbat cu totul neobişnuit, acest Athos.

Totuşi, această fire atât de deosebită, această făptură atât de armonioasă, acest aluat atât de ales se întorcea nesimţite spre viaţa materială, aşa cum bătrânii se îndreaptă spre un coborâş trupesc şi moral. În orele lui de însingurare şi aceste ore

se iveau adesea, Athos stingea tot ce era luminos în fiinţa lui şi nimbul acela strălucii pierea ca într-o noapte adâncă.

Odată semizeul doborât, nu mai rămânea decât un biet om cu capul plecat, cu ochii rătăciţi, cu vorba greoaie şi împleticită, Athos se uita ceasuri întregi fie la sticla şi paharul dinaintea lui, fie la Grimaud, care, obişnuit să-l înţeleagă prin semne, citea în privirea lipsită de vlagă a stăpânului până şi cea mai mică dorinţă pe care i-o aducea numaidecât la îndeplinire. Dacă din întâmplare cei patru prieteni se întâlneau în asemenea clipe, o vorbă bâiguita după mari strădanii era toată partea lui Athos la convorbire, în schimb, dădea pe gât singur cât patru laolaltă, dar fără să se bage de seamă decât după încruntarea tot mai vârtoasa a sprâncenelor şi după întristarea tot mai adâncă a sufletului.

D'Artagnan, al cărui duh scormonitor şi tăios îl cunoaştem, cu toate că ar fi dorit să prindă ceva din taina prietenului, nu izbutise să desluşească pricina acelei lâncezeli, nici împrejurările care o stârneau. Athos nu primea niciodată scrisori; el nu făcea nici un pas pe care să nu-l fi ştiut toţi prietenii lui.

Nu se putea spune că mâhnirea i se isca pe urma vinului, căci, dimpotrivă, el bea tocmai ca să lupte cu starea sufletească pe care leacul, după cum am mai spus, o întuneca şi mai cumplit. Năvala copleşitoare a gândurilor negre nu putea fi pusă nici pe seama jocului, căci, spre deosebire de Porthos care cânta sau înjura după cum norocul îi surâdea sau ba, Athos se arăta la fel de nepăsător, fie că era în pierdere sau în câştig. Fusese văzut într-o seară la cercul muşchetarilor câştigând o mie de pistoli şi după aceea dând îndărăt până şi centironul de gală brodat cu fir de aur; câştigase apoi tot ce pierduse şi pe deasupra o sută de ludovici; toate acestea fără că frumoasele lui sprâncene negre să i se fi clintit, fără ca mâinile lui să-şi fi pierdut culoarea lor sidefie şi fără că vorbă lui, care în seara aceea era plăcută, să fi încetat o singură clipă a fi la fel de molcomă şi de melodioasă.

De asemenea, căutătura-i mohorâta n-avea nici o legătură cu toanele văzduhului, aşa cum se întâmpla la vecinii noştri, englezii, căci restriştea lui era de obicei mai amarnică în pragul zilelor frumoase ale anului; iunie şi iulie erau lunile cele mai îngrozitoare pentru Athos.

Prezentul nu-i pricinuia nici o mâhnire, iar când i se vorbea de viitor ridica din umeri; taina lui era deci în trecut, uşa cum de altfel i se şoptise la ureche lui d'Artagnan.

Acest văl misterios ce acoperea întreaga sa fiinţă, atrăgea şi mai mult privirile către omul ai cărui ochi şi a cărui gură nu destăinuiseră niciodată nimic, nici în toiul celei mai crunte beţii, oricât de meşteşugite ar fi fost iscodirile.

— Cine ştie, — îşi zicea d'Artagnan, — poate că bietul Athos nici nu mai trăieşte şi dacă a murit, e din vina mea, căci eu l-am târât în toată încurcătura asta de care n-avea habar cum a început, de care n-o să aibă habar cum s-a sfârşit şi de pe urma căreia n-ar fi tras nici un folos.

— Şi unde mai puneţi, domnule — adăugă Planchet, — că-i datoram poate viaţa. Ţineţi minte cum a strigat: ,,Fugi, d'Artagnan! M-au prins". Şi după ce a descărcat amândouă pistoalele, ce mai zgomot asurzitor făcea cu spada lui! Ai fi zis că se bat douăzeci de inşi, sau mai degrabă, douăzeci de draci turbaţi!

Întărâtat de aceste cuvinte. d'Artagnan îşi îndemnă calul, care neavând nevoie de nici un îndemn, îşi ducea ca vântul călăreţul din spinare. Pe la unsprezece dimineaţa, se întrezărea Amiens-ul; la unsprezece şi jumătate, se aflau în poarta hanului blestemat. Deseori d'Artagnan cugetase la una din acele răzbunări grozave împotriva vicleanului hangiu, răzbunări care îţi ung sufletul numai când te gândeşti la ele. Intră deci în han, cu pălăria lăsată peste ochi, cu mâna stângă pe mânerul spadei şi cu dreapta plesnind din biciuşcă.

— Mă mai cunoşti? îl întrebă pe hangiul care-i ieşise înainte, ca să-l salute.

— N-am această cinste, înălţimea voastră, răspunse hangiul, holbându-şi ochii în faţa uluitoarei străluciri a noului sosit.

— Ah, nu mă cunoşti?

— Nu, înălţime.

— Aşa? Lasă că după două-trei vorbe, o să-ţi aduci aminte. Ce-ai făcut cu gentilomul acela pe care, cu vreo cincisprezece zile în urmă, ai avut îndrăzneala să-l învinovăţeşti că umblă cu bani măsluiţi?

Hangiul păli, căci d'Artagnan se înfipsese crâncen în faţa lui şi Planchet urma pilda stăpânului.

— Vai, înălţime, nici nu mai pomeniţi de el, se tângui hangiul, cu glas plângăreţ. Dumnezeule, că scump mi-am mai plătit greşeala! Ah, sărăcuţul de mine!

— Eu te întreb: ce s-a făcut gentilomul?

— Rogu-vă ascultaţi-mă, înălţime, fiţi îndurător. Pentru Dumnezeu, luaţi loc, vă rog!

Mut de mânie şi de îngrijorare. d'Artagnan se aşeză crunt ca un judecător. Planchet se rezemă cu fudul de jilţul lui.

— Iată cum s-a întâmplat, Înălţimea voastră, — începu hangiul, tremurând din toate mădularele, — căci acum vă recunosc; sunteţi acel de a plecat când m-am luat la gâlceava ca un prost cu gentilomul de care vorbiţi.

— Da, eu sunt; vezi dar că nu te poţi aştepta la mărinimie, dacă nu spui tot adevărul.

— Ascultaţi-mă, vă rog şi o să ştiţi tot.

— Te ascult.

— Autorităţile ne dăduseră de ştire, cum că un vestit măsluitor de bani va sosi la han, împreună cu mai mulţi tovarăşi de ai lui, îmbrăcaţi toţi ca ostaşi din gardă şi ca muşchetari. Caii, valeţii, chipurile dumneavoastră; toate îmi fuseseră descrise de cu vreme.

— Pe urmă, pe urmă? întrebă d'Artagnan, care bănuia de unde veneau semnalmentele atât de grijuliu date.

— Potrivit ordinelor autorităţii, care mi-a mai trimis şi un ajutor de şase oameni, am luat măsurile, chibzuite de mine drept grabnice, ca să pot pune mâna pe aşa-zişii măsluitori.

— Iarăşi ? se răsti d'Artangnan pe care cuvântul "măsluitor" îl scotea din sărite.

— Iertaţi-mă, înălţime, că dau zor cu ce nu trebuie, dar tocmai cu asta mă dezvinovăţesc şi eu. Autoritatea mă băgase în sperieţi şi ştiţi doar că un hangiu nu se poate pune rău cu autoritatea.

— Încă o dată; unde e gentilomul? Ce s-a întâmplat cu el? A murit? Trăieşte?

— Răbdare, Înălţime, iacă spun şi asta. S-a întâmplat aşadar ce ştiţi şi plecarea dumneavoastră pripită, — adăugă hangiul cu o umbră de ironie ce nu-i scăpă lui d'Artagnan, — părea că încuviinţează sfârşitul. Prietenul dumneavoastră, gentilomul, s-a apărat cu tot focul. Valetul lui, care din păcate se

încăierase pe nepusă masă cu oamenii autorităţii, îmbrăcaţi în rândaşi...

— Ah, mişelule — izbucni d'Artagnan, — va să zică eraţi cu toţii în cârdăşie, nu ştiu ce mă ţine să nu vă fac praf pe toţi!

— Vai! nu, înălţime, nu era nici o cârdăşie, o să vedeţi numaidecât. Domnul, prietenul dumneavoastră (iertaţi-mă că nu-i spun pe cinstitul său nume, pe care trebuie să-l aibă, dar dacă nu ştim cum îl cheamă), domnul, prietenul dumneavoastră, zic, după ce a scos doi oameni din luptă, cu două focuri de pistol, a început să dea îndărăt, tot apărându-se cu spada cu care a mai sfârtecat încă pe unul din ai mei, iar pe mine m-a plesnit cu latul, de-am văzut stele verzi.

— Călăule, isprăveşte odată! îi porunci d'Artagnan. Spune-mi ce e cu Athos?

— Tot dând îndărăt, cum am mai spus înălţimii voastre, a nimerit cu spinarea în scara pivniţei şi cum uşa era deschisă, a scos cheia şi s-a încuiat înăuntru. Ştiau cu toţii că n-are cum fugi de acolo şi l-au lăsat în plata Domnului.

— Se înţelege, — adăugă d'Artagnan, — nu voiaţi cu tot dinadinsul să-l omorâţi, voiaţi doar să-l ţineţi ferecat.

— Doamne sfinte! Să-l ferecăm noi, înălţime? Dar vă jur, s-a ferecat el singur înăuntru. Din capul locului făcuse treabă bunicică: unul omorât pe loc şi alţi doi grav răniţi. Pe mort şi pe amândoi răniţii i-au ridicat camarazii lor şi n-am mai auzit pomenindu-se nimic nici de unii, nici de ceilalţi. Eu, îndată ce mi-am venit în fire, m-am dus glonţ la domnul guvernator, ca să-i istorisesc tot ce mi se întâmplase şi să-l întreb ce măsuri să iau cu ostaticul. Dar domnul guvernator s-a holbat la mine, parc-ar fi căzut din cer; mi-a spus că n-are habar de tot ce îndrug, că ordinele primite nu porniseră de la el şi că dacă mă-mpinge păcatul să scap cuiva că are vreun amestec în tot tărăboiul ăsta, atunci pune să mă spânzure. Pare-mi-se, domnule, că mă înşelasem, că arestasem pe unul în locul altuia, iar cel pe care ar fi trebuit să-l înhaţe, dăduse bir cu fugiţii.

— Şi Athos? se răsti d'Artagnan, a cărui nerăbdare creştea la gândul că numita autoritate lăsase baltă lucrurile. Ce s-a întâmplat cu Athos?

— Grăbit să-mi îndrept greşeala faţă de ostatic, — urmă hangiul, m-am dus la pivniţă ca să-i dau drumul. Vai, domnule, înăuntru nu mai era un om, era dracul în carne şi oase. Când m-

a auzit că vreau să-l las slobod, mi-a răspuns că asta-i capcană şi că înainte de a ieşi, vrea să-şi pună condiţiile lui. I-am vorbit cu toată umilinţa, căci îmi dădeam seama de neghiobia ce-o făcusem, ridicând mâna asupra unui muşchetar al maiestăţii sale şi l-am încredinţat că sunt gata să mă supun la tot ce va cere.

— Întâi şi-ntâi, mi-a spus, vreau să mi se dea valetul cu toate armele lui.

Ne-am grăbit să-i dăm ascultare; căci, mă înţelegeţi, domnule, eram gata să facem tot ce ar fi dorit prietenul dumneavoastră. Domnul Grimaud (el şi-a spus numele deşi e cam zgârcit la vorbă), domnul Grimaud a fost deci coborât în pivniţă, aşa rănit cum era; şi cum s-au văzut împreună, stăpânul lui a ferecat la loc uşa şi ne-a poruncit să rămânem la noi în dugheană.

— Dar, în sfârşit, unde e acum? Unde e Athos? răcni d'Artagnan.

— În pivniţă, domnule.

— Cum, nenorocitule, îl ţii de atunci în pivniţă?

— Vai de capul meu, nu, domnule. Noi să-l ţinem în pivniţă! Se vede că nu ştiţi ce face în pivniţă? Vai, dac-aţi putea să-l faceţi să iasă de acolo, v-aş fi recunoscător toată viaţa, v-aş aduce osanale ca unui sfânt.

— Zici că e în pivniţă? O să-l găsesc acolo?

— Fără îndoială, domnule, i-a intrat în cap să nu mai iasă din pivniţă. În fiecare zi îi dăm prin ferestruică pâine în vârful unei furci şi de câte ori cere, îi mai dăm şi carne; dar, vai de noi, nu pâinea şi carnea o stinge mai grozav. Am încercat odată să cobor la el cu doi oameni de-ai mei, dar s-a mâniat cumplit. Am auzit cum îşi încărca pistoalele şi cum valetul îi încărca flinta. Când i-am întrebat ce aveau de gând să facă, gentilomul mi-a răspuns că puteau trage patruzeci de focuri, el şi valetul lui şi că le vor da gata pe toate, dar nu va îngădui nici unuia din noi să pună piciorul în pivniţă. Atunci, domnule, m-am dus să mă plâng guvernatorului, care mi-a răspuns că tot ce păţesc e pe bună dreptate şi că asta o să mă înveţe minte să mai hulesc cinstitele feţe care-mi cer găzduire.

— Aşa că de atunci?... întrebă d'Artagnan pufnind în râs de mutra amărâta a hangiului.

— Aşa că de atunci, domnule, —, urmă acesta, — să nu dea Dumnezeu nimănui viaţa care o ducem noi aici; căci, domnule, trebuie să ştiţi că toate merindele noastre sunt în pivniţă; acolo ne ţinem vinişorul în sticle şi-n butoaie, acolo ne ţinem berea, untdelemnul şi d-ale băcăniei, slănina şi cârnaţii; şi cum nu e chip să coborâm în pivniţă, suntem siliţi să nu dăm călătorilor care trag la noi nici mâncare, nici băutură, aşa că pe zi ce trece hanul nostru se duce de râpă, încă o săptămână cu prietenul dumneavoastră în pivniţă şi ajungem la sapă de lemn.

— Aşa ţi-ar trebui, nemernicule. Nu se vedea de la o poştă după mutra noastră că eram oameni de omenie şi nu măsluitori? Hai, spune!

— Da, domnule, da, aşa e, recunoscu hangiul. Dar ia ascultaţi acum, ascultaţi cum îşi iese iar din sărite.

— Trebuie să-l fi supărat cineva, îşi dădu părerea d'Artagnan.

— Dar nici noi n-avem încotro, — lămuri hangiul, — ne-au picat chiar acum doi gentilomi englezi.

— Ei şi?

— Ei şi! Ştiţi şi dumneavoastră că englezilor le place vinul bun; ba au cerut să le dăm din cel mai bun. Soţia mea l-o fi rugat pe domnul Athos s-o lase să intre în pivniţă ca să îndestuleze oaspeţii şi el s-o fi împotrivit ca de obicei. Ah! Dumnezeule! Auziţi? Iadul pe pământ, nu alta.

Auzind într-adevăr gălăgie mare venind dinspre pivniţă, d'Artagnan se ridică şi, împreună cu hangiul care o luase înainte frângându-şi de zor mâinile şi cu Planchet, care-l urma ţinându-şi flinta gata încărcată, se apropie de locul cu pricina.

Cei doi gentilomi vedeau negru înaintea ochilor. Făcuseră drum lung şi mureau de foame şi de sete.

— Tiranie nemaipomenită! pălăvrăgeau ei în grai francez curat, deşi cu accent străin. Un scăpat din balamuc să nu dea voia unor oameni cumsecade să-şi folosească vinul! Uite, o să spargem uşa şi dacă face pe turbatul, atunci îl omorâm.

— Mai domol, domnilor, mai domol! — se amestecă d'Artagnan scoţându-şi pistoalele de la brâu, — nu veţi omorî pe nimeni.

— Lasă, lasă, se auzea după uşă glasul liniştit al lui Athos. Numai să poftească încoace domnii mâncători de copii, că pe urmă vedem noi.

Oricât păreau ei de cutezători, cei doi gentilomi englezi se priviră şovăind; s-ar fi zis că înăuntrul pivniţei sălăşluiau unul din acei căpcăuni înfometaţi, înfricoşători eroi ai basmelor populare, în al căror bârlog nimeni nu putea pătrunde fără a ispăşi.

Urmară câteva clipe de tăcere: apoi, cum englezilor le era ruşine să dea îndărăt, cel mai colţos dintre ei coborî cele cinci sau şase trepte ale scării şi lovi cu piciorul în uşă, parcă ar fi vrut să dărâme un zid.

— Planchet, — îi spuse d'Artagnan încărcându-şi pistoalele, — îl iau în primire pe cel de sus, ai tu grijă de cel de jos. Ah, domnilor, se vede că vă arde de scărmăneală! Bine! Lasă că o să vă săturaţi!

— Dumnezeule, — răsună glasul adânc al lui Athos, — mi se pare că-l aud pe d'Artagnan.

— Eu sunt, — răspunse d'Artagnan, ridicându-şi şi el vocea, — eu, prietene, în carne şi oase.

— Atunci e bine, — se bucură Athos, — le venim noi de hac acestor spărgători de uşi!

Gentilomii îşi scoseseră spadele, dar erau prinşi între două focuri; mai şovăiră o clipă, apoi, ca şi întâia dată, trufia învingând, o a doua lovitură de picior făcu să trosnească uşa, de sus până jos.

— La o parte, d'Artagnan, la o parte, — strigă Athos, — dă-te la o parte că trag.

— Domnilor! — începu d'Artagnan, care nu-şi pierdea niciodată cumpătul, — domnilor, gândiţi-vă la ce faceţi! Răbdare, Athos. Vă băgaţi într-o dandana fără rost şi veţi fi ciuruiţi de gloanţe. Valetul meu şi cu mine o să vă împroşcăm prin trei ţevi şi la fel o să vă vină şi din pivniţă; apoi mai avem şi spadele pe care, vă spun eu, prietenul meu şi cu mine le învârtim destul de binişor. Lăsaţi pe mine că rânduiesc eu şi treburile dumneavoastră şi ale mele. O să vi se aducă îndată de băut; pe cuvântul meu de cinste.

— Dacă o mai fi rămas ceva, bodogăni Athos, batjocoritor.

Hangiul simţi trecându-i de-a lungul şirii spinării un fior de gheaţă.

— Cum, dacă a mai rămas! bâigui el.

— La naiba! Trebuie să fi rămas, — urmă d'Artagnan, — fii fără grijă, doar nu era să bea ei doi toată pivniţa. Domnilor, puneţi-vă spada în teacă.

— Atunci pune-ţi şi dumneata îndărăt pistoalele la brâu.

— Bucuros.

D'Artagnan dădu pildă. Apoi, întorcându-se spre Planchet îi făcu semn să-şi descarce flinta.

Englezii, potoliţi, îşi puseră bombănind spadele în teacă. Dar când li se istorisi în ce fel fusese închis Athos, dădură şi ei vină pe hangiu, căci de felul lor erau gentilomi.

— Acum, domnilor, — îi sfătui d'Artagnan, — duceţi-vă la dumneavoastră în cameră şi mă pun chezaş că în zece minute vi se va aduce tot ce doriţi.

Englezii salutară şi ieşiră.

— Sunt singur, dragă Athos, fii bun şi deschide-mi uşa, se rugă d'Artagnan.

— Îndată, răspunse Athos.

Se auzi atunci zgomotul asurzitor al mormanului de loazbe şi de grinzi ce pârâiau şi se rostogoleau — erau întăriturile pe care asediatul le dărâma el singur.

Câteva clipe mai târziu, prin uşa ce se dădea în lături, se ivi faţa gălbejită a lui Athos care, furişându-şi privirea, iscodea împrejurimile.

D'Artangnan se repezi de gâtul lui şi-l sărută din toată inima: vrând să-l scoată afară din lăcaşul mucezit, băgă de seamă că Athos se clătina.

— Eşti rănit? întrebă el.

— Eu? De loc, dar sunt beat-turtă şi află că nimeni pe lume nu şi-a dat atâta osteneală ca mine pentru aşa ceva. Pe Dumnezeul meu, hangiule, numai eu am dat pe duşcă cel puţin o sută cincizeci de sticle.

— Vai de capul meu! — se văicări hangiul — dacă valetul a băut numai pe jumătate din cât a băut stăpânul, atunci m-au lăsat sărac lipit.

— Grimaud e valet de casă mare şi nu s-ar încumeta să bea din ce beau eu; el a băut numai din cel vărsat: ia ascultaţi, mi se pare că a uitat să pună cepul butoiului la loc; aşa-i că curge?

D'Artagnan izbucni în hohote de râs în vreme ce fiorul rece al hangiului se schimbă în fierbinţeală.

La rândul lui, Grimaud apăru şi el în spatele stăpânului, cu flinta pe umăr şi bâţâind din cap ca satirii beţi din pânzele lui Rubens. Era stropit de sus până jos în faţă şi spate cu o licoare

unsuroasă, pe care hangiul o recunoscu a fi cel mai bun untdelemn de măsline pe care-l avea.

Alaiul străbătu sala cea mare şi se îndrepta spre cea mai frumoasă încăpere din han, pe care d'Artagnan pusese stăpânire cu de la sine învoire.

În vremea aceasta, hangiul şi soţia lui, fiecare cu câte o lampă în mână, se repeziră spre pivniţa unde nu putuseră pătrunde atâta amar de vreme şi unde-i aştepta o privelişte înspăimântătoare.

Dincolo de întăriturile alcătuite din loazbe ,din scânduri şi poloboace goale, bulucite după toate regulile artei strategice şi în care Athos făcuse o spărtură ca să poată ieşi, se vedeau ici-colo plutind în băltoace de untdelemn şi de vin, ciolanele şuncilor înfulecate, în vreme ce un morman de sticle sparte astupa ungherul din stânga pivniţei, iar un butoi cu canaua deschisă îşi pierdea ultimele lui picături de sânge. După cum a spus şi poetul vremilor de demult, pustiul şi moartea domneau acolo în voie, ca pe un întins câmp de bătălie.

Din cincizeci de cârnaţi atârnaţi de grinzi, mai rămăseseră doar zece.

Şi deodată, prin bolta pivniţei se auziră străbătând urletele de jale ale hangiului şi ale neveste-şi; până şi d'Artagnan se simţi mişcat. Cât priveşte pe Athos, nici nu-şi întoarse măcar capul. Adâncei dureri îi urmă însă minia cumplită. Înşfăcând o frigare, hangiul scos din minţi se năpusti în camera unde se aflau cei doi prieteni.

— Adu-ne vin! porunci Athos, zărindu-l în prag.

— Vin! — răcni hangiul, ca nebun, — vin! Dar mi-aţi băut vin de peste o sută de galbeni; -sunt sărac lipit pământului, pierdut, zdrobit!

— Oare! — făcu Athos. — păi nouă ne era mereu sete.

— Dacă v-aţi fi mulţumit măcar să beţi, dar aţi făcui ţăndări toate sticlele.

— M-aţi împins peste o grămadă care a venit de-a dura. E vina voastră.

— Mi s-a dus tot untdelemnul!

— Untdelemnul e un balsam minunat pentru răni şi bietul Grimaud trebuia şi el să se oblojească pe unde l-aţi lovit.

— Toţi cârnaţii mei roşi!

— Sunt o groază de şobolani în pivniţă.

— O să mi le plătiţi toate, se repezi hangiul deznădăjduit.

— Nemernic afurisit ce eşti! răcni şi Athos, sculându-se de pe scaun, dar căzând repede la loc, n-ar fi putut face sforţare mai mare. D'Artagnan îi veni în ajutor, ridicându-şi ameninţător biciuşca.

Hangiul dădu un pas îndărăt şi izbucni în lacrimi.

— Să-ţi fie de învăţătură; altădată să te porţi mai omeneşte cu oaspeţii trimişi de Dumnezeu! îl sfătui d'Artagnan.

— De Dumnezeu! Spuneţi mai bine de Dracul!

— Ascultă, scumpule, — urmă d'Artagnan, — dacă o să ne mai spargi multă vreme urechile, să ştii că ne închidem toţi patru în pivniţă şi atunci o să vedem noi dacă stricăciunile sunt chiar aşa de mari cum spui.

— Înduraţi-vă, domnilor, — se văicări hangiul, — e vina mea, iată, mărturisesc. Dar nu mă năpăstuiţi. Sunteţi nobili mari, iar eu un pârlit de hangiu. Fie-vă milă de mine!

— Ei, dacă vorbeşti aşa, parcă văd că mi se sfâşie inima şi că lacrimile încep să-mi curgă cum curgea şi vinul din poloboacele tale. Dracul nu-i atât de negru pe cât pare. Haide, vino încoace, să stăm de vorbă.

Hangiul se apropie cu teamă.

— Vino îţi spun, nu-ţi fie frică, îi porunci Athos. Atunci, când am vrut să-ţi plătesc, mi-am pus pe masă punga cu bani.

— Da, înălţimea voastră.

— În pungă erau şaizeci de galbeni; unde-i punga?

— E depusă la grefă, înălţime: mi se spusese că nu erau bani buni.

— Cere punga mea îndărăt şi păstrează-ţi banii.

— Dar înălţimea voastră ştie că grefa nu mai dă drumul la un lucru pe care a pus odată mâna; dacă n-ar fi fost bani buni, tot ar mai fi fost nădejde, dar, din păcate, erau din cei buni.

— Înţelege-te cu grefa, cumetre, asta nu mă priveşte, mai ales că nu mai am para chioară.

— Ia staţi, — se amestecă d'Artagnan, — unde-i calul pe care-l avea Athos?

— În grajd.

— Cam cât face?

— Cel mult cincizeci de pistoli.

— Ba face optzeci, ia-l şi să sfârşim odată.

— Ce e? îmi vinzi calul, — se miră Athos, — îl vinzi pe Baiazid al meu? Şi eu pe ce să călăresc când voi porni la război? Pe Grimaud?

— Ţi-am adus alt cal, îi spuse d'Artagnan.

— Altul?

— Şi nemaivăzut de frumos! adăugă hangiul.

— Atunci, dacă mai e altul mai tânăr şi mai frumos, ia-ţi hodorogul şi adu-ne de băut.

— Din care vin? întrebă hangiul, liniştit dintr-o dată.

— Din acela care e în fund, lângă şipci; au mai rămas vreo douăzeci şi cinci de sticle, celelalte s-au spart când m-am rostogolit. Adu-ne şase.

"Omul ăsta-i un butoi fără fund, îşi spuse hangiul, în sinea lui; dacă mai rămâne încă cincisprezece zile aici şi dacă plăteşte tot ce o bea, îmi pun din nou treburile pe roate."

— Şi nu uita, — urmă d'Artagnan, — să duci patru sticle din acelaşi vin celor doi nobili englezi.

— Acum până ne-o aduce vinul, istoriseşte-mi, d'Artagnan, ce s-a întâmplat cu ceillaţi, dă-i drumul !

D'Artagnan începu să-i spună cum îl găsise pe Porthos în pat cu piciorul scrintit şi pe Aramis la masă între doi teologi. Pe când sfârşea de povestit, hangiul intră cu sticlele cerute şi cu o şuncă rămasă, din fericire, afară din pivniţă.

— Bine, — spuse Athos, umplând paharele amândurora — asta e prin urmare cu Porthos şi Aramis, dar cu dumneata, prietene, ce e? Ce s-a întâmplat cu dumneata? Ai o mutră de înmormântare.

— Cred şi eu, — răspunse d'Artagnan, — dintre noi toţi eu sunt cel mai nenorocit.

— Tu, nenorocit? se miră Athos. Şi pentru ce eşti nenorocit? Haide, spune-mi.

— Mai târziu, murmură d'Artagnan.

— Mai târziu! Şi de ce mai târziu? Fiindcă mă crezi beat, d'Artagnan? Ţine bine minte ce-ţi spun: niciodată eu nu-s aşa de limpede la minte că la beţie. Vorbeşte: sunt numai urechi.

D'Artagnan îi povesti păţania lui cu doamna Bonacieux.

Athos ascultă fără să clipească; şi, la sfârşit, rosti răspicat:

— Deşertăciuni toate, m-auzi? Deşertăciuni!

Era o vorbă a lui Athos.

— Spui mereu deşertăciuni, dragul meu Athos! — îi răspunse d'Artagnan, — şi nu-ţi şade bine să vorbeşti aşa, dumitale, care n-ai iubit niciodată.

Ochii stinşi ai lui Athos scăpărară deodată, dar numai ca o străfulgerare; peste o clipă erau la fel de ceţoşi şi de rătăciţi.

— Aşa e, — spuse el liniştit, — eu n-am iubit niciodată.

— Vezi, prin urmare, inimă de piatră, că n-ai dreptul să fii aspru cu inimile noastre duioase, spuse d'Artagnan.

— Inimi duiose, inimi străpunse, adăugă Athos.

— Ce spui?

— Spun că dragostea e o loterie în care câştigătorul câştiga moartea! Fii fericit că ai pierdut, scumpe d'Artagnan, crede-mă ce-ţi spun. Singurul sfat pe care pot să ţi-l dau este să pierzi totdeauna.

— Părea că mă iubeşte atâta!

— Părea!

— Ba nu! Mă iubea!

— Copil ce eşti, nu e pe lume un singur bărbat care să nu fi crezut tot aşa cum crezi, că iubita se prăpădeşte după el şi, totuşi, nu e unul care să nu fi fost înşelat de iubita lui.

— Afară de dumneata, Athos, care n-ai avut niciodată o iubită.

— Aşa e, — încuviinţă Athos, după o clipă de tăcere, — eu n-am avut niciodată iubită, nu, eu n-am avut niciodată. Hai să bem!

— Dar atunci, înţeleptule, — urmă d'Artagnan, — învaţă-mă ce trebuie să fac, dă-mi o mână de ajutor; am şi eu nevoie să ştiu, să caut şi eu alinare.

— Alinare, pentru ce?

— În nenorocirea mea.

— Nenorocirea dumitale stârneşte râsul, rosti Athos ridicând din umeri. Aş fi curios să văd ce-ai spune dacă ţi-aş istorisi o poveste de dragoste.

— Care ţi s-a întâmplat dumitale?

— Mie, sau unuia din prietenii mei, totuna.

— Spune, Athos, spune.

— Mai bine hai să bem.

— Bea şi istoriseşte.

— Da, asta se poate, încuviinţă Athos golind şi umplând din nou paharul. Sunt două lucruri care merg foarte bine împreună.

— Te ascult, îl îmbie d'Artagnan.

Athos vru să-şi adune gândurile, dar cu cât se străduia mai tare, cu atât d'Artagnan îl vedea pălind mai cumplit; era în halul de beţie în care beţivii de rând cad şi adorm. El visa cu glas tare şi ochii deschişi. Acest somnambulism al beţiei avea ceva înspăimântător.

— Vrei cu tot dinadinsul? întrebă el.

— Te rog, stărui d'Artagnan.

— Fie deci cum doreşti. Unul din prietenii mei, spun unul din prietenii mei, adică nu eu, — întări Athos, cu un zâmbet întunecat pe buze, — un conte de pe meleagurile mele, adică din Berry, un nobil ca un fel de Dandolo sau de Montmorency, s-a îndrăgostit la vârsta de douăzeci şi cinci de ani de o tânără fată de şaisprezece ani, frumoasă ca un înger. Cu toată frăgezimea tinereţii ei, avea o minte arzătoare, o minte nu de femeie, ci de poet; nu numai că plăcea, te îmbăta. Locuia într-un orăşel împreună cu fratele ei, care era preot. Amândoi, străini de ţinutul nostru. Veniseră nu se ştie de unde, dar când o vedeai pe ea atât de frumoasă şi pe frate-său atât de smerit, nici nu ţi-ar fi trecut prin gând să-i întrebi de unde vin. De altminteri, se spunea că sunt de familie bună. Prietenul meu, care era stăpânul ţinutului, ar fi putut s-o scoată din minţi sau s-o siluiască, pe pofta inimii, era doar stăpânul. Cine ar fi îndrăznit să sară în ajutorul a doi străini, a doi pripăşiţi? Din nefericire, era om cinstit. A luat-o de nevastă. Prostul, neghiobul, dobitocul!

— Dar de ce vorbeşti aşa, dacă o iubea? întrebă d'Artagnan.

— Aşteaptă puţin, zise Athos. A dus-o la castelul lui şi a făcut din ea doamna cea mai de vază din tot ţinutul; trebuie să fiu drept şi să recunosc că-şi păstra cât se poate de bine rangul.

— Pe urmă? întrebă d'Artagnan.

— Pe urmă , într-o zi, pe când era la vânătoare cu soţul ei, — urmă Athos, cu glas scăzut şi foarte pripit, — a căzut de pe cal şi a leşinat; contele s-a repezit s-o ridice şi când a văzut că răsufla greu în constumul prea strâns, i l-a sfâşiat cu pumnalul şi i-a dezvelit umărul. Ghiceşte, d'Artagnan, ce avea pe umăr? întrebă Athos izbucnind într-un hohot de râs.

— De unde să ştiu?

— O floare de crin; era înfierată.

Şi Athos sorbi dintr-o înghiţitură paharul ce-l ţinea în mână.

— Ce grozăvie! strigă d'Artagnan, — adevărat?

— Adevărul adevărat, dragul meu; îngerul era un un demon. Biata fată furase.

— Şi ce a făcut contele?

— Contele era un mare senior; avea dreptul de judecată pe pământurile lui, asupra celor mari şi asupra celor mici. A sfâşiat de sus până jos hainele contesei, i-a legat mâinile la spate şi a spânzurat-o de un copac.

— Doamne! Athos! Un omor! se îngrozi d'Artagnan.

— Da, omor, nimic mai mult, bâigui Athos, galben ca ceară. Dar parcă iar m-au lăsat fără vin.

Şi, apucând gâtul sticlei care mai era încă plină, o apropie de gură şi o goli până la fund, aşa cum ar fi golit un pahar.

Apoi îşi lăsă capul în mâini; d'Artagnan rămăsese înaintea lui, încremenit de spaimă.

— Asta m-a vindecat de femeile frumoase, poetice şi drăgăstoase, urmă Athos, ridicându-se şi curmându-şi sfârşitul povestirii. Dea Domnul să te vindeci şi dumneata! Hai să bem!

— Aşadar, a murit? îngăimă d'Artagnan.

— Ducă-se naibii, răspunse Athos. Dar dă-mi, domnule, paharul. Şuncă, nemernicule!— răcnea el — cu ce vrei să bem!

— Şi fratele ei? adăugă sfios d'Artagnan.

— Fratele ei? repetă Athos.

— Da, preotul!

— Am întrebat eu de el, ca să pun să-l spânzure, dar îşi părăsise parohia, încă din ajun şi o luase la sănătoasa.

— S-a aflat cel puţin cine era ticălosul?

— Era fără îndoială întâiul amant şi complicele frumoasei, un om cumsecade, care făcea pe popa cu gând să-şi mărite iubita şi s-o căpătuiască. Sper că l-or fi făcut bucăţele.

— Oh! Doamne! Doamne! murmură d'Artagnan, năucit de tot ce auzise.

— Haide, gustă din şunca asta, d'Artagnan, e grozavă, îl pofti Athos tăind o felie şi punându-i-o în farfurie. Păcat că n-au fost cel puţin patru din astea în pivniţă! Aş mai fi golit încă cincizeci de sticle.

D'Artagnan nu mai putea îndura convorbirea, simţea că-şi pierde minţile. Îşi lăsă capul în mâini, ca şi cum ar fi aţipit.

— Tinerii ăştia nu mai ştiu să bea, — şopti Athos privindu-l cu milă, — şi totuşi el e unul dintre cei mai zdraveni!...

Capitolul XXVIII Întoarcerea

D'Artagnan rămăsese ameţit de groaznica povestire a lui Athos; totuşi, o mulţime de lucruri nu i se păreau prea limpezi în acest crâmpei de mărturisire. În primul rând, un om beat criţă se destăinuise altuia destul de afumat şi, cu toată toropeala ce-l cuprinsese după cele două, trei sticle de vin de Burgundia, care i se suise la cap, d'Artagnan îşi amintea a doua zi dimineaţa fiecare cuvânt al lui Athos, ca şi cum pe măsură ce fusese rostit i s-ar fi întipărit în minte. Toată acea îndoială îi atâta şi mai mult dorinţa de a descoperi adevărul, aşa că se duse la prietenul lui, hotărât să înnoade firul convorbirii din ajun.; îl găsi însă pe Athos cât se poate de liniştit, adică era din nou cel mai cumpănit şi mai de nepătruns dintre oameni.

De altminteri, ghicind gândul lui d'Artagnan, muşchetarul i-o luă înainte, după ce mai întâi amândoi îşi strânseseră mâna.

— Ştiu că eram beat turtă aseară, dragă d'Artagnan, — începu el, — mi-am dat seama tocmai azi dimineaţă, după limbă care tot mi-era grea în gură şi după pulsul agitat; mă prind c-am îndrugat o mulţime de bazaconii.

Şi rostind aceste cuvinte, îşi pironi privirea asupra prietenului care se simţi stânjenit.

— Nu, de loc, — răspunse d'Artagnan, — după câte ţin minte, ai spus numai lucruri neînsemnate.

— Da? Mă miră! Credeam că ţi-am istorisit o poveste, de ţi s-a ridicat părul măciucă.

Şi se uită la tânărul lui prieten parcă ar fi vrut să-i citească până în adâncul sufletului.

— Pe legea mea, — răspunse d'Artagnan, — se vede că eram mai beat decât dumneata, fiindcă nu-mi aduc aminte de nimic.

Athos nu se lăsă înşelat şi stărui:

— Cred că ai băgat şi dumneata de seamă, scumpe prietene, că fiecare îşi are toanele lui la beţie, triste sau vesele; eu, când mă îmbăt, sunt abătut şi odată beat, îi trag cu tot soiul de trăsnăi lugubre pe care neroada mea de doică mi le-a băgat în cap. E un cusur al meu şi încă un cusur mare, recunosc, dar încolo, duc bine la băutură.

Athos vorbea pe un ton atât de firesc, încât d'Artagnan începu să şovăie în părerile lui.

— Da, aşa trebuie să fie, — încuviinţă tânărul, cu gând să descopere adevărul, — mi-aduc şi eu aminte, ca prin vis, că am vorbit de spânzuraţi.

— Vezi? — se repezi Athos pălind şi totodată încercând să râdă, — eram sigur! Să ştii că spânzuraţii sunt gogoriţa mea.

— Da, da, — urmă d'Artagnan, — uite, acum mi-aduc aminte; da, era vorba... stai puţin... era vorba de o femeie.

— Chiar aşa, — răspunse Athos, aproape ca varul de alb, — da, e povestea gogonată cu femeia blondă şi, de câte ori încep cu chestia asta, înseamnă că sunt beat mort.

— Da, da, asta e, — adăugă d'Artagnan, — povestea cu femeia blondă, înaltă, frumoasă şi cu ochi albaştri.

— Da şi spânzurata.

— De soţul ei, un nobil de vază pe care l-ai cunoscut, urmă d'Artagnan, privindu-l ţintă pe Athos.

— Ia te uită cât de uşor poţi băga în bucluc pe un om când nu mai ştii ce spui, recunoscu Athos, ridicând din umeri, ca şi când i-ar fi fost lui singur milă de el. Hotărât lucru, de azi înainte nu mai vreau să mă îmbăt, d'Artagnan, e un nărav dezgustător.

D'Artagnan nu-i răspunse nimic.

Schimbând dintr-o dată vorba, Athos urmă:

— Voiam tocmai să-ţi mulţumesc pentru calul pe care mi l-ai adus.

— Îţi place? întrebă d'Artagnan.

— Da, dar nu cred c-ar fi dus la tăvăleală.

— Te înşeli, am gonit cu el zece leghe în mai puţin de o oră şi jumătate şi parcă n-ar fi făcut decât ocolul pieţii Saint-Sulpice.

— Păcat, o să mă faci să-mi pară rău!

— Să-ţi pară rău?

— Da, fiindcă nu-l mai am!

— Cum nu-l mai ai?

— Să-ţi spun cum: azi dimineaţă, m-am sculat pe la şase; dumneata dormeai butuc şi eu nu ştiam ce să fac. Nu mă dezmeticisem încă bine după cheful nostru de aseară; am coborât în sala mare şi ce să văd? Unul din englezii noştri se tocmea cu un geambaş ca să-şi cumpere un cal; al lui murise ieri de dambla. M-am apropiat de el şi când am văzut că vrea să dea o sută de pistoli pe un roib, i-am spus: am şi eu un cal de vânzare.

— Şi încă unul foarte frumos, a adăugat el; l-am văzut ieri; valetul prietenului dumitale îl ţinea de dârlogi.

— Credeţi că face o sută de pistoli?

— Da. Vreţi să mi-l vindeţi pe preţul ăsta?

— Nu-l vând, dar îl joc.

— Îl jucaţi?

— Da.

— Şi ce jucăm?

— Zaruri.

— Zis şi făcut; şi am pierdut calul. Stai să vezi, urmă Athos, — pe urmă am câştigat îndărăt valtrapul.

D'Artagnan îşi încruntă fruntea.

— Îţi pare rău? întrebă Athos.

— Spun drept că da, — răspunse d'Artagnan, — după calul ăsta trebuia să fim recunoscuţi într-o zi pe câmpul de luptă; era o mărturie şi o amintire, Athos, ai făcut rău.

— Ei, dragă prietene, ia pune-te în locul meu, — urmă muşchetarul — muream de plictiseală şi pe urmă, zău că nu-mi plac caii englezeşti! Dacă nu e vorba decât să mă recunoască cineva, atunci ajunge şaua; bate la ochi destul. Cât priveşte calul, n-avem decât să născocim ceva, ca să-i îndreptăţim dispariţia. Ce dracu! un cal nu trăieşte cât lumea; hai să zicem că pe al meu l-a găsit răpciugă. D'Artagnan nu-şi descreţea fruntea.

— Îmi pare rău, — adăugă Athos, — că pari să ţii aşa de mult la animalele astea, căci stai să vezi, n-am sfârşit încă.

— Ce-ai mai făcut?

— După ce am pierdut calul cu nouă puncte la zece, vezi ce lovitură, mi-a trecut prin gând să pun la joc şi calul dumitale!

— Sper că te-ai mulţumit numai cu gândul.

— Dimpotrivă, l-am şi adus la îndeplinire.

— Drace! murmură d'Artagnan, îngrijorat.

— Am jucat şi am pierdut.

— Calul meu?

— Da, calul dumitale, şapte la opt; pentru un punct... ştii zicala!

— Îţi jur, Athos, că ţi-ai pierdut minţile!

— Dragul meu, trebuia să-mi fi spus asta ieri, când ţi-am istorisit bazaconiile acelea, nu astăzi. Ce mai calea valea, am pierdut şi valtrapul şi frâul. Le-am pierdut toate.

— Dar e îngrozitor ce-mi spui.

— Aşteaptă, nu ştii tot; aş fi mare jucător dacă nu m-aş încăpăţâna, dar mă încăpăţânez; aşa e şi când beau; şi i-ar m-am încăpăţânat...

— Dar ce-ai mai fi putut juca? Nu mai aveai nimic.

— Ba da! Ba da, prietene! Ne mai rămânea diamantul care străluceşte la degetul dumitale şi pe care l-am ochit eu de ieri.

— Diamantul ăsta? strigă d'Artagnan ducând repede mâna la inel.

— Şi cum mă pricep la nestemate, fiindcă am avut şi eu vreo câteva, mi-am zis că al dumitale face o mie de pistoli.

— Sper, — se încruntă d'Artagnan, pe jumătate mort de spaimă, — că n-ai pomenit nimic de diamantul meu.

— Ba dimpotrivă, scumpul meu, înţelegi, acest diamant era tot ce mai aveam; cu el aş fi putut câştiga îndărăt harnaşamentele, caii, ba chiar banii de drum.

— Athos, mă faci să mă cutremur! izbucni d'Artagnan.

— Aşa că i-am vorbit partenerului meu despre diamantul dumitale, pe care-l băgase şi el de seamă. Ce dracu , scumpule, porţi în deget o stea de pe cer şi ai vrea să n-o vadă nimeni? Crezi că s-ar putea aşa ceva?

— Sfârşeşte, dragul meu, sfârşeşte, — îl rugă d'Artagnan, — căci, zău, cu liniştea asta a dumitale mă bagi în boală.

— Am împărţit prin urmare diamantul în zece părţi de câte o sută de pistoli fiecare.

— Ah! îţi arde de râs şi vrei să mă pui la încercare, îl întrerupse d'Artagnan.. care începea să-şi iasă din fire.

— Da de unde, nu glumesc de loc! Aş fi vrut să te văd în locul meu! De cincisprezece zile nu zărisem chip omenesc şi mă tâmpeam stând la taifas cu sticlele.

— Degeaba, asta tot nu te îndreptăţeşte să joci pe diamantul meu! răspunse d'Artagnan, strângându-şi nervos pumnul.

— Ascultă sfârşitul: zece partide pe câte o sută de pistoli partida. În zece aruncături de zaruri, fără revanşă. Din treisprezece aruncături, am pierdut tot. Treisprezece lovituri! Numărul 13 mi-a adus totdeauna nenoroc: era 13 ale lui iulie când...

— Ducă-se naibii! strigă d'Artagnan, ridicându-se de la masă. Întâmplarea din ziua aceea îl făcea s-o uite pe cea din ajun.

— Răbdare! — îl potoli Athos, — îmi făcusem şi eu socotelile mele. Englezul era un ciudat; îl văzusem de dimineaţă stând de vorbă cu Grimaud şi Grimaud mi-a spus că englezul îi propusese să-l ia în slujba lui. Atunci l-am jucat pe Grimaud, pe tăcutul Grimaud împărţit în zece părţi.

— Ştii că asta are haz! Şi d'Artagnan izbucni în râs, fără să vrea.

— Chiar pe Grimaud, ai înţeles? Şi cu cele zece părţi din Grimaud, care la un loc nu fac nici o jumătate de pistol, am câştigat iar diamantul. Să mai spui că stăruinţa nu e o virtute!

— Pe legea mea, e nostim de tot, hohotea d'Artagnan împăcat, ştergându-şi lacrimile de râs.

— Mă înţelegi, când am simţit că norocul se întoarce, am început să joc numai pe diamant.

— Ah. drace! se încruntă iarăşi d'Artagnan.

— Am câştigat înapoi şaua şi calul dumitale, pe urmă şaua şi calul meu şi, în sfârşit, le-am pierdut iar. Pe scurt, am pus iar mâna pe şaua dumitale şi apoi pe a mea, cu tot dichisul lor. Aşa stau lucrurile în clipa de faţă, e o lovitură straşnică, aşa că m-am oprit aici.

D'Artagnan răsuflă uşurat ca şi când i s-ar fi luat o piatră de pe inimă.

— În sfârşit, diamantul mi-a rămas? întrebă el sfios.

— Întreg, dragă prietene şi pe deasupra, şeile armăsarului dumitale şi ale armăsarului meu.

— Ce să facem cu şeile, fără cai?

— Am eu ceva în gând.

— Athos, iar mă înspăimânţi.

— Ascultă-mă: dumneata, d'Artagnan, n-ai mai jucat de multă vreme, aşa-i?

— Şi nici n-am chef să joc.

— Să nu spunem vorbe, mari. Ziceam că n-ai jucat de multă vreme; înseamnă atunci că poţi avea noroc.

— Să zicem! Pe urmă?

— Uite, englezul şi tovarăşul lui mai sunt încă aici. Am băgat de seamă că-i pare grozav de rău după hamuri. Pe de altă parte, dumneata ţii la cal. În locul dumitale, aş pune la bătaie şeile cu toate celelalte contra calului.

— Dar n-o să vrea numai pentru o singură şa.

— Atunci, joacă-le pe amândouă, eu nu sunt egoist că dumneata.

— Ai face lucrul ăsta? întrebă d'Artagnan şovăitor, căci vrând-nevrând, încrederea lui Athos începea să-l câştige.

— Pe cinstea mea şi le-aş juca pe un singur zar.

— Dar vezi, fiindcă am pierdut caii, ţineam cu tot dinadinsul să păstrăm măcar şeile.

— Joacă atunci pe diamantul dumitale.

— Ba nicidecum! Niciodată, m-auzi? Niciodată!

— Drace! mormăi Athos, — ţi-aş propune să-l pui la bătaie pe Planchet, dar cum am mai încercat o dată, te pomeneşti că nu mai vrea englezul.

— Hotărât lucru, dragă Athos, e mai bine să nu risc nimic.

— Păcat, — zise, dezamăgit, Athos, — englezul ăsta e doldora de bani. Ei, Doamne! încearcă o dată. O singură dată şi gata...

— Şi dacă pierd?

— Vei câştiga.

— Şi dacă totuşi pierd?

— Atunci vei da şeile.

— Hai, fie pentru o singură dată, primi d'Artagnan.

Athos se duse după englez şi-l găsi în grajd, unde sorbea din ochi hamurile. Prilejul era minunat. Îi spuse condiţiile lui. Şeile, căpestrele şi celelalte contra unui cal sau a sumei de o sută de pistoli, la alegere. Englezul socoti repede: toate laolaltă făceau trei sute de pistoli; căzu deci la învoială.

D'Artagnan aruncă zarurile tremurând şi dădu la iveală numărul trei. Faţa lui de ceară îl înspăimânta pe Athos, care se mulţumi să spună:

— Zar nenorocos, prietene, domnul va avea deci caii, cu harnaşamente cu tot.

Încântat, englezul nu-şi mai dădu osteneala să amestece zarurile şi le aruncă pe masă fără să mai privească, încredinţat de izbândă; d'Artagnan stătea cu capul întors, ca să-şi ascundă paraponul.

— Uite, uite, uite! — zise Athos cu vocea-i liniştită, — zarul ăsta e nemaipomenit; l-am văzut doar de patru ori în viaţa mea: doi aşi!

Englezul privea şi nu-i venea să creadă, d'Artagnan privea şi nu mai putea de bucurie.

— Da, — urmă Athos, — numai de patru ori; o dată la domnul de Crequy, altă dată la mine, la ţară, în castelul meu de la... pe vremea când aveam un castel; a treia oară la domnul de Tréville, unde zarul ne-a uimit pe toţi, şi, în sfârşit, a patra oară într-o cârciumă unde eu am aruncat zarul şi m-a făcut să pierd o sută de galbeni şi o cină.

— Domnul îşi ia calul îndărăt? întrebă englezul.

— Vezi bine! răspunse d'Artagnan.

— Fără revanşă, nu-i aşa?

— După înţelegerea noastră, fără revanşă. Aduceţi-vă aminte.

— Aşa e! calul va fi dat în grija valetului dumitale, domnule.

— O clipă, spuse Athos. Dă-mi voie, domnule vreau să spun câteva cuvinte prietenului meu.

— Poftim.

Athos îl trase la o parte pe d'Artagnan.

— Ce mai vrei de la mine, ispititorule? îl întrebă el. Vrei să mai joc?

— Nu, vreau să te gândeşti.

— La ce?

— O să-ţi iei îndărăt calul, nu-i aşa?

— Fireşte.

— Socot să greşeşti, eu aş lua sută de pistoli; ştii că ai jucat hamurile contra calului său a sutei de pistoli, la alegere.

— Eu aş lua sută de pistoli.

— Ba eu iau calul.

— Şi eu îţi spun că greşeşti; ce-o să facem noi doi cu un singur cal, nu pot călări la spatele dumitale, pe acelaşi cal şi să

fim ca cei doi fii Aymon[22] care şi-au pierdut fratele; şi nici nu mă poţi umili călărind alături de mine pe un splendid armăsar. Eu, n-aş sta o clipă la îndoială şi aş lua sută de pistoli; avem atâta nevoie de bani, ca să ne întoarcem la Paris..

— Eu ţin la calul ăsta, Athos.

— Şi faci rău, prietene, un cal poate să-şi scrântească un picior, poate să se poticnească, poate să cadă, să-şi zdrelească genunchii, în sfârşit, un cal mănâncă dintr-o iesle în care a mâncat altul bolnav de răpciugă şi iată cum se pierde un cal, sau mai bine-zis, cum se pot pierde o sută de pistoli; apoi, nu uita că stăpânul mai trebuie să-şi hrănească calul, pe câtă vreme, dimpotrivă, o sută de pistoli îl hrănesc pe stăpân.

— Şi cum o să ne întoarcem?

— Pe caii valeţilor noştri! o să-şi dea oricine seama după înfăţişarea noastră că suntem oameni subţiri.

— Frumos o să ne mai şadă pe nişte mârţoage, în vreme ce Aramis şi Porthos vor zburda pe armăsarii lor!

— Aramis! Porthos! îl îngână Athos, izbucnind în râs.

— Ce te-a găsit? întrebă d'Artagnan, care nu se dumirea pentru ce prietenul e atât de vesel.

— Nimic, nimic, mai departe, îl îmbiă Athos.

— Atunci, părerea dumitale?

— Părerea mea e să iei sută de pistoli; cu suta asta o să benchetuim până la sfârşitul lunii; am tras până acum destule şi ar fi bine să ne mai odihnim puţin.

— Să mă odihnesc? Nu, Athos, cum ajung la Paris m-apuc s-o caut pe biata femeie.

— Şi crezi că pentru aşa ceva o să-ţi folosească mai mult calul decât banii grei de aur? Ia suta de pistoli, prietene, îţi spun eu, ia suta de pistoli.

Lui d'Artagnan nu-i mai trebuia mult ca să se dea bătut. Ultimele cuvinte i se părură hotărâtoare. De altfel, dacă s-ar fi împotrivit mai îndelung, i-ar fi fost teamă să nu pară un egoist în ochii lui Athos; primi deci sfatul şi alese sută de pistoli, pe care englezul i-o şi numără pe loc.

După aceea, singurul lor gând a fost să pornească la drum. Pentru a încheia pace cu hangiul, pe lângă calul bătrân al lui

---

[22] Aluzie la romanul cavaleresc francez din sec. XII, "Cei patru fii Aymon"

Athos, mai dădură şi şase pistoli. D'Artagnan şi Athos încălecară deci pe caii lui Planchet şi Grimaud, iar cei doi valeţi o luară pe jos, cu şeile în cap.

Oricât de păcătoşi erau caii, cei doi prieteni îşi lăsară repede în urmă valeţii şi în scurtă vreme ajunseră la Crèvecoeur. De departe îl zăriră pe Aramis rezemat de fereastră şi privind melancolic, întocmai ca sora mea Ana [23], la norul de colb ridicat în zare.

— Ei! Aramis! Ce dracu faci acolo? strigară cei doi prieteni.

— Ah, dumneata eşti, d'Artagnan, dumneata, Athos? răspunse tânărul. Cugetam la repezeală cu care trec toate în lumea asta şi mă uitam după calul meu englezesc, care tocmai se îndepărta şi dispărea într-un vârtej de praf, ca o întruchipare vie a nestatorniciei bunurilor pământeşti. Viaţa ea însăşi se poate mărgini la trei cuvinte, *Erat, est, fuit*.

— Adică, ce vrei să spui cu asta? întrebă d'Artagnan, care începea să bănuiască adevărul.

— Vreau să spun că m-am păcălit zdravăn; şaizeci de galbeni pentru un cal care, după felul cum aleargă, sigur că face în trap cinci leghe pe oră.

D'Artagnan şi Athos se porniră pe râs.

— Dragă D'Artagnan, — urmă Aramis, — te rog nu te supăra pe mine, nevoia nu cunoaşte lege; dealtminteri, sunt cel dintâi pedepsit, fiindcă mişelul de gembaş mi-a tras chiulul cu cel puţin cincizeci de galbeni. Bine de voi! Sunteţi păstrători, nu ca mine, umblaţi pe caii valeţilor voştri şi i-aţi lăsat pe valeţi să vă aducă armăsarii agale, de dârlogi, copăcel-copăcel.

În aceeaşi clipă, un furgon care se zărea de câteva minute pe drumul de la Amiens se opri: dinăuntru coborâră grăbiţi Grimaud şi Planchet, cu câte o şa în cap. Furgonul se întorcea gol la Paris şi cei doi valeţi se învoiseră să-i dea căruţaşului de băut tot lungul drumului, iar el să-i ducă pe sus.

— Ce înseamnă asta? întrebă Aramis, văzând ce se petrece, — cum adică, numai şeile?

— Înţelegi acum? întrebă Athos.

---

[23] Zicală franţuzească: "a privi, a aştepta ca sora mea Ana"; face aluzie la momentul din povestea lui Ch. Perrault *Barbă Albastră,* când soţia lui Barbă Albastră o pune pe sora ei, Ana să privească în zare, să vadă dacă nu sosesc fraţii ei să o salveze.

— Dragii mei prieteni, întocmai ca şi cu mine. Aşa mi-a venit şi mie: să păstrez hamurile. Hei, Bazin, du şaua mea cea nouă lângă a domnilor.

— Şi, ce-ai făcut cu popii dumitale? întrebă d'Artagnan.

— Dragul meu, i-am poftit la masă a doua zi, — începu Aramis, — în treacăt fie zis, am dat aici peste un vin minunat; i-am afumat cum am putut mai bine, aşa că preotul m-a oprit să lepăd tunica de muşchetar, iar iezuitul m-a rugat să mă fac luntre şi punte ca să-l primească şi pe el în rândul muşchetarilor.

— Fără teză! — strigă d'Artagnan, — fără teză! Cer desfiinţarea tezei!

— De atunci, — urmă Aramis, — duc o viaţă plăcută. Am început un poem în versuri de câte o silabă; e destul de greu, dar valoarea oricărui lucru stă tocmai în greutatea realizării. Subiectul poemului e dragostea. Am să vă citesc primul cânt; are patru sute de versuri şi ţine un minut.

— Pe legea mea! dragă Aramis, — răspunse d'Artagnan, care ura versurile aproape la fel ca şi limba latină, — adaugă la marea însuşire a greutăţii pe aceea a scurtimii şi atunci poţi fi sigur că poemul dumitale, dacă nu va avea alte însuşiri, le va avea măcar pe astea două.

— Apoi, — urmă Aramis, — veţi vedea că el oglindeşte simţăminte curate. Ah, prin urmare, prieteni, ne întoarcem la Paris, nu-i aşa? Bravo, sunt gata de drum; îl vom vedea iar pe bunul Porthos, asta mă bucură. N-o să mă credeţi, dar îi duceam lipsa zevzecului ăsta. Sunt sigur că el nu şi-ar fi vândul calul nici pentru un regat. Abia aştept să-l văd pe cal şi pe şa. Sunt sigur că lumea o să-l ia drept marele Mogol[24].

Făcură un popas de o oră ca să mai răsufle caii; Aramis îşi plăti socoteala la han. Îl trimise pe Bazin în furgon, alături de tovarăşii lui, apoi porniră cu toţii la drum, ca să-i ia şi pe Porthos.

Îl găsiră aproape vindecat şi mai puţin palid decât îl văzuse d'Artagnan când trecuse pe la el, întâia oară. Stătea la o masă şi, deşi singur, în faţa lui adăsta o cină pentru patru persoane. Era alcătuită din mâncăruri cu carne meşteşugit pregătite, din vinuri alese şi din fructe minunate.

---

[24] Împăratul mongolilor

— Ia te uită! rosti el ridicându-se, — sosiţi la vreme, domnilor, eram tocmai la supă aşa că o să luaţi masa cu mine.

— Oh, oh! — făcu d'Artagnan, — de data asta sunt sigur că sticlele astea nu le-a prins Mousqueton cu laţul şi apoi, uite ce-mi văd ochii: friptură împănată, muşchi de vacă...

— Mă întăresc, — lămuri Porthos, — mă întăresc, nimic nu slăbeşte ca afurisitele aslea de scrântituri: ai avut vreodată aşa ceva, Athos?

— Nu, nicidată; dar mi-aduc aminte că în încăierarea noastră din stradă Férou, am primit o lovitură de spadă care, după cincisprezece sau optsprezece zile, m-a făcut să sufăr tot ca şi scrântitura dumitale.

— Eu sper, dragă Porthos, că mâncărurile astea nu erau numai pentru dumneata singur, nu-i aşa? întrebă Aramis.

— Nu, — răspunse Porthos. — aşteptam tocmai vreo câţiva gentilomi de prin împrejurimi, care m-au vestit adineauri că nu vor veni; puteţi să le luaţi locul, pentru mine o să fie cu atât mai plăcut. Hei, Mousqueton, adu-ne scaune şi încă un rând de sticle cu vin.

— Ştiţi voi oare ce mâncăm noi acum? întrebă Athos după vreo zece minute.

— Nostimă întrebare, — răspunse d'Artagnan, — eu mănânc viţel împănat cu anghinare şi măduvă.

— Şi eu, muşchiuleţ de miel, adăugă Porthos.

— Iar eu, piept de pasăre, spuse şi Aramis.

— Vă înşelaţi cu toţii, domnilor, — răspunse grav Athos, — mâncaţi carne de cal.

— Haida de! făcu d'Artagnan.

— De cal! murmură Aramis cu o strâmbătură de dezgust.

Numai Porthos nu spunea nimic.

— Da, de cal, nu-i aşa, Porthos, că mâncăm calul, poate chiar cu valtrap cu tot?

— Nu, domnilor, am păstrat hamurile, lămuri Porthos.

— Pe legea mea, niciunul din noi nu-i mai breaz ca celălalt, — rosti Aramis, — s-ar zice că ne-am înţeles cu toţii.

— Ce vreţi, — urmă Porthos, — oaspeţii mei se simţeau stingheriţi când îmi vedeau calul şi n-am vrut să-i umilesc.

— Apoi, poate că ducesa dumitale nu s-a întors încă de la băi, nu-i aşa? întrebă d'Artagnan.

— Da, nu s-a întors încă, răspunse Porthos. Şi pe legea mea, mi s-a părut că guvernatorul provinciei, unul din gentilomii pe care-i aşteptam azi la masă, ţine atât de mult să-l aibă, încât i l-am dăruit.

— L-ai dăruit? se miră d'Artagnan.

— Oh, Doamne! Da, l-am dăruit! Ăsta e cuvântul, — urmă Porthos, — căci făcea cel puţin o sută cincizeci de galbeni şi calicul n-a vrut să-mi dea mai mult de optzeci.

— Fără şa? zise Aramis.

— Da, fără şa.

— Vedeţi domnilor, — adaugă Athos, — că tot Porthos a făcut cea mai bună afacere dintre toţi!

Izbucniră cu toţii în hohote de râs, încât Porthos nu mai ştiu ce să creadă; dar când îi desluşiră pricina veseliei lor, o împărtăşi şi el, cu râsul lui zgomotos, după cum îi şi era obiceiul.

— Aşa că acum avem cu toţii bani, spuse d'Artagnan.

— Afară de mine, — îl întrerupse Athos, — vinul spaniol al lui Aramis mi s-a părut atât de bun, încât am poruncit să încarce vreo şaizeci de sticle, în furgonul valeţilor; acum sunt aproape lefter de bani.

— Şi eu la fel, adăugă Arămis. Închipuiţi-vă, am dăruit până şi ultima leţcaie bisericii din Montdidier şi iezuiţilor din Amiens; pe urmă făgăduisem anumite danii pe care a trebuit să le fac; am mai dat şi acatiste pentru mine şi pentru dumneavoastră, acatiste care se vor citi, domnilor şi care, sunt încredinţat, ne vor feri de rele.

— Dar credeţi că pe mine scrântitura mea nu m-a costat nimic? vorbi şi Porthos, — fără să mai pun la socoteală rana lui Mousqueton, pentru care a trebuit să chem medicul de două ori pe zi şi să-i plătesc îndoit vizitele, fiindcă tontul de Mousqueton a lăsat să-i intre un glonte într-un anumit loc, pe care de obicei nu-l arăţi decât spiţerilor; de aceea i-am şi pus în vedere nu cumva să se mai lase rănit prin partea locului.

— Haide, haide, — spuse Athos, schimbând un surâs cu d'Artagnan şi cu Aramis, — văd că te-ai purtat boiereşte cu bietul băiat; dovadă că eşti un bun stăpân.

— Pe scurt, urmă Porthos, dacă-mi plătesc socoteala, mai rămân doar cu vreo treizeci de pistoli.

— Şi eu cu o duzină de pistoli, adăugă Aramis.

— Prin urmare, — socoti Athos, — s-ar zice că noi doi suntem bogătaşii societăţii. Dumitale, d'Artagnan, cât îţi mai rămâne din sută de pistoli?

— Din suta mea de pistoli? În primul rând ţi-am dat dumitale cincizeci.

— Crezi?

— La naiba!

— Da! E adevărat, mi-am adus aminte.

— Apoi, am plătit şase pistoli hangiului.

— Ce dobitoc şi hangiul acela! Dar de ce i-ai mai dat şase pistoli?

— Păi, dumneata mi-ai spus să-i dau.

— Aşa-i, zău, prea sunt bun. Într-un cuvânt, cât îţi mai rămâne?

— Douăzeci şi cinci de pistoli, răspunse d'Artagnan.

— Şi, mie, — zise Athos, scoţând nişte mărunţiş din buzunar, — mie...

— Dumitale nimic.

— Pe legea mea, cam aşa ceva, nimic sau atât de puţin, încât nici nu face să-i mai pun la socoteală.

— Şi acum, să socotim cât avem cu toţii laolaltă.

— Dumneata. Porthos?

— Treizeci de pistoli.

— Dumneata, Aramis?

— Zece pistoli.

— Şi dumneata. d'Artagnan?

— Douăzeci şi cinci.

— Asta face în total? întreba Athos.

— Patru sute şi şaptezeci şi cinci de livre! răspunse d'Artagnan, care socotea la fel de bine ca şi Arhimede.

— Şi cum sosim la Paris o să mai avem încă patru sute, — adăugă Porthos, — în afară de şei şi hamuri.

— Dar caii noştri de la escadron? aminti Aramis.

— Să facem aşa: din cei patru cai ai valeţilor, să cumpărăm doi căi pentru stăpâni, pe care să-i tragem la sorţi; cele patru sute de livre fac tocmai cât o jumătate de cal pentru unul din cei fără cai, iar fundul buzunarelor să-l dăm lui d'Artagnan, care are mâna norocoasă şi să se ducă el să-l joace în prima speluncă ce i-o ieşi în cale.

— Acum haideţi să mâncăm, — îi pofti Porthos, — că se răceşte mâncarea.

Ceva mai liniştiţi în privinţa viitorului lor, cei patru prieteni făcură cinste ospăţului din ale cărui rămăşiţe s-au înfruptat în urmă domnii Mousqueton, Planchet şi Grimaud.

Ajuns la Paris, d'Artagnan găsi o scrisoare din partea domnului de Tréville, care-i aducea la cunoştinţă că potrivit cererii sale, regele binevoia a-i îngădui intrarea în rândul muşchetarilor.

Cum acesta era visul cel mai drag al lui d'Artagnan, bineînţeles în afara dorinţei de a o regăsi pe doamna Bonacieux, el alergă bucuros la prietenii lui, de care se despărţise doar de vreo jumătate de ceas şi pe care-i găsi abătuţi şi grozav de îngrijoraţi. Ţineau sfat acasă, la Athos, ceea ce însemna că se aşteptau cu toţii la împrejurări grele.

Domnul de Tréville le trimisese tocmai de veste că maiestatea sa luase hotărârea să înceapă ostilităţile la 1 mai, aşa că trebuiau să-şi pregătească neîntârziat echipamentul de război.

Cei patru înţelepţi se priviră buimăciţi: domnului de Tréville nu-i ardea de glumă când era vorba de disciplină.

— Şi la cât credeţi voi că se ridică echipamentele? întrebă d'Artagnan.

— Oh! ce să mai vorbim, — răspunse Aramis, — ne-am făcut socotelile cu o zgârcenie de spartani şi tot ne trebuie fiecăruia cam vreo mie cinci sute de livre.

— De patru ori cinsprezece fac şaizeci, asta înseamnă şase mii de livre, socoti Athos.

— Eu aş crede că numai o mie de livre de cap de om, — spuse d'Artagnan, — e drept, nu vorbesc ca un spartan, ci ca un procuror...

La auzul cuvântului de procuror Porthos se trezi.

— Staţi, — zise el, — mă bate un gând.

— Şi asta e ceva, încuviinţă tacticos Athos. În ceea ce mă priveşte, eu n-am nici umbră de aşa ceva; cât despre d'Artagnan, părerea mea e că fericirea de a fi de azi înainte printre noi i-a luat minţile; auzi, o mie de livre! Ţin să vă fac cunoscut că numai mie îmi trebuiesc două mii.

— De patru ori doi fac opt, — socoti Aramis, — aşadar ne trebuiesc opt mii de livre pentru echipamentele noastre. E drept însă că în echipamente intră şi şeile pe care le avem.

— Pe deasupra, — urmă Athos, aşteptând să plece d'Artagnan, care se ducea să mulţumească domnului de Tréville, — pe deasupra avem şi frumosul diamant care străluceşte la degetul prietenului nostru. Ce naiba, d'Artagnan e prea inimos ca să-şi lase prietenii la strâmtoare atunci când poartă în deget o avere cu care s-ar răscumpăra un rege!

Capitolul XXIX Goana după echipament

Cel mai îngrijorat dintre cei patru prieteni era fără îndoială d'Artagnan, deşi, ca oştean al gărzii, el se putea echipa mai uşor decât domnii muşchetari care erau toţi nobili de vază; dar, după cum am mai văzut, cadetul nostru din Gasconia era din fire prevăzător şi aproape zgârcit, iar pe lângă asta (lămuriţi-vă nepotrivirile), fălos, nevoie mare, încât i-ar fi putut ţine hangul lui Porthos. În afară de aceste fumuri deşarte care nu-i dădeau pace, d'Artagnan era surprins şi de o grijă mai puţin egoistă. Cercetările lui în legătură cu doamna Bonacieux nu scoseseră nimic la iveală. Domnul de Tréville îi vorbise reginei; maiestatea să nu ştia unde se află tânăra negustoreasă şi făgăduise doar că va pune s-o caute. Această făgăduială oarecum îndoielnică nu-l liniştea de loc pe d'Artagnan.

Athos nu se clintea din camera lui; era hotărât să nu facă nici o mişcare în vederea echipamentului.

— Ne mai rămân cincisprezece zile, — spunea prietenilor lui, — ei bine, dacă după aceste cinsprezece zile n-am putut găsi nimic, sau mai bine-zis dacă nimic nu m-a putut găsi pe mine, deoarece sunt prea bun catolic pentru ca să-mi zbor creierii, am să mă iau la harţă cu patru ostaşi de-ai eminenţei sale sau cu opt englezi şi am să mă bat cu ei până s-o găsi unul să mă ucidă, ceea ce trebuie să mi se întâmple dat fiind numărul lor. Se va zice atunci că am murit pentru rege, aşa că îmi voi fi îndeplinit datoria fără să mai am nevoie de echipament.

Porthos se plimba de colo-colo, cu mâinile la spate, clătinând din cap şi boscorodind:

— Eu nu mă las de gândul meu.

Îngrijorat. Aramis tăcea chitic.

Din aceste jalnice amănunte se poate înţelege câtă deznădejde domnea în rândul prietenilor.

La rândul lor valeţii, ca şi armăsarii lui Hipolit, împărtăşeau grija cea mare a stăpânilor. Mousqueton strângea miezi de pâine; Bazin, înclinat din fire spre smerenie, nu mai ieşea din biserică; Planchet îşi holbă ochii după muşte şi Grimaud, pe care nici deznădejdea tuturora nu-l putea hotărî să rupă tăcerea poruncită de stăpân, scotea nişte oftaturi, de se-nduioşau până şi pietrele.

Cei trei prieteni, căci după cum am spus Athos se jurase să nu facă nici un pas ca să-şi caute echipamentul, plecau de acasă cum mijea de ziuă şi se întorceau în toiul nopţii. Rătăceau pe străzi cercetând fiecare lespede, cu de-amănuntul, ca să vadă dacă nu cumva vreunul din cei care trecuseră pe acolo înaintea lor nu scăpase pe jos vreo pungă. S-ar fi zis că luau urmele cuiva, atât erau de atenţi pretutindeni pe unde treceau. Când se întâlneau, căutătura lor deznădăjduită părea a spune: Ai găsit ceva?

Totuşi, cum întâi şi-întâi lui Porthos i se abătuse în minte un gând şi cum ţinea morţiş la gândul lui, tot el trecu primul la fapte. Era om de ispravă, nu glumă, acest Porthos! D'Artagnan îl zări într-o zi când se îndrepta spre biserică Saint-Leu şi se luă după el într-o doară. Îl văzu intrând în sfântul lăcaş după ce-şi răsucise mustaţa şi-şi netezise barbişonul, cea ce era la el semnul prevestitor al unor straşnice gânduri de cucerire. Cum d'Artagnan păşea tiptil ca să se poată strecura, Porthos crezu că nu-l văzuse nimeni. D'Artagnan intră în urma lui. Porthos se rezemă de un stâlp, iar d'Artagnan, la fel de tiptil, se rezemă şi el de cealaltă parte a stâlpului.

Tocmai atunci se ţinea o predică, aşa că biserica era înţesată de lume. Porthos se folosi de prilejul binevenit pentru a furişa ocheade femeilor: mulţumită îngrijirilor lui Mousqueton, aşa cum arăta Porthos ca înfăţişare nu s-ar fi putut bănui năruirea lui lăuntrică; e adevărat că pălăria îi era cam roasă, pana de la pălărie cam ieşită de soare, broderiile cam feştelite, dantelele cam destrămate, dar în penumbra înconjurătoare, toate aceste nimicuri se topeau şi Porthos rămânea tot frumosul Porthos.

D'Artagnan zări, pe banca cea mai apropiată de stâlpul de care se rezemaseră amândoi, o femeie de o frumuseţe tomnatică, puţin cam gălbejită, puţin cam uscăţivă, dar ţeapănă şi trufaşă, sub boneta-i neagră. Ochii lui Porthos se aplecau pe furiş asupra acestei doamne, apoi zburau jucăuşi, spre pridvor.

La rândul ei doamnă, îmbujorându-se când şi când arunca priviri fulgerătoare asupra nestatornicului Porthos şi de îndată ochii lui porneau să joace şi mai amarnic peste tot. Era vădit că Porthos folosea un tertip care o rănea adânc pe doamnă cu boneta neagră, căci îşi muşcă buzele până la sânge, îşi scărpina vârful nasului şi se foia fără astâmpăr pe scaun.

Văzând toate acestea, Porthos îşi răsuci iarăşi mustaţa, îşi mai netezi încă o dată barbişonul şi începu să facă semne unei doamne de lângă altar care nu numai că era frumoasă, dar fără îndoială de vază, căci în spatele ei se aflau un mic arap, care-i purtase perna de sub genunchi şi o însoţitoare care ţinea pungă cu blazon pentru cartea ei de rugăciuni.

Urmărind acel du-te vino al privirilor lui Porthos, doamna cu bonetă neagră văzu cum ele se opresc asupra doamnei cu pernă de catifea, cu arap şi cu însoţitoare.

În vremea aceasta, Porthos strângea chinga: cu clipiri din pleoape, cu degetele duse la buze, cu mici zâmbete ucigătoare care într-adevăr ucideau pe frumoasa dispreţuită.

Astfel fiind, în semn de *mea culpa* aceasta se lovi deodată cu pumnul în piept şi scoase un hâm! atât de puternic, încât toată lumea din biserică şi chiar doamna cu pernă roşie îşi întoarse capul spre ea; Porthos rămase neclintit: înţelesese el despre ce era vorba, dar se făcea că n-aude.

Doamna cu pernă roşie îi luase ochii doamnei cu boneta neagră, care văzuse în ea şi o potrivnică de temut, căci era grozav de frumoasă; îi luase ochii şi lui Porthos, care o găsea mult mai frumoasă decât pe doamnă cu boneta neagră şi de asemenea luase ochii lui d'Artagnan, care recunoscu pe doamna din Meung, Calais şi Douvres pe care prigonitorul său, bărbatul cu cicatrice, o salutase numind-o Milady.

Fără a pierde din vedere pe doamnă cu pernă roşie, d'Artagnan nu încetă să urmărească jocul lui Porthos, de care făcea mare haz; bănuia că doamna cu boneta neagră era soţia avocatului din stradă Urşilor, cu atât mai mult cu cât biserica Saint-Leu nu era prea departe de numita stradă.

Nu era greu să ghicească din câte ştia, că Porthos voia să se răzbune de înfrângerea suferită la Chantilly, când soţia avocatului strânsese atât de neânduplecat baierile pungii.

În acelaşi timp însă, d'Artagnan îşi mai dădu seama că nici o femeie nu răspundea ocheadelor curtenitoare ale lui Porthos. Toate doar năluciri, doar închipuiri; dar pentru o dragoste adevărată ca şi pentru o gelozie adevărată se află oare pe lume altă realitate decât a nălucirilor şi a închipuirilor deşarte?

Predica se sfârşi; soţia avocatului se îndreptă spre sul cu aghiazmă; Porthos i-o luă înainte şi în loc să moaie un singur deget, băgă mâna întreagă înăuntru. Soţia avocatului surise crezând că muşchetarul de dragul ei se repezea astfel, dar ce cruntă dezamăgire o aştepta!

Când era la câţiva paşi de el, Porthos îşi întoarse capul pironind cu privirea pe doamnă cu perna roşie, care se ridicase şi tocmai se apropia urmată de micul arap şi de cameristă.

Când doamna cu pernă roşie ajunse aproape de Porthos, aceasta îşi ridică mâna din care picura aghiazmă. Frumoasa cucernică atinse cu mânuţa ei subţire mâna grosolană a lui Porthos, îşi făcu zâmbind semnul crucii şi ieşi din biserică.

Era mai mult decât putea să îndure soţia avocatului: pentru ea nu încăpea îndoială că doamna şi Porthos se cunoşteau îndeaproape. Dacă ar fi fost şi ea de neam mare, sigur că ar fi leşinat; dar cum nu era decât soţie de avocat, se mulţumi să-i spună muşchetarului cu o mânie abia stăpânită:

— Ei, domnule Porthos, nu-mi oferi şi mie aghiazmă?

La auzul acestui glas, Porthos tresări parcă s-ar fi deşteptat după un somn de o sută de ani.

— Doa... doamnă! — făcu el, — dumneata eşti, dumneata? Ce mai face soţul dumitale, scumpul domn Coquenard? A rămas la fel de zgârcit ca şi înainte? Dar unde mi-au fost ochii că nu v-am zărit în cele două ceasuri cât a ţinut predică?

— Eram la doi paşi de dumneata, domnule, — răspunse soţia avocatului, — dar nu m-ai zărit fiindcă n-aveai ochi decât pentru doamna cea frumoasă, căreia i-ar oferit aghiazmă.

Porthos se prefăcu grozav de stingherit.

— Ah, ai băgat de seamă!

— Trebuia să fie cineva orb ca să nu vadă.

— Da, — spuse în treacăt Porthos, — e o prietenă de-a mea, o ducesă cu care mă întâlnesc greu de tot din pricina

geloziei soţului ei şi care mi-a trimis răspuns că va veni astăzi — numai ca să mă vadă — în biserica asta prăpădită din fundul ăsta de mahala.

— Domnule Porthos — spuse soţia avocatului, — vrei să fii atât de bun şi să-mi dai cinci minute braţul? Mi-ar face plăcere să stau de vorbă cu dumneata.

— Cum să nu, doamnă, răspunse Porthos, făcându-şi sieşi cu ochiul ca un jucător care râde singur de şmecheria ce-o pregăteşte.

Tocmai atunci trecea d'Artagnan, urmărind pas cu pas pe Milady; trăgând cu ochiul înspre Porthos, văzu mutra lui biruitoare.

"Ia te uită! — îşi zise în sinea lui, cugetând şi el potrivit moralei ciudat de uşuratice a celor vremuri năstruşnice, — iacă unul care şi-ar putea dobândi echipamentul în răstimpul cuvenit".

Lăsându-se dus de braţul doamnei Coquenard, aşa cum barca se lasă în voia cârmei, Porthos ajunse în dreptul mânăstirii Saint-Magloire, până la un soi de trecere puţin umblată, închisă la amândouă capetele cu câte o vârtelniţă. Peste zi dădeai pe acolo numai de cerşetori care ronţăiau şi de copii care se zbenguiau.

— Vai, domnule Porthos! — începu ea, după ce se încredinţase că nimeni, în afară de obişnuiţii mahalalei, nu putea să-i vadă, nici să-i audă, — vai domnule Porthos! după cât se pare, eşti un mare cuceritor.

— Eu, doamnă, — îngâna Porthos, umflându-se în pene, — şi pentru ce anume?

— Dar semnele de-adineauri, dar aghiazmă? Trebuie să fie măcar prinţesă doamna aceea, cu arapul şi cu camerista după ea.

— Vă înşelaţi; nu e prinţesă, — răspunse Porthos, — e doar o ducesă.

— Dar lacheul care aştepta la poartă, dar caleaşca cu vizitiul care stătea pe capră în livrea de gală?

Porthos nu văzuse nici lacheul şi nici caleaşca: dar cu privirea ei de femeie geloasă, doamna Coquenard le văzuse însă toate.

Şi lui Porthos îi păru rău că n-o făcuse de la început prinţesă pe doamnă cu perna roşie.

— Ah, eşti copilul răsfăţat al femeilor frumoase, domnule Porthos! stărui oftând soţia avocatului.

— Dar înţelegeţi că e firesc să am noroc în dragoste cu chipul pe care mi l-a dăruit natura.

— Doamne, cât de uituci sunt bărbaţii — se tângui soţia avocatului ridicându-şi ochii spre cer.

— Cred că tot mai puţin decât femeile — răspunse Porthos; — căci în sfârşit, doamnă, eu pot spune că am fost victima dumitale atunci când, rănit, pe patul de moarte, m-am văzut părăsit de medici; eu, care cobor dintr-un neam vestit, eu care m-am încrezut în prietenia dumitale, eram cât pe-aci să mor, întâi din pricina rănilor şi pe urma de foame, într-un han nenorocit din Chantilly şi toate astea fără ca să catadicseşti să-mi răspunzi măcar o singură dată la scrisorile înflăcărate pe care ţi le trimiteam.

— Stai să vezi, domnule Porthos. Îngăimă ea, căci se simţea cam vinovată judecând după purtarea înaltelor doamne din vremea aceea.

— Eu care am jertfit-o, pentru dumneata, pe baroana de...

— Ştiu, aşa e.

— Pe contesa de...

— Domnule Porthos, nu mă mai chinui!

— Pe ducesa de...

— Domnule Porthos, fii îndurător.

— Ai dreptate, doamnă, poftim, încetez.

— Soţul meu nici nu vrea să audă de împrumuturi.

— Doamnă Coquenard, — urmă Porthos, — adu-ţi aminte prima scrisoare pe care mi-ai scris-o şi pe care o păstrez întipărită în minte.

Soţia avocatului oftă din greu.

— Dar vezi că şi suma pe care o cereai cu împrumut, puţin cam măricică.

— Doamnă Coquenard, îţi dădeam întâietatea. A fost de ajuns să scriu ducesei de... Nu vreau să-i rostesc numele căci de felul meu nu obişnuiesc să dau în vileag o femeie; dar aşa cum îţi spuneam. Îndată ce i-am scris, mi-a şi trimis o mie cinci sute.

Soţiei avocatului i se prelinse o lacrimă.

— Domnule Porthos, îţi jur că m-ai pedepsit cumplit şi că dacă te mai afli vreodată în asemenea încurcat poţi oricând să te bizui pe mine.

— Lasă doamnă! — făcu Porthos dezgustat, — să nu mai pomenim de bani, e umilitor.

— Aşadar, nu mă mai iubeşti! şopti întristată soţia avocatului.

Porthos păstră o tăcere trufaşă.

— Acesta e răspunsul dumitale? Acum înţeleg.

— Gândeşte-te la jignirea ce mi-ai adus, doamnă. A rămas aici, răspuns Porthos, ducându-şi mâna la inimă şi apăsând-o cu putere.

— Am să îndrept jignirea: lasă, dragă Porthos!

— Şi la urma urmelor, ce ceream eu? — întrebă Porthos ridicând nevinovat din umeri, — un împrumut, nimic mai mult. Doar nu sunt nesocotit. Ştiu că nu eşti bogată, doamnă Coquenard şi că soţul dumitale e silit să-i stoarcă pe bieţii împricinaţi ca să scoată de la ei câţiva nenorociţi de galbeni. Oh! dac-ai fi fost contesă, marchiză sau ducesă, ar fi fost altceva, atunci ai fi fost de neiertat.

Soţia avocatului se simţi atinsă.

— Află, domnule Porthos, — răspunse ea, — că în casa mea de fier, adică a unei biete soţii de avocat, poate că se găsesc mai mulţi bani decât la toate pârlitele dumitale de mironosiţe.

— Asta înseamnă o jignire de două ori mai mare, — sări Porthos, desprinzându-şi braţul de al ei, — căci dacă eşti bogată, doamnă Coquenard, refuzul dumitale e de neiertat.

— Când spun bogată, — lămuri soţia avocatului dându-şi seama că o luase gura pe dinainte, — nu trebuie să iei cuvântul aidoma. La drept vorbind, nu sunt bogată, dar am tot ce-mi trebuie.

— Vă rog, doamnă, — îi curmă vorba Porthos, — să punem capăt la toate astea. M-ai nedreptăţit; între noi nu mai poate fi vorba de nici o apropiere.

— Nerecunoscător ce eşti!

— Prin urmare tot dumneata te plângi! se minună Porthos.

— Atunci, drum bun cu frumoasa dumitale ducesă! Eu nu te mai opresc.

"Nu-i chiar atât de prăpădită cum credeam ", îşi zise Porthos în sinea lui.

— Domnule Porthos, uite, încă o dată, dar pentru ultima oară: mai ţii la mine? Da sau ba?

— Vai mie, doamnă, — murmură Porthos în chipul cel mai jalnic cu putinţă, — tocmai acum, în ajun de război, când presimţirile îmi spun că voi fi ucis...

— Nu mai vorbi aşa! îl opri soţia avocatului, izbucnind în lacrimi.

— Totuşi, ceva îmi spune că aşa va fi, se jelui Porthos, din ce în ce mai abătut.

— Mărturiseşte mai curând că ai altă iubită.

— Nu, ţi-o spun pe şleau, nimic nou nu mă mai incinta, ba mai mult încă, simt aici, în ascunzişul inimii, ceva care parcă stăruie pentru dumneata. Dar, după cum ştii, sau după cum nu ştii, peste cincisprezece zile începe nenorocitul acela de război şi n-o să mă mai pot gândi în vremea asta decât la echipamentul meu. Apoi, trebuie să plec în familie, tocmai în fundul Bretaniei, ca să-mi înjgheb banii pentru plecare.

Porthos îşi dădu seama de ultima luptă izbucnită între dragoste şi zgârcenie.

— Şi fiindcă moşiile ducesei pe care ai văzut-o în biserică sunt lângă ale mele, vom călători împreună. Ştii doar că atunci când călătoreşti în doi, drumul pare mult mai scurt.

— Adică, nu mai ai nici un prieten la Paris, domnule Porthos? întrebă ea.

— Eu credeam că am, — răspunse Porthos, cu aceeaşi căutătură abătută, — dar mi-am dat seama că mă înşel.

— Ba ai, domnule Porthos, ai, — îl încredinţă doamna Coquenard într-o pornire înflăcărată, care o miră şi pe ea, — treci mâine pe la mine. Spune că eşti fiul mătuşei mele, prin urmare vărul meu; că vii din Noyon, din Picardia, că ai mai multe procese la Paris, dar că n-ai avocat. O să ţii minte toate astea?

— Fireşte, doamnă.

— Vino la ora prânzului.

— Am înţeles.

— Şi ţine-te bine în faţa soţului meu care e mare pişicher, în ciuda celor şaptezeci şi şase de ani.

— Şaptezeci şi şase de ani! Drace! Frumoasă vârsta! se minună Porthos.

— Vrei să spui: înaintată vârstă, domnule Porthos. Aşa că sărăcuţul de el, mă poate lăsa văduvă când nici nu gândeşti, urmă soţia avocatului aruncând lui Porthos o privire plină de

înţeles. Din fericire, în actul de căsătorie am trecut anume că toată averea va rămâne supravieţuitorului.

— Toată averea? întrebă Porthos...

— Toată.

— Văd că sunteţi o femeie prevăzătoare, scumpă doamnă Coquenard, adăugă Porthos, strângându-i înduioşat mâna.

— Iată-ne deci împăcaţi, scumpe domnule Porthos, spuse ea, răsfăţându-se.

— Pentru toată viaţa, întregi Porthos, în acelaşi fel.

— La revedere deci, trădătorul meu.

— La revedere, uituca mea.

— Pe mâine, îngerul meu.

— Pe mâine, comoara vieţii mele.

Capitolul XXX Milady

D'Artagnan o urmărise pe Milady fără ca ea să-l fi zărit. O văzuse urcându-se în caleaşca şi o auzise poruncind vizitiului s-o ducă la Saint-Germain.

Era de prisos să încerce a urmări pe jos o trăsură trasă de doi cai voinici gonind în trap. D'Artagnan se întoarse deci în strada Férou. Pe strada Senei îl întâlni pe Planchet care, oprit în dreptul unei plăcintării, părea încremenit în faţa unui cozonac după care-i lăsa gura apă.

Îi porunci să meargă să înşeueze doi cai în grajdurile domnului de Tréville, unul pentru dumnealui, d'Artagnan şi celălalt pentru dumnealui, Planchet şi apoi să vină să-l găsească la Athos, grajdurile domnului de Tréville fiind puse odată pentru totdeauna la cheremul lui d'Artagnan.

Planchet o porni înspre strada Colombier şi d'Artagnan înspre strada Férou. Athos era acasă şi golea morocănos o sticlă cu faimosul vin de Spania adus din călătoria lui în Picardia. Îi făcu semn lui Grimaud să aducă un pahar şi pentru d'Artagnan şi Grimaud îi îndeplini dorinţa ca de obicei.

D'Artagnan istorisi lui Athos tot ce se întâmplase în biserică între Porthos şi soţia avocatului şi cum prietenul lor era poate pe cale să-şi facă rost de echipament.

— În ceea ce mă priveşte, — răspunse Athos la cele auzite, — sunt foarte, liniştit: ştiu că n-o să cheltuiască nici o femeie cu hamurile mele.

— Şi totuşi, frumos cum eşti, curtenitor şi de neam mare, eu cred, dragă Athos, că n-ar fi pe lume crăiasă sau regină la adăpost de săgeţile inimii dumitale.

— Ce tânăr e şi d'Artagnan ăsta! mormăi Athos ridicând din umeri.

Şi făcu semn lui Grimaud să mai aducă o sticlă de vin.

Tocmai atunci, strecurându-şi sfios capul pe uşa întredeschisă, Planchet îşi vesti stăpânul că cei doi căi aşteptau afară.

— Care cai? întrebă Athos.

— Doi cai pe căi pe care domnul de Tréville mi-i împrumută ca să mă plimb şi cu care vreau să dau o raită la Saint-Germain.

— Şi ce ai de gând să faci la Saint-Germain? mai întrebă Athos.

D'Artagnan începu a-i povesti întâlnirea din biserică şi cum dăduse de femeia care, împreună cu nobilul în mantie neagră şi cu cicatrice la tâmplă, nu-i puteau ieşi din minte.

— Adică eşti îndrăgostit de asta, la fel cum erai şi de doamna Bonacieux, spuse Athos ridicând dispreţuitor din umeri, parcă i-ar fi fost milă de slăbiciunile omeneşti.

— Eu? Da de unde! — se împotrivi d'Artagnan, — dar mor de nerăbdare să scot la lumină taina care o înconjoară. Nu ştiu de ce îmi închipui că femeia asta, aşa cum n-o cunosc şi cum nici ea nu mă cunoaşte, are totuşi o înrâurire asupra vieţii mele.

— Aşa e, ai dreptate, — încuviinţă Athos, — nu ştiu femeie pe lume vrednică s-a mai cauţi când i-ai pierdut urma. Doamna Bonacieux s-a rătăcit pe undeva; treaba ei, să se descurce cum o putea.

— Nu, Athos, te înşeli, — îi răspunse d'Artagrtan, — o iubesc mai mult ca oricând pe biata mea Constance şi dac-aş şti unde e acum, aş alerga până la capătul pământului, ca s-o scap din ghearele duşmanilor; dar n-am aflat nimic; tot ce-am încercat a fost zadarnic. Ce vrei? Trebuie să mai şi petreci câte puţin.

— Atunci petrece cu Milady, dragă d'Artagnan, ţi-o doresc din toată inima, dacă-ţi poate face plăcere.

— Ascultă-mă, Athos — îl îndemnă d'Artagnan, în loc să stai zăvorât aici ca la închisoare, mai bine încalecă şi vino să te plimbi cu mine la Saint-Germain.

— Dragul meu, eu călăresc pe caii mei, atunci când îi am, altminteri, merg pe jos.

— Uite, eu, eu nu sunt mândru ca dumneata şi încalec pe ce găsesc, i-o întoarse d'Artagnan zâmbind de răspunsul ursuz al lui Athos, care din partea altuia l-ar fi jignit. Aşadar, cu bine, dragul meu.

— La revedere, mormăi muşchetarul, făcându-i semn lui Grimaud să desfunde sticla pe care o adusese.

D'Artagnan şi Planchet încălecară şi se îndreptară spre Saint-Germain. De-a lungul drumului cuvintele lui Athos cu privire la doamna Bonacieux îi veneau mereu în minte. Deşi de felul lui nu se prea prăpădea cu firea, frumoasa negustoreasă i se cuibărise în inimă: aşa cum spunea, era gata s-o caute şi la capătul pământului. Dar, pământul are atâtea capete tocmai pentru că e rotund: astfel fiind, nu ştia nici el încotro s-o apuce.

Până una alta voia să descopere ce era cu acea Milady, Milady stătuse de vorbă cu bărbatul cu pelerină neagră, prin urmare îl cunoştea. Dar, în mintea lui d'Artagnan, tocmai bărbatul cu pelerina neagră o răpise pe doamna Bonacieux a doua oară, după cum tot el o răpise şi întâia dată. Aşa că d'Artagnan nu minţea decât pe jumătate, adică minţea puţin de tot când spunea că pornind în căutarea acelei Milady, pornea totodată în căutarea sărmanei Constance.

Furat de aceste gânduri şi dând pinteni calului când şi când, d'Artagnan străbătuse drumul şi ajunsese la Saint-Germain. Trecuse tocmai de pavilionul în care cu zece ani mai târziu avea să se nască Ludovic al XIV-lea. Nimerise într-o stradă pustie, privind mereu la dreapta şi la stânga ca să vadă dacă nu cumva dă de vreo urmă a frumoasei englezoaice, când deodată, la parterul unei case arătoase care, potrivit obiceiului vremii, nu avea nici o fereastră la stradă, zări ivindu-se un chip cunoscut. Insul trecea de colo-colo, pe un soi de terasă împodobită cu flori. Planchet îl dibui cel dintâi.

— Domnule, — se întoarse el spre d'Artagnan, — mutra acelui gură-cască nu vă spune nimic?

— Nu, — răspunse d'Artagnan, — şi totuşi sunt sigur că l-am mai zărit pe undeva.

— Păi cred şi eu, — zise Planchet, — e bietul Lubin, lacheul contelui de Wardes, cel pe care l-aţi jumulit aşa de frumos acum o lună la Calais pe drumul vilei comandantului de port.

— Da da, bine zici, — îşi aminti d'Artagnan, — îl ştiu acum. Oare te-o mai fi ţinând minte?

— Vai de capul lui, era atât de zăpăcit, că nu cred să mă mai ştie.

— Atunci, ia du-te. Intră în vorbă cu el şi caută de află dacă stăpânul lui mai trăieşte.

Planchet descălecă şi se duse drept la Lubin, care într-adevăr nu-l recunoscu; amândoi valeţii se puseră pe vorbă, ca cei mai buni prieteni din lume, în vreme ce d'Artagnan îşi mâna amândoi caii într-o ulicioară: ocolind apoi jur-împrejur o casă, se întoarse să asculte sfătoşenia din dosul unui gard de alun.

După câteva clipe de pânda îndărătul gardului, d'Artagnan auzi huruit de trăsură şi văzu oprindu-se în faţa lui caleaşca frumoasei Milady. Fără doar şi poate, Milady se afla înăuntru. D'Artagnan se culcă pe gâtul calului ca să poată vedea totul fără ca el să fie văzut.

Scoţându-şi fermecătorul ei cap bălai prin portieră, Milady dădu câteva porunci cameristei.

Aceasta din urmă, fată nostimă între douăzeci şi douăzeci şi doi de ani, sprintenă şi vioaie, adevărată cameristă de casă mare, sări jos de pe scara caleştii pe care şedea cocoţată, potrivit obiceiurilor vremii şi se îndrepă spre terasa unde d'Artagnan îl zărise pe Lubin.

D'Artagnan o urmări cu privirea şi o văzu îndreptându-se spre terasă. Tocmai atunci, din întâmplare, cineva dinăuntru îl chemă pe Lubin, aşa că Planchet rămase singur, zgâindu-şi ochii, ca să vadă încotro o apucase d'Artagnan.

Camerista se apropie de Planchet şi luîndu-l drept Lubin, îi întinse un bileţel, spunându-i:

— Pentru stăpânul dumitale.

— Pentru stăpânul meu? se miră Planchet.

— Da şi e zor mare. Du-l numaidecât.

Fugi apoi îndărăt la trăsura care în vremea aceasta se şi întorsese înspre partea de unde venise; se cocoţă iar pe scară şi caleaşca o porni din nou.

Planchet suci şi răsuci bileţelul, apoi deprins să asculte fără a crâcni, sări jos de pe terasă, o apucă pe ulicioară şi după

douăzeci de paşi dădu de d'Artagnan care văzuse totul, şi-i ieşea înainte.

— Pentru dumneavoastră, domnule, spuse Planchet, dându-i biletul.

— Pentru mine? — întreabă d'Artagnan, — e sigur?

— Doamne sfinte! cum să nu fiu sigur: camerista mi-a spus: "Pentru stăpânul dumitale". Eu n-am alt stăpân decât pe dumneavoastră, aşa că... Dar zău, straşnică fetişcană, camerista asta!

D'Artagnan desfăcu plicul şi citi următoarele cuvinte:

"Cineva care-ţi poartă de grijă mai mult decât poate mărturisi, ar vrea să ştie în ce zi vei putea ieşi să te plimbi în pădure. Mâine, la hotelul Champ-du-Drap-d'Or, un lacheu în negru şi roşu va veni după răspuns."

— Ia te uită ! — îşi zise în gând d'Artagnan, — asta-i prea de tot! s-ar spune că Milady şi cu mine ne îngrijim de sănătatea aceluiaşi domn. Ia spune, Planchet, cum îi mai merge prietenului nostru, contele de Wardes? Va să zică, n-a dat ortul popii?

— Nu, domnule. Îi merge bine, aşa cum poate să-i meargă cuiva cu patru lovituri de spadă în măruntaie, căci, fără supărare, l-aţi pocnit de patru ori şi, drăguţul de el, abia se mai ţine pe picioare; i s-a scurs aproape tot sângele. Cum vă spuneam, domnule, Lubin nu mă ţinea minte şi mi-a povestit bob cu bob toată păţania.

— Prea bine, Planchet, eşti regele valeţilor; acum încalecă şi hai să ajungem caleaşca.

Nu le trebui multă vreme; peste cinci minute, zăriră caleaşca oprită în marginea drumului; lângă portieră stătea un călăreţ, în veşminte scumpe.

Convorbirea dintre Milady şi călăreţ era atât de însufleţită, încât d'Artagnan se opri de partea cealaltă a trăsurii fără să-l bage cineva în seamă afară doar de drăgălaşa cameristă.

Vorbeau englezeşte, limbă pe care d'Artagnan n-o pricepea de loc; dar, după glas, tânărului nostru i se păru că frumoasa englezoaică era foc de supărată; ea încheie convorbirea printr-o mişcare spulberând orice îndoială şi anume printr-o lovitură de evantai atât de straşnică, încât mica podoabă femeiască sări în mii de bucăţele.

Călăreţul izbucni într-un hohot de râs care păru să întărite şi mai mult pe Milady.

D'Artagnan îşi zise că venise vremea să se amestece în vorbă; se apropie de cealaltă portieră, descoperindu-şi smerit capul.

— Doamnă — zise el, îmi daţi voie să vă ofer sprijinul meu? Mi se pare că acest domn v-a supărat. Rostiţi un singur cuvânt, doamnă şi voi avea grijă să-l pedepsesc pentru lipsa lui de curtenie.

După primele cuvinte, Milady îşi întoarse capul, privind mirată spre tânăr; apoi, când acesta sfârşi, ea îi răspunse într-un curat grai franţuzesc:

— Cu dragă inimă aş primi ocrotirea dumneavoastră domnule, dacă persoana care mă ceartă n-ar fi chiar fratele meu.

— Atunci, vă rog să mă iertaţi, — adăugă d'Artagnan, — nu puteam să ştiu acest lucru, doamnă.

— Ce tot îndrugă zăpăcitul ăsta, izbucni, aplecându-se până în dreptul portierei, călăreţul despre care Milady spusese că-i era rudă şi de ce nu-şi vede de drum?

— Zăpăcit eşti dumneata, — se răsti d'Artagnan aplecându-se la rândul lui pe grumazul calului şi răspunzând tot prin portieră, — uite, nu-mi văd de drum, fiindcă am chef să mă opresc aici.

Călăreţul strecură câteva cuvinte englezeşti surorii lui.

— Eu îţi vorbesc pe franţuzeşte, — urmă d'Artagnan — şi fă-mi te rog plăcerea să-mi răspunzi pe acelaşi grai. Oi fi dumneata fratele doamnei., dar din fericire nu eşti şi al meu.

S-ar fi putut crede că Milady, temătoare că orice femeie, va rosti un cuvânt ca să curme acel început de gâlceavă, dar, dimpotrivă, vârându-se în fundul caleştii, porunci nepăsătoare vizitiului:

— Mână la palat!

Tânăra cameristă aruncă neliniştită o privire lui d'Artagnan, căci chipeş cum era, gentilomul nostru n-o putuse lăsa rece.

Caleaşca o porni şi cei doi bărbaţi se văzură deodată faţă în faţă, fără nici o oprelişte între ei. Necunoscutul făcu o mişcare pentru a urma caleaşca, dar d'Artagnan, a cărui minie clocotea tot mai aprig căci recunoscuse în el pe englezul din Amiens

care-i câştigase calul şi fusese cât p-aci să-i câştige lui Athos inelul cu diamant, îi apucă frâul calului şi-l ţinu în loc.

— Ei! domnule, — strigă el, — se vede că eşti şi mai zăpăcit ca mine, căci pare-mi-se ai uitat că noi doi mai avem o socoteală.

— Ah, ah! — făcu englezul, — dumneata erai, maestre? Va să zică nu te laşi, ţii morţiş să joci când una, când altă.

— Da şi asta mi-aduce aminte că trebuie să-mi iau revanşa. Aşa că, vom vedea noi, scumpe domn, dacă mânuieşti la fel de dibaci spada ca şi zarurile.

— Vezi şi dumneata că n-am spadă, — zise englezul, — vrei să faci pe viteazul în faţa unui om fără armă?

— Nădăjduiesc că acasă ai o spadă, i-o întoarse d'Artagnan. În orice caz, eu am două, aşa că dacă doreşti, le tragem la sorţi.

— Nu-i nevoie, — răspunse englezul, — am unelte din astea, berechet.

— Ei bine, nobile domn, — stărui d'Artagnan, — alege-o pe cea mai lungă şi vino să mi-o arăţi diseară!

— Unde, rogu-te?

— În dosul Luxemburgului e un cartier minunat pentru plimbări de acest soi.

— Bine, voi veni.

— La ce oră?

— La şase.

— Ia spune, poate că ai şi vreun prieten, doi…

— Ba am trei care se vor simţi măguliţi să joace aceeaşi partidă ca şi mine.

— Trei? Cu atât mai bine, se potriveşte de minune, — răspunse d'Artagnan, — e tocmai ce-am socotit şi eu.

— Şi acum, spune-mi cine eşti? întrebă englezul.

— Sunt domnul d'Artagnan, gentilom gascon, din garda regală, compania domnului des Essarts. Dar dumneata?

— Eu sunt lordul de Winter, baron de Sheffield.

— Mă rog! Sluga dumitale, domnule baron, — răspunse d'Artagnan, — deşi ai nişte nume greu de ţinut minte.

Şi dând pinteni calului, porni în goană, înapoi spre Paris.

Cum obişnuia în asemenea împrejurări, d'Artagnan descălecă de-a dreptul la Athos.

Îl găsi tolănit pe o canapea mare unde aştepta, după cum spusese, ca echipamentul să vină singur până la el.

D'Artagnan îi istorisi tot ce se petrecuse, mai puţin scrisoarea către domnul de Wards.

Athos era încântat la gândul că se va bate cu un englez. După cum am mai spus, acesta era visul lui.

Îşi trimiseră valeţii să-i cheme grabnic pe Porthos şi Aramis, cărora le aduseră la cunoştinţă cele petrecute.

Porthos îşi trase spada din teacă şi începu s-o mânuiască în faţa peretelui, dându-se când şi când îndărăt şi mlădiindu-şi genunchii ca un dansator. Aramis, care lucra de zor la poemul lui, se încuie în cabinetul lui Athos cu rugămintea să fie lăsat în pace până va începe duelul.

Athos ceru prin semne lui Grimaud să-i mai aducă o sticlă de vin.

Cât priveşte pe d'Artagnan, chibzuia în mintea lui un mic plan a cărui desfăşurare o vom cunoaşte mai târziu, plan care-i făgăduia se vede cine ştie ce năzdrăvănie, căci din când în când un zâmbet luminos, trecea pe faţa-i visătoare.

PARTEA A II-a

Capitolul I Englezi şi francezi

La ora hotărâtă, muşchetarii se duseră împreună cu cei patru valeţi îndărătul Luxemburgului, într-un ocol lăsat pe

seama căpriţelor. Athos dădu un bănuţ păzitorului, ca să plece. Valeţii primiră poruncă să stea de veghe.

Curând, o ceată de gentilomi se apropie tăcută şi pătrunzând în ocol, se îndreptă spre muşchetari; apoi, potrivit obiceiurilor de peste mare, se făcură prezentările. Englezii erau cu toţii de neam mare şi numele atât de ciudate ale potrivnicilor nu numai că le stârniră uimirea, dar îi şi neliniştiră.

— Bine, foarte bine, — începu lordul de Winter după ce toţi trei muşchetari spuseră cum îi cheamă, — dar noi tot nu ştim cine sunteţi şi nici nu ne putem bate cu nişte porecle; astea-s nume de păstori!

— După cum bine bănuiţi, milord, sunt nume de împrumut, încuviinţă Athos.

— Atunci cu atât mai mult dorim să vă cunoaştem adevăratele nume, răspunse englezul.

— Aţi jucat totuşi cu noi fără să ştiţi cum ne cheamă, — îi aminti Athos, — dovadă că ne-aţi şi câştigat cei doi cai.

— E adevărat, dar atunci ne puneam în primejdie doar banii, pe câtă vreme acum ne primejduim viaţa: joci cu oricine, dar de bătut nu te baţi decât cu cei de o seamă cu tine.

— Aşa e, se învoi Athos. Şi, luându-l deoparte pe acela dintre cei patru englezi cu care trebuia să se bată, îşi spuse numele în şoaptă.

Porthos şi Aramis făcură şi ei la fel.

— Sunteţi mulţumit? întrebă Athos pe potrivnicul lui. Găsiţi obârşia mea destul de aleasă pentru a binevoi să încrucişaţi spada cu mine?

— Da, domnule, zise englezul, înclinându-se.

— Acum vreţi să vă spun şi eu ceva? adăugă răspicat Athos.

— Ce anume? întrebă englezul.

— Aţi fi făcut mai bine dacă nu mi-aţi fi cerut să mă dau în vileag.

— Şi de ce?

— Fiindcă se crede că am murit, iar eu doresc, din anumite pricini, să nu se ştie că sunt în viaţă, aşa că voi fi silit să vă ucid pentru că taina mea să nu zboare din gură-n gură.

Englezul privi pe Athos crezând că glumeşte; dar lui Athos nu-i ardea de glumă.

— Gata, domnilor? întrebă el întorcându-se către prieteni şi potrivnici.

— Da, răspunseră într-un glas englezii şi francezii.

— Atunci în gardă, porunci Athos.

Opt spade străluciră dintr-o dată în razele amurgului sângeriu şi lupta porni cu o înverşunare firească între oameni de două ori duşmani.

Athos lupta la fel de liniştit şi cu luare-aminte ca şi când s-ar fi aflat într-o sală de scrimă. Porthos, pe care păţania din Chantilly îl lecuise de o prea mare încredere în sine, se avânta cu iscusinţă şi chibzuială.

Aramis, nerăbdător să-şi isprăvească al treilea cânt al poemului, se zorea ca tot omul care n-are vreme de pierdut. Athos îşi ucise cel dintâi adversarul: îl nimerise cu o singură lovitură, dar aşa cum îi spusese, cu o lovitură de moarte, până în adâncul inimii.

După el, Porthos îşi întinse adversarul pe iarbă; îi străpunsese coapsă. Cum englezul îi predase spada fără a mai încerca vreo împotrivire, Porthos îl luă în braţe şi-l duse astfel până la trăsură.

Aramis se năpusti atât de crunt asupra potrivnicului, încât acesta, după ce dădu îndărăt cu vreo cincizeci de paşi, o luă la sănătoasa şi se făcu nevăzut în huiduielile valeţilor, cât priveşte pe d'Artagnan, el nu făcuse altceva decât să se apere; apoi când îşi dăduse seama că celălalt era istovit, îi arse o lovitură zdravănă de-i sări spada din mână. Văzându-se dezarmat, baronul dădu doi-trei paşi înapoi, dar în clipa aceea piciorul îi alunecă şi se prăvăli pe spate.

Dintr-o săritură, d'Artagnan se repezi asupra lui şi pironindu-i spada în gâtlej îi spuse:

— Aş putea să vă ucid, domnule, sineţi în mâinile mele, dar de dragul surorii dumneavoastră vă dăruiesc viaţa.

D'Artagnan nu mai putea de bucurie; i se împlinea gândul pus la cale de cu vreme, gând sub a cărui căldură îi înflorise pe faţă zâmbetele de care am vorbit.

Încântat că are de-a face cu un gentilom atât de cumsecade, englezul îl strânse la piept pe d'Artagnan, copleşind şi pe cei trei muşchetari cu tot soiul de măguliri; cum adversarul lui Porthos fusese urcat în trăsură, iar al lui Aramis dăduse bir cu fugiţii, nu se mai gândiră cu toţii decât la cel mort.

În vreme ce Porthos şi Aramis îi scoteau haina, la nădejdea că poate mai trăia încă, o pungă doldora de bani îi lunecă din cingătoare. D'Artagnan o ridică de jos şi o întinse lordului de Winter.

— Ce naiba vreţi să fac cu ea? întrebă englezul.

— Înapoiaţi-o rudelor, răspunse d'Artagnan.

— Şi ce le pasă rudelor de fleacul ăsta! Le rămân moştenire cincisprezece mii de galbeni; luaţi pungă pentru lacheii dumneavoastră.

D'Artagnan băgă pungă în buzunar.

— Şi acum, tinere prieten, cred că-mi dai voie spun astfel, — urmă lordul de Winter, — chiar astă-seară mă vei însoţi, dacă doreşti, la sora mea, lady Clarick, căci aş vrea să te bucuri şi de bunăvoinţa ei şi cum nu e tocmai lipsită de trecere la curte, poate că o vorbă bună îţi va prinde bine cândva.

D'Artagnan roşi de bucurie şi se înclină în semn de încuviinţare.

În vremea asta, Athos se apropiase de d'Artagnan.

— Ce-ai de gând să faci cu punga? îi şopti el la ureche.

— Voiam să ţi-o dau dumitale, dragă Athos.

— Pentru ce tocmai mie?

— Pentru că dumneata l-ai ucis: pradă de la vrăjmaş.

— Eu, să mă pricopsesc de la un duşman?! se încruntă Athos. Drept cine mă iei?

— Datină de război. Îi aminti d'Artagnan; de ce n-ar merge la fel şi în dueluri?

— Nici pe câmpul de bătălie n-am făcut una ca asta.

Porthos dădu din umeri, iar Aramis ţinu parte lui Athos cu o mişcare a buzelor.

— Atunci, — urmă d'Artagnan, — să dăm banii valeţilor noştri, aşa cum ne-a sfătuit lordul de Winter.

— Bine, — spuse Athos — să dăm punga, dar nu la ai noştri, ci lacheilor englezi.

Athos luă pungă şi o zvârli în mâinile vizitiului:

— Pentru dumneata şi tovarăşii dumitale.

Asemenea mărinimie din partea unui om cu desăvârşire lipsit de mijloace, îl ului chiar pe Porthos, iar acea dărnicie franţuzească povestită mai departe de lordul de Winter şi prietenul lui, se bucură pretutindeni de mare laudă, în afară de a domnilor Grimaud, Mousqueton, Planchet şi Bazin.

Despărţindu-se de d'Artagnan, lordul de Winter îi dădu adresa surorii sale: locuia în Piaţa Regală, cartier cu deosebire ales pe vremea aceea, la numărul şase. De altminteri îi făgădui că va trece să-l ia pentru a-l prezenta frumoasei milady. D'Artagnan îi dădu întâlnire la ora opt, acasă la Athos.

Gândul că se va înfăţişa înaintea ei, îl frământa pe gasconul nostru; îşi amintea împrejurările stranii în care femeia aceea îi răsărise mereu în cale. Pentru el nu încăpea îndoială că Milady era o unealtă a cardinalului, totuşi ceva îl chema către ea, puterea unei vrăji de care nu-şi dădea nici el seama. Singura lui teamă era că nu cumva Milady să-l bănuiască a fi omul din Meung şi din Douvres. Atunci ar fi ştiut că e unul din credincioşii domnului de Tréville şi, prin urmare, slujitor cu trup şi suflet al regelui, ceea ce ar fi fost în dăuna lui; căci dacă Milady l-ar fi cunoscut aşa cum şi el o cunoştea pe ea, amândoi ar fi jucat o partidă cu aceiaşi sorţi de izbândă. Cât priveşte începutul de dragoste dintre ea şi contele de Wardes, tânărul nostru încrezut se sinchisea prea puţin, deşi contele era tânăr, frumos, bogat şi cu mare trecere pe lângă cardinal. Dar nu degeaba ai douăzeci de ani şi pe deasupra le-ai născut şi la Tarbes.

D'Artagnan trecu mai întâi pe acasă, se găti cu cel mai înzorzonat veşmânt, apoi întorcându-se la Athos îi istorisi totul, ca de obicei. După ce-i ascultă păsul, Athos clătină din cap şi cu amărăciune în glas îl îndemnă să ia bine seama.

— Mda, — făcu el, — abia ai pierdut o femeie despre care dădeai zor că e bună, încântătoare, fără cusur şi iată că acum te ţii după alta!

D'Artagnan simţi ce îndreptăţită era mustrarea.

— O iubeam pe doamna Bonacieux din toată inima, — desluşi el, — iar pe Milady o iubesc doar cu mintea. Am primit să mă duc la ea mai ales ca să dibui cam ce învârteşte la curte.

— Ce învârteşte la curte? La naiba, nu-i prea greu de ghicit după tot ce mi-ai spus până acum. Trebuie să fie vreo iscoadă de-a cardinalului; o femeie care o să-ţi arunce un laţ şi o să-ţi prindă frumuşel gâtul.

— Nu zău, dragă Athos, prea le vezi toate în negru.

— Dragul meu, eu n-am încredere în femei; ce vrei! sunt păţit şi mai ales n-am încredere în femeile bălaie. Nu mi-ai spus tu că şi Milady e bălaie?

— Are cel mai frumos păr auriu din lume.

— Vai, vai, sărmanul meu d'Artagnan! îl tângui Athos.

— Ascultă, eu vreau doar să mă lămuresc; şi după ce voi şti tot ce trebuie să ştiu, o să mă dau la o parte.

— Bine, lămureşte-te, mormăi nepăsător Athos.

Lordul de Winter sosi la ora hotărâtă, iar Athos, înştiinţat din vreme, trecu în camera alăturată. Găsindu-l aşadar pe d'Artagnan singur şi fiindcă era aproape opt, îl şi luă cu el.

O caleaşcă luxoasă, înhămată cu doi armăsari focoşi, aştepta la scară; peste câteva clipe erau în Piaţa Regală.

Milady Clarick îl primi pe d'Artagnan fără umbră de surâs. Palatul era de o bogăţie bătătoare la ochi şi, deşi cei mai mulţi dintre englezi, goniţi de război, părăsiseră Franţa sau erau pe cale s-o părăsească, Milady făcuse noi cheltuieli pentru căminul ei, dovadă că măsura privind izgonirea englezilor nu o atingea.

— Iată, — începu lordul de Winter, arătându-l pe d'Artagnan surorii sale, — iată un tânăr gentilom care a avut în mâinile lui viaţa mea şi totuşi a vrut să mă cruţe, deşi eram de două ori duşmani: întâi pentru că eu îl jignisem şi pe urmă pentru că sunt englez. Dacă ţii câtuşi de puţin la mine, te rog, doamnă, mulţumeşte-i.

Milady încruntă uşor din sprâncene; un nor aproape nevăzut îi adumbri fruntea şi un surâs atât de straniu îi lunecă pe buze, încât tânărul, căruia nu-i scăpase această întreită tulburare, se simţi ca înfiorat.

Fratele nu-şi dădu seama de nimic; maimuţa răsfăţată a gazdei îl trăsese de pulpană, iar el se întorsese ca să se joace cu ea.

— Fiţi bine venit, domnule — vorbi Milady cu o voce a cărei catifelare nu se potrivea cu căutătura cruntă ce nu-i scăpase lui d'Artagnan — aţi câştigat azi drepturi veşnice la recunoştinţa mea.

Englezul se întoarse atunci şi-i povesti toată lupta, fără să treacă peste nici un amănunt. Milady îl asculta cu cea mai mare luare-aminte; dar deşi se străduia să-şi ascundă gândul, se vedea uşor că ceea ce auzea nu-i era de loc pe plac. Faţa i se împurpura, iar micul ei picior nu-şi mai găsea astâmpăr sub rochie.

Lordul de Winter nu băgă nimic de seamă. După ce sfârşi de povestit, se apropie de masă pe care se găsea o tavă cu o

sticlă de vin de Spania şi mai multe pahare: umplu două pahare şi, făcându-i semn, îl pofti pe d'Artagnan să bea.

D'Artagnan ştia că un englez se socoteşte jignit când te codeşti să ciocneşti paharul cu el. Se apropie deci de masă şi luă alt pahar. Cum în vremea asta n-o pierdea din ochi pe Milady, văzu prin oglindă că se schimbase la faţă. Crezând că nu se mai uită nimeni la ea, ceva sălbatic îi însufleţea privirea; îşi înfigea dinţii în batistă, cu gând parcă s-o muşte.

Tocmai atunci intră în cameră acea drăgălaşă cameristă pe care d'Artagnan o mai văzuse; ea spuse câteva cuvinte în englezeşte lordului de Winter, care ceru îndată voie lui d'Artagnan să se retragă, fiind chemat în altă parte de treburi grabnice şi stăruind totodată pe lângă sora lui să-i capete iertarea.

După ce strânse mâna lordului de Winter, d'Artagnan se întoarse lângă Milady. Cu o iuţeală uimitoare, chipul ei îşi luase din nou înfăţişarea-i gingaşă; atât doar că batistă cu răzleţe pete purpurii dădea de gol pe frumoasă care-şi muşcase buzele până la sânge.

Şi erau fără seamăn buzele ei. Să fi jurat că-s mărgean viu!

Convorbirea luă o întorsătură vioaie. S-ar fi zis că Milady era iarăşi în apele ei. Destăinui lui d'Artagnan că lordul de Winter nu-i era frate, ci cumnat; fusese căsătorită cu mezinul familiei care o lăsase văduvă cu un copil. Acest copil era singurul moştenitor al lordului de Winter, numai dacă el nu s-ar fi căsătorit. Din spusele ei, d'Artagnan întrezări un fel de văl, ce acoperea ceva, dar mai adânc, sub văl, privirea lui nu, putea încă pătrunde.

De altminteri, după o jumătate de ceas, d'Artagnan rămase încredinţat că Milady era o compatrioată; vorbea graiul francez în chip atât de elegant şi de curat, încât nu încăpea nici urmă de îndoială.

D'Artagnan dădu drumul unui şuvoi de vorbe curtenitoare şi jurăminte de credinţă. La toate neroziile îndrugate de gasconul nostru, Milady surâdea cu voie bună. Ora plecării sosi. D'Artagnan îşi luă rămas bun şi ieşi din salonul ei, fericit ca nimeni pe lume.

Pe scară se întâlni cu frumoasa cameristă, care, după ce îl atinse în treacăt, îmbujorându-se până-n albul ochilor, se rugă

de iertare cu un glas atât de dulce, încât iertarea o şi căpătă pe loc.

D'Artagnan se întoarse a doua zi şi fu primit şi mai bine decât în ajun. Lordul de Winter nefiind acolo, Milady rămase de data asta toată seara numai cu el. Părea că soarta lui n-o lasă rece; îl întrebă din ce loc se trăgea, cu cine era prieten şi dacă nu se gândise vreodată să se alăture slujitorilor domnului cardinal.

D'Artagnan, care, după cum se ştie, era deosebit de prevăzător pentru un tânăr de douăzeci de ani, îşi aminti bănuielile lui cu privire la Milady; ridică în slăvi pe eminenţa sa şi-i spuse că, fără doar şi poate, ar fi intrat în garda cardinalului şi nu în garda regelui, dacă l-ar fi cunoscut, de pildă, pe domnul de Cavois în loc să-l fi cunoscut pe domnul de Tréville.

Milady schimbă vorba în chipul cel mai firesc din lume şi-l întrebă în treacăt pe d'Artagnan dacă nu fusese vreodată în Anglia.

D'Artagnan răspunse că fusese trimis în Anglia de domnul de Tréville, în vederea cumpărării unor cai şi chiar adusese de acolo patru, pentru a fi puşi la încercare.

În timpul convorbirii, Milady îşi muşcă de două-trei ori buzele. Avea în faţa ei un gascon care nu se dădea bătut atât de uşor.

La aceeaşi oră ca şi în ajun, d'Artagnan părăsi pe Milady. Pe sală se întâlni iarăşi cu frumoasa Ketty; era numele cameristei. Ea îi furişă o privire galeşă, asupra căreia d'Artagnan n-ar fi trebuit să se înşele, dar prins în mrejele stăpânei, lui nu-i mai ardea de altcineva.

A doua şi a treia zi, d'Artagnan se duse iarăşi la Milady. De fiecare dată, ea îl primea tot mai prieteneşte.

Şi în fiecare seară o întâlnea pe drăgălaşa cameristă fie în anticameră, fie pe coridor, fie pe scară.

Dar, cum am mai spus, d'Artagnan nici măcar nu băgase de seamă încăpăţânata stăruinţă a sărmanei Ketty.

Capitolul II Un prânz la un avocat

Duelul în care Porthos jucase un rol atât de strălucit nu-i ştersese din minte prânzul de la soţia avocatului. A doua zi, către amiază, după ce îi porunci lui Mousqueton să-i mai perie încă o dată hainele, se îndreptă spre strada Urşilor cu pasul unui om de două ori norocos.

Inima îi bătea, dar nu de o dragoste tinerească şi neastâmpărata ca lui d'Artagnan. Nu, un ţel mai pământesc îi biciuia dorul: avea să treacă în sfârşit acel prag tainic, să urce acea scară necunoscută, pe care se căţăraseră ani de-a rândul, unul câte unul, galbenii bătrâni ai maestrului Coquenard.

Avea, în sfârşit, să dea cu ochii de un cogeamite lădoi, pe care de atâtea ori îl văzuse în visurile lui, lung şi adânc, ferecat cu lacăte grele, zăvorât şi înţepenit în duşumea, un soi de sipet despre care auzise atât de des vorbindu-se şi pe care mâinile, cam uscăţive, ce e drept, dar nelipsite de eleganţă, ale soţiei avocatului, îl vor deschide în faţa privirilor lui uimite.

Apoi, el, omul rătăcitor pe pământ, omul fără avere, omul fără familie, soldatul deprins cu hanul, cu cârciuma ,cu spelunca, mâncăul nevoit să se mulţumească de cele mai multe ori cu chilipiruri picate la întâmplare, de data asta avea să guste din mâncăruri gospodăreşti, avea să soarbă pe îndelete bucuria unui cămin îndestulat şi să se lase în voia unui răsfăţ care incinta cu atât mai mult cu cât eşti mai călit, după chiar mărturia bătrânilor moş teacă.

Să vii zi de zi în calitate de verişor şi să înfuleci la o masă gustoasă, să descreţeşti fruntea pământie şi boţită a bătrânului avocat, să-i jumuleşti pe tinerii copişti, învăţându-i tot soiul de jocuri de cărţi, în cele mai şmechereşti amănunte, să le câştigi în chip de onorariu pentru o lecţie care ar ţine un ceas puşculiţa cu economiile lor pe o lună, toate astea îi surâdeau grozav lui Porthos.

Muşchetarului îi trecuse pe la urechi vorbele de ocară ce umblau în acea vreme pe seama avocaţilor şi care se mai aud şi azi: zgârcenia,lăcomia, zilele lungi de post; dar cum, la urma urmelor, în afară de unele aprige dorinţi de economie pe care Porthos le găsise nelalocul lor, soţia avocatului se arătase destul de darnică, pentru o soţie de avocat, bineînţeles, el se aştepta să găsească o casă din belşug înzestrată cu de toate.

Totuşi chiar din prag, pe muşchetar, îl şi prinseră oarecari bănuieli: căci intrarea nu prea era îmbietoare: un gang

întunecos, care duhnea, pe scară chiorenie din pricina unor geamuri zăbrelite, prin care se strecura lumina zilei dintr-o curte vecină, iar la primul cât o uşă joasă, ţintuită în cuie uriaşe, ca uşa principală de la Grand-Chatelet[25].

Porthos ciocăni cu degetul. Un secretar înalt, cu faţa gălbejită, ascunsă sub o claie de păr neţesălat, deschise şi salută ca tot omul silit să respecte la celălalt statura impunătoare, semn al puterii, haina militară, semn al profesiei şi faţa rumenă, semn al bunului trai.

În acelaşi timp, alt secretar mai scund, în spatele celui dintâi, altul mai înalt, în spatele celui de al doilea şi în sfârşit un băieţel de serviciu îndărătul celui de al treilea.

În total, trei secretari şi jumătate; ceea ce însemna, pe vremea aceea, că biroul avocatului era dintre cele mai căutate.

Deşi muşchetarul urma să sosească numai la ora unu, încă de la douăsprezece soţia avocatului stătea ca ochii la pândă şi, bizuindu-se pe inima şi poate chiar pe stomacul iubitului său, nădăjduia să-l vadă venind mai devreme.

Doamna Coquenard intră deci pe uşa ce dădea în apartament aproape o dată cu oaspetele care intra pe uşa dinspre scară; ivirea vrednicei doamne îl scoase pe Porthos din mare încurcătură. Secretarii erau numai ochi, iar el, fără a şti ce trebuie să spună acestei înşiruiri de fiinţe crescânde şi descrescânde, nu-şi dezlega limba.

— E vărul meu, vesti soţia avocatului: te rog intră, intră te rog, domnule Porthos.

Numele de Porthos stârni râsul secretarilor: dar când acesta se întoarse spre ei, toate feţele îşi pierdură deodată veselia.

Ajunseră în cabinetul avocatului după ce străbătură anticameră, unde se aflau secretarii şi biroul unde ar fi trebuit să se afle; această din urmă încăpere era un soi de sală întunecoasă, ticsită toată cu hârţoage. Ieşiţi din biroul secretarilor, lăsară pe dreapta bucătăria şi pătrunseră în sfârşit, în camera de primire.

Toate aceste încăperi, care răspundeau una într-alta, îi cam dădură de gândit lui Porthos. Prin toate acele uşi deschise, fără îndoială că orice cuvânt se auzea de departe; apoi, în

---

[25] Castel vechi din Paris, ce servea la început drept tribunal, transformat apoi în închisoare.

trecere, aruncase o privire cercetătoare şi în bucătărie, mărturisindu-şi tainic, spre ruşinea gazdei şi marea lui părere de rău că nu zărise acel foc, acea însufleţire şi acea zarvă care domnesc de obicei în orice altar al mâncăcioşilor, atunci când se pregăteşte un prânz pe cinste.

Avocatul fusese fără îndoială înştiinţat de această vizită, căci nu se arătă surprins când îl văzu pe Porthos înaintând în chip firesc şi salutându-l curtenitor.

— Se pare că suntem veri, grăi avocatul, sprijinindu-se pe braţe, ca să se ridice din jilţul său de trestie.

Înfăşurat în veşmântul negru în care trupul lui firav se pierdea, bătrânul era verde la faţă şi uscat: ochii lui mici şi cenuşii sclipeau ca jăraticul şi păreau a fi, împreună cu gură ce rânjea veşnic, singurele părţi ale feţei din care viaţa nu fugise încă. Din nefericire, picioarele nu mai voiau să slujească acestei maşinării osoase: de cinci sau şase luni de când îl lovise boala, cinstitul avocat ajunsese aproape robul soţiei lui.

Vărul fu primit cu resemnare şi nimic mai mult. Dacă sănătatea nu i-ar fi fost atât de şubredă, maestrul Coquenard s-ar fi lepădat de orice rudenie cu domnul Porthos.

— Da, domnule, suntem veri, răspunse fără a-şi pierde cumpătul Porthos, care de altminteri nici nu se gândise vreodată că soţul doamnei Coquenard îl va primi cu braţele deschise.

— Mi se pare, veri prin soţie, adăugă în zeflemea avocatul.

Porthos nu simţi batjocură şi, luându-o drept naivitate, zâmbi pe sub mustaţa-i stufoasă. Doamna Coquenard, care ştia că un suflet naiv este o varietate nespus de rară în specia avocăţească, zâmbi şi ea puţin, dar se rumeni, din belşug.

Chiar de cum sosise Porthos, maestrul Coquenard îşi aruncase ochii cu grijă asupra unui dulap mare ce se afla în faţa biroului său de stejar. Pricepând că dulapul, deşi felurit ca înfăţişare de cel întrezărit în visele lui, trebuia să fie totuşi prea fericitul şi mult doritul sipet, Porthos se simţi încântat că realitatea era cu şase picioare mai înaltă decât visul.

Maestrul Coquenard nu împinse mai departe cercetările genealogice, dar, întorcându-şi privirea îngrijorată de la dulap spre Porthos, se mulţumi să spună:

— Sper că înainte de plecarea sa la ţară, vărul nostru ne va face cinstea să ia o dată masa cu noi, nu-i aşa, doamnă Coquenard?

De data asta, Porthos primi lovitura de-a dreptul în stomac şi o simţi din plin; la rândul ei, nici doamna Coquenard nu putu rămâne nepăsătoare, căci adăugă:

— Vărul meu nu va mai veni pe la noi dacă vede că-l primim urât: dar chiar dacă-l primim bine şi tot va veni pe apucate, căci stă prea puţin la Paris, ca să nu-i cerem să ne dăruiască tot răgazul de care se bucură până la plecare.

— Oh, picioarele mele, bietele de voi! Unde v-aţi ascuns? mormăi Coquenard şi încercă să zâmbească.

Acest ajutor, pe care Porthos îl primi tocmai când nădejdea lui de mâncau era mai ameninţată, stârni recunoştinţa muşchetarului pentru doamna Coquenard.

Curând sosi şi ora prânzului. Trecură cu toţii în sufragerie, încăpere mare şi întunecoasă, aşezată în faţa bucătăriei.

Simţind parcă în casă miresme nu prea obişnuite, secretarii se înfiinţaseră fără întârziere că militarii, fiecare cu scăunelul lui în mână, gata să se aşeze la masă. Şi în vremea asta, mişcau neîncetat din fălci, vădind astfel o aprigă poftă de mâncare.

"La naiba! gândi Porthos aruncând o privire asupra celor trei înfometaţi, căci, după cum e lesne de înţeles, micului ucenic nu-i era îngăduit să ia parte la masa maestrului. La naiba! în locul vărului meu, eu n-aş mai ţine mâncăcioşi din ăştia. Parc-ar fi naufragiaţi care n-au pus nimic în gură de şase săptămâni."

Maestrul Coquenard intră în sufragerie într-un fotoliu pe rotile, împins de doamna Coquenard, căreia Porthos îi veni la rândul lui în ajutor, ca să-i împingă soţul până la masă.

N-apucă să treacă bine pragul, că se porni să mişte şi el din nas şi din fălci, la fel ca secretarii lui.

— Oh! Oh! — se bucură el, — iată o supă care-ţi face cu ochiul.

"Ce dracu or fi simţind atât de grozav la supa asta?" se întreba Porthos văzând zeama lungă şi chioară, cu câteva bucăţele răzleţe de pâine prăjită ce pluteau ici-colo, ca insulele unui arhipelag.

Doamna Coquenard zâmbi şi, la un semn al ei, toată lumea se aşeză grabnic la masă.

Îl serviră întâi pe maestrul Coquenard şi după el pe Porthos; apoi Doamna Coquenard îşi umplu farfuria şi împărţi bucăţelele de pâine fără supă secretarilor nerăbdători.

În clipa aceea, uşa sălii de mâncare se crăpă singură scârţiind şi, printre canaturile întredeschise, Porthos zări băieţaşul care, neputând lua parte la ospăţ, îmbuca din codrul lui de pline în mijlocul miresmelor din bucătărie şi din sala de mâncare.

După supă, servitoarea aduse o găină fiartă, minunăţie ce făcu pe comeseni să-şi holbeze ochii, gata-gata să le iasă din orbite.

— Se vede că-ţi iubeşti rubedeniile, doamnă Coquenard, spuse avocatul cu un surâs aproape dureros; desigur că în cinstea vărului dumitale ţi-ai dat atâta osteneală.

Biata găină era piele pe os, iar pielea din cea groasă, pe care oasele nu pot s-o străpungă cu oricâte strădanii; mult trebuie s-o fi căutat până au găsit-o în coteţul unde se cuibărise ca să moară de bătrâneţe.

"Drace! gândi Porthos, nu-i deloc vesel! Mă închin în faţa bătrâneţii, dar nici nu mă prăpădesc după ea când e fiartă sau friptă."

Şi privi jur împrejur să vadă dacă părerea lui era împărtăşită şi de ceilalţi: spre deosebire însă de el, nu zări decât ochi strălucitori, pironiţi cu nesaţ pe minunata găină, obiectul dispreţului său.

Doamna Coquenard trase farfuria spre ea şi desprinzând cu îndemânare cele două picioare mari, negre, le aşeză pe farfuria soţului ei; trase apoi gâtul, pe care-i puse cu cap cu tot la o parte pentru ea, mai desprinse o aripă pentru Porthos şi dădu îndărăt servitoarei care o adusese zburătoarea ce pieri aproape întreagă, înainte ca muşchetarul să fi putut urmări dezamăgirea pe diferitele chipuri, potrivit firii fiecărui comesean.

Locul găinii îl luă o farfurie cu fiertură de bob, farfurie uriaşă, în care câteva ciolane de berbec, ce păreau însoţite, la prima vedere, de ceva carne, căutau să iasă la iveală.

Dar secretarii domnului Coquenard nu se lăsară amăgiţi cu una, cu două şi mutrele lor amărâte se schimbară iute în feţe resemnate.

Doamna Coquenard împărţi tinerilor mâncarea adusă, cu socotita cumpătare a unei bune gospodine.

Venise şi rândul vinului. Maestrul Coquenard turnă dintr-un clondiraş mititel de pământ, câte-o treime de pahar fiecăruia din

tineri, şi, după ce-şi turnă şi lui cam tot pe atât, clondiraşul trecu în partea lui Porthos şi a doamnei Coquenard.

Tinerii îşi turnau apă peste vin ca să umple paharul şi după ce-l beau pe jumătate, îl umpleau din nou şi tot aşa mereu până la sfârşitul prânzului, încât din rubinie; cum fusese la început, băutura ajunsese la culoarea topazului stins.

Porthos mânca sfios aripa lui de găină şi se cutremură simţind pe sub masă genunchiul doamnei Coquenard, căutându-i-l pe al lui. Înghiţi de asemenea jumătatea de pahar din vinul atât de cruţat şi pe care-l recunoscu a fi din groaznica viţă de Montreuil, spaima gâtlejelor subţiri.

Văzându-l cum dă de duşcă vinul fără pic de apă, avocatul scoase un oftat.

— Vrei şi dumneata din bobul ăsta, verişorule dragă? întrebă ea, voind parcă să spună: lasă-te mai bine păgubaş.

— Al dracului să fie cine o gustă! mormăi Porthos. Apoi, cu glas tare răspunse: Mulţumesc, verişoară, nu mai mi-e foame.

Ceilalţi tăcură. Porthos nu ştia ce trebuie să facă. Avocatul spuse de câteva ori în şir:

— Ah, doamnă Coquenard, felicitările mele, prânzul dumitale a fost un adevărat ospăţ; Doamne, ştiu c-am mâncat!

Maestrul Coquenard mâncase supa, picioarele negre ale găinii şi singurul os de berbec pe care fusese puţină carne.

Porthos crezu că-şi băteau joc de el şi începu să-şi răsucească mustaţa şi să încrunte din sprâncene, dar genunchiul doamnei Coquenard îl sfătui să nu-şi piardă răbdarea.

Tăcerea aceea şi masa întreruptă în toi n-aveau nici o noimă pentru Porthos, însă pentru secretarii domnului Coquenard aveau, dimpotrivă, un înţeles sfâşietor; la un semn al avocatului, însoţit de un surâs al doamnei Coquenard, ei se ridicară încet de la masă, îşi împăturiră şervetul mai încet încă, apoi se înclinară şi ieşiră unul după altul.

— Duceţi-vă, băieţi, duceţi-vă, cu burta plină se munceşte mai cu spor, îi îndemnă avocatul.

Secretarii odată plecaţi, doamna Coquenard se ridică de la masă şi scoase dintr-un bufet o bucată de brânză, nişte dulceaţă de gutui şi o prăjitură pregătită chiar de mâna ei, cu migdale şi miere.

Maestrul Coquenard încruntă din sprâncene, fiindcă vedea prea mare risipă; Porthos îşi muşcă buzele, fiindcă vedea că n-are ce mânca.

Se uită repede, după farfuria cu bob, dar ia bobul de unde nu-i.

— Ce mai ospăţ, — se minuna avocatul, foindu-se în scaun, — adevărat ospăţ, *epulae epularum*; Lucullus prânzeşte la Lucullus[26].

Porthos privi clondirul de lângă el, nădăjduind să-şi astâmpere foamea şi setea cu vin, pâine şi brânza; dar vinul se isprăvise, clondiraşul era gol; domnul şi doamna Coquenard nu păreau a lua în seamă acest amănunt.

"Bine, — îşi zise în sinea lui Porthos, — lasă că o să ştiu eu pentru altă dată."

Îşi trecu limba pe o linguriţă de dulceaţă şi-şi năclăi dinţii în pasta lipicioasă a doamnei Coquenard.

"Acum, — zise el, — o făcui şi p-asta! Ah, dacă n-aş trage nădejde să mă uit cu doamna Coquenard în dulapul lui bărbatu-su!"

După asemenea desfătare cu prânzul ce-l socotea curată nebunie, maestrul Coquenard simţi nevoia să aţipească. Porthos nădăjduia că lucrul acesta se va petrece fără întârziere şi chiar acolo, pe loc, dar afurisitul de avocat nici nu vru să audă de aşa ceva. Trebuie să fie dus în camera lui şi nu se linişti decât când se văzu în faţa dulapului cu pricina, pe marginea căruia îşi sprijini amândouă picioarele, pentru mai multă siguranţă.

Soţia avocatului îl însoţi pe Porhtos într-o cameră vecină, cu gând să pună pe îndelete temelia unei împăcări.

— O să poţi veni de trei ori pe săptămână să iei masa la noi, începu doamna Coquenard.

— Mulţumesc, — răspunse Porthos. — dar nu-mi place să cad pe capul nimănui; de altminteri, trebuie să văd ce fac şi cu echipamentul acela.

— E adevărat, — îşi aminti soţia avocatului suspinând, — da, e vorba de nenorocitul acela de echipament !

---

[26] Cuvintele generalului roman Lucius Licinius Lucullus (100— 57 î. chr.), faimos prin bogăţia sa şi luxul pe care-l făcea, adresate bucătarului său într-o zi când acesta pregătise o masă obişnuită. ("Nu ştiai că astă-seară Lucullus cinează la Lucullus?")

— Da, da! De el e vorba, întări Porthos.

— Şi, mă rog, cam ce intră în echipamentul dumitale, domnule Porthos?

— O groază de lucruri, răspunse Porthos; după cum ştii, muşchetarii sunt ostaşi aleşi pe sprânceană şi le trebuiesc obiecte de care cei din corpurile de gardă sau mercenarii elveţieni n-au nevoie.

— Totuşi, spune-mi-le cu de-amănuntul.

— Una peste alta, ar putea să se urce la... tărăgăni vorba Porthos, căruia îi plăcea mai mult să socotească de-a valma decât cu bucata.

Soţia avocatului aştepta fremătând.

— La cât? întrebă ea; sper că totalul nu va trece peste...

Şi se opri. Nu-şi mai găsea vorbele.

— Vai! nu, — vru el s-o liniştească. — toate astea nu cred că vor trece de două mii cinci sute de livre; ba, cu oarecare economie, poate că aş scoate-o la capăt numai cu două mii de livre.

— Doamne, Dumnezeule! — se sperie ea, — două mii de livre! Dar asta e o avere.

Porthos se strâmba plin de înţeles: doamna Coquenard pricepu tâlcul.

— Ţi le ceream toate cu de-amănuntul, fiindcă eu am o mulţime de rubedenii şi cum mă cam pricep şi la negustorie, eram aproape sigură că-ţi pot dibui lucrurile cu sută la sută mai ieftin decât le-ai fi plătit dumneata.

— Aşa! Aşa! — făcu Porthos, — aici ai vrut să ajungi!

— Dar, — scumpe domnule Porthos, — nu-i aşa că-ţi trebuie în primul rând un cal?

— Fireşte, îmi trebuie un cal.

— Uite, am tocmai ce-ţi trebuie.

— Bine ! — făcu Porthos încântat, — iată că scăpăm de grija calului, dar mai am nevoie şi de tot harnaşamentul alcătuit din lucruri pe care numai muşchetarul singur poate să şi le cumpere şi care, de altfel, n-o să se urce la mai mult de trei sute de livre.

— Trei sute de livre! Bine, hai să zicem trei sute de livre, încuviinţă soţia avocatului, oftând.

Porthos zâmbi. Cititorul ţine minte că el păstrase şaua trimisă de Buckingham, aşa că cele trei sute de livre puteau să-i rămână frumuşel în buzunar.

— Apoi, — urmă el, — mai e şi calul valetului, pe urmă şi cufărul meu. În ceea ce priveşte armele, nu e nevoie să-ţi mai baţi capul, fiindcă le am.

— Un cal pentru valetul dumitale? îngână cu sfială soţia avocatului; asta înseamnă lux de mare senior, prietene.

— Cum, doamnă? întrebă ţanţoş Porthos. Adică eu ce sunt? Un calic?

— Nu, spuneam numai că un catâr drăguţ arată uneori la fel de bine ca şi un cal şi cred că dacă ai găsit un catâr drăguţ pentru Mousqueton...

— Hai fie şi un catâr drăguţ, primi Porthos. Ai dreptate, am întâlnit mari nobili spanioli şi suita lor călărea numai pe catâri. Dar, atunci înţelegi, doamnă Coquenard, să fie barem un catâr cu moţ de pene şi cu clopoţei!

— În privinţa asta, fii liniştit, îl asigură soţia avocatului.

— Mai rămâne cufărul, aminti Porthos.

— Oh! să nu ai grijă nici de asta, — se repezi doamna Coquenard, — soţul meu are cinci sau şase, îl vei alege pe cel mai bun. Are mai ales unul care-i plăcea să-l ia în călătoriile lui; e mare că încape în el o casă întreagă.

— Cum? Adică e gol cufărul dumitale? întrebă nedumerit Porthos.

— Vezi bine că e gol, răspunse la fel de nedumerită soţia avocatului.

— Dar mie-mi trebuie unul plin cu de toate, scumpa mea, desluşi Porthos.

Doamna Coquenard slobozi noi suspine. Molière nu scrisese încă scena lui din *Avarul.* Se înţelege atunci că doamnei Coquenard i se cuvine întâietate asupra lui Harpagon.

În sfârşit, tot restul echipamentului a fost dezbătut la fel; drept încheiere a întrevederii, soţia avocatului se hotărî să dea opt sute de livre bani peşin şi să facă rost de calul şi catârul care ar fi avut cinstea să poarte spre culmi glorioase pe Porthos şi pe Mousqueton.

Odată aceste amănunte lămurite, Porthos îşi luă rămas bun de la doamna Coquenard. Ea încercă să-l mai reţină cu

privirile ei galeşe, dar el îi aminti asprele cerinţe ale slujbei lui şi, vrând-nevrând, iubita trebui să facă loc maiestăţii sale regelui.

Muşchetarul se întoarse acasă, chinuit de o foame care-l scotea din sărite.

Capitolul III Cameristă şi stăpână

În vremea asta, aşa cum am mai spus, în ciuda răbufnirilor conştiinţei şi a sfaturilor înţelepte ale lui Athos, d'Artagnan era din ceas în ceas tot mai îndrăgostit de Milady; astfel fiind, nu trecea o singură zi fără ca năstruşnicul gascon să se ducă să-i facă curte, încredinţat că, mai devreme sau mai târziu, Milady va trebui totuşi să-i răspundă.

Într-o seară, pe când sosea la ea aproape zburând, ca omul care aşteaptă să-i pice norocul din cer, întâlni camerista sub poarta cea mare; de data asta, Ketty nu se mulţumi să-l atingă în trecere, ci îl apucă uşor de mână.

"Bun! făcu d'Artagnan. O fi având să-mi spună ceva din partea stăpâni-şi; fără doar şi poate, vreo întâlnire pe care n-a îndrăznit să mi-o dea, cu gura ei."

Şi aruncă asupra frumoasei copile cea mai biruitoare privire din lume.

— Aş vrea să vă spun două cuvinte, domnule cavaler... îngăimă camerista.

— Vorbeşte, copila mea. vorbeşte, o îndemnă d'Artagnan. Te ascult.

— Aici nu se poate; am prea multe să vă spun şi mai cu seamă în mare taină.

— Ce-i de făcut atunci?

— Dacă domnul cavaler ar vrea să mă urmeze, spuse sfioasă Ketty.

— Oriunde vei vrea, frumoasa mea.

— Atunci, veniţi.

Şi Ketty, care-l ţinuse lot timpul de mână, îl trase către o întunecoasă scară întortocheată şi, după ce-l făcu să urce vreo cincisprezece trepte, deschise o uşă.

— Intraţi, domnule cavaler, — îl pofti ea, aici vom fi singuri şi vom putea vorbi.

— A cui e camera asta, frumoaso? întrebă d'Artagnan.

— A mea, domnule cavaler; dă în camera stăpânei mele prin uşa de colo. Dar fiţi liniştit: n-o să poată auzi ce vorbim, fiindcă nu se culcă niciodată înainte de miezul nopţii.

D'Artagnan aruncă o privire împrejur. Odăiţa îţi lua ochii prin gustul ce domnea înăuntru şi prin curăţenie; dar, fără voia lui, privirea i se opri pe uşa despre care Ketty spusese că răspundea în camera încântătoarei Milady.

Ghicind ce se petrece în mintea tânărului, Ketty oftă din greu.

— Aşadar, o iubiţi mult pe stăpâna mea, domnule cavaler? întrebă ea.

— Mai mult decât pot spune. Ketty, sunt nebun după ea!

Ketty oftă iarăşi.

— Vai, domnule, — făcu ea — ce păcat!

— Şi de ce naiba crezi tu că e păcat? întrebă d'Artagnan.

— Vedeţi, domnule, — răspunse Ketty, — stăpâna mea nu vă iubeşte de loc.

— Cum? — făcu d'Artagnan, — ea ţi-a dat în grijă să mi-o spui?

— Nu, domnule, eu singură m-am hotărât să v-o spun, tocmai fiindcă vă port de grijă.

— Mulţumesc, dragă Ketty, dar numai pentru gândul cel bun, căci destăinuirea dumitale, trebuie să recunoşti, nu prea e plăcută.

— Adică nu vreţi să credeţi ce v-am spus, nu-i aşa?

— Îţi vine totdeauna greu să crezi asemenea lucruri, frumoasa mea, chiar numai din mândrie.

— Prin urmare, nu mă credeţi?

— Până ce nu vei binevoi să-mi dai o mică dovadă de ceea ce-mi spui...

— Ce ziceţi despre asta?

Şi Ketty scoase din sin un bileţel.

— Pentru mine? întrebă d'Artagnan apucând cu înfrigurare plicul.

— Nu, pentru altul.

— Pentru altul?

— Da.

— Cum îl cheamă? Ai? Cum îl cheamă? se repezi d'Artagnan.

— Uitaţi-vă la adresă.

— Domnului conte de Wardes.

Amintirea scenei de la Saint-Germain îl răsări deodată în minte înfumuratului gascon: fulgerător, ca gândul, el sfâşie plicul în ciuda ţipătului pe care Ketty îl scoase văzând ce avea de gând să facă, sau mai bine zis, văzând ceea ce făcea.

— Doamne Dumnezeule! Ce faceţi, domnule cavaler? strigă ea.

— Eu? Nimic, răspunse d'Artagnan şi începu să citească:

"N-aţi răspuns la prima mea scrisoare, sunteţi suferind sau aţi uitat poate privirile cu care m-aţi săgetat la balul doamnei de Guise? Prindeţi prilejul, conte, nu-l lăsaţi să scape".

D'Artagnan păli; rănit în amorul lui propriu, se credea rănit şi în iubirea lui.

— Sărmane domnule d'Artagnan! bolborosi Ketty cu glas înduioşat şi strângând iarăşi mâna tânărului.

— Mă plângi, micuţo? o întrebă d'Artagnan.

— Da, din toată inima! Fiindcă eu ştiu ce-nseamnă dragostea!

— Tu ştii ce-nseamnă dragostea? zise d'Artagnan, privind-o pentru întâia dată ceva mai adânc.

— Din păcate, da.

— Atunci în loc să mă plângi, mai bine m-ai ajuta să mă răzbun pe stăpâna ta.

— Şi în ce fel aţi vrea să vă răzbunaţi?

— Aş vrea să-i birui răceala, să iau locul rivalului meu.

— Niciodată nu vă voi ajuta la aşa ceva, domnule cavaler, spuse repede Ketty.

— Şi pentru ce, mă rog? întrebă d'Artagnan.

— Din două pricini.

— Care anume?

— Întâia: niciodată stăpâna mea n-o să vă iubească.

— Ce poţi tu să ştii?

— I-aţi rănit inima.

— Eu? Cu ce aş fi putut s-o rănesc, tocmai eu, care de când o cunosc, mă târăsc la picioarele ei ca un rob? Vorbeşte, te rog, vorbeşte!

— N-aş mărturisi-o niciodată decât bărbatului... care ar şti să citească până în adâncul sufletului meu!

D'Artagnan o privi pe Ketty a doua oară. Fata era de o prospeţime şi de o frumuseţe pentru care multe ducese şi-ar fi pus la bătaie coroana.

— Ketty, — spuse el, — voi citi până în adâncul sufletului tău, oricând vei vrea tu; nu duce grija asta, draga mea.

Şi sub focul sărutării lui, fata se împurpură ca o cireaşă.

— Nu, — murmură Ketty, — ştiu că nu mă iubiţi! O iubiţi pe stăpâna mea. Mi-aţi spus-o chiar adineauri.

— Şi asta te împiedică să-mi mărturiseşti a doua pricină?

— A doua pricină, domnule cavaler, — urmă Ketty, îmbărbătată în primul rând de sărutare, apoi de căutătura ochilor lui, — a doua pricină e că în dragoste fiecare îşi trage spuza pe turtă.

Abia atunci d'Artagnan îşi aminti privirile galeşe ale cameristei, întâlnirile cu ea în anticameră, pe scară, pe săli, atingerile uşoare ale mâinii şi oftatul ei înăbuşit de câte ori îl vedea; dar în dorinţa lui de a fi pe placul stăpânei, nu-şi oprise ochii asupra cameristei: cine vânează vulturi, nu se sinchiseşte de o vrăbiuţă.

De data asta însă, gasconul nostru văzu într-o singură clipă tot folosul ce l-ar fi putut trage din dragostea pe care Ketty i-o mărturisise în chip atât de copilăresc sau, atât de neruşinat: tăinuirea scrisorilor către contele de Wardes, anumite înţelegeri cu tâlc, intrarea la orice oră în odaia cameristei alăturată cu a stăpânei. După cum se vede, şmecherul o şi jertfea în gând pe biata Ketty, doar o va cuceri pe Milady, cu sau fără voia ei.

— Ascultă-mă, dragă Ketty! — zise el fetei, — vrei să-ţi dau o dovadă de dragostea de care tu te îndoieşti?

— Care dragoste? întrebă tânăra fată.

— Dragostea pe care sunt gata să ţi-o dăruiesc ţie.

— Şi ce fel de dovadă?

— Vrei să petrec astă-seară cu tine vremea pe care o petrec de obicei cu stăpâna ta ?

— Da, da, — zise Ketty, bătând din palme — cu cea mai mare bucurie!

— Atunci, draga mea copilă, — urmă d'Artagnan aşezându-se într-un fotoliu, — vino aici, să-ţi spun că eşti cea mai frumoasă cameristă din câte am văzut vreodată!

Şi se porni să i-o spună atât de felurit şi atât de frumos, încât biata copilă, care nu dorea decât să-l creadă, îl crezu.

Totuşi, spre marea mirare a lui d'Artagnan, drăgălaşa Ketty se apăra destul de îndârjit.

Vremea zboară pe nesimţite atunci când ţi-o treci doar atacând şi apărându-te.

Aproape o dată cu miezul nopţii, se auzi sunând şi clopoţelul în camera frumoasei Milady.

— Doamne sfinte, — şopti Ketty, — e stăpâna care mă cheamă. Pleacă, pleacă repede!

D'Artagnan se ridică din fotoliu, îşi luă pălăria ca şi cum ar fi avut de gând s-o asculte; apoi, deschizând la repezeală uşa unui dulap mare în loc s-o deschidă pe cea dinspre scară, se cuibări printre rochiile şi capoatele frumoasei Milady.

— Ce faci? se înspăimântă Ketty.

D'Artagnan, care scoase cheia dulapului, se încuie înăuntru fără să-i răspundă.

— Ketty, — strigă Milady, răstit, — ce faci? Dormi? De ce nu vii când te sun?

Şi d Artagnan auzi deschizându-se zgomotos uşa de trecere.

— Îndată, Milady, îndată, răspunse Ketty, repezindu-se în întâmpinarea stăpânei.

Amândouă intrară în camera de culcare şi cum dintre cele două încăperi rămăsese deschisă, d'Artagnar putu s-o mai audă pe Milady certându-şi câtva timp camerista; în cele din urmă, ceva mai potolită, deschise vorbe şi de el în vreme ce Ketty îi ajută să se culce.

— Uite că astă-seară, — începu Milady, — nu l-am văzut pe gasconul nostru.

— Cum, doamnă, — se miră Ketty — n-a fost aici? Adică să-i umble ochii în altă parte înainte de a fi gustat fericirea?

— Da de unde! L-o fi oprit domnul de Tréville sau domnul des Essarts. Mă pricep eu, Ketty, în d-alde astea; pe el îl ţin eu bine.

— Ce-are de gând doamnă cu el?

— Ce-am de gând cu el?... Fii liniştită, Ketty, între mine şi bărbatul ăsta e ceva ce nici nu-i trece prin minte... Din pricina lui era cât p-aci să-şi piardă eminenţa sa încrederea în mine. Şi am să i-o plătesc!

— Eu credeam că doamna îl iubeşte!

— Eu, să-l iubesc? Nu pot să-l sufăr! Un nerod care ţine-n mâinile lui viaţa lordului de Winter şi nu-l ucide şi mă face să pierd trei sute de mii de livre pe an!

— Aşa e, — răspunse Ketty, — fiul dumneavoastră era singurul moştenitor al unchiului său şi până în ziua majoratului v-aţi fi bucurat de averea rămasă.

D'Artagnan se cutremură până în adâncul mădularelor auzind cum acea gingaşă făptură îl învinuia cu vocea ei tăioasă, pe care cu greu izbutea să şi-o ascundă, că nu ucisese omul cu care chiar el o văzuse atât de prietenoasă.

— I-aş fi plătit-o eu şi până acum, — urmă Milady, — dar, nu ştiu de ce, cardinalul mi-a pus în vedere să-l cruţ.

— Aşa? Totuşi doamna n-a cruţat pe femeiuşca aceea pe care el o iubea.

— Negustoreasa din stradă Groparilor? Dar a uitat şi că a cunoscut-o! Zău, frumoasă răzbunare!

O sudoare rece îmbrobonea fruntea lui d'Artagnan; ce cumplită fiară era femeia asta!

Îşi ciuli urechea să mai asculte, dar din nefericire Milady era gata de culcare.

— Bine, — spuse ea, acum du-te la dumneata şi vezi să-mi aduci mâine răspuns la scrisoarea pe care ţi-am dat-o.

— Pentru domnul de Wardes? întrebă Ketty.

— Fără îndoială, pentru el.

— Iată unul care cred că n-aduce nici pe departe cu bietul domn d'Artagnan.

— Pleacă, domnişoară. — i-o tăie Milady, — ştii că nu-mi place vorbăria.

D'Artagnan auzi închizându-se uşa, apoi zgomotul celor două zăvoare pe care Milady le trăgea ca să se încuie în cameră. La rândul ei, Ketty învârti cât putu mai uşor cheia în broască. D'Artagnan deschise atunci şi el dulapul.

— Dumnezeule! — şopti camerista, ce ai? Eşti alb ca varul!

— Groaznică fiinţă! murmură d'Artagnan.

— Tăcere! Tăcere! Du-te, — îl rugă Ketty, — camera mea e despărţită de-a ei numai printr-un perete subţire, aşa că tot ce se vorbeşte într-o parte se aude în cealaltă.

— Tocmai de aceea n-am de gând să plec.

— Cum! făcu ea, roşind.

— Sau, lasă că plec eu... dar mai târziu.

Şi o trase pe Ketty înspre el. Nu era chip să se mai împotrivească. Împotrivirea face atâta zgomot! Se lăsă, deci, în voia lui.

Era o pornire de răzbunare împotriva stăpânei, D'Artagnan gândi ce drept e să se spună că răzbunarea e bucuria zeilor. Dac-ar fi avut o fărâmă de inimă, s-ar fi mulţumit cu această nouă cucerire; dar el n-avea decât focul râvnei şi al mândriei.

Totuşi, s-o spunem spre lauda lui, cel dintâi folos tras de pe urma înrâuririi lui asupra cameristei fusese de a încerca să afle ceva despre doamna Bonacieux; dar biata fată jură pe sfânta cruce că nu ştia nimic din toate astea, fiindcă stăpâna ei nu-şi dezvăluia tainele decât pe jumătate; singurul lucru la care credea că putea răspunde era că doamna Bonacieux mai trăia încă.

În privinţa pricinii pentru care Milady era cât pe-aci să piardă încrederea cardinalului, Ketty nu ştia de asemenea nimic mai mult; dar în privinţa asta d'Artagnan ştia el mai multe; îşi amintirea tocmai în clipa când părăsea Anglia, o zărise pe Milady pe o corabie înţepenită în port; bănuia deci că trebuie să fi fost vorba fără îndoială de eghileţii în diamante.

Dar mai limpede decât orice era faptul că ura adevrată, ura cea mare, ura nepotolită a acelei Milady se năpustise asupra lui, pentru că nu-i ucisese cumnatul.

A doua zi, d'Artagnan se duse iarăşi la Milady. Găsind-o în toane rele, îşi spuse că de bună seamă îndelungata tăcere a domnului de Wardes o scotea din sărite. Ketty intră în cameră; Milady o bruftui aspru, iar ea îi aruncă lui d'Artagnan o privire parcă ar fi vrut să-i spună: vezi ce sufăr din pricina dumitale?

Totuşi, către sfârşitul serii, frumoasa leoaică se mai îmblânzi, ascultând cu zâmbetul pe buze vorbele drăgăstoase ale lui d'Artagnan şi chiar îi întinse mâna ca să i-o sărute.

D'Artagnan ieşi de acolo fără a şti ce să mai gândească; dar, cum nu era din cei care-şi pierd prea uşor capul, în vreme ce se arăta atât de curtenitor, îşi ticluise în minte şi un mic plan. Găsi camerista în prag şi la fel ca în ajun, urcă la ea în cameră. Fata primise aspră dojană, învinuită fiind de neglijenţă. Milady nu putea pricepe tăcerea contelui de Wardes şi poruncise cameristei să vină a doua zi la nouă dimineaţa ca să ia al treilea răvaş.

D'Artagnan ceru sărmanei Ketty făgăduiala că-i va aduce scrisoarea acasă la el, chiar a doua zi dimineaţa, iar ea, la rândul ei, făgădui tot ce voia iubitul ei: era nebună după el.

Toate se petrecură ca în ajun: d'Artagnan se încuie în dulap, Milady îşi chemă camerista, se pregăti de culcare, o trimise pe Ketty îndărăt, apoi îşi zăvorî uşa. Apoi, tot ca în ajun, d'Artagnan nu se întoarse acasă decât la cinci dimineaţa.

Pe la unsprezece, o văzu sosind pe Ketty; ţinea în mână alt răvaş. De data asta sărmana fată nici nu încerca să nu i-l mai dea. Îl lăsă pe d'Artagnan să facă tot ce voia. Se dăruia toată, cu trup şi suflet, frumosului ei soldat.

El deschise plicul şi citi cele ce urmează:

"Vă scriu, pentru a treia oară, ca să vă spun că vă iubesc, luaţi seama să nu vă scriu a patra oară, ca să vă spun că vă urăsc.

Dacă vă căiţi de felul cum v-aţi purtat cu mine, tânăra aducătoare a rândurilor mele vă va spune chipul în care un bărbat curtenitor îşi poate dobândi iertarea".

D'Artagnan schimba feţe-feţe în vreme ce citea.

— Tot o mai iubeşti! izbucni Ketty, care nu-şi luase ochii de pe faţa tânărului.

— Nu, Ketty, te înşeli, n-o mai iubesc deloc; dar vreau să mă răzbun de tot dispreţul ei pentru mine.

— Da, da, ştiu eu răzbunarea asta, mi-ai mai pomenit-o.!

— Ce-ţi pasă, Ketty! Ştii şi tu că numai pe tine te iubesc.

— Cum pot să ştiu aşa ceva?

— Prin dispreţul de care n-o s-o scutesc.

Ketty oftă din adânc.

D'Artagnan luă o pană şi scrise:

"Doamnă, m-am îndoit până acum că primele dumneavoastră două scrisori erau pentru mine, atât de nevrednic mă socoteam de asemenea cinste; de altminteri, eram atât de suferind încât tot aş fi şovăit să vă răspund.

Dar astăzi trebuie să dau crezare nemărginitei dumneavoastre bunăvoinţe faţă de mine, deoarece nu numai scrisoarea, dar chiar şi camerista domniei-voastre mă încredinţează că am fericirea să vă fiu drag.

Ea n-are nevoie să-mi spună în ce chip un bărbat curtenitor îşi poate dobândi iertarea. Voi veni să v-o cer chiar eu

diseară, la unsprezece. A amâna cu o singură zi ar însemna pentru mine, în clipa de faţă, să v-aduc o nouă jignire.

Acela pe care l-aţi făcut cel mai fericit dintre muritori,

Contele de Wardes"

Această scrisoare era în primul rând un fals, era apoi şi o neobrăzare, iar din punctul de vedere al moravurilor de azi, era ceva asemănător unei ticăloşii; dar pe vremea aceea oamenii se purtau unii faţă de alţii cu mai puţine mănuşi decât în zilele noastre. De altminteri, d'Artagnan ştia chiar din mărturisirile ei, că Milady se făcuse vinovată de trădare faţă de căpetenii mai de seamă, aşa că n-avea pentru ea decât o preţuire în doi peri. Şi totuşi, în pofida acestei şubrede preţuiri, simţea cum îl mistuie o patimă nesăbuită pentru această femeie. Patimă însoţită şi de dispreţ. Patimă sau arşiţă, cum doriţi.

Socoteala lui d'Artagnan era foarte simplă: din odaia cameristei ajungea în a stăpânei. Folosind cele dintâi clipe de uluială, de ruşine şi de spaimă, i-ar fi biruit împotrivirea. S-ar fi putut să dea şi greş, căci, vrând-nevrând, trebuia să lase ceva şi pe seama neprevăzutului. Peste opt zile, când va porni războiul, va fi nevoit să plece; astfel fiind, d'Artagnan n-avea nici vreme pentru o dragoste aşa cum îi e datul.

— Poftim, — spuse tânărul, dând cameristei scrisoarea pecetluită, — du acest răspuns stăpânei tale; din partea domnului de Wardes.

Sărmana Ketty se făcu galbenă ca ceară. Bănuia şi ea ce stătea scris înăuntru.

— Ascultă, fetiţo dragă, — urmă d'Artagnan, înţelegi bine că toate astea vor trebui să sfârşească într-un sau altul; Milady poate să descopere c-ai dat prima scrisoare valetului meu în loc s-o dai valetului domnului de Wardes, că eu am deschis celelalte două scrisori în loc să le deschidă contele. Milady te va goni, iar tu o cunoşti: nu e femeia care să se mărginească doar la atâta.

— Vai de mine!— se tângui Ketty, — pentru cine am înfruntat eu toate astea?

— Pentru mine, ştiu bine, frumoasa mea frumoasă şi de aceea îţi sunt adânc recunoscător: ţi-o jur.

— Dar spune-mi măcar, ce-ai scris în scrisoarea asta?

— O să-ţi spună Milady.

— Vai, nu mă iubeşti, — strigă Ketty, — şi sunt tare nenorocită!

Mustrarea aceasta are un răspuns făcut să înşele pe orice femeie; d'Artagnan răspunse în aşa fel, încât Ketty se înşelă şi ea cumplit.

Şi cu tot plânsul ei amarnic înainte de a se hotărî să înmâneze stăpânei scrisoarea, Ketty trebui totuşi, în cele din urmă, să se hotărască. Era tot ce voia şi d'Artagnan.

Îi mai făgădui că nu va ieşi târziu de la Milady şi că, la plecare, va urca până la ea.

Făgăduiala aceasta izbuti s-o mai liniştească în sfârşit pe biata Ketty.

Capitolul IV Unde se vorbeşte despre echipamentul lui Aramis şi al lui Porthos

De când cei patru prieteni alergau care încotro după echipament, nu se mai întâlneau în zile dinainte hotărâte. Prânzea fiecare pe unde-l prindea amiază, sau mai bine-zis pe unde se nimerea. Apoi şi slujba le mai răpea o bună parte din preţiosul timp care zbură atât de repede. Hotărâseră totuşi să se întâlnească o dată pe săptămâna. În jurul orei unu, acasă la Athos, dat fiind că aceasta din urmă, potrivit legământului făcut, nu mai trecea pragul locuinţei.

Când Ketty venise la d'Artagnan era tocmai ziua hotărâtă pentru întâlnire. Îndată după plecarea cameristei, acesta se şi îndreptă spre strada Férou. Îi găsi pe Athos şi Aramis în toiul cugetărilor. Pe Aramis îl mâna dorul să se întoarcă la anteriu. Potrivit vechiului său obicei, Athos nu-l sfătuia să-şi lepede gândul, dar nici nu-l îndemna să-l aducă la îndeplinire. El era de părere să laşi pe fiecare să facă aşa cum îl taie capul. Nu dădea niciodată sfaturi când nu i se cereau; ba mai mult, trebuia să i le ceri de două ori.

"Mai totdeauna când cineva îţi cere un sfat e ca să nu-l urmeze, sau dacă îl urmează e ca să aibă pe cine aruncă vina că i l-a dat", spunea el.

Porthos sosi curând după d'Artagnan. Aşadar prietenii se găseau strânşi iarăşi laolaltă.

Cele patru chipuri răsfrângeau patru simţăminte felurite: al lui Porthos, liniştea; al lui d'Artagnan, nădejdea; al lui Aramis, îngrijorarea şi, în sfârşit, al lui Athos, nepăsarea.

După câteva clipe de sporovăială, în care Porthos dădu să se înţeleagă că cineva de mare vază catadicsea să-l scoată din încurcătură, Mousqueton intră pe uşă. Venea să-şi roage stăpânul să poftească acasă unde, spunea el cu o mutră de un cot, trebuia să se întoarcă fără întârziere.

— Mi-or fi sosit caii? întrebă Porthos.

— Da şi nu, răspunse Mousqueton.

— Adică, cum, nu poţi să-mi spui?...

— Poftiţi acasă, domnule.

Porthos se ridică, îşi salută prietenii şi-l urmă pe Mousqueton.

După alte câteva clipe, Bazin se ivi şi el în pragul uşii.

— Vrei ceva de la mine, prietene? întrebă Aramis, cu acea catifelată blândeţe care-i îndulcea vorba de câte ori gândurile îl mânau îndărăt spre cele sfinte.

— Vă aşteaptă un om acasă, răspunse Bazin.

— Un om? Ce fel de om?

— Un cerşetor.

— Dă-i ceva de pomană, Bazin şi spune-i să se roage pentru un biet păcătos.

— Dar el ţine morţiş să vă vorbească şi dă zor c-o să fiţi grozav de bucuros când l-oţi vedea.

— N-a spus nimic deosebit pentru mine?

— Ba da. Dacă domnul Aramis se codeşte să mă vadă a zis el, atunci vesteşte-l că vin de la Tours.

— De la Tours? — se repezi Aramis, — domnilor, vă rog, mii de iertăciuni, dar fără îndoială omul mi-aduce ştiri pe care le aşteptam.

Şi ridicându-se îndată, plecă în pripă.

Rămaseră doar Athos şi d'Artagnan.

— Cred că voinicii noştri au găsit ce căutau. Ce zici, d'Artagnan? întrebă Athos.

— Ştiu că Porthos era pe calea cea bună, — răspunse d'Artagnan, — cât despre Aramis, drept să-ţi spun, nu i-am dus niciodată prea mult grijă; dar dumneata, dragul meu Athos, dumneata care ai împărţit cu atâta dărnicie banii englezului, bani ce ţi se cuveneau, ia spune, ce ai să te faci acum?

— Sunt încântat că l-am răpus pe caraghiosul acela, băiete, căci e mană cerească să ucizi un englez; dar dacă l-aş fi buzunărit de bani, m-ar fi apăsat că o remuşcare.

— Ia mai las-o, dragă Athos, ai într-adevăr nişte idei nemaipomenite!

— Hai să vorbim de altceva! Ce-mi spunea ieri domnul de Trévile, care mi-a făcut cinstea să vină pe la mine: te ţii scai de englezii aceia deocheaţi pe care-i ocroteşte cardinalul?

— Adică mă ţin de o englezoaică; ţi-am mai vorbit de ea.

— Aii! da, doamna blondă. În privinţa căreia ţi-am dat unele sfaturi pe care, fireşte, nu te-ai gândit să le urmezi.

— Ştii doar din ce pricină.

— Da, pe cât mi-aduc aminte, parcă mi-ai spus ceva cu echipamentul dumitale.

— Dar de unde! Acum sunt sigur că femeia asta e amestecată în răpirea doamnei Bonacieux.

— Încep să pricep, ca să găseşti o femeie, îi faci curte alteia, e calea cea mai lungă, dar totodată şi cea mai plăcută.

D'Artagnan vru să i se destăinuiască prietenului; îl opri însă o teamă: Athos era un gentilom neînduplecat în chestiunile de onoare, iar în micile socoteli ale îndrăgostitului nostru cu privire la Milady, erau anumite lucruri pe care ştia dinainte că prietenul nu le-ar fi încuviinţat; hotărî deci să nu dea nimic în vileag şi cum Athos era omul cel mai puţin curios din lume, destăinuirile lui d'Ar-tagan n-au mers prea departe.

Îi vom părăsi deci pe cei doi prieteni care nu aveau nimic de seamă a-şi spune şi-l vom urmări pe Aramis.

Am văzut cât de grabnic se luase tânărul după Bazin sau mai bine-zis cum i-o luase înainte, când auzise că omul care voia să-i vorbească şosea de la Tours: din câteva sărituri ajunsese din stradă Férou, în strada Vaugirard.

În casă dădu într-adevăr peste un om scund, cu privirea ageră şi straie ferfeniţă.

— Doreşti să vorbeşti cu mine? întrebă muşchetarul.

— Adică, eu doresc să vorbesc cu domnul Aramis; e numele dumneavoastră?

— Al meu; vrei să-mi înmânezi ceva?

— Da, dacă mi-arătaţi o anume batistă brodată.

— Iat-o, — zise Aramis scoţând o cheiţă din sân şi deschizând un mic sipet din lemn de abanos încrustat cu sidef, — poftim, asta e.

— Bine, — se învoi cerşetorul, — spuneţi valetului dumneavoastră să plece.

Într-adevăr, dornic să afle ce treabă avea zdrenţărosul cu stăpânul lui, Bazin se luase după Aramis şi ajunsese acasă aproape o dată cu el; dar pripeala nu-i slujise la mare lucru: la cererea cerşetorului stăpânul îi făcu semn să iasă şi, vrând-nevrând, trebui să asculte.

După plecarea lui Bazin, cerşetorul îşi aruncă privirea jur împrejur, ca să se încredinţeze că nimeni nu putea să-l vadă sau să-l audă şi, desfăcându-şi haina zdrenţuită şi slab încinsă cu o cingătoare de piele, începu să-şi descoasă pieptarul la gât, de unde trase afară o scrisoare.

Când zări sigiliul, Aramis dădu un chiot de bucurie şi sărutând slovele, deschise smerit scrisoarea, cu următorul cuprins:

"Prietene, soarta vrea să mai rămânem despărţim câtăva vreme încă, dar frumoasele zile ale tinereţii nu se irosesc fără de urmă. Fă-ţi datoria pe câmpul de bătaie: cum o fac şi eu pe a mea în altă parte. Primeşte ceea ce-ţi va aduce purtătorul răvaşului; mergi şi luptă, mândrule şi vrednicule gentilom şi nu uita pe aceea care cu drag îţi sărută ochii dumitale negri.

Adio sau, mai curând, la revedere!"

Cerşetorul descosea mereu; trase afară, unul după altul, din bulendrele lui soioase, o sută cincizeci de pistoli dubli de Spania pe care-i înşiră pe masă; apoi, deschise uşa, se înclină şi plecă, înainte ca tânărul înmărmurit să se fi încumetat să-i spună vreun cuvânt.

Când mai citi o dată scrisoarea. Aramis îşi dădu seama că avea şi un post scriptum:

"P. S. Primeşte-l pe aducătorul scrisorii cum se cuvine, căci este conte şi grand de Spania".

— Vise aurite! se înflăcăra Aramis. Doamne! Frumoasă e viaţa! Aşa e, suntem tineri, aşa e, ne mai aşteaptă încă zile

fericite! Da! Ţie, îţi închin iubirea mea, sângele meu, viaţa mea, totul, totul, totul, frumoasa mea iubită!

Şi săruta scrisoarea cu patimă, fără măcar să privească aurul ce strălucea pe masă.

Bazin ciocăni uşor la uşă; cum nu mai avea de ce să-l ţină afară. Aramis îl lăsă să intre.

Zgâindu-se năuc la maldărul de aur, Bazin uitase că tocmai voia să vestească sosirea lui d'Artagnan care, nerăbdător să afle de rostul cerşetorului, trecea pe la Aramis, venind de la Athos.

Văzând că Bazin îl uitase, d'Artagnan, care nu prea făcea mofturi cu Aramis, intră de-a dreptul în cameră.

— Ei drăcie! — se miră d'Artagnan, — dacă astea-s prunele uscate ce ţi se trimit de la Tours, apoi, dragă Aramis, te rog felicită-l din partea mea pe grădinarul care le sădeşte.

— Te înşeli, dragul meu, — răspunse Aramis, păstrând ca totdeauna taina, — e librarul meu, tocmai mi-a trimis onorariul pentru poemul în versuri de o silabă, început ştii dumneata unde.

— Da, da, adevărat! — făcu d'Artagnan, — ia te uită, ai un librar grozav de mărinimos, dragă Aramis, e tot ce pot să-ţi spun.

— Cum, domnule! — se minuna Bazin, — un poem se plăteşte cu atâta bănet ? Nici nu-ţi vine să crezi! Vai, domnule, dar dumneavoastră faceţi tot ce vă trece prin minte! Puteţi să ajungeţi de-o seamă cu domnul de Voiture şi cu domnul de Benserade[27]! Nici asta nu-i tocmai rău. Un poet e mai-mai cât un preot. Ah, domnule Aramis, ştiţi, vă rog eu, faceţi-vă poet!

— Prietene Bazin, — i-o tăie Aramis, — mi se pare că te cam amesteci unde nu trebuie.

Bazin pricepu că făcuse o greşeală. Lăsă ochi în jos şi ieşi din cameră.

— Aşa, aşa, — urmă d'Artagnan cu surâsul pe buze, — prin urmare îţi vinzi operele pe bani grei; ferice de dumneata, prietene; dar ia seama, o să pierzi scrisoarea care-ţi iese din tunică şi care, pesemne, e tot de la librar.

Aramis se făcu stacojiu, îndesă mai tare scrisoarea şi-şi încheia haina.

— Dragă d'Artagnan, — schimbă el vorba, — dacă vrei, hai să mergem la prietenii noştri şi cum sunt bogat, să începem

---

[27] Poeţi de la curtea lui Ludovic al XIV-lea.

chiar de azi să luăm iar masa împreună, până veţi fi şi voi bogaţi la rândul vostru.

— Că bine zici! — se bucură d'Artagnan — primesc cu mare plăcere; de multă vreme n-am mai mâncat ca lumea şi cum în ceea ce mă priveşte am pus la cale pe diseară o năzdrăvănie cam îndrăzneaţă. Îţi mărturisesc că nu mi-ar părea rău să mă afum cu câteva sticluţe de Burgundia, din cel vechi.

— Fie şi de Burgundia; nu mă dau îndărăt, răspunse Aramis, care la sclipirea aurului se lecuise de gândurile lui morale.

Şi după ce lunecă vreo două-trei monede în buzunar pentru câteva grabnice nevoi, închise pe celelalte în micul sipet de abanos, încrustat cu sidef, din care scosese faimoasa batistă ce-i slujise drept talisman.

Cei doi prieteni trecură întâi pe la Athos, care, credincios legământului de a nu ieşi din casă, se învoi să se aducă cina la el; cum era şi mare meşter în întocmirea unui ospăţ, d'Artagnan şi Aramis îi încredinţară bucuroşi această sarcină de seamă.

Se îndreptau spre Porthos când, în colţul străzii Pontonului, îl întâlniră pe Mousqueton care, încruntat şi mofluz, mâna din urmă un catâr şi un cal.

D'Artagan trase un chiot de uimire, îmbinată şi cu oarecare bucurie.

— Ia te uită, căluţul meu galben! strigă el. Aramis, priveşte te rog calul de colo.

— Uf, ce mârţoaga îngrozitoare! spuse Aramis.

— Uite, dragul meu, — urmă d'Artagnan, — călare pe gloaba asta am venit eu la Paris.

— Cum, domnul cunoaşte calul ăsta? se miră Mousqueton.

— Are o culoare cam fistichie, — adăugă Aramis, — n-am văzut în viaţa mea cal cu aşa păr.

— Cred şi eu, — încuviinţă d'Artagnan, — păi de aceea l-am şi vândut cu trei taleri, numai din pricina culorii, căci toate ciolanele lui la un loc nu fac nici optsprezece livre. Dar cum de a ajuns calul ăsta în mâinile dumitale, Mousqueton?

— Vai, domnule, — răspunse valetul, — nu mă mai întrebaţi! Soţul ducesei noastre ne-a tras un chiul...

— Cum asta, Mousqueton?

— Da, ne bucurăm şi noi de oblăduirea unei înalte doamne, ducesa de...; dar, să-mi fie iertat, stăpânul mi-a poruncit să-mi

ţin gura. Dânsa a stăruit să primim ca mică amintire o minunăţie de cal spaniol şi un catâr andaluz de toată frumuseţea. Soţul a prins de veste, a înhăţat mândreţele de dobitoace tocmai când se aflau în drum spre noi şi a pus în locul lor gloabele astea păcătoase.

— Pe care i le duci înapoi, nu-i aşa? întrebă d'Artagnan.

— Chiar aşa! — întări Mousqueton, — cum o să primim noi asemenea mârţoage în locul bidiviilor făgăduiţi?

— Fireşte, deşi tare aş fi vrut să văd cum îl stă lui Porthos pe căluţul meu portocaliu; mi-aş fi putut da seama cum arătam şi eu când am sosit la Paris. Dar, să nu te mai oprim din drum, Mousqueton; du-te şi împlineşte ce ţi-a poruncit stăpânul, hai, du-te. E acasă Porthos?

— Da, domnule, — răspunse Mousqueton, — da-i grozav de morocănos! Şi plecă mai departe, înspre cheiul Grands-Augustins în vreme ce amândoi prietenii se duceau să sune la uşa amărâtului de Porthos. Acesta îi văzuse străbătând curtea, dar nici prin gând nu-i trecea să le deschidă .Sunară deci zadarnic.

În vremea asta, Mousqueton îşi vedea de drum şi, trecând peste Podul Nou, gonind mereu din urmă cele două mârţoage, ajunse în strada Urşilor. Odată acolo, legă, potrivit poruncii stăpânului, calul şi catârul la uşa avocatului; apoi, fără a se mai sinchisi de soarta lor, se întoarse acasă la Porthos, aducându-i la cunoştinţă îndeplinirea sarcinei încredinţate.

După câteva timp, bietele dobitoace, care nu mâncaseră de dimineaţă făcură asemenea tărăboi, tot trăgând în sus şi-n jos de ciocănaşul de la uşă, încât avocatul porunci băieţaşului de serviciu să se ducă să întrebe pe la vecini, ale cui erau cele două animale.

Recunoscându-şi darul, doamna Coquenard nu pricepu la început pentru ce îi fusese trimis îndărăt; curând însă, Porthos veni şi o lămuri pe deplin. Mânia ce-i lucea în ochi, deşi muşchetarul căuta să se stăpânească, o băgă în sperieţi pe iubita lui, fire slabă de înger. Într-adevăr, Mousqueton nu-i ascunsese stăpânului că întâlnise pe d'Artagnan şi pe Aramis şi că d'Artagnan recunoscuse în calul galben, mârţoaga bearneză pe care sosise la Paris şi o vânduse pentru trei taleri.

Porthos plecă, după ce-şi dădu întâlnire cu soţia avocatului în dreptul mânăstirii Saint-Magloire. Văzându-l că pleacă,

avocatul îl pofti la masă, dar din înălţimea trufiei lui, muşchetarul nu vru să primească.

Doamna Coquenard se duse, tremurând ca vargă, la locul întâlnirii, căci prevedea mustrările ce o aşteptau; era însă vrăjită de ifosele simandicoase ale lui Porthos.

Toate sudălmile şi ocările, pe care un bărbat rănit în mândria lui le poate prăvăli asupra unei femei, Porthos le rostogoli pe capul plecat al doamnei Coquenard.

— Sărmana de mine! Am făcut şi eu tot ce am putut. Unul din clienţii noştri e geambaş; datora bani soţului meu şi e rău platnic. Am luat catârul şi calul în schimbul datoriei. Îmi făgăduise două animale regeşti.

— Atunci află, doamnă, — urmă Porthos, — că dacă datoria lui trecea de cinci taleri, geambaşul dumitale e un tâlhar.

— E cumva oprit să cumpărăm ieftin, domnule Porthos? întrebă soţia avocatului căutând a se dezvinovăţi.

— Nu, doamnă, fireşte că nu, dar cine aleargă după chilipiruri trebuie să le îngăduie celorlalţi să-şi găsească prieteni mai mărinimoşi.

Şi răsucindu-se pe călcâie, Porthos făcu un pas cu gând să se îndepărteze.

— Domnule Porthos! Domnule Porthos! — strigă doamna Coquenard, — am greşit, văd şi eu că n-ar fi trebuit să mai stau la tocmeală când era vorba de echipamentul unui cavaler ca dumneata!

Fără să răspundă, Porthos făcu al doilea pas tot pentru a se îndepărta.

I se păru atunci soţiei avocatului că-l vede pe aripile învolburate ale unui nor strălucitor, împresurat de ducese şi de marchize, aruncându-i care mai de care saci cu aur la picioare.

— Pentru numele lui Dumnezeu, opreşte-te! Domnule Porthos, — strigă ea, — opreşte-te şi să vorbim!

— Numai cât vorbesc cu dumneata şi toate-mi merg de-a-ndoaselea, se încruntă Porthos.

— Dar, spune-mi te rog, ce ceri dumneata?

— Nimic, aceeaşi scofală aş face şi dacă aş cere ceva.

Soţia avocatului se agăţă de braţul lui Porthos şi, în focul durerii ei, începu să se vaiete:

— Domnule Porthos, eu nu mă pricep la nimic din toate astea: de unde să ştiu eu ce-i aceea un cal? De unde să ştiu eu ce-s acelea harnaşamente?

— Ar fi trebuit să le laşi în seama mea, eu mă pricep, doamnă, dar ai umblat după chilipiruri şi prin urmare, după folos cămătăresc.

— E o greşeală, domnule Porthos, pe cuvântul meu, am s-o îndrept.

— Cum aşa? întrebă muşchetarul.

— Ascultă-mă; diseară, domnul Coquenard va fi la ducele de Chaulnes, care l-a chemat la el. E vorba de o consultaţie ce va ţine două ceasuri, pe puţin. Vino, vom fi singuri şi ne vom putea socoti.

— Foarte bine! Aşa ceva mai înţeleg şi eu.

— Atunci mă ierţi?

— Să vedem, răspunse, ţanţoş, Porthos.

Şi amândoi se despărţiră zicându-şi: pe diseară.

"Drace, — gândi Porthos îndreptându-se, pare-mi-se că mă apropii în sfârşit de sipetul maestrului Coquenard."

Capitolul V Noaptea toate pisicile sunt negre

Sosi, în sfârşit şi seara aşteptată cu atâta înfrigurare de Porthos şi d'Artagnan. Către ora nouă, d'Artagnan se duse ca de obicei la Milady. O găsi în cele mai încântătoare toane: niciodată nu-l primise atât de frumos. Gasconul nostru îşi dădu seama de la început că răvaşul îi fusese înmânat, iar urmările erau fireşti.

Ketty intră ca să aducă dulciurile. Stăpâna o privi nespus de blândă şi-i zâmbi cu cel mai duios zâmbet, dar vai! sărmana de ea, era atât de abătută, încât nici nu băgă de seamă marea bună-voinţă a stăpânei.

D'Artagnan privea rând pe rând cele două femei, silit fiind să mărturisească în sinea lui că firea dăduse greş atunci când le plămădise: doamnei de neam mare îi dăduse un suflet hâd şi josnic, iar cameristei îi dăruise inimă aleasă de ducesă.

Pe la zece, Milady începu să dea semne de nerăbdare. D'Artagnan pricepu tâlcul; o vedea cum privea pendulă, cum se ridica de pe scaun ca să se aşeze din nou şi cum îi zâmbea cu o

căutătură care voia să spună: Eşti tu grozav de drăguţ, dar ce încântător ai fi dac-ai şterge-o de-aici!

D'Artagnan se ridică şi îşi luă pălăria. Milady îi întinse mâna să i-o sărute. Tânărul simţi cum i-o strângea şi înţelese că o făcea nu din cochetărie femeiască, ci din recunoştinţă că pleacă.

"Moare după el", îşi zise d'Artagnan. Apoi ieşi.

De data asta Ketty nu-l mai aştepta nici în anticameră, nici pe sală, nici sub poarta cea mare. D'Artagnan se văzu nevoit să găsească singur scara şi odăiţa cameristei.

Ketty şedea cu capul în mâini şi plângea.

Îl auzi intrând, dar nu-şi ridică ochii; când tânărul se apropie de ea şi-i luă mâinile într-ale lui, fata izbucni în hohote de plâns.

Aşa cum îşi închipuise d'Artagnan, Milady, nebună de bucurie în urma răspunsului primit, îi spusese totul cameristei; îi mai dăruise şi o pungă cu bani drept răsplată pentru chipul în care îşi dusese de astă dată la îndeplinire îndatorirea primită.

Când se întorsese la ea în odaie, Ketty aruncase punga într-un ungher şi o lăsase aşa deschisă, cu câteva monezi de aur rostogolite pe covor.

Simţindu-i mângâierile, sărmana fată îşi ridică fruntea. Până şi d'Artagnan se înspăimântă de amărăciunea întipărită pe chipul ei: împreunându-şi mâinile c-un aer rugător, nu îndrăznea să rostească nici-un cuvânt.

Oricât de împietrită i-ar fi fost inima, d'Artagnan se simţi totuşi înduioşat de acea durere mută; dar ţinea prea mult la planurile lui şi mai ales la cel din urmă, ca să schimbe o iotă din tot ce ticluise pe îndelete. Îi nimici deci cameristei orice nădejde că-l va îndupleca, înfăţişându-i însă fapta lui drept o răzbunare.

Această răzbunare lua de altfel o întorsătură cu atât mai uşoară cu cât Milady, de bună seamă pentru a-şi ascunde sfiala, spusese fetei să stingă toate luminile din apartament şi chiar cele din dormitor. Domnul de Wardes trebuia să plece înainte de a miji de ziuă, tot pe întuneric.

După câteva clipe o auziră pe Milady care intra la ea în cameră. D'Artagnan se şi repezi la dulap. Abia se pitise înăuntru şi clopoţelul începu să sune.

Ketty intră în camera stăpânei, fără să mai lase de data asta uşa deschisă; peretele despărţitor era însă atât de subţire, încât se auzea aproape tot ce vorbeau între ele cele două femei.

Milady părea beată de bucurie, o punea pe Ketty să-i istorisească mereu cele mai mici amănunte din aşa-zisa întâlnire cu contele de Wardes, cum primise scrisoarea, cum răspunsese, tot ce se oglindea pe chipul lui, dacă arăta a fi tare îndrăgostit; şi la toate întrebările, sărmana Ketty, silită să-şi păstreze cumpătul, răspundea cu glas înăbuşit, al cărui răsunet dureros stăpâna nici nu-l lua în seamă, atât de egoistă e fericirea pe lume.

În sfârşit, cum ora sosirii contelui se apropia, Milady îi porunci cameristei să stingă toate luminile din dormitor, să se ducă în odaia ei şi să-l poftească pe de Wardes, îndată ce va veni.

Aşteptarea nu ţinu îndelung. Când văzu prin broasca dulapului că luminile fuseseră stinse, d'Artagnan ţâşni din ascunzătoare, tocmai în clipa când Ketty se pregătea să închidă uşa de treceere.

— Ce-i zgomotul ăsta? întrebă Milady.

— Eu sunt, — răspunse d'Artagnan în şoaptă, — eu, contele de Wardes.

— Doamne, dumnezeul meu! — murmură Ketty, — n-a avut răbdare să aştepte măcar ora hotărâtă de el singur.

— Atunci, — grăi Milady, cu voce tremurândă, — atunci de ce nu intră? Conte, conte, îl rugă ea, ştii că te aştept!

La această chemare, d'Artagnan îndepărtă încetişor pe Ketty şi intră repede în camera frumoasei Milady.

Dacă mânia şi amarul îşi dau pasul să chinuie pe lumea asta un suflet, fără îndoială că îl aleg pe al îndrăgostitului care primeşte, sub un nume străin, mărturisirile de dragoste închinate fericitului său potrivnic.

D'Artagnan se afla într-o împrejurare dureroasă pe care n-o bănuise: gelozia îi sfâşia inima şi suferea aproape la fel ca şi sărmana Ketty care în vremea asta plângea în camera alăturată.

— Da, conte, — spunea Milady cu cea mai dulce voce şi strângându-i duios mâna în mâinile ei, — da, sunt fericită de dragostea pe care privirile şi vorbele dumitale mi-au murmurat-o de câte ori ne-am întâlnit. Şi eu te iubesc. Dar, mâine, aş vrea

să ştiu că mâine te mai gândeşti la mine şi fiindcă ai putea să mă uiţi, iată ţi-l dăruiesc.

Şi spunând acestea, trecu un inel din degetul ei într-al lui. D'Artagnan îşi aminti c-o văzuse purtând inelul acela; era un minunat safir, împresurat cu briliante.

Întâia lui mişcare a fost de a i-l da îndărăt, dar Milady adăugă:

— Nu, nu vreau; dacă mă iubeşti, te rog să-l păstrezi. De altfel, — adăugă ea, cu glas schimbat, — primindu-l, mă îndatorezi mai mult decât îţi poţi închipui.

"Femeia asta e toată numai taine," îşi zise în sinea lui d'Artagnan.

În clipa aceea era gata să-i destăinuiască adevărul. Deschise gura vrând să-i spună cine era şi ce gând răzbunător îl adusese, dar ea adăugă:

— Dragul de el şi cât p-aci să mi-l omoare fiara aceea de gascon!

Fiara era el.

— Ia spune, urmă Milady, — te mai dor rănile?

— Da, da, grozav, bâigui d'Artagnan, care nu prea ştia ce să răspundă.

— Fii pe pace, murmură ea, am să te răzbun şi încă ce cumplit!

"Drace! — îşi zise în sinea lui d'Artagnan, — n-am prea brodit momentul destăinuirilor."

Îi trebui câtăva vreme lui d'Artagnan ca să-şi vină în fire de pe urma micului dialog; gândurile de răzbunare i se spulberaseră, însă, toate. Femeia aceea avea asupra lui o putere de necrezut; o ura şi în acelaşi timp o adora; nu crezuse niciodată că două simţăminte atât de felurite să poată sălăşui în aceeaş inimă, iar din amândouă îmbinate să purceadă o dragoste atât de stranie şi, într-un anume chip, drăcească.

În vremea asta bătuse unu noaptea; trebuiau să se despartă; în clipa când s-o părăsească pe Milady, d'Artagnan nu mai simţi decât crunta părere de rău a despărţirii şi, în pătimaşul rămas bun pe care şi-l luară unul de la celălalt, hotărâră să se întâlnească din nou peste o săptămână. Biata Ketty nădăjduia să-i poată strecura câteva cuvinte atunci când va trece prin odaia ei, dar Milady îl însoţi chiar ea, prin întuneric, până la scară.

A doua zi dimineaţa, d'Artagnan dădu fuga la Athos. Se încurcase într-o ispravă atât de năstruşnică, încât voia să-i ceară sfatul. Îi povesti totul; Athos încruntă de mai multe ori din sprâncene.

— Milady asta a dumitale — îi spuse el, — pare a fi o mare ticăloasă, totuşi şi dumneata ai greşit când ai înşelat-o căci, într-un fel sau altul, iată-te cu un duşman groaznic în spinare.

Şi în vreme ce-i vorbea, Athos nu-şi lua ochii de la safirul înconjurat de briliante care luase pe degetul lui d'Artagnan locul inelului reginei, pus cu grijă în cutiuţa lui.

— Te uiţi la inel? întrebă gasconul, mândru că putea arăta prietenilor lui un dar atât de preţios.

— Da, răspunse Athos, îmi aminteşte o bijuterie de familie.

— E frumos, nu-i aşa? adăugă d'Artagnan.

— E minunat, — încuviinţă Athos, — nici nu credeam să fie pe lume două safire cu ape atât de frumoase. L-ai dat în schimbul diamantului dumitale?

— Nu, — desluşi d'Artagnan. — e un dar pe care mi l-a făcut frumoasă mea englezoaică, sau mai bine-zis frumoasa mea franţuzoaică; fiindcă deşi n-am vrut s-o întreb, eu sunt convins că e născută în Franţa.

— Cum! Adică inelul ăsta l-ai primit de la Milady? se miră Athos, cu un glas care trăda o adâncă tulburare.

— Chiar de la ea; mi l-a dat astă-noapte.

— Arată-mi-l, te rog şi mie stărui Athos.

— Poftim, răspunse d'Artagnan, scoţându-i din deget.

Athos îl privi cu luare-aminte şi se făcu dintr-o dată alb la faţă, apoi îl încercă pe inelarul mâinii stângi; inelul i se potrivea parcă ar fi fost făcut pentru el. O dorinţă de ură şi de răzbunare adumbri ca sub un nor fruntea de obicei atât de senină a gentilomului.

— E cu neputinţă să fie ea, — adăugă Athos, — şi cum de se găseşte inelul în mâinile acestei Milady Clarick? Totuşi nu-ţi vine să crezi că se pot găsi două pietre atât de asemănătoare.

— Cunoşti inelul? întrebă d'Artagnan.

— Crezusem că-l cunosc, — răspunse Athos, — dar, pesemne m-am înşelat.

Şi dădu îndărăt inelul fără să-şi poată lua ochii de la el.

— Te rog, dragă d'Artagnan, — îi spuse după câtva timp, — scoate inelul din deget sau întoarce-l cel puţin cu piatra

înăuntru; îmi trezeşte amintiri atât de dureroase, că nici n-aş mai putea sta de vorbă cu dumneata. Dar parcă veniseşi să-mi ceri sfatul, ziceai că nu ştii cum să ieşi din încurcătură, la stai... mai dă-mi safirul; cel cu pricina avea una din feţe zgâriata printr-o întâmplare.

D'Artagnan îşi scoase din nou inelul din deget şi-l dădu lui Athos.

Athos tresări:

— Iată, — făcu el, — priveşte, nu-i aşa că e ciudat?

Şi-i arătă lui d'Artagnan zgârietura pe care şi-o aducea aminte.

— Dar de unde aveai safirul ăsta, Athos?

— De la mama mea, care la rândul ei îl avea de la mama ei. Aşa cum ţi-am spus, e o veche bijuterie de familie... şi care ar fi trebuit să rămână în familie.

— Şi l-ai... vândut? întrebă, şovăitor, d'Artagnan.

— Nu, răspunse Athos, cu un zâmbet ciudat. L-am dăruit într-o noapte de dragoste, aşa cum ţi-a fost dăruit şi dumitale.

D'Artagnan căzu la rândul lui pe gânduri. I se părea că simte în sufletul frumoasei Milady adâncuri de prăpăstii întunecate şi necunoscute.

Nu îşi mai puse inelul în deget, ci îl vâri în buzunar.

— D'Artagnan, — începu Athos luându-i mâna într-a lui, — dumneata ştii cât te iubesc; dac-aş avea un fiu nu l-aş iubi mai mult decât pe dumneata. Te rog, ascultă-mă, părăseşte pe femeia asta. N-o cunosc, dar un soi de glas lăuntric îmi spune că e o netrebnică şi o piază rea.

— Ai dreptate, recunoscu d'Artagrian. Să ştii că o să mă despart de ea; îţi mărturisesc, femeia asta mă înspăimânta şi pe mine.

— O să ai destulă putere? întrebă Athos.

— O să am, — răspunse d'Artagnan, — şi chiar de-acum.

— Bine, băiete, aşa să şi faci, — stărui gentilomul strângând mâna gasconului aproape părinteşte, — dea Domnul ca femeia asta care abia a intrat în viaţa dumitale să nu-şi lase balele ei veninoase!

Athos îl salută pe d'Artagnan cu o mişcare a capului, dându-i să înţeleagă că ar dori să rămână singur cu gândurile lui. Când se întoarse acasă, d'Artagnan o găsi pe Ketty care-l

aştepta. O lună întreagă de lingoare n-ar fi adus-o pe sărmana fată în halul în care era după o noapte de nesomn şi de chin.

Milady o trimisese la aşa-zisul de Wardes. Stăpâna ei era nebună de dragoste, beată de fericire: voia să ştie când îi va mai dărui iubitul ei încă o noapte.

Iar sărmana Ketty, galbenă ca ceară şi tremurând din toate mădularele, aştepta răspunsul lui d'Artagnan.

Athos avea o mare înrâurire asupra tânărului; povaţa prietenului, alături de zvârcolirile propriei sale inimi, îl îndemnau să n-o mai vadă pe Milady, acum când mândria lui era în afară de primejdie şi răzbunarea atât de împlinită. Drept răspuns îi scrise următoarele rânduri:

"Nu vă mai bizuiţi pe mine, doamnă, pentru viitoarea întâlnire. De când merg spre însănătoşire, sunt atât de prins în acest soi de treburi, încât am fost silit să iau anumite măsuri. Când vă va sosi rândul, voi avea cinstea să vă dau de ştire.

Vă sărut mâinile.

Conte de Wardes".

Despre safir nici un cuvânt: voia oare gasconul să păstreze o armă împotriva frumoasei Milady sau, să vorbim deschis, păstra safirul drept ultim mijloc în vederea echipamentului?

De altminteri, ar fi o greşeală să se judece faptele unor anumite vremuri în lumina altor vremuri. Ceea ce ar alcătui azi o ruşine pentru un om subţire, era socotit pe vremea aceea nespus de firesc, iar mezinii familiilor de seamă trăiau îndeobşte pe seama iubitelor lor.

D'Artagnan dădu scrisoarea deschisă fetei, care o citi întâia oară fără să se dumirească; citind-o însă a doua oară, era cât p-aci să-şi piardă minţile de bucurie.

Fiindcă nu putea crede în atâta fericire, d'Artagran se văzu nevoit s-o mai încredinţeze şi prin viu grai de cele cuprinse în răvaş. Oricât de primejdios era să dea scrisoarea în mâna unei făpturi pătimaşe ca stăpână ei, sărmana copilă alergă spre Piaţa Regală cât o duceau picioarele de iute.

Inima celei mai blânde femei e neînduplecată faţă de durerea unei rivale.

Milady deschise scrisoarea cu aceeaşi mare grabă cu care Ketty o adusese, dar după cele dintâi cuvinte se făcu albă ca

varul: mototoli hârtia şi se întoarse spre Ketty cu ochi scăpărători.

— Ce-i cu scrisoarea asta? întrebă ea.

— E răspunsul la scrisoarea doamnei, rosti Ketty, tremurând de spaimă.

— Cu neputinţă! răcni Milady; e cu neputinţa ca un gentilom să scrie unei femei asemenea scrisoare! Apoi, deodată adăugă, tresărind: Dumnezeule! Să fi aflat ceva?... Şi se opri...

Scrâşnea din dinţi, avea obrazul pământiu: vru să facă un pas către fereastră, fiindcă se înăbuşea, dar nu izbuti decât să întindă braţele; picioarele i se muiaseră: se prăbuşi într-un fotoliu.

Crezând că-i venise rău, Ketty alergă s-o desfacă la piept.

— Ce vrei? — se răsti ea, — şi de ce pui mâna pe mine?

— Credeam că v-a venit rău şi am vrut să vă ajut, răspunse fata înspăimântată de căutătura fioroasă a stăpânei.

— Să-mi vină rău? Mie? Mie? Dar ce sunt eu? O femeiuşcă? După asemenea jignire eu nu leşin, eu mă răzbun: ai priceput acum?

Şi-i făcu semn cameristei să plece.

Capitolul VI Vis de răzbunare

Seara, Milady porunci ca domnul d'Artagnan să fie poftit îndată ce va veni, aşa cum îi era obiceiul. Se întâmpla însă ca tocmai atunci să nu vină. A doua zi, Ketty ae duse din nou la el şi-i povesti tot ce se petrecuse în ajun. D'Artagnan zâmbi; mânia dezlănţuită a geloziei Milady-ei era răzbunarea lui.

În timpul serii, Milady se arătă şi mai nerăbdătoare încă. Dădu aceeaşi poruncă în privinţa musafirului, dar, tot ca în ajun, aşteptarea i-a fost zadarnică. Şi iarăşi, a doua zi, Ketty se duse la d'Artagnan, dar nu la fel de voioasă şi de zglobie ca în cele două zile din urmă, ci dimporivă, sfârşită de amărăciune.

D'Artagnan o întrebă ce i se întâmplase, dar în loc de răspuns, sărmana fată scoase din buzunar un plic şi i-l întinse.

Purta scrisul frumoasei Milady, numai că de data asta era chiar pentru d'Artagnan şi nu pentru domnul de Wardes.

Deschise scrisoarea şi citi cele ce urmează:

"Scumpe domnule d'Artagnan, nu şade frumos să-ţi ocoleşti astfel prietenii, mai ales că-i vei părăsi curând pentru atâta amar de vreme. Cumnatul meu şi cu mine te-am aşteptat zadarnic ieri şi alaltăieri. În seara asta va fi oare la fel?

A dumitale cu recunoştinţă,

Lady Clarick".

— Nimic mai firesc, — se bucură d'Artagnan, — mă aşteptam la răvaşul acesta. Am mai multă trecere pe lângă ea, cu cât are contele de Wardes mai puţină.

— Şi o să te ridici? întrebă Ketty.

— Ascultă, fetiţo dragă, — o dumiri gasconul care căuta o dezvinovăţire în proprii lui ochi, fiindcă era pe cale să nu se ţină de făgăduiala făcută lui Athos, — înţelege şi tu că ar fi nepotrivit să întorc spatele unei invitaţii atât de făţişe. Când o vedea că nu vin, Milady n-ar pricepe de ce nu mă mai duc s-o văd; i s-ar trezi în minte bănuieli şi cine ştie până unde ar putea ajunge răzbunarea unei fiinţe de teapa ei.

— Of! Doamne! — se văicări Ketty, — ştii să învârteşti lucrurile aşa fel ca totdeauna ai dreptate. Parcă văd că iar o să-i faci curte; şi dacă de data asta îi placi sub numele şi chipul dumitale adevărat, atunci o să fie şi mai îngrozitor decât întâia oară!

Sărmana de ea, un glas lăuntric părea că-i dezvăluie ceva din viitoarele păţanii. D'Artagnan se strădui s-o liniştească şi-i făgădui să rămână rece în faţa ademenitoarei Milady.

Îi trimise răspuns că-i era nespus de recunoscător pentru bunăvoinţa arătată şi că-i va îndeplini întocmai porunca; nu îndrăzni însă să-i scrie de teamă că nu va izbuti să-şi schimbe îndeajuns slovele pentru ochi atât de iscoditori că ai ei.

Când bătea nou, d'Artagnan se afla în Piaţa Regală. De bunăseamă servitorilor care aşteptau în anticameră se pusese în vedere cele cuvenite, căci îndată ce d'Artagnan se ivi în prag, unul din ei alergă să-l vestească, fără să mai cerceteze dacă Milady dorea sau nu să primească.

— Poftiţi-l, porunci ea scurt, dar cu glas atât de ascuţit, încât d'Artagnan o auzi din anticameră.

I se deschiseră uşile.

— Nu sunt acasă pentru nimeni, adăugă Milady, — auziţi? Pentru nimeni.

Lacheul ieşi.

D'Artagnan îşi furişă privirea cercetătoare: Milady era trasă la obraz şi avea ochii obosiţi, fie de lacrimi, fie de nesomn. Deşi numărul obişnuit al luminilor fusese micşorat dinadins, tânăra femeie nu putea ascunde urmele văpăii înfrigurate, ce parcă o topise în cele două zile din urmă.

D'Artagnan se apropie de ea cu vechea-i curtenie. La rândul ei, se sili din răsputeri să-l întâmpine binevoitor, dar nicând pe lume, un surâs mai dulceag n-a fost dezminţit de un chip mai răvăşit.

La întrebările lui asupra sănătăţii ea îi răspunse:

— Mă simt rău, foarte rău.

— Dar atunci, — urmă d'Artagnan, — poate că vă stingheresc; sigur că aveţi nevoie de odihnă, ar trebui să mă retrag.

— Nu, dimpotrivă, — îl opri Milady — rămâi domnule d'Artagnan, tovărăşia dumitale îmi face plăcere.

"Oh! oh! — gândi d'Atagnan, — n-a fost niciodată aşa de drăgălaşă, ia să fim cu ochii-n patru."

Milady se arătă cât putu mai prietenoasă, căutând să dea convorbirii toată strălucirea cu putinţă. În vremea asta, frigurile, care o părăsiseră o clipă, împrumutau din nou ochilor ei sclipirea, obrajilor înflăcărarea şi buzelor purpura lor sângerie. D'Artagnan se afla iarăşi în faţa Circei[28], a cărei neîndurătoare vrajă îl ademenise. În inimă i se trezea dragostea pe care el o socotea stinsă, dar care nu era decât amorţită. Milady zâmbea şi d'Artagnan gândea că bucuros ar fi intrat în păcat pentru adierea aceea de zâmbet.

Simţi chiar privind-o gheară remuşcării.

Încet-încet, Milady se mlădia tot mai prietenoasă. Îl întrebă de are cumva vreo iubită.

— Vai! — făcu d'Artagnan, cu căutătura celui mai visător îndrăgostit, — dar cum puteţi fi atât de crudă ca să-mi puneţi astfel de întrebare, mie care, de când v-am văzut, nu-mi trag suflarea şi nu pot ofta decât prin dumneavoastră şi numai pentru dumneavoastră!

Un surâs straniu îi lumină deodată faţa.

---

[28] Vrăjitoarea de care s-a îndrăgostit Ulise

— Aşadar, mă iubeşti? îl întrebă ea.

— Mai e oare nevoie să v-o spun? N-aţi bănuit nimic până acum?

— Ba da, dar cred că ştii şi dumneata: cu cât inimile sunt mai trufaşe, cu atât sunt mai greu de cucerit.

— Eu nu mă tem de greutăţi, — răspunse d'Artagnan, — pe mine mă înspăimânta doar ceea ce-i cu neputinţă.

— Nimic nu e cu neputinţă, pentru o dragoste adevărată.

— Nimic, doamnă?

— Nimic, întări Milady,

"Drace! — se veseli d'Artagnan în sinea lui, — a luat-o pe altă strună. Te pomeneşti că-i cad cu tronc zurliei şi-mi dă şi mie vreun safir, la fel cu cel pe care mi l-a dăruit când m-a luat drept de Wardes?"

D'Artganan îşi apropie repede scaunul de al ei.

— Ia să vedem, — urmă ea, — ce ai fi în stare să faci ca să-mi dai dovadă de dragostea de care vorbeşti?

— Tot ce mi s-ar cere. Aştept doar o poruncă şi sunt gata.

— La orice?

— La orice! se grozăvi d'Artagnan, care ştia că nu-l ameninţă mare primejdie grăind astfel.

— Bine! Atunci să stăm puţin de vorbă, se învoi Milady, apropiindu-şi la rândul ei fotoliul de scaunul lui d'Artagnan.

— Vă ascult, doamnă, răspunse acesta.

Milady rămase o clipă pe gânduri, parcă ar fi stat la îndoială; apoi rosti ca în urma unei hotărâri:

— Am un duşman.

— Dumneavoastră doamnă? — se miră d'Artagnan, făcând pe uimitul, — e oare cu putinţă, dumnezeule!? Aşa de frumoasă şi de bună cum sunteţi!

— Un duşman de moarte.

— Adevărat?

— Un duşman care m-a jignit atât de crunt, încât între el şi mine e acum vrajbă pe viaţă şi moarte. Mă pot bizui pe dumneata pentru un ajutor?

D'Artagnan pricepu îndată unde voia să ajungă acea făptură răzbunătoare.

— Da, doamnă! — răspunse el, plin de ifose, — braţul meu, viaţa mea vi le închin, aşa cum v-am închinat iubirea mea.

— Atunci, — spune Milady, — fiindcă eşti la fel de mărinimos pe cât eşti de îndrăgostit...

Şi se opri.

— Atunci? întrebă d'Artagnan.

— Atunci, — reluă Milady după o clipă de tăcere, — să nu mai vorbeşti de azi înainte de ceea ce nu e cu putinţă!

— Mă copleşiţi cu atâta fericire, izbucni d'Artagnan căzând în genunchi şi acoperind cu sărutări mâinile ce i se lăsau în voie.

"Răzbună-mă pe mişelul de Wardes, — mormăia Milady printre dinţi, — şi scap eu şi de tine, tâmpitule, tăiş de sabie vie!"

"Cazi-mi tu de bună voie în braţe după ce m-ai terfelit atât de neruşinat, femeie făţarnică şi periculoasă, — îşi spunea în sinea lui d'Artagnan. — şi ce-o să mai râd de tine cu cel pe care vrei să-l omori cu mâna mea!"

D'Artagnan îşi ridică fruntea.

— Sunt gata, zise el.

— Prin urmare m-ai înţeles, scumpul meu domn d'Artagnan! stărui Milady.

— V-aş ghici gândul numai din privire.

— Aşadar ai pune în slujba mea braţul dumitale care şi-a câştigat atâta faimă?

— Chiar din clipa asta.

— Dar eu, — întrebă Milady, — cum aş putea să-ţi răsplătesc asemenea îndatorire? Îi cunosc bine pe îndrăgostiţi: sunt fiinţe care nu fac nimic pe degeaba.

— Ştiţi singurul răspuns pe care-l doresc, singurul vrednic de dumneavoastră şi de mine!

Şi o trase încetişor spre el.

Ea încercă o uşoară împotrivire.

— Interesatule! şopti, zâmbind.

— Ah! gemu d'Artagnan, furat de patima pentru femeia care făcea din inima lui o torţă vie. Ah! Nici nu-mi vine să cred în atâta fericire; mi-e teamă să nu se destrame ca un vis, ard de nerăbdare să-mi văd odată norocul împlinit.

— Atunci caută să meriţi acest aşa-zis noroc.

— Porunciţi şi voi asculta, o încredinţa d'Artagnan.

— Adevărat? îl întrebă Milady, cu o urmă de îndoială.

— Numiţi-mi-l pe ticălosul care a făcut să lăcrimeze frumoşii dumneavoastră ochi!

— De unde ştii c-am plâns? se tulbură ea.

— Mi s-a părut...

— Femei ca mine nu plâng, rosti Milady.

— Cu atât mai bine! Vă rog, spuneţi-mi cum îl cheamă?

— Gândeşte-te: numele lui e taina mea cea mare.

— Totuşi, va trebui să-i ştiu numele.

— Bine, îl vei şti; e o dovadă că am încredere în dumneata.

— Mi-e sufletul numai bucurie. Şi cum îl cheamă?

— Îl cunoşti.

— Adevărat?

— Da.

— N-o fi vreunul din prietenii mei? se repezi d'Artagnan ,părând că se codeşte tocmai pentru a o încredinţa că n-are habar de nimic.

— Adică ai şovăi dac-ar fi unul din prietenii dumitale? se încruntă Milady. Şi un fulger ameninţă vor îi străluci în ochi.

— Nu, nu, chiar frate să-mi fie! strigă d'Artagnan, parând tot mai înflăcărat.

Gasconul nostru îi dădea înainte fără nici o grijă, căci ştia bine unde va ajunge.

— Îmi place devotamentul dumitale, grăi Milady.

— Vai mie? Numai atâta vă place la mine? se tângui d'Artagnan.

— Nu şi eu te iubesc, şopti ea, apucându-i mâna.

Şi strângerea aceea înfocată îl făcu să freamăte, ca şi când Milady i-ar fi trecut şi lui văpaia care-i mistuia, necruţătoare, trupul.

— Mă iubeşti, dumneata? se minună el. De-ar fi adevărat mi-aş pierde minţile!

O cuprinse cu amândouă braţele. Ea nu încercă să-şi îndepărteze gura de a lui, dar nu-i răspunse la sărut.

Avea buzele reci: lui d'Artagnan i se păru că sărutase o stafie.

Totuşi, era beat de fericire, nebun de dragoste; cât p-aci să creadă că Milady îl iubea; cât p-aci să creadă că de Wardes era un nelegiuit. Dacă de Wardes i-ar fi căzut în clipa aceea în mână, fără doar şi poate că l-ar fi ucis.

Milady folosi prilejul.

— Îl cheamă... bâigui la rândul ei.

— De Wardes, adăugă d'Artagnan, ştiu.

— De unde ştii? sări Milady, apucându-i amândouă mâinile şi încercând să-şi înfigă parcă ochii în sufletul lui.

D'Artagnan simţi că-l luase gura pe dinainte şi că făcuse o prostie.

— Spune, spune, dar spune odată! stăruia Milady. De unde ştii?

— De unde ştiu? murmură d'Artagnan.

— Da.

— Ştiu, fiindcă ieri, într-un salon în care mă aflam şi eu, de Wardes a arătat un inel pe care, zicea el, i l-ai dăruit dumneata.

— Ticălosul! izbucni Milady.

Cuvântul, cum e lesne de înţeles, răsună îndelung în adâncul inimii lui d'Artagnan.

— Ei bine? urmă ea.

— Ei bine! Am să vă răzbun pe acest ticălos, întări d'Artagnan, cu ifosele lui don Japhet armeanul.

— Mulţumesc, voinicule! — se bucură Milady — şi atunci, ia spune, când voi fi răzbunată?

— Mâine, chiar acum, oricând vreţi.

Ea se gândi să-i răspundă "chiar acum", dar îşi zise că asemenea pripeală n-ar fi fost prea plăcută pentru d'Artagnan.

De altminteri, avea de luat nenumărate măsuri, avea de dat nenumărate sfaturi apărătorului ei, căci trebuia să ocolească orice lămurire cu contele faţă de martori. Răspunsul lui d'Artagnan îi dovedi că prevăzuse el toate acestea.

— Mâine, — urmă el, — veţi fi răzbunată sau eu voi fi mort.

— Nu, — răspunse ea, — mă vei răzbuna, dar nu vei muri. E un mişel.

— Cu femeile, poate, dar cu bărbaţii... Ştiu eu ce ştiu...

— Totuşi, când te-ai bătut cu el nu te-ai putut plânge de noroc.

— Norocul e un soi de curtezană: binevoitoare ieri, poate să-mi întoarcă spatele mâine.

— Ceea ce înseamnă că te codeşti acum.

— Nu, nu mă codesc, ferească Domnul; dar drept ar fi oare să mă trimiteţi poate la moarte fără să-mi dăruiţi ceva mai mult decât uşoare nădejdii?

Milady răspunse printr-o privire care voia să spună:

"Numai atât? Vorbeşte odată!"

Apoi, însoţindu-şi privirea de grai lămuritor :

— Ai toată dreptatea, încuviinţă ea drăgăstoasă.
— Oh, eşti un înger! se înflăcără tânărul.
— Prin urmare, ne-am înţeles! vru ea să încheie.
— În afară de ceea ce-ţi cer eu, scumpa mea!
— Dar când îţi spun că poţi avea încredere în dragostea mea!
— Nu mai am nici vreme să aştept.
— Tăcere: aud pe fratele meu, nu trebuie să te găsească la mine.
Milady sună: Ketty se ivi în prag.
— Ieşi pe aici! îi spuse, împingând o mică uşă ascunsă şi întoarce-te la unsprezece: vom sfârşi atunci de vorbit; Ketty te va aduce în camera mea.
La auzul acestor cuvinte, sărmana fată simţi că i se taie amândouă picioarele.
— Ei, ce e? Ce-ai înţepenit aşa ca o stană de piatră, domnişoară? însoţeşte-l acum pe domnul; pe urmă îl vei însoţi deseară, la unsprezece! Ai auzit?
"Se vede că toate întâlnirile ei de dragoste sunt la unsprezece noaptea, — gândi d'Artagnan, — un fel de meteahnă."
Milady îi întinse mâna, iar el i-o sărută înfocat.
"Haide, — îşi zise ieşind de acolo şi abia răspunzând mustrărilor cameristei, — ia să ne băgăm minţile-n cap; hotărât lucru, femeia asta e mare ticăloasă; va să zică, ochii-n zece."

Capitolul VII Taina frumoasei Milady

Cu toate stăruinţele tinerei fete d'Artagnan părăsise palatul în loc să urce în odaia ei şi aceasta din două pricini: întâia, pentru că ocolea astfel mustrările, învinuirile, rugăminţile; a doua, pentru că era dornic să mai citească în sufletul lui şi, dacă ar fi fost cu putinţă, în sufletul acelei femei.
Din toate acestea se desprindea deosebit de limpede că d'Artagnan o iubea pe Milady la nebunie, pe când ea nu-l iubea de loc. Îi trecuse o clipă prin minte că ar fi fost mai nimerit să se întoarcă acasă şi să-i scrie frumoasei Milady o scrisoare lungă, pentru a-i mărturisi că de Wardes şi el însuşi nu fuseseră până

atunci decât unul şi, acelaşi, aşa că nu-şi putea lua sarcina de a-l omorî pe de Wardes, decât recurgând la sinucidere. Îl încolţea însă şi pe el o sălbatică dorinţă de răzbunare: voia s-o aibă pe femeia aceea şi sub adevăratul lui nume. Apoi, cum răzbunarea avea şi un oarecare farmec, nu-i prea venea să se lase păgubaş.

Făcu de cinci sau de şase ori înconjurul Pieţii Regale, întorcându-se din zece în zece paşi, ca să vadă dacă se mai zărea lumină la ferestrele frumoasei; părea vădit că tânăra femeie era mai puţin grăbită să intre în dormitor, decât fusese întâia oară.

În sfârşit, se făcu întuneric.

O dată cu lumina, orice urmă de nehotărâre pieri din inima lui d'Artagnan; îşi aminti, bob cu bob, prima noapte de dragoste şi, cu inima zvâcnind, cu capul de jăratic, se întoarse la palat şi se repezi în odaia cameristei.

Albă ca o arătare şi tremurând ca frunză, fata dădu să-l oprească, dar cu urechea aţintită la pândă, Milady auzise zgomotul ce-l făcuse d'Artagnan; deschise uşa.

— Vino, îl pofti ea.

Tot ce se petrecea era atât de neruşinat şi de o sfruntare atât de neobrăzată, încât lui d'Artagnan nu-i venea să creadă că ceea ce vedea şi auzea se întâmpla aievea. I se părea că e târât într-o păţanie năstruşnică, aşa cum visa noaptea, câteodată.

Alergă totuşi înspre Milady, ca atras de puterea unui magnet asupra unei aşchii de fier.

Uşa se închise în urma lui. Ketty se repezi şi ea spre uşă.

Gelozia, mânia, mândria rănită, în sfârşit toate patimile care pot sfârteca inima unei îndrăgostite o împungeau să dea totul în vileag; dar dacă ar fi mărturisit că se amestecase în atare uneltire, ar fi fost pierdută, şi, mai presus de orice, l-ar fi pierdut pentru vecie pe d'Artagnan. Acest ultim gând de dragoste o îndemna să mai facă şi ultima jertfă.

În vremea asta, d'Artagnan îşi împlinea dorul inimii lui: cel iubit nu mai era un potrivnic, ci iubitul părea a fi chiar el. Un glas lăuntric îi şoptea în taină că nu era decât o unealtă de răzbunare, mângâiata doar până când va ucide; dar mândria, amorul propriu, nebunia lui făceau să amuţească acel glas tainic, înăbuşeau acel zumzet. Apoi gasconul nostru, cu încrederea pe care i-o cunoaştem, se compara în sinea lui cu de

Wardes şi se întreba de ce, la urma urmelor, n-ar fi fost iubit şi el, doar pentru el însuşi?

Se lăsă deci în voia bucuriei acelor clipe. Milady nu mai era pentru el femeia cu gânduri ucigaşe, care-l îngrozise la început; era de data asta o iubită înfocată şi pătimaşă, dăruindu-se întreagă unei dragoste în ale cărei mreje părea prinsă şi ea. Trecură astfel aproape două ceasuri.

Totuşi, focul patimei celor doi îndrăgostiţi trebuia să se mai potolească. Milady care nu se simţea îndreptăţită, ca şi d'Artagnan, să uite, se dezmetici cea dintâi şi întrebă pe tânăr dacă hotărâse din vreme ce măsuri să ia în vederea întâlnirii de a doua zi între el şi de Wardes.

D'Artagnan, al cărui gând luase cu totul alt văd, se fâstâci ca un tont şi răspunse cavalereşte că ora era prea târzie pentru a pune la cale un duel cu spadă.

Răceala aceasta faţă de singurele ei ţeluri o înspâimântă pe Milady, ale cărei întrebări se făcură tot mai stăruitoare.

D'Artagnan, care în sinea lui socotise totdeauna acest duel ca fiind lipsit de noimă, dădu să schimbe vorba, dar era prea târziu.

Cu mintea ei de neclintit şi cu voinţa ei de fier, Milady îl silea să rămână, vrând-nevrând, în anumite hotare.

Crezându-se plin de duh, d'Artagnan o sfătui să se lase de ticluirile ei răzbunătoare şi să-l ierte pe de Wardes.

Dar de la cele dintâi cuvinte, tânăra femeie se îndepărtă de el cu o tresărire.

— Nu cumva ţi-e frică, dragă d'Artagnan? îl zeflemisi ea, cu glas ascuţit ce răsună straniu în întuneric.

— Poţi să-ţi închipui aşa ceva, scumpa mea! — răspunse d'Artagnan, — dar, la urma urmelor, dacă bietul conte n-o fi chiar atât de vinovat pe cât crezi?

— Oricum, — urmă încruntată, Milady, — m-a înşelat şi fiindcă m-a înşelat, se cuvine să piară.

— Atunci va pieri dacă l-ai osândit să piară, adăugă d'Artagnan, pe un ton atât de hotărât, încât Milady crezu că oglindeşte un devotament nestrămutat.

Se apropie repede de el.

N-am putea spune cât de lungă i s-a părut noaptea frumoasei Milady, dar tânărul credea că e numai de două

ceasuri lângă iubită, când zorile, mijite dincolo de obloane, porniră să se strecoare, năpădind odaia cu lumina lor firavă.

Văzând că d'Artagnan o va părăsi, Milady îi aminti făgăduiala de a o răzbuna împotriva lui Wardes.

— Sunt gata, draga mea, — răspunse d'Artagnan, — dar mai înainte aş vrea să fiu sigur de ceva.

— De ce anume? întrebă Milady.

— Că mă iubeşti.

— Eu cred că ţi-am dovedit-o.

— Iar eu sunt al dumitale, trup şi suflet.

— Îţi mulţumesc, iubitule viteaz! Şi aşa cum ţi-am dovedit eu dragostea mea, aştept să mi-o dovedeşti la rândul dumitale; nu-i aşa?

— Fireşte! Totuşi, dacă mă iubeşti precum spui, nu te temi deloc de soarta mea? o întrebă d'Artagnan.

— De ce să mă tem?

— Ştiu eu, aş putea fi greu rănit sau chiar ucis.

— Cu neputinţă, — răspunse Milady, — eşti atât de cutezător şi atât de priceput la duel!

— N-ai vrea să alegi alt mijloc care te-ar răzbuna la fel, dar fără un duel, stărui d'Artagnan.

Milady îl privi tăcută; lumina sfioasă a celor dintâi raze împrumuta ochilor ei limpezi o sticlire dureros de stranie.

— Într-adevăr, — făcu ea, — cred că te codeşti acum.

— Nu, nu mă codesc de loc; dar uite că-mi pare rău de bietul conte, de când nu-l mai iubeşti; un bărbat trebuie să se simtă atât de crunt pedepsit prin pierderea dragostei dumitale încât eu cred că nu mai e nevoie de altă pedeapsă.

— Şi cine-ţi spune că l-am iubit? întrebă Milady.

— Pot măcar să-mi închipui, fără să mă umflu prea mult în pene, că acum iubeşti pe altul, — spuse tânărul, cu glas mângâietor, — dar îţi repet că mie îmi pare rău de conte.

— Dumitale? întrebă Milady.

— Da, mie.

— Şi de ce?

— Fiindcă numai eu ştiu că...

— Ce?

— Că e departe de a fi, sau, mai bine-zis, de a fi fost atât de vinovat faţă de dumneata pe cât pare.

— Adevărat? — întrebă Milady tulburată, — vorbeşte lămurit, nu înţeleg ce vrei să spui.

Şi îl privea pe d'Artagnan, care o ţinea îmbrăţişată, cu ochi ce păreau să se aprindă pe încetul.

— Da, sunt om de cuvânt! — grăi d'Artagnan hotărât să sfârşească, — şi de când mi-ai dat dragostea dumitale, de când sunt încredinţat c-o am, căci o am, nu-i aşa?...

— Da, întreagă, urmează...

— Ei bine! Sunt un osândit; mă apasă o mărturisire!

— O mărturisire?

— Dacă m-aş îndoi de dragostea dumitale, n-aş face-o; dar mă iubeşti, frumoasa mea iubită, nu-i aşa că mă iubeşti?

— Fără îndoială.

— Atunci, dacă ţi-am greşit dintr-o prea mare dragoste, spune, mă vei ierta oare?

— Poate că da...

Cu cel mai dulce surâs de care era în stare, d'Artagnan încercă să-şi apropie buzele de buzele frumoasei Milady, dar aceasta îl îndepărtă.

— O mărturisire, — murmură ea, pălind, — ce fel de mărturisire?

— Joia trecută i-ai dat întâlnire aici lui de Wardes, aşa e?

— Eu? Nu, de unde! se împotrivi Milady, cu glasul atât de hotărât şi chipul atât de liniştit, încât dacă d'Artagnan n-ar fi ştiut bine ce spune, mai-mai că ar fi crezut-o.

— Nu minţi, îngeraşule, — o dojeni el zâmbind, — ar fi de prisos.

— Cum aşa? Dar vorbeşte odată! Nu mă mai chinui!

— Linişteşte-te, draga mea, nu mi-ai greşit mie, iar eu te-am şi iertat!

— Şi, şi?

— De Wardes nu se poate făli cu nimic.

— De ce? Dumneata singur mi-ai spus că inelul acela...

— Inelul acela, dragostea mea, îl am eu. Ducele de Wardes de joi şi d'Artagnan de azi sunt unul şi acelaşi.

Nesăbuitul se aştepta la uimirea ei îmbinată cu o oare care sfiiciune, se aştepta la o mică vijelie ce s-ar fi încheiat cu câteva lacrimi; greşea însă amarnic şi greşeala lui nu ţinu multă vreme.

Albă la faţă ca varul şi dezlănţuită ca o furtună, Milady se ridică şi împingându-l cu un pumn vârtos în piept, se repezi jos din pat.

Era lumină, aproape ca ziua.

D'Artagnan o apucă de capodul din pânză subţire de India, ca să-i ceară iertare, dar ea se smuci, încercând să-i scape din mâini. Pânza se rupse, dezgolind-o şi pe unul din frumoşii ei umeri rotunzi şi albi, el zări cu o cutremurare de negrăit, florea de crin, stigmatul pe viaţă, înfierat de mâna hâdă a călăului.

— Dumnezeule, răcni d'Artagnan, dând drumul capodului.

Şi rămase în pat fără glas, încremenit şi rece ca un sloi.

După groaza de pe faţa lui, Milady se simţi dată în vileag. Fără îndoială, tânărul văzuse totul; îi cunoştea acum taina, o taină cumplită, de care nimeni, afară de el, n-avea habar.

Se întoarse, dar nu ca o femeie mânioasă, ci ca o panteră înjunghiată.

— Ticălosule! — strigă ea, — după ce m-ai trădat mişeleşte, îmi mai ştii şi taina! Să pieri!

Alergă la un cufăraş de lemn pus pe măsuţa din faţa oglinzii, îl deschise cu mâna înfrigurată şi tremurândă, scoase dinăuntru un mic pumnal cu mânerul de aur şi tăişul subţire şi, dintr-o săritură, se năpusti asupra lui d'Artagnan, pe jumătate gol.

Deşi, după cum ştim, tânărul nostru nu prea ştia ce-i frica, se înspăimântă totuşi de chipul ei răscolit, de ochii holbaţi, de obrajii ca ceară şi de buzele însângerate; se trase spre zid ca la vederea unui şarpe, ce se târa spre el şi, întâlnind spada sub mâna-i leoarcă de sudoare, o scoase din teacă.

Fără să-i pese de spadă, Milady încercă să se urce iarăşi pe pat, ca să-l lovească; nu se opri decât când simţi ascuţişul vârfului pe gâtlej.

Vru atunci să apuce lama cu amândouă mâinile; d'Artagnan o pironea însă mereu la depărtare şi, punându-i spada când în dreptul ochilor, când pe piept, se lăsă să lunece din pat, căutând a da de uşa ce răspundea în odaia cameristei.

În vremea asta, Milady se arunca nebuneşte asupra lui, ţipând ca din gură de şarpe.

Cum lupta începea să aducă a duel, d'Artagnan îşi venea încet-încet în fire.

— Bine, frumoaso, bine! — spuse el, — dar pentru Dumnezeu, domoleşte-te odată, sau îţi încondeiez cu altă floare de crin frumoşii dumitale obraji!

— Mişelule! Mişelule! urla Milady.

Şi în vreme ce căuta mereu uşa, d'Artagnan se apăra.

La auzul gălăgiei ce-l făceau, ea răsturnând mobilele pentru a înainta spre el, iar el strecurându-se îndărătul mobilelor pentru a se feri de ea, Ketty deschise uşa. D'Artagnan, care căutase neîncetat să se apropie de uşă, era doar la vreo trei paşi depărtare. Dintr-o singură săritură, ajunse din camera stăpânei în a cameristei şi, iute ca fulgerul, închise uşa după el, proptind-o cu tot trupul, în vreme ce Ketty trăgea zăvorul.

Din ce în ce mai îndârjită, Milady încercă să dea la o parte, propteaua ce-o ţinea închisă cu puteri mai presus decât ale unei femei; când simţi că aşa ceva nu era cu putinţă, începu să-şi înfigă pumnalul în uşă până când câteva lovituri străpunseră lemnul.

La fiecare lovitură, slobozea şi un blestem.

— Iute, iute, Ketty, — şopti d'Artagnan după ce trăsese zăvorul, — ajută-mă să ies din casă; dac-o lăsăm să răsufle, pune lacheii să mă omoare.

— Dar cum să ieşi aşa, — îi spuse Ketty, — eşti gol de tot.

— Adevărat, — răspunse d'Artagnan care abia atunci îşi dădu seama în ce hal era, — îmbracă-mă cum poţi, dar iute de tot; pricepi, e vorba de viaţă şi de moarte.

Ketty pricepea şi încă foarte bine; cât ai fi clipit, îi trânti pe el o rochie înflorată o gogeamite bonetă şi o pelerinuţă; îi dădu pantofi, în care el îşi vârî picioarele goale, apoi îl însoţi pe scări. Era şi vremea, Milady sunase, ridicând în picioare tot palatul. Portarul deschisese porţile tocmai în clipa când Milady şi ea pe jumătate goală, îi striga de la fereastră:

— Nu deschide!

Capitolul VIII Cum şi-a găsit Athos echipamentul fără a mişca un deget

---

Tânărul o luă la fugă în vreme ce ea îl mai ameninţa zadarnic de la fereastră. În clipa când îi pieri din vedere, Milady

se prăbuşi fără cunoştinţă în camera ei. D'Artagnan era atât de buimăcit încât lăsând-o pe Ketty în voia soartei, străbătu în goană jumătate din Paris şi nu se opri decât în faţa uşii lui Athos. Zăpăceala, spaima care-l biciuia, strigătele unor patrule alergând după el şi sudălmile câtorva trecători care se duceau cu noaptea în cap pe la treburile lor îl siliseră să-şi înteţească alergătura.

Trecu de-a curmezişul curţii, urcă cele două caturi care duceau la Athos şi pocăni în uşă, parc-ar fi vrut s-o sfarme. Grimaud veni să-i deschidă cu ochii umflaţi de somn. D'Artagnan dădu buzna înăuntru, gata-gata să-l răstoarne la pământ.

Cu toată muţenia lui obişnuită, valetului îi venise de data asta graiul.

— Hei! — răcni el, — ce cauţi aici, târâtură? Ce pofteşti, caraghioaso?

D'Artagnan îşi ridică boneta de pe ochi şi-şi scoase mâinile de sub pelerinuţă; la vederea mustăţilor şi a spadei scoase din teacă, bietul Grimaud se trezi că are în faţa lui un bărbat.

Îşi zise atunci că era cine ştie ce ucigaş.

— Ajutor! Săriţi! Ajutor! începu el să strige.

— Gura, nenorocitule! — îi porunci tânărul, — sunt d'Artagnan, nu mă mai recunoşti? Unde ţi-e stăpânul?

— Dumneavoastră, domnule d'Artagnan? se cruci Grimaud. Nu se poate!

— Grimaud, — zise Athos, ieşind din camera lui în halat de casă, — pare-mi-se îţi îngădui să vorbeşti.

— Vai domnule, vedeţi că...

— Tăcere!

Grimaud se mulţumi să i-l arate cu degetul pe d'Artagnan.

Athos îşi recunoscu prietenul şi, oricât de potolit era din fire, se porni pe un râs cu hohote în faţa ciudatului măscărici dinaintea ochilor lui: avea boneta într-o parte, fusta mototol peste pantofi, mânecile sumese şi mustăţile zbârlite de groază...

— Nu râde, prietene, — îl opri d'Artagnan, — pentru numele cerului, nu râde, căci, pe sufletul meu, îţi spun eu că nu-i nimic de râs.

Rostise aceste cuvinte cu un ton atât de răspicat şi o spaimă atât de adâncă, încât Athos îi apucă repede mâinile într-ale lui, întrebându-l:

— Eşti rănit, prietene? Ai faţa ca de var!

— Nu, dar mi s-a întâmplat ceva groaznic. Eşti singur, Athos?

— La naiba! Cine vrei să fie aici la ora asta?

— Bine, bine!

D'Artagnan se repezi în cameră la Athos.

— Hai, vorbeşte! îl îndemnă acesta, închizând uşa şi trăgând zăvorul pentru a nu fi tulburaţi. Murit-a regele? Ucis-ai pe domnul cardinal? Eşti ca de pe altă lume! Haide, haide, dă-i drumul, mor de grijă!

— Athos, — începu d'Artagnan lepădându-şi hainele de femeie şi rămânând în cămaşă — pregăteşte-te să auzi ceva de necrezut, de neânchipuit.

— Ia mai întâi halatul ăsta, i-l întinse muşchetarul.

D'Artagnan îmbrăcă halatul, luând o mânecă drept alta, atât era de zăpăcit.

— Spune, îl îndemnă iarăşi Athos,

— Spun, răspunse d'Artagnan aplecându-se la urechea prietenului şi coborând glasul. Milady are pe umărul ei stigmatul florii de crin.

— Ah! făcu muşchetarul, ca şi când ar fi primit un glonte în inimă.

— Ascultă, eşti sigur că cealaltă a murit?

— Cealaltă? îngână Athos, atât de înăbuşit încât d'Artagnan abia îl auzi.

— Da, aceea despre care mi-ai vorbit într-o zi, la Amiens.

Athos scăpă un geamăt şi-şi lăsă capul în mâini.

— Asta e o femeie cam între douăzeci şi şase şi douăzeci şi opt de ani, adăugă d'Artagnan.

— Cu părul auriu, — întrebă Athos, nu-i aşa?

— Da.

— Ochi albaştri ca cicoarea, răscolitori, cu gene şi sprâncene negre, aşa-i?

— Da.

— Înaltă, bine făcută? Îi lipseşte un dinte lângă caninul de sus din stânga.

— Da.

— Floarea de crin e mică, roşiatică şi cam ştearsă sub straturile de unsoare care o acoperă.

— Da.

— Spui totuşi că e englezoaică.

— I se spune Milady, dar poate fi şi franţuzoaică. Lordul de Winter nu-i decât cumnatul ei.

— Trebuie s-o văd, d'Artagnan.

— Ia seama, Athos, ia seama; ai vrut s-o ucizi; e din cele ce ştiu să răspundă la fel şi fără să dea greş.

— Nu va îndrăzni să crâcnească, ar însemna să se descopere singură.

— E în stare de orice! Ai văzut-o vreodată scoasă din sărite?

— Nu, răspunse Athos.

— O tigroaică, o panteră! Ah, scumpe Athos! Tare mi-e teamă că pe amândoi ne pândeşte o răzbunare cumplită.

D'Artagnan istorisi, atunci toate prin câte trecuse: mânia ei nebunească şi ameninţările cu moartea.

— Aşa e, — răspunse Athos, — dar zău că viaţa mea nu face cât o para chioară. Din fericire, poimâine plecăm din Paris; pe cât se pare, ne îndreptăm spre La Rochelle şi odată plecaţi...

— Te-ar urmări până la capătul pământului, dacă te-ar recunoaşte, Athos; las-o să-şi verse focul numai pe mine.

— Ei, dragul meu! Ce-mi pasă mie de moarte! — zise Athos, — crezi oare că mai ţin la viaţă?

— Cine ştie ce taină groaznică se ascunde sub toate astea! Athos, trebuie să fie spioana cardinalului. Fără doar şi poate,

— Atunci, ia bine seama! Dacă, după chestia de la Londra, cardinalul nu te ridică în slavă, apoi să ştii că te urăşte de moarte; dar cum, la urma urmelor, nu te poate învinui făţiş şi cum orice ură trebuie şi ea cheltuită, mai cu seamă ura unui cardinal, bagă bine de seamă! Dacă ieşi, nu ieşi singur; dacă mănânci, fi cu ochii în patru; fereşte-te de toate, în sfârşit, fereşte-te şi de umbra dumitale.

— Din nefericire, — răspunse d'Artagnan, e vorba să scăpăm teferi până poimâine seară, fiindcă odată în oştire, nădăjduiesc să nu ne mai temem decât de bărbaţi.

— Până atunci, — adăugă Athos, — mă las şi eu de gândul de a sta de o parte şi o să te însoţesc pretutindeni; trebuie să te întorci în strada Groparilor, aşa că merg cu dumneata.

— Dar oricât de aproape ar fi de aici — spuse d'Artagnan, — nu mă pot întoarce în halul ăsta.

— Aşa e, zise Athos. Şi sună clopoţelul.

Grimaud intră.

Athos îi făcu semn să se ducă acasă la d'Artagnan şi să-i aducă haine.

După ce răspunse tot prin semne că a priceput, Grimaud se îndepărtă.

— Şi uite că tot în drum am rămas cu echipamentul, dragă prietene, — urmă Athos, — căci dacă nu mă înşel, ţi-ai lăsat toate bulendrele la Milady, care, fireşte că nu va avea bunătatea să ţi le dea îndărăt. Noroc că ai safirul.

— Safirul e al dumitale, scumpe Athos! Nu mi-ai destăinuit chiar dumneata că e o bijuterie de familie?

— Da, după cum spunea tata, îl cumpărase pe vremuri cu două mii de taleri; făcea parte din darurile de nuntă ale mamei; şi într-adevăr e minunat. Mama mi l-a dăruit mie, iar eu, nebun cum eram, în loc să păstrez inelul ca pe ceva sfânt, l-am dat la rândul meu acestei ticăloase.

— Atunci, scumpul meu, ia-ţi îndărăt inelul, la care înţeleg că trebuie să ţii mult.

— Să iau îndărăt inelul după ce l-a purtat în deget netrebnica aceea? Niciodată! Inelul ăsta e pătat, d'Artagnan.

— Vinde-l atunci.

— Să vând un diamant pe care mi l-a dăruit mama? Îţi mărturisesc, mi s-ar părea că-i o nelegiuire.

— Atunci pune-l amanet. Tot o să-ţi dea pentru el o mie de taleri. Cu suma asta poţi ieşi din toate încurcăturile şi pe urmă, cum faci rost de bani, scoţi amanetul, adică îţi iei îndărăt inelul, spălat de vechile pete, căci va fi trecut şi prin minutele cămătarilor.

Athos zâmbi.

— Eşti un tovarăş încântător, — răspunse el, — scumpe d'Artagnan; îi mai înviorezi pe bieţii amărâţi cu veselia dumitale nesecată. Bine! Să amanetăm inelul, dar cu o condiţie!

— Care?

— Cinci sute de taleri, dumneata şi cinci sute eu.

— Ce-ţi trece prin gând, Athos! N-am nevoie nici măcar de un sfert din suma asta, eu care fac parte din gardă şi pot să pun mâna pe bani, vânzând şaua. Ce-mi trebuie mie? Un cal pentru Planchet, atâta tot. Pe urmă uiţi că am şi cu un inel.

— La care ţii şi mai mult decât ţin eu la al meu; cel puţin aşa mi s-a părut mie.

— Da, fiindcă într-o împrejurare hotărâtoare el ne poate scoate nu numai din cine ştie ce mare încurcătură, dar şi din cine ştie ce mare primejdie; nu e numai un diamant preţios, e, mai ales, un talisman fermecat.

— Nu prea te înţeleg, dar mă mulţumesc să te cred. Hai să ne întoarcem la inelul meu, sau mai bine-zis la al dumitale: vei primi jumătate din suma ce ni se va da pe el sau, de unde nu, îl arunc în Sena şi teamă mi-e că n-o să dea peste vreun peşte atât de cumsecade, încât să ni-l aducă înapoi, ca lui Policrat.

— Bine! Atunci fie, primi d'Artagnan.

În clipa aceea, Grimaud tocmai intra, însoţit de Planchet care, îngrijorat de soarta stăpânului şi curios să afle ce i se întâmplase prinsese prilejul nimerit pentru a-i aduce chiar el veşmintele.

D'Artagnan se îmbrăcă, Athos de asemenea. Când amândoi erau gata de plecare, Athos făcu lui Grimaud un semn, ca şi cum cineva ar ochi, iar valetul se şi repezi la flinta din cui, gata şi el să-şi însoţească stăpânul.

Ajunseră teferi în strada Groparilor, Bonacieux stătea în prag. Îi aruncă lui d'Artagnan o privire şăgalnică.

— Ei! dragă chiriaşule, — îi spuse, grăbeşte-te, te aşteaptă sus o fată frumoasă şi, după cum ştii, femeilor nu prea le place să aştepte.

— E Ketty, murmură d'Artagnan.

Şi se avânta spre gang.

Într-adevăr, în tinda din faţa camerei lui, ghemuită la uşă biata fată tremura vargă. Cum îl zări, dădu drumul necazurilor:

— Mi-ai făgăduit să mă ocroteşti, mi-ai făgăduit să mă scapi de mânia ei; nu uita că de la dumneata mi se trag toate.

— Da, da, aşa e, — răspunse d'Artagnan, — n-avea grijă, Ketty. Spune-mi, te rog, ce s-a mai întâmplat după plecarea mea?

— Mai ştiu eu ce! urmă Ketty. A ţipat până a strâns toate slugile. Era ca nebună. Nu e blestem cu care să nu te fi blestemat. M-am gândit atunci c-o să-şi aducă aminte că ai intrat prin camera mea şi c-o să mă creadă în înţelegere cu dumneata; mi-am luat bruma de bani ce aveam, boarfele mai curăţele şi p-aci mi-a fost drumul.

— Sărăcuţa de tine! Ce-i de făcut acum? Poimâine plec.

— Fă ce vrei, domnule cavaler, dar ajută-mă să plec din Paris, să plec din Franţa.

— Totuşi, nu pot să te iau cu mine la un asediu, îi spuse d'Artagnan.

— Nu, dar poate că-mi găseşti un loc în provincie, la vreo cunoştinţă de-a dumitale, în ţinutul dumitale, de pildă.

— Vai, fetiţă dragă! În ţinutul meu, doamnele n-au cameriste. Dar stai, am găsit. Planchet, du-te şi-l caută pe Aramis. Să vină numaidecât. Avem să-i spunem ceva foarte însemnat.

— Pricep, — încuviinţă Athos, — dar de ce nu pe Porthos? Pare-mi-se marchiza lui...

— Pe marchiza lui Porthos o îmbracă secretarii lui bărbatu-su, răspunse d'Artagnan, râzând. De altminteri, Ketty nici n-ar vrea să locuiască în strada Urşilor. Nu-i aşa, Ketty?

— Aş locui oriunde o fi, numai să mă pot ascunde şi să nu-mi dea de urmă.

— Şi acum, Ketty, fiindcă o să ne despărţim curând şi fiindcă nu mai eşti geloasă pe mine...

— Domnule cavaler, de departe sau de aproape, mărturisi Ketty, — o să te iubesc totdeauna.

— Ia te uită unde se cuibăreşte statornicia! murmură Athos.

— Şi eu de asemenea, — îi spuse d'Artagnan, — şi eu de asemenea o să te iubesc totdeauna, fii pe pace. Dar aş vrea să-mi dai un răspuns. Şi să ştii că de data asta pun mare preţ pe întrebarea mea; n-ai auzit niciodată vorbindu-se de o femeie tânără, care a fost răpită într-o noapte?

— Stai puţin... Dumnezeul meu! Domnul cavaler, tot iubeşti pe femeia aceea?

— Nu eu, unul din prietenii mei o iubeşte. Uite, Athos, care e aici.

— Eu? se scutură Athos, cu teama omului gata să calce pe o năpârcă.

— Fireşte că tu! făcu d'Artagnan, strângând mâna muşchetarului. Ştii foarte bine că purtăm cu toţii de grijă bietei doamne Bonacieux. Dealtminteri, Ketty va tăcea chitic. Nu-i aşa, Ketty? Mă înţelegi, fetiţo, — urmă d'Artagnan, — e soţia pocitaniei pe care ai văzut-o în pragul uşii când ai intrat aici.

— Doamne, Dumnezeule! se îngrozi Ketty, iar m-apucă spaima; numai de nu m-ar fi recunoscut!

— Cum să te fi recunoscut? L-ai mai văzut vreodată pe insul ăsta?

— A venit de două ori la Milady.

— Asta-i bună! Şi cam când?

— Să tot fie cincisprezece sau optsprezece zile de atunci.

— Tocmai aşa.

— Aseară a venit iar.

— Aseară?

— Da, chiar înaintea dumitale,

— Dragă Athos, suntem încercuiţi de o reţea de spioni. Şi crezi că te-a recunoscut, Ketty?

— Mi-am tras eu boneta pe ochi când l-am zărit, dar poate să fi fost prea târziu.

— Coboară dumneata, Athos, pentru că se sfieşte mai puţin de dumneata decât de mine şi vezi dacă tot mai stă în uşă.

Athos coborî şi se întoarse iute.

— A plecat, — vesti el, — şi casa e încuiată.

— S-a dus să le dea raportul şi să le spună că toţi porumbeii sunt acum în porumbar.

— Foarte bine! Atunci, hai să ne luăm şi noi zborul, îi sfătui Athos, — şi să nu lăsăm aici decât pe Planchet, ca să ne dea de veste.

— Ia staţi! Şi cu Aramis, pe care am trimis să-l cheme, ce facem?

— Aşa e, Athos, să-l aşteptăm pe Aramis.

În clipa aceea intră şi Aramis.

I se povesti cele petrecute, stăruindu-se asupra grabei de a găsi loc pentru Ketty printre cunoştinţele sale de vază.

După ce stătu să se mai gândească, Aramis spuse, roşind:

— E ceva la care ţii cu adevărat, d'Artagnan?

— Ţi-aş rămâne recunoscător toată viaţa.

— Iată, doamna de Bois-Tracy mi-a cerut pentru una din prietenele ei, care mi se pare că locuieşte în provincie, o cameristă de- încredere şi dacă dumneata, scumpe d'Artagnan, poţi să răspunzi de domnişoara...

— Oh! domnule, — se rugă Ketty, — credeţi-mă că voi fi pe deplin credincioasă cui mă va ajuta să părăsesc Parisul.

— Atunci, — urmă Aramis, — e cât se poate de bine.

Aşezându-se la o masă, scrise câteva cuvinte pe care le pecetlui cu un inel şi le dădu feţei.

— Şi acum, fetiţo, — îi spuse d'Artagnan, — ştii şi tu că aici nu mai e de noi, dar nici de tine. Aşadar, să ne despărţim. Ne vom vedea în zile mai bune.

— În orice vreme ne-am întâlni şi pe orice meleaguri, — adăugă Ketty, mă vei găsi iubindu-te la fel, domnule cavaler, cum te iubesc şi astăzi.

— Jurământ de muieruşcă, îngâna Athos, în vreme ce d'Artagnan se ducea s-o însoţească pe scări.

Curând după aceea, cei trei tineri se despărţiră, dându-şi întâlnire, la Athos, către ora patru după amiază şi lăsând în grija lui Planchet paza locuinţei.

Aramis se întoarse acasă la el, iar Athos şi d'Artagnan plecară să vadă ce puteau face cu safirul.

Precum bănuise gasconul nostru, li se oferi uşor trei sute de pistoli împrumut pentru inel. Mai mult chiar, cămătarul le spuse că dacă ar fi vrut să-l vândă, era gata să le dea până la cinci sute de pistoli, deoarece inelul se potrivea de minune cu nişte cercei pe care-i avea.

Zeloşi ca doi ostaşi şi pricepuţi ca doi cunoscători, Athos şi d'Artagnan izbutiră cu cumpere numai în trei ceasuri întreg echipamentul unui muşchetar. De altminteri, Athos era din plămadă subţire şi nobilă până în vârful unghiilor. Când îi plăcea câte ceva, plătea preţul cerut, fără a încerca măcar să se tocmească. D'Artagnan ar fi vrut să se mai amestece la cumpărături, dar Athos îi punea zâmbind mâna pe umăr şi celălalt pricepea că tocmeala i se potrivea lui, mic gentilom gascon, dar nu unui bărbat cu ţinută de prinţ.

Muşchetarul găsi un minunat cal andaluz, negru ca tăciunele, cu nări de foc aprins, cu picioarele zvelte şi armonioase, care împlinea şase ani. Îl cercetă cu multă luare-aminte şi nu-i găsi nici un cusur. Preţul vânzării era o mie de livre.

Poate că ar fi izbutit să-l aibă mai ieftin, dar în vreme ce d'Artagnan se târguia cu geambaşul, Athos îi şi numără pe masă cei o sută de pistoli ceruţi.

Grimaud căpătă un cal picard, îndesat şi viguros care costă trei sute de livre.

Dar după ce au mai cumpărat şaua acestui din urmă cal şi armele lui Grimaud, din cei o sută cincizeci de pistoli ai lui Athos nu mai rămânea nici o leţcaie. D'Artagnan îşi pofti prietenul să se înfrupte şi din partea lui, fie că mai târziu i-ar fi dat îndărăt banii împrumutaţi.

Drept răspuns, Athos se mulţumi să ridice din umeri.

— Cât dădea cămătarul ca să-şi ia safirul? întrebă Athos.

— Cinci sute de pistoli.

— Adică două sute de pistoli mai mult: o sută de pistoli pentru dumneata, o sută pentru mine. Dar asta-i adevărată avere, prietene, ia întoarce-te la cămătar.

— Cum vrei...

— Şi zău, inelul ăsta mi-ar aminti lucruri prea de tot triste; apoi, n-o să avem niciodată trei sute de pistoli ca să-i dăm îndărăt, aşa că din târgul ăsta tot noi am pierde două mii de livre. Du-te de-i spune, d'Artagnan, să-şi ia inelul şi vino cu cei două sute de pistoli.

— Mai gândeşte-te, Athos.

— Banii peşin sunt scumpi în vremurile noastre şi trebuie să te deprinzi cu jertfele. Du-te, d'Artagnan, du-te: Grimaud te va însoţi cu flinta lui.

Peste o jumătate de ceas, d'Artagnan se întoarse teafăr, cu cele două mii de livre.

Şi astfel a găsit Athos, chiar la el în casă, o bogăţie la care nici nu se aştepta.

Capitolul IX Arătare

La patru după-amiază, cei patru prieteni se aflau aşadar cu toţii la Athos. Nu mai aveau nici o grijă de echipament şi chipul lor nu mai oglindea decât neliniştile tainice ale fiecăruia, căci îndărătul oricărei fericiri ce-şi trăieşte clipa, se ascunde totuşi o temere de viitor.

Şi deodată, Planchet intră în cameră aducând două scrisori pentru d'Artagnan.

Una era un răvaş împăturit frumos în lung, cu o pecete fină de ceară verde, înfăţişând un porumbel ce ţinea în cioc o

mlădiţă. Cealaltă era o scrisoare mare, pătrată, grea de strălucirea cruntului blazon al eminenţei sale, cardinalul-duce.

La vederea răvaşului, inima lui d'Artagnan tresări căci i se păru că recunoaşte scrisul. Şi cu toate că nu văzuse acest scris decât o singură dată, îi păstrase amintirea în adâncul inimii.

Luă aşadar răvaşul şi-l deschise înfrigurat.

"Plimbă-te, — stătea scris acolo, — miercurea viitoare între şase şi şapte seară pe drumul spre Chaillot şi uită-te bine în caleştile ce vor trece; dar dacă ţii la viaţa dumitale şi la a celor care te iubesc, nu scăpa nici un cuvânt, nici o mişcare care să dea de bănuit că ai recunoscut pe aceea care înfruntă totul numai pentru a te zări o clipă."

Nici o semnătură.

— E o capcană, — vorbi Athos, — nu te duce, d'Artagnan.

— Totuşi, — răspunse d'Artagnan, — mi se pare că recunosc slovele.

— Poate să fie un scris schimbat, stărui Athos; pe vremea asta, la şase sau şapte seara drumul spre Chaillot e pustiu de tot; ca şi când te-ai duce la plimbare în pădurea de la Bondy.

— Dar dacă ne-am duce cu toţii? propuse d'Artagnan; ce dracu , n-o să ne înghită pe toţi patru; şi pe deasupra patru valeţi şi toţi caii şi toate armele.

— Apoi, avem şi noi prilejul să ne fălim cu alaiul nostru, adăugă Porthos.

— Dar dacă îţi scrie o femeie, — se amestecă Aramis, — şi dacă femeia asta nu vrea să fie văzută, gândeşte-te, d'Artagnan, că o poţi compromite, ceea ce nu şade frumos din partea unui gentilom.

— Noi vom rămâne în urmă, — lămuri Porthos, — şi el va merge singur înainte.

— Aşa e, dar un foc de pistol se trage repede dintr-o trăsură în goană.

— Aş! — făcu d'Artagnan, — n-o să mă nimerească. Ne luăm atunci după caleaşcă şi-i curăţăm pe toţi dinăuntru. Unde pui că ne mai descotorosim de câţiva duşmani.

— Are dreptate, — încuviinţă Porthos, — miroase a bătălie; de altfel, tot trebuie să ne încercăm şi armele!

— Bine! Hai s-o facem şi p-asta! adăugă Aramis, cu tonul lui molcom şi nepăsător.

— Cum vreţi, primi Athos.

— Domnilor, — urmă d'Artagnan, — acum e patru şi jumătate, adică avem vreme să fim la şase pe drumul spre Chaillot.

— Apoi, dacă plecăm prea târziu, nu ne-ar mai vedea nici lumea şi ar fi păcat, desluşi Porthos. Haideţi să ne pregătim, domnilor.

— Dar uiţi de a doua, scrisoare, — aminti Athos, — şi după cum arată sigiliul, eu cred că face s-o deschizi; în ceea ce mă priveşte, îţi mărturisesc, dragă d'Artagnan, că scrisoarea asta mă îngrijorează ceva mai mult decât fiţuica pe care ţi-ai lunecat-o uşurel pe inimă.

D'Artagnan se îmbujoră.

— Aşa e, — grăi el, — ia să vedem, domnilor, ce vrea cu mine excelenţa sa.

Deschise scrisoarea şi citi:

"Domnul d'Artagnan din garda regelui, compania des Essarts, este aşteptat la palatul cardinalului astă-seară la ora opt.

La Houdinière

Căpitanul gărzii".

— Drace! — făcu Athos, — iată o întâlnire ceva mai îngrijorătoare decât cealaltă.

— O să mă duc la a doua după ce mă întorc de la întâia; una e la şapte, cealaltă la opt; vreme berechet pentru amândouă.

— Hm! eu nu m-aş duce, — îşi dădu părerea Aramis, — un adevărat cavaler nu poate lipsi de la o întâlnire dată de o doamnă, dar un gentilom cuminte se poate scuti de a se duce la eminenţa sa, mai ales când îl paşte gândul că nu l-a chemat pentru cine ştie ce drăgălăşenii.

— Sunt de părerea lui Aramis, încuviinţă Porthos.

— Domnilor, — răspunse d'Artagnan, — am mai primit prin domnul de Cavois o invitaţie asemănătoare din partea eminenţei sale fără s-o iau în seamă şi a doua zi m-a izbit năpasta: A dispărut Constance! Aşa că, orice s-ar întâmpla, eu tot mă duc.

— Dacă asta ţi-e hotărârea, — spuse Athos, — atunci du-te.

— Şi Bastilia? făcu Aramis.

— Ducă-se naibii! Mă scoateţi voi de acolo, răspunse d'Artagnan.

— Fireşte, — rostiră Aramis şi Porthos, cu cea mai minunată încredere, ca şi cum ar fi fost lucru cât se poate de uşor, — fireşte că te-am scoate de acolo: dar, până atunci, cum trebuie să plecăm poimâine, n-ar fi rău s-o laşi mai încetişor cu Bastilia.

— Şi noi am face mai bine să nu-l părăsim toată seara, vorbi şi Aramis. Să-l aşteptăm fiecare la altă poartă a palatului, cu câte trei muşchetari în spatele nostru şi dacă vedem ieşind vreo caleaşcă închisă şi mai bătătoare la ochi, să tăbărâm pe ea. De multă vreme nu ne-am mai răfuit cu garda eminenţei sale şi domnul de Tréville o fi crezând c-am şi murit.

— Hotărât lucru, Athos, — se bucură Aramis, — erai făcut să fii general de armată. Ce ziceţi, domnilor, de planul ăsta?

— Minunat, încuviinţară într-un glas tinerii.

— Atunci, alerg până la palat şi dau de veste camarazilor să fie gata la ora opt, se bucură Porthos. Ne întâlnim în Piaţa Palatului Cardinalului. Voi, în timpul ăsta, daţi poruncă valeţilor să pună şaua pe cai.

— Dar eu n-am cal, mărturisi d'Artagnan. O să iau unul de la domnul de Tréville.

— Nu e nevoie, — îl opri Aramis, — poţi lua unul din ai mei.

— Dar câţi ai? îl întrebă d'Artagnan.

— Trei, răspunse, zâmbind, Aramis.

— Dragul meu, — se minună Athos, — eşti, fără doar şi poate, poetul cu cel mai grozav grajd din Franţa şi din Navarra!

— Ascultă, dragă Aramis, dar nici n-o să ai ce face cu trei căi; aşa e? Nu înţeleg, cum de ai cumpărat atâţia?

— Nu i-am cumpărat, al treilea mi l-a adus chiar azi dimineaţă un servitor fără livrea, care n-a vrut să-mi destăinuiască al cui era calul; mi-a spus doar c-a primit poruncă de la stăpânul lui...

— Sau de la stăpâna lui, îi tăie vorba d'Artagnan.

— Totuna, — mormăi Aramis rumen la faţă... — mi-a spus doar c-a primit poruncă de la stăpâna lui să-mi lase calul în grajd, fără să destăinuiască cine-l trimitea.

— Numai poeţilor li se pot întâmpla asemenea năzdrăvănii, întări răspicat Athos.

— Atunci să facem cum e mai bine, hotărî d'Artagnan. Ia spune, pe care din cei doi cai o să-l încaleci: pe care l-ai cumpărat sau pe care l-ai primit în dar?

— Fireşte că pe cel primit! Înţelegi, d'Artagnan, cum o să jignesc pe...

— Pe donatorul necunoscut, întregi d'Artagnan.

— Sau pe misterioasa donatoare, adăugă Athos.

— Prin urmare, calul cumpărat nu-ţi mai e de nici un folos, nu-i aşa?

— Cam aşa.

— Şi l-ai ales chiar dumneata?

— Nici nu-ţi închipui cu câtă grijă! Siguranţa călăreţului, ştii şi dumneata, atârna mai totdeauna de cal.

— Atunci, lasă-mi-l mie cu preţul cu care l-ai cumpărat.

— Voiam chiar să ţi-l ofer, dragă d'Artagnan, cu rugămintea să-ţi iei tot răgazul până-mi vei înapoia o sumă de nimic...

— Cu cât l-ai plătit?

— Opt sute de livre.

— Poftim patruzeci de pistoli dubli, dragă prietene, răspunse d'Artagnan, scoţând banii din buzunar; ştiu că ţi se plătesc poemele în moneda asta.

— Înseamnă atunci că eşti bogat, răspunse Aramis.

— Bogat, chiar foarte bogat, dragul meu!

Şi d'Artagnan îşi zăngăni pistolii rămaşi în buzunar.

— Trimite-ţi şaua la Palatul Muşchetarilor şi ţi se va aduce de acolo calul, o dată cu ai noştri.

— Foarte bine, dar ştiţi că e aproape cinci, ar trebui să ne grăbim.

Un sfert de ceas mai târziu, Porthos se ivea la unul din capetele străzii Férou, pe un armăsar spaniol de toată frumuseţea. Mousqueon îl urmă pe un cal din Auvergne, mic dar foarte frumos. Trufaşul Porthos era strălucitor de bucurie.

În acelaşi timp, Aramis se ivea şi el la celălalt capăt al străzii, pe un neasemuit armăsar englez; Bazin îl urma călare pe un murg, ducând de dârlogi un viguros bidiviu din Meeklemburg: era calul lui d'Artagnan.

Cei doi muşchetari se întâlniră în faţa porţii; Athos şi d'Artagnan îi priveau de la fereastră.

— Drace, — făcu Aramis, — ai un cal de o rară frumuseţe, dragă Porthos.

— Da, — răspunse Porthos, — e calul care trebuia să mi-l trimită din capul locului; şolticarul de soţ l-a înlocuit cu celălalt; dar omul şi-a primit pedeapsa cuvenită, iar eu nu mai am de ce să mă plâng.

Planchet şi Grimaud sosiră la rândul lor, purtând de frâu caii stăpânilor; d'Artagnan şi Athos coborâră în stradă şi încălecând alături de ceilalţi, toţi patru o porniră la drum: Athos pe calul datorit soţiei lui, Aramis pe cel datorit iubitei, Porthos pe cel datorit doamnei Coquenard şi, în sfârşit, d'Artagnan pe cel datorit norocului, cea mai neasemuită iubită de pe lume.

Valeţii îi urmară.

Aşa cum gândise Porthos, alaiul sărea în ochii tuturor; dacă doamna Coquenard i-ar fi ieşit în cale lui Porthos şi l-ar fi văzut ce falnic arăta pe frumosul lui armăsar spaniol, fără îndoială că nu i-ar fi părut rău de rana care picurase sânge din casă de fier a soţului ei.

În preajma palatului Luvru, cei patru prieteni întâlniră pe domnul de Tréville, care se întorcea de la Saint Germain; el îi opri pentru a lăuda minunatul lor alai, fapt ce strânse la iuţeală sute de gură-cască împrejur.

D'Artagnan se folosi de întâmplare pentru a-i vorbi domnului de Tréville de scrisoarea cu marea pecete roşie şi cu blazonul ducal; e lesne de înţeles, că de cealaltă scrisoare nu pomeni nimic.

Domnul de Tréville îi încuviinţă hotărârea luată, încredinţându-l că dacă a doua zi nu se va fi arătat nicăieri, el va şti să-l găsească oriunde ar fi fost.

Tocmai atunci, orologiul Samaritencei bătu ora şase: mărturisind că au o întâlnire, cei patru prieteni îşi cerură iertare şi se despărţiră de domnul de Tréville.

Fără a slăbi goană, ajunseră pe drumul care ducea la Chaillot; cobora vălul înserării; trăsurile treceau în sus şi în jos; urmat la câţiva paşi de prietenii lui, d'Artagnan îşi împlânta mereu privirea în fundul caleştelor, dar nu zărea pe nimeni cunoscut.

În cele din urmă, după un sfert de ceas de aşteptare, pe când amurgul întuneca zările, o trăsură se ivi în goană mare pe drumul de la Sèvres. Un glas lăuntric îi şopti lui d'Artagnan că

acolo, în trăsură se afla aceea care-i dăduse întâlnire; era şi el uimit cât de tare îi bătea inima. Aproape în aceeaşi clipă o femeie îşi scoase capul afară, cu două degete pe buze, ca pentru a-i face semn să tacă sau pentru a-i trimite o sărutare; d'Artagnan scăpă un uşor strigăt de bucurie; femeia sau mai curând arătarea aceea, căci trăsura trecuse fulgerător ca o vedenie, era doamna Bonacieux.

Printr-o mişcare necugetată şi în ciuda stăruitoarei rugăminţi, d'Artagnan dădu pinteni calului şi din câteva salturi ajunse din urmă caleaşca; dar geamul de la uşiţă era acum bine închis: arătarea de o clipă pierise.

D'Artagnan îşi aminti atunci cuvintele din răvaş: "Dacă ţii la viaţa dumitale şi a celor care te iubesc, să nu faci nici o mişcare, ca şi când n-ai fi văzut nimic",

Se opri deci, tremurând nu pentru el, ci pentru sărmana femeie care, fără îndoială, înfruntase mare primejdie dându-i fugara întâlnire.

Trăsura îşi urmă drumul gonind mereu şi pieri în adâncurile depărtate ale Parisului.

D'Artagnan rămăsese încremenit locului, neştiind ce să gândească. Dacă era doamna Bonacieux şi dacă se întorcea la Paris, atunci ce rost avea acea întâlnire de o clipă, ce rost acel fulgerător schimb de priviri, ce rost acea sărutare în vânt? Dacă, de altă parte, nu era ea, ceea ce de asemenea ar fi fost cu putinţă, căci în lumina slabă a amurgului oricine se putea înşela, dacă nu era ea, atunci n-o fi fost cumva începutul unei urzeli împotriva lui, nu-l momeau oare cu femeia care ştiau că-i e dragă?

Cei trei tovarăşi se apropiară de el. Tustrei văzuseră bine un cap de femeie la geamul caleştii, dar nici unul din ei, afară de Athos, n-o cunoştea pe doamna Bonacieux. De altminteri, părerea lui Athos era că femeia din trăsură fusese doamna Bonacieux, dar, mai puţin năucit de chipul ei frumos decât d'Artagnan, zărise parcă în fundul trăsurii şi un cap de bărbat.

— Dacă e aşa, — spusese d'Artagnan, — atunci se vede că o duc dintr-o închisoare în alta. Dar, la urma urmelor, ce or fi având de gând cu ea, sărmana şi cum o s-o mai întâlnesc vreodată?

— Prietene, — răspunse îngândurat Athos, — ţine minte că morţii sunt singurii pe care nu-i chip să-i mai întâlneşti pe

pământ. Ştii, ca şi mine, ceva în privinţa asta, nu-i aşa? Dacă iubita dumitale n-a murit, dacă e aceea pe care am zărit-o adineauri, atunci într-o bună zi tot vei da de ea. Şi, sfinte Dumnezeule, — adăugă el cu tonul lui morocănos de totdeauna — poate chiar mai curând decât te aştepţi.

Se auzi bătând ora şapte şi jumătate, trăsura fusese în întârziere cu vreo douăzeci de minute faţă de întâlnirea dată. Prietenii lui d'Artagnan îi aduseră aminte că avea de făcut şi o vizită, dar că tot ar mai fi avut vreme să se răzgândească.

D'Artagnan era însă grozav de încăpăţânat şi totodată curios. Îşi pusese în minte că se va duce la Palatul Cardinalului şi că va afla tot ce voia să-i spună eminenţa sa. Nimic nu l-ar fi putut abate de la hotărârea lui.

Ajunseră în strada Saint-Honore; în Piaţa Palatului Cardinalului găsiră pe cei doisprezece muşchetari, grabnic chemaţi, care se plimbau de colo-colo, în aşteptarea camarazilor. Numai atunci li se lămuri despre ce era vorba.

D'Artagnan era cunoscut în vrednicul corp al muşchetarilor maiestăţii sale, unde se ştia că într-o zi îşi va avea locul; era deci socotit dinainte ca un tovarăş de-al lor. Drept urmare, toţi primiră cu dragă inimă misiunea pentru care fuseseră chemaţi acolo; de altminteri, după toate semnele, era vorba să i se joace un renghi pe cinste domnului cardinal şi oamenilor lui, iar pentru asemenea ispravă aceşti vrednici gentilomi erau totdeauna gata.

După ce-i împărţi în trei grupe, Athos luă conducerea uneia din ele, încredinţa a doua lui Aramis, iar a treia lui Porthos; fiecare grupă se puse apoi la pândă în faţa unei ieşiţi.

Cât priveşte pe d'Artagnan, el intră cutezător pe poarta cea mare. Deşi ştia că e sprijinit temeinic, tânărul tot nu se simţea pe deplin liniştit, în vreme ce urca pas cu pas scară mare a palatului. Purtarea lui faţă de Milady aducea oarecum a trădare şi cam bănuia el legăturile politice dintre ea şi cardinal; mai mult, de Wardes, pe care-l rănise atât de greu, se număra printre credincioşii eminenţei sale şi d'Artagnan ştia că dacă eminenţa sa era neânduplecată cu duşmanii, în schimb se arăta nespus de apropiată faţă de prieteni.

"Dacă de Wardes i-a povestit cardinalului păţania lui, ceea ce e sigur şi dacă m-a recunoscut, ceea ce se prea poate, — îşi spunea d'Artagnan clătinând din cap, — atunci trebuie să mă

socotesc osândit dinainte. Dar de ce o fi aşteptat până astăzi? Nu-i greu de ghicit: Milady trebuie să se fi plâns împotriva mea cu făţărnicia lacrimilor ei, atât de mişcătoare, iar nelegiuirea mea din urmă a făcut să dea pe dinafară paharul.

Din fericire, — gândea el, — bunii mei prieteni sunt jos şi n-or să lase să mă ridice chiar aşa, fără să mă apere. Totuşi, compania muşchetarilor domnului de Trèville nu poate duce singură război cu cardinalul, care ţine în mâinile lui toată Franţa şi în faţa căruia regina n-are nici o putere, iar regele nici o voinţă. D'Artagnan, prietene, eşti cutezător, plin de straşnice însuşiri, dar femeile o să te dea gata!"

Ajunsese tocmai la această tristă încheiere când trecu pragul anticamerei. Dădu scrisoarea uşierului de serviciu care, după ce-l duse în sala de aşteptare, se făcu nevăzut înăuntrul palatului.

În această sală de aşteptare se mai aflau cinci sau şase ostaşi de-ai domnului cardinal, care, recunoscându-l pe d'Artagnan şi ştiind că el îl rănise pe Jussac, îl priviră cu un zâmbet ciudat.

Zâmbetul acesta i se păru lui d'Artagnan a fi un soi de semn rău; dar gasconul nostru nu-şi pierdea prea uşor cumpătul sau mai degrabă, datorită trufiei înnăscute în toţi cei din ţinutul lui, nu lăsă să se întrevadă ceea ce-i răscolea sufletul, mai ales că ceea ce i-l răscolea cam semăna a frică; se înfipse deci în faţa ostaşilor cardinalului, aşteptând cu mâna în şold, într-o atitudine care nu era lipsită de măreţie.

Uşierul intră din nou şi-i făcu semn lui d'Artagnan să-l urmeze. I se păru tânărului că ostaşii din garda cardinalului şuşoteau între ei, privindu-l cum o luă din loc.

Trecu printr-un coridor, străbătu un salon mare, intră într-o bibliotecă şi se trezi în faţa unui bărbat care şedea la birou şi scria.

După ce îl însoţise, uşierul pieri fără să scoată nici un cuvânt. D'Artagnan rămase în picioare şi privi cu luare-aminte bărbatul din faţa lui.

Crezu la început că era vreun judecător care-i cerceta dosarul, dar pe urmă îşi dădu seama că omul de la birou scria sau, mai curând, meşterea la rânduri de lungimi diferite, scandând cuvinte pe degete; se afla deci în faţa unui poet. După

câteva clipe, poetul închise manuscrisul pe coperta căruia stătea scris: "MIRAME, tragedie în cinci acte". Îşi ridică ochii:

Era cardinalul.

Capitolul X O vedenie înspăimântătoare

Cardinalul îşi sprijini cotul pe manuscris, capul pe mâini şi se uită o clipă la tânăr. Nimeni n-avea un ochi atât de pătrunzător ca ducele de Richelieu şi d'Artagnan îi simţi privirea alergându-i prin vine, parcă l-ar fi cutremurat frigurile.

Nu-şi pierdu însă cumpătul. Îşi ţinea pălăria în mână, adulmecând toanele eminenţei sale, fără să se arate prea ţanţoş, dar nici prea umil.

— Domnule, — începu cardinalul, — dumneata eşti un d'Artagnan din Beam?

— Da, monseniore, răspunse tânărul.

— Sunt mai multe ramuri de d'Artagnan la Tarbes şi în împrejurimi, urmă cardinalul. De care din ele ţii dumneata?

— Sunt fiul acelui d'Artagnan care a luat parte la războaiele religioase sub marele rege Henric, tatăl maiestăţii sale.

— Da, aşa e. Dumneata eşti cel care a plecat acum vreo şapte-opt luni de acasă ca să-ţi cauţi norocul în capitală?

— Da, monseniore.

— Ai venit prin Meung, unde ţi s-a întâmplat ceva, nu mai ştiu bine ce, dar în sfârşit, ceva.

— Monseniore, — zise d'Artagnan, — să vă spun ce mi s-a întâmplat...

— De prisos, de prisos, — îi curmă vorba cardinalul, cu un zâmbet care dovedea că ştia întâmplarea la fel de bine ca şi cel care voia să i-o povestească. Erai dat în grija domnului de Tréville, nu-i aşa?

— Da, monseniore, dar tocmai în nenorocita aceea de întâmplare, la Meung...

— S-a pierdut scrisoarea, — adăugă eminenţa sa, — da, da, ştiu, dar domnul de Tréville îşi cunoaşte îndată omul numai după obraz şi te-a trimis în compania cumnatului său, domnul

des Essarts, lăsându-te să tragi nădejde că într-o zi vei intra în rândurile muşchetarilor.

— Eminenţei voastre i s-au adus toate la cunoştinţă cum nu se poate mai bine, răspunse d'Artagnan.

— De atunci ţi s-au întâmplat o sumedenie de lucruri: te-ai plimbat în dosul mânăstirii Chartreux, într-o zi când ar fi fost mai bine să fii aiurea; pe urmă, ai făcut cu prietenii dumitale o călătorie la băi la Forges; ei s-au oprit în drum, dar dumneata ai mers mai departe. Era şi firesc: aveai treabă în Anglia.

— Monseniore, — bâigui d'Artagnan, buimăcit, — mă duceam...

— La vânătoare, la Windsor, sau în altă parte, asta nu priveşte pe nimeni. Eu o ştiu şi p-asta fiindcă rostul meu e să le ştiu pe toate. La întoarcere ai fost primit de o persoană augustă şi văd cu plăcere că ai păstrat darul ce ţi l-a făcut.

D'Artagnan îşi duse mâna la diamantul dăruit de regină şi întoarse repede piatra înăuntru; era însă prea târziu.

— A doua zi a venit la dumneata Cavois, — urmă cardinalul — voia să te roage să treci pe la palat; nu i-ai întors vizita şi rău ai făcut.

— Monseniore, mi-era teamă că am nemulţumit pe eminenţa voastră.

— Ei, asta-i! Dar pentru ce, domnule? Pentru că ai împlinit porunca mai-marilor dumitale cu mai multă isteţime şi cutezanţă ca oricare altul, să mă nemulţumeşti, când, dimpotrivă, ţi s-ar fi cuvenit numai laude? Eu pedepsesc pe cei ce nu ascultă poruncile, nu pe cei care, ca dumneata, le împlinesc... prea bine chiar... şi ca dovadă, adu-ţi aminte de ziua când ţi-am trimis vorbă să vii să mă vezi, ia caută să-ţi aminteşti ce s-a întâmplat în aceeaşi seară?

Chiar în seara aceea avusese loc răpirea doamnei Bonacieux. D'Artagnan se înfioră; îi veni în minte că, mai devreme cu o jumătate de ceas, sărmana trecuse pe lângă el, fără îndoială, în voia aceleiaşi puteri care o răpise.

— În sfârşit, — urmă cardinalul, — cum de la o vreme n-am mai auzit vorbindu-se de dumneata, am vrut să ştiu ce mai faci. De altminteri, îmi datorezi şi oarecare recunoştinţă: cred că ţi-ai dat singur seama cât de cruţat ai fost în toate împrejurările.

D'Artagnan se înclină respectuos.

— Aceasta — urmă cardinalul. — nu numai dintr-un simţământ de dreptate firească, dar şi ca urmare a socotelilor mele în privinţa dumitale.

D'Artagnan era din ce în ce mai uimit.

— Voiam tocmai să-ţi vorbesc despre toate astea în ziua în care ai primit invitaţia mea dintii; dar n-ai venit .Din fericire, întârzierea n-a năruit nimic. O să vorbim astăzi. Te rog ia loc în faţa mea, domnule d'Artagnan; eşti gentilom de viţă veche, nu se cuvine să asculţi în picioare.

Şi cardinalul arătă cu degetul un scaun tânărului care era atât de uimit de ceea ce se petrecea, încât aşteptă al doilea semn, ca să se aşeze.

— Eşti cutezător, domnule d'Artagnan, — urmă eminenţa sa, — eşti şi chibzuit, ceea ce preţuieşte şi mai mult. Îmi plac oamenii cu judecată şi inimoşi; nu te speria, — zise el surâzând, — prin oameni inimoşi înţeleg oameni curajoşi: dar, cu toate că eşti atât de tânăr şi abia ai intrat în lume, ai duşmani puternici: dacă nu vei fi cu băgare de seamă, te voi nimici.

— Vai! monseniore, — răspunse tânărul, — dar le va fi foarte uşor, căci ei sunt tari şi au sprijin temeinic, pe câtă vreme eu, eu sunt singur.

— Da, e adevărat; dar, aşa singur cum eşti, ai făcut până acum foarte mult şi nu mă îndoiesc că vei face şi mai mult. Totuşi, eu socot că ai nevoie de o călăuză în drumul spinos pe care ai pornit, căci, dacă nu mă înşel, ai venit la Paris plin de râvna de a ajunge departe.

— Sunt la vârsta nădejdilor nesăbuite, monseniore, răspunse d'Artagnan.

— Numai proştii au nădejdi nesăbuite, domnule şi dumneata eşti ager la minte. Să vedem ce-ai spune de un grad de stegar în garda mea şi după încetarea războiului, de căpetenia unei companii?

— Ah , monseniore!

— Primeşti, nu-i aşa?

— Monseniore, mormăi d'Artagnan, vădit încurcat.

— Cum! Nu primeşti? întrebă cardinalul, mirat.

— Fac parte din garda maiestăţii sale, monseniore şi n-am de ce să fiu nemulţumit.

— Dar, mi se pare, — stărui eminenţa sa, — că şi ostaşii mei fac parte din garda maiestăţii sale şi că de vreme ce slujeşti într-un corp francez, slujeşti pe rege.

— Monseniore, eminenţa voastră a înţeles greşit cuvintele mele.

— Vrei să te agăţi de ceva, nu-i aşa? Înţeleg. Uite, ai găsit: înaintarea în grad, războiul care începe, prilejul ce-ţi ofer: toate astea pentru ochii lumii; iar pentru dumneata nevoia de ocrotire temeinică; fiindcă e bine să ştii, domnule d'Artagnan, că am primit plângeri grele împotriva dumitale; se pare că nu-ţi închini zilele şi nopţile numai slujbei regale.

D'Artagnan roşi.

— De altminteri, — urmă cardinalul punând mâna pe un teanc de hârtii, — am aici un întreg dosar care te priveşte; înainte însă de a-l citi, am vrut să stau de vorbă cu dumneata. Te ştiu om hotărât şi faptele dumitale bine îndrumate în loc să te ducă spre rele, ţi-ar putea aduce mari foloase. Hai, gândeşte-te bine şi hotărăşte-te.

— Bunătatea eminenţei voastre mă copleşeşte, — răspunse d'Artagnan, — şi faţă de asemenea măreţie sufletească, mă simt un biet vierme de nimic; dar, fiindcă eminenţa voastră îmi îngăduie să vorbesc deschis...

D'Artagnan se opri.

— Da, vorbeşte.

— Atunci îi voi spune că toţi prietenii mei fac parte sau din corpul muşchetarilor sau din garda maiestăţii sale, pe câtă vreme duşmanii mei, printr-o fatalitate de neînţeles, se află în slujba eminenţei voastre; dacă aş primi ceea ce eminenţa voastră îmi oferă, atunci aş fi privit rău acolo, iar aici aş fi primit la fel de rău.

— Nu cumva te stăpâneşte gândul trufaş că nu-ţi ofer ceea ce ţi s-ar cuveni? întrebă cardinalul cu un zâmbet dispreţuitor.

— Monseniore, eminenţa voastră e de o sută de ori prea bună cu mine şi, dimpotrivă, gândul meu e că n-am făcut încă destul pentru a fi vrednic de această bunăvoinţă. Monseniore, asediul cetăţii La Rochelle e în prag; voi sluji sub ochii eminenţei voastre şi dacă voi avea norocul să mă port în timpul asediului aşa încât eminenţa voastră să-şi poată întoarce privirile asupra mea, atunci voi avea măcar vreo faptă strălucită îndărătul meu, ceva să îndreptăţească ocrotirea cu care mă veţi cinsti.

Monseniore, orice lucru trebuie făcut la vremea lui; voi avea poate mai târziu dreptul să mă dăruiesc; în clipa aceasta însă, aş avea aerul că mă vând.

— Adică nu vrei să mă slujeşti, domnule, — spuse cardinalul cu o ciudă în care străbătea totuşi un fel de stimă, — fă atunci cum crezi şi păstrează-ţi urile şi simpatiile dumitale.

— Monseniore...

— Bine, bine, — făcu cardinalul, — nu-s supărat pe dumneata; dar, mă înţelegi, anevoie îţi aperi prietenii şi-i răsplăteşti, duşmanilor nu le datorezi însă nimic. Îţi voi da totuşi un sfat: ia seamă la ce faci, domnule d'Artagnan, căci în clipa când pavăza mâinii mele te va părăsi, nu voi mai da nici doi bani pe viaţa dumitale.

— Mă voi strădui, monseniore, răspunse gasconul cu o nobilă încredere.

— Dacă vreodată ţi se întâmpla vreo nenorocire, — adăugă plin de tâlc Richelieu, — gândeşte-te că eu am trimis să te cheme şi că am făcut tot ce am putut pentru că nenorocirea aceea să nu ţi se întâmple.

— Orice s-ar întâmpla, — răspunse d'Artagnan, punându-şi mâna pe inimă şi înclinându-se, — voi păstra veşnică recunoştinţă eminenţei voastre pentru tot ce face spre folosul meu în clipa aceasta.

— Atunci, aşa cum ai spus, domnule d'Artagnan, ne vom vedea după război; voi urmări faptele dumitale, căci voi fi şi eu acolo, — urmă cardinalul, arătând lui d'Artagnan cu degetul o minunată armură pe care urma s-o îmbrace, — şi la întoarcerea noastră, ne vom socoti.

— Ah! monseniore, — stărui d'Artagnan, — cruţaţi-mă de povara nemulţumirii voastre; rămâneţi nepărtinitor, monseniore, dacă găsiţi, că am purtarea unui om de onoare.

— Tinere,- răspunse Richelieu, - dacă-ţi mai pot spune încă o dată ce ţi-am spus azi, îţi făgăduiesc să ţi-o spun.

Ultimele cuvinte ale lui Richelieu oglindeau o groaznică neîncredere; d'Artagnan se înfioră mai mult decât de o ameninţare, căci câţi în ele: "Ia seama". Prin urmare, cardinalul căuta să-l apere de o nenorocire care-l ameninţa. Deschise gura să răspundă, dar cu o mişcare semeaţă, eminenţa sa îi făcu semn că poate să plece.

D'Artagnan ieşi; la uşă simţi inima gata să-i stea în loc şi era cât p-aci să se întoarcă. Dar în clipa aceea i se păru că vede chipul încruntat şi aspru al lui Athos. Dacă ar încheia cu cardinalul legământul propus, Athos nu i-ar mai întinde niciodată mâna, Athos s-ar lepăda de el.

Teama aceasta îl opri locului, atât de covârşitoare e puterea unui caracter cu adevărat mare asupra celor ce-l înconjoară.

D'Artagnan coborî pe scară pe care suise şi găsi în faţa porţii pe Athos cu cei patru muşchetari care, aşteptându-i întoarcerea, începeau a fi îngrijoraţi. D'Artagnan îi linişti cu un cuvânt şi Planchet porni în grabă să vestească pe ceilalţi că era de prisos să mai stea de pază, deoarece stăpânul ieşise teafăr din palatul cardinalului.

Întorşi acasă la Athos, Aramis şi Porthos îl întrebară de pricinile acelei ciudate chemări; d'Artagnan se mulţumi însă a spune că domnul de Richelieu îi propusese să intre în garda sa cu gradul de stegar, dar că el se ferise să primească.

— Bine ai făcut! se bucurară într-un glas Porthos şi Aramis.

Athos rămase pe gânduri, fără a răspunde. Dar când se văzu singur cu d'Artagnan, el îi spuse:

— Ai făcut ce trebuia să faci, prietene, dar poate că n-ai făcut bine.

D'Artagnan oftă din greu, căci vorbele acestea răspundeau unui glas tainic al sufletului său, glas care-i spunea că-l aşteaptă mari necazuri.

Ziua următoare trecu în pregătiri de plecare; d'Artagnan se duse să-şi ia rămas bun de la domnul de Tréville. Se credea pe atunci că despărţirea dintre ostaşii gărzilor şi muşchetari nu va dăinui multă vreme, căci regele ţinea sfat chiar în ziua aceea, urmând să plece a doua zi. Domnul de Tréville se mulţumi, aşadar, să-l întrebe pe d'Artagnan dacă avea nevoie de sprijinul lui. D'Artagnan îi răspunse însă cu mândrie că-şi luase de toate.

Freamătul nopţii strânse laolaltă pe toţi ostaşii din compania domnului des Essarts şi pe muşchetarii din compania domnului de Tréville, care cunoscându-se legaseră prietenie. Se despărţeau pentru a se mai vedea cine ştie când, într-o zi când ar fi vrut Dumnezeu şi dacă ar fi vrut Dumnezeu. Noaptea se desfăşură cumplit de gălăgioasă, căci cum e lesne de înţeles, în

atare împrejurări nu se poate lupta împotriva marilor frământări decât printr-o la fel de mare nepăsare.

A doua zi, la cea dintâi chemare a trompetelor, prietenii se despărţiră; muşchetarii alergară la palatul domnului de Tréville, ceilalţi la palatul domnului des Essarts. Fiecare dintre căpitani îşi duse îndată compania lui la Luvru, unde regele trecea trupele în revistă.

Suveranul era abătut şi părea bolnav, ceea ce-i răpea din ţinuta sa regească. Într-adevăr, în ajun îl prinseseră frigurile în toiul şedinţei parlamentului. Era totuşi hotărât să plece chiar în seara aceea şi, în ciuda poveţelor primite, voise să treacă trupele în revistă, nădăjduind ca, printr-o încordare a voinţei, să învingă boala, care punea stăpânire pe el.

După trecerea în revistă, gărzile porniră singure la drum, muşchetarii urmând să plece mai târziu, împreună cu regele, ceea ce-i îngădui lui Porthos să dea o raită călare prin strada Urşilor, cu mândreţea lui de echipament.

Soţia avocatului îl văzu trecând, în uniforma cea nouă, pe calul lui minunat. Şi îl iubea prea mult pe Porthos ca să-l lase să plece astfel; îi făcu semn să descalece şi să intre în casă. Porthos n-avea seamăn pe lume: pintenii îi zăngăneau, platoşa îi strălucea, spada i se lovea semeţ de coapse. De data asta, secretarilor le pieri pofta de râs în faţa trufaşului Porthos care nu părea a şti nicicând de glumă.

Muşchetarul fu poftit la domnul Coquenard, ai cărui ochişori cenuşii scânteiau de mânie văzându-şi vărul strălucitor în straie noi. Totuşi, ceva îi mângâia sufletul: se zvonise că războiul va fi greu; în fundul inimii trăgea pe tăcute nădejdea că muşchetarul va fi ucis în luptă.

Porthos îl salută plin de cuviinţă pe maestrul Coquenard şi-şi luă rămas bun de la el; maestrul Coquenard îi ură tot soiul de noroace. Cât priveşte doamna Coquenard, nu era chip să-şi înfrângă lacrimile; dar nimeni nu-i luă în nume de rău durerea, căci toţi ştiau cât de legată era de rude, din pricina cărora avusese mereu certuri grele cu soţul ei.

Adevăratul rămas bun avu loc în camera doamnei Coquenard; un rămas bun sfâşietor.

Câtă vreme putu să-şi urmărească din ochi iubitul, soţia avocatului flutură din batistă, aplecându-se pe fereastră, de s-ar fi putut crede că o să se arunce jos, în drum. Porthos primi toate

dovezile de dragoste ca un om deprins cu răsfăţul. Numai când să cotească strada, îşi ridică şi el pălăria, legănând-o molcom în semn de rămas bun.

În vremea asta Aramis scria o scrisoare lungă. Cui? Nu ştia nimeni. În camera vecină, Ketty, care trebuia să plece chiar în seara aceea la Tours, aştepta.

Athos sorbea pe îndelete ultima sticlă din vinul lui de Spania.

Iar d'Artagnan mărşăluia cu compania lui.

Trecând prin mahalaua Saint-Antoine, el îşi întoarse capul să privească voios Bastilia; dar cum nu privea decât Bastilia, nu băgă de seamă că Milady, călare pe un cal şarg, îl arăta cu degetul unor vlăjgani care se şi apropiară de rânduri, ca să-l ţină bine minte. La întrebarea lor mută, Milady le răspunse încuviinţând printr-un semn. Apoi, încredinţată că poruncile aveau să-i fie îndeplinite întocmai, dădu pinteni calului şi se făcu nevăzută.

Cei doi vlăjgani urmară compania şi la ieşirea din mahalaua Saint-Antoine, se aruncară în spinarea unor cai gata înhămaţi, pe care un valet fără livrea, îi ţinea dârlogi, aşteptându-i.

Capitolul XI Asediul oraşului La Rochelle

Acest asediu a fost unul din marile momente politice ale domniei lui Ludovic al XIII-lea şi una din marile fapte de arme ale cardinalului. Este deci o pagină de seamă, căreia trebuie să-i închinăm câteva cuvinte; apoi sumedenie de amănunte ale asediului sunt prea strâns legate de firul povestirii noastre ca să le trecem sub tăcere.

Vederile politice ale cardinalului, atunci când a hotărât asediul, erau măreţe. Să vorbim de ele înainte de toate, apoi vom trece şi la celelalte ţeluri intime care au avut poate asupra eminenţei sale o înrâurire nu mai puţin însemnată ca cele politice.

Dintre oraşele de căpetenie, pe care Henric al IV-lea le dăduse hughenoţilor ca locuri de întărire, singurul ce le mai rămânea era La Rochelle. Trebuia deci nimicit acest ultim văd al

calvinismului, plămadă primejdioasă, în care dospea şi drojdia răscoalelor obşteşti şi a războaielor cu străinii.

Spanioli, englezi, italieni nemulţumiţi, aventurieri de toate neamurile, soldaţi la voia întâmplării şi de toate credinţele alergau la cea dintâi chemare sub flamurile protestanţilor, alcătuind un soi de mare gloată, ale cărei nenumărate ramuri se răspândeau în voie prin toate ungherele Europei.

La Rochelle, care căpătase o nouă strălucire din cenuşa celorlalte oraşe calviniste, era aşadar focarul dezbinărilor şi al râvnelor oarbe. Ceva mai mult, portul ei era cea din urmă poartă deschisă englezilor în regatul Franţei, închizând-o Angliei, duşmana noastră de totdeauna, cardinalul desăvârşea opera Ioanei d'Arc şi a ducelui de Guise.

De aceea, Bassompierre care era totodată protestant şi catolic — protestant din convingere şi catolic în calitatea sa de comandor al ordinului Sfântul Duh; Bassompierre care era german prin naştere şi francez prin inimă, Bassompierre, în sfârşit, căruia i se încredinţase un comandament anume în asediul oraşului La Rochelle, spunea, avântându-se în fruntea mai multor nobili, protestanţi ca şi el:

— Veţi vedea, domnilor, că vom fi destul de proşti ca să cucerim La Rochelle!

Şi Bassompierre avea dreptate. Bombardarea insulei Ré îl făcea să presimtă măcelul din Cevennes[29]; cucerirea oraşului La Rochelle era cuvântul înainte al revocării edictului din Nantes[30].

Dar, cum am mai spus, alături de aceste ţeluri ale dregătorului nimicitor de oprelişti şi de piedici, ţeluri care ţin de domeniul istoriei, cronicarul mai e silit să cerceteze şi imboldurile mărunte ale bărbatului îndrăgostit, clocotind de gelozie.

După cum ştie fiecare, lui Richelieu îi fusese dragă regina; n-am putea spune dacă dragostea lui avea un tâlc politic sau era doar una din acele patimi adânci, pe care Ana de Austria le trezea în inima celor din jurul ei. În orice caz însă, din desfăşurarea de până acum a povestirii, cititorul a putut vedea

---

[29] Război religios care a luat naştere în urma revocării Edictului din Nantes.

[30] Edict dat de Henric al IV-lea în 1598 în favoarea protestanţilor; a fost revocat în 1685.

că Buckingham fusese mai tare decât Richelieu şi în două-trei împrejurări, îndeosebi a eghileţilor în diamante, îi mai şi destrămase urzelile, datorită devotamentului celor trei muşchetari şi a cutezanţei lui d'Artagnan.

Pentru Richelieu era deci vorbă nu numai de a scăpa Franţa de un duşman, ci şi de a se răzbuna împotriva unui rival; de altminteri, răzbunarea trebuia să fie aprigă, răsunătoare şi întru totul vrednică de un om care ţinea în mâna lui, asemeni unei spade, puterile unui întreg regat.

Richelieu ştia că luptând împotriva Angliei, lupta împotriva lui Buckingham, că, biruind Anglia, biruia pe Buckingham; mai ştia, în sfârşit, că, umilind Anglia în ochii Europei, îl umilea pe Buckingham în ochii reginei.

La rândul său, deşi Buckingham punea onoarea Angliei înainte de orice, era totuşi mânat de ţeluri aidoma cu ale cardinalului; Buckingham era de asemenea setos de răzbunare; neputând izbuti să se întoarcă în Franţa ca ambasador, ţinea cu tot dinadinsul să se întoarcă în chip de cuceritor.

Astfel că adevărata încununare a acestui joc, pe care cele mai puternice regate ale lumii îl jucau după bunul plac a doi îndrăgostiţi, era doar o privire a Anei de Austria.

Întâia izbânda o câştigase ducele de Buckingham. Ajuns, fără veste, în faţa insulei Ré, cu nouăzeci de corăbii şi cu aproape douăzeci de mii de oameni, căzuse asupra trupelor regale de pe insulă, comandate de contele de Toiras. În urma unor sângeroase lupte, Buckmgham izbuti să-şi debarce ostaşii pe insulă.

Să amintim, în trecere, că în aceste lupte a pierit baronul de Chantal; moartea baronului de Chantal lăsa orfană o copilă de optsprezece luni.

Copila aceasta a fost mai târziu doamna de Sévigné. Contele de Toiras se retrase în cetăţuia Saint-Martin împreună cu garnizoana şi aruncă vreo sută de oameni, într-un mic fort, cunoscut sub numele de fortul La Prée.

Această întâmplare grăbise hotărârile cardinalului care, aşteptând să poată lua împreună cu regele comanda hotărâtului asediu, îl trimisese pe fratele regelui pentru călăuzi cele dintâi mişcări şi strecurase spre teatrul de luptă toate trupele pe care le putuse înjgheba.

Din acest detaşament trimis în frunte făcea parte şi prietenul nostru d'Artagnan.

După cum am mai spus, regele trebuia să urmeze trupele îndată după închiderea parlamentului, dar să ne amintim cum, după una din şedinţe, la 23 iunie, suveranul se simţi pradă frigurilor; voise totuşi să plece, dar starea sănătăţii lui înrăutăţindu-se, trebuise să se oprească la Villeroi.

Acolo unde se oprea regele, se opreau şi muşchetarii: drept urmare, d'Artagnan, care nu făcea parte decât din garda regelui, se văzu despărţit, cel puţin pentru o bucată de vreme, de bunii lui prieteni, Athos, Porthos şi Aramis; această despărţire, care era pentru el un lucru neplăcut, l-ar fi pus însă pe gânduri, dacă ar fi putut bănui primejdiile ce-l ameninţau din umbră.

Ajunse totuşi teafăr în tabăra din faţa oraşului, în ziua de 10 septembrie a anului 1627.

Nimic nu se schimbase; ducele de Buckingham şi englezii lui, stăpâni pe insulă, asediau zadarnic fortăreaţa Saint-Martin şi fortul La Prée; bătălia pentru cucerirea oraşului La Rochelle începuse de două sau de trei zile prin asaltul asupra unui fort, pe care ducele d'Angoulême îl zidise de puţină vreme în preajmă.

Ostaşii de sub comanda domnului des Essarts locuiau la Minimes.

Noi ştim însă că în râvna lui de a intra în rândurile muşchetarilor, d'Artagnan nu legase prea multe prietenii cu camarazii lui: de aceea se şi simţea singur şi greu muncit de gânduri.

Nu erau prea vesele gândurile lui: de doi ani de când sosise la Paris fusese amestecat în tot soiul de încurcături de-ale altora, în vreme ce propriile lui năzuinţe nu înaintaseră prea mult nici în dragoste, nici ca noroace. În privinţa dragostei, singura femeie pe care o iubise fusese doamna Bonacieux şi doamna Bonacieux pierise fără să-i fi putut da de urmă.

În privinţa noroacelor, îşi făcuse el, fiinţă plăpândă, un duşman din cardinal, adică dintr-un om în faţa căruia tremurau mai marii regatului în frunte cu regele.

Omul acesta l-ar fi putut strivi şi totuşi, n-o făcuse; pentru o minte atât de isteaţă ca a lui d'Artagnan, această mărinimie era un soi de fereastră prin care întrezărea un viitor mai bun.

Apoi îşi mai făcuse şi alt duşman, pe care-l socotea mai puţin de temut decât cardinalul, dar pe care-l simţea totuşi vrednic de luat în seamă; acest duşman era Milady.

În schimbul tuturor acestora, cucerise înalta oblăduire şi bunăvoinţă a reginei, dar bunăvoinţa reginei era în acea vreme mai mult un prilej de prigoană, iar oblăduirea ei, se ştie, nu era pavăză bună; dovada: Chalais şi doamna Bonacieux.

Singurul câştig de netăgăduit care-i rămăsese din toate acestea era diamantul care preţuia cinci sau şase mii de livre şi pe care-l purta în deget; dar şi acest diamant, dacă d'Artagnan, în râvna lui de a ajunge, ar fi vrut să-l păstreze, pentru ca într-o zi regina să i-l poată recunoaşte, tocmai fiindcă nu se despărţea de el, n-avea deocamdată mai mare valoare decât pietrişul ce-l călca în picioare.

Zicem: decât pietrişul ce-l călca în picioare, căci d'Artagnan îşi frământa astfel mintea plimbându-se singuratic pe un frumos drumuleţ ce ducea de la tabără la satul d'Angoutin; furat însă de gânduri, ajunsese mai departe decât ar fi dorit. Începuse să se însereze când, la lumina celor din urmă raze ale amurgului, i se păru că vede strălucind, îndărătul unor ostreţe, ţeava unei flinte.

D'Artagnan avea ochi vioi şi minte ageră. Înţelese numaidecât că flinta nu venise acolo singură şi că acela care o ţinea în mână nu se ascunsese îndărătul gardului cu gânduri prieteneşti.

Se pregătea s-o ia la sănătoasa, când, de cealaltă parte a drumului, zări îndărătul unei stânci ţeava altei flinte. De bună seamă era o capcană.

Tânărul îşi furişă privirea asupra celei dintâi flinte şi o văzu, cu oarecare îngrijorare, aplecându-se în partea lui; dar îndată ce-şi dădu seama că ţeava rămăsese pe loc, se aruncă cu faţa la pământ. În aceeaşi clipă, arma luă foc, slobozindu-i pe deasupra capului un glonte.

Nu era vreme de pierdut. Dintr-o singură mişcare, d'Artagnan sări în picioare; în acelaşi timp însă glontele celeilalte flinte zvârli în aer pietrişul de pe locul unde el se aruncase la pământ.

D'Artagnan nu era unul dintre vitejii de dragul doar al vitejiei şi care caută o moarte fără noimă numai pentru faimă de a nu fi dat îndărăt cu nici un pas; de altminteri, de data asta nici

nu putea fi vorba de vitejie, căci căzuse pe nepusă masă într-o capcană.

"Dacă mai trag al treilea glonte, îşi zise în sinea lui, sunt pierdut!"

Şi luîndu-şi într-o clipă picioarele în spinare începu să alerge înspre tabără, cu iuţeala celor de pe meleagurile lui, vestiţi printr-o mare sprinteneală; dar oricât de repede ar fi gonit, cel care trăsese întâi avusese vreme să-şi încarce din nou arma şi să sloboadă al doilea foc, atât de bine ţintit de data asta, încât glontele îi găuri pălăria şi i-o zvârli cât colo.

Totuşi cum d'Artagnan nu mai avea altă pălărie, şi-o ridică din fugă şi ajunse la el în tabără, gâfâind şi galben ca ceară; apoi, fără să spună nimănui nici un cuvânt, rămase adâncit în gânduri.

Întâmplarea putea să aibă trei pricini:

Cea dintâi şi cea mai firească ar fi putut să fie o capcană a băştinaşilor, cărora nu le-ar fi părut rău să omoare pe unul din ostaşii maiestăţii sale, întâi ca să mai scape de un duşman şi pe urmă duşmanul ar fi putut avea şi un buzunar bine căptuşit.

D'Artagnan luă în mâini pălăria, şi, privind de aproape gaură făcută de glonte, clătină din cap. Nu era un glonte de flintă, ci unul de archebuză; lovitura atât de bine ţintită, îi trezise de la început bănuiala că nu fusese slobozită de o armă ostăşească; aşadar nu putea fi capcană militară, fiindcă glontele nu era de calibru obişnuit.

Ar fi putut să fie şi vreo amintire din partea cardinalului. Să nu uităm că atunci când, mulţumită binecuvântatei raze de soare, d'Artagnan zărise ţeava puştii, tocmai se minuna şi el de îndelunga răbdare a eminenţei sale.

D'Artagnan clătină însă din cap. Faţă de aceia pe care putea să-i răpună doar întinzând mâna, eminenţa sa folosea arareori asemenea mijloace.

Ar fi putut să fie şi o răzbunare a înverşunatei Milady,

Era de altminteri mai firesc.

Încerca zadarnic să-şi amintească de chipul său măcar veşmântul ucigaşilor: o luase atât de grabnic la picior, încât n-avusese vreme să bage nimic de seamă.

— Ah, scumpii mei prieteni! — murmură d'Artagnan, — pe unde sunteţi? Şi ce mult îmi lipsiţi!

D'Artagnan dormi prost peste noapte. De trei sau de patru ori se trezi speriat din somn, crezând că cineva se apropie de patul lui, ca să-l înjunghie. Zorile zilei îl găsiră totuşi întreg şi teafăr.

El mai ştia însă că ceva amânat nu e şi ceva pierdut pe vecie.

Stătu toată ziua în casă. Căuta să se amăgească singur, zicându-şi că vremea era urâtă.

A treia zi, la nouă dimineaţa, goarnele prezentară onorul. Ducele de Orléans, fratele regelui, vizita posturile. Ostaşii din gardă alergară la arme; d'Artagnan îşi luă locul în mijlocul camarazilor lui.

Ducele trecu în revistă trupele în ordine de bătaie, după aceea, toţi ofiţerii superiori, printre care şi domnul des Essarts, căpitanul gărzii, înconjurară pe fratele maiestăţii sale, pentru a-i aduce salutul lor.

Deodată, lui d'Artagnan i se păru că domnul des Essarts îi face semn să se apropie; fiindu-i teamă că se înşeală, aşteptă al doilea semn; dar văzând că superiorul stăruie să-l cheme, d'Artagnan ieşi din rând, în aşteptarea poruncii.

— Ducele va cere voluntari pentru o misiune primejdioasă, dar care va face cinste cui o va fi îndeplinit; şi ţi-am făcut semn să fii gata.

— Mulţumesc, domnule căpitan! răspunse d'Artagnan, care abia aştepta să câştige preţuirea generalului.

Într-adevăr, localnicii atacaseră în timpul nopţii şi puseseră din nou stăpânire pe un bastion, cucerit de armata regelui cu două zile mai înainte; era vorba de o recunoaştere în primele linii, pentru a se vedea în ce fel apărătorii păzeau meterezul.

După câteva clipe, fratele regelui rosti ridicând glasul:

— Mi-ar trebui pentru această misiune trei sau patru voluntari călăuziţi de un om de încredere.

— Omul de încredere îl am la îndemână, — răspunse domnul des Essarts, arătând pe d'Artagnan, — iar în ceea ce priveşte pe cei patru sau cinci voluntari, măria voastră să-şi spună dorinţa şi oamenii nu-i vor lipsi.

— Patru voluntari gata să moară o dată cu mine! strigă d'Artagnan, trăgându-şi spada din teacă şi vânturând-o în aer.

Doi dintre camarazii lui alergară spre el şi o dată cu ei alţi doi soldaţi. Împlinindu-se numărul cerut, d'Artagnan nu mai primi pe ceilalţi, nevrând să încarce drepturile celor dintâi.

Nu se ştia dacă în urma cuceririi lui, bastionul fusese părăsit sau lăsată acolo o garnizoană; trebuia aşadar să se cerceteze locul cu pricina cât mai de aproape, spre a se cunoaşte situaţia.

Întovărăşit de ceilalţi patru, d'Artagnan plecă îndată de-a lungul întăriturilor; amândoi ostaşii din gardă mergeau în rând cu el, iar soldaţii veneau în urmă.

Păşind astfel tiptil pe după parapet, ajunseră la vreo sută de metri de metereze. Acolo, d'Artagnan se uită înapoi, dar nu-i mai văzu pe cei doi soldaţi.

Crezu că, fiindu-le teamă, tărăgănau pasul şi-şi văzu de drum mai departe. După cotitura şanţului, nu mai avea decât vreo şaizeci de paşi de făcut. Nu se zărea ţipenie de om, locul părea pustiu. Cei trei tineri se sfătuiau dacă să meargă sau nu mai departe, când, dintr-o dată, un brâu de fum încinse uriaşul de piatră şi o duzină de gloanţe vâjiiră în jurul lui d'Artagnan şi al celor doi tovarăşi.

Aflaseră aşadar tot ceea ce voiau să ştie: bastionul era păzit. O rămânere mai îndelungă în acest loc ar fi însemnat a înfrunta de prisos o primejdie; d'Artagnan şi amândoi ostaşii din gardă întoarseră spatele, începând a da îndărăt, ca şi cum ar fi luat-o la sănătoasa.

Ajungând în colţul şanţului care le putea sluji de adăpost, unul dintre ostaşi se prăbuşi la pământ; un glonte îi străbătuse pieptul. Celălalt, teafăr şi iute de picior, gonea spre tabără.

Nevrând să-şi părăsească tovarăşul în halul acela, d'Artagnan se aplecă ca să-l ridice şi să-l ajute să ajungă la tabără; în aceeaşi clipă două împuşcături detunară: un glonte zdrobi ţeasta ostaşului rănit, celălalt se turti de stâncă, după ce trecu la două degete de d'Artagnan.

Tânărul se întoarse repede, căci împuşcăturile nu puteau veni dinspre bastionul ascuns vederii de cotul parapetului. Îi răsări în minte cei doi soldaţi rămaşi în urmă şi tâlharii care încercaseră să-l omoare cu două seri înainte; hotărât să afle de data asta despre ce era vorba, se aruncă peste trupul camaradului său, făcând pe mortul.

Zări două capete ce se înălţau pe deasupra unei întărituri părăsite, la treizeci de paşi de acolo; erau într-adevăr cei doi soldaţi. D'Artagnan nu se înşelase: oamenii nu-l urmaseră decât cu scopul de a-l ucide, nădăjduind că moartea-i va fi pusă pe seama duşmanului.

Dar cum s-ar fi putut ca tânărul să fie doar rănit şi atunci să-i dea în vileag, ei se apropiară cu gândul de a-l răpune; din fericire, înşelaţi de viclenia lui d'Artagnan, nu-şi mai încărcară armele.

Când erau cam la vreo zece paşi, d'Artagnan, care în cădere avusese mare grijă să-şi păstreze spada, se ridică deodată şi dintr-o săritură fu lângă ei.

Ucigaşii îşi dădură seama că dacă ar fi luat-o la fugă înspre tabără fără a-şi fi răpus omul, vor fi învinuiţi de el şi ne mai stând în cumpănă, vrură să treacă la duşman. Unul din ei apucă puşca de ţeavă şi o prăvăli ca pe o măciucă asupra lui d'Artagnan, care izbuti să scape sărind într-o parte; mişcarea aceasta îl slobozi însă pe tâlharul care se şi repezi înspre bastion. Dar cum nu puteau şti cu ce gând venea omul la ei, apărătorii deschiseră focul şi-l culcară la pământ cu umărul zdrobit de un glonte.

În vremea asta, d'Artagnan se năpustea cu spada asupra celui de al doilea soldat; lupta nu ţinu mult, căci ticălosul nu se putea apăra decât cu archebuza descărcată; spada lunecă pe ţeava armei ce nu mai putea folosi şi se înfipse în coapsa ucigaşului, care se prăbuşi la pământ. D'Artagnan îi propti atunci ascuţişul în gât.

— Îndurare! Nu mă omorâţi! — striga tâlharul, -iertare, iertare, domnule ofiţer şi vă spun tot!

— Face taina ta să-ţi cruţ viaţa? întrebă tânărul oprindu-şi braţul.

— Da, dacă socotiţi că-i bine să trăieşti când ai douăzeci şi doi de ani, ca dumneavoastră şi când poţi ajunge la orice, aşa frumos şi viteaz cum sunteţi.

— Mişelule! — se răsti d'Artagnan, — hai, vorbeşte iute, cine te-a pus să mă omori?

— O femeie pe care n-o cunosc, dar căreia îi zic Milady.

— Dacă n-o cunoşti, cum de-i ştii numele?

— Camaradul meu o cunoaşte şi-i spunea aşa; el avea treburi cu ea, nu eu; are chiar în buzunarul lui o scrisoare din

partea ei, scrisoare care trebuie să fie de seamă pentru dumneavoastră, după câte l-am auzit spunând.

— Dar cum de te-ai amestecat în astfel de urzeală?

— Mi-a zis că să dăm lovitura noi doi şi eu am primit.

— Şi cât v-a dat pentru isprava asta grozavă?

— O sută de ludovici.

— Aşa! Minunat, — izbucni tânărul în râs, — ştie şi ea că fac ceva parale! O sută de ludovici! e o sumă frumuşică pentru doi ticăloşi de teapa voastră; înţeleg de ce ai primit şi te iert, dar cu o condiţie.

— Care? întrebă soldatul neliniştit, văzând că nu scăpase încă.

— Să te duci să-mi aduci scrisoarea din buzunarul camaradului tău.

— Dar, — strigă tâlharul, — înseamnă că aşa sau aşa tot mor; cum să mă duc să iau scrisoarea sub focul bastionului?

— O să trebuiască să mi-o aduci, altfel jur că mori de mâna mea.

— Îndurare! Domnule, fie-vă milă! În numele doamnei tinere pe care o iubiţi şi o credeţi poate moartă, dar care trăieşte, se văicărea tâlharul, căzând în genunchi şi sprijinindu-se în mâini, căci o dată cu sângele, îşi pierdea şi puterile.

— Şi de unde ştii tu că iubesc pe o tânără şi că am crezut-o moartă? întrebă d'Artagnan.

— Din scrisoarea pe care camaradul meu o are la el în buzunar.

— Pricepi atunci că-mi trebuie cu orice preţ scrisoarea, — urmă d'Artagnan, — hai, nici un fel de tărăgăneală, nici o codeală, sau altfel, oricât mi-ar fi de silă să-mi moi iar spada în sângele unui mişel ca tine, îţi jur pe legea mea de om cinstit...

Cu aceste cuvinte, d'Artagnan făcu o mişcare atât de ameninţătoare, încât rănitul se ridică în picioare.

— Staţi! Staţi! — îl opri el, împins de groază, — mă duc... mă duc!...

D'Artagnan luă archebuza soldatului şi, poruncindu-i să meargă înainte, îl împingea înspre tovarăşul lui, înfigându-i vârful spadei în şale.

Era groaznic de văzut cum cel dintâi înainta pământiu, gata să-şi dea sufletul, lăsând în urma lui o dâră de sânge şi

încercând să se strecoare până la trupul ce zăcea la douăzeci de paşi depărtare.

Faţa-i cu broboane de sudoare rece oglindea atâta groază, încât lui d'Artagnan i se făcu milă de el şi, privindu-l plin de dispreţ, îi spuse:

— Uite! O să-ţi arăt deosebirea dintre un om de inimă şi un mişel ca tine; rămâi aici, mă duc singur.

Şi cu pasul sprinten, cu ochiul la pândă, urmărind mişcările duşmanului, folosind toate hârtoapele terenului, d'Artagnan ajunse până la al doilea soldat. Putea să-şi ajungă scopul în două chipuri: să-l scotocească acolo pe loc, sau să-l ia cu el şi, făcându-şi din trupul aceluia scut, să-l scotocească pe urmă în şanţ.

D'Artagnan alese al doilea mijloc; îl ridică pe tâlhar în spinare chiar în clipa când duşmanul deschidea focul. O uşoară cutremurare, zgomotul înăbuşit a trei gloanţe pătrunzând în carne, un ultim geamăt şi fiorii dinaintea morţii îi dovediră lui d'Artagnan că cel care voise să-l omoare îi scăpase de data asta viaţa.

D'Artagnan ajunse teafăr în şanţ şi aruncă leşul lângă soldatul rănit, care zăcea galben ca ceară. Fără a pierde vreme, începu cercetarea: un portofel de piele, o pungă în care de bună seamă se găsea o parte din banii primiţi de tâlhar, un cornet şi câteva zaruri alcătuiau întreaga moştenire a mortului.

Lăsă cornetul cu zarurile acolo unde căzuseră, aruncă punga rănitului şi deschise cu înfrigurare portofelul. Printre mai multe hârtii fără însemnătate găsi şi următoarea scrisoare, pentru a cărei căutare înfruntase moartea:

"Fiindcă ai pierdut urma femeii ce se află acum la loc sigur în mânăstirea unde n-ar fi trebuit s-o laşi niciodată să ajungă, caută măcar să nu-ţi scape bărbatul; altfel, să ştii că nu rămân în pagubă şi vei plăti scump cei o sută de ludovici pe care-i ai de la mine".

Nici o semnătură. Totuşi, nu încăpea îndoială că scrisoarea era din partea răzbunătoarei Milady. O păstră aşadar că hârtie doveditoare şi cum se aflau la adăpost. Îndărătul coltului de şanţ, începu să-l descoasă pe rănit. Acesta mărturisi că el şi camaradul lui. care fusese omorât, trebuiau să răpească pe o tânără femeie care pleca din Paris prin bariera la Villette, dar că,

oprindu-se la un pahar într-o cârciumă, întârziaseră cu zece minute după trecerea caleştii.

— Dar ce-ar fi trebuit să faceţi cu femeia aceea? întrebă, înspăimântat, d'Artagnan.

— Trebuia s-o ducem într-un palat din Piaţa Regală, răspunse rănitul.

— Da! Da! — murmură d'Artagnan, — aşa e, chiar la Milady acasă.

Tânărul pricepu atunci, cutremurându-se, ce aprigă sete de răzbunare împingea pe Milady să-l piardă pe el şi pe cei care-l iubeau şi cât de multe ştia ea în legătură cu întâmplările de la curte, de vreme ce aflase toate. Fără îndoială că ştirile i le dădea chiar cardinalul.

În mijlocul acestor frământări înţelese, totuşi, cu un simţământ de adevărată bucurie că până la urmă regina descoperise închisoarea în care doamna Bonacieux îşi ispăşea devotamentul ei şi că izbutise s-o scoată de acolo. Numai atunci găsi el tâlcul scrisori ce o primise de la tânăra femeie şi al trecerii ei pe drumul de la Chaillot, trecere aidoma unei arătări.

Aşa cum prevăzuse Athos, era acum cu putinţă s-o găsească pe doamna Bonacieux; o mânăstire se putea lua oricând pe sus.

Gândul acesta sfârşi prin a-i înmuia inima. Se întoarse spre rănitul care-l urmarea îngrijorat văzându-l că schimbă feţe-feţe şi, întinzându-i mâna îi spuse:

— Să mergem, nu vreau să te las aici în halul ăsta... Sprijină-te de mine şi hai îndărăt, în tabără.

— Da, — şopti rănitul, căruia nu-i venea să creadă în alâta mărinimie, — dar nu mă trimiteţi pe urmă la spânzurătoare?

— Ai cuvântul meu, — îi spuse el, — pentru a doua oară, îţi cruţ viaţa.

Rănitul căzu în genunchi, sărutând iarăşi picioarele salvatorului său; dar nemaiavând pentru ce să rămână în coasta duşmanului, d'Artagnan puse capăt acestor mărturii de recunoştinţă.

Ostaşul din gardă, întors în tabără după cel dintâi foc al băştinaşilor, vestise moartea celor patru tovarăşi ai lui, aşa că întoarcerea tânărului nevătămat din recunoaştere stârni mare uimire în regiment şi, totodată, mare bucurie.

D'Artagnan născoci o poveste în legătură cu lovitura de spadă primită de tovarăşul lui. Vorbi şi despre moartea celuilalt soldat şi despre primejdiile înfruntate. Povestirea îi sluji drept prilej pentru un adevărat triumf. O zi întreagă oştirea nu conteni vorba despre marea ispravă, iar fratele regelui îi trimise salutul său.

De altfel, cum orice faptă frumoasă îşi poartă în ea răsplata, frumoasa faptă a lui d'Artagnan îi adusese în suflet liniştea pierdută. Într-adevăr, d'Artagnan nădăjduia să poată fi liniştit, deoarece unul din cei doi vrăjmaşi ai lui fusese ucis, iar cel de-al doilea era acum credincios ţelurilor lui.

Această linişte dovedea însă un lucru: că d'Artagnan n-o cunoştea încă pe Milady.

Capitolul XII Vinul de Anjou

În urma zvonurilor deznădăjduite despre rege, ştirea însănătoşirii sale începea să se răspândească în tabără; cum însă chiar maiestatea sa era grăbită să ia parte la asediu, se spunea că, de îndată ce va fi în putere să călărească, va porni la drum.

În vremea asta, ducele de Orléans, fratele regelui, tot aşteptând de la o zi la alta să fie îndepărtat de la comanda trupelor şi înlocuit sau prin ducele d'Angoulême, sau prin Bassompierre, sau prin Schomberg, care alergau după comandă, nu făcea mai nimic, prăpădea zile întregi cu cercetările şi nu se încumeta să pornească o încercare mai îndrăzneaţă pentru a-i alunga pe englezi din insula Ré, unde asediau nestihgheriţi fortăreaţa Saint-Martin şi fortul La Prée, în vreme ce la rândul lor, francezii asediau La Rochelle.

După cum am spus, d'Artagnan se mai liniştise, aşa cum se întâmpla totdeauna în urma unei primejdii şi când primejdia pare înlăturată; nu-i rămânea decât o grijă şi anume: n-avea nici o veste de la prietenii lui.

Dar, într-o dimineaţă, la începutul lunii noiembrie, totul i se lămuri datorită următoarei scrisori trimise din Villeroi:

"Domnule d'Artagnan,

Domnii Athos, Porthos şi Aramis, după ce au chefuit la mine şi s-au veselit voiniceşte, au făcut atâta tărăboi, încât starostele castelului, om aspru, i-a închis pe câteva zile; eu îndeplinesc porunca ce mi-au dat şi vă trimit douăsprezece sticle din vinul meu de Anjou, care le-a plăcut îndeosebi; ei doresc să închinaţi în sănătatea lor, din această băutură aleasă între toate.

Ascultându-le dorinţa, cu adâncă plecăciune, rămân, domnule, prea credincioasă şi smerită dumneavoastră; slugă.

GODEAU

Hangiul domnilor muşchetari".

— Aşa mai înţeleg! strigă d'Artagnan, — ei sunt cu gândul la mine în zile de veselie, cum şi eu eram cu gândul la ei în zile de restrişte; fireşte că voi bea în sănătatea lor şi din toată inima; dar nu voi bea de unul singur.

D'Artagnan dădu fuga la doi ostaşi din gardă, cu care se legase mai îndeaproape, ca să-i poftească la un pahar din straşnicul vinişor de Anjou, proaspăt sosit. Unul din cei doi ostaşi era însă poftit în altă parte chiar în seara aceea, iar celălalt în seara următoare. Întâlnirea lor trebui deci amânată cu încă o zi.

Întorcându-se acasă, d'Artagnan trimise cele douăsprezece sticle de vin la ospătăria companiei, cu rugămintea să fie bine păstrate; apoi în ziua cea mare, petrecerea fiind hotărâtă pentru ora douăsprezece, încă de la nouă dimineaţa, d'Artagnan îl trimise pe Planchet să pregătească cele de trebuinţă.

Mândru din cale afară de deosebită sa îndatorire, Planchet se gândi să rânduiască toate cu chibzuială, de aceea îşi luă ca ajutor pe valetul unuia din oaspeţii stăpânului, un anume Fourreau, precum şi pe acel aşa-zis soldat care voise să-l omoare pe d'Artagnan şi care nefăcând parte din nici o unitate intrase în slujba acestuia sau mai curând a lui Planchet, chiar în ziua în care d'Artagnan îi scăpase viaţa.

La ora cuvenită, cei doi musafiri sosiră şi se aşezară la masă, în faţa bucatelor ce se perindau în şir. Planchet servea cu şervetul pe braţ; Fourreau destupa sticlele şi Brisemont, aşa se numea soldatul, turnă în clondiraşe de sticlă vinul care părea a se fi tulburat de zguduirile de pe drum. Vinul din prima sticlă fiind cu deosebire tulbure la fund, Brisemont deşertă drojdia

într-un pahar şi d'Artagnan îi îngădui s-o bea, căci sărmanul nu-şi recăpătase încă puterile.

După ce mâncară supa, oaspeţii tocmai se pregăteau să ducă la gură cel dintâi pahar cu vin când, deodată, tunurile porniră să bubuie la fortul Louis şi la Fortul cel Nou; crezând că era vorba de vreun atac al asediatorilor sau poate al englezilor, cei doi ostaşi alergară să-şi ia spadele; la fel de sprinten ca ei, d'Artagnan le urmă pildă şi tustrei năvăliră afară, spre posturile lor.

Dar abia trecuţi de pragul ospătăriei îşi dădură seama de pricină asurzitoarei larme: strigătele de "Trăiască regele!" şi "Trăiască domnul cardinal!" răsunau de pretutindeni o dată cu bătaia dezlănţuită a tobelor.

Într-adevăr, nerăbdător cum am mai spus, regele lăsase baltă popasurile şi sosea chiar atunci împreună cu toţi curtenii şi cu zece mii de oameni, drept trupe ajutătoare. Muşchetarii maiestăţii sale deschideau şi încheiau alaiul. Cot la cot cu compania lui, înşirată de-a lungul drumului, d'Artagnan salută cu anume înţeles pe prietenii care nu-l slăbeau din ochi şi pe domnul de Tréville care-l recunoscuse din capul locului.

După această sărbătorească urare de bun sosit, cei patru prieteni se îmbrăţişară frăţeşte.

— E grozav! strigă d'Artagnan, — nici nu s-ar fi putut s-o nimeriţi mai la ţanc şi cred că bucatele nici n-or fi avut vreme să se răcească, aşa e, domnilor? adăugă tânărul întorcându-se spre cei doi ostaşi din gardă pe care-i prezentă prietenilor lui.

— Măi, măi! pare-mi-se că tocmai benchetuiam! făcu Porthos.

— Nădăjduiesc că n-aţi poftit femei la masă, adăugă Aramis.

— Aveţi ceva vin mai de doamne-ajută aici, în magherniţă? întrebă Athos.

— Cum să nu! Îl avem pe al vostru, dragă prietene, răspunse d'Artagnan.

— Vinul nostru! se miră Athos.

— Vezi bine; cel care mi l-aţi trimis.

— Ţi-am trimis noi vin?

— Ştiţi foarte bine, vinişorul de pe colinele din Anjou.

— Da, da, ştiu de care vin vrei să vorbeşti.

— Vinul vostru preferat.

— Fireşte, când n-am nici şampanie şi nici Chambertin.

— Mă rog! În lipsă de şampanie sau de Chambertin o să vă mulţumiţi cu ăsta.

— Aşadar, am trimis după vin de Anjou! Dar straşnic ne mai pricepem! se bucură Porthos.

— Ba nu, e vinul care mi-a fost trimis din partea voastră.

— Din partea noastră? se minunară, într-un glas, tustrei muşchetari.

— Dumneata, Aramis, ai trimis oare vinul? întrebă Athos.

— Nu, dar dumneata, Porthos?

— Nu, dar dumneata, Athos?

— Nici eu.

— Dacă nu mi l-aţi trimis voi, atunci mi l-a trimis hangiul vostru.

— Hangiul nostru?

— Vezi bine! Hangiul vostru, Godeau, hangiul muşchetarilor.

— Ce mai atâta vorbă, — le-o tăie Porthos, — să vină de unde o vrea; hai să-l gustăm şi dacă-i bun să-l bem.

— Ba de loc, — se împotrivi Athos, să nu-l bem tocmai fiindcă nu ştim de unde vine.

— Ai dreptate, Athos, încuviinţă d'Artagnan. Nu i-aţi cerut nici unul hangiului Godeau să-mi trimită vin?

— Nici unul! Şi totuşi ţi l-a trimis ca din partea noastră.

— Iată scrisoarea, spuse d'Artagnan.

Şi arată prietenilor rândurile primite.

— Nu-i scrisul lui! — întări Athos — i-l cunosc fiindcă înaintea plecării am încheiat cu el socotelile pentru toată lumea.

— Scrisoarea nu vine de la el — adăugă Porthos, — noi n-am fost pedepsiţi, nici unul.

— D'Artagnan — rosti şi Aramis cu glas dojenitor, — puteai oare să crezi că ne-am purtat ca nişte zurbagii?...

D'Artagnan păli; îi tremurau vargă mâinile şi picioarele.

— Ce-i cu tine? Mă înspăimânţi! se repezi Athos, care nu-l tutuia decât arareori.

— Fugă, fugă, prieteni! îi îndemnă d'Artagnan. Îmi trece prin minte o bănuială cumplită! Să fie tot o răzbunare a acelei femei?

Athos păli şi el.

D'Artagnan alergă într-un suflet spre ospătărie, urmat de cei trei muşchetari şi de amândoi ostaşii din gardă.

În sala de mâncare privirea lui căzu din capul locului pe Brisemont care, întins la pământ, se zvârcolea în chinuri groaznice. Planchet şi Fourreau, galbeni ca ceară, încercau să-i vină în ajutor, dar se vedea că orice ajutor era de prisos: moartea îşi înfipsese ghearele în toată fiinţa nenorocitului.

— Vai, vai, — gemu el, zărindu-l pe d'Artagnan, — blestem! Aţi spus că mă iertaţi şi m-aţi otrăvit!

— Eu? — strigă d'Artagnan, — eu? Sărman de tine, ce tot spui?

— Spun că mi-aţi dat să beau din vinul acela, spun că m-aţi îndemnat să-l beau, spun că aţi vrut să vă răzbunaţi pe mine, spun că e amarnic!

— Nu-i adevărat, Brisemont, — se apără d'Artagnan,— să nu crezi una ca asta: jur că nu-i aşa...

— Dumnezeu e colo, sus! Dumnezeu vă va pedepsi! Doamne Dumnezeule! Să îndure şi el într-o zi ce îndur eu acum!

— Pe sfânta Evanghelie! — jură d'Artagnan, apropiindu-se de muribund, — n-aveam habar că vinu-i otrăvit: era să beau şi eu cum ai băut şi tu.

— Nu vă cred, murmură soldatul.

Şi-şi dădu sufletul în chinuri sfâşietoare.

— Îngrozitor! Îngrozitor! şoptea Athos, în vreme ce Porthos sfărâma sticlele, iar Aramis dădea poruncă — ceva cam târziu — să alerge cineva după un duhovnic.

— Dragii mei prieteni! Mi-aţi scăpat şi de data asta viaţa şi nu numai mie, dar şi acestor camarazi. Domnilor, — urma d'Artagnan, vorbind celor doi ostaşi, — vă rog să nu scoateţi o vorbă despre păţania noastră. Cine ştie ce feţe simandicoase s-or fi amestecat în treaba asta şi să nu ne pomenim cu vreo năpastă pe cap.

— Vai de mine, domnule! — îngăimă Planchet, mai mult mort decât viu, — am scăpat ca prin urechile acului.

— Cum asta, caraghiosule? se răsti d'Artagnan, adică aveai de gând să bei din vinul meu?

— În sănătatea regelui, domnule, cât p-aci să gust şi eu un păhărel, dacă nu mi-ar fi spus Fourreau că mă cheamă cineva.

— Vai de sufleţelul meu! — mărturisi şi Fourreau, clănţănind din dinţi de spaimă, — voiam să-l alung pe Planchet ca să beau numai eu!

— Domnilor, — mai spuse d'Artagnan celor doi ostaşi din gardă, — înţelegeţi că asemenea ospăţ ar fi prea jalnic după tot ce s-a întâmplat, vă cer iertare şi totodată vă rog să amânaţi petrecerea pe altădată.

Ostaşii ascultară curtenitor această dezvinovăţire şi, pricepând că cei patru prieteni doreau să rămână singuri, se îndepărtară.

Rămaşi între ei, d'Artagnan şi cei trei muşchetari se uitară unul la altul cu o privire care voia să spună că bănuiau cu toţii pericolul din umbră.

— Înainte de toate, — începu Athos, — să ieşim de aici, nu e plăcută tovărăşia unui mort care nici n-a murit de moarte bună.

— Planchet, — grăi d'Artagnan, — îţi las în grijă leşul nenorocitului ăsta, să fie îngropat în cimitir creştinesc. Adevărat că săvârşise cândva o crimă, dar s-a pocăit.

Cei patru prieteni părăsiră încăperea, lăsând în seama lui Planchet şi a lui Fourreau cinstirea cea din urmă a nefericitului Brisemont.

Gazda îi duse în altă cameră, unde le dădu de mâncare ouă moi şi apă proaspătă, pe care Athos o scoase cu mâinile lui din fântâna. Porthos şi Aramis aflară din câteva cuvinte ale prietenului întâmplările din ultima vreme.

— După cum vezi, dragul meu, — îi spuse d'Artagnan lui Athos, — e o luptă pe viaţă şi pe moarte.

Athos clătină din cap.

— Da, da, — îi răspunse, — văd şi eu; dar crezi că ea este?

— Fără doar şi poate!

— Îţi mărturisesc că eu tot mai am îndoieli.

— Şi floarea de crin de pe umărul ei?

— O fi vreo englezoaică pe care au însemnat-o cu fierul roşu în Franţa, pentru cine ştie ce fărdelege.

— Athos, îţi spun că e soţia dumitale, — stărui d'Artagnan — nu-ţi aduci aminte cum se potriveau toate semnalmentele?

— Nu pot să cred că cealaltă n-a murit; am spânzurat-o cu mâna mea!

Era rândul lui d'Artagnan să clatine din cap.

— În sfârşit, ce-i de făcut acum? întrebă tânărul.

— Fireşte că nu poţi rămâne aşa, cu spada atârnând mereu deasupra capului, — răspunse Athos, — şi că trebuie să găsim o ieşire.

— Dar cum?

— Ascultă, caută s-o vezi şi să stai de vorbă cu ea; spune-i aşa: Vrei pace sau vrei război?! Pe cuvântul meu de gentilom că niciodată n-o să scot o vorbă despre dumneata, niciodată n-o să-ţi fac nimic, dar la rândul dumitale, jură pe ce ai mai sfânt c-o să mă laşi în plata Domnului; altfel mă duc la ministrul justiţiei, mă duc la rege, mă duc după călău, asmut curtea împotriva dumitale, te dau în vileag că nelegiuită, pun să te cheme la judecată şi dacă te iartă, să ştii că te omor eu singur, — pe cinstea mea de gentilom! — la un colţ de stradă, aşa cum aş omorî un câine turbat.

— Nu zic ba, — răspunse d'Artagnan, — dar cum să dau de ea?

— Timpul, dragă prietene, cu timpul vine şi prilejul, iar prileju-i joc de noroc: când rişti mai mult, atunci şi câştigi mai mult, dacă ştii să aştepţi.

— Adică s-aştept în bătaia gloanţelor şi a otrăvurilor!

— Nici o grijă! — îl îmbărbăta Athos, — ne-a ferit Dumnezeu până acum, ne va feri şi de azi înainte.

— Da, pe noi! de altfel noi suntem bărbaţi în toată firea şi, la urma urmelor, rostul nostru-i să ne primejduim viaţa; dar ea! adăugă el, în şoaptă.

— Care ea? întrebă Athos.

— Constance.

— Ah, doamna Bonacieux! Aşa e! — încuviinţă Athos, — bietul meu prieten! Uitasem că eşti îndrăgostit.

— Dar n-ai văzut chiar din scrisoarea pe care ai găsit-o la netrebnicul acela mort, că acum e într-o mânăstire? se amestecă şi Aramis. E foarte bine la mânăstire şi, în ceea ce mă priveşte, cum s-o sfârşi asediul, eu vă dau cuvântul că...

— Bine, bine, — răspunse Athos, — aşa e, scumpe Aramis! Ştim cu toţii că religia e marea dumitale chemare.

— Nu sunt muşchetar decât în trecere, adăugă, smerit, Aramis.

— Pare-se, de multă vreme n-a mai primit veşti de la iubita lui, — lămuri în şoaptă Athos — daţi-i pace; ştim noi toate astea...

— Ia staţi! se amestecă Porthos, eu cred că tot ar fi ceva de făcut...

— Ce anume? întrebă d'Artagnan.

— Spui că e într-o mânăstire? întrebă Porthos.

— Da.

— Foarte bine! Atunci cum încetează asediul, o răpim de la mânăstire.

— Da, dar ar trebui să mai ştim şi în ce mânăstire e.

— Cam aşa ceva, recunoscu Porthos.

— O clipă, — le curmă vorba Athos, — nu spuneai dumneata, dragă d'Artagnan, că mânăstirea a ales-o regină?

— Da, cel puţin aşa bănuiesc.

— Foarte bine! Atunci Porthos o să ne poată fi de folos.

— În ce fel, mă rog?

— Dar prin marchiza, sau ducesă, sau prinţesa aceea a dumitale; trebuie să se bucure de trecere, nu glumă.

— Sst! — făcu Porthos, ducându-şi degetul la buze, — cred că e din şleahta cardinalului; mai bine să n-afle nimic.

— Atunci, — propuse Aramis, — lăsaţi că vă fac eu rost de ştiri.

— Dumneata, Aramis, — se minunară cei trei prieteni, — dumneata? Dar cum?

— Prin preotul reginei cu care mă am eu bine... lămuri Aramis, îmbujorându-se.

Şi cu această încredere în suflet, cei patru prieteni, care sfârşiseră de mâncat modestul lor prânz, se despărţiră, făgăduindu-şi să se vadă chiar în seara aceea; d'Artagnan se întoarse la Minimes, iar cei trei muşchetari se îndreptară spre tabăra regală, unde trebuiau să-şi mai vadă şi ei de culcuşul lor.

Proaspăt sosit, regele care ardea de nerăbdare să dea piept cu duşmanul şi care, mai îndreptăţit decât cardinalul, împărtăşea ura acestuia împotriva lui Buckingham, hotărî să ia toate măsurile, întâi pentru a-i izgoni pe englezi din insula Ré, apoi pentru a grăbi asediul oraşului La Rochelle; dar, vrând-nevrând, trebuia să întârzie din pricina dezbinărilor ivite între domnii Bassompierre şi Schomberg, de o parte, iar de alta, ducele d'Angoulême.

Domnii de Bassompierre şi Schomberg erau mareşali ai Franţei şi fiecare îşi cerea dreptul de a comanda oştirea de sub ordinele regelui. De teamă însă ca Bassompierre, rămas hughenot în adâncul inimii, să nu-i ia prea cu încetişorul pe englezi şi pe apărătorii oraşului, fraţi de-ai lui întru credinţă, cardinalul îl oblăduia pe ducele d'Angoulême, pe care regele îl şi numise locotenent-general, din îndemnul eminenţei sale.

Astfel fiind, pentru că nu cumva domnii de Bassompierre şi Schomberg să părăsească oştirea, li se încredinţă fiecăruia în parte câte un comandament deosebit: Bassompierre îşi avea cartierul său în nordul oraşului, de la La Leu până la Dompierre; ducele d'Angoulême, la răsărit, de la Dompierre până la Périgny şi domnul de Sehomberg, la sud, de la Périgny până la Angoutin.

Reşedinţa fratelui regelui era la Dompierre. Reşedinţa regelui era când la Etré, când la La Jarrie.

În sfârşit, reşedinţa cardinalului se afla pe dâmburile nisipoase de lângă podul La Pierre, într-o căsuţă lipsită de orice fel de întărituri. În felul acesta fratele regelui îl supraveghea pe Bassompierre, regele pe ducele d'Angoulême, iar cardinalul pe domnul de Schomberg.

Odată aceste măsuri întocmite, cel dintâi ţel fusese izgonirea englezilor de pe insulă.

Împrejurările erau prielnice: englezii, pentru a fi ostaşi de ispravă, trebuiesc înainte de toate bine hrăniţi şi cum nu mâncau decât cărnuri sărate şi pesmeţi vechi, aveau sumedenie de bolnavi în tabără; mai mult încă, marea furtunoasă în tot lungul ţărmului, la acea vreme a anului, înghiţea zi de zi câte o corabie, iar plaja, începând de la capul Aiguillon şi până la întărituri, se umplea la fiecare flux cu sfărâmăturile a tot soiul

de luntre, luntrişoare şi corăbii; ca urmare, chiar dacă oamenii regelui nu s-ar fi clintit din tabără, era vădit că Buckingham, care nu se urnea din insula Ré numai din încăpăţânare, tot trebuia să se îndepărteze într-o zi sau alta.

Cum însă domnul de Toiras trimisese veste că în tabăra vrăjmaşă se făceau pregătiri în vederea unui nou atac, regele socoti că trebuia pus odată capăt acestei stări de lucruri şi dădu poruncă pentru începerea luptei hotărâtoare.

Intenţia noastră nefiind însă înfăţişarea cronicii zilnice a asediului, ci, dimpotrivă, înşiruirea doar a întâmplărilor în legătură cu povestirea începută, ne vom mulţumi să amintim în două cuvinte că izbânda a fost desăvârşita spre cea mai grozavă uimire a regelui şi cea mai grozavă faimă a domnului cardinal. Împinşi pas cu pas, zdrobiţi în toate încăierările, sfârtecaţi în pragul insulei Loix, englezii au fost siliţi să se îmbarce, lăsând pe câmpul de luptă două mii de oameni, printre care cinci colonei, trei locotenenţi-colonei, două sute cincizeci de căpitani şi douăzeci de înalţi gentilomi, patru tunuri şi şaizeci de steaguri ce au fost aduse la Paris de către Claude de Saint-Simon şi atârnate cu mare alai de bolţile catedralei Nôtre-Dame.

Imnuri de slavă răsunară pe câmpul de bătaie, apoi în toată Franţa. Cardinalul putea să-şi vadă în voie de asediu fără a se mai teme de englezi, măcar pentru o vreme.

Aşa cum am spus însă, răgazul era trecător.

Un trimis al ducelui de Buckingham, pe nume Montaigu, fiind prins, ieşiseră deodată la iveală iţele unei coaliţii între Imperiu[31], Spania, Anglia şi Lorena. Această coaliţie era îndreptată împotriva Franţei.

Mai mult încă, la reşedinţa lui Buckingham, pe care acesta trebuise s-o părăsească mai în pripă decât ar fi crezut, fuseseră găsite hârtii care dovedeau alcătuirea acestei coaliţii, hârtii care, după cum ne mărturiseşte cardinalul în *Memoriile* sale, aruncau o lumină primejdioasă asupra doamnei de Chevreuse şi, ca urmare, asupra reginei.

Răspunderea apăsa întreagă asupra cardinalului, căci orice mare dregător nu poate tăia şi spânzura, fără a da nici o socoteală; astfel fiind, tot belşugul de mijloace al marelui său

[31] Imperiul German (fondat în 962, abolit în 1806, restabilit în 1871).

geniu veghea zi şi noapte, pândind orice şoaptă, orice mişcare, în cuprinsul marilor regate ale Europei.

Cardinalul ştia de uneltirile şi îndeosebi, de ura lui Buckingham; dacă coaliţia care ameninţa Franţa ar fi izbutit, nu s-ar mai fi ales nimic din toată puterea lui: politica austriacă şi politica spaniolă, care până atunci n-aveau decât partizani în sânul guvernului de la Luvru, ar fi început să aibă astfel adevăraţi reprezentanţi; iar el, Richelieu, dregătorul francez, dregătorul naţional în carne şi oase ar fi fost atunci la pământ. Regele, care-i asculta sfatul ca un copil, îl ura însă tot aşa cum un copil îşi urăşte dascălul şi l-ar fi lăsat pradă răzbunării părtinitoare a fratelui său şi a reginei. Ar fi fost deci pierdut şi poate că şi Franţa o dată cu el. Trebuiau luate măsuri din vreme.

Aşa că, zi şi noapte, se perindau tot mai numeroase ştafete în căsuţa de lângă podul La Pierre, unde cardinalul îşi avea reşedinţa.

Erau călugări care-şi purtau atât de stângaci rasa, încât lesne puteai să-ţi dai seama că ţineau de biserica luptătoare; erau femei cam stânjenite în veşmântul lor de paj, a cărui croială învoaltă nu putea ascunde rotunjimile trupeşti; în sfârşit, ţărani cu mâinile negricioase, dar cu coapsele zvelte, care miroseau cale de-o poştă a oameni subţiri.

Se perindară apoi şi musafiri mai puţin plăcuţi, căci, de două sau de trei ori, mersese zvonul că eminenţa sa era să fie ucisă mişeleşte.

Este drept, duşmanii domnului cardinal spuneau că eminenţa sa punea singură la cale pe anumiţi asasini neîndemânatici, pentru a avea dreptul să plătească tot astfel, la nevoie; dar nu trebuie să dai crezare nici vorbelor rostite de mari dregători, nici vorbelor rostite de vrăjmaşii acestora.

Ceea ce nu-l împiedica de altminteri pe cardinal, căruia nici defăimătorii cei mai înverşunaţi nu i-au tăgăduit vreodată cutezanţa, să cutreiere drumurile noaptea, fie pentru a-i transmite ducelui d'Angoulême porunci de seamă, fie pentru a se sfătui cu regele, fie, în sfârşit, pentru a sta de vorbă cu vreun trimis pe care nu voia să-l primească în locuinţa lui.

În vremea asta, muşchetarii, cărora asediul nu le prea dădea de lucru, cum nu erau ţinuţi nici prea strâns, se puseseră pe chefuri. Şi le venea cu atât mai uşor celor trei fârtaţi ai noştri,

cu cât erau prietenii domnului de Tréville şi căpătau lesne învoire la mâna că pot întârzia şi rămâne în afara taberei chiar după ce se sună stingerea. Şi aşa, într-o seară, pe când d'Artagnan era de gardă şi nu putea să-i însoţească, Athos, Porthos şi Aramis, călări pe caii lor de bătaie şi înfăşuraţi în mantilele de război, se întorceau, pipăindu-şi pistoalele, de la o cârciumă dibuită de Athos cu două zile mai devreme, pe drumul spre La Jarrie, cârciuma căreia i se zicea "Porumbarul Roşu"; cum se îndreptau spre tabără, cu ochii-n patru de teama vreunei capcane, deodată, la vreun sfert de leghe de satul Boinar, li se păru că aud tropotul unor cai gonind către ei; într-o clipă, toţi trei se opriră şi, strânşi unul lângă altul, aşteptară în mijlocul drumului; curând de tot, în lumina lunii ce ieşea de după un nor, zăriră la o cotitură a drumului doi călăreţi care, văzându-i, se opriră şi ei la rândul lor, părând a cumpăni dacă să meargă mai departe sau să facă drum întors. Fereala aceasta dădu de bănuit celor trei prieteni; înaintând cu câţiva paşi, Athos strigă cu glasul lui puternic:

— Cine-i acolo?

— Dar acolo cine-i? răspunse unul din cei doi călăreţi.

— Ăsta nu-i răspuns! se răsti Athos. Cine-i acolo! Răspundeţi, sau tragem!

— Luaţi seama la ceea ce faceţi, domnilor! grăi atunci un glas răsunător, deprins parcă a porunci.

— O fi vreun ofiţer superior, care face rondul de noapte! gândi Athos. Ce vreţi să faceţi, domnilor?

— Cine sunteţi? întrebă acelaşi glas la fel de poruncitor; răspundeţi sau veţi suferi de pe urma acestei nesupuneri!

— Muşchetarii regelui, răspunse Athos, din ce în ce mai încredinţat că cel care întreba avea dreptul s-o facă.

— Din care companie?

— Compania de Tréville.

— Înaintaţi la ordin şi spuneţi ce căutaţi aici la ora asta?

Tustrei tovarăşii înaintară ceva mai sfioşi, căci tustrei erau acum încredinţaţi că cel cu pricina era mai tare decât ei; îi lăsară de altminteri lui Athos grijă de a răspunde.

Unul din cei doi călăreţi şi anume cel care vorbise în urmă, se afla la zece paşi înaintea celuilalt; făcând semn lui Porthos şi lui Aramis să rămână şi ei la câţiva paşi depărtare, Athos înaintă singur.

— Să fie cu iertare, domnule ofiţer, — spuse Athos,— dar nu ştiam cu cine aveam de-a face şi după cum vedeţi stăteam de veghe.

— Numele dumitale? întrebă ofiţerul, acoperindu-şi obrazul cu pelerină.

— Dar al dumneavoastră, domnule? întrebă şi Athos, care începea să-şi iasă din sărite de atâta pisălogeală. Faceţi-mi, vă rog, dovada că aveţi dreptul să mă cercetaţi.

— Numele dumitale? se răsti a doua oară călăreţul, lăsând să-i cadă pelerina şi să i se vadă faţa.

— Domnul cardinal! făcu muşchetarul înmărmurit.

— Numele dumitale? întrebă a treia oară eminenţa sa.

— Athos, răspunse muşchetarul.

Cardinalul făcu semn aghiotantului să se apropie.

— Aceşti trei muşchetari ne vor urma , — îi şopti el, — nu vreau să se ştie că am plecat din tabără şi, dacă ne însoţesc, putem fi siguri că n-or să spună nimănui.

— Suntem gentilomi, monseniore, — zise Athos, — cereţi-ne cuvântul şi fiţi fără grijă. Slavă Domnului, ştim să păstrăm o taină!

Cardinalul îşi aţinti privirea-i pătrunzătoare asupra îndrăzneţului care-l înfrunta astfel.

— Ai auz bun, domnule Athos, — răspunse cardinalul, — dar acum, ascultă-mă: nu din lipsă de încredere vă rog să mă urmaţi, ci pentru a fi apărat; cei doi tovarăşi ai dumitale sunt fireşte domnii Porthos şi Aramis?

— Da, eminenţa voastră, răspunse Athos, în vreme ce muşchetarii rămaşi în urmă se apropiau cu pălăriile în mână.

— Vă cunosc, domnilor, — le spuse cardinalul, — vă cunosc; ştiu că nu-mi sunteţi tocmai prieteni şi-mi pare rău, dar mai ştiu că sunteţi gentilomi viteji, cinstiţi şi oameni de temei. Aşadar, fii bun, domnule Athos şi însoţeşte-mă, împreună cu prietenii dumitale; voi avea astfel un alai la care ar râvni şi maiestatea sa, dacă ne-ar întâlni.

Cei trei muşchetari se înclinară până peste grumazul cailor.

— Pe cinstea mea, deschise vorba Athos, eminenţa voastră are dreptate când doreşte s-o însoţim: am întâlnit pe drum nişte bezmetici; cu patru din ei am şi avut o ciocnire la "Porumbarul Roşu".

— O ciocnire? Şi pentru ce, domnilor? întrebă cardinalul. Ştiţi că nu-mi plac ciocnirile; nu-i aşa c-o ştiţi?

— Tocmai de aceea am cinstea să înştiinţez pe eminenţa voastră de cele întâmplate, căci ar putea să afle ceva de la alţii şi, întemeindu-se pe mărturii mincinoase, să creadă că suntem vinovaţi.

— Şi cum s-a sfârşit gâlceavă? întrebă cardinalul încruntând din sprâncene.

— Prietenul meu Aramis, care e aici, s-a ales cu o mică lovitură de spadă la braţ, ceea ce nu-l va împiedica, după cum îşi poate da seama şi eminenţa voastră, să pornească chiar mâine la luptă dacă eminenţa voastră porunceşte atacul.

— Dar dumneavoastră nu sunteţi dintre aceia care să se lase loviţi cu una cu două. Vorbiţi deschis, domnilor, fireşte că aţi doborât vreo câţiva . Haide, spovediţi-vă, ştiţi că am dreptul să izbăvesc păcatele.

— Eu, monseniore, — începu Athos, — nici nu mi-am scos spada din teacă, dar l-am înşfăcat de brâu pe cel cu care aveam de-a face şi l-am zvârlit pe fereastră. Se pare că în cădere şi-a frânt coapsă, urmă Athos mai şovăielnic.

— Aşa! Aşa! — făcu cardinalul, — dar dumneata, domnule Porthos?

— Eu, monseniore, cum ştiu că duelul e oprit, am pus mâna pe o bancă şi am dat în unul din tâlhari; pare-mi-se, i-am cam sfărâmat umărul.

— Bine, — zise cardinalul, — şi dumneata, domnule Aramis?

— Eu, monseniore, sunt foarte blajin din fire şi eminenţa voastră nu ştie poate că gândul meu e să mă întorc la cele sfinte, dar tocmai voiam să-i despart pe tovarăşii mei, când unul din netrebnici mi-a străpuns mişeleşte braţul stâng; atunci mi-am ieşit din sărite, am tras la rândul meu spada, dar celălalt nu voia să se lase; am simţit cum, tăbărând asupra mea, s-a înfipt singur în spadă; ştiu numai că s-a prăbuşit şi cred că l-au ridicat de acolo pe el şi pe ceilalţi doi tovarăşi ai lui.

— Drace! mormăi cardinalul, — trei oameni scoşi din luptă pentru o gâlceavă într-o cârciumă! O luaţi cam repede! Dar, de la ce s-a pornit cearta?

— Ticăloşii erau beţi, — desluşi Athos, — şi cum ştiau că sosise cu o seară înainte o femeie la han, voiau să dea buzna în odaia ei.

— Să dea buzna la ea? — întrebă cardinalul, — şi în ce scop?

— De bună seamă că s-o siluiască, — răspunse Athos, — după cum am avut cinstea să spun eminenţei voastre, ticăloşii erau beţi.

— Femeia era tânără şi frumoasă? întrebă cardinalul cu oarecare grijă.

— N-am văzut-o, monseniore, răspunse Athos.

— N-aţi văzut-o? Foarte bine, încuviinţă bucuros cardinalul. Aţi făcut bine că aţi luat apărarea unei femei şi cum tot la hanul "Porumbarul Roşu" mă duc şi eu, voi şti dacă mi-aţi spus sau nu adevărul.

— Moseniore, — răspunse mândru Athos, — suntem gentilomi şi n-am spune o minciună, doar ca să ne scăpăm capul.

— De aceea, nici nu mă îndoiesc de spusele dumitale, domnule Athos, nu mă îndoiesc o singură clipă; dar, — adăugă el, ca să schimbe vorba, — doamna aceea era singură?

— Era şi un bărbat încuiat cu doamna în odaie, — lămuri Athos, — dar cu tot tărăboiul cavalerul nu s-a arătat la faţă, aşa că l-am putea bănui de mişelie.

— "Nu osândi cu uşurinţă", grăieşte *Evanghelia*, răspunse cardinalul.

Athos se înclină adânc.

— Bine, domnilor, urmă eminenţa sa, bine: ştiu tot ce doream să ştiu; urmaţi-mă!

Cei trei muşchetari trecură îndărătul cardinalului care-şi acoperi iarăşi faţa cu pelerina şi porni încet-încet cu calul la optzece paşi înaintea însoţitorilor.

Sosiră în curând la hanul tăcut şi singuratic; fără îndoială că hangiul ştia ce vestit oaspete aştepta, căci luase la goană pe chefliii zurbagii.

Cu vreo zece paşi înainte să ajungă la poartă, cardinalul făcu semn aghiotantului şi celor trei muşchetari să se oprească; un cal gata înşăuat era legat de oblonul unei ferestre. Cardinalul ciocăni de trei ori şi într-un anume fel.

Un bărbat înfăşurat într-o pelerină ieşi îndată şi schimbă la repezeală câteva cuvinte cu cardinalul; încălecă apoi şi o porni înspre Surgeres, pe drumul Parisului.

— Apropiaţi-vă, domnilor, îi pofti cardinalul. Mi-aţi spus adevărul, — grăi el către cei trei muşchetari, — în ceea ce mă priveşte, întâlnirea noastră de astă-seară vă va folosi; până atunci, veniţi după mine.

Cardinalul descălecă; cei trei muşchetari făcură la fel; cardinalul aruncă aghiotantului dârlogii calului; cei trei muşchetari îşi legară şi ei caii de obloanele ferestrelor.

Hangiul rămăsese în pragul uşii; în ochii lui, cardinalul era doar un ofiţer care venea să vadă o doamnă.

— Ai vreo încăpere la parter, unde domnii să mă poată aştepta la gura unui foc bun? întrebă cardinalul.

Hangiul deschise atunci uşa unei săli mari, în care tocmai înlocuise o sobă veche printr-un minunat cămin.

— Am camera aceasta, zise el.

— Bine, încuviinţă cardinalul, — intraţi aici, domnilor şi aşteptaţi-mă, vă rog; nu voi întârzia mai mult de o jumătate de ceas.

Şi pe când cei trei muşchetari pătrundeau în camera de la parter, cardinalul, fără să mai ceară alte lămuriri, urcă scară ca unul care mai fusese pe acolo.

Capitolul XIV Despre folosul burlanelor de la sobe

Era vădit că, fără să-şi fi dat seama, ci îndemnaţi doar de firea lor cavalerească şi năzdrăvană, cei trei fârtaţi ai noştri fuseseră de folos cuiva care se bucura de înalta ocrotire a cardinalului.

Dar cine era acel cineva? E întrebarea ce şi-o puseră înainte de toate muşchetarii; văzând însă că nici unul din răspunsurile ticluite de mintea lor isteaţă nu era mulţumitor, Porthos chemă pe hangiu şi ceru nişte zaruri.

Porthos şi Aramis se aşezară la o masă şi începură jocul. Athos se plimba adâncit în gânduri.

Tot gândind şi umblând de colo-colo, trecea şi se-ntorcea mereu prin faţa burlanului sobei care era frânt de la jumătate;

celălalt capăt al burlanului pătrundea în camera de deasupra lor. Şi de câte ori trecea şi se-ntorcea, Athos auzea parcă un zumzet de cuvinte care-l făcu în cele din urmă să-şi ciulească urechea. Se apropie şi desluşi câteva cuvinte, cărora i se păru că li se cuvenea deosebită luare-aminte; făcu semn prietenilor să tacă, iar el rămase aplecat cu urechea aţintită în dreptul deschizăturii de jos a burlanului.

— Ascultaţi Milady, — spunea cardinalul, — e o chestiune de seamă: luaţi loc şi să stăm de vorbă.

— Milady! murmură Athos.

— Vă ascult, monseniore, cu cea mai mare atenţie, răspunse un glas de femeie care-l făcu pe muşchetar să tresară.

— Un mic bastiment cu echipaj englez şi al cărui căpitan e omul meu, vă aşteaptă la gura Charentei, lângă fortul La Pointe; întinde pânzele mâine dimineaţă.

— Atunci trebuie să plec la noapte?

— Ba chiar acum, adică după ce veţi fi primit instrucţiunile mele. O să vă însoţească doi oameni pe care-i veţi găsi la poartă când veţi ieşi de aici; mai întâi, voi ieşi eu şi după o jumătate de ceas, dumneata.

— Bine, monseniore. Şi acum lămuriţi-mi misiunea pe care aveţi bunăvoinţa să mi-o încredinţaţi; cum ţin să mă bucur şi de azi înainte de încrederea eminenţei voastre, vă rog vorbiţi-mi în cuvinte limpezi şi răspicate, ca să nu fac nici o greşeală.

Urmă o clipă de tăcere; fără îndoială că Richelieu îşi cumpănea cuvintele pe care avea să le rostească şi că Milady îşi ţinea treze luminile duhului ei pentru a pricepe dorinţele cardinalului şi pentru a şi le întipări în minte, după ce vor fi fost spuse.

Folosind clipa aceea, Athos şopti prietenilor să zăvorască uşa pe dinăuntru şi le făcu semn să se apropie, ca să asculte.

Cei doi muşchetari, cărora le plăcea să se simtă bine, îşi aduseră fiecare câte un scaun şi încă unul pentru Athos. Toţi trei se aşezară aşadar cu temei, cu capetele mănunchi lângă burlan şi cu urechea la pândă.

— Veţi pleca la Londra, urmă cardinalul. Ajunsă acolo, vă veţi duce la Buckingham.

— Îngăduiţi-mi să spun eminenţei voastre, — urmă Milady, — că de când cu eghileţii în diamante, ducele a intrat la bănuială şi acum se fereşte de mine.

— Tocmai de aceea acum nu mai e vorba de a-i câştiga încrederea, ci de a vă înfăţişa înaintea lui, în chip sincer şi deschis, ca mijlocitoare.

— Sincer şi deschis, repetă Milady, cu un tremur nespus de viclean în glas.

— Da, sincer şi deschis, — mai spuse iarăşi cardinalul la fel de hotărât, — târgul acesta trebuie făcut pe faţă.

— Voi urma întocmai instrucţiunile eminenţei voastre şi aştept să mi le spuneţi.

— Îl veţi vedea pe Buckingham, îi veţi spune că veniţi din partea mea şi că ştiu toate pregătirile pe care le face, dar ele mă lasă rece, deoarece la cea dintâi mişcare ce-o va încerca, regina va fi pierdută datorită mie.

— Va crede el oare că eminenţa voastră e în măsură să-şi îndeplinească ameninţarea?

— Da, fiindcă am dovezi.

— Ar trebui să-i pot aduce dovezile la cunoştinţă, ca să le simtă greutatea.

— Fără îndoială; îi veţi spune că voi publica raportul lui Bois-Robert şi al marchizului de Beautru asupra întrevederii pe care ducele a avut-o cu regina la soţia conetabilului[32] în seara când soţia conetabilului a dat un bal mascat; şi, că nu cumva să se îndoiască, îi veţi spune că purta costumul Marelui Mogol pe care trebuia să-l poarte cavalerul de Guise şi pe care-l cumpărase de la acesta din urmă cu suma de trei mii de pistoli.

— Bine, monseniore.

— Mai cunosc toate amănuntele intrării şi ieşirii lui din palat, unde s-a strecurat într-o noapte în straie de ghicitor italian; îi veţi mai spune, tot pentru ca să nu se îndoiască de adevărul informaţiilor mele, că sub pelerină avea o rochie largă, albă, smălţată cu lacrimi negre, cu capete de mort şi oase cruciş, pentru a putea trece le nevoie drept stafia doamnei Albe[33], care, după cum se ştie, se arată la Luvru în ajunul fiecărei mari întâmplări.

— Asta-i tot, monseniore?

— Spuneţi-i de asemenea că ştiu toate amănuntele aventurii de la Amiens şi o să pun să se scrie un mic roman

---

[32] Comandantul şef al armatei, titlu abolit de Richeliu în 1627.

[33] Fiinţă supranaturală, din legendele populare franceze, a cărei apariţie anunţă moartea cuiva.

hazliu, cu un plan al grădinii şi portretele actorilor mai de seamă ai acelei scene nocturne.

— Îi voi spune.

— Mai spuneţi-i că Montaigu e în mâna mea şi că acum e la Bastilia; e drept că nu s-a găsit asupra lui nici o scrisoare, dar schingiuirile pot să scoată de la el tot ce ştie şi chiar... ce nu ştie.

— Minunat.

— În sfârşit, adăugaţi-i că înălţimea sa, în graba de a părăsi insula Ré, a uitat la locuinţa lui o oarecare scrisoare din partea doamnei de Chevreuse, care compromite grozav pe regină, căci dă dovadă nu numai că maiestatea sa e în stare să iubească pe vrăjmaşii regelui, dar că e în stare a unelti cu vrăjmaşii Franţei. Ţineţi minte tot ce v-am spus, nu-i aşa?

— Eminenţa voastră vă veţi da singur seama: balul de la soţia conetabilului, noaptea de la Luvru, serbarea de la Amiens, arestarea lui Montaigu, scrisoarea doamnei de Chevreuse.

— Da, bine, bine: aveţi bună ţinere de minte, Milady, răspunse cardinalul.

— Totuşi, — stărui aceea căreia eminenţa sa îi spusese măgulitoarele cuvinte, — dacă în ciuda oricărei raţiuni ducele nu se dă bătut şi ameninţă mai departe Franţa.

— Ducele e îndrăgostit ca un nebun, sau mai degrabă ca un neghiob, — răspunse Richelieu cu adâncă amărăciune, — aidoma vechilor cavaleri, s-a avântat în război numai de dragul unei priviri a frumoasei. Când va şti că războiul acesta poate să coste cinstea şi poate chiar libertatea doamnei gândurilor lui, cum spune el, cred că va sta mai mult în cumpănă.

— Şi totuşi — zise Milady, cu o încăpăţânare care dovedea că voia să vadă limpede până în adâncurile misiunii ce i se va încredinţa, — dacă totuşi rămâne neclintit?

— Dacă rămâne neclintit, — îngâna cardinalul... nu! Nu cred că e cu putinţă!

— E totuşi cu putinţă, stărui Milady.

— Dacă rămâne neclintit... eminenţa sa tăcu o clipă apoi adăugă — dacă rămâne neclintit, atunci îmi voi pune nădejdea într-una din acele întâmplări care schimbă faţa statelor.

— N-aţi dori, monseniore, să-mi citaţi câteva întâmplări din acestea în istorie, — urmă Milady, — poate că aş împărtăşi încrederea dumneavoastră în viitor.

— De pildă, iată! — răspunse Richelieu, — atunci când în 1610, dintr-o pricină aproape la fel cu aceea care-l îndeamnă azi pe duce, regele Henric al IV-lea, fie-i neştearsă amintirea, se pregătea să cotropească Flandra şi Italia pentru a lovi Austria din două părţi, ei bine! nu-i aşa că s-a întâmplat ceva care a scăpat Austria? De ce n-ar avea parte şi regele Franţei de norocul împăratului Austriei?

— Eminenţa voastră vrea să vorbească desigur de lovitura de cuţit din stradă Fierăriei?

— Chiar aşa, încuviinţă cardinalul.

— Eminenţa voastră nu se teme că osânda lui Ravaillac[34] ar înspăimânta pe cei care ar avea o clipă gândul să facă la fel?

— În toate vremile şi-n toate ţările, mai ales dacă aceste ţări sunt hărţuite prin deosebiri de credinţă, o să se găsească totdeauna fanatici care nu vor dori altceva decât să ajungă a fi martiri. Şi uite, chiar acum îmi vine în minte că puritanii sunt mânioşi împotriva ducelui de Buckingham şi că predicatorii lor îl socotesc drept anticrist.

— Şi atunci? întrebă Milady.

— Şi atunci, urmă cardinalul, cu glas nepăsător, — deocamdată ar trebui să se găsească de pildă o femeie frumoasă, tânără, dibace, care să vrea să se răzbune chiar ea pe duce. Nu poate fi atât de greu s-o găseşti: ducele e destul de fluşturatic şi dacă prin făgăduielile de statornicie veşnică a semănat multă dragoste, fără îndoială că prin veşnicile sale necredinţe a semănat şi multă ură.

— Fără doar şi poate, — îngâna cu răceală Milady, — asemenea femeie ar putea fi găsită.

— Ei bine! Asemenea femeie care ar pune cuţitul lui Jacques Clement[35] — sau a lui Ravaillac în mâinile unui fanatic, ar salva Franţa.

— Aşa e, dar ar fi părtaşa unui ucigaş.

— Cine i-a ştiut vreodată pe părtaşii lui Ravaillac sau ai lui Jacques Clement?

— Nimeni, căci erau poate prea de vază ca să îndrăznească cineva să-i caute acolo unde erau: nu s-ar da foc Palatului de Justiţie pentru oricine, monseniore.

---

[34] Asasinul lui Henric al IV-lea, care apoi a fost legat de patru cai şi sfîşiat în patru bucăţi.

[35] Călugăr dominican, asasinul lui Henic al III-lea.

— Credeţi oare că focul de la Palatul de Justiţie se datoreşte altei pricini decât întâmplării? întrebă Richeliu cu tonul cu care ar fi pus o întrebare obişnuită.

— Eu, monseniore, — răspunse Milady, eu nu cred nimic; amintesc doar un fapt, atâta tot; spun numai că dacă m-aş numi domnişoara de Montpensier sau regina Maria de Medicis, aş fi mai puţin prevăzătoare decât sunt silită să fiu eu, care mă numesc doar lady Clarick.

— E drept, — încuviinţă Richelieu şi ce ai vrea atunci?

— Aş vrea un ordin care să întărească dinainte tot ce voi crede că trebuie să fac pentru binele de netăgăduit al Franţei.

— Dar, în primul rând ar trebui găsită femeia de care spuneam şi care ar vrea să se răzbune pe duce.

— E gata găsită, spuse Milady.

— Ar trebui apoi găsit şi acel fanatic păcătos care ar sluji drept unealtă justiţiei lui Dumnezeu..

— Va fi găsit şi el.

— Atunci, — urmă ducele, — atunci ar fi vreme; să-mi ceri ordinul de care-mi vorbeai adineauri.

— Eminenţa voastră are dreptate, — răspunse Milady, — şi, fireşte că am greşit când am văzut în misiunea eu care mă cinsteşte altceva decât ceea ce trebuie, adică: să-i vestesc înălţimii sale din partea eminenţei voastre că cunoaşteţi diferitele înfăţişări sub care a izbutit să se apropie de regină la serbarea dată de soţia conetabilului; că aveţi dovezile întrevederii pe care regina a îngăduit-o la Luvru unui cititor în stele italian, care nu era altcineva decât ducele de Buckingham; că aţi pus să se scrie un mic roman plin de duh despre aventură de la Amiens, cu planul grădinii unde s-a petrecut aventura şi cu portretele actorilor care au luat parte; că Montaigu e la Bastilia şi că schingiuirile pot scoate la iveală lucruri de care-şi aduce aminte şi chiar altele pe care le-ar fi uitat. În sfârşit, că aveţi la mâna o anume scrisoare din partea doamnei de Chevreuse, găsită la locuinţa înălţimii sale, scrisoare care primejduieşte grozav nu numai pe aceea care a scris-o, ci şi pe aceea în numele căreia a fost scrisă. Apoi, dacă în pofida acestor dovezi ducele rămâne totuşi neclintit şi fiindcă numai la cele ce-am spus se mărgineşte misiunea mea, nu-mi vă mai rămâne decât să rog pe Dumnezeu să facă o minune şi să scape Franţa. Nu-i

aşa că am înţeles despre ce e vorba, monseniore şi că aceasta o tot ce am de făcut?

— Da, aşa e, încuviinţă scurt cardinalul.

— Şi acum, — urmă Milady, părând că nu bagă de seamă tonul schimbat al ducelui, — acum când am primit instrucţiunile eminenţei voastre cu privire la duşmanii săi, îmi veţi da voie, monseniore, să vă spun două cuvinte cu privire la duşmanii mei?

— Cum! Ai şi dumneata duşmani? întreba Richelieu.

— Da, monseniore, duşmani împotriva cărora îmi datoraţi tot sprijinul, căci mi i-am făcut slujind pe eminenţa voastră.

— Într-o mânăstire? zise ducele.

— Mai întâi, o mică iscoadă, una e Bonacieux.

— E în închisoarea din Mantes.

— Adică era acolo, desluşi Milady; regina a căpătat însă un ordin al regelui, pe temeiul căruia au dus-o într-o mânăstire.

— Într-o mânăstire? zise ducele.

— Da, într-o mânăstire.

— Şi în care?

— Nu ştiu, îşi ţin bine taina.

— Lasă că aflu eu!

— Şi eminenţa voastră îmi va spune în ce mânăstire e femeia asta?

— Nu văd ce m-ar împiedica, răspunse cardinalul.

— Bine, acum mai am alt duşman, care e mult mai de temut pentru mine decât acea prăpădită de Bonacieux.

— Adică cine?

— Iubitul ei.

— Cum îl cheamă?

— Oh! Eminenţa voastră îl cunoaşte foarte, bine, — urmă Milady, — e piaza noastră rea, a amândorura; e cel care într-o încăierare cu ostaşii eminenţei voastre a aplecat cumpăna izbânzii de partea muşchetarilor regali; el e cel care a dat trei lovituri de spadă lui de Wardes, trimisul domniei voastre şi care a zădărnicit chestiunea cu diamantele; în sfârşit, e cel care, ştiind că eu am răpit-o pe doamna Bonacieux, mi-a jurat pieirea.

— Da, da, — făcu cardinalul, — ştiu de cine vreţi să-mi vorbiţi.

— Vreau să vorbesc de nemernicul acela de d'Artagnan.

— E plin de îndrăzneală! recunoscu cardinalul.

— Tocmai fiindcă-i plin de îndrăzneală e şi mai de temut.

— Ar trebui, — sfătui ducele, — să avem o dovadă de cârdăşia lui cu Buckingham.

— O dovadă! — izbucni Milady — pot avea zece, nu una!

— Atunci o lucrul cel mai uşor din lume: aduceţi-mi dovadă şi-l trimit la Bastilia.

— Bine, monseniore şi pe urmă?

— Când eşti la Bastilia nu mai e nici un pe urmă, adăugă cardinalul cu glas scăzut. La naiba, — urmă el — dacă mi-ar fi atât de uşor să scap de duşmanul meu, pe cât mi-e de uşor să scap de ai dumitale şi dacă pe astfel de oameni mi-aţi cere să-i cruţ...

— Monseniore, — stărui Milady, — schimb pentru schimb, viaţă pentru viaţă, om pentru om. Daţi-mi-l pe acesta şi vi-l dau pe celălalt.

— Nu ştiu ce vreţi să spuneţi, — răspunse cardinalul, — şi nici nu vreau să ştiu; dar doresc să vă fiu pe plac şi nu văd ce m-ar împiedica să vă dau ce-mi cereţi în privinţa unui ins atât de mărunt şi cu atât mai mult cu cât îmi spuneţi că flecuşteţul ăsta de d'Artagnan e un desfrânat, un duelist şi un trădător.

— E un mişel, monseniore, un mişel!

— Daţi-mi atunci hârtie,o pană şi cerneală, ceru cardinalul.

— Poftim, monseniore.

Urmară câtcva clipe de tăcere, care dovedeau că Richelieu sau îşi căuta cuvintele nimerite pentru a scrie încuviinţarea cerută sau că o scria. Athos, care nu pierduse nici o iotă din convorbirea dintre Milady şi Richelieu, luă pe cei doi tovarăşi de câte o mână şi-i duse în celălalt ungher al odăii.

— Ce vrei? — mormăi Porthos, — de ce nu ne laşi să ascultăm până la urmă?

— Sst! — făcu Athos vorbind în şoaptă, — am auzit tot ce trebuia să auzim; de altfel, nu vă împiedic să mai ascultaţi, dar eu trebuie să plec.

— Trebuie să pleci? se miră Porthos. Dar dacă întreabă cardinalul de tine, ce să-i răspundem?

— Nu aşteptaţi să întrebe de mine; luaţi-i-o înainte şi spuneţi-i că am plecat în recunoaştere, fiindcă am prins din câteva cuvinte ale hangiului că drumul dădea de bănuit; înainte de plecare o să-i strecor două vorbe aghiotantului cardinalului şi restul mă priveşte; fiţi fără grijă.

— Ia seama, Athos! îl sfătui Aramis.

— Fii pe pace, — răspunse Athos, — ştiţi şi voi că pot să-mi ţin firea.

Porthos şi Aramis se întoarseră lângă burlanul sobei. Iar Athos ieşi în chipul cel mai firesc şi se duse să-şi ia calul legat de oblon, laolaltă cu ai celor doi prieteni; îl convinse pe aghiotantul cardinalului de nevoia unei recunoaşteri în vederea întoarcerii, cercetă în văzul celorlalţi încărcătura pistolului, îşi înşfăcă spada şi o porni singur-singurel pe drumul ce ducea spre tabără.

Capitolul XV Între soţi

Aşa cum bănuise Athos, cardinalul coborî îndată; deschise uşa camerei unde intraseră muşchetarii şi găsi pe Porthos jucând o înverşunată partidă de zaruri cu Aramis. Scotoci dintr-o aruncătură de ochi toate ungherele încăperii şi văzu că unul din oamenii lui lipsea.

— Ce s-a întâmplat cu domnul Athos? întrebă el.

— Monseniore, răspunse Porthos, — s-a dus în recunoaştere, fiindcă după unele cuvinte ale hangiului i s-a părut că drumul n-ar fi sigur.

— Şi dumneata, domnule Porthos, cum ţi-ai trecut vremea?

— Am câştigat cinci pistoli de la Aramis.

— Bun! Acum puteţi să vă întoarceţi o dată cu mine.

— Suntem la porunca eminenţei voastre.

— Atunci pe cai, domnilor, că se face târziu.

Aghiotantul cardinalului stătea la poartă şi-i ţinea calul de frâu. Ceva mai departe se zăreau în întuneric doi oameni şi trei căi: erau cei doi oameni care trebuiau s-o însoţească pe Milady până la fortul La Pointe şi să vegheze la îmbarcarea ei.

Aghiotantul dădu mărturie cardinalului că spusele celor doi muşchetari cu privire la Athos erau adevărate. Cardinalul schiţă un semn de încuviinţare şi-o porni iarăşi ia drum, având grijă să ia aceleaşi măsuri de prevedere la întoarcere ca la venire.

Să-l lăsăm să-şi urmeze drumul spre tabără sub veghea aghiotantului şi a muşchetarilor şi să ne întoarcem la Athos.

Cale de vreo sută de paşi o ţinuse la fel de repede, dar odată ieşit din raza de vedere, îşi avântase calul la dreapta, făcuse un ocol, apoi se întorsese ca la douăzeci de paşi de han, se pitise într-un tufiş şi pândise trecerea celorlalţi; recunoscând pălăriile mari ale prietenilor şi ciucurii auriţi ai pelerinei domnului cardinal, aşteptă mai întâi ca cei patru călăreţi să cotească după colţul şoselei şi când îi pierdu din vedere se întoarse în goană la han, unde i se deschise fără nici o greutate.

Hangiul îl recunoscu.

— Domnul ofiţer, — începu Athos, — a uitat să-i spună doamnei de la primul cât ceva foarte însemnat şi m-a trimis pe mine în locul lui.

— Urcaţi, — îl pofti hangiul, doamna e tot în cameră.

Bucuros de învoire, Athos urcă scările cât mai tiptil, ajunsese sus şi prin uşa crăpată o zări pe Milady punâdu-şi pălăria.

Intră în cameră şi închise uşa în urma lui.

La zgomotul ce-l făcuse zăvorul, Milady se întoarse.

Athos era în picioare în faţa uşii, înfăşurat în pelerină, cu pălăria trasă peste ochi.

Văzând făptura aceea mută şi neclintită ca o statuie, Milady se înspăimântă.

— Cine eşti? Şi ce cauţi aici, se răsti ea.

"Da, ea e!" îşi zise Athos.

Lăsă să-i cadă pelerina. Îşi ridică pălăria şi se îndreptă spre Milady.

— Mă mai cunoaşteţi, doamnă? o întrebă el.

Milady făcu un pas înainte, apoi dădu îndărăt, parcă ar fi văzut un şarpe.

— E bine, — adăugă Athos. — văd că mă recunoaşteţi!

— Contele de La Fère! murmură Milady pălind şi dând mereu îndărăt, până ce se lovi de perete.

— Da, Milady, — urmă Athos, — contele de La Fère în carne şi oase, contele de la La Fère care soseşte dinadins de pe lumea cealaltă pentru plăcerea de a vă vedea. Să ne aşezăm deci şi să stăm de vorbă, cum spune excelenţa sa cardinalul.

Încolţită de o cumplită spaimă, Milady se aşeză fără să scoată un singur cuvânt.

— Aşadar eşti un demon trimis pe pământ! grăi Athos. Ai mare putere, o ştiu; dar poate că şi dumneata ştii că oamenii, cu

ajutorul lui Dumnezeu, au învins adesea pe demonii cei mai groaznici. Mi-ai mai ieşit o dată în cale; credeam, doamnă că te nimicisem, dar sau m-am înşelat, sau te-a înviat iadul.

La auzul acestor cuvinte care-i trezeau înfricoşătoare amintiri, Milady îşi plecă fruntea, cu un geamăt înăbuşit.

— Da, iadul te-a înviat, — urmă Athos, — iadul ţi-a dăruit bogăţie, iadul ţi-a dat alt nume, iadul ţi-a zămislit aproape şi alt chip; dar n-a şters nici murdăria de pe sufletul dumitale, nici ruşinea de pe carnea dumitale.

Milady se ridică, ca împinsă de un arc; din ochi îi scăpărau fulgere. Athos rămase pe scaun.

— Mă credeai mort, nu-i aşa? După cum şi eu te credeam moartă; numele de Athos ascunsese pe contele de La Fère, după cum numele de Milady Clarick ascunsese pe Ana de Bueil! Nu te numeai oare astfel când prea cinstitul dumitale frate ne-a cununat? Situaţia noastră e într-adevăr ciudată, — urmă Athos, râzând, — n-am trăit până azi şi unul şi altul decât pentru că ne socoteam morţi şi pentru că o amintire stinghereşte mai puţin decât o fiinţă vie, deşi amintirea poate fi uneori sfâşietoare.

— Dar la urma urmelor, — vorbi Milady cu glas înăbuşit, — ce te aduce la mine şi ce vrei de la mine?

—Vreau să-ţi spun că, deşi nu m-ai văzut până acum, eu pe dumneata nu te-am scăpat din vedere.

— Ştii ce am făcut?

— Pot să-ţi spun tot ce-ai făcut zi cu zi de când ai intrat în slujba cardinalului şi până-n seara asta.

Un zâmbet de neîncredere flutură pe buzele ei palide.

— Ascultă-mă: dumneata eşti aceea care ai tăiat doi eghileţi în diamante ducelui de Buckingham; dumneata eşti aceea care ai răpit-o pe doamna Bonacieux; dumneata eşti aceea care, îndrăgostită de de Wardes şi crezând că vei petrece o noapte cu el, i-ai deschis uşa domnului d'Artagnan; dumneata eşti aceea care, crezând că de Wardes te înşelase, ai vrut să-l omori cu mâna potrivnicului său; dumneata eşti aceea care, atunci când acest potrivnic a descoperit ruşinoasa dumitale taină, ai vrut să-l omorî la rândul lui, trimiţând doi ucigaşi ca să-i ia urma; dumneata eşti aceea care, văzând că gloanţele nu şi-au atins ţinta, ai trimis domnului d'Artagnan vin otrăvit cu o scrisoare mincinoasă pentru a-ţi încredinţa victimă că vinul i-l trimisese prietenii; dumneata eşti, în sfârşit, aceea care, în

odaia asta, pe scaunul pe care şed eu acum, ţi-ai luat asupră-ţi faţă de cardinalul Richelieu, asasinarea ducelui de Buckingham în schimbul făgăduielii lui de a te lăsa să-l ucizi pe d'Artagnan.

Milady avea faţa de ceară.

— Nu cumva eşti Satana? îngână ea.

— Poate, — răspunse Athos, — în orice caz, însă, ascultă bine la ce-ţi spun: omoară-l sau pune să-l omoare pe ducele de Buckingham, puţin îmi pasă! nu-l cunosc; de altminteri e un englez. Dar să nu atingi măcar cu un deget un singur fir de păr de-al lui d'Artagnan, care mi-e prieten credincios, pe care-l iubesc şi-l apăr, căci altfel îţi jur pe capul tatălui meu, că crima pe care vei fi săvârşit-o va fi şi cea din urmă.

— Domnul d'Artagnan m-a jignit crunt, bâigui Milady cu glas surd. Domnul d'Artagnan va muri.

— Nu mai spune, mai e oare cu putinţă să vă jignească cineva, doamnă? întrebă rizând Athos. V-a jignit şi atunci va muri...

— Va muri, — se încăpăţâna Milady, — întâi ea, pe urmă el.

Athos simţi un soi de ameţeală; vederea acestei fiinţe, care n-avea nimic femeiesc, îi trezea amintiri sfâşietoare; se gândi că odată, în clipe mai puţin primejdioase decât cele pe care le trăia, voise s-o jertfească pe altarul cinstei; dorinţa lui de omor îl prindea iarăşi, arzătoare ca gheara unor friguri fără leac; se ridică la rândul lui, îşi duse mâna la cingătoare, trase pistolul şi ridică trăgaciul.

Galbenă ca o moartă, Milady dădu să strige, dar limba-i înţepenită nu putu scoate decât un sunet răguşit, care n-avea nimic omenesc, ci semăna cu horcăitul unei sălbăticiuni; lipită de tapiseria întunecată de pe perele, părea, cu părul ei despletit, o înspăimântătoare întruchipare a groazei.

Athos ridică încet pistolul, întinse braţul astfel încât arma aproape atinse fruntea femeii, apoi cu un glas cu atât mai zguduitor cu cât era mai neânduplecat, rosti:

— Doamnă, îmi vei da hârtia semnată de cardinal sau de nu, pe sufletul meu, îţi zbor creierii.

Dacă i-ar fi vorbit altcineva. Milady ar mai fi putut păstra o îndoială, dar îl cunoştea pe Athos; rămase totuşi neclintită.

— Îţi dau răgaz o clipă, ca să te hotărăşti.

După încleştarea feţii, Milady îşi dădu seama că era gata să tragă; îşi duse iute mâna la sân, scoase o hârtie şi o întinse lui Athos.

— Iat-o, — îi spuse şi fii blestemat!

Athos luă hârtia, îşi puse la loc pistolul în cingătoare, se apropie de lampă pentru a se încredinţa că era într-adevăr ceea ce voia şi, desfăcând-o, citi:

"Din porunca mea şi pentru binele Statului, purtătorul acesteia a făcut ceea ce a făcut.

3 decembrie 1627

Richelieu"

— Şi acum, — încheie Athos, luându-şi pelerina şi potrivindu-şi pe cap pălăria, — acum, după ce ţi-am smuls colţii, mai muşcă, năpârca, dacă poţi.

Ieşi din cameră fără măcar să se uite îndărăt.

La uşă dădu peste cei doi oameni şi calul pe care-l ţineau de dârlogi.

— Domnilor, — le spuse, — ştiţi porunca monseniorului: însoţiţi această femeie fără a mai pierde vremea la fortul La Pointe şi n-o părăsiţi până n-o vedeţi îmbarcată.

Cum într-adevăr vorbele acestea se potriveau cu porunca primită, amândoi dădură din cap în semn de încuviinţare.

Iar Athos se aruncă sprinten în şa şi porni în goană; dar în loc s-o ţină pe drum o luă peste câmp, dând pinteni calului şi oprindu-se când şi când ca să asculte.

La una din opriri, auzi pe şosea tropotul mai multor cai. Nu se putea îndoi că era cardinalul cu însoţitorii săi. Îşi avânta calul drept înainte şi ştergându-l de sudoare smocuri de buruieni şi de frunze, se aşeză de-a curmezişul drumului, la vreo două sute de paşi de tabără.

— Cine-i acolo? strigă el de departe când zări călăreţii.

— Cred că-i viteazul nostru muşchetar, spuse cardinalul.

— Da, monseniore, — răspunse Athos, — chiar el.

— Domnule Athos, — urmă Richelieu, — primeşte, te rog, mulţumirile mele pentru bună pază ce ne-ai asigurat; domnilor, am ajuns; intraţi pe poarta din stânga.Consemnul este: Rege şi Ré.

Spunând aceste cuvinte, cardinalul salută pe cei prieteni cu o uşoară mişcare a capului, apoi o luă dreapta, urmat de aghiotant, căci în noaptea aceea dormea şi el în tabără.

— Ascultă! izbucni într-un glas Porthos şi Aramis când cardinalul nu-i mai putea auzi. Ascultă! A semnat hârtia pe care i-o cerea!

— Ştiu, — le răspunse liniştit Athos, — uite-o aici!

Şi cei trei prieteni nu mai schimbară nici un cuvânt până în tabără, afară doar de consemnul dat ostaşilor de strajă.

Îl trimiseră însă pe Mousqueton să-i ducă ştirea lui Planchet că stăpânul lui era rugat să vină neîntârziat la locuinţa celor trei muşchetari, îndată ce se va fi întors acasă.

Pe de altă parte, aşa cum prevăzuse Athos, Milady găsise la poartă oamenii care-o aşteptau şi-i urmă fără împotrivire; se gândise o clipă să le ceară s-o însoţească până la cardinal, ca să-i povestească tot ce se întâmplase, dar o destăinuire din partea ei ar fi adus o destăinuire din partea lui Athos; ar fi putut spune că Athos o spânzurase, dar şi el ar fi spus că ea era înfierată; chibzui aşadar să tacă deocamdată, să plece fără zgomot, să aducă la îndeplinire cu dibăcia-i obişnuită, greaua misiune ce o aştepta şi după ce toate se vor fi sfârşit spre marea mulţumire a cardinalului, să vină şi să-i ceară răzbunare.

Astfel fiind, după ce călători toată noaptea, la ora şapte dimineaţa ajunse la fortul La Pointe; la ora opt Milady era îmbarcată, iar la nouă corabia, cu hârtiile întărite de cardinal pentru o aşa-zisă plecare spre Bayonne, ridică ancora, îndreptându-se spre Anglia.

Capitolul XVI Bastionul Saint-Gervais

Ajungând la locuinţa celor trei prieteni, d'Artagnan îi găsi strânşi în aceeaşi încăpere; Athos era dus pe gânduri, Porthos îşi răsucea mustaţa, iar Aramis îşi citea rugăciunile într-un mic şi încântător ceaslov, legat în catifea albastră.

— Ducă-se naibii, domnilor! — începu el, sper că ce-o să-mi spuneţi îmi răsplăteşte osteneala; altfel nu v-aş ierta

niciodată că m-aţi chemat în loc să-mi daţi pace să mă odihnesc după o noapte petrecută cu luatul şi cu dărâmatul unui bastion. Ce păcat că nu eraţi acolo! A fost luptă, nu glumă!

— Eram în altă parte, unde tot aşa, n-a fost de loc uşor! răspunse Porthos, adâncindu-şi cuta obişnuită a mustăţii.

— Sst! făcu Athos.

— Măi, măi! făcu şi d'Artagnan, pricepând tâlcul uşoarei încruntări a muşchetarului. Pare-se că e rost de ceva noutăţi pe aici!

— Aramis, — vorbi Athos, — alaltăieri ai prânzit la hanul lui Parpaillot. Aşa e?

— Da.

— Cum e acolo?

— Eu am mâncat prost. Alaltăieri era zi de post şi ei n-aveau decât de dulce.

— Cum! — se miră Athos, — într-un port la mare nu se găseşte peşte?

— Ei zic, lămuri Aramis aplecându-şi din nou ochii asupra cucernicelor file, — că digul pe care cardinalul a pus să-l zidească goneşte peştele în larg.

— Dar nu asta întrebam eu, Aramis, — stărui Athos — voiam să ştiu dacă te-ai putut mişca în voie şi dacă nu te-a plicitisit nimeni?

— Pe cât mi-amintesc, n-au picat prea mulţi nepoftiţi da, e drept, cu privire la ceea ce gândeşti, Athos, o să ne simţim destul de bine la "Parpaillot".

— Haidem aşadar la "Parpaillat", — hotărî Athos, aici zidurile sunt ca foaia de hârtie.

Deprins cu apucăturile prietenului, d'Artagnan, care ghicea numai după o vorbă, după o mişcare sau după un semn de-al lui, că nu era vreme de glumit, îl luă de braţ pe Athos şi ieşi cu el, fără să spună nici un cuvânt; Porthos îi urmă, sporovăind cu Aramis.

Pe drum îl întâlniră pe Grimaud; Athos îi făcu semn să se apropie şi, ca de obicei, Grimaud ascultă în tăcere; sărmanul de el, se dezvăţase aproape să vorbească.

Ajunseră la birtul lui Parpaillot; era şapte dimineaţa şi tocmai începuse să se lumineze de ziuă; prietenii porunciră să li se aducă de mâncare şi intrară într-o sală unde, după spusese hangiului, puteau sta în tihnă.

Din nefericire însă, oră nu era bine aleasă pentru o consfătuire tainică; sunase tocmai deşteptarea; fiecare căuta să se dezmeticească, şi, pentru a se feri de umezeală dimineţii, venea să tragă o duşcă la birt: dragoni, mercenari elveţieni, soldaţi din gardă, muşchetari, călăreţi din oastea regală se perindau cu o grabă care trebuie să-i fi priit hangiului, dar care strică socotelile celor patru prieteni. Plictisiţi, răspundeau în silă la salutul, la bineţele şi la flecărelile tovarăşilor de arme.

— Parcă văd că ne alegem cu o încăierare, — mormăi Athos, — şi acum nu prea avem nevoie, de aşa ceva. D'Artagnan, spune-ne cum ţi-ai petrecut noaptea şi pe urmă ţi-o povestim şi noi pe a noastră.

— Într-adevăr, — se amestecă în vorbă un călăreţ din gardă, abia ţinându-se pe picioare şi în mână cu un pahar de rachiu, din care sorbea pe îndelete, — într-adevăr, domnilor, azi noapte dumneavoastră eraţi prin tranşee şi pare-mi-se că v-au cam dat de furcă cei din La Rochelle.

D'Artagnan privi pe Athos, ca să prindă dacă să răspundă sau nu guralivului nepoftit.

— Nu-l auzi pe domnul de Eusigny care-ţi face cinstea să-ţi vorbească? grăi Athos. Istoriseşte ce s-a întâmplat astă-noapte, căci domnii aceştia doresc să afle amănunte.

— Voi n-aţ luatu un pastion? se bâlbâi un mercenar elveţian care bea rom cu paharul de bere.

— Da, domnule — răspunse d'Artagnan înclinându-se, — am avut această cinste: ba chiar am strecurat sub unul din metereze, poate că aţi şi auzit, un butoi cu pulbere; explozia a făcut o spărtură destul de frumuşică; nu mai spun că bastionul nefiind nici de azi, nici de ieri, toată zidăria s-a cam zdruncinat din temelii.

— Despre ce bastion e vorba? întrebă un dragon care ţinea înfiptă în sabie o gâscă gata s-o frigă.

— Bastionul Saint-Gervais, dindărătul căruia ceilalţi îi hărţuiau mereu pe ai noştri, răspunse d'Artagnan.

— Şi a fost luptă mare?

— Da, mare: noi am pierdut cinci oameni, iar ei opt sau zece.

— Ei, traţia tracului! exclamă elveţanul care, cu toată bogată colecţie de înjurături a graiului german, luase obiceiul să înjure pe franţuzeşte.

— S-ar putea să trimită pionieri, chiar acum de dimineaţă, ca să dreagă bastionul, zise călăreţul din garda regală.

— Da, s-ar putea, încuvinţă d'Artagnan.

— Domnilor, — propuse Athos, — hai să facem o prinsoare.

— Ta! ta! Un prinsor! se bucură elveţianul.

— Ce fel de prinsoare? întrebă şi călăreţul.

— Aşteptaţi o clipă, — îi rugă dragonul, punându-şi sabia în chip de frigare deasupra celor două grătare mari de fier, ce sprijineau jarul căminului, — vin şi eu. Păcătoşenia ta de hangiu! Repede o străchinioară ca să nu pierd nici o picătură din osânza acestei nepreţuite zburătoare.

— Aşa, aşa, — bâigui elveţianul, — grasim de la gâsc foarte pun cu tulceaţ.

— Haideţi, zâmbi dragonul. Acum, prinsoarea! Te ascultăm, domnule Athos.

— Da, s-auzim prinsoarea! rosti şi călăreţul din garda regală.

— Ei bine, domnule de Busigny, mă prind cu dumneata, că cei trei tovarăşi ai mei, domnii Porthos, Aramis şi d'Artagnan vor prânzi împreună cu mine în bastionul Saint-Gervais şi că vom rămână acolo vreme de o oră, cu ceasul în mână, orice-ar face duşmanul ca să ne gonească.

Porthos şi Aramis se priviră unul pe altul. Începeau să priceapă.

— Ascultă, — şopti d'Artagnan la urechea lui Athos, — ne duci la moarte pe nerăsuflate.

— Dacă nu ne ducem, ne omoară şi mai pe nerăsuflate, răspunse Athos.

— Pe legea mea, domnilor, se învoi Porthos răsturnându-se pe scaun şi răsucindu-şi mustaţa, — minunată prinsoare!

— De aceea o şi primesc, — rosti domnul de Busigny, — dar acum să vedem pe ce-o facem.

— Dumeavoastră sunteţi patru, domnilor, — urmă Athos, — iar noi suntem tot patru; ce ziceţi de un prânz pe cinste pentru opt tacâmuri, l-aţi primi oare?

— De minune, încuviinţă domnul de Busigny.

— Foarte bine, se învoi dragonul.

— Asta pun la mine, zise şi elveţianul.

Cel de-al patrulea ascultător, care până atunci tăcuse chitic, făcu semn cu capul că încuviinţează propunerea.

— Prânzul domnilor e gata, vesti hangiul.

— Atunci, adu-l aici, porunci Athos.

Hangiul dădu ascultare poruncii. Athos chemă pe Grimaud şi, arătându-i un paner mare ce adăsta într-un ungher, îi făcu semn să învelească în ştergare fripturile aduse.

Grimaud înţelese îndată că era vorba de un prânz în aer liber, aduse panerul, înfăşură mâncarea, adăugă sticlele şi luă coşul sub braţ.

— Dar unde o să mâncaţi mâncarea mea? se miră hangiul.

— Ce-ţi pasă, — răspunse Athos, — de vreme ce-ţi plătim?

Şi-i aruncă regeşte, doi pistoli pe masă.

— Să vă dau rest, domnule ofiţer? întrebă hangiul.

— Nu, mai pune două sticle de şampanie şi ce-ţi rămâne va fi pentru ştergare.

Hangiul nu făcea treabă atât de bună cum crezuse la început, dar se despăgubi strecurând celor patru oaspeţi două sticle de vin de Anjou în loc de două sticle de şampanie.

— Domnule de Busigny, vreţi să vă puneţi ceasul după al meu, sau îmi daţi voie să-mi pun eu ceasul după al dumneavoastră?

— Fireşte, domnule! — răspunse călăreţul scoţând din buzunar un foarte frumos ceasornic împresurat cu diamante, — este şapte şi jumătate.

— Şapte şi treizeci şi cinci de minute, — spuse Athos, — vom şti deci că al nostru merge cu cinci minute înaintea ceasului dumneavoastră, domnule.

Şi salutând oaspeţii încremeniţi de uimire, cei patru tineri se îndreptară spre bastionul Saint-Gervais, urmaţi de Grimaud, care ducea coşul, fără să ştie încotro merge, căci deprins să asculte orbeşte, nici nu i-ar fi trecut măcar prin gând să întrebe.

Câtă vreme n-au ieşit din cuprinsul taberei, cei patru prieteni nu schimbară între ei nici un cuvânt; de altfel, se ţineau scai de ei curioşii, care, aflând de prinsoarea făcută, voiau să vadă ce o să se întâmple. Odată trecuţi însă de brâul întăririlor, când dădură de câmp deschis, d'Artagnan, care n-avea habar despre ce era vorba, socoti că că venise vremea să ceară o lămurire.

— Şi acum, dragă Athos. — începu el, — spune-mi te rog şi mie unde mergem.

— Ştii bine, — răspunse Athos, — că ne ducem la fort.

— Şi ce facem acolo?

— Ştii bine că ne ducem să luăm prânzul.

— Dar de ce n-am luat prânzul la "Parpaillot"?

— Fiindcă avem de vorbit lucruri de seamă şi acolo nu putem vorbi în tihnă nici cinci minute, cu toţi nepoftiţii care foiesc, salută, intră în vorbă... Dincolo, măcar, — urmă Athos, arătând spre metereze, — dincolo n-o să ne mai pice nimeni pe cap.

— Mi se pare, — grăi d'Artagnan, cu acea cuminţenie care la el se îmbina atât de firesc şi de armonios cu o neasemuită vitejie, — mi se pare că pentru asta am fi putut găsi un loc mai ferit pe dâmburile nisipoase de pe ţărm.

— Unde am fi fost văzuţi toţi patru împreună, aşa că după un sfert de ceas cardinalul ar fi aflat prin iscoadele lui că ţinem sfat.

— Da, — grăi Aramis, Athos are dreptate! *Animadvertuntuntur în desertis.*

— Un deşert n-ar fi fost rău deloc, — adăugă Porthos, — dar vorba e: unde să-l găseşti?

— Nu e deşert unde o pasăre să nu-ţi poată trece pe deasupra capului, unde un peşte să nu poată sări din apă, unde un iepure să n-o poată zbughi din vizuină şi cred că nu-i pasăre, peşte, iepure, care să nu fi ajuns iscoada cardinalului. Atunci, mai bine să ne ţinem de hotărârea noastră de la care de altfel nu ne mai putem abate, fără să ne crape obrazul de ruşine. Am făcut o prinsoare, adică prinsoare la care nu ne gândisem şi desfid pe oricine să ghicească adevăratul tâlc; ca să câştigăm prinsoarea trebuie să rămânem un ceas în bastion. Sau o să fim atacaţi, sau n-o să fim. Dacă nu suntem, atunci o să avem vreme să stăm de vorbă şi n-o să ne audă nimeni, căci vă spun eu, meterezele astea n-au urechi. Dacă suntem atacaţi, tot o să vorbim de treburile noastre şi mai mult, prin faptul că ne apărăm, câştigam şi faimă. Vedeţi că oricum ar fi noi tot suntem în folos.

— Aşa e ,— răspunse d'Artagnan, — dar fără doar şi poate n-o să scăpăm nici de gloanţe.

— Ei! dragul meu, — urmă Athos — ştii bine că gloanţele cele mai afurisite nu sunt ale duşmanului.

— Dar eu cred că pentru asemenea ispravă ar fi trebuit să ne luăm măcar flintele.

— Eşti un nerod, prietene Porthos; de ce să ne încărcăm cu o povară zadarnică?

— Eu nu găsesc zadarnic să ai în faţa vrăjmaşului o flintă de calibru ca lumea, cu douăsprezece cartuşe şi pulberea de cuviinţă.

— Aşa e, — recunoscu Athos, — dar n-ai auzit ce-a spus d'Artagnan?

— Ce-a spus d'Artagnan? întrebă Porthos.

— D'Artagnan a spus că în timpul atacului de astă-noapte, au fost opt sau zece morţi dintr-ai noştri şi tot atâţia din ceilalţi.

— Şi-apoi?

— Dar n-au avut încă vreme să-i despoaie, aşa e? Deocamdată trebuiau să facă altele mai grabnice.

— Atunci?

— Atunei vom găsi flintele lor, cornurile cu pulbere şi cartuşele: în loc de patru flinte şi de douăsprezece gloanţe, vom avea ca la cincisprezece puşti şi ca la o sută de gloanţe.

— O, Athos! — făcu Aramis, — ai într-adevăr un cap de seamă!

Porthos îşi înclină fruntea în semn de încuviinţare.

Numai d'Artagnan părea a cugeta altfel.

Fără îndoială, Grimaud împărtăşea îndoielile acestuia, căci văzând că cei patru prieteni înaintau mereu înspre metereze, lucru de care până atunci se îndoise, îşi trase stăpânul de pulpană.

— Unde mergem? întrebă el prin semne.

Athos îi arătă bastionul.

— Dar, — urmă în acelaşi fel de grai tăcutul Grimaud, — o să ne lăsăm pielea acolo.

Athos îşi înălţă privirea şi braţul spre cer. Grimaud lăsă panerul la pământ şi se aşeză alături, clătinând din cap. Athos scoase din cingătoare un pistol, îl cercetă de aproape şi, după ce-i pregăti încărcătura, apropie ţeava de urechea lui Grimaud.

Într-o clipă, Grimaud se şi trezi în picioare ca împins de un arc. Celălalt îi făcu semn să-şi ia panerul şi ş-o pornească mai departe. Grimaud ascultă orbeşte. Singurul folos pe care-l trăsese de pe urma acestei pantomime de o clipă era că din ariegardă trecuse în avangardă.

Ajunşi la poalele bastionului, cei patru prieteni îşi întoarseră privirea:

Peste trei sute de soldaţi din toate armele se învălmăşeau la poarta taberei, iar printre cei înghesuiţi unul lângă altul, se aflau domnul de Busigny, dragonul, elveţianul şi cel de al patrulea care luase parte la prinsoare.

Athos îşi scoase pălăria, o puse în vârful spadei şi o flutură în aer.

Toţi ceilalţi îi răspunseră, însoţindu-şi salutul cu un asurzitor "ura", ce străbătea până la ei.

După aceea, câteşipatru se făcură nevăzuţi în cuprinsul bastionului, unde Grimaud le-o şi luase înainte.

Capitolul XVII Sfatul muşchetarilor

După cum bănuise Athos, în bastion nu se aflau decât vreo doisprezece morţi, atât francezi, cât şi băştinaşi de-ai oraşului.

— Domnilor, — vorbi Athos care se socotea căpetenia acestei isprăvi, — în vreme ce Grimaud pune masa, noi să strângem puştile şi cartuşele; de altfel, putem totodată sta şi de vorbă. Domnii aceştia, — adăugă el arătând spre morţi, — nu trag cu urechea.

— Am putea să-i aruncăm în şanţ, — spuse Porthos, — bineînţeles după ce ne vom fi încredinţat că n-au nimic în buzunare.

— Da, — răspunse Athos, — asta-i treaba lui Grimaud.

— Bine! Să-i scotocească atunci Grimaud şi să-i arunce peste ziduri.

— Ferească sfântul, — se împotrivi Athos. — ar putea să ne fie de folos.

— Morţii ăştia? Să ne folosească? se mira Porthos. Ia mai las-o-! Îţi pierzi minţile, prietene!

— "Nu judeca pripit", — glăsuieşte *Evanghelia* şi domnul cardinal, — răspunse Athos; ia spuneţi, câte puşti, domnilor?

— Douăspreceze, răspunse Aramis.

— Câte focuri de tras?

— Vreo sută.

— Adică tocmai câte ne trebuie; ia să încărcăm armele.

Cei patru muşchetari se puseră pe treabă. Pe când sfârşeau de încărcat cea din urmă puşcă, Grimaud le făcu semn că masa era gata.

Athos răspunse tot printr-un semn că e mulţumit şi-i arătă lui Grimaud un fel de gheretă, iar Grimaud înţelese îndată că trebuia să facă de strajă. Pentru a-i îndulci însă plictiseala veghei, Athos îi îngădui să ia cu el o pâine, două costiţe şi o sticlă cu vin.

— Vă rog, la masă, îi pofti Athos.

Cei patru prieteni se aşezară pe jos, cu picioarele cruciş sub ei, asemenea unor turci sau unor croitori.

— Şi acum, când nu-ţi mai e teamă că te poate auzi cineva, sper că ne vei împărtăşi taina, începu d'Artagnan.

— Iar eu sper, domnilor, să ne putem bucura de o petrecere plăcută şi totodată de faimă, răspunse Athos. V-am poftit la o plimbare încântătoare; iată un prânz cât se poate de gustos şi, pe deasupra, colo, cinci sute de oameni, după cum puteţi vedea şi dumneavoastră prin ochitoarele din ziduri, oameni care ne iau drept nebuni sau drept eroi, două specii de nerozi, destul de asemănătoare între ele.

— Dar cu taina cum rămâne? întrebă d'Artagnan.

— Taina — lămuri Athos, — e că aseară am văzut-o pe Milady.

D'Artagnan ducea tocmai paharul la gură, dar la numele de Milady, mâna îi tremură atât de tare, încât îl puse pe pământ, de teamă să nu-l verse.

— Ţi-ai văzut soţ...

— Ssst! — îl opri Athos, — uiţi, dragul meu că aceşti domni nu cunosc ca dumneata taina chestiunilor mele familiale. Da, am văzut-o pe Milady.

— Unde? întrebă d'Artagnan.

— Cam la vreo două leghe de aici, la hanul "Porumbarul Roşu".

— Atunci sunt pierdut, murmură d'Artagnan.

— Nu, nu încă de tot, — urmă Athos, — căci la ora asta Milady trebuie să fi părăsit coastele Franţei.

D'Artagnan răsuflă uşurat.

— Dar, la urma urmelor — întrebă Porthos, — cine e această doamnă?

— O femeie încântătoare, — răspunse Athos — sorbind pe îndelete un pahar de vin spumos. Ticăloşenia lui de hangiu! În loc de şampanie ne dă vin de Anjou şi crede că o să ne păcălească pe noi! Da, o femeie încântătoare,— urmă el, — care a fost drăguţă cu prietenul nostru d'Artagnan şi căreia el i-a făcut nu ştiu ce poznă, iar ea şi-a pus în cap să se răzbune, punând acum o lună să-l omoare cu focuri de flintă, încercând acum opt zile să-l otrăvească şi cerându-i ieri cardinalului, capul.

— Ce spui! Cerând capul meu cardinalului? strigă d'Artagnan, galben la faţă de groază.

— E adevărul adevărat, ca-n sfânta *Evanghelie*! întări Porthos. L-am auzit cu amândouă urechile.

— Şi eu la fel, adăugă Aramis.

— Atunci, — urmă d'Artagnan, lăsând să-i cadă deznădăjduit braţul, — degeaba mai lupt; nu-mi rămâne decât să-mi zbor creierii şi să isprăvesc cu toate.

— E ultima prostie pe care trebuie s-o faci, — sfătui Athos, — căci e singura fără de leac.

— Dar cum să scap teafăr, cu asemenea duşmani? Întâi necunoscutul din Meung; pe urmă de Wardes, căruia i-am dat trei lovituri de spadă, pe urmă Milady, căreia i-am descoperit taina şi, în sfârşit, cardinalul, căruia i-am zădărnicit răzbunarea.

— Foarte bine, — socoti Athos, — toţi la un loc nu fac decât patru şi noi suntem tot patru, adică unul contra unul. Drace! Dacă ne-am lua după semnele pe care ni le face Grimaud, o să dăm chiar acum de ceva mai mulţi. Ce e, Grimaud? întrebă Athos. Dat fiind împrejurările neprielnice, îţi dau voie să vorbeşti, prietene, dar te rog scurt, scurt de tot. Ce vezi acolo?

— O gloată.

— Cam câţi oameni?

— Douăzeci.

— Ce fel de oameni?

— Şaisprezece pionieri şi patru soldaţi.

— La câţi paşi de noi?

— La cinci sute de paşi.

— Bun, mai avem vreme să sfârşim găina şi să bem un pahar de vin în sănătatea ta, d'Artagnan.

— În sănătatea ta! glăsuiră Porthos şi Aramis.

— Atunci în sănătatea mea! Deşi nu prea cred că urările voastre mi-ar putea folosi la cine ştie ce.

— Ei aş! făcu Athos. Alah e mare, cum zic credincioşii lui Mahomed şi viitorul e în mâinile lui.

Sorbind apoi până în fund paharul pe care-l puse jos, lângă el, Athos se ridică agale, luă cea dintâi puşcă ce-i căzu la îndemână şi se apropie de o ochitoare în zid.

Porthos, Aramis şi d'Artagnan îi urmară pildă. Cât priveşte pe Grimaud, i se dădu poruncă să stea îndărătul celor patru prieteni şi să le încarce mereu armele.

După câteva minute văzură ivindu-se gloată; mergea de-a lungul unui soi de şanţ, care făcea legătura între bastion şi oraş,

— La dracu! — bombăni Athos, — de ce ne-om fi lăsat baltă masa pentru douăzeci de caraghioşi cu cazmale, târnăcoape şi sape? Dacă le-ar fi făcut semn Grimaud să plece, sunt încredinţat că ne-ar fi dat pace.

— Mă îndoiesc, — adăugă d'Artagnan, — văd că vin foarte hotărâţi încoace. De astfel, împreună cu lucrătorii mai sunt şi patru soldaţi şi un brigadier înarmaţi cu flinte.

— Fiindcă nu ne-au văzut încă, răspunse Athos şi mi-e silă să trag în nişte prăpădiţi de târgoveţi.

— Prost popă, — mormăi Porthos, — cel de-i e milă de eretici.

— Într-adevăr, — spuse Athos, — Aramis are dreptate, mă duc să le vorbesc.

— Ce dracu vrei să faci? se mira d'Artagnan. Au să te împuşte, dragul meu!

Fără să ia în seamă povaţa, Athos se urcă pe colţul de zid desprins, ţinând puşca într-o mână şi pălăria în cealaltă.

— Domnilor, — le spuse, salutând curtenitor pe soldaţii şi lucrătorii care, uimiţi că-l vedeau acolo, se opriseră la vreo cincizeci de paşi ele metereze, — domnilor, câţiva prieteni şi cu mine ne luăm tocmai prânzul între aceste ziduri. Ştiţi că nu-i nimic mai neplăcut decât să te scoale de la masă, aşa că vă rugăm, dacă aveţi aici treabă neapărat, aşteptaţi întâi să sfârşim de mâncat şi întoarceţi-vă mai târziu; afară doar dacă nu vă prinde mântuitoarea poftă de a părăsi lagărul răzvrătiţilor şi de a veni să beţi cu noi în sănătatea regelui Franţei.

— Ia seama, Athos! — strigă d'Artagnan, — nu vezi că te ochesc?

— Ba da, ba da, — răspunse Athos, — dar sunt târgoveţi, care trag alandala şi n-or să mă nimerească.

Într-adevăr, în aceeaşi clipă, patru împuşcături detunară, iar gloanţele zburară în jurul lui Athos, fără ca vreunul să-l atingă.

Patru focuri de armă le răspunseră aproape în acelaşi timp. Erau însă mai bine ţintite decât cele dintâi. Trei soldaţi căzură morţi pe loc, iar unul dintre muncitori, rănit.

— Grimaud, altă flinta, ceru Athos, tot de pe frântură de zid.

Grimaud împlini pe dată porunca. La rândul lor, cei prieteni îşi încărcaseră armele; a doua detunătură urmă celei dintâi; brigadierul şi doi pionieri căzură morţi, ceilalţi o luară la sănătoasa.

— Şi acum, domnilor, să ieşim de aici.

Avântându-se dincolo de ziduri, cei patru prieteni ajunseră până la câmpul de bătaie, ridicară cele patru flinte ale soldaţilor, suliţa brigadierului şi, încredinţaţi că fugarii nu se vor mai opri decât în oraş, se întoarseră îndărăt cu trofeele izbânzii lor.

— Încarcă iar armele, — porunci Athos, — şi noi, domnilor, să mâncăm mai departe şi să înnodăm firul vorbei. Unde am rămas?

— Eu ţin minte unde, răspunse d'Artagnan, cu gândul la călătoria pe care Milady trebuia s-o facă.

— Aşa, va să zică pleacă în Anglia, spuse Athos.

— Şi cu ce scop?

— Cu scopul de a ucide sau de a pune să-l ucidă ducele de Bukingham.

D'Artagnan scăpă un strigăt de uimire şi de indignare.

— Ce mişelie! izbucni el.

— Oh! cât despre asta, — urmă Athos, — vă rog să mă credeţi că nu prea mă sinchisesc. Şi acum, fiindcă ai sfârşit, Grimaud, ia suliţa brigadierului nostru, leagă-i un ştergar şi înfige-o în vârful bastionului, ca să vadă răzvrătiţii ăştia din La Rochelle că au de furcă cu ostaşi de ai regelui, cutezători şi credincioşi!

Fără a rosti un singur cuvânt, Grimaud dădu ascultare poruncii. După câteva clipe, stindardul alb flutura deasupra capetelor celor patru prieteni, un ropot de aplauze salută ivirea lui: jumătate din tabără înaintase până la linia îngăduită.

— Cum! — făcu d'Artagnan, — spui că nu te sinchiseşti dacă-l omoară sau pune să-l omoare pe Buckingham? Dar bine, ducele e prietenul nostru.

— Ducele este englez, ducele luptă împotriva noastră; să facă ce-o vrea cu ducele, eu mă sinchisesc de Buckingham la fel ca de o sticlă goală.

Şi Athos zvârli ca la cincisprezece paşi de el sticla ce o ţinea în mână şi din care-şi turnase ultima picătură în pahar.

— Stai puţin, — zise d'Artagnan, — eu nu pot părăsi aşa pe Buckingham; ne dăduse în dar o minune de cai!

— Şi mai cu seamă o minune de şei, adăugă Porthos, care şi atunci purta la pelerină galonul de la şeaua lui.

— Apoi, — rosti şi Aramis,— Dumnezeu vrea îndreptarea şi nu moartea păcătosului!

— Amin — încheie Athos, — dar despre asta o să vorbim noi mai târziu, dacă vă face plăcere; în clipele acelea grija cea mare a mea era şi cred că mă vei înţelege, d'Artagnan, era să iau îndărăt de la această femeie un fel de împuternicire în alb pe care smulsese cardinalului şi cu ajutorul căreia trebuie să se descotorosească de tine şi poate chiar de noi toţi, fără a da nimănui nici o socoteală.

— E dracul pe pământ, muierea asta, se mânie Porthos, întinzându-şi farfuria lui Aramis, care tocmai ciopârţea o găină.

— Şi hârtia în alb, — întrebă d'Artagnan, — hârtia a rămas în mâinile ei?

— Nu, a trecut în mâinile mele; n-aş putea spune c-a fost treabă uşoară, nu, căci aş minţi.

— Dragă Athos, — murmură d'Artagnan, — nici nu mai pot număra de câte ori mi-ai salvat viaţa.

— Aşadar, pentru ca să te duci la ea, ne-ai părăsit pe noi, îşi aminti Aramis.

— Întocmai.

— Şi ai la tine scrisoarea cardinalului? întrebă d'Artagnan.

— Iat-o, spuse Athos.

Şi scoase din buzunarul tunicii preţioasa hârtie.

D'Artagnan o despături cu o mână, al cărei tremur nici nu încercă să-l ascundă şi citi:

"Din porunca mea şi pentru binele Statului, purtătorul acesteia a făcut ceea ce a făcut.

3 decembrie, 1627.
Richelieu".

— Într-adevăr, — murmură Aramis, — e o dezlegare în toată legea.
— Trebuie să rupem hârtia, — zise d'Artagnan, căruia i se părea că-şi citeşte singur osânda.
— Dimpotrivă, — sfătui Athos, — trebuie păstrată cu sfinţenie şi n-aş da hârtia asta nici dacă mi-ar acoperi-o cineva cu aur.
— Şi ea ce-o să facă acum? întrebă tânărul.
— Păi, — spuse nepăsător Athos, — va scrie cardinalului că un afurisit de muşchetar, pe nume Athos, i-a smuls cu sila împuternicirea în alb; îl va sfătui în aceeaşi scrisoare să se descotorosească de el şi de cei doi prieteni ai lui, Porthos şi Aramis; cardinalul o să-şi aducă aminte că i-a tot întâlnit în calea lui şi o să pună într-o bună zi să-l aresteze pe d'Artagnan, iar pe urmă, ca să nu-l lase să se plictisească singur, ne va trimite şi pe noi să-i ţinem de urât la Bastilia.
— Haida de! — sări Porthos, — mi se pare că faci glume cam nesărate, drăguţule.
— Nu glumesc deloc, zise Athos.
— Ştii, tu, — îşi dădu părerea Porthos, — că a suci gâtul acestei afurisite de Milady ar fi un păcat mult mai mic decât a suci gâtul acestor sărmani hughenoţi, a căror nelegiuire este că îşi cântă în franţuzeşte psaimii pe care noi îi cântam în latineşte?
— Ce zice şi preotul? întrebă liniştit Athos.
— Zic că sunt de părerea lui Porthos! răspunse Aramis.
— Darămite eu! adăugă d'Artagnan.
— Noroc că e departe, — urmă Porthos, — căci mărturisesc, m-ar stingheri grozav, dac-ar fi aici.
— Pe mine mă stinghereşte şi când e în Franţa şi când e în Anglia, întări Athos.
— Pe mine mă stinghereşte oriunde ar fi, adăugă şi d'Artagnan.
— Dar, dacă o aveai în mână, — se încăpăţâna Porthos, — de ce n-ai înecat-o, de ce n-ai gâtuit-o, spânzurat-o? Numai morţii nu se mai întorc niciodată.

— Aşa crezi, Porthos? răspunse muşchetarul, cu un surâs întunecat, pe care numai d'Artagnan îl înţelese.

— Mă bate un gând, zise d'Artagnan.

— Să-l auzim, răspunseră muşchetarii.

— La arme! începu să strige tocmai atunci Grimaud.

Tinerii se ridicară în pripă şi alergară la puşti.

De data asta o mică trupă, alcătuită din douăzeci până la douăzeci şi cinci de oameni, înainta spre metereze; dar nu mai erau lucrători, ci soldaţi din garnizoană.

— Ce-ar fi dacă ne-am întoarce în tabără, sfătui Porthos; pare-mi-se cumpăna prea trage într-o parte.

— Cu neputinţă, — răspunse Athos, — şi din trei pricini: întâia, n-am sfârşit încă masa; a doua, mai avem încă de spus lucruri de seamă; a treia, mai lipsesc zece minute până să se împlinească ceasul.

— Oricum, — adăugă Aramis, — trebuie să hotărâm un plan de luptă.

— Foarte uşor, — răspunse Athos, — îndată ce duşmanul e în bătaia puştii, deschidem focul; dacă tot înaintează, mai tragem în ei şi tragem mereu câtă vreme avem puşti încărcate; dacă pe urmă cei rămaşi încearcă să ne ia cu asalt, îi lăsăm să coboare până-n şanţ şi prăvălim peste ei frântură de zid, care nu mai ţine decât printr-o minune.

— Bravo! — se bucură Porthos — hotărât lucru, Athos: erai născut să fii general şi cardinalul, care se crede grozav de priceput la război, e un moft pe lângă tine.

— Vă rog, domnilor, — povăţui Athos, — nici o lovitură în vânt: glonţul şi omul: fiecare să-şi ţintească bine alesul.

— Al meu nu-mi scapă, spuse d'Artagnan.

— Nici al meu, adăugă Porthos.

— Şi al meu, idem, întregi Aramis.

— Atunci: foc! porunci Athos.

Patru împuşcături; detunară o singură dată şi de căzut, căzură patru oameni. În vremea asta, toba porni să bată, pe când mica trupă înainta în pas de atac. Focurile de puşcă se auzeau când şi când, dar mereu la fel de bine ţintite. Totuşi, apărătorii oraşului nu-şi domoleau pasul alergător, parcă ar fi aflat de slăbiciunea numerică a celorlalţi. Încă trei împuşcături. Încă doi oameni la pământ. Totuşi marşul celor rămaşi teferi nu încetinea.

Nu ajunseseră la poalele bastionului mai mulţi de doisprezece până la cincisprezece oameni; îi întâmpina o ultimă descărcătură de arme, dar fără să-i oprească; săriră în şanţ, pregătiţi să se caţere pe ziduri.

— Haideţi, prieteni, — îi îndemnă Athos, — să sfârşim dintr-o dată cu ei. La zid! La zid!

Ajutaţi de Grimaud, cei patru prieteni începură să împingă cu patul puştilor colţul mare de zid care se înclină ca luat de vânt şi, desprinzându-se din temelie, se prăvăli cu vuiet asurzitor în şanţ; se mai auzi şi un geamăt prelung, un vălătuc de colb se ridică în văzduh şi... atâta tot.

— I-om fi strivit pe toţi, chiar pe toţi? întrebă Athos.

— S-ar zice, cam aşa ceva, răspunse d'Artagnan.

— Nu, — adăugă Porthos, — uite doi sau trei, cum fug sontic, sontic...

Într-adevăr, trei, patru din acei nenorociţi goneau, plini de noroi şi de sânge, pe drumul desfundat, îndreptându-se spre oraş; era tot ce mai rămăsese din mica trupă.

Athos se uită la ceasornic.

— Domnilor, — spuse el, — suntem aici de o oră, aşa că am câştigat prinsoarea; dar să ducem jocul până capăt; apoi d'Artagnan nici nu ne-a spus gândul lui.

Cu liniştea-i obişnuită, muşchetarul se aşeză pe jos, în faţa rămăşiţelor prânzului.

— Gândul meu? întrebă d'Artagnan.

— Da, spuneai că te bate un gând, răspunse Athos.

— Da, aşa e, — îşi aminti d'Artagnan, — plec în Anglia a doua oară şi mă duc de-a dreptul la domnul de de Buckingham.

— N-o să faci asta, d'Artagnan, grăi liniştit Athos.

— Şi de ce mă rog? N-am mai făcut-o o dată?

— Da, dar în vremea aceea nu eram în război; pe atunci domnul de Buckingham era un aliat, nu un duşman. Ceea ce vrei să faci acum ar fi socotit drept trădare.

D'Artagnan înţelese puterea acestei judecăţi şi tăcu.

— Dar, — vorbi Porthos, — uite că mă bate şi pe mine un gând.

— Tăcere, s-auzim gândul domnului Porthos, spuse Aramis.

— Cer un concediu domnului de Tréville dintr-o pricină oarecare, pe care o s-o găsiţi voi. Eu nu sunt tare în pricini de-

astea. Milady nu mă cunoaşte, mă apropii de ea, fără ca ei să-i fie teamă de mine şi, cum dau de frumoasă, o şi sugrum.

— Uite, — mărturisi Athos, — nu-s nici eu prea departe de gândul lui Porthos.

— Ei, asta-i! — se încruntă Aramis, — să ucizi o femeie! Eu cred că mie-mi trece prin minte gândul cel mai bun.

— Să-l auzim, Aramis! îl îndemnă Athos, care-l preţuia pe tânărul muşchetar.

— Trebuie s-o înştiinţăm pe regină.

— Da, da, aşa e, — spuseră într-un glas Porthos şi d'Artagnan, — cred că suntem pe calea bună.

— S-o înştiinţăm pe regină! vorbi Athos. Dar cum? Avem noi cunoştinţe la curte? Putem noi trimite pe cineva la Paris, fără să se afle în tabără? De aici până la Paris sunt o sută patruzeci de leghe; nici n-o să fie scrisoarea noastră la Angers şi noi o să zăcem la închisoare, câteşipatru.

— Cât priveşte ce trebuie făcut că scrisoarea să ajungă în mâinile maiestăţii sale, — stărui Aramis îmbujorându-se, — o iau asupra mea; cunosc la Tours pe cineva îndemânatic...

Aramis se opri, văzând că Athos zâmbeşte.

— Ce zici, Athos, eşti împotrivă? întrebă d'Artagnan

— Nu chiar împotrivă, — răspunse Athos, — voiam numai să-i spun lui Aramis, că el nu poate părăsi tabăra; că nu ne putem bizui pe nimeni în afară de noi; că două ceasuri după ce trimisul nostru va fi plecat, toţi călugării capuţini, toţi zbirii poliţiei, toate slugile cardinalului vor şti pe dinafară scrisoarea dumitale şi că vei fi arestat şi dumneata şi îndemânatica dumitale cunoştinţă.

— Fără să mai pomenim, — adăugă Porthos, — că regina va scăpa pe domnul de Buckingham, fără să ne scape şi pe noi, ceilalţi.

— Ceea ce spune Porthos e lucru cu judecată, domnilor, încuviinţă d'Artagnan.

— Ia te uită! Ce s-o fi petrecând în oraş? întrebă Athos.

— Se dă alarma.

Cei patru prieteni ascultară şi, într-adevăr, bătaia tobelor ajunse până la ei.

— Veţi vedea că vor trimite împotriva noastră un regiment întreg, urmă Athos.

— Cred că n-o să vă puneţi mintea cu un regiment întreg! spuse Porthos.

— De ce nu? — făcu muşchetarul, — eu sunt gata la orice şi aş ţine piept şi unei oştiri, dacă ne-am fi gândit să mai luăm încă o duzină de sticle.

— Ştiţi că toba se aude din ce în ce mai aproape, adăugă d'Artagnan.

— Las-o să se apropie, — răspunse Athos, — de aici până în oraş se face cam un sfert de ceas, va să zică la fel din oraş până aici. Avem mai multă vreme decât ne trebuie ca să le punem toate la cale; dacă plecăm de aici n-o să găsim niciodată un loc atât de potrivit. Şi iată, domnilor, tocmai acum îmi vine în minte ce trebuie să facem.

— Vorbeşte!

— Lăsaţi-mă să-i spun întâi lui Grimaud ce trebuie să facă numaidecât.

Athos îşi chemă cu un semn valetul.

— Grimaud, — începu el, arătându-i morţii ce zăceau împrejur, — îi vei lua pe toţi domnii aceştia, îi vei sprijini de zid, le vei pune pălăria în cap şi puşca în mână.

— Înţeleptule! — se minună d'Artagnan, — te înţeleg.

— Înţelegi? întrebă Porthos.

— Dar tu, Grimaud, ai înţeles? întrebă Aramis.

Grimaud încuviinţă din cap.

— Asta-i tot ce trebuie, — adăugă Athos, — şi acum să ne întoarcem la propunerea mea.

— Dar aş vrea să înţeleg şi eu, zise Porthos.

— De prisos.

— Da, da, propunerea lui Athos! centră într-un glas d'Artagnan şi Aramis.

— Această Milady, această muiere, această ticăloasă, această împieliţată are un cumnat, dacă mi-aduc bine aminte ce mi-a spus odată d'Artagnan.

— Da, îl cunosc de multă vreme şi, după cât îmi pare, nu prea moare după cumnată-sa.

— Asta nu-i de loc rău şi dac-ar urî-o ar fi mai bine încă.

— Atunci, ne-ar merge şi nouă în plin.

— Totuşi, — stărui Porthos, — aş vrea să înţeleg şi eu ce face Grimaud.

— Tăcere, Porthos, îi spuse Aramis.

— Cum îl cheamă pe acest cumnat?

— Lordul de Winter.

— Şi acum unde e el?

— Când s-a zvonit că va fi război, a şi plecat la Londra.

— Iată! El e omul care ne trebuie, — urmă Athos, — cel mai nimerit pentru noi; îi vom aduce la cunoştinţă că cumnata lui se pregăteşte să omoare pe cineva, şi-l vom ruga să n-o piardă din ochi. Trebuie să fie şi la Londra un aşezământ de soiul *Micilor Magdalene*, sau al *Fetelor pocăite*[36]; o vâră acolo pe cumnată-sa şi noi trăim aici liniştiţi.

— Da, — răspunse d'Artagnan, — până ce iese de acolo.

— Zău, ceri prea mult, d'Artagnan — îl mustră Athos, — ţi-am dat şi eu tot ce-am avut şi să ştii că am ajuns la fundul sacului.

— Eu cred că cel mai bun lucru ar fi să înştiinţăm în acelaşi timp pe regină şi pe lordul de Winter, vorbi Aramis.

— Bine, dar prin cine să trimitem scrisorile la Tours şi la Londra?

— Pentru Bazin mă pun chezaş, zise Aramis.

— Şi eu pentru Planchet, încredinţă d'Artagnan.

— Într-adevăr, — adăugă Porthos,— dacă noi nu putem părăsi tabăra, în schimb valeţii noştri pot s-o facă.

— Fireşte, — încuviinţă Aramis, — scriem chiar azi scrisorile, le dăm valeţilor bani şi ci pleacă.

— Le dăm bani? întrebă Athos, de unde? Dumneata ai bani?

Cei patru prieteni se uitară unul la altul şi un nor trecu pe frunţile înseninate o clipă.

— Luaţi seama! — strigă d'Artagnan, — văd puncte negre şi puncte roşii care foiesc în zare: vorbeai de un regiment, Athos: e o oştire întreagă!

— Pe legea mea, aşa e! încuviinţă Athos. Ia te uită la şireţii care înaintau, fără surle nici trompete. Măi, măi! Gata, Grimaud?

Grimaud făcu semn că era gata şi arătă o duzină de morţi aşezaţi în felurite chipuri mişcător de fireşti: unii stând smirnă, alţii pregătindu-se să ochiască şi, în sfârşit, alţii cu spadă.

---

[36] Închisori corecţionale pentru femeile de moravuri uşoare; la început, aşezăminte de reeducare, conduse de călugăriţe.

— Bravo, — se bucură Athos, — straşnică revărsare de imaginaţie!

— Oricum ar fi, — zise Porthos, — dar aş vrea să înţeleg şi eu...

— Întâi să ne cărăbănim de aici, — răspunse d'Artagnan, — pe urmă o să înţelegi şi tu.

— O clipă, domnilor, o clipă! Să-i dăm răgaz lui Grimaud să strângă masa.

— Ia priviţi, — adăugă Aramis, — punctele negre şi punctele roşii cresc văzând cu ochii; eu sunt de părerea lui d'Artagnan: cred că n-avem vreme de pierdut şi că trebuie să ne întoarcem în tabără.

— Pe legea mea, — zise Athos, — nu mai am nimic împotriva retragerii: prinsoarea noastră e pentru un ceas şi noi am stat un ceas şi jumătate. Nimic de spus; să plecăm, domnilor, să plecăm!

Grimaud o şi luase înainte cu panerul şi rămăşiţele merindelor.

Cei patru prieteni ieşiră în urma lui şi făcură vreo zece paşi.

— Ei! — strigă deodată Athos, dar ce dracu facem domnilor?

— Ai uitat ceva? întrebă Aramis.

— La naiba, stindardul! Nu trebuie să laşi un stindard în mâinile duşmanului, nici dacă stindardul ăsta e doar un ştergar.

Şi repezindu-se îndărăt în bastion, Athos se căţără şi luă flamură; dar cum soldaţii localnici erau doar la o bătaie de puşcă depărtare, se porniră să deschidă foc aprig asupra voinicului care simţea parcă o bucurie să înfrunte moartea.

S-ar fi zis că Athos era vrăjit: gloanţele treceau şuierând împrejur şi niciunul nu-l nimerea.

Athos flutură drapelul, întorcând spatele ostaşilor din garnizoana oraşului şi salutând pe cei din tabără. Din amândouă părţile porniră strigăte puternice: dintr-o parte, strigăte mânioase, din cealaltă, strigăte înflăcărate.

A doua detunătură urmă celei dintâi şi trei gloanţe găurind ştergarul, îl schimbară într-un adevărat stindard. Se auzea întreaga tabără urlând:

— Coboară, coboară!

Athos coborî; prietenii, care-l aşteptau îngrijoraţi, se bucurară văzându-l că soseşte teafăr.

— Haide, Athos, haide, — sfătuia d'Artagnan, — s-o luăm la picior, mai repede , mai repede; acum când am găsit tot, afară de bani, ar fi o nerozie dacă ne-ar omorî.

Dar Athos umbla mereu la fel de netulburat, cu toate poveţile prietenilor care, văzând că orice sfat era zadarnic, îşi potriviră pasul după al lui.

Grimaud şi panerul o luaseră frumuşel înainte, încât şi unul şi altul erau în afară de bătaia focului.

După câteva clipe se auzi pârâitul unor împuşcături îndrăcite.

— Ce-i asta? — întrebă Porthos, — şi în cine trag? Nu aud şuierând gloanţe şi nici nu văd pe nimeni.

— Trag în morţii noştri, răspunse Athos.

— Dar morţii noştri n-or să răspundă.

— Întocmai; atunci o să creadă că-i o capcană, o să ţină sfat, o să trimită un sol şi când şi-or da seama de glumă, noi o să fim în afară de pericol. Iată de ce n-are nici o noimă să căpătăm o aprindere de plămâni din alergătură.

— Ei, acum înţeleg şi eu, spuse Porthos, încântat.

— În sfârşit! răspunse Athos, ridicând din umeri.

În vremea asta cu ochii la cei patru prieteni care nu-şi ieşeau din pas, francezii din tabără strigau cât puteau de bucurie.

În sfârşit, alt rând de împuşcături detunară şi de astă dată gloanţele se turtiră de pietrişul din calea celor patria prieteni, şuierându-le a moarte pe la urechi. Băştinaşii pătrunseseră în sfârşit înăuntrul meterezelor.

— Ce oameni nepricepuţi! grăi Athos. Câţi am ucis? Doisprezece?

— Poate chiar cincisprezece.

— Câţi am strivit?

— Opt sau zece.

— Şi în schimb la noi nici o zgârietură! Ba nu! Ce-ai la mână, d'Artagnan? Îţi curge sânge?

— Nu-i nimic, răspunse d'Artagnan.

— Un glonte rătăcit?

— Nici măcar atât.

— Atunci ce e?

După cum am mai spus, Athos îl iubea pe d'Artagnan ca pe un fiu şi cu toată firea lui închisă şi neînduplecată, avea pentru tânărul nostru o grijă părintească.

— O zgârietură — lămuri d'Artagnan, — mi-am prins degetele între două pietre: a zidului şi a inelului, aşa că mi s-a jupuit pielea.

— Vezi ce înseamnă să ai diamante, jupâne, spuse dispreţuitor Athos.

— Ia te uită! se minună Porthos. Va să zică se găseşte undeva un diamant şi pentru ce, drace, dacă se găseşte un diamant, noi ne plângem că n-avem bani?

— De, cam aşa ceva! murmură Aramis.

— Bravo, Porthos, de data asta, iată un gând bun .

— Fără îndoială, — răspunse Porthos umflându-se în pene la auzul laudei lui Athos, — şi fiindcă se găseşte un diamant, hai să-l vindem.

— Dar, — spuse d'Artagnan, — acest diamant este diamantul reginei.

— Cu atât mai de înţeles, — stărui Athos — nu-i nimic mai firesc decât ca regina să-l scape pe domnul Buckingham, iubitul ei şi apoi nimic nu e mai drept decât ca regina să ne scape şi pe noi, prietenii ei: aşadar vindem diamantul. Ce crede în privinţa asta cuvioşia sa? Nu cer părerea lui Porthos, căci o ştim dinainte.

— Socot — spuse Aramis, îmbujorându-se, — că neavând inelul de la vreo iubită, adică nefiindu-i o amintire de dragoste, d'Artagnan poate să-l vândă.

— Dragul meu, vorbeşti parcă ai fi întruchiparea teologiei. Aşadar, părerea dumitale...

— Să vândă diamantul, răspunse Aramis.

— Foarte bine! — primi vesel d'Artagnan. — să vindem deci diamantul şi să nu-l mai pomenim.

Împuşcăturile nu conteneau, dar prietenii erau în afară de bătaia flintelor, iar cei din bastion nu mai trăgeau decât pentru o împăcare sufletească.

— Zău, era şi vremea să-i vină gândul lui Porthos: iată-ne ajunşi în tabără. Aşadar, domnilor, nici nu cuvânt mai mult în chestiunea asta. Sunt toţi cu ochii pe noi, ne ies înainte, o să ne ridice pe sus.

Într-adevăr, după cum am mai spus, întreaga tabără fremăta. Peste două mii de oameni luaseră parte ca la un spectacol la izbutita năzdrăvănie a celor patru prieteni, năzdrăvănie a cărei adevărată noimă n-o bănuia nici pe departe nimeni. Nu se auzeau decât strigăte de: Trăiască ostaşii gărzii! Trăiască muşchetarii! Domnul de Busigny venise cel dintâi, ca să strângă mâna lui Athos şi să recunoască singur că pierduse prinsoarea. Dragonul şi elveţianul mergeau în urma lui, iar toţi ceilalţi în urma dragonului şi a elveţianului. Pretutindeni felicitări, strângeri de rnână, îmbrăţişări fără sfârşit şi râsete necurmate pe seama localnicilor; vălmăşagul era în cele din urmă atât de mare, încât domnul cardinal, bănuind cine ştie ce răzvrătire, trimise pe căpitanul gărzii sale, La Houdinière, să vadă ce se petrecea.

Ispravă a fost povestită solului cu toate înfloriturile avântului dezlănţuit.

— Ei, ce e? întrebă cardinalul pe La Houdinière.

— Iată, monseniore, — desluşi acesta, — trei muşchetari şi un soldat din gardă au făcut prinsoare cu domnul de Busigny că se vor duce să ia masa înăuntrul bastionului Saint-Gervais şi pe când mâncau, au ţinut piept vreme de două ceasuri duşmanului, omorând nu mai ştiu câţi localnici.

— Ai întrebat numele celor trei muşchetari?

— Da, monseniore.

— Cum îi cheamă?

— Domnii: Athos, Porthos şi Aramis.

— Mereu cei trei viteji ai mei! murmură cardinalul. Şi soldatul din gardă?

— Domnul d'Artagnan.

— Mereu poznaşul meu! Hotărât lucru, trebuie să-i iau pe câteşipatru la mine.

În aceeaşi seară, cardinalul vorbi cu domnul de Tréville despre isprava de dimineaţă, care trecea din gură-n gură în toată tabăra. Domnul de Tréville aflase despre cele întâmplate chiar de la voinicii făptuitori şi o povesti eminenţei sale cu toate amănuntele cuvenite, fără să uite bineînţeles episodul ştergarului.

— Domnule de Tréville, — zise cardinalul, — te rog porunceşte să mi se trimită ştergarul. Voi pune să se brodeze pe

el trei flori de crin în fir de aur şi-l voi dărui drept flamură companiei dumitale.

— Monseniore, — răspunse domnul de Tréville, — ar fi o nedreptate pentru ostaşii gărzii; domnul d'Artagnan nu face parte din compania mea, ci din a domnului des Essarts.

— Atunci, ia-l la dumneata, — hotărî cardinalul,— nu e drept ca aceşti patru viteji care se iubesc atât să nu slujească în aceeaşi companie.

Chiar în seara aceea domnul de Tréville dădu vestea cea bună lui d'Artagnan şi celor trei muşchetari, poftindu-i pe toţi patru să ia a doua zi prânzul cu el.

D'Artagnan nu mai putea de bucurie. Se ştie că visul vieţii lui era să fie muşchetar.

Tustrei prietenii săi erau de asemenea nespus de bucuroşi.

— Pe legea mea, — spuse d'Artagnan lui Athos, — binecuvântat ţi-a fost gândul; aşa cum ai spus, am câştigat şi faimă mare şi am şi putut lămuri lucruri de căpetenie.

— Despre care vom mai putea vorbi fără să mai fim atât de bănuiţi, căci, cu ajutorul Domnului, o să trecem de azi înainte drept oamenii cardinalului.

În aceeaşi seară, d'Artagnan se duse să-l salute pe domnul des Essarts şi să-i vestească totodată că fusese înaintat.

Domnul des Essarts, care ţinea mult la dArtagnan, îi propuse atunci să-i vină în ajutor: schimbarea dintr-un corp în altul cerea cheltuieli de echipament.

D'Artagnan nu vru să primească, dar găsind prilejul binevenit, îl rugă să cerceteze valoarea diamantului pe care i-l încredinţa, spunându-i că ar dori să-l schimbe în bani peşin.

A doua zi, la opt dimineaţa, valetul domnului des Essarts intră la d'Artagnan şi-i înmâna un săculeţ cu şapte mii de livre în aur.

Era preţul diamantului reginei.

Capitolul XVIII Chestiuni familiale

Athos găsise cuvintele: chestiuni familiale. O chestiune familială scăpa de sub cercetarea cardinalului; o chestiune

familiară nu privea pe nimeni; puteai să-ţi vezi în faţa lumii de chestiunile tale familiale.

Aşadar, Athos găsise cuvintele: chestiuni familiale.

Aramis găsise ideea: valeţii.

Porthos găsise mijloacele: diamantul.

Numai d'Artagnan nu găsise nimic, el care până atunci fusese cel mai născocitor dintre toţi; dar trebuie să şi spunem că era de ajuns să audă numele: "Milady" şi încremenea pe loc.

Ba nu! Ne înşelăm: el găsise pe cumpărătorul diamantului.

Prânzul de la domnul de Tréville se desfăşură într-o încântătoare voioşie. D'Artagnan purta noua sa uniformă; cum avea aproape aceeaşi statură cu Aramis şi cum Aramis — cititorul îşi aminteşte — bine plătit de librarul care-i cumpărase poemul, dăduse să i se facă două rânduri de veşminte, îi trecuse prietenului său un echipament întreg.

D'Artagnan ar fi plutit pe aripile fericirii, dacă făptura acelei Milady nu s-ar fi ivit ca un nor întunecat în zarea depărtată. După prânz, prietenii îşi dădură întâlnire seara la locuinţa lui Athos, pentru a lua cele din urmă hotărâri. D'Artagnan îşi petrecu toată ziua plimbându-şi straiele de muşchetar pe toate uliţele taberei.

Seara, la ceasul hotărât, câteşipatru erau iarăşi laolaltă; nu mai rămâneau decât trei lucruri de chibzuit:

Ce vor scrie fratelui viclenei Milady;

Ce vor scrie îndemânaticei fiinţe din Tours;

Şi care din valeţi va duce scrisorile.

Fiecare şi-l lăuda pe al lui: Athos îl pomenea pe tăcutul Grimaud, care nu vorbea decât când stăpânul său îi descleşta gura; Porthos amintea purtarea lui Mousqueton, în stare să cotonogească patru oameni de talie obişnuită; Aramis, încrezător în dibăcia lui Bazin, îşi ridica în slăvi candidatul; în sfârşit, d'Artagnan avea încredere oarbă în cutezanţa lui Planchet şi istorisea purtarea lui minunată cu prilejul păţaniei din Boulogne.

Cele patru vrednice feţe se hărţuiră multă vreme pentru întâietate, dând loc unor întreceri măreţe, pe care nu le vom pomeni aici, de teamă să nu lungim prea mult firul povestirii noastre.

— Din nefericire, — vorbi Athos, — ar trebui ca trimisul nostru să îmbine în el toate cele patru însuşiri pomenite.

— Dar unde să dai de un asemenea valet?

— De negăsit, — rosti Athos, — de aceea luaţi-l pe Grimaud.

— Luaţi-l pe Mousqueton.

— Luaţi-l pe Bazin.

— Luaţi-l pe Planchet; Planchet e cutezător şi îndemânatic. Aşa că întruneşte două din cele patru însuşiri cerute.

— Domnilor, — grăi Aramis — lucrul de căpetenie nu este de a şti care din cei patru valeţi ai noştri e cel mai tăcut, cel mai puternic, cel mai dibaci şi cel mai cutezător, lucrul de căpetenie este de a şti căruia dintre ei îi plac cel mai mult banii.

— Ceea ce spune Aramis e bine chibzuit, încuviinţă Athos. Trebuie să foloseşti mai mult lipsurile oamenilor decât însuşirile lor; sfinţite părinte, sunteţi un mare înţelept!

— Negreşit, — urmă Aramis, — căci avem nevoie să fim slujiţi nu numai pentru a izbuti în ceea ce punem la cale, dar şi pentru a nu da greş; dacă n-am izbutit, vai de capete, dar nu de ale valeţilor!

— Mai încet, Aramis! sfătui Athos.

— Nu de ale valeţilor, ci de ale stăpânilor. Oare valeţii noştri ne sunt atât de credincioşi, încât să-şi dea viaţa pentru noi? Fireşte că nu.

— Pe legea mea, eu aproape că aş răspunde pentru Planchet.

— Atunci, dragă prietene, adaugă la credinţa lui din fire o sumă de bani cu care s-o ducă bine şi-n loc de o dată, poţi să răspunzi pentru el de două ori.

— Dumnezeule mare! Şi totuşi vă vor trage pe sfoară, se încăpăţâna Athos care vedea totul în trandafiriu când era vorba de lucruri şi totul în negru când era vorba de oameni. Vor făgădui marea cu sarea, ca să capete bani şi în drum, de teamă, nu vor face nimic. Odată prinşi vor fi strânşi cu uşa; strânşi cu uşa, vor mărturisi. Ce dracu! Nu suntem copii! Ca să ajungi în Anglia (Athos coborî glasul) trebuie să străbaţi toată Franţa, împânzita cu spionii şi slugile cardinalului; ca să te urci pe vapor îţi trebuie hârtie de voie; ca să te descurci la Londra, trebuie să ştii englezeşte. Iată, eu cred că-i chiar foarte greu.

— Ba de loc, îi răspunse d'Artagnan, care ţinea să-şi vadă socotelile împlinite. Dimpotrivă, mie mi se pare că-i uşor. La

naiba, se înţelege de la sine că dacă te apuci să înşiri lordului de Winter lucruri anapoda, nelegiuirile cardinalului...

— Mai încet! stărui Athos.

— Urzeli şi taine de stat, — urmă d'Artagnan, ascultând de sfatul lui Athos, — se înţelege că ne-ar trage pe roată de vii; dar, pentru numele lui Dumnezeu, nu uitaţi, cum ai spus chiar dumneata Athos, că noi îi scriem doar pentru chestiuni familiale; că-i scriem numai cu scopul de a o împiedica pe Milady, chiar din clipa când va fi sosit la Londra, să ne facă vreun rău. Îi voi scrie deci o scrisoare cam în felul următor:

— S-auzim, făcu Aramis, luîndu-şi de la început o mutră acră.

— "Domnule şi scump prieten..."

— Poftim, scump prieten când scrii unui englez, curmă vorba Athos. Frumos început, n-am ce zice, d'Artagnan! Numai pentru cuvântul ăsta şi o să te sfâşie în bucăţi, în loc să te tragă pe roată de viu.

— Atunci, fie; voi spune deci, pe scurt: Domnule!

— Poţi să-i spui chiar Milord, sfătui Athos, care preţuia bună-cuviinţă.

— "Milord, vă amintiţi de micul ţarc cu căpriţe de lângă Luxemburg?"

— Bun, iată acum şi Luxemburgul! O să se creadă că te legi şi de regină-mamă! Asta ne mai lipsea, bombăni Athos.

— Atunci, să spunem aşa: "Milord, mai ţineţi minte ţarcul unde aţi scăpat cu viaţă?"

— Dragă d'Artagnan, — stărui Athos, — n-o să fii niciodată în stare să ticluieşti un răvaş ca lumea: "Unde aţi scăpat cu viaţă!" Las-o naibii, e ceva nevrednic. Unui om de lume nu-i aduce niciodată aminte asemenea binefaceri cu care l-ai cinstit. O binefacere amintită e totuna cu o jignire.

— Ah! dragul meu, — răspunse d'Artagnan, — este de nesuferit şi dacă-i vorba să scriu sub cenzura dumitale, mai bine mă las păgubaş.

— Şi bine faci. Mânuieşte flinta şi spada, dragul meu, te descurci frumos în astfel de îndeletniciri; dar lasă condeiul pe seama prea cuviosului, asta-i treaba lui.

— Da, într-adevăr, — întări Porthos, — lasă condeiul pe seama lui Aramis, el îşi scrie teza în latineşte.

— Bine, fie! — se învoi d'Artagnan, — atunci scrie-ne scrisoarea, Aramis; dar, pe înalt prea sfinţitul nostru papă, ţine-te bine căci, să ştii că la rândul meu o să-ţi caut pete-n soare!

— Asta vreau şi eu, — răspunse Aramis cu acea încredere copilărească pe care orice poet o are în el, — dar să mi se spună întâi adevărul. Am prins de ici de colo că această cumnată e o ticăloasă; m-am încredinţat chiar eu când am ascultat-o vorbind cu cardinalul.

— Mai încet, mai încet, fraţilor! spuse iarăşi Athos.

— Dar, — urmă Aramis, — îmi scapă amănuntele.

— Şi mie, la fel, mărturisi Porthos.

D'Artagnan şi Athos se priviră câtva timp în tăcere. În cele din urmă, după o clipă de reculegere, Athos, mai galben la faţă ca de obicei, făcu semn că se învoieşte şi d'Artagnan înţelese că-i era îngăduit să vorbească.

— Atunci iată ce trebuie spus, desluşi d'Artagnan: "Milord, cumnata dumneavoastră e o nelegiuită, care a vrut să pună pe cineva să vă omoare, ca să vă moştenească. Dar ea nu se putea căsători cu fratele dumneavoastră căci era în acelaşi timp măritată în Franţa şi..."

D'Artagnan se opri, parcă ar fi căutat cuvântul potrivii: cu ochii lui Athos.

— Şi izgonită de soţul ei, urmă Athos.

— Fiindcă fusese înfierată cu fierul roşu, încheie d'Artagnan.

— Ia mai taci! strigă Porthos! Cu neputinţă! Cum? A vrut să pună să-l omoare pe cumnatu-su?

— Da.

— Adică era căsătorită? întrebă Aramis.

— Da.

— Şi soţul ei a băgat de seamă că avea o floare de crin pe umăr? strigă Porthos.

— Da.

Toţi aceşti da fuseseră rostiţi de Athos, fiecare cu un glas din ce în ce mai posomorât.

— Şi cine a văzut floarea asta de crin? întrebă Aramis.

— D'Artagnan şi cu mine, mai bine-zis, pentru a păstra adevărul faţă de scurgerea vremii, eu şi cu d'Artagnan, răspunse Athos.

— Şi soiul acestei groaznice făpturi mai trăieşte încă? întrebă Aramis.

— Da, mai trăieşte.

— Eşti sigur?

— Sunt sigur.

Urmă o scurtă tăcere de gheaţă în timpul căreia fiecare îşi simţi sufletul mişcat potrivit firii lui.

— Iată, de data asta, — vorbi Athos, curmând cel dinţii tăcerea, — d'Artagnan ne-a dat o minunată schiţă de scrisoare; asta trebuie scris înainte de toate.

— Ei drăcie, ai dreptate, Athos. — recunoscu Aramis, — e cam greu să ticluieşti aşa ceva. Chiar ministrul de justiţie s-ar simţi încurcat să întocmească o scrisoare atât de tare şi totuşi, domnul ministru al justiţiei aduce frumos din condei un proces-verbal. Oricum! Tăcere, că scriu!

Într-adevăr, Aramis luă pana, se gândi câteva clipe, scrise opt sau zece rânduri cu drăgălaşe slove mărunte de femeie, apoi, cu, glas dulce şi molcom, ca şi când fiecare cuvânt ar fi fost grijuliu cântărit, citi cele ce urmează:

"Milord,

Persoana care vă scrie aceste câteva rânduri a avut cinstea să încrucişeze spada cu dumneavoastră într-o ogradă părăsită din stradă Infernului. Întrucât de atunci aţi binevoit în mai multe rânduri să vă numiţi prietenul acestei persoane, ţine şi ea să îndreptăţească această prietenie, printr-o povaţă folositoare. De două ori era să vă răpună o rudă apropiată, pe care o socotiţi moştenitoarea dumneavoastră, fiindcă nu ştiţi că înainte de a se fi căsătorit în Anglia, că se măritase în Franţa. Dar, a treia oară, adică de data aceasta, puteţi să-i cădeţi pradă. Ruda dumneavoastră a plecat astă-noapte din La Rocheile spre Anglia. Supravegheaţi-i sosirea, căci are planuri mari şi groaznice. Dacă vreţi cu tot dinadinsul să ştiţi de ce este în stare, citiţi-i trecutul pe umărul stâng."

— Foarte bine, e minunat! recunoscu Athos. Aramis dragă ai un stil de secretar de stat. De azi înainte lordul de Winter va fi cu ochii în patru, bineînţeles dacă scrisoarea ajunge în mâinile lui: şi chiar dacă ar cădea în mâinile eminenţei sale, tot n-am putea fi în primejdie. Dar fiindcă valetul care va pleca ar putea să ne facă să credem că a fost la Londra şi el să se oprească la Châtellerault, să nu-i dăm o dată cu scrisoarea decât jumătate

din sumă, cu făgăduiala că-i vom da cealaltă jumătate în schimbul răspunsului. Ai diamantul? urmă Athos.

— Am ceva mai mult, am banii.

Şi d'Artagnan aruncă pe masă punga: la sunetul aurului, Aramis ridică ochii, Porthos tresări; numai Athos rămase nepăsător.

— Câţi bani ai în săculeţul ăsta? întrebă el.

— Şapte mii de livre, în ludovici de câte doisprezece franci.

— Şapte mii de livre! se minună Porthos. Cum, fleacul acela de diamant făcea şapte mii de livre?

— Pare-se — răspunse Athos, — dacă-i vezi cu ochii! Nu cred că prietenul nostru d'Artagnan să fi pus de la el.

— Dar, domnilor, noi în toate astea nu ne gândim la regină, aminti d'Artagnan. Să ne îngrijim puţin şi de sănătatea scumpului ei Buckingham. Măcar atâta îi datorăm şi noi...

— E drept — recunoscu Athos, — asta-l priveşte pe Aramis.

— Şi atunci, ce trebuie să mai fac? întrebă acesta, roşind.

— Dar e foarte simplu, — răspunse Athos, — scrie o a doua scrisoare pentru cunoştinţa aceea îndemânatica de la Tours.

Aramis luă din nou până, începu iarăşi să se gândească şi scrise următoarele rânduri, pe care le şi supuse ţării sfatului lor:

"Scumpa mea verişoară..."

— Ah! — făcu Athos, — fiinţa aceea îndemânatica e rudă dumitale?

— Da, o verişoară primară, lămuri Aramis.

— Hei, fie şi verişoara!

Aramis urmă:

— *"Scumpa mea verişoară, eminenţa sa cardinalul, ţină-l domnul în viaţă pentru fericirea Franţei şi spaima duşmanilor regatului, e în ajunul victoriei asupra răzvrătiţilor eretici din La Rochelle; s-ar putea ca flota engleză, trimisă în ajutorul lor, să nu mai ajungă în faţa oraşului; îndrăznesc chiar să spun: credinţa mea e că domnul de Buckingham va fi împiedicat să plece prin cine ştie ce împrejurări. Eminenţa sa este cel mai vestit om poliţie al vremurilor trecute, prezente şi poate al vremurilor viitoare. Ar stinge şi soarele dacă soarele l-ar stingheri. Dă aceste frumoase ştiri surorei dumitale, scumpă*

verişoară. Am visat că englezul acela blestemat a murit. Nu-mi aduc aminte dacă de tăişul fierului sau de otravă; dar ce pot să-ţi spun e că am visat c-a murit şi, după cum ştii, visele nu mă înşeală niciodată. Poţi fi, aşadar, încredinţată că mă vei vedea în curând".

— Minunat! — se bucură Athos, — eşti regele poeţilor; Aramis dragă, glăsuieşti ca în Apocalips şi dezvălui adevărul ca sfânta *Evanghelie*. Nu-ţi mai rămâne acum decât să pui adresa pe scrisoare.

— E foarte uşor, se învoi Aramis.

Împături frumos hârtia, apoi scrise:

"Domnişoarei Michon, lenjereasă la Tours".

Cei trei prieteni se uitară unul la altul râzând: ce păcăleală!

— Acum — urmă Aramis, — înţelegeţi, domnilor, că numai Bazin poate duce scrisoarea asta la Tours: vara mea nu-l cunoaşte decât pe Bazin şi n-are încredere decât în el; oricare altul ne-ar face să dăm greş. De altminteri, Bazin vrea să ajungă sus de tot şi e om cu carte. Bazin a citit istoria şi ştie că Sixt al V-lea a ajuns papă după ce păzise purceii; şi cum socoate să îmbrace haina bisericească o dată cu mine, nu deznădăjduieşte, la rândul lui, să ajungă şi el într-o zi papă sau cel puţin cardinal; înţelegeţi că un om cu asemenea ţeluri în viaţă nu se va lăsa prins sau dacă e prins, va îndura orice chin, dar nu va scoate nici o vorbă.

— Bine, bine, — răspunse d'Artagnan, — vi-l primesc din toată inima pe Bazin, dar primiţi-mi-l şi mie pe Planchet: într-o zi Milady l-a gonit pe poartă cu ciomagul; Planchet are ţinere de minte şi vă spun eu, când va întrezări c-ar putea să se răzbune, mai curând s-ar lăsa cotonogit decât să se lase păgubaş. Dacă treburile de la Tours sunt treburile dumitale, Aramis, ei bine, cele de la Londra sunt ale mele. Rog deci să fie ales Planchet care, de altminteri, a mai fost cu mine la Londra şi ştie să spună foarte curăţel: *London, sir, if you please şi my master lord d'Artagnan*, încolo, fiţi liniştiţi; îşi găseşte el drumul şi la dus şi la întors.

— Atunci, — adăugă Athos, — Planchet va primi şapte sute de livre la plecare şi şapte sute de livre la întoarcere, iar Bazin trei sute de livre la plecare şi trei sute de livre la întoarcere; în felul ăsta ne mai rămân din bani cinci mii de livre; să luăm

fiecare dintre noi câte o mie de livre, pe care să-i cheltuim cum ne-o tăia capul şi să punem deoparte o mie de livre, pe care să-i păstreze prea cuviosul, pentru întâmplări neprevăzute, sau pentru nevoile noastre comune. Ce ziceţi, da sau ba?

— Dragă Athos, — răspunse Aramis, — vorbeşti ca Nestor care, ştim cu toţii, era înţeleptul înţelepţilor greci.

— Atunci aşa să fie, — se învoi Athos, — vor pleca Planchet şi Bazin; la urma urmelor, nu-mi pare rău să-l păstrez pe Grimaud; s-a deprins cu metehnele mele la care ţin; ziua de ieri trebuie să-l fi zdruncinat rău, călătoria asta l-ar da gata.

Îl chemară pe Planchet şi i se dădură lămuriri; de altfel, ştia despre ce era vorba de la d'Artagnan, care-i şi vestise în primul rând gloria ce-l aştepta, pe urmă suma de bani şi pe urmă primejdia.

— Voi dosi scrisoarea în mâneca hainei, — spuse Planchet, — şi dacă mă prinde, o înghit.

— Dar atunci nu-ţi vei mai putea îndeplini sarcina, răspunse d'Artagnan.

— Daţi-mi deseară o copie de pe scrisoare şi mâine dimineaţă o ştiu pe de rost.

D'Artagnan îşi privi prietenii, parcă ar fi vrut să le spună:

"Vedeţi! Aşa-i c-aveam dreptate?"

— Şi acum, — urmă el, întorcându-se spre Planchet — ai opt zile ca să ajungi până la lordul de Winter şi alte opt zile ca să vii îndărăt. Cu totul, şaisprezece zile; dacă în a şaisprezecea zi de la plecarea ta la ora opt seara nu te-ai întors, atunci ioc bani, chiar dacă vei veni la opt şi cinci.

— Dacă-i aşa, — zise Planchet, — cumpăraţi-mi un ceasornic.

— Ia-l pe ăsta, — i-l dădu Athos pe al lui, cu mărinimia-i nepăsătoare, — şi fii băiat de treabă. Gândeşte-te că dacă, vorbeşti, dacă pălăvrăgeşti, sau rătăceşti haimana, stăpânul tău plăteşte cu capul, el care te socoteşte atât de credincios, încât s-a pus chezaş pentru tine. Mai gândeşte-te însă, că dacă din pricina ta i se întâmpla vreo nenorocire lui d'Artagnan, eu te dibui chiar în gaură de şarpe şi tot îţi spintec burta.

— Vai, domnule, mormăi Planchet umilit de bănuială şi mai cu seamă îngrozit de mutra liniştită a muşchetarului.

— Cât despre mine, — urmă Porthos, holbându-şi ochii ameninţători, — ţine minte: eu te jupoi de viu.

— Vai de mine, domnule!

— Iar eu, — spuse şi Aramis cu glasul lui dulce şi catifelat, — eu te pârjolesc la foc mititel, ca un sălbatic.

— Aoleu, domnule!

Şi Planchet se porni pe plâns; n-am putea spune dacă plângea de groază în urma ameninţărilor căzute pe cap sau de duioşie văzând patru prieteni atât de strâns legaţi sufleteşte.

D'Artagnan îi strânse mâna şi-l sărută.

— Vezi tu, Planchet, — îl dumiri el, — domnii aceştia îţi vorbesc din dragoste pentru mine, dar să ştii că ei ţin la tine.

— Ah, domnule! — mărturisi Planchet, — sau izbutesc sau mă taie în patru; şi chiar de m-o tăia în patru bucăţi, fiţi sigur că nici o bucată nu va vorbi.

Hotărâră că Planchet să plece a doua zi-dimineaţă, la ora opt, pentru a putea, aşa cum spusese, să înveţe peste noapte scrisoarea pe dinafară. Câştigă astfel douăsprezece ore, încât întoarcerea trebuia să aibă loc în a şaisprezecea zi, la opt seara.

A doua zi dimineaţa, în clipa când trebuia să încalece, d'Artagnan care în adâncul sufletului avea o slăbiciune pentru duce, îl luă pe Planchet deoparte şi-i şopti ironic:

— Ascultă, după ce vei înmâna scrisoarea lordului de Winter şi după ce acesta o va fi citit, îi vei mai spune aşa: "Vegheaţi asupra înălţimii sale, lordul de Buckingham, căci se pune la cale asasinarea lui". Dar, ascultă, Planchet, asta-i ceva atât de grozav şi atât de însemnat, încât nici prietenilor mei n-am vrut să le spun că-ţi voi încredinţa taina asta; de mi s-ar da un post de căpitan şi tot n-aş pune-o pe hârtie.

— Fiţi liniştit, domnule, — răspunse Planchet, — veţi vedea că se poate bizui cineva pe mine.

Şi călare pe un cal minunat, pe care după douăzeci de leghe trebuia să-l părăsească pentru a lua diligenţa, Planchet plecă în goană, cu inima puţin cam strânsa din pricina întreitei făgăduieli a muşchetarilor, dar totodată şi cu sufletul nespus de uşor.

Bazin plecă în aceeaşi dimineaţă la Tours: i se dăduseră opt zile pentru a-şi îndeplini însărcinarea.

Câtă vreme cei doi valeţi au lipsit, e lesne de înţeles că cei patru prieteni stăteau mai mult ca oricând cu ochiul la pândă, cu nasul adulmecând văzduhul, cu urechea ciulită. Îşi petreceau zilele încercând să prindă orice vorbă, pândind orice mişcare a

cardinalului şi dând târcoale ştafetelor care soseau. Nu o dată se treziseră tremurând fără voia lor, văzându-se chemaţi pe neaşteptate pentru a li se încredinţa vreo sarcină. De altminteri, trebuiau să fie mereu cu ochii în patru pentru propria lor siguranţă; Milady era o stihie care, răsărită o dată în faţa cuiva, nu-i mai lăsa să doarmă în tihnă.

În dimineaţa celei de a opta zi, Bazin, proaspăt ca totdeauna şi surâzător ca de obicei, intră în birtul lui Parpaillot tocmai pe când cei patru prieteni se aflau la masă, grăind, după cum le fusese înţelegerea:

— Domnule Aramis, iată răspunsul verişoarei dumneavoastră.

Cei patru prieteni schimbară între ei o privire bucuroasă; jumătate din treabă era făcută; e drept, jumătatea cea mai uşoară.

Aramis luă, roşind fără să vrea, hârtia cu scrisul necioplit şi lipsit de ortografie.

— Doamne, Dumnezeule! — exclamă el râzând, — nu-i nimic de făcut cu biata Michon; n-o să scrie niciodată ca domnul de Voiture[37];

— Ce est ast piaţa Miegon? întrebă elveţianul, care stătea de vorbă cu cei patru prieteni, tocmai când sosise scrisoarea.

— Doamne! mai nimic — răspunse Aramis, — o tânără şi nostimă lenjereasă la care ţineam mult şi căreia i-am cerut câteva rânduri scrise cu mâna ei, drept amintire.

— Trate! — bâigui elveţianul, — tacă este la ea nopil cum est scris al ei, atunci norog mare, gamarad meu.

Aramis citi scrisoarea şi o trecu lui Athos.

— Athos, vezi te rog ce scrie.

Athos îşi aruncă privirea pe scrisoare şi ca să risipească orice bănuială, citi cu glas tare:

"Dragă vere, sora mea şi cu mine ghicim foarte bine visele şi chiar ne temem groaznic de ele; dar visul dumitale sper să se poată spune că minte. Te lăsăm cu bine! Fii sănătos şi fă aşa că din când în când să mai auzim de dumneata.

Marie Michon".

---

[37] Academician, scriitor şi reformator al prozei franceze din sec. XVII.

— Şi despre ce vis e vorba? întrebă dragonul, care se apropiase de ei, în vreme ce Athos citea scrisoarea.

— Ta, ta, ta, gare fâs? întrebă şi elveţianul.

— La naiba! — făcu Aramis, — o nimica toată: un vis pe care l-am avut şi pe care i l-am povestit.

— Oh, ta trate! est nimig tacă sbus fis la tine, tar la mine nu est fis niţiodat.

— Eşti foarte fericit, — răspunse Athos, ridicându-se de pe scaun, — aş vrea să pot spune şi eu tot aşa.

— Niţiodat! repetă elveţianul, încântat că un om ca Athos îl invidia pentru ceva. Niţiodat! Niţiodat!

Văzând că Athos se ridică de pe scaun, d'Artagnan făcu şi el la fel; îl luă de braţ şi ieşiră împreună.

Porthos şi Aramis rămaseră locului, ca să răspundă glumelor nesărate ale celorlalţi doi.

Iar Bazin se duse să se culce pe un maldăr de paie; şi fiindcă avea o închipuire mai avântata decât elveţianul, visă că Aramis ajuns papă, el, Bazin, punea pe creştet pălăria de cardinal.

Dar, cum am mai spus, norocoasa întoarcere a lui Bazin nu îndepărtase decât în parte îngrijorarea ce-i frământa pe cei patru prieteni. Zilele de aşteptare sunt lungi şi, mai ales, d'Artagnan ar fi putut jura că ziua avea acum patruzeci şi opt de ore. Uitase de încetineala silită a corăbiilor şi prea o credea pe Milady puternică. Îşi închipuia că femeia, care i se înfăţişase asemenea unui diavol, se bucura de ajutoare neomeneşti, ea şi dânsa; la cel mai mic zgomot i se părea că veneau să-l aresteze şi că-l aduceau pe Planchet pentru a-l pune faţă în faţă cu el şi cu prietenii lui. Mai mult: încrederea odinioară atât de mare în vrednicul picard se topea cu fiecare zi. Neliniştea lui d'Artagnan era atât de cumplită, încât câştiga pe Phortos şi pe Aramis. Numai Athos rămânea nepăsător, ca şi când nu l-ar fi ameninţat nici o primejdie şi ar fi trăit aceleaşi zile tihnite.

Mai cu seamă în cea de a şaisprezecea zi, nemaiputându-şi stăpâni tulburarea şi nemaigăsindu-şi loc, d'Artagnan şi cei doi prieteni rătăceau ca nişte arătări pe drumul pe care trebuia să se întoarcă Planchet.

— Într-adevăr — le spunea Athos, — nu sunteţi bărbaţi, sunteţi nişte copii, dacă o femeie poate să vă îngrozească în halul ăsta! Şi la urma urmelor, ce se poate întâmpla? Să ne

închidă? Foarte bine, vom fi scoşi din închisoare: au scos-o ei şi pe doamna Bonacieux! Să ne taie capul? Dar în fiecare zi înfruntăm în tranşee mai rău decât atâta, căci o ghiulea poate să ne sfărâme piciorul şi sunt convins că atunci când chirurgul îţi taie un picior suferi mai mult decât când călăul îţi taie capul. Aşteptaţi, oameni buni, în linişte; peste două, peste patru sau cel mai târziu şase ore, Planchet va fi aici; ne-a făgăduit-o şi eu pun mare preţ pe făgăduielile lui Planchet care-mi pare şi mie un băiat foarte cumsecade.

— Dar dacă nu vine? se îndoi d'Artagnan.

— Ei, dacă nu vine înseamnă c-o fi întârziat pe drum, atâta tot. O fi căzut de pe cal, s-o fi rostogolit peste vreun pod sau o fi alergat atât de iute, încât o fi căpătat vreo aprindere de plămâni. Ei, domnilor, ţineţi seama şi de împrejurări. Viaţa e aidoma unor mătănii cu boabele din mici neajunsuri pe care înţeleptul le ia la şir, râzând. Fiţi înţelepţi ca mine, domnilor, să stăm la masă şi să bem; niciodată viitorul nu ţi se înfăţişează mai trandafiriu decât când îl priveşti printr-un pahar de Chambertin.

— Foarte bine, — răspunse d'Artagnan, — dar m-am săturat să tot tremur când duc vinul la gură, că nu cumva să vină din pivniţele acestei Milady.

— Eşti tare cusurgiu, — îl mustră Athos, — o femeie atât de frumoasă!

— 0 femeie atât de... însemnată! adăugă Porthos, cu râsul lui gălăgios.

Athos tresări şi, trecându-şi mâna pe frunte pentru a-şi şterge sudoarea, se ridică la rândul lui cu o mişcare nervoasă pe care n-o putu înfrânge.

Ziua trecu totuşi şi seara veni mai încet, dar, în cele din urmă trebui să vină; cârciumile se umplură de muşterii; Athos, care pusese mâna pe partea cuvenită din vânzarea diamantului, nu-l mai părăsea pe Parpaillot. Găsise în domnul de Busigny, care de altfel îi poftise la un prânz minunat, un tovarăş vrednic de el. Jucau deci că de obicei, când auziră bătând ora şapte; tocmai treceau patrulele de ostaşi cu scop să întărească posturile; la şapte şi jumătate se auzi sunând şi stingerea.

— Suntem pierduţi, şopti d'Artagnan la urechea lui Athos.

— Vrei să spui că am pierdut, — răspunse liniştit Athos, scoţând patru pistoli din buzunar şi aruncându-i pe masă.

Haideţi, domnilor, — urmă el, — auziţi că sună stingerea, haidem cu toţii la culcare.

Athos părăsi birtul, urmat de d'Artagnan. Aramis plecă şi el, la braţ cu Porthos. Aramis mormăia printre dinţi versuri, în vreme ce Porthos îşi smulgea, când şi când, câte un fir de mustaţă în semn de cruntă deznădejde.

Dar iată că deodată din întuneric se desprinse o umbră cu mlădieri ce nu-i erau străine lui d'Artagnan şi un glas binecunoscut îi spuse:

— Domnule, v-am adus pelerina, că e răcoare în seara asta.

— Planchet! strigă d'Artagnan, nebun de bucurie.

— Planchet! izbucniră Porthos şi Aramis.

— Ei da, Planchet, — spuse şi Athos — ce vă cruciţi aşa? A făgăduit omul că se întoarce la ora opt şi iată, chiar acum bate opt. Bravo, Planchet, ştii să te ţii de cuvânt şi dacă vreodată îţi părăseşti stăpânul, eu îţi păstrez un loc la mine.

— Nu, niciodată, — răspunse Planchet, — niciodată nu-l voi părăsi pe domnul d'Artagnan!

În acelaşi timp, d'Artagnan simţi că Planchet îi strecoară un răvaş în mână.

D'Artagnan ardea de dorinţa să-l îmbrăţişeze pe Planchet la sosire, cum îl îmbrăţişase şi la plecare, dar se opri, de teamă că nu cumva pornirea lui înflăcărată faţă de valet, în plină stradă, să nu bată cuiva la ochi.

— Am scrisoarea, şopti ei lui Athos şi prietenilor.

— Bine, — răspunse Athos, — să intrăm înăuntru şi s-o citim.

Scrisoarea ardea mâna lui d'Artagnan: voia să grăbească pasul, dar Athos îl luă de braţ şi tânărul se văzu silit să-şi potrivească mersul după al prietenului.

Intrară, în sfârşit, în cort, aprinseră o lampă şi în vreme ce Planchet stătea la intrare, ca să nu dea cineva peste cei patru prietenii, d'Artagnan, cu mâna tremurândă, rupse sigiliul şi deschise mult aşteptatul răspuns.

Cuprindea doar o jumătate de rând: era un scris cu totul englezesc şi de o scurtime cu totul spartană.

"Thank you, be easy."

Ceea ce însemna: *"Mulţumesc, fii liniştit".*

Athos luă scrisoarea din mâinile lui d'Artagnan, o apropie de lampă, o aprinse şi nu-i dădu drumul până ce nu se făcu toată cenuşa.

Apoi îl chemă pe Planchet şi-i spuse:

— Acum, băiatule, poţi să-ţi ceri cele şapte sute de livre, dar la drept vorbind nu înfruntai mare primejdie cu un răvaş ca ăsta.

— Apoi eu tot am născocit fel şi chip de mijloace ca să-l dosesc.

— Hai, istoriseşte-ne, îl îmbie d'Artagnan.

— Vedeţi, domnule, e cam lungă povestea.

— Ai dreptate, Planchet, — grăi Athos — de altminteri a sunat stingerea şi s-ar băga de seamă dacă am ţine lumina aprinsă mai multă vreme decât ceilalţi.

— Fie, — primi d'Artagnan. — să ne culcăm. Somn uşor. Planchet.

— Pe legea mea, domnule, întâia oară, după şaisprezece zile, o să dorm buştean.

— Şi eu la fel! zise d'Artagnan.

— Şi eu la fel! zise Porthos.

— Şi eu la fel! zise Aramis.

— Ei bine, vreţi să vă spun drept? Şi eu la fel, domnilor, zise Athos.

Capitolul XIX Fatalitate

În vremea asta Milady, ieşită din minţi, răcnind pe puntea corăbiei ca o leoaică pe care o îmbarcau, fusese ispitită să se zvârle în mare ca să se întoarcă la ţărm, neputându-se împăca cu gândul că, deşi batjocorită de d'Artagnan şi ameninţată de Athos, părăsea Franţa fără să se fi putut răzbuna. În curând, gândul acesta i se păru atât de nesuferit, încât, oricare ar fi fost urmările, îl rugă pe căpitan cu cerul şi cu pământul s-o coboare pe coastă; dar căpitanul, dornic să iasă din strânsoare prins între crucişătoarele engleze şi cele franceze că degetul între scoarţă şi copac, era grozav de grăbit să ajungă în Anglia, aşa că se împotrivi din răsputeri la ceea ce el socotea drept toane

de femeie; făgădui însă călătoarei sale, care de altfel îi fusese dată în mare grijă chiar de către cardinal, s-o coboare, dacă marea şi francezii îi vor îngădui, într-unul din porturile Bretaniei, fie la Lorient, fie la Brest: deocamdată însă, vântul era neprielnic, marea frământată, aşa că pluteau de colo-colo pe lângă coaste. Nouă zile după ieşirea din Charente, Milady, galbenă la faţa de atâta ocară şi sânge rău zări în sfârşit profilându-se coastele albăstrii ale Finisierului.

Chibzui că pentru a străbate acest colţ al Franţei şi a se întoarce la cardinal, îi trebuiau cel puţin trei zile; încă o zi pentru debarcare, adică cu totul patru zile; prin urmare cele nouă zile trecute şi cu alte patru zile făceau la un loc treisprezece zile pierdute; treisprezece zile în timpul cărora multe întâmplări de seamă se puteau petrece la Londra. Îşi mai zise că, fără îndoială, pe cardinal l-ar fi mâniat întoarcerea ei şi ar fi ascultat mai binevoitor plângeri făcute împotriva ei decât învinuiri pe care ea le-ar fi adus împotriva altora. Lasă deci să treacă şi Lorient şi Brest fără a mai stărui pe lângă căpitan care, la rândul lui, se ferise şi el s-o mai stârnească. Milady îşi urmă deci călătoria şi chiar în ziua când Planchet se îmbarca la Portsmouth pentru Franţa, trimisa eminenţei sale intra triumfătoare în port.

Tot oraşul fremăta de un du-te vino nemaipomenit: patru mari corăbii, de curând construite, fuseseră tocmai lansate pe mare; pe dig, în picioare, Buckingham, de sus, până jos în aur, scânteind ca totdeauna de diamante şi nestemate, la pălărie cu o pană albă care-i cădea pe umăr, stătea înconjurat de un stat major, aproape la fel de strălucitor ca şi el.

Era una din acele frumoase şi rare zile de iarnă, când Anglia îşi aduce aminte că pe cer e un soare. Deşi palid sub vălul amurgului, astrul era neasemuit de frumos; cobora în zare, împurpurând boltă şi marea cu dâre de foc şi aruncând peste turlele şi bătrânele case ale oraşului o ultimă rază aurită, ce se oglindea în geamuri ca văpăile unui pirjol. Trăgând în piept aerul mării, mult mai tare şi mai îmbălsămat în preajma ţărmului şi măsurând din ochi toată puterea pregătirilor pe care avea sarcina să le nimicească şi toată puterea acelei oşti împotriva căreia trebuia să lupte ea singură — ea, femeie — numai cu câteva pungi de aur, Milady se compara în mintea ei cu Judith, cumplita evreică, în clipa când pătrunsese în tabăra asirienilor şi când văzuse vălmăşagul uriaş de care, de cai, de oameni şi de

arme pe care trebuia să-l spulbere, aidoma unui nor de fum, doar cu o mişcare a mâinii ei.

Corabia intră în rada portului; dar când să arunce ancora, un mic cuter armat ca pentru război se apropie de vasul negustoresc, în chip de pază a coastelor şi lăsându-şi barca pe ape, o îndreptă spre scara corăbiei. În barcă se aflau: un ofiţer, un contra-maistru şi opt vâslaşi; numai ofiţerul se sui pe punte, unde fu primit cu tot respectul cuvenit unei uniforme.

Ofiţerul schimbă câteva vorbe cu stăpânul vasului, îi dădu să citească nişte hârtii pe care le avea la el şi la porunca acestuia din urmă, întreg echipajul, marinari şi călători, fură chemaţi pe punte.

În urmă acestui soi de apel, ofiţerul întrebă cu glas tare numele locului de plecare, drumul şi popasurile corăbiei; la toate aceste întrebări, căpitanul răspunse fără şovăire şi fără greutate. După aceea, ofiţerul trecu în revistă unul după altul pe toţi câţi erau pe vas şi, oprindu-se lângă Milady, o privi cu luare-aminte, dar fără să-i spună nimic.

Se întoarse pe urmă către căpitan, îi mai şopti câteva cuvinte, apoi, ca şi când corabia trebuia să asculte de atunci înainte numai de el porunci o manevră pe care echipajul o îndeplini îndată. Vasul porni din nou, însoţit de micul cuter care plutea pe de lături, ameninţându-i flancul cu gurile celor şase tunuri; în acelaşi timp, barca urma dâra ce-o lăsa corabia, ca o biată coajă de nucă îndărătul unei namile plutitoare.

În vreme ce ofiţerul o cercetase cu privirea, Milady, cum e lesne de închipuit, îl măsurase la rândul ei, din cap până în picioare. Dar oricât era de obişnuită femeia aceasta să-şi înfigă ochii ei de jăratic în inimile celor cărora voia să le smulgă tainele, de data asta dădu de o mutră atât de îngheţată, încât nu izbuti să descopere nimic. Ofiţerul care se oprise în faţa ei şi o cercetase în tăcere cu atâta luare-aminte, putea să aibă între douăzeci şi cinci şi douăzeci şi şase de ani; era alb la faţă, avea ochii ca peruzeaua şi cam înfundaţi în orbite; gura fină şi frumos arcuită rămânea nemişcată în conturul ei fără greş; bărbia foarte pronunţată mărturisea o putere de voinţă care la omul britanic de rând e mai întotdeauna doar încăpăţânare; fruntea puţin teşită, frunte ce se potriveşte poeţilor, înflăcăraţilor şi ostaşilor, era uşor adumbrită de un păr scurt şi rar care, ca şi

barba ce-i acoperea parte de jos a obrazului, era de un frumos castaniu închis.

Când corabia intră în port, coborâse noaptea. Pâcla îngroşa beznă, doar în jurul farurilor şi al felinarelor de pe dig plutea un nimb asemeni celui din jurul lunei, atunci când vremea ameninţă a ploaie. Aerul era apăsător, jilav şi rece.

Milady, femeia aceasta atât de tare, simţea că tremură fără să vrea.

Ofiţerul ceru să i se arate cuferele călătoarei şi porunci să fie coborâte în barcă. După aceea, dându-i mâna, o pofti să coboare şi ea.

Milady îl privi lung, codindu-se.

— Cine sunteţi dumneavoastră, domnule, care aveţi bunătatea să vă îngrijiţi de mine?

— Puteţi să vă daţi seama, doamnă, după uniformă. Sunt ofiţer în marina engleză, răspunse tânărul.

— Şi se obişnuieşte oare ca ofiţerii din marina engleză să ia în grija lor pe compatrioţi atunci când sosesc într-un port al Marei Britanii şi să împingă bunăvoinţa până acolo încât să-i însoţească pe uscat?

— Da, milady, se obişnuieşte, nu din bunăvoinţă, ci din prevedere; în vreme de război străinii sunt găzduiţi într-un loc anumit, pentru a putea rămâne sub supravegherea guvernului până ce se vor fi cules toate lămuririle asupra lor.

Aceste cuvinte fură rostite cu cea mai rece bună-cuviinţă şi cea mai desăvârşită linişte. Totuşi ele nu avură darul s-o potolească pe Milady.

— Dar eu nu sunt străină, domnule, răspunse ea cu accentul cel mai curat care a răsunat vreodată de la Portsmouth până la Manchester, mă numesc lady Clarick şi această măsură...

— Această măsură este generală, milady şi orice încercare de nesupunere ar fi de prisos.

— Atunci, domnule, vă voi urma.

Şi dând mâna ofiţerului, Milady începu să coboare scara la capătul căreia aştepta barca. Ofiţerul o urmă. Pe jos, la pupa era întinsă o pelerină mare; după ce o pofti să se aşeze peste pelerină, ofiţerul luă loc lângă ea.

— Daţi-i drumul, porunci el marinarilor.

Cele opt lopeţi se lăsară toate deodată, cu un singur clipocit şi o singură mişcare: barca părea că zboară pe faţa apelor. După cinci minute erau la ţărm. Ofiţerul sări pe chei şi întinse mâna femeii.

Tot acolo aştepta o trăsură.

— Trăsura e pentru noi? întrebă Milady.

— Da, doamnă, răspunse ofiţerul.

— E aşa departe hanul?

— La celălalt capăt al oraşului.

— Să mergem, zise Milady.

Şi se urca hotărâtă în trăsură.

Ofiţerul avu grijă ca sipetele să fie bine legate îndărătul trăsurii, apoi, aşezându-se lângă Milady, închise portiera.

Numaidecât, fără să i se dea vreo poruncă sau să-i spună încotro să meargă, vizitiul porni în goană şi se înfundă pe străzile oraşului.

O primire atât de stranie trebuia să fie pentru Milady un bogat izvor de cugetare: când îşi dădu seama că tânărului ofiţer nu-i ardea de vorbă, se ghemui într-un colţ şi începu să ia la şir toate bănuielile care-i încolţeau în minte.

Totuşi, după un sfert de ceas, mirată de lungimea drumului, se plecă spre portieră că să vadă încotro o duceau. Nu se mai zărea nici o casă; doar copacii păreau că aleargă unii după alţii în noapte, ca nişte mari stafii cernite.

Milady se cutremură.

— Dar nu mai suntem în oraş, domnule, zise ea. Tânărul ofiţer tăcu chitic.

— Domnule, eu nu merg mai departe dacă nu-mi spui unde mă duceţi!

Ameninţarea rămase fără răspuns.

— Asta-i prea din cale afară! strigă Milady. Ajutor! Ajutor!

Nici un glas nu răspunse. Trăsura gonea la fel de iute; ofiţerul părea o stană de piatră.

Milady îi aruncă atunci una din acele groaznice căutături, atât de proprii chipului ei şi care rareori se întâmpla să dea greş. De mânie, ochii îi scânteiau în beznă. Tânărul rămase nepăsător.

Milady deschise portiera trăsurii şi vru să sară afară.

— Luaţi seama, doamnă, — rosti liniştit tânărul, — dacă săriţi, vă puteţi pierde viaţa.

Milady căzu la loc, scrâşnind; ofiţerul se aplecă şi o privi la rândul lui, mirat să vadă chipul acela odinioară atât de frumos, schimonosit de turbare, aproape hâd. Vicleana înţelese că era pierdută dacă ar fi lăsat să i se vadă în suflet. Îşi însenină trăsăturile feţei, grăind cu glas plângător:

— În numele cerului, domnule, spuneţi-mi cui se datorează silnicia aceasta: dumneavoastră, guvernului dumneavoastră sau vreunui duşman al meu?

— Nu sunteţi supusă la nici o silnicie, doamnă şi ceea ce vi se întâmplă este urmarea unei măsuri fireşti pe care suntem nevoiţi s-o luăm faţă de toţi cei care debarcă în Anglia.

— Aşadar dumneavostră nu mă cunoaşteţi, domnule?

— Este întâia oară când am cinstea să vă văd.

— Şi pe cuvântul dumneavoastră că n-aveţi nici un fel de pică împotriva mea?

— Nici un fel, vă jur!

Era atâta seninătate, atâta sânge rece, chiar atâta blândeţe în glasul tânărului, încât Milady se mai potoli.

În cele din urmă, după aproape un ceas de mers, trăsura se opri în faţa unor zăbrele de fier ce închideau un drum neted ducând la un castel cu linii aspre, dintr-o bucată parcă şi singuratic. Aşa cum înaintau, pe un nisip ca pulberea, Milady desluşi un vuiet haotic pe care-l recunoscu a fi zgomotul valurilor mării, când se izbesc de o coastă stâncoasă.

Trăsura trecu sub două bolţi şi se opri în sfârşit într-o curte întunecoasă şi pătrată; portiera se deschise aproape îndată, ofiţerul sări sprinten, şi, întinzând mâna tinerei femei, o ajută să se sprijine şi să coboare destul de liniştită.

— Totuşi, — grăi Milady, privind întâi împrejur, apoi spre tânărul ofiţer, cu zâmbetul ei cel mai fermecător, — totuşi, orice s-ar spune, sunt ostatică; fireşte însă că nu pentru multă vreme, adăugă ea. Conştiinţa mea şi cuviinţa dumitale, domnule, mă linişesc.

Oricât de măgulitoare erau aceste cuvinte, ofiţerul nu răspunse nimic; scoţând din cingătoare un fluieraş de argint, ca cel de care se foloseau contramaiştrii pe vasele de război, fluieră de trei ori, pe trei tonuri felurite; deodată, mai mulţi oameni se iviră, deshămară caii din care ieşeau aburi şi traseră trăsura sub un şopron.

Atunci, cu aceeaşi cuviinţă molcomă, ofiţerul o pofti pe Milady în casă. Iar ea, cu aceeaşi faţă zâmbitoare, îl luă de braţ şi intră cu el printr-o uşă joasă şi strâmtă, de-a lungul unei săli boltite care, luminată doar la capătul ei, ducea către o scară de piatră, ce se răsucea în jurul unei muchii de piatră; se opriră apoi am îndoi în faţa altei uşi ferecate; după ce tânărul puse în broască cheia ce avea la el, uşa se învârti greoaie pe ţâţâni, dezvăluind vederii camera sortită ostaticei.

Dintr-o singură aruncătură, de ochi, Milady cuprinse întreaga încăpere, până în cele mai mici amănunte.

Era o cameră, al cărei mobilier putea sluji tot atât de bine unei închisori, cât şi locuinţei unui om slobod; totuşi, gratiile ferestrelor şi zăvoarelor uşii mărturiseau deschis că era vorba de o închisoare.

O clipă, întreaga putere sufletească a acestei fiinţe, călite totuşi în grele încercări, o părăsi; căzu într-un jilţ, cu braţele încrucişate, cu fruntea plecată, aşteptând să vadă intrând în orice clipă un judecător care să-i pună tot soiul de întrebări.

Dar nimeni nu intră afară doar de doi sau trei soldaţi de marină care-i aduseră sipetele şi lăzile, le lăsară într-un ungher şi se îndepărtară fără nici un cuvânt.

Ofiţerul supraveghea toate aceste amănunte cu liniştea-i nedezminţită pe care Milady o băgase de seamă, nerostind la rândul lui nici un cuvânt şi făcându-se ascultat doar prin mişcări ale mâinii sau prin semnele cu fluieraşul lui. S-ar fi zis că între omul acela şi subalterni nu era limbă vorbită, sau că graiul ajunsese de prisos.În sfârşit, nemaiputându-se stăpâni, Milady rupse tăcerea.

— În numele cerului, domnule! — izbucni ea, — ce înseamnă toate astea? Scoateţi-mă din nedumerire. Pot să înfrunt o primejdie pe care s-o prevăd, o nenorocire care s-o pricep. Unde sunt şi ce sunt aici? Dacă sunt liberă, ce rost au gratiile astea şi zăvoarele de la uşi? Dacă sunt ostatică, ce crimă am săvârşit?

— Sunteţi aici în camera care vă este sorocită, doamnă. Am primit poruncă să vă iau de pe corabie şi să vă însoţesc în acest castel; am îndeplinit porunca, cred eu, cu toată străşnicia unui soldat, dar şi cu toată curtenia unui gentilom. Aici se sfârşeşte, cel puţin până acum, îndatorirea ce mi s-a încredinţat; celelalte toate privesc pe altcineva.

— Cine e ace! cineva? întrebă Milady. Nu puteţi să-mi spuneţi numele?

Tocmai atunci se auzi mare zăngănit de pinteni pe scări: câteva voci trecură şi se stinseră în vreme ce zgomotul unui pas singuratic se apropie de uşă.

— Iată-l că vine, doamnă, spuse ofiţerul dându-se la o parte şi aşteptând într-o ţinută plină de respect şi de supunere.

În acelaşi timp, uşa se deschise şi un bărbat se ivi în prag. Era fără pălărie, purta spadă la şold şi în mână mototolea o batistă. Milady crezu că recunoaşte umbra ce se desprindea din întuneric; se sprijini cu o mână de braţul jilţului şi-şi întinse gâtul, grăbită să se încredinţeze că nu se înşela.

Străinul înaintă încet spre ea. Şi pe măsură ce înainta, intrând în cercul de lumină aruncat de lampă, Milady se dădea fără voia ei îndărăt.

Apoi, când nu mai avu nici o îndoială:

— Cum asta! dumneata eşti, scumpe frate? strigă ea în culmea uimirii.

— Da, frumoasă doamnă! — răspunse lordul de Winter, salutând-o pe jumătate curtenitor, pe jumătate în zeflemea, — eu, în carne şi oase.

— Dar atunci, castelul acesta?

— E al meu.

— Şi camera aceasta?

— E a dumitale.

— Prin urmare sunt ostatică dumitale?!

— Cam aşa ceva.

— Dar este o înspăimântătoare siluire!

— Să lăsăm vorbele mari; mai bine să ne aşezăm şi să vorbim liniştit, aşa cum se cuvine între un frate şi o soră.

Apoi, întorcându-se spre uşă şi văzând că tânărul ofiţer îi aşteaptă poruncă:

— E bine, — îi spuse, — îţi mulţumesc; şi acum, lasă-ne, te rog, singuri, domnule Felton.

Capitolul XX Fratele şi sora stau de vorbă

În timpul cât îi trebui lordului de Winter ca să închidă uşa, să tragă oblonul şi să-şi apropie un scaun de jilţul cumnatei sale, Milady îşi cufundă visătoare privirea în adâncurile tuturor întâmplărilor cu putinţă şi descoperi întreaga urzeală pe care nu putuse nici măcar s-o întrevadă atâta vreme cât nu avusese habar în ce mâini căzuse. Ştia că lordul de Winter era un gentilom vrednic, un vânător aprig, un jucător isteţ, cutezător cu femeile, dar mai ştia că era cu totul nepriceput în ticluirii de uneltiri. Cum de aflase despre sosirea ei? Cum de pusese mâna pe ea? Şi de ce o ţinea acolo?

Este drept, unele cuvinte ale lui Athos îi dovediseră că întrevederea ei cu cardinalul ajunsese şi la urechi străine: dar nici nu putea crede că Athos izbutise să-i pună beţe în roate atât de repede şi de straşnic.

Îi era mai curând teamă să nu se fi descoperit tot ce învârtise odinioară în Anglia. Poate că Buckingham ghicise că ea fusese aceea care-i tăiase cele două giuvaiere şi voia să se răzbune de această mică trădare; dar Buckingham nu era în stare să lovească într-o femeie, mai ales dacă femeia ar fi fost împinsă la vreo faptă dintr-un simţământ de gelozie.

Această presupunere i se păru cea mai apropiată de adevăr; crezu că era vorba de o răzbunare pe trecut şi nu de o întâmpinare în viitor. Deocamdată şi în orice caz mai bine că se vedea căzută în mâinile cumnatului ei, pe care nădăjduia să-l îmbrobodească, decât în mâinile vreunui duşman făţiş şi şmecher.

— Da, să vorbim, scumpe frate, spuse ea cu un fel de voioşie, hotărâta fiind să tragă din convorbire, în pofida gândurilor ascunse ale lordului de Winter, lămuririle de care avea nevoie, pentru a şti cum să se poarte în viitor.

— Te-ai hotărât totuşi să te întorci în Anglia, — grăi lordul de Winter, — deşi mi-ai mărturisit pe faţă în atâtea rânduri la Paris, că nu vei mai pune niciodată piciorul pe pământul Marii Britanii?

Milady răspunse la întrebare printr-o altă întrebare:

— Înainte de toate, — începu ea, — dumireşte-mă cum de m-aţi pândit atât de straşnic, încât să afli din vreme nu numai că sosesc, dar chiar şi ziua, ora şi portul în care soseam.

Lordul de Winter folosi şi el aceleaşi mijloace ca Milady, socotind că de vreme ce cumnata lui le folosea, erau cele mai bune.

— Spune-mi şi dumneata, scumpă soră, — întrebă el, — ce-ai venit să faci aici, în Anglia?

— Dar am venit să te văd, răspunse Milady, fără să-şi dea sema ce mult întărea prin răspunsul ei bănuielile pe care scrisoarea lui d'Artagnan le stârnise în mintea cumnatului şi vrând doar să-i cucerească bunăvoinţa printr-o minciună.

— Ah, ca să mă vezi! mormăi cu tâlc lordul de Winter.

— Fireşte, ca să te văd. Ce-i de mirare în asta?

— Şi n-ai venit în Anglia cu nici un alt scop decât să mă vezi?

— Nu.

— Aşadar, numai pentru mine ţi-ai dat osteneala să treci Canalul Mânecii?

— Da, numai pentru dumneata.

— Drace! Dar grozavă dragoste, surioară!

— Nu sunt eu oare cea mai apropiată rudă a dumitale? îl întrebă Milady, cu glasul celei mai înduioşătoare nevinovăţii.

— Şi chiar singura mea moştenitoare, nu-i aşa? vorbi la rândul lui, lordul de Winter, uitându-se drept în ochii ei.

Oricât de mare îi era puterea de stăpânire, Milady tresări totuşi, iar lordul de Winter simţi tresărirea, căci pusese mâna pe braţul cumnatei lui, când rostise ultimele cuvinte.

Într-adevăr, lovitura era făţişă şi adâncă. Cel dintâi gând la care Milady se oprise fusese Ketty; o trădase şi destăinuise lordului ura aceea hapsâna pe care chiar ea şi-o dăduse copilăreşte în vileag faţă de camerista ei; îşi mai aminti de asemenea cum îşi ieşise din fire împotriva lui d'Artagnan, fiindcă acesta cruţase viaţa cumnatului ei.

— Nu înţeleg, milord, adăugă ea pentru a câştiga timp şi a-l face pe potrivnic să vorbească. Ce vrei să spui şi ce se ascunde sub cuvintele tale?

— Oh! Doamne, Dumnezeule! nimic, răspunse lordul de Winter cu o voioşie prefăcută; doreşti să mă vezi şi vii în Anglia. Eu aflu de această dorinţă sau mai bine-zis bănuiesc că o ai şi, ca să te scutesc de plictiselile unei sosiri noaptea într-un port, de oboseala unei debarcări, trimit pe unul din ofiţerii mei în întâmpinarea dumitale; îi dau o trăsură pe seama lui şi el te

aduce în acest castel, a cărui pază mi-a fost încredinţată, unde vin în fiecare zi şi unde, pentru ca îndoita noastră dorinţă de a ne vedea să se împlinească, pun să ţi se pregătească o cameră. Ce vezi dumneata mai de mirare în tot ce-ţi spun, decât în ceea ce mi-ai spus dumneata?

— Nu, ceea ce găsesc eu de mirare este că ţi s-a dat de veste sosirea mea.

— Cu toate astea e lucrul cel mai firesc, scumpa mea soră, n-ai văzut că înainte să intre în radă căpitanul micii dumitale corăbii a trimis o luntrişoară cu registrul de bord şi lista echipajului tocmai pentru a căpăta voie să pătrundă în port? Eu sunt comandantul portului, mi s-a adus registrul şi-am văzut acolo numele dumitale. Inima mi-a spus ceea ce-mi întăreşte acum graiul dumitale, adică în ce scop ai înfruntat pericolul unei mări atât de vitrege sau, cel puţin, atât de obositoare pe vremea asta şi am trimis curierul meu ca să te întâmpine. Restul îl ştii.

Milady înţelese că lordul de Winter minţea şi se înfricoşă mai tare.

— Frate, — urmă ea, — nu era milord Buckingham cel pe care l-am zărit pe dig, seara, când am sosit?.

— Chiar el. Ah! pricep de ce vederea lui te-a izbit, — adăugă lordul de Winter, — vii dintr-o ţară unde trebuie să se vorbească mult de el şi ştiu că pregătirile lui împotriva Franţei dau de gândit prietenului dumitale, cardinalul.

— Prietenul meu, cardinalul! exclamă Milady văzând că şi în privinţa asta, ca şi în cealaltă, lordul de Winter părea să ştie multe.

— Cum, nu-i prietenul dumitale? — spuse în treacăt lordul, — iartă-mă, aşa credeam, dar o să mai vorbim noi de milordul duce, deocamdată să nu ne îndepărtăm de la întorsătura sentimentală pe care o luase convorbirea noastră: spuneai că ai venit să mă vezi.

— Da.

— Bine! Ţi-am răspuns că le vei avea toate după pofta inimii şi ne vom vedea în fiecare zi.

— Va trebui deci să rămân o veşnicie aici? întrebă Milady cu oarecare teamă.

— Găseşti că nu eşti destul de bine găzduită, surioară? Spune-mi tot ce-ţi lipseşte şi voi da îndată poruncă să ţi se aducă.

— Dar n-am nici femeile, nici oamenii mei...

— Îi vei avea, doamnă. Spune-mi numai cum îţi ţinea casa întâiul dumitale soţ şi, deşi nu sunt decât cumnatul dumitale, îţi voi rândui casa în acelaşi fel.

— Întâiul meu soţ ? strigă Milady, aţintindu-şi ochii înspăimântaţi asupra lordului de Winter.

— Da, soţul dumitale, francezul; nu vorbesc de fratele meu. De altminteri, dacă l-ai uitat, cum mai e încă în viaţă, aş putea să-i scriu şi mi-ar trimite toate lămuririle.

Milady simţi pe frunte broboane de sudoare rece.

— Glumeşti, zise ea cu glas înăbuşit.

— Glumesc eu? întrebă lordul, sculându-se de pe scaun şi dând un pas îndărăt,

— Sau mai curând mă jigneşti, urmă ea apăsând cu mâinile ca nişte gheare braţele jilţului şi proptindu-se cu gând să se ridice.

— Să te jignesc pe dumneata, eu? — urmă lordul de Winter, dispreţuitor, — crezi oare, doamnă, că mai e cu putinţă?

— Într-adevăr, domnule, — grăi Milady, — sau eşti beat, sau eşti nebun; pleacă de aici şi trimite-mi o femeie.

— Femeile nu-şi ţin gura, surioară! Nu s-ar putea oare să-ţi slujesc eu drept cameristă? În felul acesta, tainele ar rămâne între noi.

— Obraznicule! răcni Milady şi, ca şi când ar fi fost împinsă de un arc, sări asupra lordului, care o aştepta cu braţele încrucişate, dar şi cu mâna pe mânerul spadei.

— Ei! ei! — făcu el, — ştiu că ai obiceiul să ucizi oamenii, dar ia seama, eu mă voi apăra chiar împotriva dumitale.

— Da, ai dreptate, — urmă Milady, — te cred destul de mişel ca să ridici mâna asupra unei femei.

— Poate că da; de altminteri aş avea o dezvinovăţire îmi închipui că mâna mea nu va fi întâia mână de bărbat care te va fi atins.

Şi, cu o mişcare molcomă şi acuzatoare, lordul arătă umărul ei stâng, pe care-l atinse aproape cu degetul.

Milady scoase un răcnet înăbuşit şi dădu îndărăt până în ungherul încăperii, asemenea unei pantere care încearcă să se încordeze pe brânci pentru a se repezi.

— Urlă cât îţi place, — strigă şi lordul de Winter, — dar nu încerca să muşti, căci bagă de seamă, asta s-ar întoarce împotriva dumitale: aici nu sunt avocaţi care să rânduiască din vreme moştenirile şi nici cavaleri rătăcitori care să-mi caute pricină pentru frumoasă doamnă pe care o ţin ferecată; în schimb, am la îndemâna judecători care vor hotărî de soarta unei femei îndeajuns de neruşinate, ca să se strecoare bigamă în patul lordului de Winter, fratele meu mai mare, şi, ia bine seama: judecătorii te vor trimite în faţa unui călău care-ţi va dichisi amândoi umerii la fel.

Ochii ei scăpărau asemenea străfulgerări, încât, deşi era bărbat şi înarmat cu spada în faţa unei femei fără armă, lordul simţi bruma spaimei strecurându-i-se până în adâncul sufletului; urmă totuşi din ce în ce mai mânios:

— Da, înţeleg, după ce l-ai moştenit pe fratele meu ţi-ar fi plăcut grozav să mă moşteneşti şi pe mine; dar îţi spun dinainte: poţi să mă ucizi sau să pui să mă ucidă, eu mi-am luat toate măsurile; nici o leţcaie din averea mea nu va trece în mâinile dumitale. Nu eşti destul de bogată, dumneata care ai aproape un milion şi nu puteai oare să te opreşti din drumul dumitale păcătos, dacă nu făceai răul decât din plăcerea nemărginită şi nebunească de a-l face? Uite, îţi mărturisesc, dacă memoria fratelui meu nu mi-ar fi sfânta, te-aş trimite într-o temniţă de-a statului, unde să-ţi putrezească oasele, sau la Tyburn, ca să saturi poftele marinarilor; eu am de gând să tac, dar şi dumneata îndură-ţi liniştită surghiunul; peste zece sau cinsprezece zile voi pleca spre La Rochelle, cu armata. În ajunul plecării mele însă, un vapor va veni să te ia şi te va duce în coloniile noastre din sud. Voi fi de faţă la plecarea dumitale şi, fii pe pace: îţi voi da un însoţitor care-ţi va zbura creierii la prima încercare ce ai face-o de a te întoarce în Anglia sau pe continent.

Milady asculta cu atâta luare-aminte, încât ochii din care ţâşneau flăcări i se holbaseră.

— Da şi până atunci, vei locui în acest castel, urmă lordul de Winter; zidurile sunt groase, uşile sunt zdravene, zăbrelele sunt tari, de altminteri fereastra dumitale e chiar deasupra

mării; oamenii mei, care-mi sunt credincioşi cu trup şi suflet veghează în jurul camerei dumitale şi păzesc toate trecerile care duc spre curte; apoi, chiar ajunsă în curte, tot ai mai avea de trecut prin trei rânduri de zăbrele. Porunca mea este limpede: un singur pas, o singură mişcare sau vorbă care ar aduce a evadare şi se va trage asupra dumitale: dacă vei fi împuşcată, justiţia engleză îmi va fi, nădăjduiesc, recunoscătoare că am scutit-o de o belea. Iată, trăsăturile dumitale îşi capătă iar liniştea, chipul dumitale îşi găseşte iar siguranţa de sine: cincisprezece zile, douăzeci de zile. Îţi spui dumneata, haida de! până atunci, cu mintea mea isteaţă născocesc eu ceva; cu mintea mea drăcească, îmi dibui eu prada! Până în cincisprezece zile, îţi spui dumneata, nici nu mai sunt aici. Ei bine, încearcă numai!

Văzându-se dată în vileag, Milady îşi înfipse unghiile în carne pentru a-şi stăpâni orice mişcare ce ar fi trădat pe faţa ei alt simţământ decât al spaimei. Lordul de Winter urmă:

— L-ai văzut pe ofiţerul care comandă singur aici, în lipsa mea, aşa că îl cunoşti; după cum ţi-ai dat singură seama, este în stare să asculte o poruncă, fiindcă aşa cum te ştiu, n-ai călătorit de la Portsmouth până aici fără să fi încercat să-i scoţi vorbele din gură. Ce zici? O statuie de marmură ar fi fost mai rece şi mai mută? Ţi-ai încercat până acum puterea ademenirilor dumitale asupra multor bărbaţi şi din nefericite ai izbutit totdeauna; încearcă însă şi asupra acestuia. La naiba! dacă-i vii de hac, atunci mărturisesc, eşti dracul pe pământ.

Se duse la uşă şi o deschise dintr-o dată.

— Chemaţi pe domnul Felton, porunci el. Aşteaptă o clipă şi o să i te dau în seamă.

Între cele două fiinţe coborî o tăcere ciudată, în timpul caria se auzi zgomotul unui pas molcom şi regulat care se apropia. Apoi, în umbra coridorului se ivi conturul unei făpturi omeneşti şi tânărul locotenent, despre care am mai vorbit, se opri în prag aşteptând porunca lordului.

— Intră, dragul meu John, — îl pofti lordul de Winter, — intră şi închide uşa.

Tânărul ofiţer intră.

— Şi acum, — grăi lordul, — priveşte această femeie: e tânără, frumoasă şi cum nu se poate mai fermecătoare. Ei bine, e o dihanie care la douăzeci şi cinci de ani s-a făcut vinovată de

tot atâtea nelegiuri câte poţi citi într-un an în catastifele tribunalelor noastre; glasul ei ţi se strecoară în vine, frumuseţea îi slujeşte drept momeală pentru pradă care-i cade în gheare, trupul ei plăteşte tot ce a făgăduit, se cuvine să-i dăm şi ce-i al ei. Va încerca să te ademenească, va încerca poate să te şi ucidă; te-am scos din nevoi, Felton, te-am făcut locotenent; ba odată ţi-am scăpat şi viaţa, ştii cu ce prilej; sunt pentru dumneata nu numai un ocrotitor, ci şi un prieten, nu numai un binefăcător, ci şi un tată; această femeie s-a întors în Anglia, ca să uneltească împotriva zilelor mele; ţin acum şarpele în mâini; ei bine, te chem şi-ţi grăiesc aşa: prietene Felton. John, copilul meu, păzeşte-mă şi, mai ales, păzeşte-te de această femeie; jură-mi pe mântuirea sufletului dumitale că o vei păzi cu toată străşnicia, ca să-şi primească ispăşirea cuvenită. John Felton, mă bizui pe cuvântul tău; John Felton, am încredere în bună ta credinţă.

— Milord, — răspunse tânărul ofiţer, încărcându-şi privirea-i senină cu toată ura pe care o putu găsi în străfundul inimii lui, — milord, vă jur că totul se va face aşa precum doriţi!

Milady primi această privire ca un osândit stors de vlagă: nu, era eu neputinţă să-ţi închipui o căutătură mai supusă şi mai blândă decât aceea care plutea în acea clipă pe frumosul chip. Chiar lordul de Winter abia putu recunoaşte tigroaica împotriva căreia, ceva mai devreme, se simţea gata să lupte.

— Nu va ieşi niciodată din această încăpere, auzi, John, — urmă lordul, — nu va schimba nici o vorbă cu nimeni; nu va vorbi decât cu dumneata, dacă bineânţeles vei binevoi să-i faci această cinste.

— E de-ajuns, milord, am jurat!

— Şi acum, doamnă, încearcă să te împaci cu dumnezeu, căci oamenii şi-au rostit cuvântul lor.

Milady lăsă să-i cadă capul, ca şi când s-ar fi simţit strivită sub această judecată. Lordul de Winter părăsi încăperea, făcându-i semn lui Felton, care ieşi în urma lui şi închise uşa.

După o clipă se auzi pe sală pasul greoi al unui soldat din marină, care făcea de strajă cu baltagul la brâu şi cu flinta în mână.

Milady rămase câteva clipe nemişcată, socotind că cineva o urmărea poate prin gaura cheii; apoi ridicându-şi încet ochii, în care se oglindea aceeaşi năprasnică pornire de ură şi de sfidare,

dădu fugă să asculte la uşă şi să privească pe fereastră şi se întoarse ca să se afunde într-un jilţ adânc, dusă pe gânduri.

Capitolul XXI Ofiţer

În vremea asta, cardinalul aştepta veşti din Anglia, dar veşti bune nu soseau; doar rele şi ameninţătoare.

Oricât de împresurată ar fi fost La Rochelle, oricât de sigură părea izbânda datorită măsurilor luate şi mai ales a digului care nu lăsa să pătrundă nici o luntre în oraşul asediat, blocada putea totuşi să mai ţină vreme îndelungată; şi era mare ocară pentru oştirile regelui şi mare plictiseală pentru domnul cardinal care, e drept, nu se mai îndeletnicea cu vrajba dintre Ludovic al XIII-lea şi Ana de Austria, acesta fiind fapt împlinit, ci se gândea cum să împace pe domnul Bassompierre care se afla în ceartă cu ducele d'Angoulême.

Cât priveşte pe fratele regelui, deşi pornise asediul, lăsa pe seama cardinalului grijă de a-l duce la capăt.

Oraşul, în ciuda nemaipomenitei încăpăţânări a primarului, încercase un fel de răzvrătire cu scop să se predea oştirii regeşti; primarul trimisese la spânzurătoare pe răzvrătiţi. Această ispăşire potoli capetele cele mai înfierbântate, care chibzuiră atunci să moară mai bine de foame. Moartea aceasta li se părea ceva mai nepripită şi mai puţin neînduplecată decât spânzurătoarea.

La rândul lor, asediatorii prindeau când şi când soli, pe care cei din La Rochelle îi trimiteau la Buckingham sau ştafete pe care Buckingham îi trimitea celor din La Rochelle. Şi într-un fel şi în altul judecata se sfârşea iute-iute. Domnul cardinal rostea doar un cuvânt: Spânzurat! Regele era poftit să vină să ia parte la spânzurare. Plictisit, suveranul îşi alegea un loc bun, ca să nu-i scape nici unul din amănuntele ispăşirii; oricum, asta îl mai distra puţin şi-i dădea ghes să îndure asediul, dar tot nu-l împiedica să se plictisească de moarte şi să vorbească mereu de întoarcerea lui la Paris; astfel încât, dacă ar fi lipsit solii şi spionii, eminenţa sa, cu toată închipuirea-i bogată, ar fi fost pusă la grea încercare.

Totuşi vremea trecea şi orăşenii nu mai capitulau; cel din urmă spion care fusese prins ducea o scrisoare. Această scrisoare vestea pe Buckingham că oraşul ajunsese la capătul puterilor, dar în loc de a adăuga: "Dacă ajutorul dumneavoastră nu soseşte înainte de cinsprezece zile, ne vom preda", scrisoarea lămurea: "Dacă ajutorul dumneavoastră nu soseşte înainte de cincisprezece zile, când va sosi ne va găsi pe toţi "morţi de foame".

Localnicii nu mai nădăjduiau deci decât în Buckingham. Buckingham era mântuitorul lor. Dacă într-o zi ar fi fost încredinţaţi că nu trebuiau să se mai bizuie pe Buckingham, fără îndoială că o dată cu speranţa li s-ar fi năruit şi dârzenia.

Cardinalul aştepta deci cu mare nerăbdare veşti din Anglia, care să-l înştiinţeze că Buckingham nu va veni.

Problema cuceririi oraşului pe calea armelor, dezbătută adesea în consiliul regelui, fusese totdeauna înlăturată; în primul rând la Rochelle părea cu neputinţă de cucerit, apoi cardinalul, orice ar fi spus, ştia că grozăvia sângelui vărsat într-o ciocnire în care francezii trebuiau să lupte împotriva francezilor, ar fi întors politică cu şaizeci de ani în urmă; şi cardinalul era pe atunci ceea ce numim azi un om al progresului. În adevăr, jefuirea oraşului La Rochelle şi uciderea a trei sau patru mii de hughenoţi, care ar fi căzut în lupte, semăna prea mult în 1628 cu măcelul din noaptea sfântului Bartolomeu, din anul 1572; apoi, mai presus de toate, această ultimă măsură pe care regele, că bun catolic, n-ar fi înlăturat-o de loc, se lovea neîndurător de argumentul generalilor asediatori: La Rochelle nu putea fi doborâta decât prin înfometare.

Cardinalul nu-şi putea alunga din minte şi unele temeri din pricina cumplitei sale trimise, căci şi el înţelesese ciudatele proporţii ale acestei femei, aci năpârca, aci leoaică. Îl trădase oare? Murise? În tot cazul o cunoştea îndeajuns pentru a-şi da seama că, lucrând pentru el sau împotriva lui, prietenă sau vrăjmaşă, tot n-ar fi rămas locului fără mari piedici în cale; dar de unde veneau piedicile? Iată ceea ce nu putea şti.

De altminteri, el avea încredere — şi pe bună dreptate — în Milady: ghicise în trecutul ei lucruri groaznice pe care numai mantia sa roşie le putea acoperi; şi simţea că, pentru o pricină sau alta, această femeie îi va rămâne credincioasă, putând să

găsească numai în el un sprijin mai mare decât primejdia ce o ameninţa.

Se hotărî deci să ducă singur războiul şi să nu mai aştepte nici nu ajutor străin, afară doar de cine ştie ce noroc picat din cer. Puse deci să se înalţe mai departe faimosul ding care trebuia să înfometeze La Rochelle; şi în vreme ce-şi arunca privirea asupra nefericitului oraş, care închidea între zidurile lui atâta mizerie oarbă şi atâta virtute, cardinalului îi răsări în minte lozinca lui Ludovic al XI-lea — înaintaşul său politic, după cum el însuşi era înaintaşul lui Robespierre — acea vrednică lozincă a tovarăşului lui Tristan[38]: "Dezbină şi domneşte".

Pe când asedia Parisul, Henric al IV-lea punea să se arunce peste zidurile oraşului pâine şi merinde; cardinalul porunci să arunce fiţuici prin care arăta localnicilor cât era de nedreaptă, de îngustă şi de sălbatică purtarea căpeteniilor lor; aceste căpetenii aveau grâu din, belşug, dar nu-l împărţeau; erau credincioşi altei lozinci: — căci aveau şi ei lozinci — să piară femeile, copiii, bătrânii, dar să rămână teferi şi zdraveni bărbaţii care trebuiau să le apere zidurile. Până atunci, fie din devotament, fie din neputinţă de a lupta împotrivă, această lozincă — fără a se bucura de încuviinţarea tuturor — începuse a trece de la teorie la practică; dar răvaşele se încumetară s-o lovească. Ele aminteau bărbăţiilor că femeile, copiii şi bătrânii, lăsaţi să piară de foame, erau soţiile, fiii, părinţii lor; că ar fi fost mai drept să îndure cu toţii aceeaşi năpastă, pentru că starea tuturor laolaltă să fie izvorul unor hotărâri obşteşti.

Aceste fiţuici avură urmărea pe care cel ce le pusese la cale o putea nădăjdui, deoarece ele îndemnară un mare număr de localnici să pornească negocieri pe seama lor cu oştirea regească.

Dar tocmai pe când cardinalul vedea rodind ticluirile sale, bucuros fiind de a le fi folosit, un locuitor din La Rochelle, care izbutise, Dumnezeu ştie cum, să străbată liniile ostăşeşti în pofida straşnicei supravegheri a lui Bassompierre, a lui Schomberg şi a ducelui d'Angoulême, supravegheaţi la rândul lor de cardinal, un locuitor din La Rochelle, spuneam, pătrunse în oraş venind din Portsmouth şi povesti că văzuse acolo o flotă nemaipomenită, gata să ridice ancora înainte de opt zile. Mai

---

[38] Tristan — căpetenia mareşalilor Franţei sub Carol at VII-lea şi Ludovic al XI-lea, bărbat viclean şi crud.

mult, Buckingham vestea primarului că marea ligă împotriva Franţei va fi în sfârşit fapt împlinit şi că regatul se va vedea călcat în acelaşi timp de armatele engleze, de cele imperiale şi spaniole. Această scrisoare fu citită localnicilor în toate pieţele oraşului. Se lipiră copii în toate colţurile străzilor şi chiar acei care începuseră negocieri cu oastea maiestăţii sale, le curmară, hotărâţi fiind să aştepte marele ajutor, vestit cu surle şi trompete.

Împrejurarea această neaşteptată trezi în cardinal neliniştea de la început, silindu-l, fără voia lui, să-şi îndrepte iarăşi privirea de partea cealaltă a mării.

În vremea asta, scutită de grijile ce frământau pe singura şi adevărata ei căpetenie, oştirea regelui se pusese pe trai vesel; în tabără nu lipseau nici merindele, nici banii; toate unităţile se întreceau în îndrăzneală şi-n veselie. Să prindă spioni şi să-i spânzure, să se încumete la fapte năzdrăvane pe dig sau pe mare, să născocească trăsnăi, să le înfăptuiască fără teamă, iată în ce chip îşi petreceau ostaşii zilele care li se păreau prea scurte, dar care, dimpotrivă, păreau nesfârşit de lungi nu numai orăşenilor măcinaţi de foame şi teamă, ci şi cardinalului care-i împresura atât de straşnic.

Uneori, când cardinalul, mereu călare ca cel din urmă jandarm al oştirii, îşi plimbă privirea gânditoare asupra lucrărilor atât de încete faţă de ceea ce ar fi dorit, lucrări ridicate din porunca lui de ingineri aduşi din toate colţurile Franţei, dacă întâlnea întâmplător vreun muşchetar din compania domnului de Tréville, atunci se apropia de el, îl cerceta într-un anume fel şi nerecunoscând pe nici unul din cei patru tovarăşi ai noştri, îşi îndrepta aiurea privirea lui atât de adâncă şi gândirea lui atât de cuprinzătoare.

Într-o zi, pe când ros de o plictiseală de moarte, fără nădejde în negocierile cu oraşul, fără ştiri din Anglia, cardinalul ieşise, întovărăşit numai de Cahusac şi de la Houdiniere, cu scopul doar de a ieşi la aer şi mergea de-a lungul ţărmului, îmbinându-şi nemărginirea visurilor cu nemărginirea oceanului, el ajunse cu calul la pas pe o colină: din vârful colinei zări îndărătul unui gard de mărăcini şapte oameni tolăniţi pe nisip şi înconjuraţi de sticle goale, în bătaia unui soare atât de fugarnic în acele zile ale anului. Patru dintre aceşti oameni erau muşchetarii noştri, care tocmai se pregăteau să asculte citirea

unei scrisori primită de unul din ei. Scrisoarea era atât de atrăgătoare, încât lăsaseră baltă cărţile de joc şi zarurile pe o tobă.

Ceilalţi trei se îndeletniceau cu destupatul unei uriaşe damigene cu vin de Collioure; erau valeţii acestor domni.

După cum am mai spus, cardinalul era în toane rele şi când se afla în astfel de toane, nimic nu-i sporea ursuzenia că veselia altora. De altfel, îşi vârâse de-a surdă în cap că amărăciunile lui stârneau veselia celorlalţi. Făcând semn lui La Houdinière şi lui Cahusac să se oprească, descăleca şi se apropie de chefliii ce-i dădeau de bănuit, cu nădejdea că nisipul care-i înăbuşea paşii şi mărăcinii care-l ascundeau vederii, îl vor ajuta să prindă crâmpeie din convorbirea ce i se părea atât de ademenitoare. La numai zece paşi de gard, recunoscu ciripeala gasconă şi cum ştia că cei cu pricina erau muşchetari, cardinalul nu se îndoi că ceilalţi trebuiau să fie aşa-zişii "nedespărţiţi", adică Athos, Porthos şi Aramis.

E de prisos să mai spunem că descoperirea îi sporise dorinţa de a le asculta vorba; în ochi îi jucă o sclipire stranie şi se apropie de mărăcini, tiptil ca o pisică; dar abia putuse prinde câteva silabe vagi şi încâlcite, când un strigăt răsunător şi scurt îl făcu să tresară, trezind totodată luarea-aminte a muşchetarilor.

— Ofiţer! strigă Grimaud.

— Nu cumva vorbeşti, caraghiosule? mormăi Athos, ridicându-se într-un cot şi pironindu-şi valetul cu priviri fulgerătoare.

Grimaud tăcu chitic, mulţumindu-se să întindă arătătorul spre gard, dând astfel în vileag pe cardinal cu escorta lui cu tot.

Dintr-o săritură., cei patru muşchetari fură în picioare salutând respectuos.

Cardinalului îi sări ţandăra.

— Pare-se, domnii muşchetari nu stau decât cu strajă împrejur! Vine oare englezul pe uscat sau poate că muşchetarii se socotesc a fi ofiţeri superiori?

— Monseniore, — răspunse Athos, căci în mijlocul spaimei celorlalţi, numai el îşi păstrase liniştea şi acel sânge rece de mare senior ce nu-l părăseau niciodată, — monseniore, muşchetarii când nu sunt de serviciu sau după ce şi-au sfârşit

slujba, beau şi joacă zaruri, iar pentru valeţii lor, ei sunt ofiţeri superiori.

— Valeţi! — mormăi cardinalul, — valeţi care au poruncă să-şi înştiinţeze stăpânii atunci când trece cineva, ăştia nu sunt valeţi, sunt străji.

— Eminenţa sa îşi dă totuşi seama că dacă n-am fi luat această măsură, s-ar fi putut s-o lăsăm să treacă pe lângă noi iară să-i aducem salutul nostru şi să-i mulţumim pentru înalta sa bunăvoinţă de a ne strânge pe toţi patru laolaltă. D"Artagnan, — urmă Athos, — dumneata care adineauri doreai să găseşti prilejul de a-i mărturisi monseniorului recunoştinţa dumitale, iată sosit acest prilej; foloseşte-l.

Aceste cuvinte fură rostite cu acea nedezminţită stăpânire de sine, care-l încununa pe Athos în ceasurile de primejdie şi cu acea minunată cuviinţă care făcea din el în anumite clipe un rege, mai maiestuos decât regii din naştere.

D'Artagnan se apropie şi îngăimă câteva cuvinte de mulţumire ce se pierdură iute sub privirile întunecate ale cardinalului.

— Oricum, domnilor, — urmă cardinalul fără a părea îndepărtat de la gândul lui de cuvintele lui Athos, — oricum, domnilor, nu-mi place ca nişte simpli soldaţi să facă pe marii seniori numai pentru că au norocul să slujească într-un corp privilegiat, când ştiut este că disciplina-i una şi aceeaşi pentru toată lumea.

Athos îl lăsă pe cardinal să-şi sfârşească în voie fraza şi, înclinându-se în semn de încuviinţare, răspunse la rândul lui:

— Nădăjduiesc, monseniore, că disciplina n-a fost încălcată în nici un chip de noi. Nu suntem de serviciu şi am socotit că, nefiind de serviciu, putem să ne petrecem vremea după cum vom găsi de cuviinţă. Dac-am avea fericirea să primim vreo poruncă din partea eminenţei voastre, vă încredinţăm că i-am da îndată ascultare. După cum îşi poate da seama eminenţa voastră, — urmă Athos, încruntând din sprâncene, căci acest soi de convorbire începea să-l scoată din sărite, — ne-am luat şi armele ca să fim gata la cel dintâi semnal.

Şi arătă cardinalului cu mână cele patru flinte în piramidă, lângă toba pe care se aflau cărţile de joc şi zarurile.

— Eminenţa voastră poate fi încredinţată, — adăugă d'Artagnan, — că i-am fi ieşit în întâmpinare, dac-am fi putut bănui că se îndreaptă spre noi cu o escortă atât de restrânsă.

Cardinalul îşi muşca mustăţile şi vârful buzelor.

— Ştiţi a ce semănaţi, tot timpul, aşa împreună, ca şi acum, mereu înarmaţi şi păziţi de valeţii dumneavoastră? întrebă cardinalul. Parc-aţi fi patru conspiratori.

— Oh! cât despre asta, monseniore, — răspunse Athos, — e adevărat că uneltim; după cum şi-a putut da seama eminenţa voastră şi acum câteva zile, noi uneltim, dar numai împotriva celor din La Rochelle.

— Ei, domnilor politicieni! — urmă cardinalul încruntând la rândul lui din sprâncene, — dacă s-ar putea citi în creierul dumneavoastră aşa cum citeaţi în scrisoarea aceea pe care aţi ascuns-o când m-aţi văzut venind, s-ar găsi poate taina multor lucruri pe care nu le ştim!

Athos se făcu purpuriu şi înaintă cu un pas spre eminenţa sa.

— S-ar zice, monseniore, că ne bănuiţi cu adevărat şi că suntem supuşi unui interogatoriu; dacă lucrurile stau aşa, atunci să binevoiască eminenţa voastră să ne vorbească lămurit şi vom şti ce ne rămâne de făcut.

— Chiar dacă ar fi un interogatoriu, — stărui cardinalul, — au mai fost şi alţii supuşi la interogatorii, domnule Athos şi au răspuns.

— De aceea, monseniore, am spus eminenţei voastre că n-are decât să pună întrebări; noi suntem gata să răspundem.

— Ce era cu scrisoarea aceea pe care te pregăteai s-o citeşti, domnule Aramis şi pe care ai ascuns-o?

— O scrisoare din partea unei femei, monseniore.

— Da pricep, — urmă cardinalul, — asemenea scrisori se ţin în taină; totuşi, ele pot fi arătate unui duhovnic şi dumneavoastră ştiţi că eu sunt şi duhovnic.

— Monseniore, — răspunse Athos, cu o linişte cu atât mai grozavă cu cât răspunzând astfel îşi punea capul în joc, — scrisoarea e din partea unei femei, dar nu e iscălită nici de Marion de Lorme, nici de doamna d'Aguillon[39].

---

[39] Marion de Lorme — femeie renumită pentru frumuseţea şi aventurile ei, sub Ludovic al XIII-lea. Doamna d'Aiguillon — nepoata lui Richeliu.

Cardinalul se făcu galben ca ceară, un fulger năprasnic îi scăpără în priviri; se întoarse spre Cahusac şi La Houdinière, ca şi când ar fi vrut să le dea o poruncă. Athos văzu mişcarea; făcu un pas spre flintele asupra cărora câteşipatru îşi aţintiră ochii, fiindcă nici unul n-avea de gând să se lase arestat. Cardinalul şi cu ai lui erau numai trei; muşchetarii şi cu valeţii lor erau în număr de şapte; se gândi că jocul ar fi fost cu atât mai primejdios, cu cât Athos şi prietenii ar fi uneltit cu adevărat; şi, printr-una din acele întorsături neaşteptate pe care le avea întotdeauna la îndemâna întreaga să mânie se topi într-un zâmbet.

— Haide! Haide! — făcu el, — sunteţi toţi tineri inimoşi, mândri la lumina soarelui, credincioşi la întuneric; nu-i nici un rău să veghezi asupra ta când veghezi atât de bine asupra altora; domnilor, n-am uitat când ducându-mă într-o noapte spre "Porumbarul Roşu", mi-aţi slujit de escortă; dacă ar fi vreo primejdie pe drumul pe care-l iau acum, v-aş ruga să mă însoţiţi; dar cum nu este, rămâneţi unde sunteţi, sfârşiţi-vă în tihnă vinul, jocul şi scrisoarea. Cu bine, domnilor!

Încălecând din nou pe calul pe care Cahusac i-l adusese, îi salută cu mâna şi se îndepărtă.

În picioare şi nemişcaţi, cei patru tineri îl urmăriră cu privirea fără să rostească un singur cuvânt, până ce cardinalul le pieri din vedere.

Apoi se uitară unul la altul.

Erau cu toţii încremeniţi, căci în ciuda acelui prietenesc rămas bun, eminenţa sa plecase clocotind de mânie.

Numai Athos zâmbea cu zâmbetul său tăios şi dispreţuitor. Când cardinalul ajunsese departe, încât nu i-ar mai fi putut nici auzi, nici vedea, Porthos, care avea mare chef să-şi verse focul pe cineva, izbucni.

— Şi Grimaud ăsta, s-a trezit prea târziu!

Grimaud se pregătea tocmai să răspundă că să se dezvinovăţească, dar Athos ridică un deget şi valetul tăcu.

— I-ai fi dat scrisoarea, Aramis? întrebă d'Artagnan.

— Eu, — răspunse Aramis cu vocea lui cea mai mieroasă, — eram hotărât: dacă mi-ar fi cerut scrisoarea, cu o mână i-aş fi dat-o, iar cu cealaltă i-aş fi înfipt spadă.

— M-aşteptam la asta, — grăi Athos, — şi de aceea m-am şi aruncat între el şi dumneata. Într-adevăr, omul ăsta e grozav

de nesocotit când vorbeşte aşa cu alţi bărbaţi; s-ar zice că n-a avut niciodată a face decât cu femei şi cu copii.

— Dragă Athos, eu te admir, — mărturisi d'Artagnan — dar la urma urmei, pare-mi-se, tot n-am avut dreptate.

— Cum, n-am avut dreptate? făcu Athos. Dar al cui e aerul pe care-l respirăm? Al cui oceanul pe care ne rătăcesc privirile? Al cui nisipul pe care stăteam lungiţi? A cui scrisoarea trimisă de iubita dumitale? Sunt ale cardinalului? Pe cinstea mea, omul ăsta îşi închipuie că toată lumea e a lui; stăteai aici gângăvind, uimit, nimicit; s-ar fi zis că vedeai Bastilia în faţa dumitale şi că namilă de Meduză te schimbase într-o stană de piatră. A fi îndrăgostit înseamnă oare a unelti? Eşti îndrăgostit de o femeie pe care cardinalul a pus s-o închidă; vrei s-o scapi din mâinile cardinalului; este o partidă pe care o joci cu eminenţa sa; scrisoarea asta e jocul dumitale; pentru ce ţi-ai descoperi potrivnicului jocul? Asta nu se face. N-are decât să-l ghicească el, foarte frumos! Că şi noi i-l ghicim pe al lui!

— La urma urmelor, — recunoscu d'Artagnan, — e plin de-nţelepciune ce spui dumneata, Athos.

— Atunci să nu mai pomenim ce s-a petrecut, iar Aramis să citească mai departe scrisoarea verişoarei lui, de acolo de unde a întrerupt-o domnul cardinal.

Aramis scoase scrisoarea din buzunar, cei trei prieteni se apropiară de el, iar cei trei lachei se strânseră din nou în jurul damigenei.

— N-ai citit decât doar un rând sau două, — aminti d'Artagnan, — aşa că ia-o de la început.

— Bucuros, răspunse Aramis.

"Scumpul meu văr, cred că mă voi hotărî să plec la Stenay, unde sora mea a trimis pe tânăra noastră servitoare în Mânăstirea Carmelitelor; sărmana fată, s-a supus; ştie că nu mai poate trăi în altă parte fără ca mântuirea sufletului să nu-i fie primejduită. Totuşi, dacă treburile familiei noastre se rânduiesc aşa cum dorim noi, cred că ea ar înfrunta şi blestemul iadului, numai să se poată întoarce lângă cei de care-i e dor, cu atât mai mult cu cât ştie că cineva e mereu cu gândul la ea. Până atunci nu e prea nefericită; tot ce doreşte e o scrisoare din partea mirelui ei. Ştiu bine că merindele de soiul acesta trec anevoie printre zăbrele dar, la urma urmelor, dragă verişorule, după cum

ţi-am şi dovedit-o, nu sunt prea neândemânatică şi voi lua asupra mea această sarcină. Sora mea îţi mulţumeşte pentru bună şi trainica dumitale aducere aminte. O clipă a fost foarte îngrijorată, dar, în sfârşit, acum e puţin mai liniştită căci a izbutit să-şi trimită acolo solul ca să nu se întâmple nimic neprevăzut.

La revedere, scumpul meu văr, trimite-ne veşti cât mai des cu putinţă, adică de câte ori vei crede că o poţi face fără teamă. Te îmbrăţişez.

Marie Michon."

— Vai, Aramis, cât îţi sunt de îndatorat! strigă d'Artagnan. Draga de Constance! Am în sfârşit veşti despre ea; trăieşte, e la loc sigur într-o mânăstire, e la Stenay! Dar unde vine Stenay, Athos?

— La câteva leghe de frontiera Alsaciei, în Lorena; odată asediul ridicat, o să putem da o raită până acolo.

— Şi sper să nu mai fie mult până atunci, — adăugă Porthos, — azi dimineaţă a fost spânzurat un spion care a mărturisit că în La Rochelle au ajuns să-şi mănânce pielea pantofilor. Socotind că după ce or mânca pielea or să mănânce şi talpă, nu prea văd ce-o să le mai rămână decât poate să se mănânce unii pe alţii.

— Sărmani nerozi! îi căină Athos, golind un pahar de minunat vin de Bordeaux, licoare care, fără să se fi bucurat pe vremea aceea de faimă de care se bucură astăzi, o merita şi pe atunci. Sărmani nerozi! ca şi când religia catolică n-ar fi cea mai îmbietoare şi mai plăcută dintre religii! Totuna, — adăugă el plescăind ca să simtă aroma, — sunt oameni de treabă. Dar ce dracu faci acolo, Aramis? Pui în buzunar scrisoarea?

— Da, — spuse d'Artagnan, — Athos are dreptate, ar trebui s-o ardem; dar chiar arsă, cine ştie dacă domnul cardinal n-are meşteşugul lui în a iscodi cenuşa?

— Vezi bine că-l are, încuviinţă Athos.

— Şi atunci ce vreţi să faceţi cu scrisoarea? întrebă Porthos.

— Vino aici, Grimaud, îl chemă Athos.

Grimaud se ridică ascultând porunca.

— Uite, prietene, ca să te pedepsesc că ai vorbit fără voie, vei mânca bucata asta de hârtie, pe urmă, ca să te răsplătesc

pentru binele pe care ni-l vei fi făcut, vei bea paharul ăsta de vin; iată mai întâi scrisoarea, mestec-o bine de tot!

Grimaud zâmbi şi cu ochii pironiţi asupra paharului pe care Athos îl umpluse cu vârf, măcină hârtia şi o înghiţi.

— Bravo, cumetre Grimaud! — se bucură Athos, — şi acum uite paharul; lasă, te scutesc să-mi mai mulţumeşti.

Grimaud sorbi în tăcere vinul de Bordeaux; ochii lui ridicaţi spre cer vorbeau însă tot timpul cât ţinu această plăcută îndeletnicire, un grai care deşi mut, nu era totuşi lipsit de tâlc.

— Şi acum, — adăugă Athos, — afară doar dacă domnul cardinal n-ar avea năstruşnica idee de a spinteca pântecul lui Grimaud, cred că putem fi aproape liniştiţi.

În vremea asta, eminenţa sa îşi urma abătut plimbarea, mormăind printre dinţi:

— Hotărât lucru! Trebuie numaidecât ca aceşti patru oameni să fie ai mei!

Capitolul XXII Întâia zi de închisoare

Să ne întoarcem la Milady, pe care am pierdut-o câtva timp din vedere, din pricina privirii aruncate asupra coastelor Franţei.

O vom găsi tot deznădăjduită, aşa cum am lăsat-o, cufundată într-un noian de gânduri negre, iad întunecat la poarta căruia a pierdut aproape orice nădejde; căci întâia oară în viaţa ei se îndoieşte, întâia oară se teme.

În două împrejurări norocul a părăsit-o, în două împrejurări s-a văzut descoperită şi trădată şi în amândouă împrejurările a căzut înfrânta de o spadă de foc, trimisă fără îndoială de Cel de Sus, ca să lupte împotriva ei: d'Artagnan a biruit-o pe ea, această nebiruită putere a răului.

A amăgit-o în dragostea ei, a umilit-o în mândria ei, a înşelat-o în râvna ei de mărire şi acum iată-l că loveşte în norocul ei, că unelteşte împotriva libertăţii ei, că ameninţă însăşi viaţa ei. Mai mult, i-a ridicat un colţ al măştii, această pavăză care o acoperă şi o face atât de puternică.

D'Artagnan a îndepărtat-o de Buckingham, pe care ea îl urăşte aşa cum urăşte tot ceea ce a iubit odinioară, furtuna pe

care Richelieu i-o stârnise acestuia în cale prin chiar fiinţa reginei. D'Artagnan s-a dat drept de Wardes pentru care ei i se năzărise un fel de chef sălbatic, de ne-stăpânit, ca la toate femeile cu aceeaşi fire. D'Artagnan cunoaşte acea taină îngrozitoare, iar ea a jurat că cine o va cunoaşte, va pieri. În sfârşit, în clipa când a căpătat o împuternicire în alb cu ajutorul căreia putea să se răzbune împotriva duşmanului ei, împuternicirea îi este smulsă din mâini şi d'Artagnan e acela care o ţine ostatică şi care o va trimite în cine ştie ce murdar Botany-Bay[40] sau în cine ştie ce dezgustător Tyburn[41] al Oceanului Indian.

Căci, fără îndoială, toate astea i se trag de la d'Artagnan; de la cine altul i s-ar putea trage atâta ocară îngrămădită asupra capului ei, dacă nu de la el? Numai el i-a putut dezvălui lordului de Winter toate înspăimântătoarele taine pe care le-a descoperit una după alta, datorită unei fatalităţi. Îl cunoaşte pe cumnatul ei şi, fără îndoială, i-o fi scris.

Cita ură dospeşte în ea! A rămas împietrită, cu ochii sticloşi pironiţi în golul încăperii pustii, iar gemetele înăbuşite, ce-i scapă uneori din străfundul pieptului o dată cu răsuflarea, însoţesc mugetul talazurilor care se înalţă, ameninţă, vuiesc şi dau năvală să se sfarme aidoma unei veşnice şi neputincioase deznădejdi, de stâncile pe care sta clădit castelul întunecat şi trufaş. La lumina fulgerelor, ce-i scapără în minte sub vijelioasa-i mânie, ce minunate planuri de răzbunare întrevede ea în viitorul îndepărtat împotriva doamnei Bonacieux, împotriva lui Buckingham şi mai ales împotriva lui d'Artagnan!

Da, dar pentru ca să te răzbuni trebuie să fii slobod şi ca să fii slobod când eşti ostatic, trebuie să spargi zidurile, să sfărâmi zăbrelele, să sfredeleşti podelele; toate, fapte pe care le poate duce la bun sfârşit numai un bărbat răbdător şi tare, dar în faţa cărora se spulberă minia înfrigurată a unei femei. De altminteri, ca să faci toate astea trebuie să ai vreme: luni, ani şi ea... ea are doar zece, douăsprezece zile după spusele lordului de Winter, frăţescul şi groaznicul ei temnicer.

---

[40] Loc de deportare, ales de guvernul englez, pe coasta orientală a Australiei.

[41] Cartier din Londra unde aveau loc execuţiile capitale; aici prin extensiune.

Şi totuşi, dac-ar fi bărbat, le-ar încerca pe toate şi poate c-ar izbuti: cum de s-o fi înşelat astfel cerul punând un suflet bărbătesc într-un trup plăpând şi firav?

Întiile clipe de închisoare au fost groaznice: câteva turbate zvârcoliri pe care nu şi le-a putut înfrânge au plătit datoria ei de femeie slabă, firii omeneşti. Dar încetul cu încetul, a izbutit să-şi învingă izbucnirile mâniei nesăbuite, tremurul nervos care i-a frământat carnea s-a stins şi acum stă ghemuită în ea însăşi că un şarpe obosit care se odihneşte.

— Haide, haide, ce nebună, eram să-mi ies din fire, murmură Milady pironindu-şi ochii în oglindă; şi oglinda îi întoarce privirea arzătoare prin care parcă ar vrea să-şi pună ea singură întrebări. Fără violenţă, violenţa este o dovadă de slăbiciune. În primul rând n-am izbutit niciodată prin asemenea mijloc: dacă mi-aş încerca puterea împotriva altor femei, poate că aş avea norocul să dau peste unele mai slabe decât mine şi atunci le-aş învinge; dar eu lupt împotriva unor bărbaţi şi alături de ei nu sunt decât femeie. Să luptăm deci că femeie, puterea mea stă tocmai în această slăbiciune.

Şi, vrând parcă să-şi dea singură seama de schimbările pe care le putea porunci obrazului ei atât de expresiv şi de ascultător, îi împrumută pe rând toate stările sufleteşti, de la mânia care-i schimonosea trăsăturile până la cel mai dulce, mai drăgăstos şi mai ademenitor surâs. Apoi, sub mâinile ei pricepute, şuviţele părului i se mlădiară rând pe rând în unduiri pe care le socoti a-i spori farmecul chipului. În sfârşit, mulţumită de ea însăşi, murmură:

— Haide, nimic nu e pierdut. Tot mai sunt frumoasă.

Era aproape opt seara. Milady zări un pat; se gândi că o odihnă de câteva ore îi va împrospăta nu numai mintea şi cugetul, dar chiar pielea obrazului. Totuşi, înainte de a se culca, îi fulgeră prin minte un gând şi mai prielnic. Auzise vorbindu-se despre cină. Se afla de un ceas în camera aceea, aşa că aducerea cinei nu putea să mai întârzie. Fără a pierde vreme, se hotărî să facă în aceeaşi seară o încercare pentru a-şi da seama de împrejurări, cercetând totodată mai de aproape firea oamenilor cărora li se încredinţase paza ei.

Pe sub uşă licări o lumină; lumina aceea vestea întoarcerea temnicerilor. Milady, care se ridicase în picioare, îşi dădu drumul iute în jilţ, cu capul pe spate, cu frumosul ei păr

despletit, cu pieptul pe jumătate gol sub horbotele mototolite, cu o mână pe inimă şi cu cealaltă atârnându-i.

Zăvoarele fură trase; uşa scârţâi din ţâţâni; în cameră răsunară paşi din ce în ce mai aproape.

— Puneţi masa aici, rosti un glas pe care ostatica îl recunoscu a fi al lui Felton.

Porunca fu împlinită .

— Aduceţi făclii şi schimbaţi strajă, urmă Felton.

Această îndoită-poruncă dată de tânărul locotenent aceloraşi inşi o încredinţă pe Milady că slujitorii erau în acelaşi timp şi păzitorii ei, adică soldaţi.

Poruncile lui Felton erau de altminteri aduse la îndeplinire cu o grabă tăcută, care lăsa să se întrevadă felul fericit în care ştia să se facă ascultat.

În sfârşit, Felton care nu o privise încă pe Milady, se întoarse spre ea.

— Ah! ah! — rosti el, — doarme, e bine; când se va trezi, va cina.

Şi făcu câţiva paşi cu gândul să iasă din cameră.

— Dar, domnule locotenent, — spuse un soldat, mai puţin nepăsător decât comandantul lui şi care se apropiase de Milady, — femeia asta nu doarme.

— Cum, nu doarme. — întrebă Felton, — dar atunci, ce face?

— E leşinată; faţa-i cum e ceară şi degeaba ascult, că nu i s-aude răsuflarea.

— Ai dreptate, — răspunse Felton, după ce se uită la Milady din locul unde era şi fără a face măcar un pas spre ea, — du-te de-i spune lordului de Winter că ostatica a leşinat şi nu ştiu ce trebuie să fac; împrejurarea asta n-a prevăzut-o.

Soldatul ieşi ca să îndeplinească porunca ofiţerului, Felton se aşeză într-un jilţ care se afla din întâmplare lângă uşă şi aşteptă fără să spună nici un cuvânt, fără să facă nici o mişcare. Milady stăpânea acel mare meşteşug, atât de studiat de toate femeile, de a privi printre lungile-i gene fără a părea că deschide pleoapele: îl zări pe Felton, care şedea cu spatele la ea; îl privi astfel aproape zece minute şi în timpul acestor zece minute nepăsătorul ei păzitor nu se întoarse măcar o singură dată.

Se gândi atunci că lordul de Winter va veni şi va da, prin însăşi venirea lui, îndemnuri noi temnicerului ei: aşadar întâia încercare dăduse greş; nu-şi făcu însă sânge rău, căci era dintre femeile care se bizuie pe puterile lor; ridică doar fruntea, deschise ochii şi oftă uşurel.

Auzindu-i oftatul, Felton în sfârşit se întoarse.

— Iată că v-aţi trezit, doamnă! spuse el. Atunci nu mai am ce căuta aici! Dacă aveţi nevoie de ceva, sunaţi.

— Oh! Doamne, Dumnezeule! Ce rău mi-a fost! murmură Milady cu glasul ei cântător care, la fel cu glasul vrăjitoarelor din vremuri, avea darul să-i farmece pe toţi pe care voia să-i piardă.

Şi îndreptându-se în jilţ, Milady avu grijă să-şi mlădie trupul mai graţios şi mai molatic încă decât când fusese culcată.

Felton se ridică.

— Vi se va aduce masa de trei ori pe zi, doamnă, — spuse el, — dimineaţa la nouă, apoi la ora unu şi seara, la opt. Dacă aceste ore nu vă sunt pe plac, puteţi să-mi arătaţi alte ore în locul celor pe care vi le-am spus şi, în privinţa aceasta, se va face după dorinţa dumneavoastră.

— Adică voi rămâne veşnic singură în camera asta tristă şi mare? întrebă Milady.

— S-a trimis vorbă unei femei de prin partea locului şi mâine va fi la castel; va veni aici de câte ori veţi dori.

— Vă mulţumesc mult, domnule, răspunse, umil, Milady.

Felton înclină uşor din cap şi se îndreptă spre uşă. Tocmai când să treacă pragul se ivi pe sală lordul de Winter, urmat de soldatul care se dusese să-l înştiinţeze că Milady leşinase. Ţinea în mână o sticlă cu leacuri potrivite.

— Ei, ce e? Ce se petrece aici? întrebă el în zeflemea, văzându-şi ostatica în picioare şi pe Felton gata de plecare. Cum, moartă a şi înviat? La naiba, nu ţi-ai dat seama, băiatule, că te-a luat drept un ageamiu şi că s-a jucat în faţa ta actul întâi dintr-o comedie pe care vom avea, fără îndoială, plăcerea s-o urmărim în toată desfăşurarea ei?

— M-am gândit şi eu la asta, milord, — răspunse Felton, — dar, în sfârşit, cum ostatica e femeie, am vrut ia urma urmelor, să nu trec peste bunăvoinţa pe care orice bărbat bine crescut o datorează unei femei, dacă nu pentru ea, măcar pentru el.

Milady se cutremură din toate mădularele. Vorbele lui Felton i se strecurau că mici sloiuri de gheaţă prin vine:

— Aşadar, — adăugă de Winter râzând, — părul ăsta frumos, despletit cu atâta dibăcie, pielea asta frumoasă şi privirea în gol, nu te-au vrăjit încă, inimă de piatră ce eşti!

— Nu, milord, — răspunse nepăsătorul tânăr, — şi credeţi-mă, că-mi trebuiesc mai mult decât tertipuri şi fandoseli femeieşti ca să mă lege cineva la ochi.

— Atunci, viteazule locotenent, s-o lăsăm pe Milady să născocească altceva mai de soi şi să mergem la masă; fii pe pace, are închipuire bogată şi al doilea act al comediei nu va întârzia să urmeze celui dintâi.

Spunând aceste cuvinte, lordul de Winter îşi trecu braţul pe sub braţul lui Felton şi ieşi cu el, râzând.

— Găsesc eu ac şi de cojocul tău, — murmură Milady printre dinţi, — nu te teme, biet călugăr fără căpătâi, biet convertit la militărie cu uniforma-ţi croită dintr-un anteriu.

— Fiindcă veni vorba, — mai spuse de Winter oprindu-se în pragul uşii, — înfrângerea asta nu trebuie să-ţi taie pofta de mâncare, Milady. Gustă din puiul şi din peştii pe care, pe cinstea mea, nu i-am otrăvit. Mă împac binişor cu bucătarul meu şi cum nu trebuie să mă moştenească, am în el toată încrederea. Fă şi dumneata ca mine. La revedere, surioară, la revedere, până la al doilea dumitale leşin.

Era tot ce putea îndura Milady: mâinile i se înfipseră adânc în jilţ, dinţii-i scrâşniră surd, urmări cu ochii mişcarea uşii care se închise în urma lordului de Winter şi a lui Felton; când se văzu singură, simţi că o cuprinde iarăşi deznădejdea, îşi aruncă privirea pe masă, zări strălucind un cuţit, se repezi la el şi-l înşfăcă; dar dezamăgirea îi fu cruntă: lama cuţitului era rotundă şi , din argint flexibil.

Un hohot de râs izbucni de partea cealaltă a uşii care nu era bine trasă; canatul se deschise.

— Ah ah! — făcu lordul de Winter, ah! ah! ah! vezi şi tu acum, dragă Felton, vezi că e adevărat ce-ţi spuneam: cuţitul era pentru tine; te-ar fi omorât, băiatule; uite, e unul din cusururile ei: se descotoroseşte într-un fel sau altul de cine o stinghereşte. Dacă te-aş fi ascultat, cuţitul ar fi fost de oţel ascuţit: şi-atunci, s-ar fi isprăvit cu Felton, te-ar fi omorât, băiatule şi după tine pe toţi ceilalţi. Ia te uită, John, ce bine ştie să ţină un cuţit în mână.

Într-adevăr, Milady mai păstra încă arma ameninţătoare în mâna ei înţepenită, dar aceste din urmă cuvinte, această jignire doborâtoare îi slăbi încleştarea mâinilor, a puterii şi chiar a voinţei.

Cuţitul căzu jos.

— Aveţi dreptate, milord, — grăi Felton cu un glas de adânc dezgust, care răsună până în adâncul inimii ei, — aşa e, m-am înşelat.

Şi amândoi ieşiră iarăşi din cameră.

De data asta Milady ascultă cu mai multă luare-aminte decât întâia oară; auzi paşii lor tot mai departe stingându-se în fundul sălii.

— Sunt pierdută, — murmură ea, — iată-mă în puterea unor oameni pe lângă care o să am tot atâta trecere ca pe lângă nişte statui de bronz sau de granit. Mă cunosc amândoi pe de rost şi au şi ei arme împotriva armelor mele. Dar totuşi, nu se poate sfârşi aşa cum au hotărât ei.

Într-adevăr, după cum arăta gândul acesta din urmă şi fulgerătoarea întoarcere la speranţă, teama şi simţirile firave nu dăinuiau multă vreme în sufletul ei adânc. Milady se aşeză la masă, mânca din felurite bucate, bău puţin vin de Spania şi simţi cum i se trezeşte în suflet imboldul hotărâtor.

Înainte de a se culca scormonise, tălmăcise, întorsese pe faţă şi pe dos, cercetase sub toate luminile, cuvintele, paşii, mişcările, semnele, până chiar şi tăcerile celorlalţi doi şi din această cercetare adâncă, dibace şi amănunţită, se încredinţase că la urma urmei, dintre cei doi prigonitori, cel mai uşor de înfrânt era Felton.

Un cuvânt, mai ales, îi stăruia în minte.

— Dacă te-aş fi ascultat, spusese lordul de Winter lui Felton.

Aşadar, Felton pusese o vorbă bună pentru ea, de vreme ce lordul de Winter nu voise să-l asculte pe Felton.

"Slab sau puternic, — îşi spunea mereu Milady — omul ăsta păstrează o licărire de milă în sufletul lui; voi schimba această licărire într-un pirjol care-l va mistui."

Cât despre celălalt, el mă cunoaşte, se teme de mine şi ştie la ce se poate aştepta dacă vreodată i-aş scăpa din mâini; e de prisos atunci să fac vreo încercare asupra lui. Dar Felton e

altceva; e un tânăr prostuţ, curat la suflet, pare a fi şi virtuos; pe el îl poţi nimici.

Şi culcându-se, Milady adormi cu zâmbetul pe buze: cine ar fi privit-o dormind, ar fi zis că o fată tânăra îşi vedea în vis coroniţa de flori care-i va încununa fruntea la viitoarea serbare.

Capitolul XXIII A doua zi de închisoare

Milady visa că-l avea în sfârşit în mâna pe d'Artagnan, că era de faţă la schingiuirea lui şi privind nesăţioasă sângele blestemat ce şiroia de sub securea călăului, încântătorul ei zâmbet îi înflorea pe buze. Dormea aşa cum doarme un întemniţat legănat de întâia lui nădejde.

A doua zi, când intrară în cameră, ea era încă în pat. Felton se afla pe sală; însoţea pe femeia de care-i vorbise în ajun şi care sosise chiar atunci; femeia intră şi, apropiindu-se de pat, spuse doamnei că e gata s-o slujească.

Milady era de obicei palidă, faţa ei putea uşor păcăli pe cine o vedea întâia oară.

— Am friguri, — spuse ea, — n-am închis ochii nici o clipă toată noaptea asta lungă; sufăr îngrozitor; dumneata o să fii mai omenoasă decât au fost cei de ieri cu mine? De altminteri, tot ce cer e să-mi dai voie să stau culcată.

— Vreţi să trimit după un doctor? întrebă femeia.

Felton asculta fără să spună nici un cuvânt.

Milady se gândea că, cu cât vor aduce mai mulţi în jurul ei, cu atât mai mulţi vor trebui înduioşaţi şi cu atât mai tare va spori supravegherea lordului de Winter. De altminteri, doctorul ar fi putut descoperi că boala ei era curată prefăcătorie, astfel încât, după ce pierduse întâia partidă, nu voia s-o piardă şi pe a doua.

— Să te duci să chemi un doctor? spuse ea. La ce bun? Domnii aceştia au spus ieri că boala mea e o comedie şi azi ar spune la fel, căci de aseară şi până acum au avut destulă vreme să dea de ştire doctorului.

— Atunci, — zise Felton, scos din răbdare, — spuneţi dumneavoastră singură, doamnă, ce doriţi să vi se dea?

— Dar mai ştiu eu ce! Un singur lucru ştiu: că sufăr; daţi-mi orice vreţi, puţin îmi pasă.

— Duceţi-vă şi chemaţi-l pe lordul de Winter, porunci Felton, obosit de văicărelile fără sfârşit.

— O! nu! nu! — strigă Milady, — nu domnule, nu-l chemaţi, vă rog din suflet, sunt sănătoasă şi n-am nevoie de nimic, nu-l chemaţi!

Rostise cuvintele cu atâta foc dogoritor, cu atâta caldă convingere, încât Felton, mişcat, făcu câţiva paşi prin cameră.

"O lasă mai domol", gândi Milady.

— Totuşi, doamnă, — urmă Felton, — dacă suferiţi cu adevărat, vom trimite să vi se aducă un doctor şi dacă vreţi să ne păcăliţi, ei bine! cu atât mai rău pentru dumneavoastră, dar cel puţin în ceea ce ne priveşte, noi ne spălăm pe mâini.

Milady nu răspunse; dar, răsturnându-şi frumosul cap pe pernă, izbucni în hohote de plâns.

Felton o privi o clipă cu nepăsarea-i obişnuită; apoi, văzând că lacrimile ameninţau să ţină multă vreme, ieşi; femeia îl urmă. Lordul de Winter nu veni însă.

— Cred că încep să văd limpede, murmură Milady cu o bucurie sălbatică, vârându-se sub plapumă, ca să ascundă ochilor ce ar fi putut-o pândi din umbră această izbucnire de mulţumire lăuntrică.

Trecură două ceasuri.

"Acum e vreme că boala să înceteze, — îşi spuse ea, — să ne sculăm şi să ne îngrijim chiar azi de o mică izbândă; nu am decât zece zile înaintea mea şi până diseară două vor fi şi zburat."

De dimineaţă i se adusese în cameră gustarea; Milady socotise că în curând va trebui să vină să strângă masa şi că atunci îl va vedea iarăşi pe Felton.

Şi nu se înşelase; Felton veni din nou şi, fără să se uite măcar dacă Milady se atinsese sau nu de mâncare, făcu semn să se scoată din odaie masa pe care o aducea pregătită cu toate mâncărurile. Felton rămase cel din urmă; ţinea în mână o carte.

Culcată într-un jilţ în faţa căminului, Milady, frumoasă, palidă şi resemnată, părea o fecioară neprihănită aşteptându-şi martiriul.

Felton se apropie de ea şi spuse:

— Lordul de Winter, care este catolic la fel ca dumneavoastră, doamnă, s-a gândit că poate suferiţi fiindcă sunteţi lipsită de riturile şi slujbele religiei dumneavoastră; aşa că n-are nimic împotrivă să citiţi în fiecare zi rugăciunile *liturghiei* dumneavoastră; iată şi o carte pentru aceasta.

Mirată de felul în care Felton pusese cartea pe măsuţa de lângă Milady, de tonul cu care rostise cele două cuvinte: *liturghia* dumneavoastră, de surâsul dispreţuitor care le însoţi, Milady îşi ridică privirea şi se uită cu mai multă luare-aminte la ofiţer.

Atunci, după pieptănătura-i simplă, după îmbrăcămintea prea lipsită de orice podoabă, după fruntea lui netedă şi lucioasă ca marmură, dar tot ca marmura de tare şi de nepătruns, recunoscu pe unul din acei posomorâţi, puritani pe care-i întâlnise atât de des la curtea regelui Iacob şi la a regelui Franţei unde, cu toată amintirea nopţii Sfântului Bartolomeu, veneau uneori să caute sprijin.

Avu deci una din acele străfulgerări ale cugetului, cum numai oamenii de geniu le au la răscruce de nevoi, în clipe hotărâtoare de care atârna soartă sau viaţa lor.

Cele două cuvinte: *liturghia dumneavoastră* şi o fugară privire aruncată asupra lui Felton îi dezvăluiseră însemnătatea răspunsului ce-l va fi dat.

Dar, cu isteţimea de totdeauna a minţii ei, acest răspuns îi şi lunecă pe buze:

— Eu! — spuse ea cu un ton de dispreţ pe care-l potrivi după cel pe care-l băgase de seamă la tânărul ofiţer, — eu, domnule, *liturghia mea*? Lordul de Winter, catolicul dezmăţat, ştie bine că nu sunt de aceeaşi religie cu el şi se vede că vrea să mă prindă în laţ.

— Atunci, care e religia dumneavoastră, doamnă? întrebă Felton cu o uimire pe care, deşi ştia să se stăpânească, nu izbuti să şi-o ascundă în întregime.

— Voi spune-o, — răspunse Milady, cu prefăcută înflăcărare, — în ziua în care voi fi suferit îndeajuns pentru credinţa mea.

Privirea lui Felton descoperi frumoasei Milady toată întinderea nemărginită ce-o deschisese vraja acestui singur cuvânt.

Cu toate astea, tânărul rămase mut şi nemişcat; numai privirea lui vorbise.

— Sunt în mâinile duşmanilor mei, — urmă ea cu acel glas de călduros avânt, pe care ştia că-l au îndeobşte puritanii. Ei bine, sau mă scapă Dumnezeul meu sau pier în numele Lui! Acesta e răspunsul pe care te rog să i-l duci lordului de Winter. Cât priveşte cartea asta, — adăugă ea, arătând micul ceaslov cu vârful degetului, dar fără să-l atingă, ca şi când ar fi spurcat-o acea atingere, — puteţi s-o luaţi înapoi şi folosiţi-o dumneavoastră, căci, fără îndoială, sunteţi de două ori părtaşul lordului de Winter: părtaş la prigoana mea, părtaş la erezia lui.

Felton nu răspunse nimic; luă cartea cu acelaşi simţământ de dezgust pe care-l arătase la început şi plecă gânditor.

Lordul de Winter veni cam pe la cinci seara; Milady avusese vreme peste zi să-şi întocmească un plan de felul cum să se poarte; îl primi ca o femeie care avea iarăşi încredere în puterile ei.

— Pare-se, — începu lordul, aşezându-se într-un jilţ în faţa celui în care stătea Milady şi întinzându-şi alene picioarele spre cămin, — pare-se ne-am cam lepădat de credinţa noastră!

— Ce vrei să spui, domnule?

— Vreau să spun că de când ne-am văzut ultima oară, ne-am cam schimbat religia; nu cumva te-ai măritat din întâmplare, a treia oară, cu un protestant?

— Vorbeşte lămurit, milord, — îl pofti ea privindu-l de la înălţime — căci îţi mărturisesc, aud cuvintele dumitale, dar nu le înţeleg.

— Înseamnă atunci că n-ai nici un fel de religie; lasă, e mai bine aşa, adăugă răspicat lordul de Winter.

— Fără îndoială, se potriveşte mai mult cu vederile dumitale, întări cu răceală Milady.

— Da, mărturisesc, mie mi-e totuna.

— Chiar dacă n-ai mărturisi această nepăsare faţă de religie, milord, desfrâul şi nelegiuirile dumitale te-ar da de gol.

— Cum? Dumneata vorbeşti de desfrâu, doamnă Mesalina, lady Macbeth! Sau n-am auzit eu bine, sau, la dracu, mare neruşinată mai eşti!

— Vorbeşti astfel fiindcă ştii că se aude ce spui, — răspunse nepăsătoare Milady, — şi fiindcă vrei să asmuţi temnicerii şi călăii dumitale împotriva mea.

— Temnicerii mei! Călăii mei! Mai las-o, doamnă, o iei pe ton poetic şi comedia de ieri devine astă-seară tragedie. De altfel, peste opt zile vei fi acolo unde trebuie să fii şi sarcina mea va ajunge la capăt.

— Ticăloasă sarcină! Nelegiuită sarcină! izbucni Milady cu înflăcărarea victimei care-şi întărită judecătorul.

— Pe cinstea mea, — se mânie de Winter, ridicându-se, — pare-mi-se, caraghioasa îşi pierde minţile! Ia potoleşte-te, doamnă puritană, sau de nu, te bag la carceră. La naiba! Ţi s-o fi urcat la cap vinul meu de Spania! Dar, n-avea nici o grijă, beţia asta nu-i periculoasă şi nu va avea urmări.

Şi lordul de Winter se depărtă înjurând, ceea ce pe vremea aceea era un obicei cu deosebire cavaleresc.

Cum se afla într-adevăr îndărătul uşii, Felton nu pierdu nici un cuvânt din toată scenă.

Milady ghicise.

— Da, du-te! du-te! — mormăi în urma cumnatului ei, — dimpotrivă urmările se apropie, dar tu n-o să le vezi, dobitocule, decât când n-o să le mai poţi opri.

Se făcu iarăşi tăcere; trecură două ceasuri; când i se aduse masa de seară, o găsiră pe Milady făcându-şi cu glas tare rugăciunile pe care le învăţase de la o slugă bătrâna a celui de al doilea soţ al ei, aspru puritan între cei mai aspri. Părea dusă de pe lume, fără să ia parte la nimic din ce se petrecea în jurul ei, Felton făcu semn să fie lăsată în pace şi când totul fu rânduit, ieşi tăcut, o dată cu soldaţii.

Ştiind că putea fi spionată, Milady îşi făcu rugăciunea până la sfârşit şi i se păru că soldatul care păzea la uşă se oprise ca să asculte.

Deocamdată, nu dorea nimic altceva; se ridică se aşeză la masă, mânca puţin şi bău numai apă. Peste un ceas, veniră să strângă masa, dar de data asta Milady băgă de seamă că Felton nu-i mai însoţea pe soldaţi.

Îi era deci teamă s-o vadă prea des. Se întoarse spre perete ca să zâmbească, fiindcă zâmbetul ei vădea asemenea biruinţă, încât acel singur zâmbet ar fi putut s-o dea de gol.

Lăsă să mai treacă o jumătate de ceas, apoi când peste bătrânul castel coborî adâncă tăcere, când nu se auzi decât veşnicul vuiet al mişcătoarelor ape, ca o uriaşă suflare a oceanului, Milady, cu vocea ei cristalină, armonioasă şi

răsunătoare începu să cânte întâiul verset din psarmul care-n acea vreme era atât de drag puritanilor :

Doamne, tu ne părăseşti,
E piatra de-ncercare a credinţei,
Dar pe urmă tu ne dăruieşti
Cu cereasca-ţi mână, cununa suferinţei.

Versurile acestea nu erau dintre cele mai alese, ba chiar departe de a fi alese dar, după cum se ştie, puritanii nu se prea făleau cu poezia.

În vreme ce cânta, Milady trăgea cu urechea: soldatul care făcea de pază la uşa ei se oprise, încremenit parcă dintr-o dată, ca o stană de piatră. Îşi putu da şi ea seama de urmările rugii ei.

Cânta atunci mai departe, cu un foc şi o simţire de negrăit; i se păru că sunetele pluteau departe, sub bolţile castelului, înmuind ca un balsam vrăjit inima temnicerilor. Totuşi, ostaşul care stătea de strajă, fără îndoială catolic zelos, risipi vraja, căci se răsti prin uşă.

— Mai tăceţi, odată, doamnă, cântecul dumneavoastră-i jalnic ca un prohod şi dacă în afară de plăcerea de a fi aici în garnizoană, mai trebuie s-ascult şi asemenea lucruri, apoi îmi iau lumea-n cap.

— Tăcere! - porunci atunci un glas aspru, pe care Milady îl recunoscu a fi al lui Felton, — ce te-amesteci, caraghiosule! Primit-ai poruncă să împiedici pe femeia asta să cânte? Nu. Ţi s-a spus s-o păzeşti şi să tragi dac-o vezi că încearcă să fugă. Păzeşte-o; şi dacă fuge, împuşc-o; dar nu schimba nimic din porunca primită.

O bucurie fără seamăn lumină chipul frumoasei ostatice, dar această bucurie pieri cu iuţeala fulgerului şi, ca şi cum n-ar fi ascultat dialogul din care nu pierduse nici un cuvânt, Milady îşi urmă cântecul, însufleţindu-şi de data asta vocea cu tot farmecul, toată vlaga şi puterea ademenitoare cu care diavolul o înzestrase.

Pentru atâtea lacrimi şi amărăciune
Pentru surghiunul şi cătuşele mele,
Am o tinereţe, am o rugăciune,
Şi pe Dumnezeu, socotitor al chinurilor grele.

Vocea ei de o sonoritate nemaiauzită şi pătrunsă de o patimă cerească împrumuta poeziei aspre şi necioplite a acestor psalmi o vrajă şi un răsunet, pe care cei mai exaltaţi dintre puritani le găseau arareori în cântecele fraţilor întru credinţă, cântece pe care se vedeau siliţi a le împodobi cu belşugul plăsmuirii lor. Lui Felton i se păru că aude cântând îngerul care alina durerea celor trei evrei cuprinşi de vâlvătaia cuptorului.

Milady urmă:

Dar ziua mântuirii va sosi
Pentru noi, Dumnezeule mare şi sfânt,
Şi dacă-n zadar am nădăjduit,
Tot ne rămâne martiriul şi al morţii avânt!

Acest verset, în care cumplita vrăjitoare se strădui să-şi pună tot sufletul, izbuti să semene tulburarea în inima tânărului ofiţer. Deschise dintr-o dată uşa şi Milady îi văzu în prag, alb la faţă ca totdeauna, dar cu ochii aprinşi, aproape rătăciţi.

— De ce cântaţi astfel, — spuse el, — şi mai ales, de ce cântaţi cu astfel de voce?

— Iertaţi-mă, domnule, — răspunse spăşită Milady, — uitasem că în casa asta cântecele mele n-au ce căuta. V-am jignit poate în credinţa dumneavoastră, dar am făcut-o fără să vreau, vă jur; iertaţi-mi deci o greşeală care, poate, e mare, dar pe care am săvârşit-o fără să vreau.

Milady era atât de frumoasă în clipa aceea, avântul religios de care părea cuprinsă îi lumina într-astfel chipul, încât Felton, înmărmurit crezu că vede cu ochii lui îngerul pe care adineauri i se păruse doar a-l auzi.

— Da, da, — răspunse el, — da, tulburaţi, treziţi oamenii care locuiesc în acest castel.

Sărmanul nebun nu-şi dădea nici el seama că vorbea fără şir, în vreme ce Milady îşi împlânta privirea-i vie şi pătrunzătoare în adâncul inimii lui.

— Voi tăcea, răspunse Milady, plecându-şi pleoapele; vorbea cu toată blândeţea pe care putea s-o dea vocii şi cu toată supunerea pe care putea s-o întipărească ţinutei sale.

— Nu, nu, doamnă, — adăugă Felton, — puteţi cânta dar cântaţi vă rog mai încet, mai ales în timpul nopţii.

Şi cu aceste cuvinte, simţind că nu-şi vă mai putea păstra multă vreme asprimea faţă de ostatică, ieşi pripit din camera ei.

— Bine aţi făcut, domnule locotenent, — spuse soldatul, — cântecele astea îţi răscolesc sufletul; dar, până la sfârşit, te obişnuieşti cu ele: are un glas straşnic de frumos!

Capitolul XXIV A treia zi de închisoare

Felton venise; dar mai era încă un pas de făcut; trebuia să-l ţină la ea sau mai curând trebuia să rămână el singur şi Milady nu vedea încă limpede prin ce mijloc şi-ar fi putut ajunge scopul.

Trebuia şi mai mult: trebuia să-l facă să vorbească pentru a putea vorbi şi ea; căci Milady ştia bine: marea ei putere de ademenire era glasu-i care trecea atât de dibaci prin toată gama tonurilor, de la vorba omenească până la graiul ceresc.

Totuşi, cu toată această putere, Milady ar fi putut da greş din te miri ce, căci Felton fusese înştiinţat împotriva ei. Din clipa aceea, începu să-şi supravegheze orice faptă, orice vorbă, chiar şi cea mai neînsemnată privire, cea mai mică mişcare, până şi răsuflarea ce putea fi tălmăcită drept suspin. În sfârşit, studia totul ca un actor priceput, căruia i se încredinţează un rol nou într-o ramură cu care până atunci nu fusese deprins.

Cu lordul de Winter mergea mai uşor; se hotărâse încă din ajun cum să se poarte: să rămână mută şi demnă în faţa lui, să-l întărite când şi când printr-un dispreţ fără margini, printr-un cuvânt sfidător, să-l mai asmută la ameninţări şi la siluiri care să se bată cap în cap cu supunerea ei, acesta îi era planul. Felton va vedea toate; poate că nu va spune nimic, dar va vedea.

Dimineaţa, Felton veni ca de obicei; Milady îl lăsă să vegheze la toate pregătirile prânzului fără să-i spună nimic. Şi când îl văzu gata de plecare, o scânteie de nădejde i se aprinse în suflet, crezând că va deschide el vorba; dar buzele lui se mişcară fără ca gura-i să sloboadă vreun sunet şi, stăpânindu-se din răsputeri, îşi zăvorî în inimă cuvintele gata să-i lunece de pe limbă; apoi se îndepărtă.

Către amiază, lordul de Winter intră în cameră.

Era o zi de iarnă destul de frumoasă; câteva raze de soare, acel străveziu soare al Angliei, care luminează, dar nu încălzeşte, străbăteau printre zăbrelele închisorii. Milady privea pe fereastră şi păru a n-auzi că se deschisese uşa.

— Ah! ah! — începu lordul de Winter, — după ce am jucat comedie, după ce am jucat tragedie, ne-am apucat să jucăm şi melancolie.

Ostatică nu răspunse.

— Da, da, — urmă lordul de Winter, — înţeleg, tare ai mai vrea să fii liberă pe ţărmurile astea; tare ai mai vrea să fii pe un vapor ca lumea şi să spinteci valurile acestei mări de smarald; grozav ai vrea să-mi întinzi, fie pe uscat, fie pe ocean, una din acele drăgălaşe capcane cum te pricepi atât de bine să pui la cale! Răbdare! Răbdare! peste patru zile ţărmul îţi va fi îngăduit, marea îţi va sta înainte deschisă, mai deschisă chiar decât ai dori, căci peste patru zile Anglia se va descotorosi de dumneata.

Milady îşi împreună mâinile şi ridicând spre cer frumoşii ei ochi, grăi cu o blândeţe îngerească în mişcări şi în vorbă:

— Doamne ! Doamne! iartă-l pe acest om, aşa cum îl iert şi eu!

— Da, roagă-te, blestemato, — izbucni lordul, — rugăciunea ta e cu atât mai înfocată, cu cât eşti, ţi-o jur, în puterea unui om care nu te va ierta niciodată.

Şi ieşi.

În clipa când lordul părăsea încăperea, o privire cercetătoare se strecură prin uşa întredeschisă şi Milady îl zări pe Felton dându-se repede la o parte, pentru ca ea să nu-l vadă.

Se aruncă atunci în genunchi şi începu să se roage.

— Doamne, dumnezeule! — rosti ea, — tu ştii cauza sfântă pentru care sufăr; dă-mi puterea să sufăr!

Uşa se deschise încetişor; frumoasa îngenuncheată se făcu că n-aude zgomotul uşii şi cu vocea înecată în lacrimi urmă:

— Dumnezeule răzbunător! Bunule Dumnezeu! vei lăsa tu oare să se împlinească planurile cumplite ale acestui om?

Numai atunci păru a auzi paşii lui Felton şi, ridicându-se repede ca gândul, roşi, parcă i-ar fi fost ruşine că fusese găsită în genunchi.

— Nu-mi place să tulbur pe cei care se roagă, doamnă, — vorbi răspicat Felton, — vă rog din suflet nu vă tulburaţi din pricina mea.

— De unde ştiţi că mă rugam, domnule? întrebă Milady, cu glasul înecat în suspine; vă înşelaţi, domnule, nu mă rugam.

— Vă închipuiţi oare, doamnă, — răspunse Felton cu glas răspicat, dar ceva mai blând, — că mă cred îndreptăţit să împiedic o fiinţă omenească să îngenuncheze în faţa creatorului? Ferească Dumnezeu! De altminteri, pocăinţa le şade bine vinovaţilor; orice nelegiuire ar fi săvârşit un vinovat, el e sfânt pentru mine, în genunchi înaintea domnului.

— Vinovată, eu?! se scutură Milady, cu un zâmbet care ar fi uluit până şi pe îngerul Judecăţii de Apoi. Vinovată! Doamne, Dumnezeule, numai tu ştii dacă sunt sau nu vinovată! Spuneţi mai bine că sunt osândita, domnule, aşa mai înţeleg. După cum ştiţi, Dumnezeu care-i iubeşte pe martiri, îngăduie uneori ca nevinovaţii să fie osândiţi.

— Orice aţi fi, osândita sau martiră, — răspunse Felton, — cu atât mai mult rugaţi-vă, doamnă; vă voi ajuta şi eu cu rugăciunile mele.

— Oh, dumneavoastră sunteţi un suflet drept! — strigă Milady, aruncându-se la picioarele lui, — iată, nu cred să pot răbda mai multă vreme, mi-e teamă c-or să mă lase puterile, tocmai când va trebui să dau lupta şi să-mi mărturisesc credinţa; înduraţi-vă şi ascultaţi ruga unei femei deznădăjduite. Vi se ascunde adevărul, domnule, dar nu despre asta e vorba acum; vă cer un singur lucru şi dacă mi-l împliniţi, vă voi binecuvânta pe lumea asta şi pe cealaltă.

— Vorbiţi stăpânului, doamnă, — o sfătui Felton, — din fericire, eu nu sunt îndreptăţi nici să iert, nici să pedepsesc: Dumnezeu a încredinţat această răspundere altora mai mari decât mine.

— Nu, dumneavoastră, numai dumneavoastră vă este încredinţată această răspundere. Decât să ajutaţi la pierderea mea, decât să ajutaţi la ruşinea mea, mai bine m-aţi asculta.

— Dacă vi se cuvinte această ruşine, dacă aţi înfruntat-o, atunci înduraţi-o, aducând-o jertfă lui Dumnezeu.

— Ce spuneţi? Oh! nu mă înţelegeţi! Când vorbesc de ruşine, dumneavoastră credeţi că vorbesc de vreo pedeapsă oarecare, de pedeapsa cu moartea sau cu închisoarea? Ferească Dumnezeu! Ce-mi pasă mie de moarte sau de închisoare!

— De data asta eu sunt acela care nu vă mai înţeleg, doamnă.

— Sau care vă faceţi că nu mă înţelegeţi, domnule, răspunse Milady cu un zâmbet de îndoială.

— Nu, doamnă, pe cinstea mea de soldat, pe legea mea de creştin.

— Cum, nu ştiţi ce gânduri are lordul de Winter cu mine?

— Nu ştiu.

— Nu se poate! Dumneavoastră, omul lui de încredere!

— Nu mint niciodată, doamnă.

— Cu toate astea, prea se ascunde puţin ca să nu-i ghiceşti aceste gânduri.

— Nu caut să ghicesc nimic, doamnă; aştept să mi se facă destăinuiri şi, în afară de ce mi-a spus faţă de dumneavoastră, lordul de Winter nu mi-a destăinuit nimic.

— Atunci, — izbucni Milady cu o neasemuită pornire de adevăr în glas, — atunci nu sunteţi părtaşul lui, nu ştiţi că m-a ursit unei ruşini pe care toate pedepsele de pe pământ n-ar putea să o întreacă în grozăvie!

— Vă înşelaţi, doamnă, — zise Felton roşind, — lordul de Winter nu este în stare de atare crimă.

"Bun, îşi zise în sinea ei Milady, nu ştie despre ce e vorba, şi-i spune crimă!"

Apoi, cu glas tare:

— Prietenul mişelului e în stare de orice.

— Pe cine numiţi dumneavoastră mişelul? întrebă Felton.

— Sunt oare doi oameni în Anglia pe care să-i poţi numi astfel?

— Vreţi să vorbiţi de Georges Villiers? urmă Felton, ale cărui priviri se înflăcărară.

— Pe care paginii, liftele necredincioase, îl numesc duce de Buckingham, — întări Milady, — n-aş fi crezut că poate fi un englez în toată Anglia care să aibă nevoie de atâtea lămuriri ca să-l recunoască pe cel de care voiam să vă vorbesc!

— Mâna domnului stă întinsă asupra lui, — răspunse Felton, — nu va scăpa de pedeapsa ce i se cuvine.

Felton nu făcea decât să tălmăcească în vorbe ura groaznică a tuturor englezilor împotriva acelui pe care înşişi catolicii îl numeau hrăpăreţul nesăţios, mituitul, desfrânatul şi căruia puritanii îi ziceau doar: satana.

— Oh, Dumnezeule! strigă Milady, — când mă rog fierbinte să trimiţi acestui om pedeapsa cuvenită, tu ştii că nu urmăresc răzbunarea mea, ci implor mântuirea unui popor întreg.

— Dumneavoastră îl cunoaşteţi? întrebă Felton.

— În sfârşit, îmi pune întrebări, îşi spuse în sinea ei Milady, încântată că ajunsese atât de grabnic la o biruinţă atât de mare. Dacă-l cunosc! Vai, da! Pentru nefericirea mea, pentru veşnica mea nefericire!

Ostatică îşi frânse mâinile, copleşită parcă de durere; Felton simţi, fără îndoială, că puterile îl părăseau şi se îndreptă spre uşă; Milady, care nu-l slăbea din ochi, sări să-l oprească.

— Domnule! se văietă ea, fiţi bun, fiţi îngăduitor, ascultaţi-mi rugămintea: cuţitul acela pe care nenorocita prevedere a lordului mi l-a smuls din mâini, fiindcă el ştie ce vreau să fac cu el! Vai! ascultaţi-mă până la sfârşit! Daţi-mi îndărăt cuţitul, daţi-mi-l îndărăt pentru o clipă, vă rog! Din tot sufletul! Cad la picioarele dumneavoastră; vedeţi, chiar dacă v-aţi împotrivi şi tot n-aş putea să vă port pică. Doamne! Cum aş putea să vă port pică dumneavoastră, singura fiinţă dreaptă, bună, îndurătoare pe care am întâlnit-o! Dumneavoastră, salvatorul meu poate! Numai o clipă cuţitul, o clipă, una singură şi vi-l dau pe urmă prin ferestruica uşii; numai o clipă, domnule Felton şi îmi salvaţi onoarea!

— Pentru ca să vă omorâţi! — strigă Felton îngrozit, uitând să-şi mai tragă mâinile din ale ostaticei, — ca să vă omorâţi!

— Aşa e, domnule, murmură în şoaptă Milady, lăsându-se să cadă istovită pe podea. Aşa e, m-am dat de gol! Ştie tot! Doamne, Dumnezeule, sunt pierdută!

Felton stătea în picioare, încremenit şi nehotărât.

"Tot se îndoieşte, — gândi Milady, — nu i-am părut destul de sinceră."

Se auzeau paşi pe sală; Milady recunoscu mersul lordului de Winter. Felton îl recunoscu de asemenea şi se îndreptă spre uşă.

Milady se repezi după el.

— Nici un cuvânt, — îi şopti ea înfricoşată, — nici un cuvânt acestui om despre tot ce v-am spus , altfel sunt pierdută şi atunci dumneavoastră, dumneavoastră...

Apoi, cum paşii se apropiau, tăcu de teamă să nu i se audă vocea, apăsându-şi însă cu groază, frumoasa-i mâna pe buzele lui Felton. El o împinse uşor şi ea căzu zdrobită pe un scaun.

Lordul de Winter trecu prin faţa uşii fără să se oprească; i se auzeau paşii îndepărtându-se.

Galben ca un mort, Felton rămase câteva clipe ciulind urechea, apoi, când zgomotul se stinse cu desăvârşire, răsuflă ca un om care se trezeşte dintr-un vis; ieşi pripit din cameră.

— Aşa, aşa! — murmură Milady, ascultând la rândul ei zgomotul paşilor lui Felton, care se îndreptau în cealaltă parte decât ai lordului de Winter, — în sfârşit, în sfârşit acum eşti al meu!

Apoi fruntea i se întunecă.

"Dacă vorbeşte cu lordul, — gândi ea, sunt pierdută, căci de Winter, care ştie că nu m-aş omorî, o să-mi pună în faţa lui cuţitul în mână şi atunci o să-şi dea şi el seama că toată deznădejdea mea era doar un joc."

Se duse şi se privi în oglindă; niciodată nu fusese atât de frumoasă.

— Da, da! — murmură ea surâzând, — dar n-o să-i spună nimic.

Seara, lordul de Winter veni în timpul cinei.

— Domnule, — îl întrebă Milady, — e numaidecât nevoie să adaugi la întemniţarea mea prezenţa dumitale? N-ai putea să mă scuteşti de povară şi mai mare a chinurilor de câte ori te văd?

— Cum se poate, scumpă surioară! — răspunse de Winter, — nu mi-ai mărturisit din toată inima dumitale, cu gura asta frumoasă, atât de crudă azi pentru mine, că ai venit în Anglia cu singurul scop de a mă vedea cât mai des? Mi-ai spus singură că atât de grozav simţeai lipsa bucuriei de a mă vedea, încât ai înfruntat orice: răul de mare, furtuna, închisoarea! Ei bine, fii mulţumită, iată-mă în carne şi oase! De altminteri, de data asta vizita mea are şi un scop.

Milady se cutremură; crezu că Felton vorbise; niciodată în viaţa ei, poate, femeia aceasta, care trecuse prin atâtea încercări grele şi felurite, nu simţise inima bătându-i atât de tare.

Stătea jos; lordul de Winter luă un jilţ, îl trase şi se aşeză lângă ea; apoi scoase din buzunar o hârtie pe care o despături încetişor.

— Iată, — începu el, — voiam să-ţi arăt acest soi de paşaport pe care l-am întocmit chiar eu şi care-ţi va sluji de azi înainte drept act doveditor în viaţa pe care mă învoiesc să ţi-o las.

Apoi, luîndu-şi privirea de la Milady şi plecând-o asupra hârtiei, citi:

— "Poruncă de a duce la..." Numele este în alb, — urmă de Winter, — dacă-ţi place mai mult vreo localitate, poţi să mi-o spui şi numai dacă e la cel puţin o mie de leghe depărtare de Londra, dorinţa dumitale va fi împlinită. O iau deci de la capăt: "Poruncă de a duce la... pe numita Charlotte Backson, înfierată de justiţia regalului Franţei şi eliberată după ispăşire; ea va sta în această localitate fără a se putea îndepărta vreodată mai mult de trei leghe. În caz de încercare de evadare, va suferi pedeapsa cu moartea. Pentru locuinţă şi hrană va primi câte cinci şilingi pe zi".

— Porunca asta nu mă priveşte — răspunse nepăsătoare Milady — fiindcă numele trecut acolo nu-i numele meu.

— Numele dumitale? Ai vreunul?

— Îl am pe al fratelui dumitale.

— Te înşeli, fratele meu nu e decât al doilea soţ al dumitale, iar cel dintâi mai trăieşte încă. Spune-mi numele lui şi-l voi trece în locul numelui de Charlotte Backson. Nu?... Nu vrei?... Păstrezi tăcerea? Atunci vei fi înscrisă printre surghiuniţi sub numele de Charlotte Backson.

Milady rămase tăcută; de data aceasta nu tăcea din şiretenie, ci de groază: crezu că porunca e gata să fie împlinită; poate că lordul de Winter grăbise plecarea; poate că era osândita să plece chiar în seara aceea. O clipă, toate planurile făurite i se spulberară, când deodată băgă de seamă că hârtia nu purta nici o semnătură.

Bucuria stârnită de această descoperire fu atât de năvalnică, încât nu şi-o putu ascunde.

— Da, da, — urmă lordul de Winter, dându-şi seama de ceea ce se petrecea în sufletul ei, — cauţi iscălitura şi-ţi spui: totul nu e încă pierdut, fiindcă actul nu e semnat; mi-l arată, ca să bage groaza-n mine, atâta tot. Te înşeli, hârtia va fi trimisă

mâine lordului de Buckingham; poimâine se va întoarce iscălită de el şi întărită cu sigiliul lui, iar după douăzeci şi patru de ore mă pun chezaş că va începe şi aducerea la îndeplinire. La revedere, doamnă, asta e tot ce voiam să-ţi spun.

— Iar eu îţi voi răspunde, domnule, că această încălcare de putere şi acest surghiun sub un nume scornit sunt o mârşăvie.

— Ţi-ar place mai mult, Milady, să fii spânzurata pe adevăratul dumitale nume? Ştii şi dumneata, legile engleze sunt neînduplecate cu cei ce pângăresc căsnicia; vorbeşte deschis: deşi numele meu sau, mai curând, numele fratelui meu e amestecat în toate astea, voi înfrunta scandalul unui proces public, numai pentru a fi sigur că mă voi descotorosi odată de dumneata.

Milady nu răspunse, dar se făcu galbenă ca ceară.

— Văd că tot îţi place mai mult să hoinăreşti. Bine, doamnă, e o veche zicală după care călătoriile îl ţin om veşnic tânăr. Pe legea mea! Nu greşeşti: la urma urmei, viaţa e frumoasă, de aceea nici nu vreau să mi-o răpeşti pe a mea. Rămâne acum să vedem ce e şi cu cei cinci şilingi. Nu-i aşa că-ţi par cam zgârcit? Asta, din pricină că nu ţin de loc să-ţi mituieşti paznicii. De altfel, mai ai şi farmecele făpturii dumitale, cu care să-i dai gata. Foloseşte-le, dacă neizbânda pe lângă Felton nu te-a lecuit de asemenea încercări.

"Felton n-a vorbit, — îşi zise în sinea ei Milady, — atunci nimic nu-i încă pierdut."

— Şi-acum, doamnă, la revedere, mâine voi veni să-ţi vestesc plecarea trimisului meu.

Lordul de Winter se ridică, o salută în zeflemea şi ieşi.

Milady răsuflă uşurată; mai avea înaintea ei încă patru zile; patru zile îi vor fi de ajuns pentru a-l ademeni de-a binelea pe Felton.

Totuşi, un gând înspăimântător îi trecu prin minte: nu cumva lordul de Winter îl va trimite chiar pe Felton la Buckingham, ca să iscălească porunca? În felul acesta, Felton i-ar fi scăpat din mână, căci pentru a birui, ostatica avea nevoie de jocul unei vrăji de neîntreruptă ademenire.

Totuşi, cum am mai spus, un lucru o liniştea: Felton nu vorbise.

Nevrând să pară tulburată de ameninţările lordului de Winter, Milady se aşeză la masă şi mânca.

Apoi, la fel ca şi în ajun, începu să se închine cu glas tare. Şi tot ca în ajun, soldatul se opri ca s-o asculte.

Curând auzi paşi mai uşori decât ai soldatului de strajă, paşi care veneau din fundul sălii şi se opreau în faţa uşii,

— El e, îşi zise Milady.

Şi începu să dea glas aceluiaşi cântec religios care în ajun îl zguduise atât de adânc pe Felton.

Dar, deşi vocea ei dulce, puternică şi răsunătoare, vibra mai armonios şi mai sfâşietor ca oricând, uşa rămase închisă. Furişându-şi privirea spre ferestruica uşii, Milady crezu că zăreşte printre zăbrelele dese ochii arzători ai tânărului: dar fie că-i văzuse cu adevărat sau numai în închipuire, de data asta el se stăpâni din răsputeri fără să intre.

Câteva clipe numai după ce-şi sfârşi cântecul, Milady auzi parcă un oftat adânc; apoi, aceiaşi paşi pe care-i auzise apropiindu-se, se îndepărtară încet-încet, ca şi cum le-ar fi părut rău că pleacă.

Capitolul XXV A patra zi de închisoare

A doua zi, când Felton intra la Milady, o găsi urcata în picioare pe un jilţ şi ţinând în mână un soi de funie făcută cu ajutorul mai multor batiste rupte fisii, împletite şi legate la capete; la zgomotul uşii care se deschidea, Milady sări repede jos de pe jilţ, încercând să ascundă la spate acel soi de funie pe care o ţinea în mână.

Tânărul era şi mai alb la faţă ca de obicei, iar ochii roşii de nesomn îl dădeau de gol că petrecuse o noapte înfrigurată. Totuşi, fruntea-i era de o asprime mai neînduplecata ca oricând.

Înaintă încet spre Milady care în vremea asta se aşezase şi luând un capăt al împletiturii ucigaşe pe care, din nebăgare de seamă sau poate dinadins, ea îl lăsase să atârne, o întrebă tăios:

— Ce e asta, doamnă?

— Asta? Nimic, — răspunse Milady, zâmbind cu acea fluturare dureroasă cu care ştia atât de bine să-şi strunească zâmbetul, — nimic; plictiseala e duşmanul de moarte al

întemniţaţilor, mă plictiseam şi mi-am făcut de lucru împletind funia ăsta.

Felton îşi aruncă privirea asupra părţii din perete în faţa căruia o găsise pe Milady în picioare pe jilţul în care şedea acum şi zări, deasupra capului ei, un cârlig aurit, înţepenit în zid şi care putea sluji pentru atârnat haine sau arme.

Tresări şi ostatica văzu această tresărire căci, deşi avea ochii plecaţi, nimic din cele ce se petreceau în jurul ei nu-i scăpa.

— Şi ce făceaţi în picioare pe jilţ? întrebă el.

— Pentru ce mă întrebaţi? răspunse Milady.

— Pentru că doresc s-o ştiu şi eu, stărui Felton.

— Nu mă mai întrebaţi, — se împotrivi ea, — ştiţi şi dumneavoastră că noi adevăraţii creştini, nu trebuie să minţim.

— Ei bine, — urmă Felton, — o să vă spun eu ce făceaţi sau mai degrabă, ce aveaţi de gând să faceţi: voiaţi să duceţi până la capăt fapta necugetată care v-a încolţit în minte; gândiţi-vă, doamnă, dacă Dumnezeul nostru nu îngăduie minciuna, cu atât mai straşnic opreşte sinuciderea.

— Când Dumnezeu vede o făptură de-a lui prigonită pe nedrept, având a alege între sinucidere şi necinste, vă asigur, domnule, — răspunse Milady parind adânc încredinţată, — Dumnezeu o izbăveşte; căci atunci sinuciderea înseamnă martiriul.

— Aţi spus prea multe, sau prea puţine: vorbiţi, doamnă, în numele cerului, vorbiţi lămurit!

— Să vă înşir nenorocirile mele, pentru ca să le socotiţi drept palavre, să vă vorbesc despre năzuinţele mele, ca să mă pârâţi prigonitorului meu? Nu, domnule; de altfel ce vă pasă dacă o biată osândita moare sau trăieşte? Nu răspundeţi decât de trupul meu, nu-i aşa? Şi când le veţi înfăţişa un cadavru şi vor recunoaşte că-i al meu, nimeni nu vă va mai întreba nimic, ba poate veţi primi o răsplată îndoită.

— Eu, doamnă, eu?! — izbucni Felton, mă puteţi oare bănui c-aş primi vreodată preţul vieţii dumneavoastră? Fireşte că nu credeţi ceea ce spuneţi.

— Lasă-mă, Felton, nu mă opri, — se rugă Milady înflăcărându-se, — orice soldat trebuie să tindă la mai mare, nu-i aşa? Dumneata eşti locotenent. Ei bine, vei urma convoiul meu cu gradul de căpitan.

— Dar ce v-am făcut oare, — răspunse Felton tulburat, — ca să-mi aruncaţi pe umeri asemenea răspundere în faţa oamenilor şi a lui Dumnezeu? Peste câteva zile veţi fi plecată, doamnă, eu nu voi mai avea sub pază viaţa dumneavoastră şi atunci, — adăugă el oftând, — veţi face tot ce veţi crede de cuviinţă.

— Prin urmare, — strigă Milady, ca şi când nu s-ar fi putut împotrivi unei sfinte mânii, — dumneata, un om cucernic, pe bună dreptate numit om drept, dumneata nu ceri decât un singur lucru: să nu poţi fi învinuit, tulburat de moartea mea.

— Trebuie să veghez asupra vieţii dumneavoastră, doamnă şi voi veghea.

— Oare pricepeţi ce îndatorire îndepliniţi? Vinovată de-aş fi şi tot e crudă, dar cum aţi putea-o socoti, cum o va socoti Dumnezeu dacă mai sunt şi nevinovată?!

— Sunt soldat, doamnă şi aduc la îndeplinire porunca primită.

— Crezi oare că în ziua Judecăţii de Apoi Dumnezeu îi va despărţi pe călăii orbi de judecătorii strâmbi? Nu voiţi să-mi ucid trupul, dar sunteţi unealta celui care vrea să-mi ucidă sufletul!

— Dar, vă spun încă o dată, — stărui Felton, adânc mişcat, — nici o primejdie nu vă ameninţă şi răspund de lordul Winter, ca de mine însumi.

— Smintitule! — strigă Milady, — sărman smintit care îndrăzneşti să răspunzi de un seamăn când oamenii cei mai înţelepţi şi cei mai dreptcredincioşi şovăie să răspundă pentru ei înşişi, sărman cinstit care treci de partea celui mai tare şi mai fericit pentru a năpăstui pe cei slabi şi nefericiţi!

— Cu neputinţă, doamnă, cu neputinţă, — murmură Felton, care simţea în adâncul inimii adevărul acestui răspuns, — ostatică, nu veţi recăpăta prin mine libertatea, în viaţă fiind, nu veţi pierde prin mine viaţa.

— Da, — urmă Milady, — dar voi pierde ceea ce mi-e mai scump decât viaţa, îmi voi pierde cinstea, Felton şi pe dumneata te voi face răspunzător în faţa lui Dumnezeu şi a oamenilor de ruşinea şi de pângărirea mea!

De data asta, oricât de nepăsător era sau voia să pară, Felton nu putu să mai lupte împotriva tainicei înrâuriri care punea stăpânire pe el: să vadă pe o femeie atât de frumoasă, albă ca cea mai neprihănită arătare, s-o vadă când înlăcrimată,

când amenințătoare, să simtă totodată vraja durerii şi a frumuseţii ei, era prea mult pentru un visător, era prea mult pentru un creier măcinat de visele arzătoare ale credinţei dezlănţuite, era prea mult pentru o inimă pârjolita la dogoarea iubirii cereşti care arde şi a urii pământeşti, care mistuie.

Milady îşi dădu seama de tulburarea lui; simţea flacăra patimilor potrivnice strecurându-se o dată cu sângele prin vinele tânărului fanatic şi asemenea unei pricepute căpetenii de oştiri care văzându-şi duşmanul gata să dea îndărăt, năvăleşte asupra lui cu strigăte de izbândă, Milady se ridică, frumosă ca o preoteasă antică, inspirată ca o fecioară creştină şi, cu gulerul desfăcut, cu părul despletit, cu un braţ întins, iar cu celălalt trăgându-şi ruşinoasă rochia peste piept, cu privirea luminată de focul ce răscolea simţurile tânărului puritan, înaintă spre el, strigând răspicat, cu glasul ei melodios, căruia la nevoie ştia să-i împrumute o înfricoşătoare putere:

Aruncă-i lui Baal prada în gheare,
Aruncă leilor a martirului fiinţă,
Domnu-ţi va arăta drumul spre căinţă!
Din genuni îl chem în gura mare!

Felton se opri sub această ciudată ameninţare îi îngăimă ca împietrit, cu mâinile împreunate:

— Cine sunteţi, cine? Sunteţi o trimisă a lui Dumnezeu, sunteţi o unealtă a iadului, sunteţi un înger sau un demon, vă numiţi Eloa sau Astarte[42]!

— Nu m-ai recunoscut, Felton? Nu sunt nici înger, nici demon, sunt o fiică a pământului, sunt o soră întru credinţa ta, atâta sunt, nimic mai mult.

— Da! da! — murmură Felton, — mă mai îndoiam încă dar acuma cred, cred...

— Crezi şi totuşi eşti părtaşul odraslei lui Belial[43], pe nume lordul de Winter! Crezi şi totuşi mă laşi în mâinile duşmanilor mei, a duşmanului Angliei, a duşmanului lui Dumnezeu, crezi şi mă dai pe mâna celui care umple şi murdăreşte lumea cu

---

[42] Astarte — zeiţa cerului la popoarele semitice căreia i se aduceau jertfe omeneşti.

[43] Belial — în Vechiul testament căpetenia diavolilor — regele infernului.

necredinţă şi fapte desfrânate, pe mâna acelui dezmăţat Sardanapal[44], pe care orbii îl numesc ducele de Buckingham, iar credincioşii antichristul.

— Eu să vă dau pe mâna lui Buckingham! Eu! Ce spuneţi? Nu vă mai înţeleg!

— Au ochi şi nu vor vedea, — grăi Milady, — au urechi şi nu vor auzi.

— Da, da, — şopti Felton, trecându-şi mâna pe fruntea-i îmbrobonată de sudoare, parc-ar fi vrut să-şi smulgă din minte şi cea din urmă îndoială, — da, recunosc chipul îngerului care-mi apare în fiecare noapte strigând sufletului meu care nu-şi găseşte odihnă: "Loveşte, izbăveşte Anglia, izbăveşte-te pe tine, căci vei muri fără să fi îmbunat pe Dumnezeu!" Vorbiţi, vorbiţi! — urmă Felton, — de data asta vă pot înţelege.

Un fulger de cumplită bucurie scăpără cu iuţeala gândului în ochii ei.

Oricât de fugară fusese acea licărire ucigaşă, Felton o văzu şi tresări ca şi când ar fi luminat adâncurile inimii ei.

Îi răsăriră deodată în minte cuvintele lordului de Winter, ademenirile frumoasei, primele ei încercări de a-l cuceri chiar în ziua sosirii şi făcu un pas îndărăt, cu fruntea plecată, fără a-şi lua însă ochii de la ea ca şi când, fermecat de făptura-i stranie, privirea lui nu se mai putea desprinde de a ei.

Milady nu era femeia care să se înşele asupra tâlcului acelei şovăieli. Sub înfăţişarea-i tulburată, sângele rece n-o părăsea niciodată. Înainte ca Felton să-i răspundă, iar ea să fie nevoită a înnoda o convorbire al cărei ton înflăcărat cu greu l-ar fi putut păstra, îşi lăsă mâinile în jos şi, ca şi când slăbiciunea femeii ar fi învins avântul iluminatei, zise:

— Totuşi, nu, nu mi-e dat să fiu eu Judith care va scăpa Bethulia de acest Holofern. Sabia atotputernicului e prea grea pentru braţul meu. Mai bine lasă-mă să-mi spăl necinstea prin moarte, lasă-mă să-mi caut scăparea în mucenicie. Nu cer libertate, cum ar cere o vinovată şi nici răzbunare cum ar cere o pagină. Lasă-mă să mor, asta-i tot ce-ţi cer. Te rog din toată inima, te rog în genunchi: lasă-mă să mor şi o dată cu ultima mea suflare îmi voi blagoslovi salvatorul.

---

[44] Sardanapal — tipul prinţului desfrânat, laş, afemeiat.

La auzul acelei voci blânde şi rugătoare, la vederea privirii sfioase şi abătute, Felton se apropie. Încet-încet, vrăjitoarea îşi înveşmântase acele găteli vrăjite pe care le punea sau le părăsea după voie şi anume: frumuseţea, duioşia, lacrimile şi mai ales puterea de neînfrânt a voluptăţii mistice, cea mai ucigătoare dintre voluptăţi.

— Vai! — se tângui Felton, — nu pot face decât un singur lucru: să vă plâng dacă-mi veţi dovedi că sunteţi o victimă. Dar lordul de Winter vă aduce grele învinuiri. Sunteţi creştină, sunteţi sora mea întru credinţă; mă simt târât parcă spre dumneavoastră, eu, care n-am iubit niciodată decât pe binefăcătorul meu, eu, care n-am dat în viaţă decât peste trădători şi peste nemernici. Dar dumneavoastră, doamnă, dumneavoastră care sunteţi cu adevărat frumoasă, dumneavoastră care păreţi atât de curată, trebuie totuşi să fi făptuit groaznice nelegiuiri pentru ca lordul de Winter să vă urmărească astfel!

— Au ochi şi nu vor vedea, — rosti iarăşi Milady, cu glas de neasemuită durere, — au urechi şi nu vor auzi.

— Dar atunci, — se înflăcără tânărul ofiţer, — vorbiţi doamnă, vorbiţi odată!

— Să-ţi destăinuiesc ruşinea mea? urmă Milady cu obrajii împurpuraţi, — căci deseori crima unuia e ruşinea celuilalt; să-ţi destăinuiesc ruşinea mea? dumitale, bărbat, eu, femeie? Oh! — urmă ea, acoperindu-şi sfioasă cu mâna frumoşii ei ochi, — nu! niciodată, niciodată n-o să pot face asta!

— Mie, fratelui dumitale? strigă Felton.

Milady îl privi îndelung cu o căutătură pe care tânărul ofiţer o luă drept îndoială, dar care era doar iscodire şi mai ales nestrămutată voinţă de a subjuga.

La rândul lui, Felton îşi împreună mâinile rugător.

— Atunci, — se hotărî Milady, mă încred în fratele meu şi voi cuteza!

În clipa aceea se auzi pasul lordului de Winter; dar de data asta groaznicul cumnat al frumoasei Milady nu se mai mulţumi, ca în ajun, să treacă doar prin faţa uşii şi să se depărteze, ci se opri, schimbă două cuvinte cu soldatul de strajă, apoi uşa se deschise şi lordul se ivi în prag.

În timpul celor două cuvinte schimbate, Felton se dăduse iute îndărăt, încât, când lordul de Winter intră în cameră, celălalt era la câţiva paşi de ostatică.

Lordul înainta agale, ducându-şi privirea-i cercetătoare de la Milady la tânărul ofiţer.

— E cam mult de când eşti aici, John! — îi spuse el, — nu cumva şi-o fi mărturisit nelegiuirile? Înţeleg atunci de ce a ţinut atâta vreme convorbirea.

Felton tresări, iar Milady simţi că era pierdută, dacă n-ar fi sărit în ajutorul puritanului zăpăcit.

— Ah! ţi-e teamă să nu-ţi scape ostatica! se amestecă ea. Ei bine, întreabă pe vrednicul dumitale temnicer ce rugăminte îi făceam chiar acum.

— Îi făceai o rugăminte? întrebă lordul, bănuitor.

— Da, milord, răspunse tânărul descumpănit.

— Şi anume ce rugăminte? stărui lordul de Winter.

— Un cuţit, pe care să mi-l înapoieze prin ferestruica uşii o clipă după ce i-l voi fi dat, răspunse Felton.

— S-a ascuns aici cineva pe care această mlădioasă făptură vrea să-l înjunghie? vorbi lordul de Winter, cu glasul lui batjocoritor şi plin de dispreţ.

— Da, eu, răspunse Milady.

— Te-am lăsat să alegi între Botany-Bay şi Tyburn, — urmă lordul de Winter, — alege Tyburn, Milady; funia e, crede-mă, mai sigură decât cuţitul.

Felton păli şi înaintă cu un pas, amintindu-şi că atunci când intrase, Milady ţinea în mână o funie.

— Ai dreptate; — spuse ea, — m-am gândit la asta şi o să mă mai gândesc, adăugă cu glas înăbuşit.

Felton simţi trecându-i un fior prin toate mădularele; de bună seamă lordul de Winter îi zări cutremurarea.

— Ochii-n patru, John, — grăi el, — John, prietene, m-am bizuit pe tine. Ia seama! Ţi-am mai spus! De altfel, fii destoinic, băiatule, în trei zile ne descotorosim noi de dumneaei şi acolo unde o trimit n-o să mai facă nici un rău nimănui.

— Îl auzi? Îl auzi? izbucni Milady cu tot focul, astfel încât lordul să creadă că se tânguie cerului, iar Felton să înţeleagă că vorbea pentru el.

Felton îşi plecă fruntea şi rămase visător.

De Winter îl luă pe ofiţer de braţ, cu capul întors spre Milady, astfel încât să n-o piardă din ochi, până ce va fi părăsit camera.

— Ia te uită, — murmură ea când uşa se închise, — nu stau chiar atât de bine cum credeam. Prostul de Winter şi-a schimbat nerozia într-o prevedere de necrezut! Grozav lucru e dorinţa de răzbunare şi cum îl struneşte pe om dorinţa asta! Cât priveşte pe Felton, se cam codeşte! Degeaba, nu-i de teapa blestematului de d'Artagnan! Un puritan adoră numai fecioare şi le adoră cu mâinile împreunate. Un muşchetar iubeşte femeile şi le iubeşte strângându-le în braţe.

Totuşi, Milady aştepta cu nerăbdare, căci bănuia că ziua nu va trece fără să-l mai vadă pe Felton. În sfârşit, un ceas după cele povestite, ea auzi vorbindu-se pe sală în şoaptă; apoi, curând, uşa se deschise şi în faţa ei văzu pe Felton.

Tânărul înaintă grăbit, lăsând în urma lui uşa deschisă şi făcând femeii semn să tacă; faţa-i era răvăşită.

— Ce vrei cu mine? întrebă ea.

— Ascultaţi, — răspunse Felton în şoaptă, — am îndepărtat straja ca să pot rămâne aici, fără să se ştie că am venit ca să vorbesc cu dumneavoastră, fără să se poată auzi ce vă spun. Lordul mi-a istorisit ceva îngrozitor.

Surâzând iarăşi, în chip de victimă resemnată, Milady clătină din cap.

— ...Sau dumneavoastră sunteţi un demon, — urmă Felton, — sau lordul, binefăcătorul, părintele meu, e un monstru. Vă cunosc de patru zile, pe el îl iubesc de doi ani, pot, aşadar, să şovăi între dumneavoastră doi, să nu vă înspăimânte ce vă spun: simt nevoia să vă pot crede. Voi veni să vă văd după miezul nopţii şi-mi veţi spulbera îndoielile.

— Nu, Felton, nu frate, răspunse ea, — jertfa e prea mare şi văd că ţi-e greu s-o faci. Nu, eu tot sunt pierdută, nu te pierde şi dumneata o dată cu mine. Moartea mea va vorbi mult mai deschis decât vorbeşte viaţa mea, iar tăcerea leşului meu te va convinge mai temeinic decât cuvintele mele.

— Tăceţi, doamnă, — o rugă Felton, — nu-mi mai vorbiţi astfel! Am venit ca să-mi daţi cuvântul să-mi juraţi pe tot ce aveţi mai sfânt că nu veţi mai încerca să vă răpiţi zilele.

— Nu vreau să-ţi făgăduiesc nimic, — răspunse Milady, — căci nimeni nu ştie să respecte un jurământ ca mine şi dac-aş făgădui, ar trebui să-mi ţin cuvântul.

— Atunci, — urmă Felton, — juraţi-mi doar, până când mă voi întoarce; dacă, după aceea, veţi mai stărui încă, ei bine, veţi fi liberă să faceţi ce vreţi şi vă voi da chiar eu arma pe care mi-aţi cerut-o.

— Bine! — murmură Milady, — pentru dumneata primesc.

— Juraţi-mi!

— Jur pe Dumnezeul nostru. Eşti mulţumit acum?

— Da, — răspunse Felton, ne vom vedea la noapte.

Şi repezindu-se afară, închise uşa după el, apoi rămase cu suliţa soldatului în mână, ca şi când ar fi stat de strajă în locul lui.

Când soldatul se întoarse, ofiţerul îi dădu arma îndărăt.

Prin ferestruica uşii de care se apropiase, Milady îl zări pe Felton făcându-şi pripit semnul crucii cu nebunească încredere şi depărtându-se într-un vârtej de bucurie.

Iar ea se întoarse la locul ei cu un surâs de sălbatic dispreţ pe buze; rosti apoi, pângărind slava Celui-de-Sus, pe care jurase fără să fi învăţat vreodată a-l cunoaşte:

— Dumnezeul meu, — şopti ea, — fanatic smintit! Dumnezeul meu sunt eu, eu şi cel care-mi vă ajuta să mă răzbun.

Capitolul XXVI A cincea zi de închisoare

Milady ajunsese totuşi să cucerească o jumătate de biruinţă şi câştigul acesta îi sporea puterile. Nu-i era greu să învingă, aşa cum făcuse până atunci, bărbaţi gata să se lase ademeniţi şi pe care viaţa galantă de la curte îi împingea val-vârtej în laţ; Milady era destul de frumoasă, ca să nu întâmpine împotrivirea simţurilor bărbăteşti şi era destul de isteaţă, ca să înfrângă orice oprelişte sufletească.

Dar de data asta avea de luptat împotriva unei firi sălbatice, închise, ajunsă nesimţitoare de atâta austeritate. Religia şi pocăinţa făcuseră din Felton un suflet oţelit în faţa ademenirilor obişnuite. În creierul lui înfierbântat încolţeau ţeluri

atât de mari, năzuinţe atât de năvalnice, încât nu mai rămânea loc pentru vreo dragoste de pofte trupeşti sau sufleteşti, simţământ ce se hrăneşte din huzur şi înfloreşte o dată cu desfrâul. Cu înfăţişarea-i mironosiţă, Milady lovise în felul de a gândi al unui om căruia i se împănase smintea împotriva ei, iar prin frumuseţea-i vrăjită, în inima şi simţurile unui om cast şi neîntinat. În sfârşit, îşi dovedise chiar sieşi puterea mijloacelor pe care nici ea nu şi le bănuise încă, prin acea încercare făcută asupra fiinţei celui mai de neînfrânt din câte firea omenească şi religia i le-ar fi putut înfăţişa vreodată.

Totuşi, în timpul serii, de multe ori îi pierise nădejdea şi în soartă şi în ea însăşi; după cum ştim, nu chemă în ajutor pe Dumnezeu, dar avea încredere în duhul răului, această atotstăpânitoare putere care domneşte în toate amănuntele vieţii omeneşti şi căreia, ca şi în fabula arabă, un bob de rodie îi e de ajuns ca să învie o întreagă lume spulberată.

Pregătită din vreme să-l primească pe Felton, Milady avu grijă să-şi rânduiască treburile şi pe a doua zi. Ştia că nu-i mai rămâneau decât două zile şi că de îndată ce ordinul va fi iscălit de Buckingham (iar Buckingham va iscăli cu atât mai uşor cu cât nu-şi va da seama despre ce femeie era vorba, hârtia purtând nume necunoscut), îndată ce ordinul va fi iscălit, lordul de Winter o va şi trimite pe vapor; mai ştia de asemenea că femeile osândite la surghiun au la îndemână pentru cuceririle lor arme cu mult mai puţin puternice decât aşa-zisele femei virtuoase, a căror frumuseţe e luminată de soarele unei lumi alese, femei proslăvite de goarnele modei şi asupra cărora razele nobleţei îşi răsfrâng licăriri fermecate. A fi femeie osândita la o pedeapsă păcătoasă şi înjositoare nu e o piedică pentru a fi frumoasă, dar e o oprelişte pentru a mai ajunge vreodată puternică. Aidoma celor cu adevărate însuşiri, Milady cunoştea mediul cel mai prielnic firii şi mijloacelor ei. Îi era silă de sărăcie; traiul mârşav îi umbrea simţitor strălucirea măreţiei. Milady nu era regină decât printre regine. Ca să poată stăpâni trebuia să simtă bucuria unei trufii împlinite. Să poruncească unor fiinţe inferioare era pentru ea mai curând o umilinţă decât o plăcere.

Fireşte era încredinţată că s-ar fi întors din surghiun, dar se putea şti oare cât ar fi ţinut surghiunul? Pentru o oră neastâmpărata şi plină de râvna ca a ei, zilele pe care nu le foloseşti ca să urci sunt zile nefericite; găsiţi acum cuvântul

nimerit pentru zilele în care trebuie să cobori! Să piardă un an, doi, trei adică o veşnicie! Să se întoarcă după ce d'Artagnan, fericit şi iubitor, va fi primit din partea reginei, el şi prietenii lui, răsplata pe deplin cuvenită pentru atâtea fapte de credinţă : iată gândurile mistuitoare pe care o femeie ca Milady nu le mai putea îndura multă vreme. De altminteri, furtuna care-i bântuia sufletul îi oţelea puterile şi dacă trupul i s-ar fi încordat o singură clipă pe potriva minţii, Milady ar fi făcut ţăndări zidurile închisorii.

Apoi, ceea ce o mai frământa în mijlocul atâtor nelinişti era şi amintirea cardinalului. Ce putea gândi, ce putea spune despre tăcerea ei cardinalul, cu firea lui neîncrezătoare, mereu îngrijorată şi atât de bănuitoare? Cardinalul — nu numai singurul ei sprijin, singura ei proptea, singurul ei ocrotitor pe vremea aceea, dar şi unealta de căpetenie a norocului ei şi a unei răzbunări viitoare îl cunoştea bine, ştia că la întoarcerea ei, după o călătorie zadarnică, degeaba ar fi dat ea zor cu închisoarea, degeaba ar fi înşirat suferinţele îndurate, cardinalul ar fi răspuns cu liniştea batjocoritoare a omului sceptic, mare prin puterea şi prin geniul lui: "Nu trebuia să te laşi prinsă!"

Milady îşi aduna atunci toată vlagă, murmurând în adâncul gândului numele lui Felton, singura licărire de lumină ce pătrundea până la ea, în fundul iadului în care se prăvălise; şi, ca un şarpe ce-şi încolăceşte şi-şi desface inelele pentru a se încredinţa de puterea lui, ea îl învăluia dinainte pe Felton în miile de cute ale plăsmuirilor ei năstruşnice.

Dar vremea nu stătea pe loc, orele ce se perindau unele după altele păreau că trezesc în trecerea lor clopotul şi fiecare lovitură a limbii de aramă răsuna în inima ostaticei. La ora nouă, lordul de Winter veni ca de obicei, privi fereastra şi zăbrelele, ciocăni podeaua şi pereţii, se uită la cămin şi la uşi fără ca în timpul acestei lungi şi migăloase cercetări atât el cât şi Milady să rostească un singur cuvânt.

Fără îndoială, amândoi înţelegeau că împrejurările erau prea grele pentru a mai pierde vremea cu vorbe de prisos şi cu mâini deşarte.

— Haide! Haide! — spuse lordul, părăsind-o, — nici la noapte n-o să fie chip să fugi.

La ora zece, Felton veni ca să pună un soldat de strajă în faţa uşii. Milady îi recunoscu pasul. Îl ghicea acum, aşa cum o

iubită ghiceşte pasul iubitului ei; şi totuşi, Milady nu-l putea suferi şi-l dispreţuia pe acest fanatic, slab de înger.

Nu era încă ceasul hotărât; Felton nu intră. După două ore, pe când orologiul bătea miezul nopţii, soldatul de strajă fu schimbat. Era chiar ora hotărâtă; din clipa aceea Milady aşteptă nerăbdătoare. Noua strajă începu să se plimbe pe sală. După zece minute sosi şi Felton. Milady ciuli urechea.

— Ascultă, — grăi tânărul către strajă, — nu cumva să te mişti de la uşă, căci ştii, noaptea trecută milord a pedepsit pe un soldat pentru că şi-a părăsit postul doar câteva clipe, deşi, chiar eu îi ţinusem locul în timpul ăsta.

— Da, ştiu, răspunse soldatul.

— Bagă bine de seamă, fii cu ochii în patru. Eu, — adăugă el, — o să intru ca să mă mai uit o dată prin camera femeii care, teamă mi-e că şi-a pus gând rău, aşa că am primit poruncă să n-o slăbesc din ochi.

— Ia te uită, — murmură Milady — se pricepe puritanul nostru la minciuni!

Soldatul se mulţumi să zâmbească.

— Drace! mormăi el, — ferice de dumneavoastră, domnule locotenent, că aveţi astfel de sarcini, mai ales dacă milord v-a poruncit să vă uitaţi şi prin patul ei.

Felton roşi; în orice altă împrejurare l-ar fi luat la rost pe soldatul care-şi îngăduia asemenea glumă, dar conştiinţa lui murmura prea tare, pentru ca buzele să-i mai scape vreun cuvânt.

— Dacă te strig, vino; şi tot aşa, dacă vine cineva, strigă-mă!

— Am înţeles, domnule locotenent, spuse soldatul.

Felton intră la Milady, Ea se ridică.

— Ai venit? îi spuse.

— V-am făgăduit să vin şi am venit.

— Mi-ai făgăduit şi altceva.

— Ce anume? Doamne! îngăimă tânărul care, în ciuda stăpânirii de sine, simţea că-i tremură genunchii şi i se îmbroboneşte fruntea de sudoare.

— Mi-ai făgăduit că-mi aduci un cuţit şi că mi-l laşi după ce vom fi stat de vorbă.

— Nu mai vorbiţi astfel, doamnă, — o rugă Felton, — nu e pe lume împrejurare oricât de cumplită, care să îndreptăţească

o făptură a lui Dumnezeu să-şi curme singură zilele. Am stat şi m-am gândit că nu trebuie să mă încarc niciodată cu asemenea păcat.

— Aşa te-ai gândit? — grăi ostatică, aşezându-se în jilţ, cu un surâs de dispreţ, — atunci m-am gândit şi eu...

— La ce?

— Că nu mai am nimic de spus unui om care nu-şi ţine cuvântul.

— O dumnezeule! se înspăimântă Felton.

— Puteţi pleca, adăugă Milady, — nu voi scoate nici o vorbă.

— Iată cuţitul! îi spuse Felton, scoţând din buzunar arma care, potrivit făgăduielii, o adusese cu el, dar pe care se codise s-o dea.

— Să-l văd, ceru Milady.

— Pentru ce?

— Pe cuvântul meu că vi-l dau îndărăt; îl veţi pune pe masa asta şi vă veţi aşeza între el şi mine.

Felton îi întinse cuţitul, iar Milady cercetă cu luare-aminte ascuţişul, încercându-i vârful cu degetul.

— Bine, — spuse ea, dându-l îndărăt tânărului ofiţer, — e din oţel curat; eşti un prieten credincios, Felton.

Felton luă arma îndărăt şi o puse pe masă aşa cum hotărâse Milady.

Ea îl urmări din ochi şi făcu semn că e mulţumită.

— Şi acum, — zise ea, — ascultă-mă.

Acest început era de prisos. Tânărul ofiţer stătea în picioare în faţa ei, aşteptând să-i soarbă cuvintele.

— Felton, — vorbi Milady, cu glas solemn, plin de o visătoare tristeţe, — Felton, dacă sora dumitale, dacă fiica tatălui dumitale ţi-ar spune: "Tânăra încă şi, din păcate, destul de frumoasă, m-au prins într-o capcană; dar am ţinut piept. În jurul meu s-au înmulţit capcanele, siluirile; am ţinut piept. Au hulit religia pe care o slujesc, Dumnezeul pe care-l iubesc, tocmai pentru că am chemat în ajutorul meu pe acest Dumnezeu şi această religie; am ţinut piept. Atunci m-au împroşcat cu ocări şi cum nu puteau să-mi pângărească sufletul, au vrut să-mi pângărească pentru vecie trupul..."

Milady se opri şi un surâs amar îl înflori pe buze.

— În sfârşit, — spuse Felton, — în sfârşit, ce-au făcut?

— În sfârşit, într-o seară au hotărât să zădărnicească această împotrivire pe care nu puteau s-o doboare; într-o seară mi-au vărsat în apă un narcotic tare; abia sfârşisem masa şi am simţit că mă cuprinde o toropeală ciudată. Deşi nu bănuiam nimic, m-a cuprins un soi de teamă; am încercat să lupt împotriva somnului, m-am ridicat, am vrut să alerg la fereastră, să chem în ajutor, dar picioarele nu mă mai ţineau; mi se părea că tavanul îmi cade pe cap şi mă striveşte; am întins braţele, am încercat să vorbesc, dar n-am putut scoate decât sunete răzleţe; o amorţeală de neînvins punea stăpânire pe mine; m-am sprijinit de un jeţ gata să cad, dar mi se muiaseră şi braţele; am căzut într-un genunchi, pe urmă în amândoi; am vrut să mă rog, dar limba mi-era ţeapănă; fără îndoială că Dumnezeu nu m-a văzut, nici nu m-a auzit, căci am alunecat pe podea, aproape moartă.

Nu-mi amintesc nimic din ce s-a petrecut în vremea asta şi nici cât a ţinut somnul; singurul lucru de care mi-aduc aminte e că m-am trezit culcată într-o încăpere rotundă, cu mobile scumpe, în care lumina nu pătrundea decât printr-o deschizătură în tavan. De altfel nu se vedea nicăieri nici o uşă: s-ar fi zis o minunată închisoare.

Am stat aşa, multă vreme, fără să-mi pot da seamă nici de locul unde mă aflam, nici de toate amănuntele pe care ţi le spun acum; mintea mea lupta zadarnic să alunge bezna din care nu puteam să mă smulg; parcă mi-aş fi adus aminte de un drum străbătut, de huruitul unei trăsuri, de un vis îngrozitor care mi-ar fi sleit puterile; dar totul, atât de întunecat şi de încâlcit, încât aceste întâmplări păreau că sunt ale unei alte vieţi decât a mea, îmbinată totuşi cu a mea printr-o fantastică dedublare.

Câtva timp, starea în care mă aflam mi s-a părut atât de stranie, încât am crezut că visez. M-am ridicat clătinându-mă; veşmintele mele erau lângă mine, pe un scaun; nu ţineam minte nici să mă fi dezbrăcat, nici să mă fi culcat. Atunci, încet-încet, am început să-mi viu în fire, îngrozită parcă de ruşine; nu mai eram în casa unde locuiam; atât cât puteam să-mi dau seama după lumina de afară, se apropia amurgul; eu adormisem în ajun către seară; somnul meu ţinuse aproape douăzeci şi patru de ceasuri.

Ce se petrecuse în timpul acestui somn îndelungat?

M-am îmbrăcat cât am putut de repede. După toate mişcările mele, greoaie şi amorţite, însemna că narcoticul nu se

risipise încă de tot. De altminteri, încăperea era mobilată tocmai pentru a primi o femeie cocheta ,cea mai desăvârşită n-ar fi putut avea o dorinţă pe care, rotindu-şi ochii prin cameră, să nu şi-o poată vedea împlinită.

Fireşte, nu eram întâia prizonieră care se văzuse închisă în această minunată colivie, dar, îţi dai seama, Felton, cu cât închisoarea era mai frumoasă, cu atât creştea şi spaima mea.

Da, da, era închisoare; am încercat zadarnic să ies de-acolo; am ciocănit toţi pereţii ca să descopăr o uşă, pretutindeni însă, peretele îmi răspundea cu zgomot plin şi înăbuşit.

Am făcut poate de douăzeci de ori înconjurul încăperii în căutarea unei ieşiri; nu era nici una şi am căzut, sfârşită de oboseală şi de groază, într-un jilţ.

În vremea asta, se făcuse repede întuneric şi o dată cu întunericul creştea şi spaima mea: nu ştiam dacă trebuie să rămân acolo unde mă aşezasem; mi se părea că mă împresurau tot soiul de primejdii, gata să mă înghită la fiece pas. Nu mâncasem nimic din ajun, dar de frică, nu-mi era foame.

Nici un zgomot dinafară, cu care aş fi putut măsura timpul, nu ajungea până la mine; bănuiam că putea fi ora şapte sau opt seara, căci eram în octombrie şi se lăsase noaptea.

Deodată, scârţiitul unei uşi m-a făcut să tresar; un glob de foc se ivi sus, deasupra deschizăturii din tavan, scăldând în lumină camera şi atunci am văzut, înspăimântată, că un bărbat stătea în picioare la câţiva paşi de mine.

În mijlocul camerei mai apăruse, ca prin farmec, o masă cu două tacâmuri şi cu o cină gata aşezată.

Era bărbatul care mă urmărea de un an, care jurase să mă necinstească şi care, din primele cuvinte rostite, mi-a dat să înţeleg că peste noapte se ţinuse de cuvânt.

— Ticălosul! murmură Felton.

— Da, da, ticălosul! îngână Milady, văzând cu ce nesaţ asculta ciudata povestire tânărul ofiţer, al cărui suflet părea atârnat de buzele ei. Da, ticălosul! Crezuse că o dată ce mă biruise în timpul somnului, totul se sfârşise; venea nădăjduind că voi primi de bună voie ruşinea, fiindcă ruşinea era ceva împlinit; venea să-mi dăruiască averea lui în schimbul dragostei mele.

Tot ce inima unei femei poate cuprinde ca dispreţ strigător şi ca vorbe umilitoare, le-am aruncat asupra acestui om; fără

îndoială că era deprins cu atare sudălmi, căci m-a ascultat liniştit, cu zâmbetul pe buze şi braţele încrucişate pe piept; apoi, când a crezut că isprăvisem tot ce-aveam de spus, s-a apropiat de mine; dintr-o săritură am fost lângă masă, am apucat un cuţit şi l-am dus la piept.

— Încă un singur pas şi o să ai pe suflet nu numai necinstea dar şi moartea mea.

Fără îndoială că în privire, în glasul şi în întreaga mea fiinţă vibra acel adevăr al gestului, al ţinutei şi al tonului, care izbutesc să dea pe brazdă şi sufletele cele mai ticăloase, căci s-a oprit.

— Moartea dumitale?! mi-a spus el. Nu, eşti o amantă prea încântătoare, ca să te pierd astfel, după ce am avut fericirea să te strâng doar o singură dată în braţe. La revedere, frumoasa mea! Aştept să fii în toane mai bune ca să vin iar să te văd.

După cuvintele astea, a suflat într-un fluier; globul de flăcări care lumina camera s-a urcat mai sus şi a pierit. Eram iarăşi în întuneric. Am auzit din nou, peste o clipă, zgomotul unei uşi care s-a deschis şi s-a închis la loc. Pe urmă globul luminat a coborât iar şi m-am trezit singură în cameră.

Clipa următoare a fost groaznică; dacă aş mai fi avut îndoieli în privinţa nenorocirii mele, de data asta îndoielile se spulberaseră făcând loc adevărului crud: eram în puterea unui om de care nu numai că mi-era silă, dar pe care-l dispreţuiam, a unui om în stare de orice şi care-mi dăduse o nenorocită dovadă de ce putea face.

— Dar, pentru Dumnezeu, cine era omul acela? întrebă Fleton.

— Am stat toată noaptea pe un scaun, tresărind la cel mai mic zgomot, căci către miezul nopţii lampa s-a stins şi am rămas iar în întuneric. Dar noaptea a trecut fără ca prigonitorul meu să se mai arate; s-a luminat de ziuă: masa dispăruse, iar eu tot mai ţineam în mână cuţitul.

Cuţitul acela era toată nădejdea mea.

Mă simţeam frântă de oboseală; ochii îmi ardeau de nesomn; nu îndrăznisem nici măcar să aţipesc; peste zi, m-am mai liniştit; m-am trântit pe pat fără să dau drucul cuţitului mântuitor pe care-l ascunsesem sub pernă.

Când m-am deşteptat, am dat iar cu ochii de masa cu mâncăruri.

De data asta, cu toată spaima, în ciuda temerilor mele, simţeam că nu mai pot de foame. De patruzeci şi opt de ore nu pusesem nimic în gură; am luat o îmbucătură de pâine şi câteva fructe, apoi, cu gândul la narcoticul din apa pe care-o băusem, nici nu m-am atins de cea de pe masă şi m-am dus să-mi umplu paharul la o fântână de marmură prinsă în perete, deasupra mesei de toaletă.

Deşi luasem măsura asta, tot mi-a fost îngrozitor de teamă câtăva vreme; dar, spaima mea nu mai era întemeiată; ziua a trecut fără să simt ceva care mi-ar fi dat de gândit.

Avusesem grijă să golesc jumătate din sticlă ca să nu-mi dau în vileag bănuielile. A venit pe urmă seara şi o dată cu seara, întunericul; dar deşi nu se zărea la un pas, ochii mei începeau să se deprindă cu bezna; am văzut cum masa coboară sub podea; un sfert de ceas după aceea a apărut masa cu mâncăruri; şi, după o clipă, datorită aceleiaşi lămpi, camera s-a luminat din nou.

Eram hotărâtă să mănânc numai din bucatele în care nu s-ar fi putut pune nici un somnifer; două ouă şi câteva fructe mi-au fost toată cina; pe urmă, mi-am umplut un pahar cu apă la fântâna mea blagoslovită şi am băut.

După câteva înghiţituri, mi s-a părut că nu mai avea acelaşi gust ca de dimineaţă; mi-a şi trecut iute o bănuială prin minte şi m-am oprit din băut; înghiţisem totuşi o jumătate de pahar.

Am vărsat apa rămasă şi am aşteptat, îngrozită, cu sudoarea pe frunte. Fără îndoială, cine ştie ce martor ascuns mă văzuse luând apă de acolo şi se folosise de încrederea mea, ca să-mi grăbească pieirea, pusă la cale cu atâta sânge rece şi adusă la îndeplinire cu atâta cruzime.

Nu trecuse nici o jumătate de ceas şi am simţit aceleaşi tulburări; cum de data asta nu băusem decât o jumătate de pahar, am luptat mai multă vreme împotriva somnului şi în loc să adorm de-a binelea, am căzut doar într-o stare de toropeală, în care puteam să-mi dau seama de ceea ce se petrecea în jurul meu, fără să am însă puterea să mă apăr sau să fug.

M-am târât spre pat, ca să-mi caut singură apărare cu putinţă: cuţitul meu salvator, dar n-a fost chip să ajung până la el; am căzut în genunchi cu mâinile încleştate pe una din

coloanele de la picioarele patului; am înţeles atunci că sunt pierdută.

Felton avea faţa ca varul şi un fior de gheaţă îi cutremură tot trupul.

— Şi, ce era mai groaznic, — urmă Milady cu glasul schimbat, parcă ar fi trecut prin spaimă cumplită de atunci, — e că de data asta îmi dădeam seama de primejdia care mă ameniţa; aş putea spune că sufletul meu veghea în trupu-mi adormit; vedeam şi auzeam, e drept toate se petreceau ca în vis; dar asta era şi mai înspăimântător.

Am văzut lampa care urca şi mă lăsa încet-încet în întuneric; am auzit pe urmă scârţiitul atât de bine cunoscut al uşii, deşi uşa nu se deschisese până atunci decât de două ori.

Am simţit că cineva se apropie de mine; se spune că nenorociţii rătăciţi prin deşerturile Americii simt la fel apropierea şarpelui. Am vrut să fac o sforţare, am încercat să strig; mi-am încordat din răsputeri voinţa, am izbutit chiar să mă ridic, dar ca să cad la loc... ba ca să cad chiar în braţele prigonitorului meu...

— Dar spuneţi-mi odată cine era omul acela? strigă tânărul ofiţer.

Dintr-o singură privire Milady îşi dădu seama cum îl chinuia pe Felton, stăruind asupra fiecărui amănunt al povestirii; dar nu ţinea să-l scutească de nici o suferinţă. Cu cât i-ar fi rănit mai adânc inima, cu atât ar fi fost mai sigură că el ar răzbuna-o. Istorisi aşadar, mai departe, ca şi când nu l-ar fi auzit sau ca şi când s-ar fi gândit că nu sosise încă vremea să-i răspundă.

Numai că de data asta ticălosul nu mai avea de-a face cu un soi de leş ţeapăn, lipsit de orice simţire. Ţi-am spus, fără să pot fi iarăşi stăpână pe simţurile şi mişcările mele, îmi rămăsese treaz gândul primejdiei; am luptat deci cât am putut şi, fără îndoială, că, aşa slăbită cum eram, totuşi mă împotriveam crunt, căci l-am auzit spunând:

"Ale naibii puritane! ştiam eu bine că le dau de lucru călăilor, dar le credeam mai puţin tari cu amanţii lor".

Din păcate, împotrivirea mea deznădăjduită nu putea ţine multă vreme; simţeam că-mi pierd puterile şi de data asta mişelul s-a folosit nu de somnul, ci de leşinul meu.

Felton asculta, fără să scape nici un alt sunet decât un soi de gâfâit surd; pe fruntea-i de marmură i se prelingeau

broboane de sudoare şi îşi înfigea mâna în carnea pieptului, pe sub haină.

— ...Când mi-am venit în fire întâia mişcare a fost să caut sub pernă cuţitul la care nu putusem ajunge; dacă nu-mi slujise să mă apăr, putea să-mi slujească măcar la ispăşire.

Dar când am luat cuţitul acela, Felton, mi-a trecut prin minte un gând îngrozitor. Am jurat să spun tot şi nu-ţi voi ascunde nimic; ţi-am făgăduit adevărul şi-l voi mărturisi, chiar dacă m-ar pierde.

— V-a trecut prin minte să vă răzbunaţi pe omul acela, nu-i aşa? strigă Felton.

— Da, aşa e! — răspunse Milady, — ştiu, gândul meu nu era gând creştinesc; fără îndoială că veşnicul vrăjmaş al sufletului nostru, leul, care rage neîncetat în preajma noastră, mi-l şoptea în taină. În sfârşit, ce să-ţi spun, Felton? urmă Milady, cu glasul unei femei care se învinovăţeşte de o crimă, m-a năpădit gândul ăsta şi, fireşte, că nu m-a mai părăsit. Astăzi ispăşesc acelaşi gând ucigaş.

— Mai departe, mai departe, — o rugă Felton, — sunt nerăbdător să v-aud ajungând la răzbunare.

— Hotărârea mea era să mă răzbun cât mai repede cu putinţă; nu mă îndoiam că va veni în noaptea următoare. Peste zi n-aveam de ce să mă tem.

La ora prânzului nu m-am ferit să mănânc şi să beau; dar seară îmi pusesem în minte să mă fac doar că mănânc şi să nu pun nimic în gură; cu hrană de dimineaţă voiam să lupt împotriva ajunării de seară.

Am ascuns doar un pahar cu apă de la prânz, fiindcă setea mă chinuise cel mai mult, atunci când ajunasem patruzeci şi opt de ore în şir.

Ziua a trecut fără altă înrâurire asupra mea decât să mă întărească în hotărârea luată: aveam însă grijă ca faţa să nu-mi trădeze gândul ce mă frământă, căci eram încredinţată că mi se urmăreau mişcările; de mai multe ori chiar am simţit fluturându-mi un zâmbet pe buze. Felton, nu îndrăznesc să-ţi spun cărui gând îi surâdeam, căci ţi-ar fi silă de mine.

— Mai departe, mai departe, — stărui Felton, — vedeţi bine că vă ascult şi abia aştept să aud sfârşitul.

— A venit seara şi o dată cu seara, toate celelalte: masa cu mâncăruri ca de obicei, pe întuneric, pe urmă lampa de sus s-a aprins, iar eu m-am aşezat la masă.

Am mâncat doar câteva fructe. Mă făceam că-mi torn apă din sticlă, dar n-am băut decât din cea păstrată în pahar; de altfel, înlocuirea o făcusem cu destulă dibăcie, aşa că spionii, dac-aş fi avut spioni, să nu bănuiască nimic.

După masă, am dat aceleaşi semne de toropeală, ca în ajun; pe urmă, ca şi când aş fi fost moartă de oboseală sau ca şi când m-aş fi obişnuit cu primejdia, m-am târât spre pat, mi-am lăsat rochia să alunece pe jos şi m-am culcat.

De data asta îmi găsisem cuţitul sub pernă şi pe când mă făceam că dorm, strângeam prăseaua cu înfrigurare. Trecuseră două ceasuri fără să se întâmple nimic nou: începuse să-mi fie teamă că n-o să mai vină! Dumnezeule, cine ar fi putut bănui aceasta cu o seară înainte!

În sfârşit, am văzut lampa ridicându-se încet şi pierind în adâncul tavanului ,peste cameră s-a lăsat noapte întunecoasă, dar m-am străduit să zăresc prin beznă.

Au trecut aşa ca vreo zece minute. Singurul zgomot pe care-l auzeam erau bătăile inimii mele.

Mă rugam cerului să-l văd venind.

În sfârşit, am auzit zgomotul, atât de cunoscut, al uşii ce se deschidea şi se închidea la loc; am auzit, cu toată grosimea covorului, un pas sub care scârţâia podeaua; cu tot întunericul, am văzut şi o umbră care se apropia de patul meu.

— Mai repede, mai repede, — o îndemnă Felton, — nu vedeţi că fiecare din cuvintele dumneavoastră, mă arde ca plumbul topit?

— Atunci — urmă Milady, — atunci mi-am adunat toate puterile, gândind că momentul răzbunării sau mai curând al dreptăţii sunase; mă socoteam a doua Judith: m-am încordat din răsputeri cu cuţitul în mână şi când l-am văzut aproape de mine, întinzându-şi braţele ca să-şi caute prada, atunci, cu cel din urmă ţipăt de durere şi de deznădejde, l-am lovit drept în mijlocul pieptului.

Nemernicul! Îşi luase toate măsurile! Avea pieptul acoperit cu o reţea de fier; cuţitul se frânse.

— Ce faci! — strigă el, apucându-mă cu putere de braţ şi smulgându-mi arma care mă slujise atât de prost, — dar ce ai

avut de gând cu viaţa mea, frumoasă puritană? Asta-i mai mult decât ură, e curată nerecunoştinţă. Ia potoleşte-te, frumoasa mea copilă, crezusem că te-ai mai îmblânzit. Nu fac parte dintre tiranii care păstrează cu sila femeile; văd şi eu că nu mă iubeşti; cu obişnuita mea încredere în mine mă tot îndoiam. Acum însă, m-am convins; mâine vei fi liberă.

Nu aveam decât o dorinţă: să mă ucidă.

— Ia seama! i-am spus, libertatea mea înseamnă ruşinea dumitale.

— Dumireşte-mă, frumoasa mea sibilă[45].

— Da, căci îndată ce voi ieşi de aici, voi spune tot, voi spune cum m-ai siluit, voi spune de colivia în care m-ai ţinut închisă, voi da în vileag acest palat al nemerniciei. Eşti om cu mare vază, milord, totuşi ar trebui să tremuri! Deasupra dumitale e regele, iar deasupra regelui, Dumnezeu.

Oricât de stăpân era pe el, prigonitorul meu lăsă să-i scape o mişcare de mânie. Nu puteam să-l văd la faţă, dar am simţit că-i tremurase braţul peste care îmi ţineam mâna.

— Atunci nu vei ieşi de aici! mi-a spus el.

— Bine, bine! — i-am strigat eu, — dar să ştii că locul chinurilor mele va fi în acelaşi timp şi al mormântului meu. Bine! Eu voi muri aici, iar dumneata vei vedea dacă o stafie care învinuieşte nu-i cumva mai de temut decât o fiinţă vie care ameninţă?

— Nu ţi se va lăsa nici o armă!

— Este una pe care deznădejdea a pus-o la îndemâna oricărei făpturi care nu se teme s-o folosească. Mă voi lăsa să mor de foame.

— Ascultă-mă, a răspuns ticălosul, nu preţuieşte mai mult o pace, decât asemenea război? Îţi dau chiar acum libertatea, voi striga în gura mare că eşti virtutea întruchipată, te poreclesc Lucreţia[46] Angliei.

— Şi eu spun că eşti *Sextus* al Angliei, eu te învinuiesc în faţa oamenilor, aşa cum te-am învinuit şi-n faţa lui Dumnezeu; şi

---

[45] Sibilă — femeie căreia cei vechi îi atribuiau cunoaşterea viitorului şi darul prevestirii.

[46] Tânără romană care s-a sinucis, fiind prigonită de Sextus, fiul lui Superbus. Prin extensiune: femeie virtuoasă ce preferă moartea, dezonoarei.

dacă trebuie, asemenea Lucreţiei, să semnez cu sângele meu învinuirea ce-ţi aduc, foarte bine, o voi semna.

— Aşa? Aşa? m-a luat duşmanul meu în zeflemea, atunci se schimbă lucrurile. Pe legea mea, la urma urmei ţi-e foarte bine aici, n-o să-ţi lipsească nimic şi, dacă vrei să mori de foame, o să fie numai din vina dumitale.

...Şi, cu aceste cuvinte a plecat; uşa s-a deschis şi s-a închis la loc, iar eu am rămas zdrobită, mai puţin de durere, mărturisesc, decât de ruşine, că nu mă răzbunasem.

S-a ţinut de cuvânt. A trecut o zi şi o noapte, fără să-l mai văd. Dar şi eu mă ţineam de cuvânt şi nu mâncăm, nici nu beam nimic; eram hotărâtă, aşa cum îi spusesem, să mă las să mor de foame.

Toată ziua şi toată noaptea m-am închinat, nădăjduind să mă ierte Dumnezeu că-mi iau singură zilele.

A doua noapte, uşa s-a deschis; eram culcată jos pe podea, puterile începuseră să mă părăsească.

La zgomotul uşii. m-am ridicat într-un cot.

— Ei, ce e? m-a întrebat un glas care-mi suna prea îngrozitor în urechi, ca să nu-l recunosc; spune, ne-am mai îmblânzit un pic? Crezi că o să ne răscumpărăm libertatea cu neînsemnata făgăduială că n-o să vorbim? Uite, eu am inimă bună, adăugă el şi deşi nu-mi plac puritanii, le fac dreptate ca de altfel şi puritanelor când sunt drăguţe! Haide! jură-mi frumos pe cruce, eu nu cer nimic altceva.

— Pe cruce! am strigat eu, ridicându-mă de jos, căci la auzul glasului pe care-l uram, mă simţeam iar plină de vlagă. Pe cruce jur că nici o făgăduială, nici o ameninţare, nici un chin nu-mi vă închide gura; pe cruce jur să te dau în vileag pretutindeni ca pe un ucigaş, ca pe un ademenitor, ca pe un mişel; pe cruce jur că, dacă vreodată ajung să ies de aici, voi cere întregii omeniri să mă răzbune împotriva dumitale!

— Ia seama! mi-a răspuns cu un ton de ameninţare pe care nu i-l auzisem încă, am un mijloc grozav pe care nu-l voi folosi decât când mă vei fi scos din fire, un mijloc cu care să-ţi închid gura sau, cel puţin, să împiedic a se da crezare unui singur cuvânt din câte vei fi spus.

Mi-am adunat toate puterile pentru a-i răspunde printr-un hohot de râs.

Şi-a dat seama că de aci încolo între noi doi avea să fie un veşnic război, un război pe viaţă şi moarte.

— Ascultă, a adăugat el, îţi mai las timp de gândit până mâine dimineaţă şi mâine toată ziua; chibzuieşte bine: dacă făgăduieşti că vei tăcea vei avea parte de bogăţie, de stimă şi chiar de faimă; dar dacă ameninţi că vei vorbi, atunci te osândesc să fii înfierată.

— Dumneata?! am strigat eu, dumneata!

— Da, cu fierul roşu, pentru vecie!

— Dumneata! strigam eu. Îţi spun, Felton, credeam că nu era în minţile lui.

— Da, eu! mi-a răspuns el.

— Lasă-mă, i-am mai spus, ieşi dacă nu vrei să-mi sfărâm capul de pereţi, în faţa dumitale.

— Bine, a mormăit, fie cum vrei; atunci pe mâine seară!

— Pe mâine seară! i-am răspuns prăbuşindu-mă la pământ şi muşcând înnebunită covorul.

Felton se sprijinea de o mobilă şi Milady vedea cu o drăcească bucurie că puterile îl vor părăsi, poate chiar înainte de sfârşitul povestirii.

Capitolul XXVII Ca în tragediile clasice...

După o clipă de tăcere, în timpul căreia Milady cerceta cu privirea pe tânărul Felton, ea îşi urmă povestirea:

— Erau aproape trei zile de când nici nu beam, nici nu mâncăm, mă chinuiam groaznic; uneori îmi treceau prin faţa ochilor un fel de nori care-mi strângeau fruntea şi-mi împăienjeneau vederea; nu mai ştiam nimic de mine. Se lăsase seara. Eram atât de slăbită, încât leşinam mereu şi de câte ori leşinam, mulţumeam lui Dumnezeu crezând că, în sfârşit, o să mor.

În timpul unuia din leşinuri, am auzit uşa deschizându-se; de spaimă, mi-am venit în fire.

L-am văzut intrând în cameră, urmat de un bărbat mascat; purta şi el mască; dar i-am recunoscut pasul, i-am recunoscut vocea, i-am recunoscut ţinuta falnică pe care i-a dăruit-o iadul pentru nenorocirea omenirii.

— Ei, ce zici? a început el, eşti sau nu hotărâtă să juri aşa cum ţi-am cerut?

— Ai spus chiar dumneata: puritanii n-au decât un singur cuvânt. Pe al meu l-ai auzit: te voi urmări pe pământ în faţa tribunalului omenesc şi în cer, în faţa tribunalului lui Dumnezeu.

— Aşadar, ai rămas neclintită!

— Jur în faţa lui Dumnezeu care mă aude: voi dezvălui lumii întregi crima dumitale până când voi găsi un om să mă răzbune!

— Eşti o târfă, a răcnit atunci la mine şi vei suferi cazna târfelor! Înfierată în ochii celor pe care-i vei chema în ajutor, încearcă să le mai dovedeşti că nu eşti nici vinovată, nici nebună!

Apoi, întorcându-se spre omul care-l însoţea:

— Călău, i-a spus, fă-ţi datoria!

— Numele lui, numele lui, se ruga Felton, spuneţi-mi numele lui, spuneţi-mi!

— Atunci, cu toate răcnetele mele, cu toată împotrivirea mea, căci începeam să înţeleg că m-ameninţă ceva mai rău decât moartea, călăul m-a înşfăcat, m-a răsturnat pe podea, m-a stâlcit sub strânsoarea lui şi, înecată în suspine, aproape lipsită de cunoştinţă, chemând în ajutor pe Dumnezeu care-şi întorsese faţa de la mine, am scos deodată un ţipăt groaznic de durere şi de ruşine: un foc arzător, un fier roşu, fierul călăului mi se întipărise pe umăr.

Felton scăpă un geamăt adânc.

— Priveşte, — îi spuse Milady, ridicându-se cu o mişcare de regină, — priveşte, Felton, noua mucenicie născocită pentru fata nevinovată şi totuşi pradă cruzimii unui tâlhar! Învaţă să cunoşti inima oamenilor, Felton şi pe viitor nu te mai face atât de lesne unealta răzbunării lor nedrepte!

Şi, desfăcându-şi la repezeală rochia, sfâşiindu-şi cămaşa subţire ce-i acoperea sinul, Milady, purpurie la faţă de mânie mincinoasă şi de ruşine prefăcută, arătă tânărului semnul de neşters care pângărea frumosul ei umăr.

— Dar, eu văd o floare de crin! se miră Felton.

— Tocmai, asta e mârşăvia, răspunse Milady. Stigmatul Angliei?... Trebuia dovedit care anume tribunal dăduse hotărârea şi atunci aş fi făcut o plângere către toate tribunalele

regatului; dar stigmatul Franţei... prin el, prin stigmatul Franţei, eram cu adevărat înfierată!

Ar fi fost peste puterile lui Felton să îndure mai mult. Alb la faţă, nemişcat, zdrobit de cumplita destăinuire, ameţit de frumuseţea supraomenească a femeii care se dezgolea în faţa lui, cu o lipsă de ruşine pe care el o găsea sublimă, sfârşi prin a cădea în genunchi la picioarele ei, la fel ca cei dintâi creştini la picioarele prea curatelor şi sfintelor mucenice, pe care prigoana împăraţilor le aruncă în circ pradă dezmăţului sângeros al mulţimilor. Floarea ruşinii păli: rămânea doar neasemuita frumuseţe a femeii.

— Iertare, iertare! strigă Felton. Iertare!

Milady citi în ochii lui: Dragoste, dragoste!

— Să te iert? Dar de ce? întrebă ea.

— Iertare, fiindcă m-am alăturat prigonitorilor dumitale!

Milady îi întinse mâna.

— Atât de frumoasă! Atât de tânără! izbucni Felton, acoperindu-i mâna de sărutări.

Milady se îndură să-i arunce şi una din acele priviri care dintr-un sclav, fac un rege.

Felton era puritan: lăsă mâna femeii pentru a-i săruta picioarele. Nici nu o mai iubea acum, o proslăvea.

Când clipele de slăbiciune trecură, când Milady păru iarăşi stăpână pe ea, aşa cum de altfel fusese necontenit, când Felton văzu pierind din nou sub vălul castităţii comorile de dragoste ce i se ascundeau atât de bine numai pentru a-l face să le dorească şi mai înflăcărat, el o întrebă:

— Acum nu-mi mai rămâne decât să ştiu un singur lucru: numele adevăratului dumitale călău, căci pentru mine nu-i decât unul singur: celălalt era unealta lui, atâta tot.

— Cum se poate, frate! — se minună Milady, — trebuie să ţi-l mai spun, nu l-ai ghicit încă?

— Adică tot el e? Tot el? Mereu el?... Adevăratul vinovat...

— Adevăratul vinovat, — urmă Milady, — este jefuitorul Angliei, prigonitorul adevăraţilor credincioşi, mişelul ademenitor al cinstei atâtor femei, acela care dintr-o poftă a inimii lui păcătoase va sili Anglia să verse atâta sânge, acela care ocroteşte azi pe protestanţi pentru că mâine să-i trădeze...

— Buckingham! Prin urmare Buckingham! strigă Felton ieşit din minţi.

Milady îşi ascunse capul în mâini, nemaiputând parcă îndura povara ruşinii ce-i trezea acest nume.

— Buckingham, călăul acestei făpturi îngereşti! — se îngrozi Felton, — şi tu, Dumnezeule, nu l-ai trăsnit! L-ai lăsat încununat de nobleţe, de falǎ şi putere pentru pierzania noastră a tuturor!

— Dumnezeu părăseşte pe cel care se părăseşte el însuşi, îl îmbărbătă Milady.

— Vrea poate să-i cadă pe cap afurisenia hărăzită blestemaţilor, urmă Felton din ce în ce mai înfierbântat. Vrea ca răzbunarea omenească s-o ia înaintea justiţiei cereşti!

— Oamenii se tem de el şi-l cruţă.

— Eu, — adăugă Felton, — eu nu mă tem de el şi nu-l voi cruţa!...

Milady îşi simţi sufletul scăldat de o drăcească bucurie.

— Dar cum se face, — întrebă Felton, — că lordul de Winter, ocrotitorul meu, tatăl meu, se află amestecat în toate astea?

— Ascultă, Felton, — răspunse Milady, — pe lângă mişei şi nemernici, pe lume mai sunt şi oameni de suflet, mărinimoşi. Aveam un logodnic: un om pe care-l iubeam şi care mă iubea; o inimă ca a dumitale, Felton, un om ca dumneata. M-am dus la el şi i-am spus tot: el mă cunoştea bine şi nu s-a îndoit o clipă de spusele mele. Era un mare senior, un bărbat cu nimic mai prejos decât Buckingham. N-a spus nimic, şi-a încins doar spada, s-a înfăşurat în pelerină şi s-a dus de-a dreptul la palatul Buckingham.

— Da, da, — răspunse Felton, — înţeleg: deşi faţa de asemenea oameni nu spada trebuie folosită, ci pumnalul.

— Buckingham plecase chiar în ajun, ambasador în Spania, unde trebuia să ceară mâna Infantei pentru regele Carol I, care pe atunci nu era decât prinţ de Galles. Logodnicul meu s-a întors.

— Ascultă, mi-a spus el, omul acela a plecat, aşa, că deocamdată scapă de răzbunarea mea, dar, în aşteptare, să fim uniţi, aşa cum ar fi trebuit să fim şi până acum; pe urmă lasă în seama lordului de Winter să apere onoarea lui şi a soţiei lui.

— Lordul de Winter! exclamă Felton.

— Da, — răspunse Milady, — lordul de Winter; acum înţelegi tot, nu-i aşa? Buckingham a lipsit aproape un an. Cu opt

zile înainte de sosirea lui, lordul de Winter a murit în câteva clipe, lăsându-mă singura lui moştenitoare. Cum, de unde venea lovitura? Dumnezeu care ştie tot, ştie fără îndoială şi asta. Eu nu învinovăţesc pe nimeni.

— Ce năprasnic! Ce năprasnic! se îngrozi Felton.

— Lordul de Winter a murit fără să-i fi spus ceva fratelui său. Groaznica taină nu trebuia s-o ştie nimeni până ce va fi căzut ca un trăsnet pe capul vinovatului. Ocrotitorul dumitale nu văzuse cu ochi buni căsătoria fratelui său mai mare cu o fată fără avere. Simţeam că nu mă puteam aştepta la vreun sprijin din partea unui om înşelat în nădejdile lui de moştenire. Am plecat în Franţa, hotărâtă să-mi sfârşesc acolo zilele. Dar toată averea mea se află în Anglia; când s-au închis drumurile din pricina războiului, am îndurat tot felul de lipsuri; n-am avut încotro şi m-am întors; sunt şase zile de când am debarcat la Portsmouth.

— Şi atunci? întrebă Felton.

— Atunci, Buckingham a aflat, fireşte, de sosirea mea, a vorbit de mine cu cumnatul meu, lordul de Winter, care avea dinainte pică pe mine, i-a spus că cumnata lui e o păcătoasă, o femeie înfierată. Vocea curată şi nobilă a soţului meu nu mai era aici ca să mă apere. Lordul de Winter a crezut tot ce i s-a spus, cu atât mai uşor cu cât îi plăcea să creadă toate astea; a poruncit să fiu arestată, m-a adus aici şi m-a dat în paza dumitale; ştii ce a urmat. Poimâine voi fi alungată, surghiunită; poimâine voi fi zvârlită printre ticăloşii ticăloşilor. Da, au ţesut bine urzeala; uneltirea e dibace, iar onoarea mea nu va supravieţui. Vezi şi tu, Felton, că mi-e sortit să mor; Felton, dă-mi cuţitul!

Cu aceste cuvinte, ca şi când toate puterile ar fi părăsit-o Milady îşi dădu drumul istovită şi moale în braţele tânărului ofiţer care, beat de dragoste, de mânie şi de voluptăţi necunocute, o strânse la piept pătimaş, înfiorat de răsuflarea acelei guri atât de frumoase şi înnebunit de sinul ce palpita atât de aproape.

— Nu, nu, — murmură el, — nu, o să trăieşti în cinste şi curată, o să trăieşti ca să-ţi dobori duşmanii.

Milady îl împinse uşor cu mâna, chemându-l însă cu privirea; Felton, la rândul lui, o îmbrăţişă, rugându-se de ea ca de o icoană.

— Moartea, moartea! şoptea ea cu glas stins şi pleoapele întredeschise, moartea mai curând decât ruşinea; Felton, frate scump, prietene, te rog din suflet, lasă-mă să mor!

— Nu, — strigă Felton, — nu, o să trăieşti, o să trăieşti răzbunată!

— Felton, eu aduc nenoroc celor din jurul meu. Felton, lasă-mă în voia soartei! Felton, lasă-mă să mor!

— Ei bine, atunci vom muri împreună! strigă el lipindu-şi buzele de buzele ei.

Se auziră în uşă mai multe ciocănituri; de data asta Milady îl împinse cu tot dinadinsul.

— Ascultă, — îi spuse, — să ştii că ne-a auzit, vine cineva! S-a sfârşit! Suntem pierduţi!

— Nu, — o potoli Felton, — e straja care dă doar de veste că soseşte rondul de noapte.

— Atunci dă fuga la uşă şi deschide.

Felton făcu întocmai; femeia aceasta era acum stăpână pe toate gândurile şi întreagă inimă lui.

Dădu de un sergent, căpetenia unei patrule de supraveghere.

— Ce se întâmpla? întrebă tânărul locotenent.

— Mi-aţi spus să deschid uşa dacă aud strigând după ajutor, dar aţi uitat să-mi lăsaţi cheia; v-am auzit eu strigând, dar nu înţelegeam ce spuneaţi; am încercat să deschid şi cum uşa era încuiată pe dinăuntru, am chemat sergentul.

— Şi iată, am sosit, adăugă sergentul.

Cu privirea rătăcită, aproape nebun, Felton nu scotea nici o vorbă.

Înţelegând că trebuia să iasă din încurcătură, Milady alergă şi luă cuţitul lăsat pe masă de Felton.

— Şi cu ce drept vrei să-mi împiedici moartea? întrebă ea.

— Dumnezeule mare! se repezi Felton, văzând cuţitul ce-i lucea în mână.

În clipa aceea un hohot de râs batjocoritor răsună pe sală.

Atras de zgomot, îmbrăcat în haină de casă, dar cu spada sub braţ, lordul de Winter stătea în picioare în pragul uşii.

— Prea bine, — spuse el, — iată-ne ajunşi la ultimul act al tragediei; vezi, Felton, drama s-a desfăşurat întocmai cum ţi-am spus eu; dar fii liniştit, sângele nu va curge.

Milady înţelese că era pierdută dacă n-ar fi dat lui Felton o dovadă grabnică şi neînduplecată de hotărârea ei.

— Te înşeli, milord, sângele va curge şi dea domnul ca acest sânge să se reverse asupra celor care-l fac să curgă!

Felton scoase un ţipăt şi alergă spre ea; dar era prea târziu: Milady îşi implântase cuţitul în trup.

Cuţitul întâlnise însă din fericire, ba ar trebui să spunem din îndemânare, balena de fier a corsetului, care, în acea vreme, apăra ca o platoşă pieptul femeilor; alunecase sfâşiind rochia şi pătrunsese de-a curmezişul între piele şi coaste.

Totuşi, rochia frumoasei se pătase într-o clipă de sânge, Milady căzuse pe spate şi părea leşinată.

Felton îi smulse cuţitul.

— Vedeţi, milord, — spuse el încruntat, — iată o femeie care era sub paza mea şi care şi-a luat viaţa.

— N-avea grijă, Felton, că n-a murit, — urmă lordul de Winter, — demonii nu pier cu una cu două; fii liniştit şi du-te de m-aşteaptă la mine în cameră.

— Dar, milord...

— Du-te, ţi-o poruncesc.

La această poruncă a superiorului, Felton se supuse, dar, în vreme ce ieşea, ascunse cuţitul în sân.

Lordul de Winter se mulţumi să cheme femeia care o slujea pe Milady; când aceasta sosi, îi dădu în grijă pe doamna care nu se trezise încă din leşin şi o lăsă singură cu ea.

Totuşi, cum s-ar fi putut ca, în pofida bănuielilor, rana să fie adâncă, lordul de Winter trimise chiar atunci un om călare, după un doctor.

Capitolul XXVIII Evadarea

Aşa cum îşi închipuise lordul de Winter, junghietura viclenei Milady nu era adâncă; rămasă singură cu femeia pe care el o chemase şi care se grăbea s-o dezbrace, rănita deschise ochii.

Trebuia totuşi să arate că e slăbită şi că o doare; nu era ceva prea greu pentru o actriţă atât de pricepută; biata

îngrijitoare, păcălită de-a binelea, se încăpăţâna s-o vegheze toată noaptea, deşi bolnavă stăruia să fie lăsată singură.

Prezenţa acelei femei nu o împiedica însă pe Milady să-şi depene gândurile.

Nu încăpea nici o îndoială: Felton crezuse totul, Felton era în ghearele ei; chiar dacă tânărului i s-ar fi ivit un înger care s-o învinovăţească, în starea lui sufletească l-ar fi luat, de bună seamă, drept un trimis al Necuratului. Şi Milady zâmbea fluturării acestui gând, căci Felton rămăsese singura ei nădejde, singura ei scăpare.

S-ar fi putut însă ca lordul de Winter să aibă oarecari bănuieli, s-ar fi putut ca Felton să fie supravegheat la rândul său.

Doctorul sosi pe la patru dimineaţa, dar în răstimpul celor câteva ceasuri, rana se şi închisese. Fără să-şi mai poată da seamă nici de direcţia, nici de adâncimea loviturii, acesta se încredinţa după bătaia pulsului că rănita nu era în primejdie.

A doua zi dimineaţa, sub cuvânt că nu dormise toată noaptea şi că avea nevoie de odihnă, Milady trimise acasă femeia care veghease la căpătâiul ei.

Trăgea nădejde că Felton va veni la ora prânzului; Felton nu se arătă însă.

I se adevereau oare temerile? Simţind bănuielile lordului, Felton va da bir cu fugiţii tocmai în ceasul hotărâtor? Nu mai avea înaintea ei decât o singură zi; lordul de Winter îi adusese la cunoştinţă că va fi urcată pe vapor în ziua de 23 şi acum era ajunul, adică dimineaţa zilei de 22.

Aşteptă totuşi cu destulă răbdare până la amiază. Deşi nu mâncase nimic de dimineaţă, i se aduse prânzul la ora obişnuită. Milady băgă de seamă cu groază că uniforma soldaţilor de strajă nu mai era aceeaşi. Îndrăzni atunci să întrebe ce se întâmplase cu Felton. I se răspunse că era un ceas de când Felton plecase călare. Mai întrebă dacă lordul se afla încă la castel; soldatul îi răspunse că era acolo, adăugind că primise poruncă să-i dea lordului de ştire dacă ostatica ar fi dorit să-i vorbească. Milady îi răspunse că deocamdată era prea obosită şi că singura ei dorinţă era să fie lăsată singură. Soldatul ieşi, lăsând mâncarea pe masă.

Felton fusese îndepărtat. Soldaţii din marină înlocuiţi; Felton nu se mai bucura deci de încredere. Era ultima lovitură ce i se dădea.

Rămasă singură în cameră, Milady se sculă; patul în care stătea, numai din anumită prevedere şi pentru ca ceilalţi s-o creadă greu rănită, o ardea ca jăraticul aprins. Aruncă o privire asupra uşii: lordul pusese să se ţintuiască o scândură la ferestruică; se temea, fără îndoială, ca ostatecă să nu-şi ademenească pe acolo păzitorii prin cine ştie ce mijloc drăcesc.

Milady zâmbi de bucurie; putea să se lase în voia năbădăilor ei, fără să mai fie pândita: umbla prin cameră în, lung şi-n lat, ca o nebună apucată de furie sau ca o tigroaică închisă într-o cuşcă de fier. Dacă ar mai fi avut cuţitul la ea, fireşte că nu s-ar mai fi gândit să se omoare, ci, de data asta, l-ar fi omorât pe lordul de Winter.

La şase seara, lordul intră în cameră: era înarmat până-n dinţi. Omul acesta, pe care Milady îl socotise până atunci drept un gentilom destul de nătâng, se arăta a fi un straşnic temnicer: părea că simte orice, ghiceşte orice, înfruntă orice.

Dintr-o singură privire, lordul tălmăci tot ce-i clocotea ei în suflet.

— Iată, — începu el, — n-o să mă poţi omorî, nu mai ai arme şi, de altfel, ştiu acum să mă păzesc. Începuseşi să-l legi la gard şi pe bietul meu Felton; suferea înrâurirea dumitale drăcească, dar eu nu vreau să ţi-l las în gheare, aşa că n-o să te mai vadă. Gata acum! Adună-ţi bulendrele, căci mâine vei pleca. Hotărâsem îmbarcarea pentru ziua de 24, dar m-am gândit că, cu cât o merge mat repede, cu atât o să fie mai bine. Mâine la amiază, o să am hârtia privitoare la surghiun, iscălită de Buckingham. Dacă scapi un singur cuvânt, oricui ar fi, înainte de a te sui pe vapor, sergentul meu îţi va zbura creierii: aşa are poruncă. Dacă pe vapor scapi un singur cuvânt, oricui ar fi, înainte să-ţi dea voie căpitanul, vei fi aruncată în mare, aşa am hotărât. La revedere, asta e tot ce aveam să-ţi spun azi. O să te mai văd mâine, ca să-mi iau rămas bun.

Şi spunând aceste cuvinte, lordul părăsi camera.

Ea ascultase ameninţarea cu un surâs dispreţuitor pe buze, dar cu mânie în inimă.

I se aduse cina; Milady simţi că avea nevoie de puteri proaspete; nu ştia ce s-ar fi putut întâmpla în timpul nopţii, care

se apropia grozav de ameninţătoare: un vălătuc de nori grei se rostogolea pe cer, în vreme ce fulgere depărtate vesteau apropierea furtunii.

Pe la zece seara, uraganul se dezlănţui. Milady simţea o alinare văzând că întreaga fire ia parte la zbuciumul ei sufletesc; tunetul bubuia în văzduh, la fel ca mânia din cugetu-i răzvrătit; i se părea că aripa vijeliei îi răvăşeşte şuviţele pe frunte, aidoma copacilor cărora le încovoia ramurile şi le smulgea frunzele; urlă şi ea o dată cu furtuna, iar glasul ei se pierdea în glasul dezlănţuit al înconjurului, care gemea parcă de atâta deznădejde.

Deodată auzi bătăi în fereastră şi la lumina unui fulger văzu ivindu-se îndărătul gratiilor faţa unui om.

Alergă la fereastră şi-o deschise.

— Felton! — strigă ea, — sunt scăpată!

— Da, — răspunse Felton, — dar tăcere! tăcere! Îmi trebuie timp ca să tai gratiile. Luaţi seama numai să nu ne vadă cineva prin ferestruica de la uşă.

— Înseamnă că Cel-de-Sus e cu noi, Felton, urmă Milady. Au bătut acolo o scândură.

— Atunci e bine, le-a luat Dumnezeu minţile! şopti Felton.

— Dar ce trebuie să fac? întrebă Milady.

— Nimic, nimic; închideţi la loc fereastra. Culcaţi-vă sau măcar jungiţi-vă pe pat îmbrăcată: după ce voi sfârşi, o să vă bat în geam. Mă veţi putea oare urma?

— Da! da! da!

— Şi rana dumneavoastră?

— Mă doare, dar nu mă împiedică la mers.

— Atunci, fiţi gata la primul semnal.

Milady închise la loc fereastra, stinse lampa şi, cum îi spusese Felton, se cuibări în pat. Printre vaietele furtunii auzea scârţiitul pilei tăind gratiile şi la lumina fiecărui fulger zărea umbra lui Felton îndărătul geamurilor.

Vreme de un ceas nu putu nici măcar răsufla: gâfâia cu fruntea scăldată în sudoare şi cu inima strânsă de groază la fiecare mişcare ce o simţea pe sală.

Sunt clipe lungi cât anul.

După un ceas, Felton ciocăni iarăşi în geam, Milady sări jos din pat şi alergă să deschidă. Lipseau două gratii prin deschizătura cărora ar fi putut trece un om.

— Sunteţi gata? o întrebă Felton.

— Da. Să iau ceva cu mine?

— Bani, dacă aveţi.

— Da, din fericire mi-au lăsat banii pe care-i aveam.

— Cu atât mai bine, eu i-am cheltuit pe ai mei, ca să închiriez o corabie.

— Ţine, — spuse Milady, — punând în mâinile lui Felton o pungă plină cu galbeni.

Felton luă punga şi o aruncă jos, lângă zid.

— Acum, — urmă el, — vreţi să veniţi?

— Sunt gata.

Milady se urcă pe un jilţ şi-şi trecu partea, de sus a trupului prin fereastră; văzu atunci pe tânărul ofiţer atârnând deasupra prăpastiei pe o scară de frânghie.

Întâia oară în viaţă o pornire de spaimă îi aduse aminte că era femeie.

Golul din faţa ei o îngrozea.

— Bănuiam, îi spusese Felton.

— Nu-i nimic, nu-i nimic, — şopti Milady, — o să cobor cu ochii închişi.

— Aveţi încredere în mine? o întrebă Felton.

— Mă mai întrebi?

— Atunci apropiaţi mâinile: încrucişaţi-le: e bine aşa.

Felton îi legă încheieturile mâinilor cu batista lui şi pe deasupra batistei, cu o frânghie.

— Ce faci? întrebă Milady năucită.

— Treceţi braţele în jurul gâtului meu şi să nu vă fie teamă de nimic.

— Dar din pricina mea o să-ţi pierzi echilibrul şi o să ne prăbuşim amândoi.

— N-aveţi nici o grijă: sunt marinar.

Nu era vreme de pierdut: Milady îşi trecu braţele pe după gâtul lui şi-şi dădu drumul prin fereastră.

Felton începu să coboare încet, treaptă după treaptă. În ciuda greutăţii lor, cele două trupuri se bălăbăneau în văzduh, luate de vijelie.

Deodată, Felton înţepeni.

— Ce s-a întâmplat? întrebă Milady.

— Tăcere, — şopti Felton, — aud paşi.

— Ne-au descoperit.

Câteva clipe amândoi tăcură.

— Nu, — urmă Felton, — nu-i nimic.

— Dar ce s-aude aşa?

— E patrula care-şi face rondul de noapte.

— Pe care drum?

— Chiar pe dedesubtul nostru.

— O să ne descopere.

— Nu, numai de n-ar fulgera.

— O să se lovească de capătul de jos al scării.

— Din fericire, e la şase picioare de pământ.

— Uite-i că vin, Dumnezeule!

— Tăcere!

Amândoi rămaseră atârnaţi la douăzeci de picioare de pământ, înmărmuriţi şi fără suflare, în vreme ce soldaţii treceau pe dedesubt, râzând şi vorbind.

A fost o clipă groaznică pentru fugari.

Patrula trecu; se auzea zgomotul paşilor îndepărtându-se şi zumzetul vocilor din ce în ce mai stins.

— Acum, — şopti Felton, — suntem scăpaţi.

Milady scoase un oftat şi îşi pierdu cunoştinţa. Felton coborî mai departe. Simţind la capătul scării că nu mai avea pe ce să-şi sprijine picioarele, începu să se agaţe doar cu mâinile şi când ajunse în sfârşit la cea din urmă treaptă, aşa, spânzurat de mâini, îşi dădu drumul pe pământ. Se aplecă, dibui punga cu aur şi-o luă în dinţi.

Apoi, ridicând-o pe Milady în braţe, porni repede în partea cealaltă, de cum o luase patrula. Părăsi în grabă drumul rondului de noapte, coborî printre stânci şi, o dată ajuns la ţărmul mării, fluieră scurt.

Un semnal asemănător îi răspunse, iar după cinci minute zări o luntre cu patru oameni ivindu-se în depărtare.

Luntrea se apropie de mal, dar fără să-l atingă, căci fundul nu era destul de adânc. Felton intră în apă până la brâu, nevrând să încredinţeze nimănui preţioasa lui povară.

Furtuna începea să se domolească, totuşi marea se zvârcolea înnebunită; mica luntre sălta pe valuri ca o coajă de nucă.

— La cuter! porunci Felton şi vâsliţi cu nădejde. Cei patru oameni îşi struneau lopeţile, dar apele erau prea învolburate ca să le poată verii de hac.

Se îndepărtau totuşi de castel; era lucrul de căpetenie. Noaptea coborâse neagră şi adâncă; anevoie se putea deosebi din luntre ţărmul şi cu atât mai anevoie s-ar fi putut deosebi luntrea, de pe ţărm. Un punct negru se legăna pe talazuri. Era cuterul.

În vreme ce barca se îndrepta într-acolo cu toată puterea celor patru lopătari, Felton desfăcu frânghia, apoi batistă cu care legase mâinile frumoasei Milady.

După ce-i dezlegă mâinile, Felton luă apă din mare şi o stropi pe obraz.

Milady deschise ochii, oftând adânc.

— Unde sunt? întrebă ea.

— Scăpată, îi răspunse tânărul ofiţer.

— Scăpată, scăpată! se bucură ea. Da, uite cerul, uite marea! Aerul care-l adulmec e aerul libertăţii. Îţi mulţumesc, Felton, îţi mulţumesc...

Tânărul o strânse la pieptul lui.

— Dar ce am la mâini? întrebă Milady; parcă mi le-ar fi zdrobit cineva într-un cleşte.

Într-adevăr, Milady îşi ridică braţele: avea la încheieturi plăgi vinete.

— Vai! gemu Felton cu ochii la mâinile acelea frumoase şi clătinând încetişor din cap.

— Nu-i nimic, nu-i nimic! — îl potoli Milady, — da da, mi-aduc aminte!

Şi căută ceva rotindu-şi ochii jur-împrejur.

— E acolo jos, spuse Felton, împingând punga eu piciorul.

Se apropiau de cuter. Marinarul de cart strigă luntrea şi din luntre i se răspunse.

— Ce corabie-i asta? întrebă Milady.

— O corabie pe care am închiriat-o pentru dumneata.

— Şi unde o să mă ducă?

— Unde vreţi, cu o singură condiţie: pe mine să mă lăsaţi la Portsmouth.

— Şi ce să faci la Portsmouth? întrebă Milady.

— Să îndeplinesc porunca lordului de Winter, răspunse Felton cu un surâs întunecat.

— Care poruncă? întrebă Milady.

— N-aţi priceput care? zise Felton.

— Nu, dumireşte-mă, te rog.

— Cum nu mai avea încredere în mine, a vrut să vă supravegheze chiar el şi m-a trimis în locul lui ca să-i dau lui Buckingham să iscălească ordinul dumitale de surghiun.

— Dar dacă n-avea încredere în dumneata, cum de ţi-a încredinţat hârtia?

— De unde aş fi putut să ştiu ce era în scrisoare?

— Aşa e. Şi te duci la Portsmouth?

— N-am vreme de pierdut; mâine e în 23. Şi Buckingham pleacă mâine cu flota.

— Pleacă mâine? Unde?

— Spre La Rochelle.

— Nu trebuie să plece ! izbucni Milady, neputând să-şi mai stăpânească firea, ca de obicei.

— N-aveţi nici o grijă, — urmă Felton, — nici nu va pleca!

Milady tresări de bucurie; citise în clipa aceea până-n adâncul inimii tânărului; moartea lui Buckingham stătea, săpată acolo în slove mari, neşterse.

— Felton... grăi ea, — eşti mare, mare ca Iuda Macabeul! Dacă mori, voi muri o dată cu tine: e tot ce pot să-ţi spun.

— Tăcere! — şopti Felton, — am ajuns.

Într-adevăr, ajunseseră în dreptul cuterului.

Felton urcă cel dintâi scara şi întinse mâna frumoasei lui, în vreme ce marinarii o sprijineau, căci marea era la fel de zbuciumată. Peste câteva clipe, se aflau pe punte.

— Căpitane, — spuse Felton, — iată doamna despre care ţi-am vorbit şi pe care trebuie s-o duci teafără în Franţa.

— În schimbul sumei de o mie de pistoli, adăugă căpitanul.

— Ţi-am dat cinci sute.

— Aşa e, încuviinţă căpitanul.

— Iată şi ceilalţi cinci sute, adăugă Milady, întinzând mâna spre punga cu galbeni.

— Nu, o opri căpitanul, n-am decât un singur cuvânt şi l-am dat acestui tânăr: ceilalţi cinci sute de pistoli nu-i voi primi decât când vom ajunge la Boulogne.

— Şi vom ajunge la Boulogne?

— Teferi, — răspunse căpitanul, — e tot atât de adevărat precum mă numesc Jack Buttler.

— Ei bine, — urmă Milady, dacă te ţii de cuvânt, Jack Buttler, ai de la mine nu cinci sute, ci o mie de pistoli.

— Să trăieşti atunci, frumoasa mea doamnă! se bucură căpitanul şi deie-mi Domnul cât mai des clienţi ca dumneavoastră.

— Până atunci, — îi spuse Felton, — du-ne în micul golf... ştii, unde ne înţelesesem să ne duci.

Drept răspuns, căpitanul porunci manevra cuvenită şi către şapte dimineaţa, corabia zvârli ancora în golful amintit.

În timpul călătoriei, Milady ascultă povestirea amănunţită a lui Felton; cum în loc să se ducă la Londra închiriase micul vas, cum se întorsese, cum se căţărase pe zid, înfigând la îmbucătura pietrelor, în vreme ce înainta, cârlige ca să-şi rezeme picioarele şi cum, în sfârşit, ajuns la gratii, agăţase scara; Milady ştia urmarea.

La rândul ei, încercă şi ea să-l îmbărbăteze pe Felton în năzuinţele lui, dar de la cele dintâi cuvinte, îşi dădu seama că tânărul fanatic avea mai curând nevoie să fie domolit, decât întărâtat.

Se înţeleseră amândoi că ea să-l aştepte până la ora zece; dacă până la zece Felton nu se va fi întors, Milady va pleca mai departe.

Şi, presupunând că el ar fi fost slobod, atunci va veni s-o întâlnească în Franţa, la mânăstirea Carmelitelor din Béthune.

Capitolul XXIX Ce se petrecea la Portsmouth în ziua de 23 august 1628

Felton îşi luă rămas bun de la Milady ca un frate care, ducându-se să se plimbe, îşi ia rămas bun de la sora lui, sărutându-i mâna.

Întreaga lui fiinţă părea liniştită ca totdeauna; totuşi, în ochi îi sticlea o lucire stranie şi înfrigurată. Fruntea îi era şi mai albă ca de obicei. Ţinea dinţii încleştaţi şi vorbea scurt, cu glas întretăiat, trădându-şi astfel gândurile negre ce-l frământau.

Câtă vreme barca îl duse spre ţărm, nu-şi întoarse faţa de la Milady care, în picioare pe punte, îl urmărea şi ea cu privirea. Amândoi erau încredinţaţi că nimeni nu le dăduse de urmă; nu se intra niciodată în camera ostaticei înainte de nouă dimineaţa şi trebuiau trei ore ca să se poată ajunge de la castel la Londra.

Felton puse piciorul pe uscat, urcă micul colnic ce ducea spre muchia falezei, o mai salută o dată pe Milady şi se îndreptă spre oraş.

După o sută de paşi, cum coasta cobora, nu mai putea vedea decât catargul cuterului.

Începu să alerge spre Portsmouth, ale cărui turle şi case le zărea, profilându-se prin ceaţa dimineţii, ca la vreo jumătate de milă depărtare.

Dincolo de Portsmouth, marea era împânzita cu corăbii ale căror catarguri se legănau în bătaia vântului, asemenea unei păduri de plopi, văduvită iarna de frunziş.

Şi în vreme ce alerga, Felton îşi aminti toate învinuirile, drepte sau nedrepte, pe care doi ani de cugetare adâncă şi o îndelungată şedere în mijlocul puritanilor i le scoseseră la iveală împotriva favoritului lui Iacob al VI-lea şi al lui Carol I.

Când punea faţă în faţă nelegiuirile vieţii obşteşti ale acestui dregător, nelegiuiri strigătoare, europene, dacă am putea spune astfel, cu cele intime şi necunoscute de care-l învinuia Milady, Felton găsea că cea mai vinovată dintre cele două fiinţe care sălăşluiau în Buckingham era aceea

a cărei viaţă mulţimile n-o cunoşteau. Fiindcă dragostea lui Felton atât de stranie, atât de neaşteptată şi de înflăcărată pentru lady de Winter, îl făcea să vadă scârnavele şi mincinoasele ei mărturisiri ca printr-o lentilă care mărea în chip de balauri înfiorători nişte firişoare de pulbere fără însemnătate chiar alături de o furnică.

Alergătura îi răscolea şi mai tare sângele. Gândul că lasă în urma lui, pradă unei cumplite răzbunări, femeia pe care o iubea sau mai curând pe care o slăvea ca pe o sfântă, teama prin care trecuse, oboseala care-l apăsa, toate îi biciuiau sufletul cu o putere mai presus de a oricărui simţământ omenesc.

Către opt dimineaţa intră în Portsmouth. Toată lumea era în picioare. Pe străzi şi în port răsunau surle şi tobe. Trupele ce urmau a fi îmbarcate coborau spre mare.

Felton ajunse la palatul Amiralităţii plin de colb şi jilav de sudoare; faţa lui, de obicei atât de palidă, era stacojie de căldură şi de mânie. Santinela vru să-i ţină calea, dar Felton trimise după şeful postului şi, scoţând din buzunar scrisoarea, spuse răspicat:

— Solie grabnică din partea lordului de Winter.

La numele lordului de Winter, ştiut că unul din cei mai apropiaţi cunoscuţi ai înălţimii sale, şeful postului porunci să-l lase pe Felton să treacă, mai ales că purta şi uniforma ofiţerilor de marină.

Felton se repezi în palat.

În clipa când pătrundea în sală, un om totuna de colb intra şi el, abia răsuflând; lăsase la poartă un cal de poştă care, ajuns în faţa palatului, se poticnise călcând pe genunchi.

Felton şi noul sosit se îndreptară în acelaşi timp spre Patrick, valetul de încredere al ducelui. Felton numi pe lordul de Winter, necunoscutul nu vru să dea nici un nume, sub cuvânt că nu-i putea spune decât ducelui cine este. Amândoi stăruiau să treacă unul înaintea celuilalt.

Ştiind că lordul de Winter era legat de duce şi prin treburi obşteşti şi prin prietenie, Patrick dădu întâietate celui care venea în numele lordului. Celălalt trebui să aştepte, dar era uşor de văzut că blestema amarnic întârzierea buclucaşă.

Valetul îl conduse pe Felton de-a curmezişul unei săli mari, unde aşteptau deputaţii din La Rochelle, cu prinţul de Soubise în fruntea lor şi îl pofti într-o încăpere, unde Buckingham, ieşind din baie, tocmai sfârşea să se îmbrace, cu aceeaşi deosebită grijă ce o punea, de altfel, totdeauna în ţinuta lui.

— Locotenentul Felton, — vesti Patrick, — din partea lordului de Winter.

— Din partea lordului de Winter! repetă Buckingham. Să intre.

Felton intră. Tocmai atunci Buckingham arunca pe o canapea un bogat halat de casă, ţesut în fire de aur, pentru a îmbrăca o haină de catifea albastră, brodată toată cu mărgăritare.

— De ce n-a venit chiar lordul? întrebă Buckingham. Îl aşteptam azi dimineaţă.

— M-a trimis să-i spun înălţimii voastre, — răspunse Felton, — părerea sa de rău că nu poate avea această cinste; a fost împiedicat din pricina pazei ce trebuie s-o facă la castel.

— Da, da, ştiu, — spuse Buckingham, — are o ostatică.

— Tocmai despre această ostatică voiam să vorbesc înălţimii voastre, urmă Felton.

— Poftim, vorbeşte!

— Ceea ce doresc să vă spun nu poate fi auzii decât de dumneavoastră, milord.

— Lasă-ne singuri, Patrick, — spuse Buckingham, — dar nu te îndepărta, ca să auzi când te sun; o să te chem îndată.

Patrick ieşi.

— Suntem singuri, domnule, — urmă Buckingham, — vorbeşte.

— Milord, — început Felton, — lordul de Winter v-a scris deunăzi, rugându-vă să semnaţi un ordin de îmbarcare privitor la o tânără cu numele Charlotte Backson.

— Da, domnule şi i-am răspuns să mi-l aducă sau să mi-l trimită ca să-l iscălesc.

— Iată-l, milord.

— Dă-mi-l, spuse ducele.

Şi luând hârtia din mâinile lui Felton, aruncă pe deasupra o privire fugară. Văzând că era chiar ordinul despre care fusese vorba, îl puse pe masă, gata să ia o pană şi să-l iscălească.

— Iertaţi-mă, milord, — îl opri Felton pe duce, — ştie oare înălţimea voastră că numele de Charlotte Backson nu este adevăratul nume ale acestei tinere?

— Da, domnule, ştiu, răspunse ducele muind până în cerneală.

— Atunci înălţimea voastră cunoaşte adevăratul ei nume? întrebă cu glas tăios Felton.

— Îl cunosc.

Ducele apropie pana de hârtie. Felton păli.

— Şi cunoscând adevăratul ei nume, excelenţa voastră tot îşi va pune iscălitura?

— Fără îndoială, — răspunse Buckingham, — aş iscăli chiar de două ori, nu numai o dată.

— Nu-mi vine să cred, — urmă Felton cu glas tot mai tăios şi mai răspicat, — nu-mi vine să cred că înălţimea voastră ştie că e vorba de lady de Winter...

— Ştiu foarte bine, deşi mă miră că o ştii şi dumneata!

— Şi înălţimea voastră va iscăli hârtia fără nici o remuşcare?

Buckingham îl privi dispreţuitor.

— Ia te uită! Ştii, domnule, că întrebările dumitale îmi par ciudate şi că sunt un prost că-ţi răspund?

— Răspundeţi monseniore, — stărui Felton, — cumpăna e mai grea poate decât credeţi!

Buckingham îşi zise că tânărul venea din partea lordului de Winter şi că vorbea de bună seamă în numele lui, aşa că se mai potoli.

— Fără nici o remuşcare, — adăugă el, — şi lordul ştie la fel ca şi mine că Milady de Winter este o mare vinovată şi că ai mărgini osânda la surghiun înseamnă aproape a o ierta.

Ducele puse pana pe hârtie.

— Nu veţi iscăli ordinul, milord! îl înfruntă Felton, făcând un pas înspre duce.

— Nu voi iscăli ordinul? întrebă Buckingham. Şi de ce mă rog?

— Pentru că veţi coborî în adâncul cugetului şi veţi face dreptate acestei femei.

— I s-ar face dreptate dacă am trimite-o la Tyburn, urmă Buckingham. Milady este o ticăloasă.

— Monseniore, ştiţi prea bine că Milady este un înger; eu cer eliberarea ei.

— Ei aş! Eşti nebun, ca să-mi vorbeşti astfel?

— Milord, iertaţi-mă! Vorbesc aşa cum mă taie capul; caut să mă stăpânesc. Totuşi, milord, gândiţi-vă bine la ce sunteţi pe cale să faceţi şi luaţi seama să nu întreceţi măsura!

— Poftim?... Doamne, iartă-mă, — strigă Buckingham, — dar cred că mă ameninţă!

— Nu, milord, eu vă mai rog încă şi vă spun: o picătură de apă ajunge ca să se verse paharul plin; o greşeală uşoară poate chema pedeapsa asupra capului cruţat până acum în ciuda atâtor nelegiuiri.

— Domnule Felton, — porunci Buckingham, — vei ieşi de aici şi te vei preda îndată.

— Mă veţi asculta până la capăt, milord. Aţi ademenit pe fata asta, aţi batjocorit-o, aţi pângărit-o; îndreptaţi nelegiuirile ce-aţi săvârşit faţă de ea, lăsaţi-o să plece slobodă şi nu vă mai cer nimic altceva.

— Nu mai îmi ceri nimic? spuse Buckingham, privindu-l uimit şi apăsând pe fiecare din silabele cuvintelor rostite.

— Milord, — urmă Felton, aprinzându-se tot mai mult în vreme ce vorbea, — milord, luaţi seama, întreaga Anglie s-a săturat de fărădelegile dumneavoastră; milord, v-aţi folosit

sfruntat de puterea regală pe care aproape aţi uzurpat-o; milord, oamenii vă urăsc, Dumnezeu vă urăşte; dumnezeu vă va pedepsi mai târziu, eu însă, vă voi pedepsi chiar acum!

— Asta-i prea de tot! strigă Buckingham, făcând un pas spre uşă.

Felton îi tăie drumul.

— Vă cer umil, stărui el, — iscăliţi-i ordinul de eliberare, gândiţi-vă că lady de Winter e femeia pe care aţi necinstit-o.

— Ieşi, domnule, — porunci Buckingham — sau chem ca să te pună în lanţuri!

— Nu veţi chema, — răspunse Felton. repezindu-se între duce şi clopoţelul de pe o măsuţă încrustată cu argint, — luaţi seama, milord, sunteţi acum în mâinile Celui-de-Sus.

— Vrei să spui în mâinile Satanei, strigă Buckingham, ridicând glasul ca să-l audă lumea de afară, dar fără să cheme chiar el.

— Iscăliţi, milord, iscăliţi eliberarea lady-ei de Winter, stărui Felton întinzând ducelui o hârtie.

— Cu sila? De cine-ţi baţi joc? Hei, Patrick!

— Iscăliţi, milord!

— Niciodată!

— Niciodată?

— Ajutor! strigă ducele, repezindu-se în acelaşi timp la spadă.

Dar Felton nu-i dădu răgazul s-o tragă din teacă; ţinea strâns la piept cuţitul cu care se înjunghiase Milady şi într-o clipă sări asupra ducelui.

Tocmai atunci, Patrick intră în cameră, vestind:

— Milord, o scrisoare din Franţa!

— Din Franţa! se întoarse Buckingham, uitând de orice pe lume, cu gândul numai la cine-i trimitea scrisoarea.

Folosind clipa aceea, Felton îi împlânta în coaste cuţitul, până în prăsele.

— Trădătorule! — gemu Buckingham, — m-ai omorât...

— Ajutor! răcni din răsputeri Patrick.

Felton îşi aruncă privirea împrejur şi, văzând uşa deschisă, se repezi în camera vecină, unde aşteptau, cum am mai spus, deputaţii din La Rochelle; o străbătu într-un suflet şi alergă spre scară; pe întâia treaptă se ciocni piept în piept cu lordul de

Winter care, văzându-l livid, cu ochii rătăciţi, pătat de sânge pe mână şi pe obraz, îl înşfăcă de gât, strigându-i:

— Ştiam, dar am ghicit cu o clipă prea târziu! Vai mie! Nenorocitul, ah, nenorocitul de mine!

Felton nu se împotrivi; lordul de Winter îl dădu pe mâna ostaşilor din gardă, care-l duseră până la o nouă poruncă pe o mică terasă ce se înălţa deasupra mării; alergă apoi spre cabinetul lui Buckingham.

La strigătul ducelui, la chemarea lui Patrick, omul pe care Felton îl întâlnise la intrare se repezi în cabinet.

Găsi pe duce culcat, pe o canapea, apăsându-şi rana sub degetele încleştate.

— La Porte, — întrebă ducele cu vocea aproape stinsă, — La Porte, vii din partea ei?

— Da, monseniore, — răspunse credinciosul slujitor al Anei de Austria, — dar poate prea târziu.

— Tăcere, La Porte, să nu te audă cineva; Patrick nu lăsă pe nimeni să intre; Ah! n-o să mai pot afla ce-mi scrie! Doamne, Dumnezeule, mor!

Şi ducele îşi pierdu cunoştinţa.

În vremea asta, lordul de Winter, deputaţii, căpeteniile expediţiei, ofiţerii casei lui Buckingham dăduseră năvală în cameră. De pretutindeni răzbeau strigăte deznădăjduite. Ştirea, care umplea palatul de plânset şi vaiete, străbătu fulgerător zidurile şi se răspândi în oraş

O lovitură de tun vesti că ceva nou şi neaşteptat căzuse cu puterea trăsnetului.

Lordul de Winter îşi smulgea părul din cap.

— O clipă prea târziu, — se tânguia el, — o clipă prea târziu! Dumnezeule, Dumnezeule, ce nenorocire!

Într-adevăr, la şapte dimineaţa venise să i se spună că o scară de frânghie atârna la una din ferestrele castelului; alergase atunci la camera ostaticei, găsise încăperea goală, fereastra deschisă, zăbrelele de la fereastră retezate, îşi adusese aminte de vestea nescrisă ce i-o trimisese d'Artagnan prin valetul lui şi se cutremurase pentru viaţa ducelui; dând fuga la grajd, încălecase pe cel dintâi cal, fără a mai aştepta să i se pună şaua, gonise apoi nebuneşte, sărise de pe cal în curtea palatului, urcase într-un suflet scara şi pe prima treaptă, aşa cum am mai spus, îl întâlnise pe Felton.

Ducele nu murise însă: îşi veni în fire, deschise ochii şi cu toţii începură să tragă nădejde că ar putea să scape.

— Domnilor, — îi rugă el, — lăsaţi-mă singur cu Patrick şi cu La Porte.

— Ah! dumneata eşti, de Winter! Mi-ai trimis azi dimineaţă un fel de trăsnit: uite în ce hal m-a adus!

— Vai mie, milord! — mărturisi lordul, — nu mă voi mângâia niciodată.

— Ai face rău, dragă Winter, — răspunse Buckingham, întinzându-i mâna, — nu cunosc om pe lume care să merite părerea de rău a altuia o viaţă întreagă; dar, te rog, lasă-ne singuri.

Lordul de Winter ieşi plângând. Nu mai rămăseseră în cabinet decât ducele rănit, La Porte şi Patrick. Se trimisese după un medic, dar nu-l puteau găsi nicăieri.

— Veţi trăi, milord, veţi trăi, îngâna în genunchi, la picioarele ducelui, credinciosul slujitor al Anei de Austria.

— Ce-mi scrie? şopti stins Buckingham cu sângele curgându-i şiroaie şi chinuindu-se să-şi înfrângă cumplitele dureri pentru a putea vorbi de femeia iubită; ce-mi scrie? citeşte-mi scrisoarea.

— Oh, milord! se văietă La Porte.

— Ascultă-mă, La Porte; nu vezi că n-am vreme de pierdut?

La Porte rupse sigiliul şi puse pergamentul sub ochii ducelui; Buckingham încercă însă zadarnic să deosebească slovele.

— Dar citeşte odată, — îi rugă el, — citeşte, încep să nu mai văd; citeşte, curând poate că nici n-o să mai aud, mor şi nu ştiu ce mi-a scris!

Fără să se mai împotrivească, La Porte citi:

"Milord,

Pentru tot ce am suferit prin dmneavoastră şi pentru dumneavoastră de când vă cunosc, vă rog din suflet, dacă aveţi grijă de liniştea mea, încetaţi marile înarmări ce pregătiţi împotriva Franţei şi puneţi capăt acestui război; lumea spune cu glas tare că pricina războiului e religia, dar în taină se şopteşte că pricina adevărată e dragostea dumneavoastră pentru mine. Acest război poate prăvăli mari năpaste nu numai asupra

Franţei şi Angliei, dar vă poate aduce şi dumneavoastră, milord, nenorociri de care aş rămâne veşnic nemângâiata.

Vegheaţi asupra vieţii dumneavoastră care vă este ameninţată şi care-mi vă fi scumpă din clipa în care n-aş mai fi silită să vă socotesc drept duşman.

A dumneavoastră,

Ana"

Buckingham îşi încordă toată bruma de viaţă ce mai rămăsese în el, ca să asculte scrisoarea; apoi, după ce La Porte sfârşi de citit, şopti, ca şi când scrisoarea i-ar fi pricinuit amară dezamăgire:

— Nimic altceva n-ai să-mi spui prin viu grai, La Porte?

— Ba da, monseniore, regina îmi dăduse în grijă să vă spun să vegheaţi asupra dumneavoastră, căci primise ştire că voiau să vă asasineze.

— Asta-i tot? Asta-i tot? întrebă Buckingham, nerăbdător.

— Mi-a mai spus să vă încredinţez că n-a încetat o clipă să vă iubească.

— Ah, — făcu Buckingham. — Domnul fie lăudat! Atunci moartea mea nu va fi pentru ea moartea unui străin!...

La Porte izbucni în lacrimi.

— Patrick, — şopti ducele, — adu-mi caseta unde ţineam giuvaierele în diamante.

Patrick aduse cufăraşul cerut, iar La Porte, văzându-l îşi aminti că fusese odată al reginei.

— Acum săculeţul de atlas alb cu iniţialele ei în mărgăritare.

Patrick îi împlini iarăşi dorinţa.

— Iată, La Porte, — şopti Buckingham, — iată singurele talismane ce aveam de la ea: caseta şi cele două litere. Le vei da îndărăt maiestăţii sale: şi ca ultimă amintire... (caută în jurul lui un obiect de preţ)... mai du-i...

Căuta mereu, dar privirea-i împăienjenită de moarte nu dădu decât peste cuţittul care căzuse din mâinile lui Felton, fumegând încă de sângele purpuriu închegat pe tăiş.

— Du-i şi acest cuţit, adăugă ducele, strângând mâna lui La Porte.

Mai putu să pună săculeţul în fundul cufăraşului de argint, dădu drumul cuţitului înăuntru şi făcu pe urmă semn lui La Porte

că nu mai poate vorbi: apoi, într-o ultimă zvârcolire, pe care de data asta nu izbuti s-o înfrângă, alunecă de pe canapea pe jos.

Patrick scoase un răcnet.

Buckingham vru să mai surâdă pentru cea din urmă oară; dar moartea îi curmă gândul ce-i rămase întipărit pe frunte ca o ultimă sărutare de dragoste.

În clipa aceea doctorul ducelui sosi, uluit de groaznica întâmplare; se urcase din vreme pe vasul amiral şi trebuise să-l cheme de acolo.

Apropiindu-se de duce, îi luă mâna, o ţinu o clipă într-a lui şi o lăsă apoi să cadă.

— Totul e de prisos, — şopti el, — a murit.

— A murit! A murit! se tânguia Patrick.

La strigătele lui, lumea năvăli în sală; erau cu toţii buimăciţi, se îmbulzeau, dădeau unii peste alţii...

Îndată ce lordul de Winter văzu că Buckingham murise, dădu fuga la Felton păzit de soldaţi, pe terasa palatului.

— Nemernicule! răcni el tânărului care, din clipa morţii lui Buckingham, se înarmase cu liniştea şi nepăsarea ce n-aveau să-l mai părăsească. Nemernicule, ce-ai făcut?

— M-am răzbunat, răspunse el.

— Tu? — se răsti lordul de Winter — mărturiseşte că ai fost unealta acelei blestemate; dar, îţi jur, crima asta va fi şi ultima ei crimă.

— Nu ştiu ce vreţi să spuneţi, — urmă netulburat Felton — şi nu ştiu despre cine vreţi să vorbiţi milord; am ucis pe domnul de Buckingham, fiindcă v-a refuzat în două rânduri, chiar pe dumneavoastră, să mă faceţi căpitan; l-am pedepsit pentru nedreptatea săvârşita, atâta tot.

De Winter privea năuc la oamenii care-l legau pe Felton şi nici nu ştia ce să creadă despre asemenea nepăsare.

Totuşi, un anume gând înnora fruntea senină a lui Felton. La orice zgomot auzit, prostănacului puritan i se părea că recunoaşte pasul şi vocea frumoasei Milady, alergând să i se arunce în braţe pentru a se învinui singură şi a muri o dată cu el.

Deodată, tresări. Privirea îi încremeni într-un loc, pe apa mării care, de pe terasa unde se afla, putea fi îmbrăţişată până departe, în larg; cu ochii de vultur ai marinarului, deosebise acolo, unde oricare altul n-ar fi văzut decât un pescăruş

legănându-se pe valuri, pânza unui cuter ce se îndrepta spre ţărmurile Franţei.

Galben ca ceară, duse mâna la inima-i ce-şi oprise bătăile: pricepea întreaga trădare.

— O ultimă dorinţă, milord! şopti el lordului de Winter.

— Care? întrebă acesta.

— Cât e ceasul?

Lordul scoase ceasornicul.

— Nouă fără zece.

Milady îşi grăbise plecarea cu o oră şi jumătate; cum auzise lovitura de tun vestind năprasnica întâmplare, poruncise să se ridice ancora.

Corabia plutea pe valuri sub un cer albastru, la mare depărtare de coastă.

— Aşa a vrut Dumnezeu, murmură el, cu resemnarea fanaticului, dar fără să-şi poată lua ochii de pe corabie; i se părea că zăreşte pe punte stafia albă a celei căreia avea să-şi jertfească viaţa.

De Winter îi urmări privirea, îi iscodi suferinţa şi ghici adevărul.

— Ia-ţi pedeapsă mai întâi tu, nemernicule, — spuse lordul de Winter lui Felton, care se lăsa parcă dus, cu privirea rătăcind peste talazuri, — dar îţi jur pe amintirea fratelui meu, pe care-l iubeam atât că nici ea, părtaşa ta, nu va scăpa!

Felton îşi plecă fruntea fără să răspundă.

Cât priveşte pe lordul de Winter, el coborî repede scara şi se îndreptă spre port.

Capitolul XXX În Franţa

Când a aflat de moartea lui Buckingham, cea dintâi teamă a regelui Angliei Carol I, a fost ca îngrozitoarea veste să nu slăbească dârzenia apărătorilor oraşului La Rochelle; el încercă, — scria Richelieu în Memoriile sale, — să le ascundă ştirea cât mai mult cu putinţă, poruncind să se închidă toate porturile regatului său şi îngrijind de aproape că nici o corabie să nu părăsească Anglia înainte ca armata, pregătită de Buckingham, să fi pornit; îşi luă sarcina să supravegheze chiar el plecarea oştirei, în locul marelui său dregător.

Împinse până acolo străşnicia poruncii, încât opri în Anglia pe ambasadorul Danemarcei, care-şi luase rămas bun de plecare şi pe ambasadorul Olandei, care trebuia să ducă în portul Flessingue vapoarele din India, pe care Carol I le dădea îndărăt Ţărilor de Jos.

Dar cum nu se gândise a da această poruncă decât peste cinci ceasuri de la nenorocita întâmplare, adică la ora două după amiază, două corăbii apucaseră să iasă din port: întâia avea pe punte, după cum ştim, pe Milady care, aşteptându-se dinainte la cele întâmplate, îşi întări bănuiala când văzu steagul negru fâlfâind pe catargul vasului amiral. Cât priveşte a două corabie, vom spune mai târziu pe cine ducea şi cum de putuse pleca.

De altminteri, în tot acest răstimp nimic nou nu se petrecuse în tabăra din La Rochelle. Regele, care se plictisea grozav, ca de obicei, ba poate ceva mai mult în tabără decât aiurea, hotărî să petreacă incognito sărbătorile Sfântului Ludovic la Saint-Germain şi ceru cardinalului să-i pregătească o escortă alcătuită doar din douăzeci de muşchetari. Cardinalul, molipsit şi el uneori de plictiseală regelui, încuviinţă bucuros acest răgaz regescului său locotenent, care-i făgădui că se va întorce pe la 15 septembrie.

Înştiinţat de eminenţa sa, domnul de Tréville se pregăti de plecare şi cum ştia, fără a cunoaşte adevărata pricină, dorinţa vie şi chiar grabnica nevoie a prietenilor lui de a se întoarce la Paris, fireşte că-i alese şi pe ei, să facă parte din escortă.

Cei patru tineri aflară ştirea numai cu un sfert de ceas după domnul de Tréville, căci ei fuseseră cei dintâi cărora acesta le-a trimis-o. D'Artagnan îşi dădu atunci seama de însemnătatea bunăvoinţei cardinalului, când îi îngăduise, în sfârşit, să intre în rândul muşchetarilor: fără această împrejurare norocoasă ar fi fost silit să rămână pe loc, în vreme ce tovarăşii lui ar fi plecat.

E de prisos să mai spunem că nerăbdarea lui de a pleca la Paris se datora primejdiei care ar fi ameninţat-o pe doamna Bonacieux, dacă s-ar fi întâlnit la mânăstirea din Bethune cu Milady, duşmana lui de moarte. Şi, după cum ştim, Aramis scrisese numaidecât Mariei Michon, acea lenjereasă din Tours care avea cunoştinţe atât de înalte, pentru a căpăta din partea reginei încuviinţarea ca doamna Bonacieux să iasă din mânăstire şi să se adăpostească, fie în Lorena, fie în Belgia.

Răspunsul nu întârziase şi, după opt, zece zile, Aramis primise următoarea scrisoare:

"Dragul meu văr,
Iată încuviinţarea din partea surorii mele de a scoate slujnicuţă noastră din mânăstirea Béthune, unde ţi se pare că aerul nu-i prieşte. Sora mea îţi îndeplineşte bucuros cererea, căci îi e nespus de dragă fetiţa căreia nădăjduieşte să-i fie de folos mai târziu.
Te sărut,
Marie Michon"

La această scrisoare era adăugată împuternicirea cerută, cu următorul cuprins:

"Stareţa mânăstirii din Bethune va preda în mâinile aducătorului acestei scrisori pe sora care a intrat în mânăstre, datorită bunăvoinţei mele şi care se află acolo sub oblăduirea mea.
Luvru, 10 august 1628
Ana"

E lesne de înţeles câtă apă la moară dădu veseliei celor patru tineri ai noştri legăturile de rubedenie între Aramis şi o lenjereasă care o numea pe regină sora ei; după ce se îmbujorase de două-trei ori până în albul ochilor de glumele pipărate ale lui Porthos, Aramis îşi rugase prietenii să înceteze odată pentru totdeauna, mărturisind că dacă i se va mai spune un singur cuvânt, nu-şi vă mai folosi verişoara ca mijlocitoare în astfel de treburi.

Aşadar, cei patru muşchetari nu mai pomeniră de Marie Michon: căpătaseră, de altminteri, tot ce doreau: încuviinţarea de a o scoate pe doamna Bonacieux din mânăstirea Carmelitelor din Béthune. Este drept că această încuviinţare nu le-ar fi putut sluji la mare lucru, câtă vreme se aflau în lagărul din La Rochelle, adică la celălalt capăt al Franţei; de aceea d'Artagnan se şi pregătea să-i ceară domnului de Tréville un concediu, mărturisindu-i făţiş nevoia de a porni la drum, când, atât el, cât şi ceilalţi trei prieteni primiseră ştirea că regele avea să plece la

Paris, însoţit de douăzeci de muşchetari şi că făceau şi ei parte din acea escortă.

Mare le fu bucuria! Îşi trimiseră valeţii înainte, cu cele de trebuinţă, iar ei o porniră a doua zi dimineaţa.

Cardinalul însoţi pe maiestatea sa în drumul de la Surgéres la Mauzés, iar acolo regele şi marele său dregător îşi luară rămas bun unul de la altul, cu nesfârşite dovezi de prietenie.

Dornic de distracţii, deşi călătorea cât putea mai repede, căci voia să ajungă la Paris înainte de 23, regele se oprea totuşi, când şi când, ca să doboare din zbor coţofene, petrecere al cărui gust i-l deschisese odinioară De Luynes şi pentru care păstrase totdeauna o deosebită înclinare. Din cei douăzeci de muşchetari care-l însoţeau, şaisprezece se bucurau foarte de aceste plăcute petreceri; patru din ei bodogăneau însă mereu. Mai ales lui d'Artagnan îi ţiuiau întruna urechile, lucru pe care Porthos îl tălmăcea astfel:

— O doamnă de mare vază mi-a spus că asta-i semn că-ntr-un anume loc te pomeneşte cineva.

În sfârşit, în noaptea de 23, alaiul străbătu tainic Parisul; regele îi mulţumi domnului de Tréville şi-i îngădui să dea concedii de patru zile, fără însă ca vreunul din cei care s-ar bucura de această îngăduinţă să se poată arăta în vreun loc public, sub ameninţarea Bastiliei.

Se înţelege de la sine că cele dintâi patru concedii au fost date celor patru prieteni ai noştri. Mai mult: Athos căpătă de la domnul de Tréville şase zile în loc de patru, adăugind celor şase zile încă alte două nopţi; într-adevăr, muşchetarii plecară în ziua de 24, la cinci seara, iar domnul de Tréville, dintr-o mare bunăvoinţa, înscrisese pe foaia lor de concediu ca dată a plecării, dimineaţa zilei de 25.

— Ei, Doamne! — spunea d'Artagnan care, după cum se ştie, credea în steaua lui, — prea ne prăpădim cu firea pentru un lucru de nimic: în două zile şi dând gata doi-trei căi (puţin îmi pasă, am bani destui) sunt la Bétune, dau stareţei scrisoarea reginei şi duc scumpa mea comoară, după care am pornit, nu în Lorena, nici în Belgia, ci la Paris, unde va fi mai la adăpost că nicăieri, mai ales câtă vreme domnul cardinal va rămâne în La Rochelle. Şi când ne vom fi întors din război, atunci pe jumătate prin bunăvoinţa verişoarei lui, pe jumătate de hatârul celor ce am făcut chiar noi pentru maiestatea sa, vom căpăta din partea

reginei tot ce vom dori. Aşadar, ar trebui să rămâneţi aici şi să nu vă obosiţi degeaba; pentru atare ispravă ajung doi oameni; eu şi Planchet. La acestea, Athos răspunse, liniştit:

— Şi noi avem bani: căci eu n-am băut încă toată bucăţica mea de diamant, iar Porthos şi Aramis nu şi-au mâncat-o încă pe a lor. Vom da deci gata patru cai în loc de unul. Dar, gândeşte-te d'Artagnan, — adăugă el cu glas atât de posomorât încât tânărul nostru se înfioră, — gândeşte-te că Bethune e oraşul în care cardinalul a dat întâlnire unei femei care pretutindeni pe unde calcă seamănă nenorocire. Dacă ar trebui să dai piept cu patru bărbaţi, te-aş lăsa singur, d'Artagnan, dar vei da piept cu muierea aceea; hai să mergem toţi patru şi facă domnul ca laolaltă cu cei patru valeţi ai noştri, să nu fim prea puţini!

— Mă înspăimânţi, Athos, — se cutremură d'Artagnan, — dar ce te face să-ţi fie atât de teamă, Dumnezeule?

— Totul! răspunse Athos.

D'Artagnan îşi plimbă privirea asupra celorlalţi prieteni: toate chipurile oglindeau aceeaşi mare îngrijorare că a lui Athos. Îşi urmară aşadar cu toţii drumul, gonindu-şi nebuneşte caii, fără să mai spună niciunul vreun cuvânt.

În seara zilei de 25, pe când intrau în Arras, iar d'Artagnan descăleca la hanul "Grapa de Aur", ca să bea un pahar de vin, un călăreţ ieşi din curtea staţiunii de poştă, unde-şi schimbase calul, pornind în goană spre Paris, pe un roib odihnit. Tocmai când ieşea prin poarta cea mare în stradă, vântul îi desfăcu pelerina în care se înfăşurase, deşi era luna august, şi-i smulse de pe cap pălăria pe care călăreţul o ţinu totuşi cu mâna, trăgând-o apoi repede peste ochi.

D'Artagnan, care avea privirea aţintită asupra acelui bărbat, se făcu alb ca varul şi scăpă paharul din mână.

— Aveţi ceva, domnule? se repezi Planchet... Săriţi, săriţi, domnilor, stăpânului meu i-a venit rău!

Cei trei prieteni dădură fuga şi-l văzură pe D'Artagnan care, în loc să-i fie rău, alerga să-şi încalece calul. Îl opriră în pragul uşii.

— Unde dracu te duci aşa? îi strigă Athos.

— El e! izbucni d'Artagnan galben de mânie şi cu fruntea îmbrobonată de sudoare, el e! Lăsaţi-mă să-l ajung din urmă!

— Cine el? întrebă Athos.

— El e omul!

— Care om?

— Omul blestemat, piaza mea rea care mi-a ieşit în cale de câte ori m-a ameninţat o năpastă, cel care o însoţea pe zgripţoroaică aceea când am întâlnit-o pentru întâia oară, cel pe care-l căutam când am stârnit pe prietenul nostru Athos, cel pe care l-am zărit în dimineaţa când a fost răpită doamna Bonacieux! L-am văzut, el e! L-am recunoscut când i-a dat vântul pelerina la o parte.

— Drace! mormăi Athos visător.

— Pe cai, domnilor, pe cai; să-l urmărim şi-l vom ajunge din urmă.

— Dragul meu, — grăi Aramis, — gândeşte-te că el merge într-o parte şi noi tocmai în cealaltă, gândeşte-te că are un cal odihnit, iar noi nişte bieţi cai obosiţi şi că o să ni-i omorâm fără măcar să-l putem ajunge din urmă. Hai să lăsăm bărbatul, d'Artagnan şi să scăpăm femeia.

— Ei, domnule! — strigă un argat, alergând după necunoscut, — ei, domnule! v-a căzut din pălărie o hârtie! Ei, domnule, ei!

— Prietene, — îi spuse d'Artagnan, — o jumătate de pistol pentru hârtia ceea!

— Pe legea mea, domnule, v-o dau bucuros, poftim!

Încântat de norocul care dăduse peste el, argatul se întoarse în curtea hanului; d'Artagnan despături hârtia.

— Ce scrie? îl întrebară prietenii, strângându-se în jurul lui.

— Un singur cuvânt, răspunse d'Artagnan.

— Da, — spuse Aramis, — dar cuvântul e un nume de oraş sau de sat.

— "Armentières", citi Porthos. Armentières! N-am auzit niciodată de aşa ceva...

— Şi numele acestui oraş sau sat e scris chiar de mâna ei! recunoscu Athos.

— Ia să punem noi bine hârtia asta, — încheie d'Artagnan, — poate că n-am aruncat în vânt ultimul meu pistol. Pe cai, prieteni, pe cai!

Şi cei patru prieteni se îndreptară în goană pe drumul ce ducea spre Bethune.

Capitolul XXXI Mânăstirea carmelitelor din Bethune

S-ar zice că marilor criminali le e hărăzit să treacă peste toate piedicile şi să scape de toate primejdiile până în ceasul când soarta plictisită ridică o stavilă norocului lor nelegiuit.

Aşa s-a întâmplat şi cu Milady: trecu printre crucişătoarele celor două naţiuni şi ajunse la Boulogne fără nici o neplăcere. Când coborâse la Portsmouth, Milady era o englezoaică pe care prigoana din Franţa o alungase din La Rochelle: debarcă la Boulgne, după o călătorie de două zile pe mare, se dădu drept franţuzoaică hărţuită de englezi la Portsmouth, în ura lor nesecată împotriva Franţei.

Milady avea de altminteri cel mai preţios dintre paşapoarte: frumuseţea ei, înfăţişarea nobilă şi mărinimia cu care împărţea pistolii. Scutită de obişnuitele formalităţi prin binevoitorul surâs şi curtenitoarea purtare a bătrânului guvernator din port, care-i sărută mâna, ea rămase la Boulogne atât cât îi trebui pentru a pune la poştă o scrisoare cu următorul cuprins:

"Eminenţei Sale, Monseniorul cardinal de Richelieu, în tabăra de lângă La Rochelle".

"Monseniore, Eminenţa Voastră poate fi liniştită: înălţimea Sa, ducele de Buckingham, nu va pleca spre Franţa

Boulogne. 25, seara.

*Milady de***."*

"P. S. — Potrivit dorinţelor Excelenţei Voastre plec la mânăstirea Carmelitelor din Béthune, unde îi voi aştepta poruncile."

Într-adevăr, chiar în aceeaşi seară Milady porni mai departe: o prinse noaptea pe drum; se opri şi se culcă într-un han; a doua zi la cinci dimineaţa, porni din nou şi după trei ceasuri pătrundea în Béthune. Întrebă de mânăstirea Carmelitelor şi se îndreptă grabnic într-acolo.

Stareţa mânăstirei îi ieşi în întâmpinare; Milady arătă ordinul cardinalului. Călugăriţa porunci să i se dea o cameră şi să i se aducă de mâncare.

Trecutul, greu de întâmplări, pierise din faţa ochilor ei. Cu privirea aţintită asupra viitorului, nu mai vedea decât răsplata pe care i-o sorocea cardinalul, căci îl slujise într-un chip atât de

fericit şi fără ca numele-i să-i fie cu nimic amestecat în sângeroasa ispravă. Mistuită mereu de noi patimi, viaţa ei era aidoma acelor nori care plutesc pe cer, răsfrângând aci azurul, aci vâlvătaia focului, aci negrul ameninţător al vijeliei, nori ce nu lasă alt soi de urme pe pământ decât doar pustiire şi moarte.

După prânz, călugăriţa trecu pe la Milady; într-o mânăstire sunt puţine distracţii şi prea cinstită stareţă ardea de nerăbdare să-şi cunoască mai de-aproape nouă musafiră.

La rândul ei, Milady ţinea să placă stareţei; şi nu era lucru prea greu pentru această femeie, cu însuşiri într-adevăr de seamă. Căutând să pară apropiată, izbuti să fie chiar încântătoare şi cuceri pe bună călugăriţă prin vorba ei atât de însufleţită şi farmecul întregii sale fiinţe.

Călugăriţei, mlădiţă de neam nobil, îi plăceau mai ales întâmplările de la curte care ajungeau arareori până la capătul regatului şi care mai ales izbuteau atât de greu să străbată zidurile mânăstirilor în pragul cărora se sting zgomotele lumii.

Milady, dimpotrivă, cunoştea fir cu fir toate iţele tainice ale înaltei nobilimi în mijlocul cărora trăise mereu vreme de cinci sau şase ani; se porni deci să dezvăluie blajinei călugăriţe obiceiurile zilei la curtea Franţei, îmbinate cu nemărginita cucernicie a regelui; îi povesti apoi un şir de păţanii deocheate de-ale doamnelor şi curtenilor, pe care călugăriţa îi cunoştea bine după nume, pomeni în treacăt legătura de dragoste dintre regină şi Buckingham, înşirându-le toate pe nerăsuflate.

Dar călugăriţa se mulţumi să asculte şi să zâmbească fără să răspundă. Văzând că asemenea istorisiri îi descreţesc totuşi fruntea, Milady nu-şi curmă spusele; aduse binişor vorba şi despre cardinal.

Era însă foarte încurcată; nu ştia dacă stareţa era regalistă sau cardinalistă: prevăzătoare, se ţinu pe o linie de mijloc; la rândul ei, călugăriţa se păstră şi mai la depărtare, mulţumindu-se să-şi încline adânc capul de câte ori călătoarea rostea numele eminenţei sale.

Milady începu să se teamă că se va plictisi grozav în mânăstire. Hotărî deci să arunce undiţa pentru a şti la ce să se aştepte. Vrând să vadă până unde ar merge bună credinţă a vrednicei călugăriţe, începu să-l vorbească de rău pe cardinal, întâi pe ocolite, apoi chiar cu amănunte. Poveşti despre

legăturile lui de dragoste cu doamna d'Aiguillon, cu Marion de Lorme şi cu alte câteva femei galante.

Călugăriţa ascultă cu mai multă luare-aminte şi înviorându-se încet-încet, surâse.

— Bine, — îşi zise Milady, — începe să se mai dezgheţe; dacă o fi cardinalistă, cel puţin nu-i fanatică.

Trecu apoi la prigoana pe care cardinalul o dezlănţuia asupra duşmanilor. Călugăriţa se mulţumi să-şi facă semnul crucii fără să arate nici încuviinţare, nici împotrivire.

Aceasta o întări pe Milady în părerea că stareţă era mai curând regalistă decât cardinalistă.

Milady îşi urmă firul vorbii din ce în ce mai apăsat:

— Nu ştiu nimic din toate chestiunile acestea, — rosti în sfârşit călugăriţa, — dar oricât de departe suntem de curte şi oricât ne-ar fi de străine ţelurile lumii dinafară, avem aici pilde nespus de triste despre ceea ce-mi povestiţi; una din oaspetele noastre a avut multe de îndurat de pe urma răzbunării şi a prigoanei domnului cardinal.

— Una din oaspetele dumneavoastră? întrebă Milady. Dumnezeule, sărmana femeie, o plâng, nenorocita!

— Şi pe drept cuvânt, căci e într-adevăr vrednică de plâns: închisoare, ameninţări, schingiuiri, a îndurat de toate. Dar, la urma urmei, — adăugă călugăriţa, — poate domnul cardinal şi-a avut temeiurile lui când a făcut astfel şi cu toate că femeia pare un înger, nu trebuie să judeci niciodată oamenii după înfăţişare.

"Bun! — îşi zise în sinea ei Milady — cine ştie! Te pomeneşti că voi descoperi ceva pe-aici; norocul meu!"

Şi se sili să împrumute căutăturii ei cea mai desăvârşită nevinovăţie.

— Da, ştiu! — răspunse Milady, — chiar se spune că nu trebuie să judeci după ochii cuiva, dar în ce să te încrezi dacă nu în cea mai minunată plăsmuire a Domnului? Cât despre mine, aş putea să mă înşel toată viaţa, dar eu tot voi avea încredere în fiinţa al cărei chip îmi va place.

— Ar fi deci ispitită să credeţi că această tânără e cu adevărat nevinovată? întrebă călugăriţa.

— Domnul cardinal nu urmăreşte numai crimele; anumite virtuţi le urmăreşte şi mai grozav încă decât anumite fărădelegi.

— Îngăduiţi-mi, doamnă, să vă spun mirarea mea, îi curmă vorba călugăriţa.

— Privitor la ce? întrebă Milady neştiutoare.
— La cele ce-mi spuneţi.
— Şi ce găsiţi de mirare în ceea ce vă spun? adăugă ea zâmbind.
— Sunteţi prietena cardinalului, de vreme ce vă trimite aici şi totuşi...
— Şi totuşi îl vorbesc de rău. Întregi Milady gândul stareţei.
— Dar nici de bine nu-l vorbiţi!
— Pentru că nu sunt prietena lui, — urmă Milady oftând, — sunt victimă lui.
— Totuşi, scrisoarea aceasta prin care eminenţa să îmi trimite mie ştire...
— Este o poruncă pentru mine să stau într-un soi de închisoare până or veni să mă scoată de aici oamenii lui.
— Dar de ce n-aţi fugit?
— Şi unde să mă duc? Credeţi oare că e vreun loc pe pământ unde să nu poată ajunge cardinalul, dacă îşi dă osteneala să-şi întindă mâna? Să fi fost bărbat, tot ar mai fi mers; dar o femeie, ce vreţi să facă o femeie? Tânăra aceea pe care o aveţi aici a încercat să fugă?
— Nu, e adevărat; dar cu ea e altceva: Cred că pe ea o ţine în Franţa o dragoste.
— Atunci, — răspunse Milady oftând iarăşi, — dacă iubeşte, nu-i chiar atât de nefericită.
— Aşadar, — urmă stareţa privind-o pe Milady cu tot mai multă luare-aminte, — am în faţa mea încă o sărmană prigonită, nu-i aşa?
— Din păcate, da! încuviinţă Milady.
O clipă călugăriţa se uită cu grijă la noul oaspete, ca şi când i-ar fi trecut prin minte altă bănuială.
— Nu cumva sunteţi o duşmană a sfintei noastre credinţe? întrebă ea.
— Eu, — se scutură Milady, — eu, protestantă! Nu, vai de mine, îl iau martor pe Dumnezeu din ceruri: sunt, dimpotrivă, o catolică înfocată!
— Atunci, doamnă, — urmă călugăriţa surâzând, — fiţi pe pace: casa în care vă găsiţi nu va fi o închisoare prea aspră şi vom face tot ce va trebui că să vă fie dragă şederea la noi; ceva mai mult: o să vă întâlniţi aici cu tânăra despre care v-am

vorbit, prigonită fără îndoială în urma urzelilor de la curte. E o femeie apropiată, drăgălaşă.

— Cum o cheamă?

— Mi-a fost trimisă de cineva foarte de seamă, sub numele de Ketty. N-am încercat să aflu celălalt nume al ei.

— Ketty? se miră Milady. Sunteţi sigură?...

— Că o cheamă aşa? Da, doamnă, nu cumva o cunoaşteţi?...

Milady zâmbi la gândul că femeia aceea tânăra putea să fie fosta ei cameristă. Fiindcă de amintirea fetei se lega amintirea unei mânii, o aprigă dorinţă de răzbunare îi tulbură trăsăturile; îndată însă, vicleana cu o sută de feţe îşi aşternu pe chip liniştea şi bunăvoinţa, pierdute doar o clipă.

— Şi când aş putea să văd pe această tânără doamnă, care simt că-mi vă fi deosebit de dragă? întrebă Milady.

— Astă-seară, — răspunse călugăriţa, — poate chiar mai curând. Dar, mi-aţi spus singură că de patru zile sunteţi pe drum; azi dimineaţă v-aţi sculat la cinci, aşa că trebuie să aveţi nevoie de odihnă. Culcaţi-vă şi dormiţi: la ora prânzului o să vă deşteptăm din somn.

Adulmecând îmbietoarea licărire a unei noi isprăvi, Milady s-ar fi lipsit şi de somn, după pofta inimii ei, însetată de urzeli; urmă totuşi sfatul stareţei; de douăsprezece sau cincisprezece zile trecuse prin tot soiul de nelinişti, încât chiar dacă trupul ei de fier ar mai fi putut îndura oboseală, sufletul ei, în schimb, avea nevoie de odihnă.

Se despărţi de călugăriţă şi se culcă, uşor legănată de gândurile răzbunătoare pe care i le stârnise în chip firesc numele cameristei. Îşi amintea acea făgăduială, aproape fără margini, ce i-o făcuse cardinalul dacă ar fi izbutit în încercarea ei. Şi izbutise; îl avea aşadar pe d'Artagnan în mână!

Un singur lucru o înspăimânta: amintirea soţului ei, contele de La Fère, pe care îl crezuse mort, sau cel puţin plecat din ţară şi care i se înfăţişa acum sub numele de Athos, cel mai bun prieten al lui d'Artagnan. Dacă era însă prietenul lui d'Artagnan, fireşte că-l ajutase în toate ticluirile, datorită cărora regina zădărnicise planurile eminenţei sale; dacă era prietenul lui d'Artagnan era prin urmare şi duşmanul cardinalului; atunci, fără îndoială că-l putea învălui şi pe el în răzbunarea sub ale cărei falduri nădăjduia să-l înăbuşe pe tânărul muşchetar.

Nădejdile acestea erau pentru Milady tot atâtea gânduri dragi; adormi curând în dulcea lor legănare.

Un glas blajin ce răsuna la picioarele patului o trezi din somn. Deschise ochii şi văzu pe călugăriţă însoţită de o tânără cu păr bălai şi pielea obrazului străvezie, care pironea asupra ei o privire plină de binevoitoare curiozitate.

Chipul femeii tinere îi era cu desăvârşire necunoscut; în vreme ce schimbau între ele obişnuitele vorbe de cuviinţă, se cercetară una pe alta cu multă luare-aminte; amândouă erau foarte frumoase, dar fiecare de o frumuseţe felurită. Totuşi, Milady surise la gândul că o întrecea cu mult pe cealaltă printr-o linie falnică şi o ţinută de înaltă nobleţe. E drept că îmbrăcămintea de soră pe care o purta tânăra nu prea era potrivită pentru a înfrunta atare bătălie.

Călugăriţa le prezentă pe una celeilalte, apoi acest început de cunoştinţă fiind pus la cale, cum îndatoririle ei o chemau la biserică, lăsă pe cele două femei singure.

Văzând că Milady stătea culcată, sora vru să iasă în urma stareţei, dar Milady o opri.

— Cum, doamnă, — îi spuse ea, — abia te-am văzut şi vrei să mă şi lipseşti de prezenţa dumitale, pe care, îţi mărturisesc, mă cam bizuiam pentru timpul cât va trebui să stau aici?

— Nu, doamnă, — răspunse sora, — dar mi-a fost teamă că vă stingheresc: dormeaţi şi trebuie să fiţi obosită.

— Şi ce pot să-şi dorească cei care dorm? — zise Milady, — o deşteptare plăcută. Dumneata mi-ai dăruit-o; lasă-mă acum să mă bucur în voie.

Apoi, luând-o de mână, o trase uşor spre un jilţ de lângă pat.

Sora se aşeză.

— Doamne, Dumnezeule, — începu ea, — ce rău îmi pare! Sunt de şase luni aici şi n-am avut cea mai mică distracţie, iar acum, când aţi sosit şi aş fi putut să-mi petrec şi eu timpul mai plăcut, iată, se pare că, dintr-o clipă într-alta, voi părăsi mânăstirea.

— Cum! — făcu Milady, — o să plecaţi de aici?

— Cel puţin aşa nădăjduiesc, răspunse sora cu o bucurie pe care nici nu încerca s-o ascundă.

— După câte am aflat, aţi avut multe de suferit de pe urma cardinalului, — urmă Milady — cu atât mai mult ar fi trebuit să ne apropiem.

— E adevărat ce mi-a spus bună noastră măicuţă că şi dumneavoastră sunteţi o victimă a preotului acesta hain?

— Sst! făcu Milady — nici aici să nu vorbim aşa de el. Toate nenorocirile mi se trag, fiindcă am spus şi eu odată cam ce ai spus dumneata acum, în faţa unei femei pe care o credeam prietenă şi care m-a trădat. Ai căzut şi dumneata pradă unei trădări?

— Nu, răspunse sora — sunt prada credinţei mele; a credinţei faţă de o femeie pe care o iubeam, o femeie pentru care mi-aş fi dat viaţa şi pentru care mi-aş da-o şi acum, dacă ar fi nevoie.

— Şi care te-a părăsit, nu-i aşa?

— Am fost nedreaptă crezând că m-a părăsit, dar sunt două sau trei zile de când, mulţumesc cerului, am avut dovada că nu-i de loc aşa: m-ar fi durut să ştiu că m-a uitat. Dar dumneavoastră, doamnă, — urmă sora, — mi se pare că sunteţi liberă şi n-atârna decât de dumneavoastră ca să fugiţi de aici.

— Unde vrei să mă duc, fără prieteni, fără bani, într-o parte a Franţei pe care n-o cunosc şi pe unde n-am mai fost niciodată?...

— Oh! — îi curmă vorba sora, — cât despre prieteni, îi veţi avea oriunde vă veţi duce, păreţi atât de bună şi sunteţi atât de frumoasă!

— Totuşi, asta nu împiedică, — urmă Milady, îndulcindu-şi surâsul, aşa ca să răsfrângă o îngerească nevinovăţie, — nu împiedică să fiu singură şi prigonită.

— Ascultaţi-mă pe mine, — o povăţui sora, — omul nu trebuie să piardă niciodată nădejdea în Dumnezeu; vedeţi, odată şi odată tot vine ceasul când binele pe care l-ai făcut îţi ia apărarea în faţa Domnului şi poate că m-aţi întâlnit spre norocul dumneavoastră, aşa umilă şi lipsită de putere cum sunt; căci, dacă izbutesc să ies de aici, ei, bine, atunci voi avea câţiva prieteni puternici care, după ce s-au străduit în tot felul pentru mine, vor putea sări şi în ajutorul dumneavoastră.

— Ştii, când am spus că sunt singură, — adăugă Milady, în nădejdea că vorbind despre ea va îndemna pe cealaltă să vorbească, — asta nu înseamnă că n-am şi eu câţiva cunoscuţi

de seamă, dar aceşti cunoscuţi tremură şi ei în faţa cardinalului; nici regina nu îndrăzneşte să se împotrivească acestui cumplit dregător; am chiar dovadă că maiestatea sa, cu toată inima-i bună, a fost silită deseori să părăsească în voia eminenţei sale pe cei care o slujiseră.

— Credeţi-mă, doamnă, regina poate avea aerul că i-a părăsit, dar nu trebuie să se ia cineva după ceea ce i se pare: cu cât acele fiinţe sunt mai prigonite, cu atât maiestatea să se gândeşte mai mult la ele: şi adesea tocmai când ele se aşteaptă mai puţin, le vine dovada că n-ai fost părăsite.

— Da, da, — încuviinţă Milady, — cred , regina e atât de bună!

— Prin urmare, o cunoaşteţi pe această frumoasă şi nobilă regină, dacă vorbiţi astfel de ea, izbucni sora înflăcărată.

— Vreau să zic, — adăugă Milady, dând îndărăt, — că n-am avut cinstea s-o cunosc personal, dar cunosc o seamă de prieteni de ai ei, dintre cei mai apropiaţi, cunosc pe domnul de Putange, am cunoscut în Anglia pe domnul Dujart, cunosc pe domnul de Tréville.

— Pe domnul de Tréville — se bucură sora, — îl cunoaşteţi pe domnul de Tréville?

— Da, îl cunosc bine, aş putea spune chiar foarte bine.

— Pe căpitanul muşchetarilor regelui?

— Da, pe căpitanul muşchetarilor regelui...

— Atunci o să vedeţi, — urmă sora, — că o să fim repede cunoştinţe cum nu se poate mai bune, aproape prietene; dacă-l cunoaşteţi pe domnul de Tréville, fireşte c-aţi fost şi la el acasă?

— Adesea — răspunse Milady care intrată pe făgaşul acesta şi văzând că minciuna prinde, voia s-o ducă până la capăt.

— Acasă la el aţi văzut ,fără îndoială şi pe câţiva muşchetari de-ai lui?

— Da, pe aceia pe care-i primeşte de obicei, răspunse Milady tot mai prinsă de netăgăduita însemnătate a convorbirii.

— Numiţi câţiva dintre cei pe care-i cunoaşteţi şi veţi vedea că sunt şi prieteni de-ai mei.

— Dar, — răspunse încurcată Milady — cunosc pe domnul de Souvigny, domnul de Courtivron, pe domnul de Ferussac.

Soră o lăsă să spună, apoi văzând că se opreşte, o întrebă:

— Nu cunoaşteţi un gentilom cu numele de Athos?

Milady se făcu la fel de albă la faţă ca şi cearşafurile patului; oricât de stăpâna ar fi fost pe ea, nu-şi putu opri un strigăt, în vreme ce apucând mâna celeilalte, o pironi cu privirea parcă ar fi vrut s-o înghită.

— Ce este? Ce aveţi? Doamne, Dumnezeule! se temu sărmana tânăra. Am spus ceva care v-a jignit?

— Nu, dar m-a izbit numele, pentru că şi eu l-am cunoscut pe gentilomul acesta şi mi s-a părut ciudat să găsesc pe cineva care să-l cunoască bine.

— Da! Bine! Bine de tot! Şi nu numai pe el, dar şi pe prietenii lui, pe domnii Porthos şi Aramis.

— Aşa e! Îi cunosc şi eu! adăugă Milady, simţind cum îi îngheaţă inima.

— Atunci, dacă-i cunoaşteţi, trebuie să ştiţi că sunt prieteni buni şi de temei; de ce nu le vorbiţi lor, dacă aveţi nevoie de sprijin?

— La drept vorbind, — îngăimă Milady — n-am legături de aproape cu nici unul din ei; îi cunosc pentru că l-am auzit pe unul din prietenii lor, pe domnul d'Artagnan vorbind mult de ei.

— Îl cunoaşteţi pe domnul d'Artagnan, se repezi la rândul său soră, apucând mâna celeilalte şi sfredelind-o cu privirea. Apoi, băgând de seamă ciudata sticlire din privirea frumoasei călătoare, adăugă: Iertaţi-mă, doamnă, dar spuneţi-mi, în ce fel îl cunoaşteţi?

— În ce fel? bâigui Milady încurcată. Dar... ca prieten.

— Nu e adevărat doamnă, răspunse sora. Aţi fost iubita lui!

— Dumneata ai fost iubita lui, îi spuse la rândul ei Milady.

— Eu? mormăi sora.

— Da, dumneata; te cunosc acum: eşti doamna Bonacieux.

Tânăra se dădu îndărăt uluită şi înspăimântată.

— Nu nega! Răspunde! o înfruntă Milady.

— Ei bine, da, doamnă, mărturisi sora, nu cumva suntem rivale?

Chipul celeilalte se lumină de o vâlvătaie atât de sălbatică, încât în orice altă împrejurare doamna Bonacieux ar fi luat-o la fugă de spaimă, dar în clipa aceea o copleşea gelozia.

— Haide, mărturisiţi — stăruia doamna Bonacieux cu o încăpăţânare de care nimeni n-ar fi crezut-o în stare, — aţi fost sau mai sunteţi încă iubita lui?

— Nu, nu, se împotrivi Milady cu un ton deschis, care înlătura orice îndoială. Nu! Niciodată! Niciodată!

— Vă cred, — rosti doamna Bonacieux, — dar atunci, de ce aţi ţipat aşa?

— Cum, nu înţelegi? răspunse Milady, care-şi venise în fire din tulburarea de o clipă şi era din nou stăpână pe ea.

— Cum vreţi să înţeleg? Nu ştiu nimic!

— Nu înţelegeţi că domnul d'Artagnan, fiind prietenul meu, mi-a făcut mărturisiri?

— Adevărat?

— Nu înţelegi că ştiu tot, răpirea dumitale din căsuţa de la Saint-Germain, disperarea lui, a prietenilor lui, cercetările lor zadarnice, de atunci şi până acum! Cum vrei să nu fiu uluită când, fără să bănuiesc măcar, mă trezesc faţă în faţă cu dumneata, cu dumneata despre care am stat de vorbă atât de des unul cu altul, cu dumneata, pe care te iubeşte din toată puterea inimii lui, cu dumneata, pe care m-a făcut să te iubesc înainte de a te fi văzut! Ah, scumpă Constance, dumneata eşti, te văd în sfârşit cu ochii mei!

Şi Milady întinse braţele spre doamna Bonacieux, care copleşită de tot ce i se spusese, nu mai văzu în femeia pe care cu o clipă mai devreme o crezuse potrivnică, decât o prietenă cu suflet deschis şi credincios.

— Iertaţi-mă! Iertaţi-mă! se ruga, aplecându-şi capul pe umărul ei. Îl iubesc atât de mult!

Amândouă rămaseră câtăva vreme strâns îmbrăţişate. Dacă Milady ar fi avut atâta putere pe cât de crâncena era ura ei împotriva doamnei Bonacieux, fireşte că aceasta din urmă n-ar fi scăpat vie din îmbrăţişare, dar neputând să-i înăbuşe răsuflarea, îi zâmbi.

— O, frumoasa mea dragă! Scumpa mea micuţă! se bucura Milady. Ce fericită sunt că te văd! Lasă-mă să te privesc. Şi spunând aceste cuvinte, o mânca într-adevăr din ochi. Da, dumneata eşti! După câte mi-a destăinuit, te recunosc acum, te recunosc foarte bine.

Biata femeie nu putea bănui ce amarnică cruzime sălăşluia îndărătul acelei frunţi senine, îndărătul acelor ochi atât de strălucitori, în care, ea nu citea decât mărinimie şi milă.

— Atunci ştiţi şi dumneavoastră cât am suferit, dacă v-a spus tot ce suferea el, — adăugă doamna Bonacieux, — dar e o adevărată fericire să sufăr pentru el.

Milady spuse şi ea:

— Da, e o fericire.

Se gândea însă la altceva.

— Şi apoi, chinurile mele se apropie de sfârşit, — urmă doamna Bonacieux, — mâine, astă-seară poate, îl voi vedea şi atunci trecutul va fi mort pentru mine.

— Astă-seară? Mâine? întrebă Milady, trezită din visare de cuvintele celeilalte. Se vrei să spui? Aştepţi vreo veste de la el?

— Îl aştept chiar pe el.

— Pe el? D'Artagnan, aici?

— Chiar el.

— Dar nu se poate! E la asediul La Rochelle-i acum, împreună cu cardinalul! Nu va putea veni decât după cucerirea oraşului.

— Aşa credeţi dumneavoastră, dar e pe lume ceva cu neputinţă pentru d'Artagnan al meu, pentru nobilul şi vrednicul gentilom?

— Nu! Nu pot să te cred!

— Citiţi atunci, se încăpăţâna sărmana tânăra şi, în culmea mândriei şi-a fericirii, îi întinse o scrisoare.

"Scrisul doamnei de Chevreuse, îşi spuse în sinea ei Milady. Eram sigură că pe-acolo se puneau toate la cale".

Şi citi, nesăţioasă, aceste câteva rânduri:

"Scumpa mea copilă, fii gata: prietenul nostru te va vedea curând şi te va vedea ca să te smulgă din închisoarea unde siguranţa vieţii dumitale cerea să rămâi ascunsă; pregăteşte-te deci de plecare şi nu-ţi pierde niciodată nădejdea în noi.

Încântătorul nostru gascon s-a arătat viteaz şi credincios ca totdeauna; spune-i că cineva îi e recunoscător de înştiinţarea dată".

— Da, da, — făcu Milady, — da, scrisoarea e limpede. Ştii oare despre ce înştiinţare e vorba?

— Nu. Dar poate c-o fi dat de ştire reginei despre cine ştie ce nouă lucrătură de-a cardinalului.

— Da, fireşte, asta trebuie să fie! încuviinţă Milady, înapoind scrisoarea doamnei Bonacieux şi lăsând să-i cadă capul îngândurat pe piept.

Tocmai atunci se auzi tropotul unui cal venind în goană.

— Ah! — strigă doamna Bonacieux, alergând la fereastră. — o fi şi venit?

Milady rămase culcată în pat, împietrită de uimire: atâtea lucruri neaşteptate i se întâmplau, încât întâia oară în viaţa ei îşi pierdea capul.

— El! El! şopti uşor. El să fie oare?

Şi nu se mişca din pat cu ochii pierduţi în gol.

— Vai! Nu! spuse doamna Bonacieux. Nu e el, e un bărbat pe care nu-l cunosc, dar care pare că vine aici; da, îşi domoleşte mersul, se opreşte la poartă, sună!

Milady sări jos din pat.

— Eşti sigură că nu e el? întrebă ea.

— Da, da, chiar foarte sigură!

— Poate că n-ai văzut bine.

— Mi-ar ajunge până pălăriei sau un colţ al pelerinei şi l-aş recunoaşte!

Milady dădea zor să se îmbrace.

— Oricum! Spui că vine încoace?

— Da, a şi intrat.

— Atunci sau e pentru dumneata, sau pentru mine.

— Doamne! Cât păreţi de tulburată!

— Da, mărturisesc, nu sunt încrezătoare că dumneata; m-aştept la orice din partea cardinalului.

— Sst! — făcu doamna Bonacieux, — iată că vine cineva.

Într-adevăr, uşa se deschise şi stareţa mânăstirii intră în odaie.

— Dumneavoastră veniţi de la Boulogne? o întrebă pe Milady.

— Da, — răspunse aceasta şi încercând să se stăpânească, urmă: cine întreabă de mine?

— Un bărbat care nu vrea să-şi spună numele, dar care spune că vine din partea cardinalului.

— Vrea să vorbească unei doamne care soseşte din Boulogne.

— Şi vrea să-mi vorbească mie? întrebă Milady.

— Atunci vă rog, doamnă, lăsaţi-l să intre.

— Vai de mine, — şopti doamna Bonacieux, o fi vreo veste rea?

— Mi-e teamă că da.

— Vă las singură cu străinul, dar o să mă întorc îndată ce va pleca, bineânţeles dacă-mi daţi voie.

— Cum să nu! Te rog chiar!

Stareţa şi doamna Bonacieux ieşiră.

Rămasă singură, Milady îşi pironi ochii asupra uşii; după o clipă, se auzi zgomot de pinteni pe scară, apoi paşii se apropiară, uşa se deschise şi un bărbat se ivi în prag.

Milady scoase un strigăt de bucurie: era contele de Rochefort, cel mai credincios slujitor al eminenţei sale.

Capitolul XXXII Doi demoni feluriţi

— Cum! — strigară într-un glas Rochefort şi Milady, — dumneata eşti?

— Da, eu!

— Şi vii de la?... întrebă Milady.

— La Rochelle; dar dumneata?

— Din Anglia.

— Buckingham?

— Mort sau rănit greu de tot; pe când plecam fără să fi putut obţine nimic de la el, tocmai îl asasinase un fanatic.

— Ia te uită, — se minună Rochefort surâzând, — ce întâmplare fericită! Domnul cardinal o să fie încântat! I-ai dat de veste?

— I-am scris din Boulogne. Dar cum de eşti aici?

— Eminenţa sa, îngrijorată, m-a trimis în căutarea dumitale.

— Am sosit abia ieri.

— Şi ce-ai făcut de ieri până azi?

— Nu mi-am pierdut timpul degeaba.

— Nici nu mă îndoiesc.

— Ştii pe cine am întâlnit aici?

— Nu.

— Ghiceşte,

— Cum vrei să ghicesc?...

— Tânăra aceea pe care regina a scos-o din închisoare.

— Amanta flecuşteţului de d'Artagnan?

— Da, doamna Bonacieux; cardinalul nu-i dibuise încă vizuina.

— Aşadar, încă o întâmplare oarecum pereche cu cealaltă; domnul cardinal e într-adevăr un mare norocos!

— Înţelegi uimirea mea, — urmă Milady, — când m-am trezit faţă în faţă cu femeiuşca asta?

— Te cunoştea?

— Nu.

— Atunci treci în ochii ei drept o străină?

Milady zâmbi.

— Suntem cele mai bune prietene!

— Pe cinstea mea, — se bucură Rochefort, — numai dumneata eşti în stare, scumpă contesă, să faci asemenea minuni.

— Şi mi-a prins bine, cavalere, — urmă Milady, — căci ştii ce se întâmpla?

— Nu.

— Mâine sau poimâine vor veni s-o ia de aici, cu un ordin al reginei.

— Adevărat? Şi anume cine?

— D'Artagnan şi prietenii lui.

— O să întindă atâta coarda, că o să fim siliţi să-i trimitem la Bastilia.

— De ce n-aţi făcut-o până acum?

— Ce vrei! Cardinalul are pentru oamenii ăştia o slăbiciune pe care eu n-o înţeleg.

— Adevărat?

— Da.

— Atunci spune-i aşa, Rochefort: spune-i că tot ce am vorbit noi la hanul "Porumbarul Roşu", a fost ascultat de aceşti patru inşi; spune-i că după plecarea lui unul din ei s-a urcat la mine în cameră şi mi-a smuls hârtia de liberă trecere pe care mi-o dăduse. Spune-i că i-au vestit lordului de Winter călătoria mea în Anglia; spune-i că şi de data asta era cât p-aci să-mi zădărnicească misiunea, aşa cum mi-au zădărnicit-o pe cea cu diamantele; spune-i că din toţi patru, numai doi sunt de temut: d'Artagnan şi Athos; spune-i că al treilea, Aramis, e iubitul doamnei de Chevreuse; pe el să-l lase să trăiască, i se cunoaşte

taina şi poate fi de folos; cât priveşte cel de al patrulea, Porthos, e un nerod, un înfumurat şi un prost, nu face să-şi bată capul cu el.

— Dar câteşipatru trebuie să fie acum la asediul La Rochelle-ei.

— Aşa credeam şi eu, dar o scrisoare pe care a primit- o doamnă Bonacieux din partea soţiei conetabilului şi pe care a avut nesocotinţa să mi-o citească, mă face să cred că, dimpotrivă, toţi patru au şi pornit la drum, ca să vină s-o răpească.

— Drace! Ce-i de făcut atunci ?

— Ce ţi-a spus cardinalul în privinţa mea?

— Să-mi dai veştile dumitale fie în scris, fie prin viu grai, să mă întorc numaidecât şi după ce va şti ce-ai făcut îţi va da de veste ce trebuie să faci.

— Adică, să rămân aici?

— Aici sau în împrejurimi.

— Nu poţi să mă iei cu dumneata?

— Nu: porunca e limpede; în preajma taberei ai putea fi recunoscută şi înţelegi că prezenţa dumitale ar stânjeni pe eminenţa sa.

— Aşadar, să aştept aici sau în împrejurimi.

— Numai să-mi spui de pe acum unde o să aştepţi veştile cardinalului, ca să ştiu şi eu unde să te găsesc.

— Ascultă, cred că n-am să pot sta aici!

— De ce?

— Uiţi că duşmanii mei pot să sosească dintr-o clipă într-alta?

— Adevărat: dar atunci o să scape şi femeiuşca din mâna cardinalului.

— Ei aş! făcu Milady, zâmbind aşa cum numai ea ştia să zâmbească. Uiţi că sunt cea mai bună prietenă a ei?

— Da, e adevărat! Va să zică să spun cardinalului în privinţa acestei femei...

— Că poate fi liniştit.

— Atâta tot?

— Ştie el ce înseamnă asta.

— O să ghicească. Şi acum, spune-mi, te rog, ce să mai fac?

— Să pleci numaidecât; cred că pentru ştirile ce-i duci, face să te grăbeşti.

— Mi s-a stricat caleaşca pe când pătrundeam în Lilliers.

— De minune!

— Cum, de minune?

— Am tocmai nevoie de caleaşca dumitale.

— Şi eu cum să plec?

— În goană, pe deşălate.

— Îţi dă mâna să vorbeşti; o sută patruzeci de leghe!

— Ei şi?

— Bine. Le vom face. Pe urmă?

— Pe urmă, când treci prin Lilliers, îmi trimiţi caleaşca şi dai poruncă servitorului dumitale să mă asculte orbeşte.

— Bine?

— Cred că ai la dumneata vreo hârtie din partea cardinalului.

— Deplină împuternicire.

— O arăţi stareţei şi-i spui că fie azi, fie mâine, o să vină cineva după mine şi că va trebui să urmez pe cel care va sosi aici în numele dumitale.

— Foarte bine!

— Nu uita să mă iei la rost când vei vorbi cu călugăriţa de mine.

— La ce bun?

— Sunt o victimă a cardinalului. Trebuie să câştig încrederea bietei doamne Bonacieux.

— Aşa e. Şi acum vrei să-mi faci un raport despre tot ce s-a întâmplat?

— Dar ţi-am povestit la şir toate întâmplările; ai ţinere de minte, spune-le pe toate aşa cum ţi le-am spus eu, o hârtie se poate pierde.

— Bine; aş vrea numai să ştiu unde te pot găsi, ca să nu cutreier zadarnic prin împrejurimi.

— Aşa e, stai puţin...

— Vrei o hartă?

— Nu, cunosc bine meleagurile astea.

— Dumneata? Ai mai fost cândva pe aici?

— Am crescut prin părţile astea.

— Adevărat?

— Vezi că tot foloseşte să fi fost crescută pe undeva.

— Atunci să m-aştepţi la...

— Stai să mă gândesc. Uite! Am găsit... la Armentières.

— Ce-i aceea Armentières?

Un orăşel pe râul Lys; n-am decât să trec râul şi sunt în ţară străină.

— De minune! Dar se înţelege că nu vei trece râul decât ameninţată de vreo primejdie.

— Fireşte.

— În cazul ăsta cum să ştiu unde eşti?

— Ai spus că n-ai nevoie de lacheul dumitale?

— Nu.

— E om de încredere?

— Chiar încercat.

— Atunci dă-mi-l mie! Nu-l cunoaşte nimeni, îl las în locul de unde plec şi el te duce acolo unde sunt.

— Şi zici că mă aştepţi la Armentières?

— Da, la Armentières.

— Scrie-mi, te rog, numele, pe o bucată de hârtie, ca să nu-l uit; nu e nimic primejdios într-un nume de oraş, nu-i aşa?

— Cine ştie! Dar fie, — se învoi, Milady, scriind numele pe o jumătate de foaie, — să înfrunt şi primejdia asta.

— Bine! răspunse Rochefort, luând din mâinile ei hârtia pe care o împături şi o vârî în căptuşeala pălăriei. De altfel fii liniştită, o să fac şi eu cum fac copiii: dacă pierd hârtia o să spun numele tot lungul drumului. Şi acum, asta-i tot?

— Cred că da.

— Va să zică: Buckingham mort sau foarte greu rănit; corvorbirea dumitale cu cardinalul ascultată de cei patru muşchetari; lordul de Winter încunoştiinţat despre sosirea dumitale la Portsmouth; d'Artagnan şi Athos la Bastilia; Aramis amantul doamnei de Chevreuse; Porthos un îngâmfat; doamna Bonacieux regăsită; să-ţi trimit cât mai curând caleaşaca; să-ţi dau valetul meu; să fac din dumneata o victimă a cardinalului, ca să nu bănuiască nimic maica stareţă; Armentières, pe malurile râului Lys. E bine?

— Într-adevăr, scumpul meu cavaler, ai o minunăţie de memorie; şi uite, mai adaugă ceva...

— Ce anume?

— Am văzut nişte pădurici frumoase, care, cred că se întind până în grădina mânăstirii; spune că am voie să mă plimb

prin pădurice; cine ştie? Voi avea poate nevoie să ies prin vreo poartă din fund...

— Te gândeşti la toate.

— Şi dumneata uiţi un lucru...

— Care?

— Să mă întrebi dacă îmi trebuiesc bani.

— Aşa e, cât vrei?

— Tot aurul pe care-l ai la dumneata.

— Am aproape cinci sute de pistoli.

— Şi eu am cam tot atâta; cu o mie de pistoli faci faţă la orice; goleşte-ţi buzunarele.

— Poftim.

— Bine! Şi când pleci?

— Peste un ceas; cât să mănânc şi eu ceva şi să trimit după un cal.

— Minunat! La revedere, cavalere!

— La revedere, contesă!

— Spune cardinalului o vorbă bună pentru mine.

— Şi satanei o vorbă bună pentru mine.

Milady şi Rochefort îşi zâmbiră unul altuia şi se despărţiră.

Peste un ceas, Rochefort se îndrepta în goana calului, iar peste cinci ceasuri trecea prin Arras.

Cititorii noştri îşi aduc aminte că fusese recunoscut de d'Artagnan şi că îngrijorarea ce-i stârnise. Îi îndemnase pe cei patru muşchetari să-şi zorească şi mai grozav călătoria.

Capitolul XXXIII Picătura de apă

Îndată ce Rochefort ieşise, doamna Bonacieux intră în cameră. O găsi pe Milady cu zâmbetul pe buze.

— Tot n-aţi scăpat de ce v-a fost teamă, — spuse tânăra, — astă-seară sau mâine cardinalul trimite să vă ia de aici.

— Cine ţi-a spus asta, fetiţo? întrebă Milady.

— Am auzit-o chiar din gură trimisului.

— Hai, vino aici lângă mine, o pofti Milady.

— Iată că vin.

— Aşteaptă, să văd dacă nu cumva ne ascultă cineva.

— De ce atâta grijă?

— O să afli numaidecât.

Milady se ridică şi se duse la uşă, o deschise, privi pe sală şi se întoarse iarăşi lângă doamna Bonacieux.

— Şi-a jucat bine rolul, spuse ea.

— Cine?

— Cel care a spus stareţei că e trimisul cardinalului.

— Cum adică, jucat un rol?

— Da, copila mea.

— Prin urmare, omul acela nu e...

— Omul acela, — spuse Milady coborând glasul, — e fratele meu.

— Fratele dumitale? se miră doamna Bonacieux.

— Sst! numai dumneata ştii taina asta; fata mea; dacă spui cuiva, atunci sunt pierdută şi o dată cu mine poate că şi dumneata.

— Doamne, Dumnezeule!

— Uite ce se întâmplă: fratele meu care venea să mă ajute să ies de aici, chiar luptând dac-ar fi fost nevoie, a întâlnit pe trimisul cardinalului care venea şi el în căutarea mea: l-a urmărit. Ajuns într-un loc al drumului singuratic şi dosnic, şi-a scos spada şi i-a cerut trimisului să-i dea hârtiile pe care le avea la el; trimisul cardinalului a vrut să se apere şi atunci fratele meu l-a omorât.

— Vai! se cutremură doamna Bonacieux.

— Gândeşte-te că n-avea încotro. Fratele meu s-a hotărât atunci să înlocuiască puterea prin viclenie: a luat hârtiile, a venit aci, s-a dat drept trimisul cardinalului şi peste un ceas sau două, o să vină o trăsură să mă ia, trimisă chipurile de eminenţa sa.

— Înţeleg, trăsura o trimite fratele dumneavoastră.

— Întocmai. Şi nu-i tot: scrisoarea pe care ai primit-o şi care crezi că e de la doamna de Chevreuse...

— Da.

— Nu e de la ea.

— Cum asta?

— Nici gând; te-au tras pe sfoară, ca să nu te împotriveşti când or veni să te ridice de aici.

— Dar va veni chiar d'Artagnan.

— Scoate-ţi asta din cap. D'Artagnan şi prietenii lui sunt la asediul La Rochelle-ei.

— De unde ştii dumneata?

— Fratele meu a întâlnit nişte trimişi de-ai cardinalului îmbrăcaţi în haine de muşchetari. Te-ar fi chemat la poartă, ai fi crezut că e vorba de prieteni şi nici una, nici două, te-ar fi răpit şi dus la Paris.

— Doamne! Mi se-nvârte capul în vălmăşagul ăsta de mişelii. Simt că dacă o mai ţine aşa, o să înnebunesc, rosti doamna Bonacieux. ducându-şi mâinile la frunte.

— Aşteaptă...

— Ce e?

— Aud tropot de cal; e fratele meu care pleacă; hai să mai îmi iau o dată rămas bun de la el, vino.

În vreme ce deschidea fereastra, Milady îi făcu semn doamnei Bonacieux şi tânăra se apropie de ea. Rochefort trecea în goană mare.

— Cu bine, frate! îi strigă Milady.

Cavalerul ridică ochii, văzu cele două femei la fereastră şi făcu din goana calului un semn prietenesc aşa-zisei surori.

— Inimosul de George, şopti ea închizând fereastră: chipul ei oglindea şi dragoste şi adâncă restrişte.

Se întoarse apoi şi se aşeză la locul ei, adâncită parcă în propriile-i gânduri.

— Scumpă doamnă, — se rugă doamna Bonacieux, — iertaţi-mă că vă rup firul gândurilor, dar ce mă sfătuiţi să fac? Dumnezeul meu! Sunteţi mai pricepută decât mine, vorbiţi, vă ascult !

— Mai întâi — răspunse Milady, — poate că mă înşel, poate că d'Artagnan cu prietenii lui o să vină într-adevăr în ajutorul dumitale.

— Vai! Prea ar fi fost frumos, — oftă doamna Bonacieux, — nu mi-e sortită mie atâta fericire!

— Atunci înseamnă că e doar o chestiune de timp, un fel de goană, cine soseşte cel dintâi. Dacă prietenii dumitale ajung mai repede, atunci ai scăpat; dacă le-o iau înainte oamenii cardinalului, atunci eşti pierdută.

— Da, da, pierdută fără scăpare! Ce-i de făcut atunci? Ce-i de făcut?

— Ar fi un mijloc foarte firesc, la mintea omului..

— Care? Spuneţi-mi-l!

— Ar fi să aştepţi ascunsă pe undeva, prin preajmă şi să vezi cu ochii dumitale cine sunt oamenii care vin să te caute.

— Dar unde să aştept?

— Oh! Asta nu-i greu; şi eu o să mă duc să mă ascund la câteva leghe de aici, până o veni fratele meu să mă ia: uite! Te iau cu mine, ne ascundem şi aşteptăm împreună.

— Dar n-o să mă lase să plec. Sunt aici aproape ca într-o închisoare.

— Cum stareţa ştie că cu plec din porunca eminenţei sale, n-o să creadă că eşti chiar gata să mă însoţeşti.

— Şi atunci?

— Atunci trăsura e la poartă; îţi iei rămas bun de la mine, te urci pe scara trăsurii ca să mă mai îmbrăţişezi o dată, servitorul fratelui meu care vine să mă ia le ştie toate din vreme, face semn vizitiului şi o pornim în goană mare.

— Şi d'Artagnan? Dacă vine d'Artagnan?

— Crezi că n-o să aflăm noi dacă vine?

— Dar cum?

— Nimic mai uşor. Trimitem îndărăt la Bethune pe servitorul fratelui meu, în care, după cum ţi-am spus, putem avea toată încrederea; se îmbracă într-un fel oarecare şi se aşează în faţa mânăstirii: dacă vin trimişii cardinalului, el nu se mişcă de acolo, dar dacă vine domnul d'Artagnan cu prietenii lui, atunci îi aduce pe toţi în locul unde vom fi noi.

— Cum! Îi cunoaşte?

— Fireşte, nu l-a văzut pe domnul d'Artagnan la mine acasă?

— Da, da, aveţi dreptate; atunci e foarte bine, cum nu se poate mai bine, dar să nu ne depărtăm prea mult de aici.

— Cel mult la şapte sau opt leghe; să stăm, de pildă, chiar la frontieră şi la cea dintâi alarmă plecăm din Franţa.

— Dar până atunci, ce facem?

— Aşteptăm.

— Şi dacă sosesc?

— Trăsura fratelui meu o să sosească înaintea lor.

— Dar dacă vin să vă ia tocmai când eu sunt departe de dumneavoastră, la masă, de pildă?

— Uite, fă aşa:

— Cum?

— Spune stareţei că îi ceri voie să iei masa cu mine, ca să fim toată vremea împreună.

— O să-mi dea voie?

— Şi de ce s-ar împotrivi?

— Foarte bine, atunci nu ne mai despărţim de loc.

— Du-te acum la ea şi cere-i voie; mi-e capul ameţit, duc să mă plimb puţin prin grădină.

— Duceţi-vă, dar unde vă întâlnesc?

— Aici, peste un ceas. Vai, ce bună sunteţi! Vă mulţumesc.

— S-ar putea să n-am eu grijă de dumneata? Chiar dacă n-ai fi frumoasă şi atât de încântătoare, nu eşti prietena unuia din cei mai buni prieteni ai mei?

— Dragul de d'Artagnan, cum o să vă mulţumească!

— Nădăjduiesc şi eu. Haide! Acum ne-am înţeles, putem coborî.

— Vă duceţi în grădină?

— Da,

— Luaţi-o atunci de-a lungul sălii, o să daţi de o scară tainică şi ajungeţi drept acolo.

— Minunat! Mulţumesc.

Cele două femei se despărţiră cu cel mai fermecător zâmbet pe buze.

Milady spusese adevărul, îşi simţea capul groaznic de ameţit; născocirile-i încâlcite i se ciocneau în minte ca într-un soi de iureş turbat. Trebuia să rămână singură ca să-şi mai rânduiască gândurile. Nu vedea limpede în viitor; avea nevoie de linişte şi de reculegere pentru a da gândurilor ei nedesluşite un contur lămurit, un ţel hotărât.

Lucrul cel mai grabnic era să răpească pe doamna Bonacieux, s-o ducă într-un loc sigur şi, la nevoie, s-o păstreze ca ostatică. Milady începea să se teamă de sfârşitul acestui duel îngrozitor, în care duşmanii arătau o încăpăţânare la fel de aprigă ca şi înverşunarea ei.

De altminteri, simţea, aşa cum se simte venind furtuna, că sfârşitul nu era departe şi că nu putea fi decât cumplit.

După cum am mai spus, lucrul de căpetenie pentru ea era să nu-i dea drumul doamnei Bonacieux. Pentru d'Artagnan, doamna Bonacieux era însăşi viaţa lui, ba era mai mult decât viaţa lui: era viaţa femeii iubite, era, în cazul unor împrejurări vitrege, un mijloc de a cădea la învoială şi de a smulge foloase cât mai mari.

Pasul acesta însă era ca şi făcut: doamna Bonacieux o urmă fără umbră de neîncredere; şi odată ascunse laolaltă în

Armentières, putea uşor s-o facă să creadă că d'Artagnan nu venise la Béthune. Peste cel mai târziu cincisprezece zile, Rochefort va fi îndărăt: iar în timpul celor cincisprezece zile, ea va chibzui asupra tot ce trebuia făcut ca să se răzbune pe cei patru prieteni. Nu se va plictisi, căci, slavă Domnului, se va bucura de cea mai dulce petrecere pe care împrejurările o pot îngădui unei femei cu atare fire: îşi va pregăti răzbunarea, o cât mai minunată răzbunare.

În vreme ce visa, îşi roti ochii jur împrejur, întipărindu-şi în minte topografia grădinii. Milady era asemenea unui bun general, care prevede totodată biruinţa, dar şi înfrângerea şi care e gata în orice clipă, după cum îl călăuzesc sorţii bătăliei, să înainteze sau să dea îndărăt.

După un ceas auzi o voce dulce care o chema; era vocea doamnei Bonacieux. Blajina stareţă se învoise, fireşte, la toate şi deocamdată puteau lua masa împreună.

Ajungând în curte auziră huruitul unei trăsuri care tocmai se oprise la poartă.

Milady ascultă.

— Auzi? întrebă ea.

— Da, zgomot de trăsură.

— E trăsura pe care ne-o trimite fratele meu.

— Oh! Dumnezeule!

— Hai! Ţine-ţi cumpătul!

Tocmai suna la poarta mânăstirii. Milady nu se înşelase.

— Urcă-te în camera dumitale, — îi spuse doamnei Bonacieux, — desigur că ai câteva giuvaere pe care vrei să le iei cu dumneata.

— Am scrisorile lui, îi răspunse ea.

— Bine! Du-te de le ia şi vino pe urmă în cameră la mine. Vom lua masa în grabă; poate că o să ne apuce noaptea pe drum, trebuie să prindem puteri.

— Doamne, Dumnezeule! murmură doamna Bonacieux, ducându-şi mâna la inimă. Simt că mă înăbuş, nu mai pot merge.

— Nu te lăsa aşa! Hai, nu te lăsa! Gândeşte-te că peste un sfert de ceas eşti scăpată şi nu uita că tot ce faci e numai pentru el.

— Da, da, numai pentru el! M-aţi înviorat cu un singur cuvânt, duceţi-vă, vă ajung din urmă.

Milady urcă repede la ea în cameră; găsi acolo pe valetul lui Rochefort şi-i dădu lămuriri.

Trebuia să aştepte la poartă; dacă din întâmplare se iveau muşchetarii, trăsura ar fi plecat în goană, ar fi înconjurat mânăstirea şi ar fi aşteptat-o pe Milady într-un mic sat aşezat de cealaltă parte a pădurii; în cazul acesta, Milady ar fi străbătut pădurea de-a curmezişul şi s-ar fi dus pe jos până-n sat; după cum am mai spus, cunoştea de minune aceste meleaguri ale Franţei.

Dacă muşchetarii nu se iveau, toate trebuiau să urmeze aşa cum fusese hotărât din vreme; doamna Bonacieux se urca în trăsură ca şi cum ar fi vrut să-şi ia rămas bun de la Milady, iar aceasta o lua cu ea.

Doamna Bonacieux intră în cameră; atunci pentru a-i risipi orice bănuială, dacă întâmplător ar fi avut vreuna, Milady mai spuse încă o dată valetului ultimele sale porunci.

Apoi îi puse şi câteva întrebări în privinţa trăsurii: era o caleaşcă trasă de trei cai, mânaţi de un soi de surugiu. Valetul lui Rochefort trebuia să călărească în frunte, ca ştafetă.

Se înşela Milady când credea că doamna Bonacieux ar fi putut bănui ceva; sărmana tânăra era prea curată sufleteşte ca să bănuiască pe o femeie de atâta rea credinţă; dealtminteri, numele contesei de Winter, rostit de călugăriţă, îi era cu desăvârşire necunoscut, după cum nu avea habar că numita femeie avusese o vină atât de mare şi de neînduplecată în nenorocirile vieţii ei.

— Vezi, — spuse Milady, după ce valetul ieşi din cameră, — totul e gata. Călugăriţa nu ştie nimic şi crede că vine să mă ia din partea cardinalului. Omul s-a dus să dea ultimele lămuriri; îmbucă ceva, bea un deget de vin şi hai să plecăm.

— Da, — spuse mecanic şi doamna Bonacieux, — da, să plecăm.

Milady îi făcu semn să se aşeze în faţa ei, îi turnă puţin vin de Spania şi-i dădu din pieptul de pasăre.

— Uite, — vru s-o îmbărbăteze, — o să ne meargă în plin: se lasă noaptea; când o miji de ziuă, noi o să fim în văgăuna noastră şi n-o să-i treacă nimănui prin minte unde suntem. Haide, ţine-ţi firea, mănâncă ceva.

Doamna Bonacieux înghiţi pe nemestecate câteva îmbucături şi-şi muie buzele în paharul cu vin.

— Haide, haide, — o sfătui Milady, ducându-şi paharul la buze, — haide, fă ca mine.

Dar în clipa când îşi ducea paharul la gură, mâna îi rămase în aer: auzise pe drum tropotul unor cai în goană, care parcă se apropiau; în acelaşi timp i se păru că aude şi nechezatul lor.

Zgomotul o smulse din bucuria ei, aşa cum vuietul furtunii ar trezi pe cineva în mijlocul unui vis frumos: se îngălbeni la faţă şi alergă la fereastră, în vreme ce doamna Bonacieux se ridică tremurând, sprijinindu-se de scaun, ca să nu cadă.

Nu se vedea încă nimic. Se auzea doar goana cailor care se apropiau tot mai mult.

— Doamne! — şopti doamna Bonacieux, — ce-i zgomotul care se aude?

— Sunt sau prietenii, sau duşmanii noştri, răspunse Milady, cu groaznica ei linişte. Stai acolo! îţi spun eu.

Doamna Bonacieux rămase în picioare, mută, nemişcată şi albă ca o statuie.

Zgomotul se înteţea; caii un puteau să fie la mai mult de o sută cincizeci de paşi; dacă nu se zăreau încă, era din pricină că drumul făcea acolo o cotitură. Totuşi, tropotul era atât de desluşit încât s-ar fi putut număra caii după pocnetul ritmic al potcoavelor.

Milady privea, încordându-se din răsputeri; era atâta lumină cât să poată deosebi pe cei care veneau.

Deodată zări strălucind după cotitură pălării cu galoane şi cu pene fluturând; numără doi, apoi cinci, apoi opt călăreţi; unul dintre ei era în fruntea celorlalţi, la două lungimi de cal depărtare.

Milady scoase un geamăt înăbuşit: călăreţul care gonea în frunte era d'Artagnan.

— Dumnezeule! oftă doamna Bonacieux. Ce se întâmpla?

— E uniforma ostaşilor domnului cardinal; nici o clipă de pierdut! strigă Milady. Să fugim! Hai să fugim!

— Da, da, să fugim! spunea şi doamna Bonacieux, dar fără să poată face un pas, ţintuită în loc de spaimă.

Se auzeau călăreţii care treceau pe sub fereastră.

— Vino odată! Haide, vino! se răsti Milady, încercând s-o târască pe tânăra femeie de braţ. Tot mai putem fugi prin grădină; am cheia; dar să ne grăbim, peste cinci minute o să fie prea târziu.

Doamna Bonacieux încercă să meargă, făcu doi paşi şi căzu în genunchi. Zadarnic încercă Milady s-o ridice şi s-o ia de acolo. În clipa aceea se iviseră muşchetarii. Urmară trei-patru detunături de armă.

— Te mai întreb o dată: vrei să vii? răcni Milady.

— Doamne, Dumnezeule, vedeţi bine că n-am putere; vedeţi că nu pot merge; fugiţi singură.

— Să fug singură? Să te las aici? Nu, nu niciodată! răspunse Milady.

Deodată se opri; o străfulgerare sălbatică îi scăpără în ochi; alergă la masă şi desfăcându-şi uimitor de iute piatra inelului, dădu drumul grăuntelui de dedesubt în paharul doamnei Bonacieux.

Micul grăunte roşiatic se topi numaidecât.

Apoi, luând hotărâta paharul în mână, îi spuse:

— Bea! Vinul ăsta o să-ţi dea putere, hai, bea!

Şi apropie paharul de buzele sărmanei tinere, care bău fără a se gândi la nimic.

— Nu în felul ăsta aş fi vrut să mă răzbun, îşi spuse Milady, punând, cu un surâs drăcesc, paharul pe masă; dar zău, la urma urmei, faci ce poţi.

Şi se repezi afară din cameră.

Doamna Bonacieux o văzu fugind fără s-o poată urma, aidoma celor care visează că sunt urmăriţi şi se străduiesc zadarnic să fugă.

Trecură astfel câteva clipe; la poartă se auzea larmă asurzitoare; doamna Bonacieux se aştepta s-o vadă din clipă în clipă pe Milady, dar Milady nu se arăta.

De câteva ori, fără îndoială de spaimă, o sudoare rece îi umezi fruntea înfierbântată.

În sfârşit, auzi scârţiitul porţilor care se deschideau; zgomotul cizmelor şi al pintenilor răsunară pe scară; ajungea până la ea zumzetul mai puternic al mai multor voci care se apropiau din ce în ce şi i se păru chiar că aude rostindu-se numele ei.

Deodată scoase un strigăt de bucurie şi se repezi la uşă: recunoscuse glasul lui d'Artagnan.

— D'Artagnan! D'Artagnan! strigă ea, dumneata eşti? Vino pe aici! Pe aici!

— Constance! Constance! — răspunse tânărul, — unde eşti? Pentru numele lui Dumnezeu, unde eşti?

În clipa aceea uşa chiliei, împinsă din afară, se deschise furtunos, mai mulţi bărbaţi dădură năvală în cameră; doamna Bonacieux căzuse într-un jilţ, fără să mai poată face nici o mişcare.

D'Artagnan aruncă din mâna un pistol încă fumegând şi căzu în genunchi în faţa iubitei; Athos îşi puse îndărăt pistolul la cingătoare. Porthos şi Aramis, care-şi ţineau în mână spada, o puseră şi ei în teacă.

— Oh, d'Artagnan! Iubitul meu d'Artagnan! În sfârşit, ai venit: nu m-ai înşelat, dragule! Tu eşti!

— Da, da, Constance! Suntem unul lângă altul!

— Degeaba spunea *ea* că nu vei veni, ştiam eu că tot o să vii; n-am vrut să fug; ah! ce bine am făcut, ce fericită sunt!

La cuvântul de *ea*, Athos, care se aşezase liniştit, se ridică dintr-o dată.

— *Ea*! Cine *ea*? întrebă d'Artagnan.

— Tovarăşa mea, aceea care, din prietenie pentru mine, voia să mă scape de prigoană; care crezând că sunteţi ostaşi ai cardinalului, a fugit chiar acum de aici.

— Tovarăşa dumitale? rosti d'Artagnan, mai alb la faţă decât vălurile iubitei. De care tovarăşă vrei să vorbeşti?

— De aceea a cărei trăsură era la poarta mânăstirii, de o femeie care zice că e prietena dumitale d'Artagnan; de o femeie căreia i-ai povestit toate.

— Numele ei, numele ei! stăruia d'Artagnan. Dumnezeul meu, nu ştii numele?

— Ba da şi l-a spus în faţa mea; aşteaptă.., dar ce ciudat... mi se tulbură mintea, nu mai văd bine...

— Ajutor! prieteni, ajutor! Mâinile-i sunt reci ca gheaţa! strigă d'Artagnan. Şi-i e rău, Dumnezeule mare! Îşi pierde cunoştinţa!

În vreme ce Porthos chemă în ajutor cât îl ţinea gura, d'Artagnan alergă la masă ca să ia un pahar cu apă; dar se opri văzând ce groaznic se schimbase la faţă Athos, care, în picioare, cu părul zbârlit, cu ochii holbaţi d spaimă, îşi pironise privirea pe unul din paharele de pe masă, parind pradă celei mai îngrozitoare bănuieli.

— Nu, — spunea Athos, — nu se poate! Dumnezeu nu va îngădui atare nelegiuire!

— Apă, apă, striga d'Artagnan. Apă!

— O! biata femeie! Biata femeie! murmură Athos cu vocea sugrumată.

Doamna Bonacieux deschise ochii sub sărutările lui d'Artagnan.

— Îşi vine în fire! se bucură tânărul. Doamne. Dumnezeule! Îţi mulţumesc!

— Doamnă, — întrebă Athos, — doamnă. În numele cerului, al cui e paharul ăsta gol?

— Al meu domnule... răspunse tânăra femeie cu vocea stinsă.

— Dar cine v-a turnat vin în pahar?

— *Ea*.

— Şi cine este ea?

— Ah! Mi-aduc aminte, — murmură doamna Bonacieux, — contesa de Winter...

Cei patru prieteni scoaseră într-un singur glas acelaşi strigăt, dar al lui Athos răsunase mai puternic decât toate celelalte.

În clipa aceea, faţa doamnei Bonacieux se făcu pământie, o durere sfâşietoare o doborî, căzu gâfâind în braţele lui Porthos şi ale lui Aramis.

D'Artagnan apucă mâna lui Athos cu o groază neînchipuită.

— Ce e? întrebă el. Tu crezi...

Vocea i se stinse într-un hohot de plâns.

— Cred tot, răspunse Athos, muşcându-şi buzele până la sânge, ca să nu izbucnească în lacrimi.

— D'Artagnan! D'Artagnan! îl chema doamna Bonacieux. Unde eşti? Nu pleca de lângă mine, nu vezi că mor?

D'Artagnan dădu drumul mâinilor lui Athos pe care le ţinea în mâinile sale încleştate şi alergă la ea. Faţa ei atât de frumoasă era răscolită de chinuri, ochii sticloşi nu mai aveau viaţă. Trupul i se zvârcolea, sudoarea îi şiroia pe frunte.

— În numele cerului! Alergaţi, strigaţi! Porthos, Aramis, chemaţi în ajutor!

— Zadarnic, — şopti Athos, — zadarnic, împotriva otravei pe care o toarnă *ea*, nu e nici un leac.

— Da, da, ajutor! Ajutor! murmură stins doamna Bonacieux. Ajutor !

Apoi, cu bruma de puteri ce-i mai rămânea, luă capul tânărului în mâinile ei şi privindu-l o clipă, ca şi cum şi-ar fi pus tot sufletul în privirea aceea, îşi lipi gura de gura lui, cu un hohot înăbuşit.

— Constance! Constance! gemu d'Artagnan.

Un oftat uşor se desprinse de pe buzele doamnei Bonacieux, atingând ca o adiere buzele lui d'Artagnan; era sufletul ei de înger curat şi iubitor care se înălţa spre ceruri.

D'Artagnan nu mai strângea în braţe decât un leş neânsufleţit.

Scoase un strigăt şi se prăbuşi alături de iubită, la fel de livid şi de îngheţat ca şi ea.

Porthos izbucni în plâns, Aramis ridică ameninţător pumnul spre cer, Athos îşi făcu semnul crucii.

Tocmai atunci, în pragul uşii se ivi un bărbat aproape la fel de palid ca şi cei din cameră şi, aruncându-şi privirea jur împrejur, văzu pe doamna Bonacieux moartă şi pe d'Artagnan leşinat.

Nimerea tocmai în clipele de uluire care urmează loviturilor năprasnice.

— Nu m-am înşelat, — grăi el, — iată-l pe domnul d'Artagnan, iar dumneavoastră sunteţi cei trei prieteni ai lui, domnii Athos, Porthos şi Aramis!

Muşchetarii, ale căror nume fuseseră rostite, îl priveau uimiţi pe străin. Li se părea că-l cunoşteau şi ei.

— Domnilor, — urmă noul venit, — sunteţi ca şi mine în căutarea unei femei care, — adăugă el cu un surâs groaznic, — trebuie să fi trecut pe aici de vreme ce văd un cadavru!

Cei trei prieteni nu răspunseră; după voce însă şi după chipul străinului, li se părea că-l mai văzuseră o dată; totuşi nu-şi puteau aduce aminte în ce împrejurări.

— Domnilor, — urmă noul venit, — fiindcă nu vreţi să recunoaşteţi pe un om care poate că vă datorează de două ori viaţa, trebuie să-mi spun numele: sunt lordul de Winter, cumnatul acelei femei.

Cei trei prieteni scăpară un strigăt de uimire.

Athos se ridică şi-i întinse mâna.

— Fiţi bine venit, milord, spuse el. Sunteţi de-ai noştri.

— Am plecat din Portsmouth cinci ore după plecarea ei, — urmă lordul de Winter, — am sosit la Boulogne cu trei ore după ce plecase de acolo şi la Saint-Omer numai cu douăzeci de minute; în sfârşit, la Lilliers i-am pierdut urma. Mergeam la voia întâmplării, întrebând pe toată lumea, când deodată v-am văzut trecând în goană: l-am recunoscut pe domnul d'Artagnan; v-am strigat, dar nu mi-aţi răspuns. Am vrut să vă ajung din urmă, însă calul meu era prea obosit ca să se ţină de ai dumneavoastră. Şi totuşi, cu toată grabă, aţi sosit pare-se prea târziu.

— După cum vedeţi, răspunse Athos arătând lordului de Winter pe doamna Bonacieux moartă şi pe d'Artagnan, pe care Porthos şi Aramis încercau să-l trezească la viaţă.

— Au murit amândoi? întrebă netulburat lordul de Winter.

— Din fericire nu, răspunse Athos. Domnul d'Artagnan e numai leşinat.

— A! cu atât mai bine! zise lordul de Winter.

Într-adevăr, în clipa aceea d'Artagnan deschise ochii.

Se smulse din braţele lui Porthos şi ale lui Aramis şi se zvârli ca un nebun peste trupul iubitei.

Athos se ridică, înaintă spre prietenul lui încet şi solemn, îl sărută duios şi, văzându-l că izbucneşte în lacrimi, îi spuse cu glasul lui atât de nobil şi de pătrunzător:

— Prietene, fii bărbat! Femeile îşi plâng morţii, bărbaţii şi-i răzbună.

— Da, da, zise d'Artagnan, da! Pentru ca s-o răzbun, sunt gata oricând să te urmez!

Folosind clipa în care nădejdea răzbunării înviorase pe nefericitul său prieten, Athos făcu semn lui Porthos şi lui Aramis să se ducă s-o cheme pe maica stareţă.

Cei doi prieteni o întâlniră pe coridor, zăpăcită şi cutremurată de atâtea întâmplări; chemă mai multe călugăriţe, care, în pofida obiceiurilor mânăstireşti, se treziră deodată în faţa a cinci bărbaţi.

— Doamnă, — grăi Athos, trecându-şi braţul pe sub braţul lui d'Artagnan, — lăsăm în smerita dumneavoastră grijă trupul acestei nefericite femei. A fost un înger pe pământ înainte de a fi un înger în ceruri. Priviţi-o ca pe una dintre surorile dumneavoastră. O să ne întoarcem într-o zi, să ne rugăm pe mormântul ei.

D'Artagnan îşi ascunse faţa în pieptul lui Athos şi izbucni în lacrimi.

— Plângi, — îi spuse Athos, — plângi inimă plină de dragoste, de tinereţe şi de viaţă! Cum aş vrea să pot plânge şi eu ca tine!

Îşi trase apoi după sine prietenul, drăgăstos ca un tată, mângâietor ca un preot şi mare ca un om care a suferit mult în viaţă.

Şi urmaţi de valeţii care duceau caii de dârlogi, toţi cinci se îndreptară spre oraşul Bethune, ale cărui mahalale începuseră să se şi zărească; se opriră apoi în faţa celui dinţii han care le ieşi în cale.

— Dar n-o urmărim pe femeia aceea? întrebă d'Artagnan.

— Mai târziu, răspunse Athos. Am de luat anumite măsuri.

— O să ne scape, — stărui tânărul, — o să ne scape, Athos şi numai din vina ta.

— Răspund eu de ea, îi făgădui Athos.

Atâta încredere avea d'Artagnan în cuvântul prietenului, încât îşi plecă fruntea şi intră în han fără să răspundă nici un cuvânt.

Porthos şi Aramis se uitau unul la altul, neputând înţelege pe ce se bizuia Athos.

Lordul de Winter credea că muşchetarul vorbea astfel pentru a mai amorţi durerea lui d'Artagnan.

— Şi acum, domnilor, — vorbi Athos, după ce se încredinţă că în han se găseau cinci camere libere, — să ne ducem fiecare în camera noastră; d'Artagnan are nevoie să rămână singur, ca să plângă şi să doarmă. Fiţi pe lăsaţi toate în grija mea.

— Mi se pare totuşi, — spuse lordul de Winter, — că dacă trebuiesc luate unele măsuri împotriva contesei, atunci asta mă priveşte pe mine: este cumnata mea.

— Iar în ceea ce mă priveşte, — adăugă Athos, — este soţia mea.

D'Artagnan surâse, căci pricepu că Athos îşi ţintea fără greş răzbunarea, de vreme ce dezvăluia asemenea taină; Porthos şi Aramis se priviră îndelung, cu faţa ca de ceară; lordul de Winter îşi mai zise că Athos nu era în toate minţile.

— Duceţi-vă deci fiecare în camera dumneavoastră, — urmă Athos, — şi lăsaţi-mă să fac aşa cum cred eu de cuviinţă. În calitatea mea de soţ, toate astea mă privesc. Te rog însă,

d'Artagnan, dacă n-ai pierdut fiţuica ce-a zburat din pălăria bărbatului acela şi pe care e scris numele satului... dă-mi-o încoa!

— Da, da, — îşi aminti d'Artagnan, — înţeleg acum, numele acela scris de mâna ei...

— Vezi bine! răspunse Athos, tot e un Dumnezeu în ceruri!

Capitolul XXXIV Omul cu pelerină roşie

O durere cruntă luă locul deznădejdii lui Athos, limpezindu-i parcă şi mai mult mintea lui, atât de clarvăzătoare. Prins în vadul unui singur gând, al făgăduielii făcute şi al răspunderii luate, se retrase cel din urmă în camera sa, rugă pe hangiu să-i dea o hartă a ţinutului, se aplecă pe deasupra, cercetă liniile însemnate şi dându-şi seama că patru drumuri diferite duceau de la Bethune la Armentières, porunci să-i cheme pe cei patru valeţi.

Planchet, Grimaud, Mousqueton şi Bazin se şi înfăţişară pentru a primi poruncile limpezi, hotărâte şi tăioase ale lui Athos.

Trebuiau să plece a doua zi dimineaţa, în zori şi să se ducă la Armentières, fiecare pe alt drum. Planchet, cel mai isteţ dintre toţi patru, trebuia să urmeze drumul pe care se îndepărtase trăsura asupra căreia cei patru prieteni trăseseră focurile de armă, trăsură însoţită, după cum îşi amintesc cititorii, de-un slujitor al lui Rochefort.

Athos îi punea în mişcare întâi pe valeţi, deoarece descoperise la fiecare din ei, de când erau în slujba lui şi a prietenilor, felurite şi preţioase însuşiri.

Apoi, nişte valeţi care pun tot soiul de întrebări trecătorilor dau mai puţin de bănuit decât stăpânii lor şi se bucură de mai multă bunăvoinţă din partea celor întrebaţi

În sfârşit, Milady cunoştea pe stăpâni, dar nu-i ştia pe valeţi: dimpotrivă, valeţii o cunoşteau bine pe Milady.

Toţi patru trebuiau să se întâlnească după aceea, într-un anume loc, a doua zi la unsprezece: dacă ar fi descoperit unde se ascundea Milady, trei din ei trebuiau să rămână de strajă, iar

cel de al patrulea urma să se întoarcă la Béthune, ca să-i dea de veste lui Athos şi să slujească de călăuză celor patru prieteni.

Odată aceste hotărâri luate, cei patru valeţi se retraseră şi ei la rândul lor.

Atunci Athos se ridică de pe scaun, îşi încinse spada, se înfăşură în pelerină şi ieşi din han: era aproape zece. Se ştie că la zece seara, în provincie străzile sunt puţin umblate. Cu toate astea, Athos căuta vădit pe cineva căruia să-i poată pune o întrebare. Întâlnind în cele din urmă, un trecător întârziat, se apropie de el şi-i spuse câteva cuvinte. Deşi dăduse îngrozit îndărăt, trecătorul răspunse totuşi la întrebarea muşchetarului, arătându-i drumul cu mâna. Athos vru să-i dea o jumătate de pistol, ca să-l însoţească, dar omul îşi văzu de drum.

Athos se înfundă în strada ce-i fusese arătată de departe, dar ajuns la o răspântie se opri iarăşi, vădit încurcat. Cum însă putea mai uşor întâlni pe cineva la o răspântie decât în altă parte, rămase locului. Într-adevăr, peste câteva clipe, văzu trecând un paznic de noapte. Athos îi puse aceeaşi întrebare pe care o pusese şi celui dintâi trecător; paznicul se arătă la fel de îngrozit şi neprimind la rândul lui să-l însoţească, îi arătă lui Athos, cu mâna, drumul pe care trebuia să-l urmeze.

Tot înaintând spre partea arătată, Athos ajunse într-o mahala de la un capăt al oraşului, opus celui pe unde intrase împreună cu prietenii lui. Neliniştit şi încurcat, se opri şi acolo pentru a treia oară.

Din fericire, un cerşetor, care tocmai trecea, se apropie de Athos, ca să-i ceară de pomană. Athos îi arătă un taler, spunându-i să-l însoţească până unde se duce. Cerşetorul şovăi o clipă, dar la vederea banului de argint lucind în întuneric, se hotărî totuşi să primească şi o porni înaintea muşchetarului.

Ajuns la capătul unei străzi, îi arătă de departe o căsuţă singuratică, pustie parcă şi tristă. În vreme ce Athos se îndrepta într-acolo, cerşetorul care-şi primise plata, o luase la sănătoasa, repede, cât îl duceau picioarele.

Athos făcu înconjurul casei, ca să dea de uşa ce se pierdea în mijlocul vopselei roşiatice de pe ziduri: nici o lumină nu străbătea prin crăpăturile obloanelor, nici un zgomot nu trăda că înăuntru ar fi locuit cineva. Căsuţa era tristă şi tăcută ca un mormânt.

De trei ori ciocăni Athos în uşă, fără ca cineva să-i răspundă. La a treia lovitură, auzi înăuntru paşi ce se apropiau; în sfârşit, uşa se întredeschise şi în prag se ivi un bărbat înalt, cu chipul palid, cu părul şi barba neagră.

Amândoi schimbară în şoaptă câteva cuvinte, apoi bărbatul cel înalt îi făcu semn muşchetarului că poate să intre. Athos se grăbi să primească şi uşa se închise în urma lui.

Omul, în a cărui căutare Athos pornise atât de departe şi pe care-l găsise cu atâta greutate, îl duse în laboratorul său, unde lega tocmai cu sârmă oasele unui schelet care se bălăbăneau, ciocnindu-se între ele; rânduise trupul întreg, afară doar de cap, care se mai afla încă pe o masă.

Tot ce se vedea împrejur arăta că locuitorul casei se îndeletnicea cu ştiinţele naturale: erau acolo borcane pline cu şerpi, aşezate după specii; şopârle uscate cu străluciri de smarald şlefuit, înrămate în rame mari de lemn negru; în sfârşit, mănunchiuri de buruieni sălbatice înmiresmate şi, de bună seamă, înzestrate cu însuşiri necunoscute muritorilor de rând, atârnau în ungherele tavanului.

Încolo, nici familie, nici servitori; bărbatul cel înalt locuia singur în toată casa.

Athos aruncă o privire rece şi nepăsătoare asupra tuturor lucrurilor din încăpere şi, poftit de gazdă, se aşeză lângă el.

Îi lămuri după aceea pentru ce venise la el şi ceea ce îi cerea, dar n-apucă să-şi isprăvească vorba şi necunoscutul, care rămăsese în picioare în faţa muschetarului dădu înapoi îngrozit, nevrând să primească. Athos scoase atunci din buzunar un petic de hârtie pe care erau scrise doar două rânduri, însoţite de o semnătură şi de o pecete şi i le arătă celui care îi respinsese cererea prea în pripă. Bărbatul cel înalt n-apucă bine să citească cele două rânduri, să se uite la semnătură şi la pecete, că se şi înclină în semn că nu mai are nimic de zis şi că e gata să se supună.

Era, de altminteri, tot ce dorea Athos; se ridică, salută, ieşi, o luă iarăşi pe drumul pe care venise, se întoarse la han şi se închise în camera lui.

Dis-de-dimineaţă, d'Artagnan se duse la el în odaie, ca să-l întrebe ce trebuie să facă.

— Să aştepţi, îi răspunse Athos.

Peste câteva minute, stareţa mânăstirii trimise vorbă muşchetarilor că înmormântarea va avea loc la amiază. În privinţa otrăvitoarei, nu aveau încă nici un fel de ştire: atât doar, că fugise, fără îndoială, prin grădină, căci se descoperise pe nisip urma paşilor ei şi se găsise poarta încuiată; cheia porţii dispăruse.

La ora hotărâtă, lordul de Winter şi cei patru prieteni se duseră la mânăstire; clopotele sunau în înaltul cerului; capela era deschisă: zăbrelele stranei erau închise. În mijlocul stranei odihnea trupul moartei în veşmintele ei de soră. De fiecare parte a stranei şi îndărătul zăbrelelor ce dădeau spre mânăstire se aflau toate călugăriţele carmelite, ascultând de acolo prohodul şi îmbinându-şi cântecul cu al preoţilor, fără a-i vedea pe mireni şi fără a fi văzute de ei.

La uşa capelei, d'Artagnan simţi că puterile îl părăsesc iarăşi; se întoarse să-l caute din ochi pe Athos, dar Athos se făcuse nevăzut.

Credincios misiunii sale răzbunătoare, Athos ceruse să se ducă în grădină; acolo, urmărind pe nisip paşii uşori ai femeii, care, pretutindeni pe unde trecuse, lăsase o dâră de sânge, ajunse până la poarta din fund; puse să i-o deschidă şi se înfundă în pădure.

Şi toate bănuielile lui se dovediră adevărate: drumul pe care se îndepărtase trăsura făcea ocolul pădurii. Athos o luă câtva timp pe drumul acela, cu ochii aţintiţi pe pământ; uşoare urme de sânge, fie de la o rană a celui care însoţea trăsura ca ştafetă, fie de la vreunul din cai, se iveau din loc în loc. După vreo trei sferturi de leghe, la cincizeci de metri de satul Festubert, se desluşea o pată mai mare de sânge; acolo pământul era bătătorit de cai; între pădure şi locul cu pricina, cu puţin îndărătul pământului bătătorit, se vedea aceeaşi urmă de paşi mici ca şi în grădină; fără îndoială trăsura se oprise acolo.

În locul acela, Milady ieşise din pădure şi se urcase în trăsură.

Mulţumit de descoperirea care-i întărea bănuielile, Athos se întoarse la han şi găsi pe Planchet, care-l aştepta nerăbdător.

Totul se petrecuse aşa cum prevăzuse Athos.

Planchet urmase drumul pe care o luase trăsura, văzuse că şi Athos, petele de sânge şi descoperise, tot ca Athos locul unde se opriseră caii; dar el mersese şi mai departe cu cercetările,

astfel încât, la un pahar de vin, într-o cârciumă din satul Festubert, aflase, fără să fi avut nevoie să mai întrebe, că în ajun, pe la opt şi jumătate seara, un bărbat rănit, însoţitor al unei doamne care călătorea într-o trăsură cu căi de poştă, trebuise să se oprească, neputând merge mai departe. Întâmplarea fusese pusă pe seama unor hoţi care opriseră trăsura în pădure. Omul rămăsese în sat, iar femeia, după ce schimbase caii, îşi văzuse de drum.

Luând-o pe urmele vizitiului care mânase, Planchet izbuti să-l dibuie. O dusese pe călătoare până la Fromelles, iar de la Fromelles aceasta plecase spre Armentières. Planchet tăie drumul de-a curmezişul şi la şapte dimineaţa era în Armentières. Nu se afla acolo decât un singur han, al Poştei.

Planchet pătrunse înăuntru în chip de valet, doritor să găsească slujbă. După zece minute de vorbă cu slugile hanului, află că o femeie singură sosise la unsprezece noaptea, luase o cameră şi chemându-l pe hangiu îi spusese că avea de gând să rămână câtva timp prin împrejurimi.

Nici nu dorea Planchet să afle mai multe. Alergă la locul întâlnirii, îi găsi pe cei trei valeţi, sosiţi acolo la ceasul hotărât, îi puse de pază la toate ieşirile hanului şi dădu fugă să-l găsească pe Athos; acesta sfârşea tocmai de primit lămuririle lui Planchet, când prietenii săi intrară cu toţii în odaie.

Toate chipurile erau întunecate şi crunte, până şi chipul blând al lui Aramis.

— Şi acum ce să facem? întrebă d'Artagnan.

— Să aşteptaţi, răspunse Athos.

Fiecare se duse în camera lui.

La ora opt seara, Athos porunci să se pună şaua pe cai şi trimise veste lordului de Winter şi prietenilor să se pregătească de drum.

Într-o clipă, toţi cinci fură gata. Îşi încercă fiecare armele şi le încărcară. Athos coborî cel din urmă şi-l găsi pe d'Artagnan călare, parind nerăbdător.

— Un dram de răbdare, — spuse Athos, — mai lipseşte cineva.

Cei patru călăreţi priviră miraţi împrejur, întrebându-se zadarnic în sinea lor cine era acel cineva care ar fi putut să le lipsească.

În clipa aceea, Planchet aduse calul lui Athos şi muşchetarul sări zvelt în şa.

— Aşteptaţi-mă, — le spuse el, — mă întorc numaidecât.

Şi o porni în goană.

După un sfert de oră se întoarse într-adevăr. Însoţit de un bărbat mascat, înfăşurat într-o pelerină roşie.

Lordul de Winter şi cei trei muşchetari se priviră întrebător. Nici unul din ei n-ar fi putut da celuilalt vreo lămurire, căci nimeni nu ştia ce era cu bărbatul acela. Îşi ziseră totuşi că aşa trebuia să fie, de vreme ce aşa hotărâse Athos.

La ora nouă, micul alai de călăreţi, în frunte cu Planchet, o porni pe drumul pe care-l urmase trăsura.

Ce jalnic alai! Şase bărbaţi călări alergau în tăcere, fiecare adâncit în gândurile lui şi toţi şase posomorâţi ca deznădejdea şi întunecaţi ca ispăşirea.

Capitolul XXXV Judecata

Era o noapte neagră şi vijelioasă; nori grei se rostogoleau pe cer, întunecând sclipirea stelelor: luna răsărea tocmai către miezul nopţii.

Când şi când, la lumina unui fulger care scăpăra în zare, se vedea drumul desfăşurându-se alb şi pustiu; apoi, cum se stingea fulgerul, bezna cobora peste tot înconjurul.

Athos îl striga mereu pe d'Artagnan, care călărea în fruntea celorlalţi şi îl silea să-şi ia locul, de unde, după câteva clipe, o pornea iarăşi; căci d'Artagnan n-avea decât un singur gând: înainte, să meargă mereu înainte...

Străbătură în tăcere satul Festubert, unde se oprise slujitorul rănit, o luară apoi de-a lungul pădurii Richebourg; ajungând la Herlier, Planchet, care călăuzea pe călăreţi, coti la stânga.

În mai multe rânduri, lordul de Winter, Porthos şi Aramis încercaseră să-i vorbească omului cu pelerină roşie, dar la fiecare întrebare, el se înclinase fără să răspundă. Pricepând atunci că nu din senin necunoscutul dorea să păstreze tăcerea, călăreţii încetară să-i mai pună întrebări.

Dealtminteri, furtuna se înteţea, fulgerele săgetau văzduhul unul după altul, se auzea bubuitul tunetului, iar vântul, ştafetă a vijeliei, şuiera prin penele şi pletele, călăreţilor.Începură atunci a goni. Ceva mai departe de Fromelles, izbucni furtuna: îşi puseră pelerinele; mai rămâneau de străbătut trei leghe: străbătură şi cele trei leghe, sub ropotele ploii năprasnice.

D'Artagnan îşi scosese pălăria şi nu-şi pusese nici pelerina; îi plăcea să simtă apa şiroindu-i pe fruntea înfierbântată şi pe trupu-i cutremurat de fiori.

Călăreţii trecuseră dincolo de Goskal şi se apropiau de staţia de poştă, când un om, adăpostit sub un copac, se desprinse de trunchiul cu care părea contopit în întuneric şi, înaintând până în mijlocul drumului. Îşi puse degetul pe buze. Athos recunoscu pe Grimaud.

— Ce e, — strigă d'Artagnan. — a plecat din Armentières?

Grimaud dădu din cap în senin de încuviinţare. D'Artagnan scrâşni din dinţi.

— Tăcere, d'Artagnan, — spuse Athos, — mi-am luat toate asupra mea, lăsaţi-mă atunci să-l întreb eu pe Grimaud.

— Unde e acum? întrebă Athos.

Grimaud întinse braţul înspre albia râului Lys,

— Departe de aici? întrebă Athos.

Grimaud îi arătă stăpânului arătătorul îndoit.

— Singură? mai întrebă Athos.

Grimaud făcu semn că da.

— Domnilor, — lamuri Athos — e singură, la o jumătate de leghe de aici, în direcţia râului.

— Bine, — răspunse d'Artagnan, — du-ne la dânsa, Grimaud.

Şi Grimaud o luă peste cimp în chip de călăuză.

După vreo cinci sute de paşi ajungând la un pârâu, îl trecură prin văd.

La lumina unui fulger, zăriră satul Enguinghem.

— Acolo e, Grimaud? întrebă Athos.

Grimaud clătină din cap în semn că nu era acolo.

— Tăcere atunci! porunci Athos.

Şi călăreţii îşi urmară drumul.

Alt fulger străluci pe boltă; Grimaud întinse braţele, şi, în scăpărarea albăstrie a şarpelui de foc, zăriră deodată o căsuţă

singuratică pe malul râului, ca la o sută de paşi de un pod plutitor. Avea şi o fereastră luminată.

— Am ajuns, spuse Athos.

În aceeaşi clipă, un om culcat într-un şanţ se ridică în picioare; era Mousqueton; arătă cu degetul fereastra luminată.

— E acolo, zise el.

— Dar Bazin? întrebă Athos.

— Eu păzeam fereastra şi el păzea uşa.

— Bine, — spuse Athos, — sunteţi cu toţii slujitori credincioşi.

Aruncând frâul în mâinile lui Grimaud, Athos sări de pe cal şi înaintă spre fereastră, după ce făcu semn celorlalţi să se îndrepte spre uşă.

Căsuţa era împresurată de un gard viu, înalt de două-trei picioare. Athos trecu peste gard, ajunse până la fereastra care nu avea obloane, dar ale cărei jumătăţi de perdele erau bine trase.

Se căţără pe brâul de piatră al ferestrei, ca să poată privi pe deasupra perdelelor.

La lumina unei lămpi văzu o femeie înfăşurată într-o mantilă de culoare mohorâtă, şezând pe un scăunel la gura unui foc aproape stins; îşi ţinea coatele rezemate de o masă prăpădită şi-şi sprijinea capul în mâinile-i albe ca fildeşul.

Nu i se putea deosebi faţa, dar un surâs înfiorător pluti pe buzele lui Athos. Ar fi fost greu să se înşele: era chiar aceea pe care o căuta.

Tocmai atunci unul din cai necheză; Milady îşi ridică ochii, văzu lipit de geam chipul palid al muşchetarului şi scoase un ţipăt.

Înţelegând că fusese recunoscut, Athos împinse fereastra cu genunchiul şi pumnul; cerceveaua se desprinse, geamurile se sparseră.

Asemenea unei stihii a răzbunării, Athos răsări în odaie.

Milady alergă la uşă şi o deschise; mai galben la faţă şi mai ameninţător încă decât Athos, d'Artagnan stătea în prag. Milady dădu atunci îndărăt cu un ţipăt lung. Crezând că ar mai avea pe unde fugi şi de teamă să nu-i scape, d'Artagnan scoase un pistol din cingătoare, dar Athos îl opri cu o mişcare a mâinii.

— Pune arma la loc, d'Artagnan, — îi spuse el, — femeia asta trebuie să fie judecată, nu ucisă. Încă puţină răbdare şi vei fi mulţumit. Intraţi, domnilor!

D'Artagnan se supuse, căci Athos avea glasul solemn şi ţinuta neânduplecată a unui judecător trimis de însuşi dumnezeu. După d'Artagnan, intrară în odaie Porthos, Aramis, lordul de Winter şi bărbatul cu pelerină roşie.

Cei patru valeţi păzeau uşa şi fereastra.

Milady căzuse pe un scaun cu mâinile întinse, parcă ar fi vrut să alunge aceea groaznică vedenie: zărindu-şi cumnatul, dădu un strigăt de fiară.

— Ce căutaţi aici? întrebă ea.

— Noi o căutăm, — glăsui Athos, — pe Charlotte Backson, care s-a numit mai întâi contesa de La Fère, apoi lady de Winter, baroană de Sheffield.

— Eu sunt, eu sunt! bâigui ea, îngheţată de spaimă. Ce vreţi de la mine?

— Vrem să te judecăm pentru crimele săvârşite, urmă Athos. Vei fi liberă să te aperi şi să te dezvinovăţeşti, dacă poţi. Domnule d'Artagnan, dumneata ai cel dintâi cuvântul.

D'Artagnan înaintă.

— În faţa lui Dumnezeu şi a oamenilor, — începu el, — învinuiesc pe această femeie de a fi otrăvit pe Constance Bonacieux, moartă ieri seară.

Se întoarse spre Porthos şi Aramis.

— Adeverim şi noi, adăugară dintr-un singur imbold cei doi muşchetari.

D'Artagnan urmă:

— În faţa lui Dumnezeu şi a oamenilor, învinuiesc pe această femeie că a vrut să mă otrăvească şi pe mine cu un vin pe care mi l-a trimis de la Villeroi, împreună cu o scrisoare mincinoasă, ca şi când băutura mi-ar fi fost trimisă de către prietenii mei; Dumnezeu m-a scăpat, dar un om, pe nume Brisemont, a murit în locul meu.

— Adeverim, vorbiră într-un glas Porthos şi Aramis.

— În faţa lui Dumnezeu şi oamenilor învinuiesc pe această femeie că m-a îndemnat să-l ucid pe contele de Wardes şi, deoarece nu este nimic aici care să adeverească atare învinuire, o adeveresc eu însumi. Am zis.

Şi d'Artagnan trecu de partea cealaltă a odăii, alături de Porthos şi de Aramis.

— E rândul dumitale, milord, spuse Athos.

Lordul înaintă şi el câţiva paşi.

— În faţa lui Dumnezeu şi a oamenilor, învinuiesc pe această femeie de a fi pus să-l ucidă pe ducele de Buckingham.

— Ducele de Buckingham ucis? strigară, deodată, toţi cei de faţă.

— Da, — întări lordul, a fost ucis! În urma înştiinţării pe care mi-aţi trimis-o; pusesem să aresteze pe această femeie şi o dădusem în paza unui slujitor credincios. Ea l-a ademenit însă, i-a pus pumnalul în mână şi l-a îndemnat să omoare pe duce; în clipa aceasta poate că Felton plăteşte cu viaţa crima acestei fiare.

La auzul acestor fărădelegi, necunoscute încă de ei, judecătorii se cutremurară.

— Şi asta nu e tot, urmă lordul de Winter; fratele meu, care te lăsase moştenitoare, a murit în trei ceasuri de o boală ciudată, care lasă plăgi vinete pe tot trupul. Surioară! Spune, cum a murit soţul dumitale?

— Ce grozăvie! se înfiorară Porthos şi Aramis.

— Ucigaşă a lui Buckingham, ucigaşă a lui Felton, ucigaşă a fratelui meu, cer dreptate împotriva dumitale şi mărturisesc sus şi tare că dacă nu mi se face dreptate, atunci o să mi-o fac eu singur.

Şi lordul de Winter se duse de se aşeză lângă d'Artagnan, făcând loc acuzatorului următor.

Milady îşi lăsă capul în mâini, încercând să-şi adune minţile; simţea că înnebuneşte.

— La rândul meu, — glăsui Athos, tremurând ca leul în faţa unui şarpe, — o învinuiesc şi eu pe această femeie. M-am însurat cu ea când era tânără de tot, m-am însurat împotriva voinţei familiei mele; i-am dat avutul meu, i-am dat numele meu şi într-o zi am văzut că femeia asta era înfierată: fusese însemnată cu floarea de crin pe umărul stâng.

— Nu, nu! se împotrivi Milady, ridicându-se în picioare: desfid să găsiţi tribunalul care a rostit împotriva mea sentinţa asta netrebnică. Desfid să găsiţi pe cel care a executat-o.

— Tăcere, vorbi un glas. De data asta eu trebuie să răspund.

Şi omul cu pelerină roşie se apropie la rândul lui.

— Cine-i omul ăsta? Cine e? strigă Milady, înăbuşidu-se de groază, în vreme ce şuviţele părului despletit se ridicau pe creştet, însufleţite parcă deodată.

Toate privirile se îndreptară asupra omului, căci nici unul, afară de Athos, nu-l cunoştea.

Şi chiar Athos îl privea la fel de uimit ca şi ceilalţi, căci nu ştia în ce chip putea fi şi el amestecat în drama cumplită ce se desfăşura acolo.

După ce se apropie de Milady, cu un pas rar şi impunător, astfel încât doar masa să-l mai despartă de ea, necunoscutul îşi scoase masca.

Milady privi îndelung, din ce în ce mai îngrozită, chipul acela palid cu părul şi favoriţii negri, a cărui singură căutătură era o nepăsare de gheaţă; apoi se ridică de pe scaun şi dând îndărăt până la perete, strigă ca scoasă din minţi:

— Nu! Nu! Nu! E o arătare a iadului, nu-i el! Ajutor! Ajutor! strigă din răsputeri, întorcându-se cu faţa la perete şi vrând parcă să-şi croiască drum cu mâinile:

— Dar cine eşti dumneata? întrebară toţi cei de faţă.

— Să vă spună ea, — răspunse omul cu pelerină roşie, — vedeţi că m-a recunoscut.

— Călăul din Lille! Călăul din Lille! strigă Milady, nebună de spaimă şi sprijinindu-se cu mâinile de pereţi ea să nu cadă.

Se dădură cu toţii în lături; omul cu pelerină roşie rămase singur în mijlocul încăperii.

— Îndurare! Îndurare! Iertare! strigă ticăloasa, căzând în genunchi.

Necunoscutul aşteptă, să se facă linişte.

— V-am spus că m-a recunoscut! urmă el. Da, sunt călăul oraşului Lille şi iată povestea mea:

Ochii tuturor erau aţintiţi asupra acestui om ale cărui cuvinte le aşteptau atât de tulburaţi.

— Această tânără femeie a fost odinioară o fragedă fată la fel de frumoasă cum e şi azi. Era călugăriţă în mânăstirea Benedictinelor din Templemar. Un preot tânăr, suflet curat şi credincios, slujea în biserica mânăstirii; ea şi-a pus în gând să-l ademenească şi a izbutit; ar fi putut ademeni şi pe un mucenic.

Jurământul amândurora era sfânt, pe toată viaţa: legătura lor nu putea ţine multă vreme fără să-i nenorocească pe

amândoi. Ea l-a îndemnat atunci să părăsească ţinutul; dar pentru a părăsi ţinutul, pentru a fugi împreună şi pentru a putea ajunge în altă parte a Franţei, unde să trăiască liniştiţi şi neştiuţi de nimeni, aveau nevoie de bani. Nici unul, nici celălalt n-aveau însă bani. Preotul a furat sfintele odoare şi le-a vândut, dar tocmai când se pregăteau să fugă, au fost arestaţi amândoi.

Peste opt zile ea a ademenit pe fiul temnicerului şi a fugit din închisoare. Tânărul preot a fost condamnat la zece ani temniţă grea şi la înfierare. Pe vremea aceea eram călăul oraşului Lille, aşa precum v-a spus. Am fost silit să-l înfierez pe vinovat şi vinovatul, domnilor, era fratele meu.

Am jurat atunci că femeia asta, care îl nenorocise şi care era mai mult decât părtaşa lui, fiindcă ea îl împinsese să săvârşească nelegiuirea, va suferi măcar o parte din pedeapsa lui. Am bănuit unde se ascundea, am urmărit-o, am dat de ea, am legat-o cobză şi am înfierat-o cu stigmatul cu care-l înfierasem şi pe fratele meu.

A doua zi după întoarcerea mea în Lille, fratele meu a fugit şi el din închisoare: pe mine m-au învinuit de complicitate şi m-au osândit să ispăşesc pedeapsa în locul lui până în ziua când el se va fi predat de bună voie. Bietul frate-meu nu ştia nimic de hotărârea acesta; s-a dus iarăşi după ea şi au fugit amândoi la Berry, unde i s-a încredinţat o mică parohie. Femeia trecea drept sora lui.

Seniorul pământurilor pe care se afla biserica unde slujea fratele meu, a văzut-o pe aşa-zisa soră a preotului şi s-a îndrăgostit de ea: s-a îndrăgostit atât de tare, încât a cerut-o în căsătorie. Ea l-a părăsit atunci pe cel pe care-l nenorocise ca să-l urmeze pe cel pe care avea să-l nenorocească şi a ajuns astfel contesa de La Fère...

Toate privirile se întoarseră spre Athos, al cărui adevărat nume fusese rostit şi care făcu semn cu capul că era aşa precum grăise călăul.

— ...Atunci, — urmă acesta, — nebun de durere, deznădăjduit şi hotărât să se lepede de o viaţă căreia femeia asta îi răpise totul — şi onoare şi fericire — sărmanul meu frate s-a întors la Lille; aflând că fusesem osândit în locul lui, s-a predat şi în aceeaşi seară s-a şi spânzurat de ferestruica celulei.

De altminteri, trebuie să recunosc, cei care mă osândiseră s-au ţinut de cuvânt. Îndată ce s-au încredinţat cine era sinucigaşul, m-au şi lăsat slobod.

Iată crima de care o învinuiesc, iată pentru ce a fost înfierată.

— Domnule d'Artagnan, — întrebă Athos, — ce osândă ceri împotriva acestei femei?

— Osânda cu moartea, răspunse d'Artagnan.

— Milord de Winter, — urmă Athos, — ce osânda ceri împotriva acestei femei?

— Osânda cu moartea, răspunse lordul de Winter.

— Domnilor Porthos şi Aramis — mai întrebă Athos, — dumneavoastră care sunteţi judecătorii acestei femei, ce pedeapsă rostiţi împotriva ei?

— Pedeapsa cu moartea, răspunseră eu glas înăbuşit cei doi muşchetari.

Milady scoase un răcnet groaznic şi înaintă câţiva paşi spre cei de faţă, târându-se în genunchi.

Athos îşi întinse braţul:

— Charlotte Backson, contesă de la La Fère, Milady de Winter, — rosti el, — crimele dumitale au obosit pe oamenii de pe pământ şi pe Dumenzeu din ceruri; dacă ştii vreo rugăciune, spune-o, căci eşti osândita la moarte şi vei muri!

La auzul acestor cuvinte, care nu-i mai lăsau nici o nădejde, Milady se ridică în picioare şi vru să vorbească, dar nu mai avea putere; simţi cum o mână vânjoasă şi necruţătoare o înşfacă de păr şi o târăşte, neînduplecată, ca şi soarta ce nu-şi cruţă omul; nici nu încercă să se împotrivească şi ieşi din cocioabă.

Lordul de Winter, d'Artagnan, Athos, Porthos şi Aramis ieşiră în urma ei. Valeţii îşi urmară stăpânii şi odăiţa rămase goală, cu fereastra ei spartă, cu uşa deschisă şi lampa fumegând trist pe masă.

Capitolul XXXVI Osânda

Se apropia miezul nopţii; o felie de lună, însângerata sub ultima biciuire a furtunii, se înălţa pe bolta cerului, îndărătul

orăşelului Armentières, care-şi profila în firava-i lumină albăstrie conturul mohorât al caselor şi scheletul înaltei clopotniţe îndantelate. În faţă, râul Lys îşi rostogolea apele, asemenea unui şuvoi de cositor topit, în vreme ce pe celălalt mal, masivul negru al copacilor se proiecta pe un cer frumos, năpădit de nori groşi, arămii, ce păreau că revarsă un soi de amurg în toiul nopţii. La stânga se ridicau dărâmăturile unei mori vechi şi părăsite, cu aripile ţepene, de unde pornea la răstimpuri egale ţipătul ascuţit şi monoton al unei bufniţe. Pe câmpie, la dreapta şi stânga drumului, urmat de jalnicul alai, arbori scunzi şi îndesaţi se iveau ici-colo, ca nişte pitici hâzi care pândeau pe brânci trecătorii, la ora aceea înflorată.

Când şi când, un fulger cât cerul aprindea zărea întreagă, şerpuia deasupra masivului negru al copacilor şi, asemenea unui iatagan înspăimântător, tăia boltă şi apele în două. Nici o adiere nu străbătea prin năduful văzduhului. O tăcere de moarte strivea tot înconjurul; pământul era umed şi clisos din pricina ploii căzute, pe când buruienile înviorate îşi răspândeau şi mai vârtos mireasma.

Doi valeţi o duceau pe Milady, ţinând-o fiecare de câte un braţ; călăul mergea în urma lor, iar lordul de Winter, d'Artagnan, Athos, Porthos şi Aramis mergeau îndărătul călăului.

Planchet şi Bazin încheiau alaiul.

Cei doi valeţi o duceau pe Milady înspre râu. Gură ei era mută, dar ochii vorbeau cu negrăita lor putere cerând îndurare fiecăruia pe rând.

Cum mergea la câţiva paşi înaintea celorlalţi, şopti valeţilor:

— Câte o mie de pistoli pentru fiecare din voi dacă mă ajutaţi să fug; dar dacă mă daţi pe mâna stăpânilor voştri, se află aici, în preajmă, oameni care o să mă răzbune şi care o să vă facă să plătiţi scump moartea mea.

Grimaud şovăia. Mousqueton tremura din toate mădularele.

Athos, care o auzise vorbind, se apropie repede; la fel şi lordul de Winter.

— Îndepărtaţi pe aceşti valeţi, — stărui el, — le-a spus ceva şi nu ne mai putem încrede în ei.

Planchet şi Bazin, chemaţi în pripă, înlocuiră pe Grimaud şi pe Mousqueton.

Ajunşi la marginea apei, călăul se apropie de Milady şi-i legă picioarele şi mâinile.

Curmând deodată tăcere, ea se porni să răcnească:

— Sunteţi nişte mişei, sunteţi nişte ucigaşi de rând; v-aţi strâns zece bărbaţi ca să omorâţi o femeie; luaţi seama: dacă nu-mi sare nimeni în ajutor, tot se va găsi cine să mă răzbune.

— Nu eşti o femeie, — răspunse nepăsător Athos, — nu faci parte din neamul omenesc, eşti un demon scăpat din iad şi pe care o să-l trimitem îndărăt.

— Luaţi seama, domnilor, bărbaţilor neprihăniţi! — strigă Milady, — cel care se va atinge de un singur fir de păr din capul meu va fi la rândul lui un ucigaş!

— Călăul poate să ucidă fără să fie un ucigaş, doamnă, — grăi omul cu pelerină roşie, lovindu-şi cu mâna sabia, — călăul este judecătorul de pe urmă atât şi nimic mai mult: *Nachrichter* cum spun vecinii noştri, germani.

Şi cum, în vreme ce rostea aceste cuvinte, călăul o lega, Milady, scoase două sau trei răcnete sălbatice care, luându-şi zborul în noapte, se pierdură deznădăjduit şi straniu în adâncurile pădurii.

— Dar, dacă sunt vinovată, dacă am făcut cu adevărat crimele de care mă învinuiţi, — urlă Milady, — duceţi-mă atunci în faţa unui tribunal, voi nu sunteţi judecători ca să mă puteţi osândi!

— Am vrut să te trimit la Tyburn, — spuse lordul de Winter, — de ce n-ai primit?

— Pentru că nu vreau să mor! — strigă Milady, zbătându-se, — pentru că sunt prea tânără ca să mor!

— Femeia pe care ai otrăvit-o la Béthune era mai tânără ca dumneata şi totuşi a murit, răspunse d'Artagnan.

— Voi intra într-o mânăstire, mă voi călugări...

— Ai mai fost într-o mânăstire, — grăi călăul, — şi ai fugit de acolo ca să-mi nenoroceşti fratele.

Milady urla înnebunită şi se prăbuşi în genunchi. Călăul o ridică de subsuori, vrând s-o târască spre luntre.

— Dumnezeule! strigă ea. Doamne, Dumnezeule! Ai de gând să mă îneci?

Strigătele acestea aveau în ele ceva atât de sfâşietor, încât d'Artagnan, care se arătase la început cel mai îndârjit în urmărirea ei, se aşeză pe un buştean şi, plecându-şi capul, îşi

astupă urechile cu palmele: dar degeaba, că tot o mai auzea ameninţând şi răcnind.

Cum era cel mai tânăr dintre toţi de acolo, lui d'Artagnan i se făcu milă.

— Nu, nu pot să văd spectacolul ăsta groaznic! Nu pot primi ca femeia asta să moară astfel!

Auzindu-i cuvintele, Milady simţi în suflet o licărire de nădejde.

— D'Artagnan! D'Artagnan! — strigă ea — adu-ţi aminte că te-am iubit!

Tânărul se ridică şi făcu un pas spre ea. Dar Athos se ridica şi el şi, trăgându-şi spada din teacă, îi taie drumul.

— Dacă mai faci un singur pas, d'Artagnan, — îi spuse el, — încrucişăm spadele.

D'Artagnan căzu în genunchi şi începu să se roage.

— Călău, — urmă Athos, — haide, fă-ţi datoria!

— Bucuros, monseniore, — răspunse călăul, — căci pe cât e de adevărat că sunt bun catolic, pe atât de încredinţat sunt că nu păcătuiesc făcându-mi meseria faţă de această femeie.

— E bine atunci.

Athos făcu un pas înspre Milady.

— Te iert, — spuse el, — pentru tot răul pe care mi l-ai făcut; te iert pentru viitorul meu năruit, pentru cinstea mea pierdută, pentru dragostea mea pângărită şi pentru orice izbăvire moartă în mine, din pricina deznădejdei în care m-ai aruncat. Mori în pace!

Lordul de Winter înaintă la rândul lui.

— Te iert, — spuse el, — că l-ai otrăvit pe fratele meu, că ai ucis pe înălţimea sa ducele de Buckingham; te iert că l-ai ucis pe sărmanul Felton, te iert că ai încercat să mă ucizi pe mine. Mori în pace.

— Iar eu, — urmă d'Artagnan, — te rog să mă ierţi, doamnă, că printr-o înşelătorie nevrednică de un gentilom, ţi-am stârnit mânia şi, în schimb, te iert pentru moartea sărmanei mele prietene şi pentru crudele dumitale răzbunări încercate asupra mea. Te iert şi te plâng. Mori în pace!

— *I am lost* [47], — murmură în englezeşte Milady, — *I must die*[48].

---

[47] Sunt pierdută (s-a terminat cu mine).

[48] Trebuie să mor.

Se ridică atunci singură de jos, aruncă jur-împrejur una din acele priviri limpezi care păreau că ţâşnesc dintr-un ochi de flăcări.

Nu văzu nimic. Ascultă, dar nu auzi nimic. N-avea în jurul ei decât duşmani.

— Unde voi muri? întrebă ea.

— Pe malul celălalt, răspunse călăul.

O urcă în luntre şi, în clipa când se pregătea să se urce şi el, Athos îi dădu o sumă de bani.

— Ţine, e plată execuţiei; să se vadă bine că fapta noastră e faptă de judecători.

— Bine, — răspunse călăul, — să ştie acum la rândul ei această femeie, că eu nu-mi îndeplinesc meseria, ci-mi fac doar datoria.

Şi zvârli banii în râu.

Luntrea se îndepărtă apoi către malul stâng al râului Lys, ducând pe vinovată şi pe călău; toţi ceilalţi rămăseseră pe malul drept, unde căzuseră în genunchi.

În umbra norului uşor, ce tocmai trecea peste ape luntrea luneca încet-încet de-a lungul funiei podului plutitor.

Nu-şi conteni lunecarea decât în pragul celuilalt ţărm; cele două făpturi se profilau în negru pe zarea roşiatică,

În vreme ce trecuse râul, Milady izbutise să-şi desfacă funia care îi lega picioarele; ajungând la mal, sări iute din luntre şi o luă la fugă.

Pământul era însă clisos; sus, pe muchia dâmbului, osândita alunecă şi se prăbuşi în genunchi.

Deodată un glas răscolitor de superstiţios îi izbi mintea: înţelese în sfârşit că cerul îi era potrivnic şi rămase încremenită locului, aşa cum se găsea, cu capul plecat şi mâinile împreunate.

Cei de pe celălalt mal, văzură atunci pe călău ridicând încet amândouă braţele şi în vreme ce o rază de lună se răsfrângea încet pe tăişul lat al săbiei, cele două braţe căzură deodată din tot înaltul; se auzi şuieratul fierului şi strigătul osânditei, apoi un trunchi retezat se prăvăli sub lovitură...

Călăul îşi scoase atunci pelerină roşie, o întinse pe jos, puse pe ea trupul, pe urmă capul alături de trup, îi înnodă cele patru capete, o luă pe umăr şi se urcă în luntre.

Ajuns în mijlocul râului Lys, opri luntrea şi, ridicând povara deasupra valurilor, strigă cu glas tare:

— Lăsaţi să treacă dreptatea lui Dumnezeu!

Zvârli apoi leşul în adâncul adâncului şi apele se închiseră pe deasupra.

Peste trei zile cei patru muşchetari se întorceau la Paris; nu lipsiseră mai mult decât li se dăduse voie şi chiar în seara aceea se duseră, ca de obicei, să-l vadă pe domnul de Tréville.

— Ia spuneţi-mi, domnilor, îi întrebă inimosul căpitan, aţi petrecut bine în plimbarea dumneavoastră?

— Cum nu se poate mai bine! răspunse Athos în numele lui şi al celorlalţi prieteni.

Încheiere

În ziua a şasea a lunii următoare, potrivit făgăduielii făcute cardinalului de a părăsi Parisul şi a se întoarce în La Rochelle, regele plecă din capitală, uluit încă de vestea proaspăt răspândită că Buckingham fusese ucis.

Deşi înştiinţată din vreme că viaţa omului care-i fusese atât de drag era în primejdie, când i se aduse ştirea morţii lui Buckingham, regina nu vru să-i dea crezare. Avu chiar nesocotinţa să strige:

— Nu e adevărat, abia mi-a scris!

A doua zi însă, trebui totuşi să dea crezare năprasnicei veşti. La Porte, care, ca şi toţi ceilalţi, nu putuse părăsi Anglia, din porunca regelui Carol I, sosi aducând cu sine darul mortuar, cel de pe urmă dar pe care Buckingham îl făcea reginei.

Regele se bucurase din toată inima; nu-şi dădu măcar osteneala să-şi ascundă bucuria, ba chiar o lăsă voit să izbucnească în faţa reginei. Ca toate firile slabe, Ludovic al XIII-lea era lipsit de mărinimie.

Curând însă, regele se întunecă, sănătatea-i slăbea, fruntea lui nu era dintre cele care să rămână senine vreme îndelungată; simţea că, întorcându-se în tabără, va îndura iarăşi robia cardinalului şi totuşi se întorcea.

Cardinalul i se înfăţişa aidoma şarpelui cu putere de vrajă, el fiind pasărea ce zboară din ramură în ramură fără a găsi scăpare.

Astfel fiind, întoarcerea în La Rochelle era negrăit de tristă. Mai ales cei patru prieteni ai noştri stârneau uimirea camarazilor; călătoreau strânşi laolaltă, unul lângă altul, cu privirea posomorâta şi capul plecat. Doar Athos îşi mai înălţa când şi când fruntea lui largă; un fulger îi lumina ochii, un surâs amar îi înflorea pe buze, apoi la fel ca şi prietenii, se lăsa iar în voia gândurilor.

Cum ajungeau într-un oraş, după ce-l însoţeau pe rege cu tot alaiul până la cartierul regal, cei patru prieteni se duceau, fie la ei acasă, fie într-o cârciumă lăuntrică, unde nici nu jucau, nici nu beau; vorbeau doar pe şoptite, cu ochii în patru, ca să vadă dacă nu-i ascultă cineva.

Într-o zi, pe când regele făcuse un popas în căutare de coţofene şi pe când cei patru prieteni, în loc să urmărească vânătoarea, intraseră ca de obicei într-o cârciumă din marginea drumului, un călăreţ, ce venea în goana calului din La Rochelle, se opri în uşa cârciumii, ca să bea un pahar de vin; aruncându-şi totodată privirea înăuntrul încăperii, străinul zări pe cei patru muşchetari care stăteau la o masă.

— Hei! Domnule d'Artagnan! — strigă el, — dumneata eşti, nu-şi aşa?

D'Artagnan îşi ridică capul şi dădu chiot de bucurie.

Bărbatul cu pricina, pe care-l numea umbra lui, era necunoscutul din Meung, din stradă Groparilor şi din Arras.

D'Artagnan trase spada şi se repezi la uşă.

De data asta, în loc să fugă, necunoscutul sări jos de pe cal şi înaintă spre d'Artagnan.

— Ah, domnule, — îi spuse tânărul, — în sfârşit am dat de dumneata; ştiu că n-o să mai îmi scapi!

— Dar nici n-aveam de gând, domnule, fiindcă de data asta veneam chiar în căutarea dumitale; în numele regelui, te arestez. Va trebui să-mi predai spada, domnule şi aceasta fără împotrivire: îţi pun în vedere că altfel ai plăti cu capul.

— Cine eşti dumneata, mă rog? — întrebă d'Artagnan, — coborându-şi spada, dar nepredând-o încă.

— Sunt cavalerul de Rochefort, — răspunse necunoscutul, — aghiotantul domnului cardinal de Richelieu şi am primit poruncă să te aduc în faţa eminenţei sale.

— Domnule cavaler, — rosti Athos, înaintând, — şi noi tot la eminenţa să ne întoarcem; vă rog să aveţi încredere în cuvântul domnului d'Artagnan că se va duce de-a dreptul spre La Rochelle.

— Trebuie să-l predau ostaşilor de strajă, care-l vor însoţi în tabără.

— Îi vom sluji noi drept strajă, domnule, pe cuvântul nostru de gentilomi, dar tot pe cuvântul nostru de gentilomi, — adăugă Athos încruntând din sprâncene, — domnul d'Artagnan nu se va despărţi de noi.

Cavalerul de Rochefort aruncă o privire în spatele lui şi văzu că Porthos şi Aramis se aşezară între el şi uşă; pricepu că se afla în mâinile celor patru muşchetari.

— Domnilor, — răspunse el, — dacă domnul d'Artagnan vrea să-mi predea spada şi să adauge cuvântul lui de cinste la cuvântul dumneavoastră, mă voi mulţumi cu făgăduiala ce mi-aţi făcut că-l veţi însoţi pe domnul d'Artagnan până la cartierul eminenţei sale.

— Aveţi cuvântul meu, domnule, — răspunse d'Artagnan, — poftiţi spada mea.

— Cu atât mai bine, — adăugă Rochefort, — mai ales că trebuie să-mi urmez călătoria.

— Dacă vă duceţi după Milady, — grăi netulburat Athos, — e degeaba, căci n-o s-o mai găsiţi.

— Dar ce s-a întâmplat cu ea? întrebă repede Rochefort.

— Întoarceţi-vă în tabără şi o să aflaţi.

Rochefort rămase o clipă gânditor, apoi cum nu se aflau decât cale de o zi de Surgeres, unde cardinalul trebuia să iasă în întâmpinarea regelui, hotărî să urmeze sfatul lui Athos şi să se întoarcă o dată cu ei.

De altminteri, această întoarcere îi folosea la ceva; putea să-şi supravegheze chiar el prizonierul.

O porniră iarăşi la drum.

A doua zi, la trei după-amiază, ajunseră la Surgeres. Cardinalul îl aştepta acolo pe Ludovic al XIII-lea. Marele dregător şi regele se salutară cu tot soiul de alintături, felicitându-se de

fericită întâmplare ce scăpa Franţa de duşmanul înverşunat care stârnea Europa împotriva ei.

După aceea, cardinalul, căruia Rochefort îi adusese la cunoştinţă arestarea lui d'Artagnan, fiind nerăbdător să-l vadă, se despărţi de rege, poftindu-l să vină a doua zi să se bucure de lucrările digului de curând sfârşit.

Pe seară, când se întorcea la cartierul său de la Podul de Piatră, cardinalul găsi stând în picioare în faţa casei unde locuia, pe d'Artagnan fără spadă şi pe cei trei muşchetari înarmaţi.

De data asta, simţindu-se tare, eminenţa sa le aruncă tuturor o privire aspră şi făcu lui d'Artagnan semn cu ochiul şi cu mâna ca să-l urmeze.

D'Artagnan se supuse.

— Te aşteptăm aici, d'Artagnan, vorbi Athos cu glas tare, astfel încât Richelieu să-l audă.

Eminenţa sa încruntă din sprâncene, se opri o clipă, apoi îşi urmă drumul fără să spună nici un cuvânt.

D'Artagnan intră după cardinal, iar după d'Artagnan, uşa se închise, străjuită.

Eminenţa sa trecu în încăperea ce-i slujea drept cameră de lucru şi-i făcu semn lui Rochefort să-l cheme pe tânărul muşchetar.

După ce îndeplini porunca, Rochefort se depărta.

D'Artagnan rămase singur cu cardinalul; era a doua sa întrevedere cu Richelieu şi după mărturisirile de mai târziu, în clipa aceea fusese încredinţat că va fi şi ultima.

Richelieu stătea în picioare, rezemat de cămin; între el şi d'Artagnan era o masă.

— Domnule, — începu cardinalul, — ai fost arestat din porunca mea.

— Mi s-a spus, monseniore.

— Şi ştii pentru ce?

— Nu, monseniore, căci singurul lucru pentru care aş putea fi arestat, eminenţa voastră nu-l ştie încă.

Richelieu îşi pironi privirea asupra tânărului.

— Adică ce înseamnă asta?

— Dacă eminenţa voastră vrea să-mi destăinuiască mai întâi crimele de care sunt învinuit, îi voi spune pe urmă faptele pe care le-am săvârşit.

— Eşti învinuit de crimă care au făcut să cadă capete mai de seamă decât al dumitale, domnule! răspunse cardinalul.

— Care crime, monseniore? întrebă d'Artagnan cu o linişte care-l uimi până şi pe cardinal.

— Eşti învinuit de legături în scris cu duşmanii regatului, eşti învinuit de a fi smuls taine ale statului, eşti învinuit de a fi încercat să zădărniceşti planurile generalului dumitale.

— Şi cine mă învinuieşte de toate astea, monseniore? — urmă d'Artagnan, care bănuia că învinuirile veneau de la Milady: o femeie înfierată de justiţia ţării noastre, o femeie care s-a măritat cu un bărbat în Franţa şi cu altul în Anglia, o femeie care şi-a otrăvit cel de al doilea soţ şi care a încercat să mă otrăvească şi pe mine?

— Ce tot îndrugi acolo, domnule, — îi tăie vorba cardinalul mirat — de care femeie vorbeşti aşa?

— De Milady de Winter, — răspunse d'Artagnan, — da, de Milady de Winter, ale cărei crime fără îndoială că eminenţa voastră nu le cunoştea atunci când i-a făcut cinstea să-i dăruiască încrederea sa.

— Domnule, — vorbi cardinalul, — dacă Milady de Winter a săvârşit crimele pe care le aminteşti, ea va fi pedepsită.

— A şi fost, monseniore.

— Şi cine a pedepsit-o?

— Noi.

— E în închisoare?

— E moartă.

— Moartă! — murmură cardinalul, care nu-şi putea crede urechilor, — moartă! Am auzit oare bine ce-ai spus?

— De trei ori a încercat să mă ucidă şi am iertat-o, dar a ucis femeia pe care o iubeam. Atunci prietenii mei şi cu mine am prins-o, am judecat-o şi am osândit-o.

D'Artagnan povesti otrăvirea doamnei Bonacieux în mânăstirea Carmelitelor din Bethune, judecata din căsuţa singuratică şi osânda pe malul râului Lys.

Un fior trecu prin tot trupul cardinalului, care nu era totuşi om să se înfioare prea lesne.

Apoi, deodată, ca sub înrâurirea unui gând tainic, chipul, până atunci întunecat al cardinalului, se lumină încet-încet, aidoma cerului care pe nesimţite îşi recapătă seninul.

— Aşadar, — rosti cardinalul cu un glas, a cărui blândeţe nu se potrivea cu asprimea cuvintelor, — v-aţi făcut singuri judecători, fără să vă gândiţi că cei care nu sunt împuterniciţi să pedepsească şi care pedepsesc sunt doar nişte ucigaşi!

— Monseniore, vă jur că n-am avut de gând nici o clipă să-mi apăr capul în faţa domniei voastre. Voi suferi pedeapsa pe care eminenţa voastră va binevoi să mi-o dea. Nu ţin atât de mult la viaţă, ca să mă tem de moarte.

— Da, ştiu, domnule, eşti un om inimos, — rosti cardinalul cu o voce aproape prietenoasă, — pot să-ţi spun de pe acum că vei fi judecat şi chiar osândit.

— Un altul ar putea răspunde eminenţei voastre că-şi are iertarea în buznuar; eu însă mă voi mulţumi să vă spun: Porunciţi, monseniore, sunt gata!

— Iertarea dumitale? întrebă Richelieu mirat.

— Da, monseniore.

— Şi de cine semnată? De rege?

Cardinalul rosti aceste cuvinte cu un ciudat glas dispreţuitor.

— Nu, de eminenţa voastră.

— De mine? Eşti nebun, domnule?

— Excelenţa voastră îşi va recunoaşte fără îndoială scrisul.

Şi d'Artagnan înmâna cardinalului preţioasa hârtie pe care Athos i-o smulsese fostei sale soţii şi pe care i-o dăduse lui d'Artagnan cu gând să-l ocrotească.

Eminenţa sa luă hârtia şi citi încet, apăsând pe fiecare silabă:

"Din porunca mea, purtătorul acestei hârtii a făcut tot ceea ce a făcut.

Tabăra din La Rochelle, 5 august 1628

Richelieu."

După ce citi rândurile scrise, cardinalul se adânci într-un noian de gânduri, dar nu-i înapoie lui d'Artagnan hârtia.

"Stă să chibzuiască la soiul de osânda cu care să mă trimită pe cea lume, îşi zise în sinea lui d'Artagnan. Pe legea mea! O să vadă el cum ştie să moară un gentilom."

La gândul că va muri voiniceşte, tânărul muşchetar se simţea în toane minunate.

Richelieu rămăsese pe gânduri, sucind şi răsucind mereu hârtia în mâini. Ridică în sfârşit fruntea, îşi aţinti privirea-i de vultur pe chipul sincer, deschis şi isteţ din faţa lui, citi pe obrazul brăzdat de lacrimi, tot amarul îndurat în ultima lună şi cugetă pentru a treia sau a patra oară la viitorul ce-l aştepta pe acel copil de douăzeci şi unul de ani şi la foloasele ce le-ar fi putut trage un bun stăpân din vlagă, din cutezanţa şi din deşteptăciunea lui.

Pe de altă parte, nu o dată fusese înspăimântat de fărădelegile, de puterea şi de geniul drăcesc al acelei femei. Simţea un fel de tainică uşurare că scăpase pentru totdeauna de o părtaşă deosebit de primejdioasă.

Rupse încetişor hârtia pe care d'Artagnan i-o dăduse îndărăt cu atâta mărinimie.

"Sunt pierdut", îşi zise în sinea lui d'Artagnan.

Şi se înclină adânc în faţa cardinalului ca unul care spune: "Doamne, facă-se voia ta!"

Cardinalul se apropie de masă şi, fără să se aşeze, scrise câteva rânduri pe un pergament din care două treimi erau împlinite dinainte; apoi îşi puse sigiliul.

"E osânda mea, îşi mai zise d'Artagnan; mă scuteşte de plictiseală Bastiliei şi de încetinelile unei judecăţi.

— Poftim, domnule, — spuse cardinalul tânărului, — ţi-am luat un act pe care nu era scris nici un nume şi-ţi dau altul în schimb. Numele lipseşte de pe această foaie de numire şi-l vei pune chiar dumneata.

D'Artagnan luă şovăitor hârtia şi-şi aruncă privirea pe deasupra slovelor.

Era o numire în postul de locotenent al muşchetarilor.

D'Artagnan căzu la picioarele cardinalului.

— Monseniore, îmi voi da viaţa pentru dumneavoastră, faceţi de azi înainte ce vreţi cu ea; dar bunăvoinţa cu care mă cinstiţi nu mi se cuvine mie: am trei prieteni mult mai de seamă şi mai vrednici decât mine...

— Eşti un băiat cumsecade, d'Artagnan, îi curmă vorba cardinalul, încântat că-i îngenunchease firea răzvrătită şi bătându-l prieteneşte pe umăr. Fă ce-ţi place cu hârtia asta, dar nu uita că deşi numele e lăsat în alb, eu dumitale ţi-am dat-o.

— N-o voi uita niciodată, răspunse d'Artagnan. Eminenţa voastră să nu se-ndoiască o clipă.

Cardinalul se întoarse şi chemi cu glas tare:

— Rochefort!

Cavalerul care, de bună seamă se găsea îndărătul uşii, intră numaidecât.

— Rochefort, — îi spuse cardinalul, — îl vezi pe domnul d'Artagnan, eu îl primesc printre prietenii mei. Aşadar îmbrăţişaţi-vă şi fiţi cuminţi dacă vreţi să vă păstraţi capul pe umeri.

Rochefort şi d'Artagnan se sărutară din vârful buzelor, dar cardinalul era acolo şi-i privea cu ochiul lui cercetător.

Ieşiră amândoi din cameră în acelaşi timp.

— O să ne mai întâlnim noi, nu-i aşa, domnule?

— Când veţi dori, răspunse d'Artagnan.

— N-o să ne scape prilejul, stărui Rochefort.

— Cum? întrebă Richelieu, deschizând uşa.

Cei doi bărbaţi îşi zâmbiră, îşi strânseră mâna şi salutară pe eminenţa sa.

— Începusem să ne pierdem răbdarea, îl întâmpină Athos.

— Aici sunt, prieteni! — le răspunse d'Artagnan, — şi nu numai liber, dar mă bucur şi de mare bunăvoinţă.

— Ai să ne povesteşti şi nouă?

— Chiar astă-seară.

Într-adevăr, în aceeaşi seară, d'Artagnan trecu pe la Athos care tocmai îşi golea sticla cu vin de Spania, îndeletnicire îndeplinită cu sfinţenie la fiecare sfârşit de ziuă.

Îi povesti cele întâmplate între cardinal şi el şi scoţând din buzunar hârtia de numire, îi spuse:

— Poftim, scumpul meu Athos, e ceva ce ţi se cuvine pe deplin dumitale.

Athos zâmbi cu surâsul lui blând şi catifelat.

— Prietene, — răspunse el, — pentru Athos e prea mult, pentru contele de La Fère e prea puţin. Păstrează-ţi numirea, e a dumitale; Dumnezeule, că scump ai mai plătit-o!

D'Artagnan ieşi de la Athos şi intră în cameră la Porthos.

Îl găsi îmbrăcat într-o haină de-o rară frumuseţe, toată brodată în mândre izvoade; se privea într-o oglindă.

— Ah! Ah! — făcu Porthos, — dumneata erai, dragă prietene! Cum găseşti că-mi şed straiele astea?

— De minune, — răspunse d'Artagnan, — dar eu vin să-ţi propun altă haină, care o să te prindă şi mai bine.

— Care? întrebă Porthos.
— Aceea de locotenent de muşchetari.
D'Artagnan povesti lui Porthos întrevederea sa cu cardinalul şi, scoţând foaia din buzunar, îi spuse:
— Iată, dragul meu, scrie-ţi numele aici şi vezi să-mi fii o bună căpetenie.
Spre marea mirare a lui d'Artagnan, după ce-şi aruncă privirea pe numire, Porthos i-o dădu îndărăt.
— Da, — spuse el, — într-adevăr m-ar măguli mult, dar nu m-aş putea bucura prea îndelung de această bunăvoinţă, în vreme ce noi eram la Béthune, soţul ducesei mele a murit; aşa că, dragul meu, sipetul cu aur al răposatului întinzându-mi braţele, mă însor cu văduva. Uite, îmi încercam tocmai hainele de nuntă; păstrează-ţi locotenenţa, dragul meu, păstreaz-o.
Şi dădu hârtia îndărăt lui d'Artagnan.
Tânărul intră la Aramis, îl găsi îngenuncheat pe un scaun de rugăciune, cu fruntea lipită de micul ceaslov deschis înaintea lui.
Îi povesti şi lui întrevederea cu cardinalul şi. scoţând pentru a treia oară hârtia din buzunar, îi spuse:
— Dumneata, prietenul nostru, lumina noastră, ocrotitorul nostru, primeşte această numire, ţi se cuvine mai mult ca oricui pentru înţelepciunea dumitale şi pentru sfaturile ce au avut totdeauna urmări atât de fericite.
— Din păcate, dragul meu prieten, — răspunse Aramis, — ultimele noastre isprăvi m-au scârbit cu desăvârşire şi de viaţă şi de spadă. De data asta hotărârea mea e de neânlăturat: după asediu intru în rândul Lazariştilor. Păstrează numirea pentru dumneata, d'Artagnan: eşti făcut pentru slujba de ostaş. O să fii un căpitan şi inimos şi năzdrăvan.
Cu ochii umezi de recunoştinţă şi strălucitori de bucurie, d'Artagnan se întoarse la Athos, pe care-l găsi tot la masă, privindu-şi în zare, la lumnia lămpii, ultimul pahar de Malaga.
— N-au vrut nici ei să primească, îi spuse d'Artagnan.
— Pentru că nimănui nu i se cuvine numirea asta mai mult că dumitale.
Luă o pană, scrise pe foaie numele lui d'Artagnan şi i-o dădu îndărăt.
— Atunci n-o să mai am de azi înainte prieteni, şopti tânărul. Vai mie! Nimic altceva decât amintiri amarnice!

Şi îşi lăsă capul în mâini, în vreme ce două lacrimi îi lunecau de-a lungul obrajilor.

— Eşti încă tânăr, d'Artagnan, — îi răspunse Athos, — toate amarnicele dumitale amintiri au destulă vreme să se schimbe în duioase şi dulci amintiri.

Epilog

Lipsit de ajutorul flotei engleze şi al diviziei făgăduite de Buckingham, oraşul La Rochelle s-a predat după un asediu de un an. Actul de capitulare a fost iscălit în ziua de douăzeci şi opt octombrie a anului 1628.

Regele s-a întors la Paris la douăzeci şi trei decembrie al aceluiaşi an. I s-a făcut o primire triumfală, parcă ar fi învins un vrăjmaş, nu pe francezi. A intrat în oraş prin cartierul Saint-Jacques, sub arcuri de verdeaţă.

D'Artagnan şi-a luat în primire postul de locotenent. Porthos şi-a părăsit slujba şi s-a însurat în anul următor cu doamna Coquenard: sipetul, atât de mult jinduit, oblojea opt sute de mii de livre.

Mousqueton a primit în dar o livrea minunată şi şi-a văzut cu ochii visul lui de o viaţă întreagă: să stea la spatele unei caleşti aurite.

După o călătorie în Lorena, Aramis s-a făcut deodată nevăzut şi a încetat să mai scrie prietenilor. S-a aflat mai târziu prin doamna de Chevreuse, care a destăinuit la vreo doi-trei iubiţi de-ai ei, că Aramis îmbrăcase haina monahală într-o mânăstire din Nancy.

Bazin s-a aciuat frate într-o mănăstire.

Athos a rămas muşchetar sub ordinele lui d'Artagnan, până în anul 1631 când, în urma unei călătorii în Touraine, a părăsit şi el slujba, sub cuvânt că-i rămăsese o mică moştenire în Roussillon.

Grimaud l-a urmat pe Athos.

D'Artagnan s-a bătut de trei ori în duel cu Rochefort şi de trei ori l-a rănit.

— Te pomeneşti că la a patra întâlnire te omor, i-a spus, întinzându-i mâna, ca să-l ajute să se ridice.

— Socot că e mai bine şi pentru dumneata şi pentru mine să ne lăsăm păgubaşi, i-a răspuns rănitul. La naiba! Îţi sunt mai prieten decât crezi, căci dacă aş fi strecurat un singur cuvânt cardinalului, aş fi putut de la prima întâlnire, să-ţi pun capul în primejde.

S-au săturat, dar de data asta nesiliţi de nimeni şi fără nici un gând ascuns.

Lui Planchet, Rochefort i-a dat gradul de sergent în corpul ostaşilor gărzii.

Domnul Bonacieux trăia liniştit, fără să aibă habar şi nici să-i pese de soarta nevesti-şi. Într-o zi, a avut nesocotinţa să-i scrie cardinalului pentru a-i aminti de el; cardinalul i-a trimis răspuns că va îngriji să nu-i mai lipsească nimic în viitor.

Într-adevăr, a doua zi, plecând de la el de acasă la şapte seară pentru a se duce la Luvru, domnul Bonacieux nu s-a mai întors în strada Groparilor; după părerea celor care păreau a şti mai multe decât toţi ceilalţi, domnul Bonacieux era hrănit şi găzduit în vreun castel regesc, pe socoteala mărinimoasei eminenţe.

* * *

Continuarea aventurilor o veţi afla în volumul următor:

După douăzeci de ani

* * *

O formatare unitară făcută de BlankCd. Pentru a fi evidenţiată de alte formatări, fiecare volum va purta pe lângă numele fişierului şi menţiunea: [v. BlankCd]. În aceeaşi formatare unitară veţi mai putea citi:

- Alexandre Dumas - Cavalerul Reginei [v. BlankCd]

- Alexandre Dumas - Cei Patruzeci şi Cinci vol.1 [v. BlankCd]
- Alexandre Dumas - Cei Patruzeci şi Cinci vol.2 [v. BlankCd]
- Alexandre Dumas - Cei trei muşchetari [v. BlankCd]
- Alexandre Dumas - Contele de Monte-Cristo vol.1 [v. BlankCd]
- Alexandre Dumas - Contele de Monte-Cristo vol.2 [v. BlankCd]
- Alexandre Dumas - Contele de Monte-Cristo vol.3 [v. BlankCd]
- Alexandre Dumas - După douăzeci de ani [v. BlankCd]
- Alexandre Dumas - Familia de'Medici [v. BlankCd]
- Alexandre Dumas - Laleaua neagră [v. BlankCd]
- Alexandre Dumas - Marchiza de Brinvilliers [v. BlankCd]
- Alexandre Dumas - Masca de fier [v. BlankCd]
- Alexandre Dumas - Mână de mort [v. BlankCd]
- Alexandre Dumas - Otrava şi pumnalul familiei Borgia [v. BlankCd]
- Alexandre Dumas - Robin Hood [v. BlankCd]
- Alexandre Dumas - Vicontele de Bragelonne vol.1 [v. BlankCd]
- Alexandre Dumas - Vicontele de Bragelonne vol.2 [v. BlankCd]
- Alexandre Dumas - Vicontele de Bragelonne vol.3 [v. BlankCd]
- Alexandre Dumas - Vicontele de Bragelonne vol.4 [v. BlankCd]
- Alexandre Dumas-fiul - Dama cu camelii [v. BlankCd]

În pregătire:

- Alexandre Dumas – Cele două Diane [v. BlankCd]

Atenţie: Pentru a vă deplasa mai uşor prin e-book, plasaţi cursorul mouse-ului în Cuprins e-book pe un anumit capitol, apoi apasaţi tasta ctrl apoi click-stânga.

Cuprins e-book Cei trei muşchetari: